

ISOCRATIS

Oraciones

mb
43/4

36,5

Biblioteca de Loyola

Sala

Estante

Plúteo

CLARISSIMI
ATHENIENSIS

ORATORIS ISOCRATIS ORATIONES
recognitæ, æque mendis deteritæ plerisque,

Eiusdem uitæ, ex Plutarcho, Philostrato, &
Dionysio Halicarnaseo,

Elenchum rerum memorabilium
ad finem subiunctum require.

MARPURGI, IN OFFICINA
Christiani Egenolphi.

Cum gratia & priuilegio
Cæsareo.

El R^o Valenzuela J.

ELENCHVS.

Vita Isocratis ex Plutarcho,
Ex Philostrato,
Ex Dionysio Halicarnaseo.

ORATIONES 21.

Ad Demonicum Parensis. charta	1
De Regno.	9
Nicoles.	18
Euagor.	28
Encomium Helenæ.	41
Busiris.	52
Sophista.	59
Panegyricus.	63
Plataicus.	91
Ariopagiticus.	99
Panathenæicus.	111
Philippicus.	151
De pace.	174
Archidamus.	195
De permutatione.	212
De Iugo.	238
Ægineticus.	245
Trapeziticus.	253
Paragraphicus.	262
Aduersus Lochiten.	271
Aduersus Euthynum.	274

LITE

VITA ISO

CRATIS EX PLVTARCHO.

SOCRATES

Theodori medio =
cium ciuium Pon
tificis filius fuit, ser
uos possidentis, qui
tibus fingere pote
rant. Vnde ita di
uitijs tandem exu
berauit, ut eas cū in

sacras ferias, tum in liberos quoq; suos expendere,
quò rectius instituerentur: præter Isocratem nanq;
illi alij erant, nimirum Telesippus & Diomnestus:
deinde filiola etiā, de qua ad tibus comice lusum est
cū ab Aristophane, tū Stratide. Natus est circa octua
gesimam sex: a Olympiadem, Lysimacho Myrrhinu
sio duobus et uiginti annis minor, senior Platone se
ptē. Puer nullo Atheniensiu minus instituebatur, au
ditor Prodicij, Cij, Gorgiæ Leōtini, Tisæ Syracusij,
Theramensisq; Rhetoris: quo et à Triginta compræ
henso fugienteq; ad Senatoriā domū, oībusq; consti
tatis solus surrexit laurus opem, diuq; apud Magi
stratus tacuit: ab ipso deinde Theramene excusatus

VITA ISOC. EX PLV.

est, dicente, lugubrius acerbiusq; sibi malum fore, si quis amicorū sui causa adfligatur. Artes huius quas dā, quæ inscriptæ sunt Botonis, aiunt Isocrati fuisse auxilio, qm̄ in iudicijs calumniā pateretur. Vbi in nīrū euasit, a ciuilib. negocijs abstinuit, ob laterā imbecillitatē et uocis gracilitatē morumq; uerecundiā paternis facultatibus, bello aduersus Lacedæmonios gesto, orbatus est, alijs testimoniū dicendo præstō est unicā duntaxat de permutatione orationem habuit. Rerū deinde collatione facta, initoq; consilio, ad philosophandū scribendūq; animū appulit. Panegyri cū, et alias consiliū dantes orationes quas dā ipse scribens legebat, reliquas alijs apparabat: ratus sic adma neri posse Græcos, ut quæ sibi conuenirent, quæ dea cora essent, saperent. Cæterum non uoti compos fctus, ab ijs quidē destitit. Ludo literario præfuit, ut qdam aiunt, primū Chij, nouē literarum alumnos habēs, discipulos. Mercedē sibi numeratā uidens, p̄fussis lacrimis, Quam, inquit, noui me ipsum, nunc cū apud illos meos egerim studiosos. Conuersabatur ijs qui se nō auersarentur, quæ eius erat mansuetudo et humanitas. Primus à contentiosis orationibus ad ciuiles, quarū studiosus, secessit. Magistratus item circa Chium crexit, eandemq; Reipublicæ formam, quæ Athenis patria illa sua erat. Argento quanto nūllus præceptorum, abundauit, ut et Tricimibus do minare

IOAN. LONI. INTERP.

minaretur. Auditores ferē centum habuit, cum alios tum præcipue Timotheum Cononis filium, qui cum non parum multas ciuitates adiit. Scribens epistolas ad Athenienses, quæ à Timotheo transmittēbantur, pro quibus ipsi dono talentum est datum à supstitibus Samijs. Fuerunt item discipuli eius Theopompus Chius, Ephorus Cymeus, et Aselepiades is qui Tragicascripsit, Theodectes Phasiletes. Tragœdia postea scriptor, cuius monumentum est iuxta Cyamintin cuntibus per sacram uiam, quæ est apud Eleusina quod nunc dirutum est, ubi et celebres Poetas cum ipso excitauit, è quibus Homerus solus seruatur. Leodamus Atheniensis et Lacritus Atheniensis legislator, et ut quidam aiunt, Hyperides et Isæus. Quin etiam Demosthenes accessisse fertur non citra diligentiam Isocratem, Rhetoricen profitentē adhuc, quasq; solas exegerat mille drachmas se non posse numerare dixisse: ducentas uero daturum, pro quibus quintam Rhetorices partem addisceret. Illum uero respo disse: De hac re nolumus contendere mi Demosthenes, quo uero modo bonos pisces totos uendimus, sic et ego, si discere uelis, totam artem tradam. Obijt mortem imperante Cheronida, cum rescuisset in Hippocratis palestra, quæ de Cheronensi bello nunciarentur, quatri duo semetipsum è nita educens, quod

VITA ISOC. EX PLV.

quod cibo abstinere, ubi primum tria Euripidis Tragediarum exordia recitasset.

Danaus quinquaginta puellarum pater,

Pisam profecta Tantali soboles Pelops,

Panathenæus. Ab urbe Cadmus Sidona defecerat.

Octo et nonaginta annos, uel ut quidam aiunt, centum natus, quum non posset quarto uidere Græciam captiuam, Ante annum uel ut alij, ante quatuor annos obitus sui scripsit Panathenæicum, Panegyricum uero decem, uel secundum alios, quindecim annis ante extremam fati sui horam composuit, quæ et Gorgia Leontino et Lysia transtulisse ferunt.

De permutatione. De permutatione orationem, annos natus duos et octuaginta: Philippicam ante obitum paulo. Et illi in senectute filius erat ex Plathana Hippia Rhetorice

Philippica. gnata adoptatiuus. Porro inter fratres suos, quorum tertius erat, natuq; minor, satis facultatibus abundauit: nec modo à familiaribus pecuniam exegit, ue-

Nicocles. rum à Nicocle etiam Cypriorum rege, qui filius erat Euagoræ uiginti talenta accepit, pro oratione ad illum à se scripta: unde inuidiæ expositus, ter triremes fouere ad rem bellicam prouocatus est: at qui bis simulata infirmitate, per filium deprecatus est: tertio exurgens, non pauca impendit. Patri se nihil cum puero suo præter mancipium misisse dicente: Proinde abi, inquit, pro uno enim duo mancipia habe

IOAN. LONI. INTERP.

habebis. Lusit pro Mausulo, institutum sub Artemisia lusum. Encomium tamen illud non extat. Helenæ quoque de laudibus orationem habuit.

Encomium Helenæ.

Dein et Ariopagiticum. Quidam excedere eum et uita, quum nouem continuis diebus, uel ut alij, quatuor à cibis abstinuisset, aiunt, cum su-

Ariopagiticus.

neribus eorum qui in Cheronia ceciderant. Et filius eius Aphareus orationes conscripsit. Sepultus est cum cognatione sua prope Cynosarges in sinistra collis parte, filius et pater eius Theodorus, et mater ipsius, huiusq; matris soror Teihis Rhetoris, non necessitudine aliqua, sed uoluntario studiosa. Et filius adoptatiuus Aphareus, et consobrinus eius Socrates, matris Isocratis sororis non necessarius, at uoluntarius amicus, ac frater eiusdem cum patre nominis, Theodorus. Nepotes deinde adoptati filij Apharei. Aphareus, huiusq; pater Theodorus, uxor item Plathana mater adsciti Apharei. Pro his igitur sex mensæ aderant, quæ nunc non extant. Socrati uero supra monumentum, statua erecta erat triginta cubitorum, in cuius fastigio, Syrenum una stabat cubitorum septem, non citra Isocraticæ eloquentiæ mysterium, quæ usque hodie extat. Ipsius quoq; mensa propinqua erat, Poetas et præceptores eius cõmès, inter quos Gorgias ad spæram Astrologicam respiciebat, astante Isocrate. Di-

cat

VITA ISOC. EX PLV.

cata est ipsi quoque, ærea imago Eleusina ante portam
eius uestibulum à Timotheo Cononis filio, hoc in-
scriptum Epigramma habens.

Isocratis ueneratus amicitiamque si demque,

Effigiem hanc Musis Thimotheus posuit.

Leochareus opera.

Orationes eius sexaginta esse feruntur: quarum, iux-
ta Dionysij sententiam, uiginti quinque genuinae sunt,
ueluti Cecilius uult, uiginti octo, alie suppositiciae
et firmiter illi adscriptae adulterinae. Solebat
ad ostentationem treis apud sese habere, qui uelu-
ti aliunde uenientes discendi causa interdum ipsum
accederent, quorum duos retinebat, tertium dimit-
tebat, in crastinum redire iubens, nunc enim sibi in au-
ditorio, in schola sua spectaculum esse. Tum id ad fa-
miliares suos dicere consuevit, se decem minis doce-
re. ei uero à quo audaciam et aptam pronuntiationem
ac uocis disceret harmoniam, se numerare deci-
es mille. Interroganti cur ipse non idoneus, alios a-
ptos faciat, respondit: Quod cotes ipsae quidem sece-
re nequeant, ferrum tamen ut secet acuant. Sunt qui
de artibus dicendi ipsum commentaria edidisse con-
firmant: alij tamen non certo compendio regulisue
sed exercitatione duntaxat usum. A ciue nunquam
exegit mercedem. Imperabat amicis suis, ad concio-
nes euntibus, referre ad se dicta. Neque parum contri-
statu

IOAN LONL INTER.

stratus est super Socratis morte: unde postmodum eius
obitus pullatus prodijt. Rursum interrogante quo-
dam, quidnam esset Rhetorice, Parua, inquit, ma-
gna, et magna parua facere. Quum olim Nico-
creontis Cypri tyranni conuiuia esset, adhortati-
bus cum alijs, ut de praesentibus disputaret: In
quibus, inquit, ego quidem potens, illis tam nunc da-
ta non est opportunitas. Quibus nunc data oppor-
tunitas est, in illis ego potens non sum. Vbi Sopho-
elem Tragicum, puerum quendam amoris causa se-
quentem uideret, Non solum inquit, manus apud
te retinere Sophocles operae premium est, sed oculos
quoque. Ephoro Cumano citra fructum est schola di-
gresso, aque patre Demophilo denuo remisso, al-
tera pacta mercede, ioco currum ipsum appellabat.
Plurimum certe operae illi exhibuit uiro, admo-
dum in eius promouendis studijs diligens fuit, ita
ut necessaria quoque illi argumenta declamationum
suppeditaret. In Venerem adeo pronus, ut proxi-
me in cubili pallio subius uteretur, croco madi-
dum puluinar habens. Dum florida illi aetas, non duxit
uxorem. Senij tempore amicae conuersatus, cui nomen
Lagisce: è qua filiolum adeptus, quae annos natus
duodecim, ante nuptias mortem oppetit. De-
inde Plathanen Hippiae Rhetoris uxorem duxit.

VITA ISOC. EX PLV.

tres liberos habentē: quorū tertium Aphareā nimirū in suū ut supra memoratū est: adoptauit, q̄ et imaginē eius arēā ad Olympiū Iouē ceu super columnā, tali epigrammate posuit:

Isocrati statuens Aphareus hanc Ieona patrum

Virtutis, superum cum Ioue cultor erat.

Fertur et athletā egisse puer adhuc dū esset. Æreus .n. in arce positus ē dimicās puer dū ætate, in primo rīū sacerdotū loco, ut quidā dixere. Duo in uniuersa uita certamina ipsi extiterunt. Prius ad permutationē puocante ipsū Megaclicidā, cui infirmitatis causa non occurrit: filio autē Aphareo eō misso, uictoriā obtinuit. Posterius, Lysimacho ipsum puocante, de nauū gubernatione, uel triremiū præfectura, ad permutationē uictus, triremiū præfecturā sustinuit. Erat autem et eius depicta ad funeris armariū imago. Porro et Aphareus orationes conscripsit, quamuis nō multas, sōrēs sēti et consultorias. Tragœdias fecit septē et triginta, quarum nunc duæ tentantur. Orsus autem à Lysistrato doctre usque ad Sossigenem ut .ginti octo annis, institutiones urbanas sex ad certamen deposuit, ac bis uicit Dionysij ope: aliorum uero opera, alias duas Bacchicas. Matris ipsorum Isocratis et Theodori, sororisq; eius uoluntariæ simulacra reposita fuere in arce. Matris quidem prope Higean nunc situm est, suo epigrammate inscri-

IOAN. LON. INTERP.

insignitum: Voluntariæ autem sororis non extat. Filios habuit duos, Alexandrum quidem ē Cæno, Vsclem ex Lysia.

FINIS ISOCRATIS VITA, E AVTORE PLVTARCHO.

ISOCRATIS VITA EX PHILOSTRATO.

SYRENUM una Isocratis Rhetoris ori astens, instar concinentis quipptam adstat. Pitho accusat hominem, quā cum Rhetoricis et legibus et moribus confligit. Adæquata, contra posita, æquefuerientia non primus reperit, sed iā antea inuentis bene usus est. Cui etiam curæ fuerunt, circuitio, apta harmonia, compositio, elegantiorq; tenor, quibus et Demosthenis alicubi linguam formavit. Etenim Demosthenes discipulus quidē Isæi, æmulus uero Isocratis, uicit ipsum harmonia uocū, illatione et circuitione atq; celeritate cum uerborū tum etiam sententiarum. Grauitas quidem Demosthenis consideratior maiorem sollicitudinem habet, Isocratis grauitas tenerior atq; iucundior. Demosthenis itaq; grandiloquentiæ exemplum ob oculos posuit. Finis quidem, inquit, cunctis mortalibus utamur. **S** et, mors:

Demos
sthenes
Isæi disci-
pulus
Isocratis
æmulus.

ISOCRATIS VITA.

te, mors: etsi quis in domuncula ipsam clausam ser-
uarit. Operæ pretium est igitur bonos viros, omnia
semper honesta attendendo, bona spe animo imbutos
esse, ac strenue ferre quicquid eis Deus adlegarit.
Isocratis gravitas hunc in modum compta est: Vni-
versa enim terra in mundo sita, bisariam diuisa: &
altera quidem Asiæ, altera Europæ appellata par-
te, dimidiatam è societibus accepit, ueluti aduersus
Iouem terram distribuens. Pròinde ciuilibus nego-
cijs sese dedere cunctabatur, à conuentibus & con-
sionibus sibi abstinebat, et propter defectum uocis,
& propter inuidiam, quæ nunquam nõ Athenis re-
luctabatur in repub. maxime ijs, qui rectius pruden-
tiusq; cæteris aliquid in mediũ attulissent, dixissentq;
Veruntamen non omnino publica studia detrecta-
uit. Philippum enim sua ad ipsum oratione scripta
Atheniensibus placabat. Deinde de Pace oratione
sua ab imperij marini adfectione reuocauit Athe-
nienses, ceu qui p illud male audirent. Panegyricus
deinde, quẽ in Olympicis recitauit, Græciæ suus sit,
ut compositis domi culpa, fraude, bellis, aduersus A-
siã facerent manũ. Illa tamen oratio etsi oim elegan-
tissima & pulcherrima esset, tradidit tñ occasione,
ceu ex ijs quæ Gorgiæ elaborata essent, argumentũ
conflatum haberet. Omnium aut Isocraticarum lō-
ge excellentissimæ cũ Archidamus, tñ aduersus Eu-
thynum

Philippus.
De pace.
Panegy-
ricus.

Archidas-
mus et ad-
uersus

EX PHILOSTRATO.

thynum scriptæ sunt. In eo enim Lacedæmoniorũ
cura tangitur, ad Leuctrica eos referens. Neq; noia
uocesq; tantũmodo exquisitæ, sed & composito lu-
cida, decertansq; oratio cernitur illic: quẽ admodum
& fabulosam eius partẽ (quæ de Hercule bubusq;
prudenter neq; citra curam expositam constat. Testi-
bus autem carens aduersus Euthynum, robur indi-
cat ad solidum numerum compaginationemq; dicti-
onum conglutinatũ. Noẽma enim ex noẽmate ad cir-
cuitus æquimẽbres tandẽ ducit. Auditores huius ui-
ri multa quidem, sed omnium eloquẽtissimus Hype-
rides Rhetor. Nã Theopompum Chium, & Epho-
rum Cumanum neq; damnarim, neq; cõmendarim.
Qui Comœdiam ad Isocratem ceu tibiærum artificẽ
attinere putant, errant. Pater sanẽ ipsi Theodorus e-
rat, quem tibiærum fictorem Athenis appellabant: im-
pse uero neq; tibiæ neq; aliud quippiam mechanica-
rum rerum norat. Nec enim in Olympia simulacrũ
adsecutus est, si egregij quicquam fabrefecit. Obijt
Athenis centum natus annos. Porro unum ipsum ar-
bitremur ex ijs, qui in bello concesserunt furo. Post
Cheronensem enim pugnam mortuus est, non per-
ferens Atheniensium delicti famam.

Euthynũ
omnium
excellen-
tissima.

quod
p.

Sententia
am è sen-
tentia.
Isocratis
discipuli
celebriores.

FINIS ISOCRATIS VI-
TAE EX PHILO-
STRATO.

B 2 EX

VITA ISOCRATIS.

EX DIONYSIO HALICAR-
NASEO DE ANTIQVIS
RHETORIBVS.

ISOCRATES ATHENIENSIS.

ISOCRATES Atheniensis natus est circa o-
ctidagesimam sextam Olympiada, imperante Ae-
thenis Lysimacho, quinto ante bellum Peloponne-
siacum anno, duobus et uiginti annis iunior Ly-
sia, patre Theodoro mediocrium ciuium uno, ser-
uos fingere ualentes tibias possidente, e quo lucro si-
bi uictum comparauit. Honestam itaque institutio-
nem nactus, nulloq; Atheniensium peius institutus,
postquam celerrime in uirum euasit, Philosophiae
desiderio amoreq; flagrauit. Auditor Prodicij Cij.
Gorgiae Leontini, Tisiæq; Syracusij, quorum no-
mina inter Græcos sapientiae causa maxime floru-
erunt: et ut quidam tradunt, Theramenis Rheto-
ris, quem Triginta, quod popularis uisus esset, au-
raq; popularis captator, et uulgi partium studio-
sus, occiderunt. Operam impendebat et agere et
dicere ciuiles causas: ubi uero aduersaretur natura,
quæ præcipua Rhetorisq; sunt propria, eripiens, cõ-
fidentiam uidelicet uocisq; magnitudinem, sine qui-
bus fieri non potuit, ut in frequentia populi dice-
ret, ab

EX DIONYS. HALICAR.

ret, ab eo instituto desijt: desideras autem gloriam,
adeoq; primas apud Græcos sapientia tenere perim-
de ac ipse dixit, ad scribendum ea quæ animo cogi-
tasset, confugit. Non exiguarum rerum delectum
faciens, neq; priuatorum contractuum, neq; eorum
quibus de alij Sophistæ tractarunt. De Græcis ue-
ro adeoq; regijs negocijs differere in animo institu-
it, unde ciuitates melius gubernari posse, ciues item
incrementum ad uirtutem habituros speraret. Hæc
enim in Panathenæico de se ipse scribit: Temperata
ergo orationum exercitatione assumpta, à Gorgie
Protagoræq; dicendi magistrorum scriptis, primus
à contentiosis et Physicis rebus ad ciuiles secessit,
eiusq; scientiæ studiosus perseuerauit: unde, ut i-
pse ait, ad consulandum et dicendum et agendū
conducibilia, discantibus præsto sunt. Celebratissimus
inter omnes qui suis temporibus floruerunt, optimosq;
eum Athenis tum reliqua Græcia iuuenes erudiunt:
quorum alij in iudicialibus orationibus præstantis-
sime extiterunt, alij in reipub. administratione commu-
nibusq; negocijs peragendis præ alijs clariuerunt, alij
communes et Græcorum et Barbarorum res ge-
stas in commentariis retulerunt. Athenarum urbis
imaginem ludum suum literarium fecit: laxta coloni-
as uerborum: diuiciarum tantum, quantum nemo è
Philosophia lucrum facientium, adeptus, uitam su-

Dictionis
puras.

VITA ISOCRATIS,

am imperante Charonide finiuit, quem paucis ali-
is diebus à pugna Charonensi occidere oportui-
set, ubi centum uixisset annos, consilio inito cum ho-
nestis ciuitatis, se uitam suam dissoluturum. Quum
nondum perspicuum esset, qua fortuna Philippus
Græcorum imperium susceptum administraturus
esset. Quæ igitur de ipso summatim memoriæ pro-
dita, hæc sunt. Dictio quæ usus, talem quendam cha-
racterem habet. Pura quidem est, non minus Ly-
siæ, ut quæ nullam uoculam planè nequicquam po-
nat, dialectum exquirens communem cum primis,
et consuetissimam. Etenim ipsa antiquarum ambi-
guarumque uocum inertem ornatum et ineptias fugit,
acrum quod ad iropos et colores attinet parum
quiddam uariat à Lysia, modo tamen temperata est.
Lucem et perspicuitatem ferè cum illius luce ean-
dem habet. Moralis est et sua sororia: rotunda non est
adeò ut illa Lysia, neque adeò plausibilis, ad litteram so-
rensem apposita, magis tamen supina est, opulen-
tiorque, fusca, neque iam concisa adeò, uerum tenuis etiã,
æquoque tardior. Cur hoc illi usuueniat, paulo post
dicam. Neque enim compositionem ostendit natura-
lem, simplicem uic aut certamini destinatam, qualis
est Lysia: uerum ad fastidiam uariamque grauitatem
accommodatam factamque, magis, aliàs quidem plus
decori habentem quàm Lysia, aliàs plus curiosita-
tis.

EX DIONYSIO HALICARN.

tis. Homo enim ille ornatum uerborum atque dele-
ctum, elegantiamque iuncturae sectabatur undique po-
tensque dicere obseruat magis atque simpliciter. Voca-
lium alternas positiones, ueluti soluentes concen-
tum sonitus, facilitatemque pronuntiationis corripi-
pentes, deuicit. Periodo et circulo comprehende-
re sensus conatur, rhythmo simili penitus, nec lon-
ge à poetica mensura distanti, lectioni denique accom-
modatior quàm usui. Porro laudum demonstratio-
nes in Panegyricis, eque manu contemplationem, ei-
us ferunt orationes: in publicis uero siue conuenti-
bus siue iudicijs certamina non sustinent. Cuius ra-
tio est, quòd plurimum affectuum et luctus ora-
tionibus eiusmodi forasibus inesse oporteat, id quod
periodus minime suscipit. Assimilationes, et adæ-
quationes et contrapositiones, omnisque talium schematis
ornatus apud ipsū abundat, se penumeroque moderet,
aliū apparatus, aliā constitutionē auditoribus affin-
gens. Omnino autem tria quum sint, (ut Theophras-
tus tradit) quibus magnitudo, grauitas et copia di-
ctationis nascatur, delectus uocū, apta earundem coagnē-
tatio, eaque cōplectentia schemata: delectū quidem pul-
cherrimū habet, pbatissimasque et optimas uoces po-
nit. Neque citra ingentē curam ea cōpingit, concentū
illis musici applicans, grauiorēque et copiose colori-
bus utitur. Neque raro frigidus sit, aut longus repeti-
do.

VITA ISOCRATIS.

do, uel quia nō sint decora rebus schemata, eo quōd
medium non teneat. Atque hæc prolixiorē ipsi di
ctionē se pereddunt, nimirū ad circuitūōes omneis
sensus cōpingendo, ijs dēq; schematū seu colorū for
mis circuitus comprehendendo, penitusq; composi
tionem lautiorē sectando. Nec enim omnia recipi
unt eandem longitudinem, nec simile schema, nec æ
qualem rhythmum: itaq; necessarium est, comple
mento dictionum nihil commodantium eum ut,
producereq; ultra utile orationem. Neq; ita insano
tamen, ut semper hæc ipsum facere adfirmem. Etr
nim interdum simpliciter nomina componit, soluit
que ingenue et præclare periodum, fugitq; cum su
perflua, tum onerosa schemata, maxime in delibera
tūi iudicialisq; generis orationib; . Verum de eo, ut
qui plurimum rhythmo seruiat, circuloq; periodi,
ac pulchritudinem apertam et confessam in copia
et abundantia collocet, generatim uerba feci. In his
aio Isocratis dictionem deficere à Lysia. Porro
quantum ad incunditatem et gratiam attinet, flori
dus quidem est, ut alius quisquam, pollētque in
ductione non sine auscultatorum uoluptate Iso
crates, non tamen eandem cum illo gratiam ha
bet: tantum uero ab eo distat eam iuxta uirtutem,
quantum à natura formosis corporibus ea, quæ appo
sunt ijs ornamentis desiderātur: discrepant. Solet. n.
Lysie

Isocratis
dictio à
Lysia dif
fert.

EX DIONY. HALICAR.

Lysie dictio habere incunditatem, Isocratis autem
uult. Hisce igitur uirtutibus Lysia posterior, ad
eāq; inferior est Isocrates: in his uero quæ nunc dicē
tur uirtutibus, iuxta meam quidem sententiam, pri
or est Lysia: altior enim et sublimior est interpreta
tione, longeq; magnificentior ac grauior. Mirabilis
igitur ingensq; Isocratis apparatus sublimitas est,
heroicæ magis quàm humanæ naturæ peculiaris: Vt
mihi neq; citra scopum, neq; immeritò comparare
quisquam uideatur Isocratis Rhetoricen Policleti et
Phidie arti, iuxta grauitatem, artisq; maiestatem et
autoritatem: Lysie uero Calamidis et Calimachi,
propter subtilitatem et gratiam. Quemadmodum
n. et illorū aliqui in minoribus adeoq; humanis ope
ribus sunt alijs fortunatiores, alijs in maioribus et di
uinioribus dextiores: sic et oratorum alius in par
uis rebus est sapientior, alius in magnis est abundan
tior. Fortasse et natura quisquam ad magna adspi
rauerit, etiamsi uoluntate graue illud et admiran
dum non sectetur penitus. Hactenus igitur de dicti
one Rhetoris. Quod si quis rem ipsam, epicherema
tumq; formulas spectet, parum quidē Lysie similia
sunt, partim meliora. Inuentio enim argumentorū,
cuiuslibet rei conueniens, uaria est densaq; neq; quicq;
ab illa Lysie nimirum deest: iudicium similiter ab
ingenti cura et sollicitudine nascitur: ordinatio uero
6 3 8

ISOCRATIS VITA.

Isocrates
quibus
legendus.

Panegy-
rici usus.

Ex Pane-
gyrico lo-
cus.

Orerum partitio, & exacta circa argumentum cō-
ra, tum uariare quæ similia sunt, peculiaribus ido-
neisq; p̄mulationibus, nouisq; formulis, ac alia, quæ
rerum dispositioni sunt commoda, longe sunt apud
Isocratem maiora præstantioraq; maxime uero o-
rationum, quarum studiosus fuit, electio, argumen-
torumq; pulchritudo, in quibus uersabatur: unde
non dicendo tantummodo efficaces redderet eos qui
sibi aduerterent animum, sed moribus quoq; cū pri-
uatim tū publicè honestos ac toti Græciæ utiles. Nā
optimas ad uirtutis institutiones in Isocraticis est re-
perire orationibus. Egoq; necessarium esse adfirmo,
cos qui non partem quandam ciuilis uirtutis, cæte-
rum totam possessuri sunt, hunc oratorem assiduo
in manibus habere. Ac si quis ueræ philosophiæ stu-
diosus, non speculatiuam eius tantummodo partem
diligens, uerum & negocialem, & eam quæ in re
& actione consistit, neque unde ipse per sese modo
dies transigat beatiores eligens, uerum unde multis
opem ferat, ei consuluerim illius oratoris imitari in-
stitutum monumentaq; Quis enim non patriæ amo-
re, plebisq; ducatur, aut quis non impenderit ope-
ram ciuili honestati, qui eius Panegyricum perlege-
rit? in quo ueterum uirtutes enumerans, Prōma-
de, inquit, qui Græciam à Barbaris liberauit,
non bellicis modo rebus præpotentes fuisse, sed
mo-

EX DIONYS. HALICAR.

moribus quoque strenui & honorifici & tem-
perantes: qui publica magis curabant, quàm pri-
uata, aliena minus affectabant quàm impos-
sibilia. Fœlicitatem non ex opibus metiebantur,
sed ex honestate magnas rati liberis suis diuitias
relinquere, inuidiæq; experiti, apud multitudi-
nem honorem. Meliorem existimabant de-
coram mortem, quàm incelebrem uitam. Consi-
derabant secum, non ut leges bene exactæq; habe-
rent, uerum ut quotidianorum studiorum medio-
citas nihil à patrijs moribus deficeret. Adcō ue-
ro se mutuo honore & amore prosequabantur ci-
ues, ut ueluti seditiones inter sese cicerent, utri ma-
iora beneficia in Rempubicam conferrent, non u-
tri reliquis perditis, superstium dominarentur. Ea-
demq; animi sui promptitudine usi erga Græciam,
curam adhibendo adducebant ciuitates, persuaden-
doq; beneficijs plus, quàm uiolentis armis detine-
bant, fidelioribus tum uerbis, quàm nunc iure-
iurandis inuenti, in pactis magis permanendum in-
dicantes, quàm necessitate. Talia de minoribus
statuere non indignum autumantes, qualia de se-
ipsis præstantiores sentire dignum iudicassent. His
ergo consilijs formati, tanquam priuatim suas obti-
nebant ciuitates, ac interim communem patriā Græ-
ciam inhabitabant. Quis magnitudine & potentia
clarus

Philips
pictis
gnes loci
& cōmo-
ditas,

ISOCRATIS VITA:

clarus non dilexerit, quæ ad Philippum Macedoniæ regem scripsit? in quibus non ab re esse causatur, si milicia præstans, tantæq; potestatis dominus, reconciliaret disidentes inter se ciuitates, sed ne tamen cū illis ferro confligeret. Græciam uero è parua magnam faceret, ubi neglecta minimas circa res ambitione, talia opa conetur, ex quibus qui strenuè sese gesserit, oīm Principū clarissimus sit futurus: sin spe sua frustretur, beneuolentiam tū ab oībus Græcis relaturus sit: quam qui consecuti, longe beatiore sunt, ingentes urbes, multasq; terras subuertentibus. Præterea ipsum Herculis adhortatur imitari institutum, fortiaq; facta, aliorumq; Principum, quotquot cum Græcis aduersus Barbaros dimicarunt. Affirmatq; oportere eos qui cæteris excellentiores sint, actiones eligere sibi magnitudine claras, quas non sine uirtute persequantur: in animo reputantes, qd mortale quidem corpus circumferentes, immortales per uirtutem reddamur. Ac ad aliud qui ppiam bonorū insatiabiliter affectos odio prosequimur, honorem uero præsentie maiorem semper possidentes prædicemus: Quodque aliorum, ob quæ pleriq; lætantur, utpote diuitiarum, imperij, & potentatus, sepe inimicos contingit fieri dominos, uirtutis autem beneuolentiæq; apud plebem, cuiuslibet familiaris hæredes fieri. Apprime namq; necessariū est, hæc

EX DIONY. HALIC.

hæc legentes principes & potentes maiore prudentia imbui, maioreq; uirtutis affectione teneri. Quis uehementius ad iusticiam & pietatem adhortetur unumquemlibet hominem, publice & priuatim, adeoq; totas ciuitates, ea quam de Pace conscripsit oratione? In ea enim suadet Atheniensibus, aliena non concupiscere, præsentia diligere, paruusq; oppidis ceu suis possessionibus parcere. Confœderatos bello socios beneficijs tentare detinere, non necessitate, aut ui. Maiores imitari, non qui ante Decelica florissent, qui ferè perdidissent urbem, sed qui ante Persica, qui nunquam non bonum & honestū exercere perseverarunt. Demonstratq; quod non multæ triremes, neq; ui sceptra tenentes Græci, ampliorem faciant urbem, uerum iusta consilia, iniuriæq; passis opitulari. Admonetq; ut Græcorum sibi beneuolentiam ciuitas familiarem reddat, maximam felicitatem ratus, bellicosos esse apparatus exercitationeq; paci uero deditos, nemini uim inferendo: Docens quod neq; ad diuitias, neq; ad gloriam, neq; omnino ad felicitatem, quicquam tantā uim conferat atq; potentiam, quantam uirtus eiusq; paries. Inq; eos qui hæc non amplecterentur, inuehitur: quid iniusticiam quæstuosam aut umabant, quotidianæq; uitæ conducentem, iusticiam uero incommodam, alijq; magis quam habentibus utilem, Nescio enim an quis

De pace
orationis
loci & sūs
ma.

Ariopagi
tica orati
onis enco
mii & ca
put.

VITA ISOCRATIS.

an quisquam uel meliores uel ueriores decetioresq;
philosophiæ orationes hisce dicere possit. Quis Ari
opagica lecta oratione non reddatur ornatior?
Aut quis non admiretur eminentiam Rhetoris
atque animus qui in pectus instituerit de reipub
licæ administratione differere Atheniensibus, trans
ferre uolens tum constitutam Reipublicæ. formam,
qua penes populum imperium erat: ut quæ non pa
rum urbi noceret, pro qua nemo popularium rheto
rum dicere conabatur: ad id usq; turpitudinis cam
profectam uidens, ut neq; magistratus subditorum
suorum dominarentur: sed quilibet pro suo arbi
tratu quod sibi uolupte uideretur, & faceret & di
ceret, quodq; importuna loquendi facultas, ab omni
bus in populi iure & potestate sita putaretur: Reuo
care autem & asseruare laborauit, à Solone & Cli
sthene institutam politiam, cuius tum uoluntate, tum
ritibus explicatis, grauius putare dicit eos qui tum
uixere homines grandioribus natu contrauenire,
quàm aciem deserta sua statione soluere. Democra
tiam eos existimare, non luxum, non impunitam ui
uendi licentiam, sed temperantiam. Libertatem nō
in contemptu magistratuum, sed in persecutione eorū
quæ demandetur eos ponere: potestate nemini impu
nitorū pmittere, sed optimis qbusq; deferre magistra
tus dicereq;. Tales fore capeffentes in facines eos de
bitariis

EX DIONYSIO HALICAR.

bitari, quales fuerint ciuitatis rectores. Ad hæc, pro
eo qd priuatæ facultates è publicis aliàs augetant,
pprias diuitias ad publicū eos conferre bonū. Præ
terea maiore patres liberorū suorū, ubi in uiros eua
serint, curā gerere, qd dū pueri erant. In aīo cogitan
tes q, nō ex illa pueritia, sed ex hac potius tēperantia
publicū pmoueatur cōmodum. Præstantioraq; exi
stimare bona studia et instituta q exquisitā legislatio
nē contemplantes, nō quomō supplicijs peccātes co
hibeant, sed ut qlibet nihil pœna dignū cōmittat: ac
patriā in magna oportere potestate agere putātes, ni
hil qequam uero priuato cuipiā licere facere, dd le
ges phibuerint. Sustinere grauiā decere neq; cala
mitatibus terreri. Quis magis persuaferit siue urbi
siue ciuibus, atq; hic Rhetor noster, tū aliās sæpe, ma
xime uero in oratione ad Lacedæmonios scripta, cui
Archidamū titulū fecit? Argumentū enim et statum
illic assumpsit, De nō relinquenda Bœotis Messena,
utq; ne ab hostibus sibi iniunctum persequantur. Mi
nus enim prospere successerat Lacedæmonijs, tum
Leuctrana pugna, tum aliæ post illam non pauce.
Thebanorum res floruerant iam, ad imperij fastigiū
magnitudinemq; peruenerant: Spartanorum uero
abiectione ac pristino dominatu indignæ factæ erant.
Prōinde ut pacem tandem consequatur ciuitas, cō
filium inijt, num à Messena oporteat deficere,
maxime

Archidas
mi Isocra
tici caput

ISOCRATIS VITA.

maxime quum cam Boeotæ necessitatem imponant. Animaduertens igitur ipsam indigna maioribus suis passuram, orationem hanc Archidamo composuit. Iuueni quidem, sed nondum regnanti, qui tamen eam in spem uenerat, ut id obtineret honoris. In qua recenset primum, quàm iuste possederint Messeniam Lacedæmonij, tradentibus ipsam Cresphontæ liberis, quando imperio suo excidissent, Deoq; imperante ut susciperent, ac ijs quibus uis facta, auxiliarentur: præterea bello quoq; possessionem eam ratam faciente tempore demum longo propriam firmam ac stabilem reddente. Docet item, quòd non Messenij qui non sint amplius, sed enim seruis & captiuis asylum receptaculum & confugium urbem exhibitura sint, maiorumq; pericula recenset, quæ imperij causa sustinuerunt: admonetq; eos celebritatis, quàm præ cæteris apud Græcos habeant. Adhortatur etiam ne aduersa fortuna deiciantur, nec ea succumbant, nec sint ignari permutationem: expendentes quòd multam olim maiore quàm Thebani potètia insignes, ab imbecillioribus sint deuicti: pleriq; obsidione conclusi, uel grauiora quàm Lacedæmonij passi, perdidissent aduersum se mouentes bellum. Exempliq; uice Atheniensium adducit urbem, quæ ex ingenti felicitate subuersa, ultima sustinuit mala, ne quòd sibi à Barbaris iniungeretur, faceret, Hortatur & in
presens

EX DIONYSIO HALICARN.

presentibus constanter perdurare, deq; futuris confidere, ut qui nouerint quòd hæc calamitas urbes corrigant moderenturq; politia bona bellorumq; experimentis, quibus præ alijs Sparta urbibus emineuit. Existimat etiam operæ precium esse, eos infelicitate pressos non desiderare pacem, ut quibus nouo machinamento res in melius permutare spes sit. Sed fortunatos potius decere pacis exoptationem. Etenim in periculo presentium bonorum custodiam & conseruationem esse. Multa adhuc alia connumerans, quæcunq; publice & priuatim ab ipsorum celebratimis gesta sunt in bellis præclara opera, tum quòd quæ non parum ignominie mercantur sint admisiuri & quòd apud Græcos male audient, summam perstringens: quòd; undiq; eis auxilium sit præsto ferro decertaturis, cum à dijs, tum socijs & cunctis mortalibus, quibus adusq; inuidia Thebanorum urbs aucta est. Presenti inordinatione præterea turbulentiaq; Græciæ ciuitates curantium Boeotarum indicatis, tandem & si nihil horum fiat, neq; aliqua alia salutis relinquatur spes, relinquere urbem iubet: ostendens eis quòd necessum sit liberos & uxores aliamq; turbam in Siciliam traducere & Italiam, aliasq; amicas regiones: ipsos uero apprehenso loco omnium munitionissimo, & ad bellum accommodatissimo, summis uiribus, terra mariq; hostes persequi.

VITA ISOCRATIS

Nullam enim uim dignari pcedere contra uiros bel-
licis rebus inter Græcos præstantissimos, uel uiuere
uel mori luxu reputantes: iustam tamen iram decen-
temq; necessitatis occasionem habentes. Hæc sanè nō
Lacædæmonijs ipsum consulere tantum adfirmarim,
sed & alijs Græcis, & cunctis planè hominibus, lon-
ge melius atq; uniuerſi philosophi qui finē uitæ uir-
tutem & honestum faciunt. Pròinde quum multas
eius alias orationes recēſere poſſem, ad ciuitates, po-
tentatus & plebeios scriptas: quarum aliæ quidem
ad uitam & temperantiam uulguſ adhortantur, aliæ
ad mediocritatem, legitimūq; imperium potesta-
tes perducunt, aliæ ornatas popularium & plebeio-
rum uiuendi formulas redāunt, quænam cuique ſa-
ciunda suggerentes: ueritus ne ultra quàm decorū
ſit, ſermo meus mihi proferatur, ea sanè faciā miſſa.
Enim uero ut quæ iam antea mihi dicta ſunt, eo meli-
us cohereant, & diſcrimen, quo à Lyſia hunc diſta-
re dixi, planum fiat, uirtutibus ipſorum ad compen-
diū reductis, ad exempla me transferam. Primā igitur
uirtutem dixi, puram uerborum explicationem,
in qua nihil diſcrepans apud iſtorum utrunque repe-
ri. Deinde loquendi tum conſuetæ propriæque ex-
quiſitam formulam, & hanc apud utruq; æqualem
uidi. Poſt hæc colligebam, q̃ proprijs & conſuetis
& communibus uocabulis uterque ſit uſus. Iſocra-
tis dictio, aſſumpta morali conſtitutione, in ea ita

EX DIONY. HALICAR.

eſt progreſſus, ut non perturbaret ſui ſtudioſos, ſed
placuerit potius: claritate uero & perſpicuitate
utrunque dominari demonſtrari. Breui uero ſen-
tentiarum prolatione, Lyſiam excellere putabam.
Auxefibus Iſocratem magis ſtrenue, cumq; uir-
tate agere iudicabam, in conuerſione ſententia-
rum, rotundaque ad uera certamina productione,
diligentem & ſtudioſum Lyſiam aſſexus ſum.
In Ethopæijs ambos dextros reperi. Quantum ad
gratiam & iucunditatem attinet, citra controuer-
ſiam Lyſiæ primas obtuli. Magnificentia uero he-
roica apud Iſocratem: perſuaſionem & decorum
neutri deeſſe uideo. In compoſitione uocum Lyſiam
ſimpliciores iudicaui. Iſocratem curioſiorem.
Et hunc quidem perſuaſibiliorem ueritatis formato-
rem, illum ſui inſtituti fortiorem luſtorem. Hæc de
utriuſq; phraſi commemorauī. Rerum deinde facta
exploratione, inuentionem utruſq; admirandam de-
prehendi, atq; iudiciū: ordinatione uero enthymema-
tum, epicherematū partitionibus, iuxtaq; quamlibet
ſpeciem perfectione & diſpoſitione, & alijs ad rei lo-
cum pertinentibus formis, longe priorem eſſe Lyſia
Iſocratem duxi. At ſplendore argumentorum,
philophicoq; inſtituto, plus diſſerre & Iſocrati ab
Lyſia atq; à puero uirū, ut Plato dixit. Quod ſi uerū
ſacri oporteat, oīum aliorū Rhetorum quicunq; in
philosophico

VITA ISOCRATIS.

philosophica hac disciplina fuerunt eximij, ductum quidem periodorum circularum, schematumq; dictionis adulescentiam atq; lasciuiam nunquam probauit nedum huius oratoris. Sententia namq; crebro dictionis rhythmo seruit, ac fastu & elegantia nimia uerum amittitur. Optimus uero conatus, & pulcherrimum exercitium est, siue in civili, siue contentiosa disputatione, naturae quam simillimum esse. Vult enim natura ut sententias comitetur dictioni, non dictionem sententiae. Porro consultori de bello paceue iam dicenti, priuato item cuius uitae nunc periculum agitur apud Iudices, non uideo quid possint adhibere commoditatis fastuosa Theatro apparatus, iuueniliaq; haec: magis autem noui quod damni causa extiterint. Omnis enim suauitas & iucunditas studiose belleq; facta, deformis res est, iudicibusq; insensibilis, adeo ut difficile admodum miserationem adpiscatur. Nec ea me primum uel ratio uel sententia ut me Iupiter bene amet: est, quum & multis ueteribus eadem eo de uiro existimatio fuerit. Philonicus enim dialecticus reliquum dictionis apparatus in hoc homine laudibus euehens, de nouitate hac, grauitateq; onerosa conqueritur: similemque ipsum esse pictori dicit, iisdem uestimentis, iisdemq; coloribus quaslibet picturas exornant. Vniuersas enim orationes eius iisdem dictionis reperi formatas tropis,

Philonicus dialecticus.

EX DIONY. HALIC.

phas, ut in plerisque artificiose singula efficiens, in toto prorsum indecens uidetur, eo quod non conuenienter de propositis rebus dicat. Hieronymus philosophus, legere sane quempiam eius orationes posse ait, at praedicare uocem & attollentem sese accensum, inq; eo apparatu non inconueniente persona dicere, non omnino posse. Etenim quod maximum, quodq; multitudinem praecipue commouet ipsum deuitare, affectus nepe animiq; flexus. Scruiere enim ipsum politici ac lauari semper. Temperatum autem uariumq; intensioe & remissione lugubribusq; & motu animorum praegnantibus, distinctum, argumentis ipsum transilire. Penitus demum ipsum in puerilem uocem demersum, neq; tonum neq; affectum, neq; personam etiam gerere posse. A multis porro alijs haec horumq; similia dicta sunt, de quibus nunc nihil scribere opus est. Siquidem ex ipsa Isocratis posita dictione perspicuus erit periodorum rhythmus omnino elegantiam atq; caelaturam persequens. Schematum item iuuenilis luxuries quae circa Antitheses, adaequationes, assimilationes uersatur satis apparet. Nec genus Schematum accuso, multi enim alij quoque iisdem usi sunt cum scriptores tum rhetores, dictionem suam floridam cupientes reddere, uerum superfluitatem non comprobo: in tempore namque ea non fieri, neq; sua hora, negligere mea sententia

Hieronymus philosophus.

VITA ISOCRATIS.

Græca hic pone-
re malui,
ut eo me-
lius Sche-
mata cog-
noscan-
tur facilis-
us. n. in
Græcis iz-
phis auto-
ris uocib.
quàm in
translati-
onis obser-
uantur.

plane est auditores. Pròinde in celebrato passim Pa-
negyrico, in huiusmodi creber est, πλεῖστων μὲν
ἢ ἀγαθῶν αἰτίσιν καὶ μεγίστων ἐπαινῶν ἀξι-
ος ἡγεῖσθαι. Illic enim non solum membrum mem-
bro æquale, sed uoces uocibus: dictioni enim πλεῖ-
στων, μεγίστων, ἀγαθῶν uero ἐπαινῶν, αἰτίσιν, ἀ-
ξίσι simile est. Rursum δὲ ἀπέλευσιν μὲν ὡς ἐ-
δίωκον, ἡμέτερον δὲ ὡς ἀλλοτρίων. Illic enim secu-
dum membrum priori æquale, uocumq; sanè ἀπε-
λευσιν, ἡμέτερον contrapositum est: ἰδίῳ uero
ἀλλοτρίῳ contrahunt. Quibus addit, ἀλλ' ἐκεί-
νον μὲν ὡς οἰκείων, ἀπείχοντα δὲ ὡς ἄλλοι
μὲν προσκόνειν. Repugnat enim rursum Il-
lic, dictioni ἐκείνον, uox ἀπείχοντα, οἰκείων uo-
ce τὸ μὲν προσκόνειν. Neq; hæc dum suffici-
unt, uerum sequenti protinus periodo, iterum pa-
ra textit. Nam simile est huic membro, αὐτὸς τὰ
μέλλοι μάλιστα θυδουμήσειν, quod subinde infer-
tur, καὶ τοῖς παῖσι μεγάλῳ λόγῳ καταλεί-
ψαι. Illi uero δὲ τὰς θρασυτάτας τὰς ἀλγύ-
λων ἐχέειν, quod ei adnexum est, δὲ τὰς πό-
λεως τὰς καὶ ἐκείνων ἦσαν. Nec uel parum his
intermissis statim inferit, ἀλλὰ εἰνότερον γὰρ μὲν
ἐν κακῶς ἢ τὸν πολλὸν ἀκούειν, ἢ κακῶς
ἢ τὸν παρὶς δὲ ἀκροῦσθαι. Atqui alterum
τῶ μὲν κακῶς, τὸ κακῶς contrarium est uerbo
ἀκούειν

EX DIONY. HALICAR.

ἀκρότης ἀκροῦσθαι ferè simile. Si mediocriter ἴς
hactenus ueretur tolerandus erat. At enim hæc non
relinquet. Rursum ergo in sequenti periodo sic po-
nit, ὅτι τοῖς ἀγαθοῖς ἀνθρώπων ὁδὸν δειήσεις
πολλῶν γραμμάτων, ἀλλ' ὀλίγων συνθημά-
των, ἢ πᾶσι τῶν κοινῶν. Ἐἰδὲ ὡς ὁμοιοῦσιν.
Porro γραμμάτων ὅτι συνθημάτων propo-
dum sunt equalia, ὅτι πολλῶν ὅτι ὀλίγων, tum
κοινῶν ὅτι ἰδίῳ contrapostia. Deinceps perinde
ac nihil talium dixisset, frequentibus inundat adæ-
quationibus illico inferens, τὰ γὰρ ἄλλων δυνάμει
θεραπεύονται, ἀλλ' ὅχι ὁρίζονται, ὅτι ἑλλει-
ναι, ἢ σφατεῖν οἱ οἰκῶντες αὐτῶν, ἀλλὰ
μὴ τυραννεῖν αὐτῶν, ἢ μάλλον ἀνθυμένους ἢ
μόνες, ἢ ἀπὸ τῆς προαγορῆς. Ἐστὶν ἡρε-
ῖα, ἀλλὰ μὴ λυμένων ἀπὸ καλῆς. Ἐστὶν τοῖς
προαγορεύοντες τὰς πόλεις, ἀλλ' ὅτι βία προσα-
τασφρόμενοι. τοῖς τοῖς μὲν τοῖς λόγοις, ἢ
τῶν τοῖς ὅροις χρώμενοι, ταῖς δὲ συνθήκαις ὡ-
σπερ ἀναγκαις ἐμμένειν ἀξίον. Ecquid om-
pus est singula recensentem æquo me prolixiorẽ fi-
eri ferè. n. tota oratio talibus ipsi ordinata est sche-
matibus. Porro ad finem utæ scriptæ orationes mi-
nus iuuenilem spirant fastum, consummatam, ut opi-
nor, adsecuta prudentiam, uel ipsa etate. Ac de his
iam dicto sufficiant. Tempus nunc postulat, ut et

ISOCRATIS VITA.

paradigmata attingantur, demonstraturq; in illis Rhetori, quantum robur, quantæue potentia fuerit. Omnia igitur problematum & argumentorum genera, omnes item orationum species, ut breuibus indicentur fieri non potest. Satisfuerit ergo unica assumpta concio, adeoque una è iudicialib. oratio. Deliberatiue causæ sermo est, quo Athenienses hortatur dissolvere sociale, quod uocatur ius, bellum quo aduersum ipsos Chij, Rhodij, eorumq; adiutores pugnant: cessare præterea ab habendi cupiditate, quæ terræ marisque imperium adfectabant, docens quod non solum iusticia sit melior iniusticia, uerum etiam commodior. Supinus igitur & sublimis uarie gatusq; ductus, periodorumq; iucunditas talibus inest. Schemata deinde ostentationi accommodata, theatrique condite adsumpta sunt. Hæc legentibus consideranda quidem, nec digna iudicanda, ad quorum uel studium uel imitationem incumbant, quemadmodum principio dixi: alijs uero animum sedulo aduertere. Ergo huiusmodi principium sermo ille ducit. Omnes quidem qui huc ante conspectum prodeunt uestrum ad dicendum, eam esse maxima adfirmare cœsuerunt, dignissimaq; in quæ totius urbis studia incumbant, de quibus sint ipsi consultaturi. Quod si in alijs rebus huiusmodi præfari licet, præsentium quoq; rerum inde mihi ducere exordium non erit absurdum

EX DIONY. HALICAR.

surdum. Venimus enim concionaturi de bello paceq; maximam profecto in uita mortalium uim obtinentibus, de quibus qui recte consilium ceperint, alijs melius agere necesse est. Hæc igitur rerum, ob quas conuenimus, est magnitudo. At uos non perinde dicentibus auscultare uideo, sed alijs quidem animum aduertere, aliorum ne sufferre quidem uocem. Nec miri quippiam facitis: alio namq; tempore reliquos omnes consueuistis ejicere, qui quæ uestris libidini non placerent, dicerent. Cuius rei causa quis uos non iure arguerit? Qui cū probe sciatis, & multas & magnas domos ab eiusmodi adulatoribus euerfas, eosq; qui in priuatis rebus uestris ea fuerint instructi arte, odio habeatis: in eos uero qui in publicis identidem se gesserint, non eodem adfectu ducamini. Enimuero accusantes accedentes, gaudentesq; talibus ipsi præ alijs maiorem illis fidem habere uidentur quam alijs ciuib. etenim uos ipsi fecistis Rhetores uestros meditari, seseq; in ijs exercere studijs, non quæ urbi commodarent, sed quibus orationes uobis non displicentes æderent, ad quos nunc quoq; illorum multitudo confluit. Est enim cunctis perspicuum, quod plus oblectemini ijs qui uos ad bellum inhorantur, quam qui ad pacem pertinentia suadent. Alij sanè spem & expectationem iniiciunt, ceu facultes bellis ex urbibus sinus relaturi, ac potentiam de

VITA ISOCRATIS.

nuò recepturi simus, quam & antea habebamus. Alij nihil tale proponunt, uerum quomodo quietos nos esse oporteat, nec maiora quam par sit concupiscere, sed quod æquum est amare, quod plurimis mortaliū profectò difficillimum est: adeò enim à spe pendemus, & ad eas res quæ uidentur nobis nostra bona auctiora reddere, insatiabiles sumus, ut neq; amplissimas diuitias possidentes ijs cõtenti stare uelint, sed plura semper appetant, ac bonorum nomine uitam fortunæ exponant suam. Vnde periculum est ne & nos huiusmodi dementiae obnoxij fiamus. Imperio enim quidam ad bellum inflammati esse cernuntur, tanquam nō uulgares consultores, sed ueluti deos quosdam audierint, quorum responso et suasu certati simus & strenue cuncta nos peracturos citraq; stidorem hostem nostrum fusuros. Porro sapientum est non deliberare diu, de ijs quæ perspecta tenent, nam id superuacaneum: uerum opere quæ cognouerunt psequi. Nec putare se scire quid sit eueniurum in his rebus de quibus consultant, sed quasi coniectura uidentes, quidnam euenire possit, sic de ipsis iudicare dareq; consilium. Quorum neutrum uos quidem facitis, uerum quantum in uobis est, turbulentissimis affectibus flagritis. Cōuenistis enim, ceu opportuniū sit & ueluti oporteat uos ex omnib. dictis quod melius eligere. At uero ceu iā antea exacte teneatis, quid faciunt

EX DIONY. HALICAR.

faciendū, audire deprecamini quenquam præter uobis iucunda prædicantes. Atqui conueniret uobis, si modo salutem reipub. q. ueratis, plus aduersariis uestræ sententiæ mentem adhibere, q. uobis applaudētib. : quippe qui sciatis eos qui huc ante cōspectum uestrū pdeunt, quæ uobis cordi sunt dicētes, facilius uobis imponere. Nam id qd' ad gratiā dictū, hebetat aciem uestrā, ne quod optimū, cōtueri possitis. At ab ijs q. uoluptati uestræ orationē suā non accomodant, nihil tale patiemini. Nec. n. ēq. in suā uos sententiā ptrahāt, aut iudicent recte de reb. gestis, aut de futuris pbe consulant, nisi & aduersæ partis argumenta et oratiōes inter sese mutuò explorarint, ac se utrisq; æquos auscultatores præbuerint. Miror autem nātū maiores si nihil dū ad memoriā quidem reuocant, iuniores deinde, si nihil audire nimirum quod propter eos qui pacem amplectendam hortati sunt, nunquam quicquam damni accepinus. At propter eos qui procliues sunt ad bellum, in plerisq; & eas non paruas calamitates incidimus, quarum iam rerū nullam mentionem facimus. Ceterum nullo præteritorum respectu parati sumus naues adornare, pecuniarum exactiones facere, opem ferre & bellare cum quibusq; perinde ac in aliena urbe salus nostra agitur. Quorū causa est, qd' cū deceat æque uos cōsultū

VITA ISOCRATIS.

utilitatis atq; priuatæ uestræ curam gerere sedulam, non idem uobis in hisce rebus mentis, quando nanq; de priuatis rebus uestris deliberatis, consultores queritis, qui potiore consilio excellant, uosq; prudentia superent, quando pro republica comitia habetis, talibus non adhibetis fidem, sed inuidia eos prosequimini. Omnium uero nequissimos Rhetoras, qui ad hanc cathedram conscendunt, præconijs effertis, arbitraminiq; temulentos sobrijs plus ad populi stomachum facere: sic parum prudentes sapientia præditis antefertis, & eos qui reipublicæ bona dispergunt, ijs qui ex suis facultatibus uobis sumptum suppeditant: ut per cuiquam mirum profecto uideatur, si quis huiusmodi a consilijs obtemperantem urbem ad meliorem redigendum statum speret. Vestris contrauenire sententijs arduū et asperum esse noui, Democratiq; florēte, non factam libere loquendi copiam, nisi omnium hic insipientissimis, nullaq; uestri sollicitudine tactis: in theatro uero comicis actoribus. Et quod omnium est miserabilissimum, eliminantibus urbis uestre peccata ad reliquos foris Græcos, tantas habetis gratias, quantas in cum beneficia conferentibus: erga eos uero qui uos corripiunt admonentq;, adeo grauius adfecti estis, ceu tales qui damnum urbi dederint. Attamen licet hæc sese ita habeant, non ab ijs ideo quæ in animis

EX DIONYSIO HALICAR.

animum induxi, desisterim, adueni enim non gratificaturus uobis, neq; candidatus petitor, sed ut quæ mecum ipse trutinari æquiore lance uobis demonstrem. Primum ea quæ administrator proponere solet: deinceps de alijs ciuitatis negocijs. Nihil enim prædest quæ ad pacem attinent cognouisse, nisi & de ijsdem recte consilium capeffamus. Statuo igitur pacis feriūdum, esse foedus, non modo cum Chijs, Rhodijs, Byzantijs, & Cois, sed cum uniuersis planè mortali bus opus esse nobis pactis, non qualia nunc pepigere quidam, se qualia aduersus regem & Lacedæmonios sancita sunt, quæ imperent Græcos esse liberos, & suos quosq; iuris, excubias ex alienis ciuitatibus secedere, ac suam tenere quoslibet: his enim neq; iustiora reperiemus, neq; urbi commodiora.

Hæc præfatus, itaq; auditoribus ad futuram orationem paratis studiose, pulcherrimo uirtutis encomio disposito, deq; constitutis rebus quærimonia facta, adiungit comparisonem sui temporis hominum ad maiores.

Propterea, inquit, hæc præfatus sum, quod de reliquis nihil strictim, sed omnino fuisse ad uos similia uerba facturus. Quis enim, ubi aliunde aduenierit, neq; dum corruptus nobiscum fuerit, ubi repente ad uestram reipub. formam admissus fuerit, non insanire ac planè uos desipere putarit, qui gloria

VITA ISOCRATIS

mur de maiorum nostrorum præclare gestis rebus, urbemq; ex tum peractis rebus celebrare dignamur, ac nihil tamen illorum simile agimus, sed contrarium potius. Illi enim pro Græcis aduersum Barbaros pugnare non destiterunt, nos uero ex Asia uictum si bi lucrantes inde excitantes contra Græcos perduximus, ac illi quidem liberantes Græcas ciuitates, ipsis q; opitulantes digni sunt iudicati dominatu. Nos in seruitutem adstricti, ac alia longe agentes atq; maiores nostri, acerbè ferimus, si non eundem cum illis honorem habuerimus, qui adeò minores facti sumus cū operibus tū consilijs ijs qui eo tempore uigere, quā tum illi quidem pro Græcorum salute patriam suam relinquere ausi sunt, ac terrestri & nauali prælio dimicantes Barbaros uicerunt, nos uero ne pro nostro quidem commodo pericula subire dignum ducimus, uerum in omnes quidem dominari querimus, bellum autem gerere detestamur, ac prælium prope modum aduersus omnes homines auferimus. Neque nos ipsos in rebus bellicis exercemus, ceterum homines, alios quidem exules, alios ultro aduenientes, alios ex alijs perpetratis flagitijs confluentes, suscipimus. quibus si quis maius stipendium numerarit, eius castra aduersum nos sequuntur. Adeò autem eos diligimus, ut pro salute liberorum nostrorum, si in aliquos isti deliquerint, uolumus istos perditos homines poenam luere. At

EX DIONY. HALICAR.

si de eorundem rapina iniuria & cupiditate ad nos querimonie & accusationes perueniant, non solum nihil egrefrimus, uerum lætamur etiam, si quando audiamus eos tale quiddam transigere. Eo uero stulticie peruenimus, ut quum ipsi quotidiano uiu & indigeamus, exteros alere attentauerimus, sociosq; nostros perdamus & spoliemus, ut omnium gentium communibus hostibus mercedem præbeamus. Tanto autem inferiores sumus maioribus nostris, etiam ijs qui inuisi fuerunt, non solum probatis, quā tum illi quidem si belligerari aduersum quosdam de creuissent, etiam si argento & auro arx referta esset, attamen pro ijs quæ statuissent, suis ipsorum corporibus periculū subire necessariū esse putabant: Nos uero ad tantam inopiam redacti, totq; multitudine cum simus, instar magni regis cōducticio exercitu utimur. Maiores nostri si qñ triremes implerent, exteranos et seruos imponebant. Nos uero ciues remos agere cōpellimus. Prōinde qñ in hostiū terrā abierint, q in alios Græcos, ciues nostri, dñatum exercere solebāt, remū tenētes egrediūtur. Viliore uero ab natura oritū ducētes, ut paulo a uē cōmemorati, armis muniti, periculo sese submitūt. At uero si quisq; urbis nostræ res recte administrari cōspexerit, de alijs etiā poterit fiduciā sumere. At nunq̃ hāc ob causam plurimo more adficietur, quod gloriemur nos esse Autochtones, hoc est, ex ipsa hac terra progenitos.

VITA ISOCRATIS.

atq; hanc urbem præ cæteris priorem esse conditam adseueremus, tum quum deceret nos omnibus esse exemplar & honeste & ordinate uiuendi, adeoq; in repub. uersandi, & peius & turbulentius urbem nostram gubernamus ijs sanè ciuitatibus, quæ sunt nuper extructæ, iactamus etiam ac superbimus propterea quod nostra urbs cæteris sit facta præclarior. Facilius autem communicamus uolentibus hanc in genuitatem nostram, quàm Triballi & Leucani suam ipsorum obscuritatem. Quam plurimas autem sancientes leges adeo parùm eas curamus. Vno enim audito, reliqua ipsi cognoscetis. Quum enim poena mortis cautum sit, ne quis arcem iudicij corrumpat muneribus, qui hoc apertissime faciunt, eos belli duces & qui plurimos ciuium uitare donis potest, illum maximis rebus atq; negocijs præficimus, nõ minus circa reipub. moderationem studiosi, atq; circa totius urbis salutem: compertumq; habentes, tranquillitate & securitate suis auctibus crescere persisteretq; populi imperium, qui præsens reipub. status est, bellis uero iam iterum dissolutum imperium illud, erga pacem desiderantes perinde nos gerimus, quasi tyrannidis formam (qua in paucorum manu summa rerum foret) assestent. Ac qui nascituri bellis sementem iaciunt, eiusq; cõsultores existunt, ceu popularis regni fautores beneuolos reputamus. Verborum

EX DIONY. HALIC.

rum uero & rerum peritissimi quum simus, adeo imprudenter nos gerimus, ut de ijsdem ne uno quidem die eadem sentiamus. Enim uero quos antea quàm ad concionem ascēderemus accusabamus, eos ubi conuenimus probamus & eligimus, post moræ paululum, qui tales nobis iudicati sunt, abeuntes protinus denuo culpamus & arguimus. Itaq; temperantissimi omnium Græcorum uisi, huiusmodi à consilijs adiungimus nobis, quos nemo est qui non despexerit, eosdem item omnium publicarum rerum dominos constituiumus, quibus priuati quicquam neque certe demandarit. In suasorijs igitur talis est Isocrates: in iudicialibus quantum ad cætera attinet penitus exquisitus & uerus, Lysiaq; charactèri proxime accedens. In nominum uero compositione, politici illius ac decori minus habens atque in alijs orationibus, at uero habeat per me sanè. Neq; me quisquā ignorare putet quod Apharcus maior & adoptatus filius Isocrati factus, in oratione aduersus Megaclichem de permutatione adserit, nullum à patre argumentum ad iudicium scriptum esse. Neq; quod fasciculos omnino multos forensium orationum Isocraticarum circumferri dicat à Bibliopolis Aristoteles. Noui enim hæc ab istis uiris iactari. Neq; tamen ab Aristotele persuadeor sedare hominem cupienti, neque per Apharcæ, quod egregiam ea de re finxerit orationem,

ISOCRATIS VITA.

rationem, mihi satisfuit, sufficientem ratus esse ueritatis confirmatorem Atheniensem. Cephisodorum, qui et cum Isocrate uixit, germanissimusque auditor eius fuit, ac admiranda prorsus Apologiam aduersus Aristotelem in suis contradictionibus fecit. Non dubito quasdam ab homine scriptas ad iudicia orationes, nec multas tamen, utroque exempli uice ex ipsis una, nec enim pluribus id fieri opportunum est, quae Trapezitica inscribitur, quam cuiuspiam externo discipulo, in Pasionem mensarium scripsit. Sic uero oratio habet: Ingens mihi certamen est Iudices, non solum enim multarum pecuniarum causa in discrimen adducor, sed propterea quoque, ne aliena uidear inique concupiscere. Quam ego sane haud quaquam exiguam rem esse duco. Satis mihi facultatum relinquetur, etiamsi his priuer: at si indecenter tales pecunias in iudicium uocare uidear nullo non tempore calumniae obnoxius ero. Est uero Iudices omnium difficilimum cum talibus aduersariis habere negocium. Etenim commercia quae sunt cum mensariis citra testes fiunt, unde quibus ab istis impositum sit, necesse est imminere periculum. Quandoquidem et multi possederint amicos, ac pecunias manibus semper tractent, fidelesque iudicentur ob eam artem. Verum amen qui haec se hoc pacto cuncta habeant, omnibus me nihilominus euidenter est quod credam fidem facturum, quod

EX DIONY. HALICAR.

quod tot tamisque, si defraudatus pecunijs à Pasionem. Proinde uobis ab integro pro uirili quae acta sunt narrabo. Mihi quidem pater est Iudices, Sino pensis, quae qui in Pontum nauigant, nouerunt omnes, ea apud Satyrum autoritate pollens, ut multae regionis dominetur: totiusque Pasionis potentiae sollicitudinem gerat eique praesit. Vbi fama igitur urbis huius, adeoque uniuersae Graeciae auribus meis increbuisse, peregrinari in pectus meum institui. Quare duabus nauibus frumento refertis, datisque pecunijs emisit me parens mercalium spectatumque. Commendante uero Pythodoro Phoenice mihi Pasionem, eius utabar mensa. Postea cum pater meus apud Satyrum per calumniam delatus esset, quasi regno insidias meditaretur: ego uero transfugis conuersarer, patrem meum comprehēdit, ac per epistolam significat eis qui huc ex ponto se conferunt, uti pecunias à me recipiant, meque ipsum hinc soluere iubeant. Quorum si neuum faciam, id à uobis illi impetrent. Tantis ergo septus malis Iudices, apud Pasionem calamitates meas expono. Adeo enim illi domestica consuetudine et familiaritate iunctus eram, ut ne de pecunijs illi modo, sed alijs rebus habere fidem. Arbitrabar autem si omnes pecunias dimittere, periculo me obruendum si quod ille pater mali patiatur, nempe ut priuatus bonis quae hic sunt et illic, omnium rerum indigus fierem: sin confessus, scribebat Satyrus

VITA ISOCRATIS.

non traderem, ad maximas calamitates, meq; patrēq;
apud Satyrum coniecturus eram. Consultantibus
igitur nobis, uidebatur satius esse fieri omnia face-
re, quæ Satyrus rex imperaret, ac de quibus consta-
ret omneis tradere pecunias. De his uero quæ apud
hunc repositæ erant non modo negare, uerum & de-
bere me tum ei, tum alijs ob usuram uideri, unde ma-
xime illi persuaderi possent, ne mihi quidem esse pe-
cunias. Tum quidem iudices, arbitrabar passionem
hæc omnia mihi ex animo singularique bene-
uolentia consulere. Postquam uero actioni, quæ
mihi cum illis qui à Satyro missi erant, adieci Cata-
strophem, agnoui ipsum machinari doliū meis. Nam
uolente me asportare ab ipso mea, nauigareq; Bizan-
tium, ratus ille pulcherrimam sibi occasionem acci-
disse, pecuniasq; apud se repositas multas esse, ideoq;
dignas ob quas perficeret frontem. Ad hæc, certus
me non paucis audientibus possidere quicquam per-
negasse, tum quum repeterentur, alijs me debere fas-
sum. Præterea, iudices, putabat fore, ut si illic perma-
nere tentarem, me ab urbe Satyro tradendum. Sin alio
me uerterem, nihil illi curæ futuras meas rationes.
Sin Satyrum adiero, tum una cum patre meo me in-
teriturum, Hæc secum expendens, cogitauit me fra-
dare pecunia, & ad me sanè causabatur se egere iam,
nihil sibi iam esse quod possit reddere. Volens ergo

EX DIONYSIO HALICARN.

rem certò resciscere, Philomelum & Menexenum
ad eum præmitto. Quibus constanter pernegat se
meorum habere quicquam. Tantis undiquaq; malis
me correpto quid animi esse, quidue mentis putatis?
Qui si conticeam, ab eo pecunijs eram spoliandus:
si proloquar, nihil magis inde acquiram, apud Saty-
rum ad maximam calumniam redigam & me & pa-
trem. Optimum igitur fore duxi, si planè cessarem.
Posthac iudices adeunt me, nuntiantes patrem me-
um mihi dimissum, Satyrum regem adeò poenituisse
facti, ut iam fidem illi maximam habeat, maiusque
quàm antea illi imperium tradiderit, ac sororem me-
am filio suo in uxorem acceperit. Quæ simul ac Pa-
sion audiisset, nouisseiq; quòd aperte res meas à se exi-
gam, amouet à sese Cittum seruum, qui conscius
erat pecuniarum: ubi uenissim quærens ipsum, cui-
dentissimum argumentum eum esse aut imans earum
rerum de quibus hominem accusabam, omnium mi-
bi grauiissimum acerbissimumq; obijcit: quod ego &
Menexenus corrupto & persuaso puero, quem men-
se præfecerat, sex talenta argenti ab ipso acceperi-
mus. Ut uero nulla de ipsis exploratio fieret, aiebat
nos aliò puerum transfuisse, iamq; in iudicium uo-
care eundem, àque se exigere, quem tamen amoue-
rimus. Hæc dicens & egresferens & lachrymans, ad
belli me præsidem imperatoremue peruenit, nec an-

VITA ISOCRATIS.

ea dimisit, quàm illi prosex talentis fideiussores cō
stituerim. Atqui harum mihi rerum testes ascendite.

Hæc quòd toto genere à demonstratiuis et suaso
rijs differant, forma item dictionis, nemo est qui non
fateatur. Neq; in Isocraticum omnino filum et phra
sin excedit: integra enim quædā apparatus et gran
diloquentiæ illius entymemata seruat, magisq; poe
tica quàm oratoria, ut quum ait:

Tetrame
trum iam
bicū est.

Ἡγούμεν δ' εἰ μὴ μὴ προείμην τὰ χήματα
κινδυνόειν. Id est,

Instare mihi rebar malum, reddam si non pecunias.

Extra poeticam et simplex hoc est.

Ἡγούμεν δὲ μὴ πᾶσι τὰ χήματα κιν
δυνόειν. Tum et illud:

1 Καὶ πῶς τῶν τοιῶν αὐτῶν δυνάεαι γνόμενον

2 Εἰ μὴ αὐτὸ μνηεῖν ἐπιχρῶμαι.

3 Εὐλοδοῦσε δ' αὖ με τὸ πόλεως σάτυρον.

4 Εἰ ἄλλοι σέ ποί τραπεζίμην εἰδὲν αὐτῶ με
λήσθην.

5 Τῶν ἐμῶν λόγων.

6 Εἰδ' ἀσπλιδυτοίμην εἰς τὸν πόντον ἀρ
θανεῖσθαι με.

7 Μετὰ τῷ πατρί.

Vita enim iudicalem formam peritius in lon
gum ducitur. Tum compositio poeticum sanè spi
rat quiddam. Tum figura dictionis ex demonstrati
uis

EX DIONY. HALIC.

uis sumpta est adæquationibus assimilationibusq;. Nam et ἐπιχρῶμαι et τραπέζην, et εἰσπλιδυτοίμην uno in loco posita: deintrium membrorum æqualis longitudo Isocratis apparatus et fili certa præbent argumentatum et quæ hisce adijciuntur, διενόητο καὶ ἀρτῶν τὰ χήματα. Et πῶς μὴ ἐμὲ προσεποιεῖτο ἀρτῶν, καὶ δὲ ἀρτῶν. Similia et adæquata sunt inter se minuo. Præter ea quæ paulo post adiungit, ὡς τοῖς τε μέγισ
ταις αὐτῶν δυνάεαι εἶναι, καὶ τῶν ἀρχῶν ἐτι
μείζω πεποινηκῶς, ἢς εἶχε πρότερον, καὶ τῶν
ἀδελφῶν τῶν ἐμῶν γυναῖκα τῶν ἐκ τῶν οὐκ
ἐλκεῖν. Etenim illic rursus uocule δυνάεαι, et πεποινηκῶς, et ἐλκεῖν consueunt simile. Et
ἀρχῶν, et τῶν ἀδελφῶν. Præter hæc alia
plura in medium possent adferri, ex quibus
character Rhetoris perspicuus fieret,
uerum necesse forsitan temporis
habere rationem.

VITAE ISOCRATIS
FINIS.

ISOCRA

TIS ATHENIENSIS ORATO

ris & philosophi celeberrimi, ad
Demonicum adulescentem
Parænesis, Ioanne Lonice
ro interprete. Ora
tio prima.

LERISQVE
argumentis Demo
nice, admodū diuer
sa reperimus, quum
uirtute præditi
sententias, tum ui
tæ obnoxiorum mē
tes, longè uero ma
ximū discriminis
tua inter se consue

tudine nati sunt. Etenim illi præsentis tãrum ami
cos uenerantur, hi uero et longè absenteis diligunt:
ac ma'orum sanè familiaritatem uel tantillum tem
poris dissoluerit, bonorum autem amicitiam ne uni
uersum quidem seculum deleuerit. Ratus itaq; de
eorum esse, ut ij qui gloriam expetunt, neq; sibi eris
ditios

ISO. PARÆ. SIVE ORA. PRI.

ditionem non uindicant, bonorum, nec ullo pacto
malorum imitatores sint, hunc tibi sermonem dono
misi, euidens nostræ erga te amicitie symbolum: si
gnum item, quæ mihi erga Hipponicum uiguit, di
lectionis. Decet enim liberos ut facultatum, sic pa
tris quoque amicorum heredes esse. Porro fortunâ
aridire nobis, ac in idem certaminis, temporis op
portunitatē nos uocare animaduerto: quandoquid
dem tu studiorum desiderio inflammaris, ego uero
studiosos instituere conor. Tu rursus philosophiæ
præceptionibus impense inhias, at ego Philosophan
tes dirigo. Quicumque igitur ad suos ipsorum amicos
adhortatorias orationes conscribunt bellum quidē
opus adoriuntur: enim uero circa optimam philoso
phiæ partem non cōmorantur. Quotquot autem a
dulescentibus autores sunt, non quo pacto dicendi
se se uinduntat exerceant, uerum quæ ratione uitæ
morum studiosi esse uideantur, tanto magis quā il
li auditores suos iuuabunt, quanto alij ad faciendi
am duntaxat inhoriantur, illi uero & ipsorum die
tam uiuendiue modum gubernant. Quapropter
& nos, non eloquentiæ solum reperta adhortatio
ne, sed morum præscripta norma, consilium tibi da
turi sumus, quorum nam, adulescentes expetentes
esse, à quibus sibi temperare operibus, qualibus
hominibus conuersari, & quomodo suam ipsorum
uitam

IOAN. LON. INTERP. 2

uitam administrare oporteat. Quotquot enim
hanc uiuendi rationem secuti sunt, ipsi soli adire ger
manē potuerunt uirtutem, qua nulla neque grauior
est possessio, neque stabilior. Etenim formam uel
tempus absumpsit, aut morbus conflagrescere fecit,
diuitiæ uero mali potius quā honesti ministræ con
spiciuntur: quippe quæ socordie robur sufficiant,
& ad uoluptates iuuentutem illiciant. Fortitudo
cum prudentia profuit, citra quam & plurimum
suis possessoribus sepe damnum dedit, & corpora
quidem eorum, qui eas exercent, ornauit, animi ue
ro industriam obscurauit. Atqui uirtutis possessio,
cum quorum mentibus non insincere aduictior u
na facta fuerit, cum ipsi sola etiam consenscunt,
diuitijs potior, generis claritudine commodior: quæ
aliorum uires exuperant, posibilia constituens:
quæ multis terribilia, confidenter sufferens, pigri
tiam uituperio, laboris assiduitatem laudi ducens:
idque cognitiu facillimum est, quum ex Herculis cer
taminibus, tum Thesei quoque operibus: cuius utri
usque morum uirtus talem præclaræ famæ chara
cterem adiunxit, ut neque illum tempus res illo
rum heroice gestas obliuioni tradere queat. Præ
terea & patris ad memoriam reuocans uoluntatem
atque studia, & domesticum & pulchrum habebis
eorum quæ nunc à me dicuntur exemplum: ne
que

Virtus,
forma &
epibus
melior.

ISO. PARA. SIVE ORA. PRI.

que enim uirtutem non magnificiens, torpensue uitæ suæ cursum finiuit, cæterum corpus laboribus exercitum, animum autem periculorum tolerantem habuit: neq; diuitias immodice dilexit, sed præsentibus bonis mortalis instar utebatur, curam eorundem gerebat ceu immortalis, nec uitæ suæ rationem uiliter adornabat: nam honesti studio tenebatur & decori, magnificus, amicis commodus, plus eos qui apud ipsum studiosi erant, demiratus, quam qui genere illi uiciniores essent: arbitratur namq; ad societatem conciliandam præstantiorem esse industriam & ingenium, lege, rectos uiuendi mores potiores genere, selectos item amicos meliores necessario cognatis. Destituat antea uniuersum tempus percipientem me omnia illius præclara commemorare facta: at exquisitiora horum opportunius aliâs aperiemus: indicium duntaxat Hipponici patris tui naturæ, quod exemplaris in morem uiuendo te sequi oporteat: in medium protulimus, utpote qui illius mores tibi legem existimes, imitator & amulator paternarum uirtutum factus. Quod si pictores, quæ in animantibus pulchra sunt, exprimere possunt, turpe profecto fuerit, liberos parentum non imitari studia. Proinde tibi persuasum uelim, nulli athletarum adeo decorum esse, ut aduersum cœcertatores suos sese exerceant, atq; te decet consti-

derare

IOANNE LON. INTER. 3

derare quo pacto patris tui conatibus simillimus reddaris: fieri autem haud potest, ut hoc pacto mentem adornet instituatq; suam quisquam, nisi et multis & bonis disciplinis imbutus sit. Corpora laboribus sibi congruis, animus autem honestis orationibus crescere solet. Quapropter & ego tibi breuius subijcere atq; ob oculos ponere conabor, per quæ mihi uidearis, plurimum conatum pro consequenda uirtute adhibere, præq; cunctis alijs moralibus bonus iudicari.

1 Primum igitur diuino cultui intentus esto, ne dum sacrificando, uerum & in iuramentis perseuerando: illud enim rerum abundantiae signum, hoc uero euidens bonorum morum argumentum.

2 Venerare Deum semper quidem potissimum eum, qui in repub. in qua uersaris colitur, sic uideberis simul dijs sacra facere, & legibus morem gerere.

3 Talem tuis te parentibus exhibeas, quales tuos erga te optaris liberos.

4 Corpus tuum hisce exercitijs applica, non quæ fortitudini, sed quæ sanitati conferant.

5 Sic insistas labori, ut si quando eidem umbilicum, quod aiunt, addideris, adhuc laborare possis.

6 Ne querisum immodicum ama, neq; temerariū sermonē amplectere: illud. n. stulti, hoc uero insani est.

4 3 7 Quæ

ISO. PARÆ. SIVE ORA. PRI.

- 7 Quæ turpia sunt factu, ea nec dictu pulchra existimes.
8 Assuesce non tristem, sed hilarem exhibere uultum: per illud enim tui amans, per hoc uero prudens esse iudicaberis.
9 Arbitreris maximopere te decere mundiciem, uerecundiam, iusticiam, temperantiam. Hisce enim omnibus adulescentum mores contineri uidentur.
10 Nunquam committas, ut ubi flagitium designaris, speres id latere: nam quamuis maxime alios fallas, tibi tamen ipsi conscius eris.
11 Deum time.
12 Parentes honora.
13 Amicos reuerere.
14 Legibus obtempera.
15 Voluptates honestas uenare: delectatio namq; honesto cõiuncta, est optima, citra hoc uero pessima.
16 Metue calumnias, etiamsi mendaces sint: nam pleriq; ignari ueritatis ad opinionem tamen respiciunt.
17 Omnia sic facias, ceu neminem celaturus, etiamsi enim statim occules, tandem uideberis tamen.
18 Præcipue bonus habebis, si quæ in alijs reprehenderis, ipse non admittas.
19 Si fueris amans disciplinarum, non parum cõruditionis adsequere.

IOAN. LON. INTER. 4

- 20 Quæ nosti, conserua ut mediteris: quæ non didicisti, à scientijs accipe.
21 Quæ turpe est, auditum utilem sermonem non discere, et munusculi quippiam ab amicis datum, non accipere.
22 Ocio tuo in hac uita, ad literarum studia, amoremq; auscultandi utere: sic enim fiet, ut quæ alijs nõ citra sudorẽ inuenta sunt, tu nullo labore discas.
23 Multas disciplinarũ, multis esse pecunijs præstantiores puta: si quidem pecunia celeriter transeunt, discipline uero in æterna secula durant. Sapientia namq; sola immortalis est possessio.
24 Ne deses esto longũ iter cõficere ad eos, q; docẽdo qd cõmodum nũciant: nã turpe fuerit, tanta mercedores emetiri maria, ut suas mō facultates auctibus crescere faciant: adulescentes aut ne terreste quædã iter ingredis, quo meliorem animũ suũ reddant.
25 Moribus humanus esto, sermone lucundus. Est enim humanitatis obuiantibus salutẽ impertiri: iucundi aut, blandulum cum illis habere colloquium.
26 Suauem te omnibus exhibe.
27 Optimorũ utere familiaritate: sic fiet, ut alij te non oderint, hi uero te amore prosequantur.
28 Ne frequenter cum ijsdem conuerseris, neque diu de ijsdem loquaris.
29 Nam sua est omnium rerum satietas.

ISO. PARAE. SIVE ORA. PRI.

30 Temetipsum uoluntarijs laboribus exerce, ut inuoluntarios sustinere possis.

31 A quibus animum teneri turpe est, in his omnibus ut tibi temperes elabora, nimirum lucro, ira, uoluptate, mœrore: eris autem huiusmodi, si lucrum arbitreris esse ea, per quæ bonus habearis, non per quæ opulentus fias.

32 Æque te in ira geras erga peccâtes, atq; alios erga te delinquentem se habere uelles.

33 In delectabilibus turpe credas, seruorum dominari, uoluptatibus autem inseruire.

34 In tristibus aliorum infortunium inspicias, tuicq; ipsius ceu hominis memineris.

35 Maiore cura uerborum, quam pecuniarum deposita serua. Bonos enim uiros decet, certiores iururandi modum adhibere uideri.

36 Puta decere, ut malis non habeatur fides, quæ admodum ut bonis habeatur.

37 De arcanis nemini dixeris, ueruntamen si æq; conferat res taceri, quum tibi dicenti, tum alijs audientibus.

38 Adactum iuramentum ob duplicem occasionem admitte, aut temetipsum à turpi causa absoluedo, aut amicos è periculis conseruando.

39 Pecuniarū causa nullū Deum iuraueris, neq; si bene etiā iuraturus sis: uideberis enim alijs peiorare, alijs auarus esse.

40 Ne

IOAN. LONI. INTERP. §

40 Neminem in amicorum numerum receperis, nisi exploraueris, quomodo prioribus amicis usus sit: spera namq; talē tibi fore, qualis ē illis extiterit.

41 Lente quidem amicus fias, at factus permanere coneris: eadem enim turpitudine est, neminem habere amicum, & multos permutare sodales.

42 Neq; cum damno experire amicos, neq; tamen inexploratos eos habere uelis: hoc aut facies, si non indigens, indigere tamen tibi usurpes.

43 Aperta, tanquam arcana communica: non cōpos uoti factus nihil lēderis, factus uero, mores illorum potius resecres.

44 Proba amicos tum ex uitæ tuæ infortunio, tū ex periculorum participatione. Aurum quidem igni probamus, amicos autem in sinistris rerum nostrarum successibus animaduertimus.

45 Sic optimē utēris amicis, si illorum preces non expectaris, sed tua spōte illis oportune succurreris.

46 Æque turpe iudica, inimicorum uinci maleficientijs, & amicorum superari beneficentijs.

47 Recipe amicos, nō solū qui mala tua aggreſſerunt, uerum etiam qui bonis tuis non inuident: pleriq; enim infortunatis amicis condolent, bene autem agentibus inuident.

48 Absentium amicorum memineris apud præſentis, ne uidearis absenteis illos paruipendere.

45 49 M

ISO. PAR. SIVE ORA. PRI.

- 49 In uestitu non lasciui ornatus, sed honesti studi-
diosus esse uelis: honesti enim ingens decorum est, la-
sciuioris aut ornatus luxus atq; puerfitas cernitur.
50 Dilige existentium bonorum non excedentem
possessionem, sed moderatum illorum usum.
51 Aspernare uehementer animum ad diuitias ap-
plicantis, quum tamen presentibus uti non possint.
Simile quiddam enim huiusmodi patiuntur, quale
quocumque pulcher equus sit, pulchre tamen equitare
nesciat.
52 Explora diuitias, res & facultates apparare:
sunt autem res ijs, qui sui nouerunt: & facultates,
qui ijsdem uti possunt.
53 Honora presentem substantiam tuam duplici
de causa, tum ut ingens damnum exoluas, tum ut prae-
dito uirtutibus amico infortunato feras opem.
54 Ad reliquum uitae usum haud nimium sed me-
diocriter dilige opes.
55 Ama presentia, quare meliora.
56 Nemini calamitatem obieceris, fortuna enim com-
munis est, & quid futurum sit, nondum est perspicuum.
57 Bonis bene fac.
58 Nam bonus thesaurus, apud hominem uirtuti-
bus praeditum, debitum beneficium est.
59 Qui in malos beneficium confert, idem patietur
cum eis, qui alienas canes cibant, illae namque perinde
dantes

IOAN. LONI. INTER. 6

dantes, atque occurrentes allatrant: sic mali commo-
dantibus aequae ac ledentibus uim faciunt.

60 Idem odio insequere adulantes ut seducen-
teis: nam utriusque ubi fides habita fuerit, sibi creden-
tibus iniuriam inferunt.

61 Si receperis amicos qui ad pessima tibi gratum
faciunt, non habebis qui ad optima tibi in uita infen-
si sint. (Hoc est, si te pessima conantem amici non
deserunt, quanto magis si praeclaris rebus operam
nauaris praestiterunt, & ita praestiterunt, ut pluri-
mum inde uoluptatis capiant: tantum abest, ut uir-
tutem tibi inuideant. Argumentum à minori ad
maius.)

62 Adeuntibus te familiaris esto, sed non grauis.
Quorundam enim fastuosam arrogantiam uix serui
quidem sustinuerunt, quorundam autem familia-
rem conuersationem omnes suauiter ferunt. Famili-
aris autem eris, non si delitiges, si difficilis, si con-
tentiosus sis cum quouis, neque si appropinquan-
tium tibi irae asperere occurras, neque si iniuste irascen-
tes etiam tibi obtingant, ceterum si indignantibus
cedas, quietos autem ab ira obiurges.

63 Ridiculorum ne sis studiosus, neque studijs, quo-
rum in ridiculis uersantur, leeteris.

64 Intempestiuum semper triste est.

65 Ne ipsis quidem gratis, citra gratiam, feceris gra-
tiam:

Hæc in
græco nō
habetur.

ISO. PAR. SIVE ORA. PRI.

tum id quod nō parum multis sanē faciunt, iniucun-
de amicis inferuientes, & illibenter.

66 Ne sis amans contentionis, graue nanq; neq;
reprehensionis studiosus, exacerbatium nanq; est.

67 In conuiujs potissimum colloquia observa.
Et si quando tibi occasio contigerit, antequam tenu-
lentus reddaris surge. Nam ubi mens à uino corru-
pta fuerit, idem illi accidit quod curribus, qui auri-
gatores suos deiscunt: etenim illi si à recto tramite
aberrant, inordinate feruntur, anima uero plurimū
uacillat, corrupto intellectu.

68 Ut immortalis magnanimus esto, ut mortalis
facultatibus modeste utere.

69 Arbitrari tanto eruditionem inscitiae presta-
re, quanto qui eruditionem nacti sunt omnes, nō se,
uerum alia labore fatigant, ignorantia uero sola do-
minis suis obsuit. Nam saepe quem amusorum, crudi-
ti literis contristarunt & eloquentia, illi per opera
poenam etiam inflixerunt.

70 Quos tibi uolueris amicos conciliare, illorum
præclaram corā familiaribus mentionem facito.

71 Principium amicitiae laus, inimicitiae uero ui-
tuperium.

72 Dum consultas, transactas, futurorum paradi-
gmata statue. Obscuri enim ē p̄spicuo celerissima est
cognitio.

73 Len c

IOAN. LONL INTER. 7

73 Lente consulta: quæ uero probata sunt, uelo-
citer perfice.

74 Optimum quod nobis à Deo prouenit, felici-
tatem puta: quod à nobis autem proficiscitur, esse bo-
num consilium.

75 De quibus uerecundaberis libere loqui & au-
dacter, tibiq; cupido sit quibusdam cōmunicare ami-
cis, ceu de alieno negotio uerba fac, tum illorum mē-
tem persentiscēs, iteq; ipsum non patefacies.

76 Quoties de tuis rebus cum quopiam consulta-
re uolueris, reputa primum apud te, ut in suis ille se-
gesserit.

77 Etenim qui suas ipsius res non rite perpendit,
neq; bonum de alienis consilium dabit.

78 Maxime ad consultandum incitaberis, ubi ca-
lamitates, quæ neglectam consultationem sequutæ
sunt, respexeris. Etenim sanitatis plurima cura duci-
mur, si damnorum ē mala uoletudine nobis in men-
tem ueniat.

79 Regum imitare mores, eorumq; studia prosc-
quere, uideberis enim & magnificere & emulari:
ita ueniet usu, ut quum uulgo cōmendatior sis, tum
illorum tibi beneuolentiam stabilius concilies.

80 Sanctioni regum morem gere, atq; fortissimā
legem esse puta illorum uitam. Ut enim qui in Demo-
cratica repub. uersatur, multitudinē adeoq; uulgus
ipsum

ISO. PAR. SIVE ORA. PRI.

ipsum suspicere oportet, sic & in monarchia agentem, regem suum admirari dignum est.

81 In dominatu constitutus, ne prauo ad rerū moderandas habenas utere.

82 Nam quicquid ille commiserit, eius in te transferent culpam.

83 A publicis functionibus non diuitior, sed celebrior discede.

84 Laudes enim quibus à multitudine prædicaris, multis diuitijs præstant.

85 Nulle prauæ rei neq; assiste, neq; patrocina: re: uedeberis enim & ipse committere talia, qualia ij, quibus succurris, perpetrant.

86 Hunc ad modum res tuas institue, ut possis exuperare alios, sustine tamen æqualitatem retinere, ut existimeris iusticiam desiderare non imbecillitatis, sed moderationis causa.

87 Iustam potius pauperiatiem charam habe, quàm iniustas diuitias: tanto namq; facultatibus præstantior est iusticia, quanto hæ uiuentis duntaxat uiuant, illa uero & uita defunctis nomen comparat: & hæ malis quidem præsto sunt, hanc autem fieri non possit, quò scelesti consequantur.

88 Neminem æmuleris iniquè lucrantium, sed magis, qui cum iusticia damnū perpepsi sunt amplectere. Nam iusti si nulla re alia iniustis abundantiores sint, honesta spe tñ excellunt istos.

IOAN. LONI. INTERP. 8

89 Imprimis cura diligenter quæ ad uitam tuam attinent: potissimū aut prudentiā tuam exerce: nam maximū in minimo, est mens bona in hoīs corpore.

90 Corpore laboris, animo sapientiæ studiosus esse labora, ut hoc, quæ tibi cordi sunt perficere, illa, quæ conducant, præuidere possis.

91 Quicquid dicturus es, mente prius recole, plebisq; enim lingua mentem præcurrit.

92 Puta nihil humanarum rerum stabile esse: sic enim neq; felix eris si abunde lateris: neq; infelix, si tristitia circumfundaris.

93 Geminam tibi ad dicendum occasionem selige: alteram, ut quæ perspicua tibi sint ac bene noueris, alteram, ut quæ necessaria sint narratu, commemores: siquidem in ijs solis præstat loqui quàm tacere, in alijs autem tacere satius, quàm dicere.

94 Lætare propter bona quæ contingunt, modicumq; tristare propter mala quæ fiunt.

95 In quibusdam, at non in omnibus, manifestus esto: absurdum enim est facultatem domi recondere, mentem autem apertam habentem te obambulare.

96 Vituperium magis, quàm periculum time.

97 Operæ precium est terribilem esse malis uitæ finem, bonis autem uitæ ignominiam formidolosam.

98 Securam imprimis uitam explora.

99 Sin te quā periclitari cōtingat, quere à bello gindū

ISO. PAR. SIVE ORA. PRI.

inducari cum insigni gloria, sed ne cum turpi fama.
100 Mori. n. omnibus fato destinatus est: enim uero honeste mori, peculiare bonis natura constituit.
Nec mireris si omnia iam enumerata, iuxta presentem etatem tuam te non deceant: quandoquidem id me non clam fuit. Sed. n. per idem laboris tui presentis uitae rationi palam consulere uoluntas fuit, tum futuro tempore praecipua relinquere: nam horum commoditatem nullo labore cognoscas, et eum qui tibi beneuolentem consulat, non consimili reperies facilitate. Ut igitur ab alio reliqua non inquiras, sed inde ceu est promptuario proferas, ratus sum nihil oportere me praetermittere earum rerum, in quibus tibi consulere mea interfit. Ingentis deo gratias habuero, si eximia spe mea, quam de te concepi, non frader. Alios non paucos reperiemus, qui iucundis, quam salubribus cibis oblectantur magis: sic qui exorbitantibus se amicis, sed non admonentibus ad capeffendas uirtutes adiungant. At uero te diuersum horum agnouisse eor, argumento ductus sedulitatis tuae, quam bonis literarum studiis impendisti. Qui namque sibi ipsi optima, quae agat imperat, illum uerisimile est, et alios, qui ad uirtutem, adhortentur charos habere: praecipue uero ad bonorum operum desiderium alliciere, ubi uoluptates, quae ex illis germanae nobis sunt, addidiceris. Dum torpor et
luxus

IOAN. LONI. INTERP.

luxus in precio sunt, protinus moeror uoluptati adfixus est. Circa uirtutem porro laboriosum esse, ac sobrie uitam gubernare suam, sinceram semper deletionem, imò et stabiliorem reddit. Et illic primū quidem uoluptatem sentientes, moerore deinde affecti sumus, hic uero post moerorem uoluptatem capimus. In omnibus uero operibus non sic principij recordamur, ut finis senum accipimus: plurimas in uita nostrares, non propter ipsas, sed euentuum causa elaboramus. Cogites autem in animo, quod et prauis uel quaeuis licet peragere: nam facile uitae huiusmodi pepererunt rationem. At uero ut boni uirtutem negligant, fieri non potest, ut ne committant quod a multis redarguantur: oēs. n. oderunt, non adeo delinquentes, ut eos quaequos fatetur, cum nihil interim à uulgo distent: nec immerito tales odio sunt. Quod si sermone solo mentientes reprobamus, tota uita de prauatis, non malos dicemus? Non iniuria ergo tales nedum in sese peccare causabimur, sed et fortunae proditores accusauerimus. Si quidem ea facultates illis et gloria et amicos quasi per manus tradidit, isti uero te indignos praesente felicitate constituerunt. Sin mortalem decorum considerare mentem oportet, arbitror et illos per sibi plurimum domesticos maxime arguere, quomodo se gerant erga uirtute praeditos, et uicij obnoxios homines. Itaque
b in

ISO. DE REG. ORA. SECVN.

Simile.

Insuper ubi Herculem & Tantalum genuisset, ut in fabulis est, quib. omnes fidem adhibent, alterum propter uirtutem immortalem reddidit, alterum propter maliciam maximis cruciatibus puniuit. Quibus paradigmati utentes honestatis cupidos esse oportet, neque ijs modo quae a nobis dicta sunt immorari, uerum & poetarum optima quaeque discere, aliorumque sapientum, si quid utile posteris prodiderunt, perlustrare. Ut enim apem cunctis insidere germinibus uideamus, a quolibet autem commoda excerpere: sic et bonarum disciplinarum audios nihil intentatum tenere precium operae fuerit, undecumque uero utilia colligere. Ad hoc uel tanta diligentia uix naturae quispiam uicerit errores.

AD DEMONICVM ORATIO
NIS PARENETICAE FINIS.

ARGVMENTVM II. ORATIONIS.

Nicodem Cypriorum regem, regis plane praecipit instituit: quae utinam omnes cum principes tum magistratus memoria tenerent: qualem deceat esse regem, optime docens.

ISOCRATIS ATHENIENSIS ORATORIS AD NICODEM DE REGNO ORATIO SECUNDA.

QUI regibus uobis consueuerunt, o Nicodemus, offerre uestimenta, siue aes, siue aurum fabrefactum,

IOAN. LONI. INTERP. 10

fabrefactum, aliudue rerum earum quippe, quibus ipsi sane indigent, uos abundatis, apprimere mihi uisi sunt esse conspiciui, non munus, sed mercatum facere, ac longe artificiosius uendere ijs qui cauones sese confitentur. Ego uero putauerim hoc esse pulcherrimum manuscriptum et utilissimum, maximeque conueniens in donanti mihi, tum accipienti tibi, si definiam, qualium studio tu expetens, et a quibus operibus abstinens, optime queas et urbem et regnum administrare. Pleraque sunt quae plebeios institui, ut ne se luxui dedant, sed quae cogant, potius ut uitae suae in singulos dies habeant rationem: praeterea leges, iuxta quarum praescriptum quisque pro se in re publica uersentur: deinde libertas, qua amicos corrumpere, inimicos propter peccata quae inter se admiserunt adoriri licet. Tum et ueterum quidam poetarum consilia, ut uiuere oporteat, posteris tradiderunt, ut ex omnibus his meliores illos fieri par sit. Regibus autem nihil tale propositum est, sed quos praeter alijs institui potius oportebat, ubi ad primatus fastigium conscenderint, impatientes admonitionis perseuerant. Nam bona hominum pars illis non appropinquat: qui uero apud illos praesto sunt, ad gratiam conuersantur: etenim domini facti et pecuniarum plurimarum, et rerum maximarum, eo quod non recte utantur hisce occasionibus, non paucis animum dubitandi praebuerunt.

Quibus plebs concubenda.

Reges ad monitionis impatientes.

utrum

ISO. DE REGNO ORA. II.

utrum commodius sit eligere, uitamne in priuato, et moderate uiuentium an in dñatu agētium. Nā ubi ad honores, diuitias et potestatem oculi os defixerint, & quales deo iudicāt oēs, qui in monarchijs constituti sunt: at ubi terrores atq; pericula secum in animo perpenderint, ac ubi repererint, qui enarrent, ut alij regum à quibus minime decuit, interempti sint, alij uero in familiarissimos sibi delinquere coacti, alij uero utriusque fuerint obnoxij, rursus qualencunq; uitam ducere satius esse putant, quam cum huiusmodi calamitatibus uniuersæ Asiæ potiri sceptris. Cuius præcipitis iudicij ac perturbationis causa est, q; regnum alterius functionis instar, cuiuslibet hominis esse arbitrentur, quum tamen humanarum rerum præstantissimum sit, nec modica non prudentia indigens. Ex quibus itaq; præcipuo quisquam in qualibet actione possit commodum monarchia fungi, & bona quidē tueri, calamitates autem euitare, eorum qui semper illis ad sunt, interest consultare. In uniuersum autē quænam considerare oporteat, & circa quæ uersari studia, experiri enarrare. Num uero dignū arguemento fuerit opus hoc absolutū, difficile ab exordio est cognoscere. Nam pleraq; metro ligatorū poematum, et psalica oratione constantium cōmentariorum, quū adhuc in mentibus parturientium delitescunt, magnā expectationē adhibuerunt, at uero ad finem perducta

IOAN. LONI INTER. 11

ducta, et alijs demonstrata longe inferiorem opinione gloriam adsecuta sunt. Vt cunq; se res habet, egrégus profecto conatus est, quæ omissa sunt inquirere, legēq; monarchijs ferre. Porro qui plures erudiunt, illis dilaxat ipsis psumunt: sin qspiam dñanteis uulgo ad uirtutem adhortatus fuerit, utrisq; emolumento est, cum dñatu fungentibus, tum sub illorum constitutis iure: his enim dominatum securiorem, illis uero politicam uitam mansuetiorem reddidit.

Primum igitur considerandū, quodnā regnantium proprium sit munus. Etenim si caput atq; totius reium acceperimus, huc respiciētes, de alijs uel melius dicemus. Arbitror sanē decorū ipsis esse, ut cōfiteantur sua interesse, quo urbē ab imminenti infortunio liberēt, ac bona florentē politia cōseruent, & quæ modica magnā faciāt: alia. n. quæ per singulos dies accidunt, horū gratia transigenda sunt. Atq; illud perspicuum est, q; oporteat eos, q; huiusmodi exhibituri sunt, deq; illis consultaturi, nō torpere, cæterū quo pacto se alijs prudētius gerāt obscurare. Cōstat. n. huiusmodi eos habituros regna, qles suas ipsorū mētes appararim. Itaq; nemini athletarū adeo cōuenit cor p exercere suū, ut regib. animū excolere. Nulli. n. solēne quin iuualium ludorū cōuentus huiusmodi aliquam præmiorū partem statuunt, qualia sunt pro quibus uos indices certatis, ad quæ prudentem etiam animū

Regū &
principū
officia.

Compa
ratio.

ISO. DE REGNO ORA. II.

munus adhibere necessarium est, ut quantum honore alijs præcines, tanto et uirtutibus ipsos antecias. Neq; putes alijs in reb. diligentia uilem esse, ad hoc uero ut meliores nos et prudentiores efficiamus, nullā habere efficaciam. Neq; existimes tantam hominū infelicitatē esse, ut aries circa beluas inuenimus, quibus ipsarum aias cicures dignioresq; faciamus: nobis uero ipsi nihilum pdesse possimus, in ijs quæ uirtutem concernunt: cum et institutio et cura præcipue iuuare aium queat nostrū: quibus mentē etiā tuā applices, tū et prudentia clarissimos tibi in cōsiliū atq; cōmentū admittit. Et ex alijs quos poteris tibi adcersē. Neq; pbatorū poetarū neq; rhetorū quenquā te nō agnouisse, decere te arbitrare: sed horū quodam auscultator, illorū uero discipulus esto: teq; sic ipsum adorna, ut minorū iudicem agas, cum præstantiorib. autem certamen non impar uiribus incas: per huiusmodi. n. exercitia facillimē in talē euades, qualem pposuimus oportere esse, qui recte tum regnum tum urbem, uti deceat administraturus sit. A te ipso potissimum admonere si graue putes meliorib. diuiri peiores, prudentioribusq; stolidiores imperare. Quo enim fortius aliorum dementiam fueris detestatus, hoc tuam sapientiam exercebis magis: hinc igitur ordiri oportet, qui aliquid honeste acturi sunt.

Qualibus
consulto-
ribus utē-
dum.

Communi-
catio.

Regē or-

Præterea hoīm patriæq; amore detineri oportet

regis

IOAN. IONI. INTERP.

11

regem: neq; enim equorum, neq; canum, neq; hominum, neque alius ullius rei possibile est bene dominari, nisi quispiam ex illis uoluptatem capiat, quorum gerere curam ipsius intersit. Cura sit tibi, ut multitudini imperiū tuū gratū sit, cognoscēs iuxta, q. illæ oligarchiæ et politiæ plurimo tempore perdurant, quæ optimam multitudinis curā habuerint.

Non malus populi ductor eris, si neq; uulgus iniuriū esse sinas, neq; eum cui iniuria infertur despicias, sed. n. consideres quomō uel optimi honore afficiantur, alij uero iniuria nō grauentur. Hæc. n. prima et maxia bonæ administrationis elementa sunt.

Quæ non rectē constituta sunt, uel iussa, uel studeas, moueto atq; transferto. Maximeq; optimarū rerum inuentor esto: sin minus, imitari quæ apud alios se non male habent.

Leges quare præsum iustas et conducentes, sibiq; ipsis consentientes: præterea quæ dubitationes quāminimas, earumq; dissolutiones, quā fieri potest, celeritas Reipub. faciāt. Nā hæc omnino legib. bene cōstitutis adesse cōuenit. * Quæstū illis utilē cōstitue, negotiationes uero noxtas phibe, ut ne legib. negotiatione abutantur rabulæ, neue deprauent, ad equā uero illarum mentem acriter animum intendant.

* Quātum illis commodum confutue, circumuentiones uero damnosas, ut has quidem fugiant, ad illas uero prou sint.

portere et
se phidē
τροπικ.
Quale de
beat esse
imperium.
erga sub-
ditos.
Arcendā
iniuriā.

Malas
traditiōes
amoliendā
das.

Quales
esse leges
debeant.

Rabulæ
legum de-
prauatores
nō tolerandos.

4 114 Græ

ISO. DE REG. ORA. SEC.

Ita græcus textus habet, cæterum ego paraphrastis cōs ad leges, nam eo pertinere hic locus mihi uidebatur, retuli.

Ecce quā
tā in prin
cipe requi
rat sapien
tiam.

Vt guber
nanda ciu
tas.

In quib.
magnifi
cētiam re
gis eluce
scere dece
at.

Pietas re
gum sum
ma.

De quibus alij inter se uicissim dubitarint, sentē
tiam de ijs feras, non ut placeas, neq; talem quæ se
cum ipsa pugnet: cæterum eadem semper de iisdem
statue. Magnificum enim est & conducit, regum
sententiam iustis de causis constantem esse, perinde
ac leges commodum latas. Aque ciuitatem gu
berna tuam atque paternam domum: apparatu quā
dem splendide uti regem decet, operationibus uero
scite, ut charus habearis simul & sufficias. Ma
gnificentiam tuam in nullis urbium tuarum præcla
ris ædificijs, quæ pauxillo temporis obscurantur,
sed enim in iam commemoratis potius facultatumq;
pulchritudine, & amicorum beneficentijs ostende:
nam tales impensæ tibi simul ipsi perseuerant, &
successorib. tuis magnis sumptibus digna relinques.
Rem diuinā iuxta maiorū tuorū institutū perface.

Pulcherrima sacra, maximam item pietatem esse
potes, si quā optimū & iustissimum te exhibeas: de
ijs enim maior est spes, ut boni quippiam deorum uo
luntate agant, quā de istis, qui pleraq; sacra demo
liuntur.

Familiarissimos tibi præcipuis honoribus, tibi
uero beneuolentissimos, syncerissimis affice.

Secu

IOAN. LON. INTERP.

13

Securissimam corporis esse custodiam, amicorū
uirtutem puta, ciuium beneuolentiam, tuamq; ipse
us prudentiam: per hæc enim & possidere, & con
seruare quissiam regna possit.

Ædes priuatorum cura, & qui sumptus faci
unt, à tuis id habere se arbitrare: qui uero operan
tur, tua reddere auctiora cogita: siquidem omnes ur
bem inhabitantium facultates, bene regnantū pro
priae sunt.

Veritatem adeo te præferre semper argue, ut ser
monibus tuis plus fidei quā aliorum iuramentis
habeatur.

Cunctis hospitibus ciuitatem tutam exhibe, &
ad quæuis commercia non iniquam.

Non qui tibi ex frequentissima aduentū tur
ba munuscula offerunt, sed qui à te accipere dignan
tur, potiores iudica.

Nam qui tales honorat, maioris coram alijs pre
cij fuerit.

Timorem tui è ciuium animis exime, neq; terri
bilis nihil iniuste agentibus esse uelis. Ut enim ali
os erga te ipsum disposueris, sic tu apud illos habe
bis item.

Iratus nihil facias, tum uero permotus ira uidea
ris alijs, ubi se occasio dederit.

Seuerus appare, in eo, quod te nihil clam contin
gat:

Ius regis
in subdi
tos.

Liberale
esse regē.

Rex pacis
studiosus

ISO. DE REG. ORA. SECVN.

gat: mansuetus per hoc, quod minores, atque peccantes meriti sint, infligas poenas.

Princeps esse uelis & primus, non morum difficultate, neque poenae infligendae uehementia, sed per hoc quod omnes tua prudentia uincas, quodq; autem per te sibi melius posse consuli reliqui.

Bellicosus esto, rei militaris peritia, & apparatus pacis autem studiosus, eo quod nihil praeter iustum habere porro desideres.

Tale sit cum oppidis commercium tuum, quale urbium erga te ipsum postulares.

Ne propter omnis res certaueris admodum, ceterum pro ijs, unde, si obtinueris, aliqua tibi commoditas manet. Prauos puta, non cum emolumento uictos, sed cum noxa relictos superstites.

Magnanimos esse puta, non qui maiora uiribus suis assumunt, sed qui modica quidem desiderant, perficereq; possint quae attentauerint.

Aemulare, non qui maximum dominatum possident, uerum qui praesenti magistratu optime funguntur.

Teq; uere beatum puta, non si cum omnium hominum timore & periculis domineris, sed si huiusmodi fueris, quale te esse decet, egerisq; cum modica impresentiarum desideres, neq; eorum quicquam indigeas.

Amicos

IOAN. LON. INTER. 14

Amicos posside, non quicumq; hoc cupiunt, sed enim qui tua natura digni sunt: neque quibus cum iucundissime uiuas, sed cum quibus optime ciuitatem administras.

Diligenter mores eorum, qui tibi praestò sunt et conuiuunt explora, sciens quod omnes qui tibi non appropinquant, similem te iudicabunt ijs quorum consortio & consilio & familiaritate uteris.

Tales praefice causis, quae te autore non fiunt, et uipse culpam laturus sis eorum, q; illi sanè admiserint.

Fideles existima, non qui quicquid uel dixeris uel feceris, laudibus extulerint, sed qui erranteis increpauerint.

Libertatem loquendi prudentibus imperti, uti de quibus dubitaueris habcas qui tecum consentent.

Considera fraudulentos adultores, & qui ex animo tua curant, ut ne mali bonis plus habeant, neque prauis sceleratis antefrangentur.

Ausculda sermonibus alterius de altero, conareq; iuxta dicentes experiri, quales nam et qui sint, ac de quibus dicant.

Iisdem poenis corrige tum calumnianteis, tum delinquenteis.

Non secus tui ipsius atq; aliorum domineris: idq; regi maximè esse decus puta. si nulli uoluptati inseruas, concupiscentijs autè quàm ciuibus potius imperes.

Nullam

Mores
conuicta
rū explos
randi.

Adulatores
fugis
endi.

ISO. DE REG. ORA. SECVN.

Nullam familiaritatem temere citraque rationem amplectere, sed enim illis assuesce conuersationibus gaudere, ex quibus ipse crescas, et alij melior esse uidearis.

Ne appareas honoris expetens propter ea, quae et a malis peragi possunt: in uirtute autem ad alta spires, cuius nulla pars malis praestò est.

Verus honor.

Verissimos esse honores existima, non qui propterea timoris causa fiunt. sed ubi inter se illi conuenierint, sententiam tuam quam fortunam plus admittuntur.

Si in quo te letari malo accidat, late: sin circa maxima uerseris, prodi in lucem.

Regis uita exemplar alijs.

Ne decorum putaueris, alios ornate. reges autem inordinate uitam transigere: ceterum tuam ipsius modestiam alijs exemplar constitue, cognoscens quod totius ciuitatis consuetudo in magistratu constitutis comparatur.

Argumentum tibi sit, quod recte administres rempub. ubi subditos tuos opulentiores et temperantiores factos tua cura conspexeris.

Nomen bonum.

Celebrem magis famam, quam ingentis diuitias liberis tuis relinquere cures: haec namque mortales, illa uero immortalis. Siquidem celebriori nomine res partae sunt, fama autem minime pecunijs emittitur: et haec uitio quidem obnoxij ad sunt, hanc uero nisi

IOAN. LON. INTERP. 13

ro nisi a melioribus possideri, possibile non est.

Vestitu, corporisq; ornatu delicatus esto: enim uero, ut ne non in alijs interim studijs, ut reges decet, permanereas: ut qui te uiderint, ex ipsa te facie re quo dignum iudicent: qui uero tecum conuersantur, propter animi tui robur, eandem cum illis sententiam habeant.

Vestitus.

Nunquam non et sermones et acta tua considera, ut quam paucissimos in errores incidas.

Caute loquenda et operanda.

Optimum est summam assequi occasionem, at ea postquam facile percipi nequeat, malis minus habere, quam abundare: modicum enim quicquam alicui deesse, plus ualeat, atque nimio abundare.

Est aliquid, perditum tenus.

Vel sic, Optimum est summam opportunitatem tenere, at quum ea non sit facile comprehensibilis, malis deficere, quam abundare. Mediocritates enim plus ualent in deliquijs, quam excessibus. Hoc est, In omnibus cum rebus tui operibus danda est opera, ut medium potissimum assequaris, sin hoc fieri non possit, satius est, ut citra paulo uel infra medium permanereas, quam ut transillas. Loquitur, more peripatetico de extremis uirtutis, ποδὲ τῆς ἐκτενείας καὶ υπερβολῆς μεσότητος.

Urbanus esse conitende grauiusq; hoc enim ad regem attinet, alterum uero conuersationi conuenit. Quae duo longe sunt omnium difficillima: reperies enim ut in plurimum, qui dum graues esse studeant, frigidi fiant, dumq; urbanitati nauant operam, humiles

Urbanitas grauitati iuncta.

Experis,
tia.
Philoso-
phia.
Exercita-
tio.
Præterita
cū priuaz
torū, tum
tyrānoꝝ
exēpla ad
memoriā
reuocan-
da.

Quid rez-
linquēdū
posteris.

Quando
sit optan-
da mors.
Nihil in-
dignū rez-
ge cōmit-
tendum.
Immorta-
litati stu-
dendum.

ISO. DE REG. ORA. SECVN.

miles uisus: operæ uero precium est utraq; has
idea uti, calamitatē dein uiriq; adnexam declinare.

Si exquisitē nouisse cupias quæ regum sint pecu-
liaria, tum experientiam adi, tum philosophiam. Si
quidem philoſophari, uias tibi demonstrabit regnā-
di: quæ autem ab ipsis operibus exercitatio manat,
efficiet ut rebus uti queas.

Expende quæ fiunt & obueniunt & priuatis
& Tyrannis. Etenim si præteritorum memineris,
& de futuris rectius consultabis.

Graue esse puta plebeiū quosdam mortem op-
petere uelle ut prædicentur. reges autem non aude-
re uti huiusmodi conatibus, ex quibus uiui dū pro-
bentur, inq; non minimo sunt futuri precio!

Imagines uirtutis tuæ potius indices, quàm cor-
poris, relinquere posteris malis.

Tibi ipsi potissimum & urbi securitatem conser-
uare cura.

Si periculum subire cogaris, mori magis quàm
turpiter uiuere delige.

In omnibus operibus regni tui memeto, habetoq;
rationem, ut neq; quicquam tanto indignum hono-
re patres.

Nec circumspicias tuam ipsius naturam simul o-
mnem dissolutam, sed postquam mortale corpus,
immortalem autem animam adsecutus es, conare
animas

IOANNE LON. INTER. 16

animæ nunquam interituram memoriam relinque-
re.

De honestis rebus dicere meditare, ut simul ea
dem sapere cum ijs quæ dixisti consueſcas.

Quæ reputant tibi optima uisa fuerint, hæc o-
peribus quoq; consumma.

Quorū æmulationis celebritatē, actiones imitare.
Quæ tuis ipsius liberis consuleres, in illis ipse
permanere dignare.

Vtere iam nunc à me commemoratis, aut his præ-
stantiora quære.

Sapientes arbitrare, non qui accuratē de minu-
tis disputant, sed qui de arduis planē, optime disse-
runt: neq; qui alijs felicitatem promittunt, quū ipsi
ingenti penuria premantur, sed qui modestē de se-
se ipsi loquuntur: inter negocia uero & hominum
commercia uersari possunt, qui uitæ permutationē
bus non perturbantur: cæterum qui susq; deq; tum
infortunium tum eufortunium ferre nouerunt.

Neque mireris si pleraq; commemorarim, quæ
& ante tibi perspecta sint, nam neq; hoc me clam su-
it, noram enim, quod quum tot uulgo essent & pri-
uati, & principes, alij sanē quicquam horum dixē-
runt, alij audiuerint, alij, qui ea ipsa fecerint, con-
spexerint tandem, nonnulla etiam ipsi per se prin-
cipes persequuti sunt. Atqui in Orationibus, quæ
de hoc

Honestas
dicenda.

Quæ ope-
ra.

Quorum
æmulada
iacta.

Sapientes
qui.

Præocem
patio.

ISO. DE REG. ORA. SECVN.

Confutatio.

Pathos.

de honesto disputant, non est quod nouitates inquirantur, in quibus neq; inopinari, neq; fidem exuperans, neq; extra decreta quicquam est reperire: uerum illam esse iucundissimam æstimari conuenit, quæ plurima, quæ sunt in aliorum sententijs sparsa, redigere in unum coaceruareq; poterit, deq; iisdem optime disputare. Præterea et illud mihi perspectum erat, quod nemo non consilium dantia poemata commentariq; iudicat esse optima, nec illa tamen libentissime audit: sed idem illis accidit planè quod admoventibus. Nam à cunctis illi commendantur: at qui illos accedat, nemo est, quod peccantibus conuersari, quàm ab errore dehortantibus malint. Huius rei testes, Hesiodi, Theognidis, aut Phocylidis poemata quispiam accerere posset: etenim illos humane uitæ optimos fuisse consultores aiunt: uerum qui ea dicunt, alter alterius amicitia potius studiosus esse deligit, quàm illorum melioribus parere consilijs. Porro si quis eximiorum uatum, quas gnomas uocant, quibus maximam nauauere operam poetæ, colligeret, consimilem ad modum ad eas sese instituerent isti. Suauius enim atq; facilius obscenissimæ alicui comædiæ, quàm adeò artificiose absolutis poematis auscultarent. Ecquid erit opus singula commemorantem, prolixam memoriamnectere? Omnino enim si humanam expendere naturam uelimus

IOAN. LON. INTERP. 17

mus, multos eorum reperiemus, quibus neq; saluberrimi cibi in delitijs sunt, neq; honestissima studia, nec res optimæ, nec disciplina commodissima, sed qui aduersanteis utili uoluptates prorsum sectentur, uideanturq; tamen interim sibi constantes, laborumq; tolerantes esse, tamen si nihil honesti peragant. Quoniam igitur pacto talibus, siue mores formans, siue docens, seu commodum quid dicens, placeat, qui ob iam memoratos sermones, bona mente præditis inuident, ac simplices omni iudicio et ratione destitutos arbitrantur? Adeò ueram rerum cognitionem fugientes, ut ne sua quidem ipsorum norint, sed turbentur ubi de suis rebus ratiocinentur, læsentur uero si quando de alienis differant. Vtinam autem corpore adfligi potius, quàm animo laborare seligant: cogitent item in animo quiddam de sibi necessarijs. Iam sic comparatum est, ut istos in suis mutuo conuentionibus, aut conuiciantes alijs, aut conuicia per pessos quis reperiatur: sin soli domi fuerint, non consultanteis, sed iactanteis citius illos ipsos quispiam offenderit. Neq; de omnibus uero hæc dico, enim uero aduersum eos qui iam commemoratis obnoxij sunt. Illud perspicuum est, quod qui facere uel scribere quippiam, quod multis uolupte sit uelint, non commodissimos sermones quærere, sed fabulosissimos oportere. Etenim huiusmodi audientes

ISO. DE REG. ORA. SECVN.

Letantur. qui uero certaminum ludorumq; specta
tores existunt, molestia afficiuntur. Quocirca quæ
Homeri poësis, tum qui primum Tragœdian repe
rere, admiratione digni sunt, quod humanæ natu
ræ habita ratione, utraq; ea in poësi forma sint usi:
hic enim certamina et bella semideorum fabuloso ar
gumento enarrauit: alij uero fabulas certaminibus
rebusq; gestis admiscuerunt, ut non solum auditu,
uerum etiam spectatu nobis iucundi forent. Talibus
itaq; exemplis præsentibus ob oculos positum est,
quod qui auditorum ad sese animum allicere arde
ant, ab admonitione atq; consultatione desistendum
illis esse, eaque scribenda, quibus turbæ gaudeant.

Hæc hætenus recitauit, te non unum ex multis
esse ratus, sed quum multorum rex sis, non eandem
tibi cum alijs esse mentem: quippe qui honestas cūq;
uirtute coniunctas res, atq; prudentes homines, ni
hil quicquam uoluptatibus metiaris, sed ex utilibus
illos actionibus potius explores, maxime quum de
animi exercitijs, inter philosophanteis controuer
sia sit, ita ut alios per disceptationes, alios per ciuili
les de Repub. disputationes, alios per alia quædam,
si se acceperint, prudentiores euasuros adfirmant.
At omnes id uno ore consitentur, quod bene insti
tuto per singula horum, eò peruenendam sit, ut
consultare queat. Operæ pretium est igitur relictis
dubijs,

Ratio ha
bitæ que
rimoniæ.

IOAN. LON. INTERP. 13

dubijs, & ad id quod est in confesso, uenientem, du
biorum accipere indicium & explorationem, ac
imprimis, opportune consultantes animaduertente.
Sin minus, eos spectare, qui de rebus ipsis uerba fa
ciant, eos item qui nihil decori nouerunt reproba
re, ut qui neq; alterum prudentiorem reddere que
at, qui sibi non ipse commodi. Atqui mente prædi
tos, ac plus alijs uidentis, haudquaquam parui du
cas, sed cures: cognoscens quod consiliarius bonus
sit omnium longe utilissima res, huiusmodi demum
possessio, quæ præ cæteris maxime regem deceat. Il
los plurimum augere regnum tuum puta, qui men
ti tuæ maxime prodesse queunt. Equidem quæ no
ui admonui, et quibus te possum rebus honoro. Pro
inde uelis & alios, id quod principio dixi, non con
sueti tibi ferre munuscula, quæ longe maioris emi
tis à dantibus quàm à uendentibus: cæterum effice,
ut eiusmodi tibi offerantur, quibus etiam si admo
dum uel quotidie utaris, tamen non deteras, sed
meliora, eademq; facias maiora, longeq; digniora.

Peroratio.

SECVNDÆ ORATIONIS
FINIS.

ARGVMENTVM SEQVEN
TIS ORATIONIS.

ISOCR. NICOC. ORA. TERT.

Pulcherrimo ordine hæc oratio prior
ri responder: prior enim de magistra
tuum erga subditos officiis, hæc uero
de subditorum erga magistratus agit.
Quam in Nicoclis Cypriorum regis
persona Isocrates scripsit: pro qua &
superiore uiginti talenta a rege mune
ri accepit, Plutarcho autore. Argu
mentum ipse recenset sub exordium
huius orationis, in hunc proponendo
modum: Priori inquit, oratione qua
les sint regum partes, quidue regum
inter sit, ex Isocrate audiuitis: præsen
ti uero hac, quæ subditorum sint offi
cia, conabor enarrare. Tres sunt sta
tus huius orationis. Primus Monarchi
am præstare, cum Oligarchiæ, tunc De
mocratix, probat. Deinde, se iure a
maioribus traditum regnum obtine
re. Postremo, subditis leges præscri
bit iustissimas.

NICOCLES

ORATIO TERTIA.

Ordie a
calumnia
aduersa
riorum.

SVNT qui parum dextro sermones honestum
prædicantis animo ferant, accusentque philoso
phiam tradentis, ut qui non uirtutis, ceterum au
ritia

IOAN. LON. INTERP.

19

ritia causa, eiusmodi congerant collationes. Qui
sic affecti sunt, ab illis ego lubens rescuerum, cur
bene qui idem dicere desiderantibus fugiant, recte
autem agere consultantibus commendent. Quod si eos
auaricia remoratur, auctiore maioremque operibus,
quam sermonibus redditam plura habendi audita
tem comperiemus. Deinde et illud inciuile, si clām
eis est, quod a diuinarum quidem rerum studio sum
mus, quod a iusticiam exercemus, alijsque uirtutibus
operam nauamus, non ut alijs minus possideamus,
sed enim ut ueluti plurimis bonis transigamus autē.
Itaque nulla harum rerum accusanda est, cuius cum
uirtute quispiam abundantior possessor sit: homi
nes uero potius, qui operibus delinquant, in iudici
um uocandi sunt, qui uerbo sermone decipiunt, aut co
parum iuste utuntur. Qua ego sententia imbutos
impense demiror, cur non et diuitias, et robur et
fortitudinem execrantur. Nam si egrè se, propter
impostores mendacesque doctores, erga sermones ge
runt, et reliqua illos bona redarguere conuenit: ui
debuntur enim quidam, qui hæc possident, aberrare
a recto, neque non paucis propterea esse iniurijs.
At uero si uel obuiantes quidam sibi uerberent, non
ideo robur accusari par est, neque propter occidente
is in fortitudinem conuicia iactare, neque ulla ratio
ne hominum uitia res ad ipsas transferri: enim uero il
los po

Eloquen
tiae fru-
ctus & of-
ficia.

ISOGR. NICOC. ORA. TERT.

Los potius ipsos uitio dare, qui bonis perperam abu-
tuntur, dignum fuerit, et qui ciues suos, per ea qui
bus illos iuuare poterant, laedere tentant. Iam uero
neglecta ratione singula definiendi, erga omne-
is se egregi sermones gerunt, adeoque deuiarunt, ut co-
prano imbuti affectu non sentiant, quænam sit po-
tissima omnium in humana natura bonorum causa:
per alia enim, quæ nobis data sunt, nihil à cæteris
brutis pecoribus distamus, imò celeritate, robore, et
si quæ sint aliæ corporis feliciores dotes, inferiores
illis sumus. At uero ubi orationis facta nobis natu-
ra potestas est, qua alius alij persuadere posse-
mus, interq; nos uicissim certo indicare datum esset
quæ uellemus, ne à brutorum dum uiuendi ratione
destitimus, sed unà congregati ordineq; collecti ur-
bes incoluimus, leges tulimus, artes reperimus, se-
reque omnium quæ humano artificio constant, nobis
fons atq; origo sermo extitit. Siquidem is & de iu-
stis & iniustis, turpibus & honestis sancit leges.
Quæ nisi sancita erectaq; fuissent, fieri non pote-
rat, ut familiari conuersatione inter nos duceremus
uitam. Hoc sermone inquam, tum malos reprehendi-
mus, tum bonos prædicamus. Hoc insipientes insti-
tuimus, prudentes probamus. Hæc enim oratio
ne longè maximū prudentiæ argumentum ædimus:
quicquid enim et sermo uerus, et legitimus, et iustus, cõ-
didi

IOAN. LON. INTERP. 20

didi fidem, animi simulachrum sit. Huius ope de ambi-
guis cõendimus, deq; incognitis cõtemplamur: Nā
quibus alijs dicentes persuademus rationibus, iisdem
& de alijs consultantes utimur, ac eos q in publico
uulgi conuētu dicere possunt, Rhetoricos appella-
mus. Consilio uero illos pollere putamus, q optime
apud sese de rebus ipsi dissertauerint. Sin me sum-
matim de hac uirtute dicere oporteat, nihil rerum
prudenter gestarū citra hunc factū reperiemus, sed
cū operum, tum cogitatuū oim ducem sermonē exi-
stere, eoq; potissimū uti, quibus plurimū sit mentis.
Itaq; qui instituendis philosophantibusq; contume-
lia afficere, & in eos conuicia iactare audēt, æque
dignos odio, atq; sacrilegos, tēplorumq; deorū pro-
phanatores arbitror. At ego quoscunq; sermones, q
modò iuuare quicquam possunt, amplector, ac pul-
cherrimos regūq; conuenientissimos, & me decencieis,
maxime q de studijs, rei q; pub. administratiōe monēt:
quot quot item ex illis ipsis, eos qui in dominatu cõ-
stituti sunt docēt, quo debent pãcto subditis uti, tū q
ciues erga magistratū gerere se oporteat. Nā q huius
modi sunt imbuti institutionibus, eorū urbes atq;
rempu. & felicissimas & amplissimas redditas ui-
deo. Priori itaq; Oratiōe, quales sint regum parteis, Propo-
quidue regū intercessit, ex Isocrate audiuitis: præ-
senti uero hæc, q subditorū sint officia equitē cõna-
tio.

Contem-
ptores li-
terarū sa-
cilegi.

Propo-
tio.

Finis & u
lus huius
oratiōis.

ISOCR. NICOC. ORA. TERT.

bor enarrare: non ut Isocratem dicendo uincam, sed uti de ijs quæ mihi decora sunt ad uos differam. Etenim si, qui prius uobis non indicarim, quæ uos facere uelim, à sententiâ mea declinetis, haud meriti uobis irascar: sin, ubi prædixerim, nihil tale contingat, iuste iam de non obtemperantibus conquerar. Hunc ad modum uero uos maxime adhortaturum admoniturumq; me confido, uti dictorum reminiscamini, ijsq; geratis morem: non si circa solam deliberationem uerser, eaq; enumerata discedam, uerū si demonstraui, præsentem reipub. statum, ut par est, diligere me, non solū propter necessitatem, neq; quod nullo nō tēpore cū ea habitemus, sed quia præ alijs excellentissima est politia, deinde quod hunc ego dominatum non inique, nec alienum, sed sancte & iuste, perq; maiores, qui et ipsi à regni stirpe originem duxere, tum per patrem ac meipsum obtinui. His antea expositis, non est qui suis ipsius non maximum agnoscat damnum, si decretis iniunctisq; per me non obtemperarit.

De rationibus itaq; remp. administrandi, nam in de proponens orsus sum, autumo cunctis periculosissimum esse uideri, & malos et bonos eodem loco haberi: iustissimū iū, huiusmodi ordinē instituere, ut dissimiles similibus nō iungantur, neq; digniores indignioribus, sed. n. agere quoslibet pro dignitate

atq;

IOAN. LONI. INTER. 21

atq; in precio esse. Porro oligarchiæ & democratiæ æqualitatem suis ciuib. querunt, idq; apud eas probatur, si alius alio plus habere nequeat, quod malis sanè confert. At monarchiæ primas impertiunt optimo, secundas alteri, tertias autem & quartas alijs eadem ratione. Quod si hæc non ubiq; sic ordinentur, uoluntas certe politiæ, ut contingant, exigit. Iam si perspicere oporteat et naturas hominum & actiones, nemo non regiæ potius nomen dedit politiæ. Equis mentis suæ compos, non optarit huiusmodi lubetius participes esse in reipub. in qua qui bonus sit, non lateat planè, nec feratur cum multitudine incognitus qualis nam sit? Præterea mansuetiorem ipsam & iustiorē tanto non iniuria decreuerimus, quanto facilius est unius potius hominis sententiæ adhibere mentem, quàm nō parum multis consilij, omnisq; generis placere hominibus. Quod igitur iucundior sit & mansuetior & iustior, pluri bus quisquam demonstrare posset, quanquam & per iam nūc enumerata consequi nō sit difficile. Quam uero in cæteris, tum in consilij capeendis, tū in decoro peragendo, unius principatus multorum dominiui præpalleat, pulcherrime sic contemplabimur si maximas res gestas mutua sui collatione indagare conemur. Itaq; qui annui magistratus gerendi prouinciam subire, antea priuati existunt, quàm senti-

i. A recti
ore iudi
cio.

ἀνδρῶν

φράσ.

ii. Argu
mentum q
præfert

ἐὰν ἴδῃ

κρίν ἢ οὐκ

ὀλιγαρχίᾳ

ἀνδρῶν

ἐκείνης τῆς

ἀνδρῶν

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ἐκείνης τῆς

ISO. NICOC. ORAT. III.

- ant quicquam, experientiamue adipiscantur, earum rerum quae ad urbem attinent. At qui ipsam negocijs perpetuo sunt praefecti, & si natura debiliore ducantur, experientia tamen longè alijs praeminent. Deinde illi multa quidem negligunt, ad se mutuo respicientes. Reges uero & principes ne minem faciunt nauci, ut quis sciant omnia per se fieri oportere. Praeterea qui in Oligarchijs ac Democratijs uersantur, ob suam ipsorum ambitionem Rempublicam uasant. At qui in monarchijs agunt, quum non habeant cui praeter omnibus inuideant, in quantum fieri potest, optima peragunt. Quin & illi à cura rerum cessant, plurimum enim temporis in suis rebus deterrunt: ubi autem ad curiam unà conuenerint, sapientius illos quispiam inter se disceptantem reperit, comuniternon seruato ordine consilium danteis. At hi neque statis concionibus aut temporibus, ceterarum noctu & interdum causis incumbentes, non destituumur occasionebus, uerum omnia non citra decorum operantur. Isti porro mutuo se odio maccant, malinque, quum eos qui ante se magistratu funguntur, tum qui secum praesunt, quam pessime administrare urbem, quo maximam ipsi gloriam consequantur. Hi uero quum per omnem uitae suae cursum, sint domini rerum, nunquam non ipsam ad se tribus ducuntur. Quodque omnium est possimum, publicis istis rebus cen priuatis, hi uero cen

IOAN. LONI. INTER. 22

alienis animum aduertunt. Atque consilij super ipsa 10.
utuntur illi longe oim inter ciues audacissimis, hi uero ex omnibus sibi prudentissimos deligunt ac uenerantur: illi quidem qui apud uulgos loqui possunt, at hi qui in causis uersati tritique sunt. Non solum autem in uulgaribus et quotidianis, adeoque in rebus quae singulis diebus fiunt, monarchiae ceteris magistratibus praestant, uerum & belli omnia sibi strate 11.
gemata uindicant: etenim armare copias, ordinare exercitum, ut & latere atque conspicue esse queant, illis etià persuadere, hos autem cogere, ab illis autem emere, aliosque alijs curis dedere, praeter ceteris reipublicae statibus regna magis possunt: haecque eadem non minus ex operibus atque sermonibus crediderit quispiam. Ad tantum enim roboris fastigium omnes, Persarum uim nouimus excreuisse, non sua ipsorum prudentia, ceterum quod plus alijs regnum uenerantur. Idem & Dionysium Tyrannum euexit, qui cum alteram Siciliam uasatam assumpsisset, suamque ipsam patriam tum obsidione cinctam, non solum ipsam ab urgentibus periculis liberauit, sed et maximam Graecarum urbium constituit. Huc pertinet Carthago & Lacedaemonij, qui excellentissimum inter Graecos Reipublicae statum tenuerunt, de mi paucis rerum modum comittentes, belli uero regum imitantes normam. Ad haec Atheniensium aliquis urbem monstrare posset, summo regum dominatum odio persequentem: 12.

Paradigmata uirtutis bellicae.

Dionysius tyrannus.

ISO. NICO. ORA. TERTIA.

quæ si multos belli duces emandet, infortunata: sit per unum expediat rem bellicâ, periculorum expers cernitur. Ecqui clarius demonstrare unus aliquis queat, nisi per hæc crepla, longe monarchias reli-
 13. quas antecellere politias? Nam qui rege prorsus gubernantur, maximis pollere uiribus uidentur, qui uero bene paucorum dominatu reguntur, quibus im-
 primis operam nauant, alij quidem duce, alij uero rege, militum domino constituto præstantes sunt, at qui regna oderunt, quando multos principes allega-
 14. uerunt, nihil dignum laude faciunt. Quod si & uetera repeire conuenit, fama est omneis deos ab uno Ioue regi: unde si modo uera est fama, manifestum est, quod et illi hanc reipub. constitutionem potiore ducant. Quod si nemo hoc ita certum esse nouit, ipsiq; fingentes de dijs ita sensimus, non est obsecrum, quod omnes cum reipub. statum, cuius sit u-
 nus princeps, in maiore precio habeamus. Neq; n. unquam deos illa usos affirmassemus, nisi longe alijs illam eminentiore putaremus. De politijs igitur, quatum aliæ ab alijs discrimen sint sortitæ, fieri non potest, ut omnia uel reperiantur uel dicantur: cæterum quantum præsens causa postulat, etiamnum abunde de ijs dictum est.

Altera huius orationis breuior manifestiorq; ratio est. Quis enim ignorat
 Teu

IOAN. LONI. INTER.

23

Teucrum generis nostri primorem ducem, assumptis aliorum ciuium progenitoribus, huc appulsum nauis, ciuitatem ipsis condidisse, regionemq; distribuisse: Patrem autem Euagoram, ubi interijissent alij denuo principatum recepisse, maximorum periculorum tolerantia, atq; adeo transulisse, ut ne porro Salaminiorum Phœnices dominaretur, uerum ut quorum principio erat, ut illi rursum nunc obtinerent regnum? Reliquum est igitur, ut perinde ac propositum, de me ipse dicam, ut cognoscatis talem esse regem uestrum, qui non solū maiorū, uerum et me ipsius causa iure quidem maiore etiam quàm tali honore dignus sim. Arbitror enim omnes scire, præstantissimas esse uirtutes temperantiæ atq; iusticiam: nō tantū nanq; nobis per se commodant, uerum si naturas considerare uelimus & uires, ususq; rerum, repariemus quæ non sunt hisce cōformia uirtutibus, magnorum malorum causas esse: cum iusticia uero & temperantia facta, plurimum uitam humanam iuuare. Quod si quibusdam præcessorum meorū hæc uirtutes honori fuerunt, & mihi decere eandem consequi gloriam puto. Iusticiam igitur exinde potissimū conspexeris. Quum enim reciperem, ubi primum ad principatum eueherer, regnum pecunijs uacuum omniaq; absumpta, causas uero turbatione refertas, neq; multa non cura indigentes, obseruatione item

onīs pars
 qua proz
 bat iuste
 se dñatu
 fungi.

Virtutes
 suas enus
 merat.

ISO. NICO. ORA. TERTIA.

Et sumptu compertum habens alios in huiusmodi
occasionibus omni ratione suam ipsorum rem admini-
strasse, neq; parum multa præter naturam suam
agere coactos, à nulla tamen horum corruptus sum:
sed enim adeo sanctè & honestè omnia expediui, ut
nihil penitus deesset earum rerum, quibus tum cre-
scere, tum felicior posset Respublica reddi. Nam er-
gaciuēs tali me mansuetudine gessi, ut neq; fugæ,
neq; mortes, neq; facultatum despoliationes, neq; ul-
la calamitas in regni mei terra fierent. Nam quum
nobis inaccessa Græcia existeret, ob factum bellum,
ac undiq; nobis prædæ aliorum obnoxijis, plurima
illorum deinde per solui: alijs quidem omnia reddēs,
alijs uero partem, ab alijs dilationem impetrans, ali-
is tandem ut ut potui delicti causa recōciliatus sum:
ac male dum aduersum nos insulæ habitatoribus as-
fectis, regeq; sermone quidem placato nobis, reuera
se autem ægre dum gerente, utrunq; hoc clementia
mea sedauī: illi auidē sanè obsequendo, alijs autem
iustum me ipsum perhibendo. Aded enim aliena con-
cupiscere, mihi religio est, ut alij ei paulo maio-
rem consinium potentiam habeant, ipsam tamen tel-
lurem abscondant, pluraq; obtinere quærant: ego ue-
ro neq; dono mihi datam regionem accipere digna-
tus sum, cæterum cum iusticia meam ipsius unam
tenere potius eligo, quàm rem abundantio rem
cum

IOAN. LONI. INTER. 24

cum malicia possidere. Ecquid me singula com-
memorantem opus est immorari, ut cuius interfit
breuiter de se ipso dicere? Siquidem in propatu-
lo conspicietur, me nulli unquam uim adhibu-
isse: in plerosq; uero tum ciuium tum aliorum Græ-
corum contulisse beneficentiam, maiora dedisse quo-
que donaria, quàm omnes, qui ante me regio fæ-
stigio claruere. Porro conuenit, ut qui iusticia
causa plurimum sapiant facultatibusque eminere
conentur, huiusmodi de se ipsis dicere summa pos-
sint. Pròinde & de temperantia maiora mihi dum
narranda restant. Postq; enim exploratū mihi esset,
omneis homines liberos suos atq; uxores plurimi fæ-
cere, maximeq; indignari eis, qui in ea committerent
quicquam, iniuriam deinde ijs illatam maximorum
malorum causam factam, neq; paucos iam, tū popu-
larium & plebeciorum, tum in potestate constituto-
rum, ea de causa periisse: sic ab ea me culpa innoxiiū
seruaui, ut ex quo regnum susceperim, nullius præ-
terquam meæ uxoris corpori appropinquasse uide-
ar: non ignarus, quàm illi multitudini grati sint, qui
se in reb. ciuium iustos præstiterint: nam unde alijs
uoluptatē sibi uendicarent? Volens autem me ipsum
ab huiusmodi suspicionibus q̄ alienissimum facere,
ac iuxta meos uitæ mores alijs ciuib. statuere exēplū
sciens q̄ uulgo in hisce studijs libeat eū transigere,
in qui-

Correz-
ctio sui
ipius:

Epilogus
quo lau-
dē suā ex-
cusat.

ISO. NICOC. ORA. TER.

in quibus principes suos uersari conspexerint: decorum & deinceps ratus sum, tanto esse reges plebeis prestantiores, quanto et maiorib. præ illis honorib. fulgeant: grauiatē committere existimaui, quotquot alios ornate quidem uiuere cogunt, sese uero ipsi subditis temperatiores haudquaquam exhibent. Porro in alijs sanè rebus plerosq; temperatos redditos obseruaui: at puerorum uxorūq; cupiditate, & nefaria libidine uel optimos quosq; uictos. Volui me itaq; ipsum in huiusmodi posse continētē esse, demonstrare, in quibus nō mō ab alijs cunctis, sed uirtute eximijs, discrimen habiturus eram. Quin et talium ingentem maliciam cōdemnaui, qui ubi uxores duxerint, ac uniuersæ cum illis uitæ consuetudinem fecerint, non ament quæ egerunt, sed suis ipso rum uoluptatibus contristent illas, à quibus tamen ipsi nihil mœroris recipere uolunt. Atq; in alijs quidem commercijs se modestos gerunt, in suas uero uxores peccāt, quas hoc maiore seruare cura oportuit, quo familiariores & cæteris maiores fuerint: deinde fallunt etiam intus in ipsis regijs seditiones ac dissensiones sibi ipsi relinquētes. Verum enim uero rectè gubernantibus regnum suum operæ precium est, ut non modo ciuitates quarum dominantur, in unanimitate conseruare studeant, cæterum, animi suas etiam ædes ac loca, in quibus ipsi habitauerint.

Omnia

Castæ morataq; uxores nō contristandæ.

Tranquillitas rerū publicarū seruanda.

IOAN. IONI. INTPRE. 25

Omnia. n. hæc temperantiæ & iusticiæ opera sunt. Neq; cum regibus plerisq; commune in liberorū pcreatione mihi consilium fuit. Nec decorum esse putauit alios ex abiectiore, alios è clariore liberos progenerare, neq; horum alios not hos, alios uero genus inos relinquere, sed ut omnes potius eadem polleant natura, quam tum à patre tum matre referrent: mortales quidem ad patrem meum Euagoram, semi dei Heroes, ad Æacidas dii ad Iouem: ut adeo nemo quisquam de meo sanguine in mundum editorum hoc generis stirmate priuaretur. Quum autem non pauca sint, quæ in hisce me studijs permanere inhortentur, non minime & illud me admonuit, quod roboris, grauitatis, aliarūq; pbatarum rerum, malos sanè multos consorticis uiderem: temperantiā uero atq; iusticiā, peculiare tum honestorum, tum bonorum diuitias. Pulcherrimum itaq; duxi, si quisquam hisce uirtutibus ab alijs sese auocans, ad uertere animum queat, quarum nulla pars prauis adest, uerum quæ germanissimæ & stabilissimæ, & maximæ maximis præconijs uere dignæ sunt. Quo circa hæc mecum in animo reputās, alijs exuberantius temperantiā & iusticiā exercui, eiusq; modi uoluptates elegi, non quæ nullum in operibus honorem habeant, sed quæ ex celebritate, strenuitatēque factæ sint. Porro probandæ sunt uirtutes,

¶

non

ISO. NICOC. ORA. TER.

non per easdem formas, omnes, at iusticia quidē ego
state, temperantia imperio & dominatu, continen-
tia demum iuniorum ætate seu ipsa a tolescentia.
Ego itaq; qui sese in omnibus his natura mea gesse-
rit exponere conabor: opum enim copta æstu: utus
ad eō me iustum exhibui, ut neminem ciuium per-
turbarem. Accepto itaq; magistratu, quo uel quid-
uis audendi liberum mihi relictū erat, subditis meis
temperatior factus sum. Viraq; autem illa obtinui,
eam tum ætatem agens, in qua non paucos in rebus
delirare plurimum reperire queamus. Atq; hæc om-
nia coram alijs fortasse dicere cunctarer, non
quod non abunde honorum propter ea facta me ad-
secuturum putarem, uerum quod iimerem ne dictis
meis haberetur fides. At uero uos ipsi mihi cuncto-
rum, quæ per me commemorata sunt, testes estis.
Dignum itaq; fuerit, ut qui natura ornati sint, lau-
dibus uehantur, sintq; admirationi, ijsq; magis qui
præter naturæ ornamentum, ratione quoq; insi-
gnes & prudentia existerint: nam qui fortuna, &
non consilio, temperantes sunt, præter spem &
transmutari sanē possint: qui uero præter uiam
quod natura conspicui sunt, & cognouerint iuxta,
quod maximum bonum uirtus sit, omni nimirum
uita sua in hoc ordine perseverant. Quamobrem
& plura ego uerba ficti, tum de me ipso, tum de
alijs

IOAN. LONI. INTER. 16

alijs prædicas: ut ne ullam uobis occasionem relin-
querem, qua putaretis non oportere uos uoluntari-
os facere alacriterq; quæcunq; demandarem uel cō-
sultarem uobis. Dico autem unumquemq; uestrum
agere, quæ sua referunt, diligenter & iuste debere.
Viro horum quicquam defeceritis, eo necessarium
est infelicem rebus successum esse.

1 Nihil ergo floccipendite, nihil ex ijs quæ uobis
iniuncta despiciunt cogitantes, quod diligentie iusti-
cieq; respondeant. Enim uero quemadmodū ad quā
libet partium uel bene uel male habiturum est uni-
uersum, sic operā illis nauate: neq; minorem curam
in ullam rerum mearum geratis, atq; in uestras ipso-
rum: nec exiguum bonum arbitremini honores, qui
bus afficiuntur qui bene nostris præsumt.

2 Abstinete ab alienis, ut securius ædes uestras ipso-
rum possideatis.

3 Tales uos conuenit esse aduersum alios, qualē
erga uos me esse optatis.

4 Boni potius quā opulenti esse maturate: con-
gnoscentes quod qui tum inter Græcos tum Barba-
ros, uirtutis nomine clari sunt, plurimorum bono-
rum domini constituentur.

5 Quæstus præter iusticiam factos, non diuitias,
sed periculum reputetis pariueros.

6 Nec accipe, lucrū esse existimetis, expēdere uero
dammum

Tertia
pars pare-
neseon, q-
bus subdi-
tos insti-
tuit.

ISO. NICOC. ORA. TER.

damnum: neutrum enim eorum semper eandem uim habet, uerum utrum opportune cumq; uirtute fiat, emolumento erit facientibus.

7 Neq; ad aliquod eorum quæ à me uobis iniuncta sunt, difficiles sitis: quicumq; enim uestrum circa plurimas res meas frugise homines præstiterint, illi plurimum item suas domos inuabunt.

8 Cuiuscunq; rei unusquisq; uestrum conscius fuerit, eam neq; me latere arbitretur. Quod etiã si coram me non præsto sit, mentem tñ meã cõtingenti bus actis astare existimet. Qua sententia si imbuti sitis, temperantius de agendis consilium capeissetis.

9 Nihil occultetis, neq; facultatum uestrarum, neq; operum præsentium, neq; futurarum actionum: scientes, q; circa occultas res necessarium sit pleraq; terribulamenta fieri.

10 Neq; fraudulenter, neq; obscure in repub. uersari queratis, sed adeo simpliciter atq; clare, ut neque si quis uelit, facile sit uos reprehendere.

11 Examine actiones, prauasq; putetis esse, quas si perpetretis, me clam esse uolueritis: bonas uero, è quibus, si qñ resciscam, uos meliores iudicaturus sim.

12 Ne silentio prætereatis, si quosdam indignè se circa dominatũ meum gerere uideritis, sed reprehendite potius, eademq; poena dignos existimetis, et magistrat

IOAN. LONL. INTER. 27

magistratui meo uim facientes, & huiusmodi iniurios contegentes.

13 Fortunatos arbitramini, non qui si quid commiserint, fallant, sed qui nihil planè peccat: hos enim dignum est talia sufferre, qualia & ipsi faciunt, illos autem gratiam accipere, qua uerè digni sunt.

14 Neq; sodalicia neq; conuentus præter meum consilium facite: tales namq; cõuentus, in alijs rebus publicis exuberant, in monarchijs autem noxij sunt.

15 Non solum ab erroribus temperetis uobis, uerum & ab huiusmodi studijs per quæ necessarium est suspicionem fieri.

16 Amorem meum erga uos firmissimum & stabilissimum esse putate, obseruateq; præsentem statum nec ullam permutationem desiderate, comperit habentes, quod huiusmodi turbationibus ciuitates interire oporteat, & proprias domos subueri.

17 Non solum naturam aut stirpem causam putetis, quæ sint uel difficiles, uel clementes reges, sed ciuium etiam mores. Siquidem non parum multi propter subditorum maliciam, asperius atq; pro sua sententia imperare coacti sunt.

18 Non itã propter meã clementiã, q̃ ob uestra ipso rũ uirtutẽ cõfidite, ac bene uobis de me pollicemini.

19 Meam securitatẽ, uestra esse libertatem existimate, rebus. n. meis feliciter cõstitutis, et uestre consiliu modo bene habebunt.

ISO. NICOC. ORA. TER.

- 20 Humiles quidē uos cōuenit esse aduersus magi-
stratum meum, perdurantes deinde in moribus, ser-
uantes regias leges, splendidos uero in publicis ciui-
tatis officijs, & in ijs, quæ à me iniunguntur.
- 21 Adhortamini adolescentes ad uirtutem, nō mo-
rū tantummodo argumētis usi, cæteriū et operib. ipsis
subinductis, uidelicet quales esse bonos uiros deceat.
- 22 Docete liberos uestros obtemperare regi, taliq;
uirtutis institutione maxie immorari illos adiuuescite.
- 23 Nam ubi regi didicerint, seu iugum ferre, lon-
gè rectius dominari poterunt. Qui si fideles ac iusti
fuerint, consortes quidem nostrorum bonorum erūt:
sin facti mali fuerint, facultatum suarum periculum
patientur.
- 24 Maximam stabilissimamq; liberis uestris opu-
lentiam uos tradituros cogitate, si nostram ipsis be-
neuolentiam relinquere poteritis.
- 25 Miserrimos autem & longè infortunatissimos
iudicate, quicumq; credentibus sibi infideles exhibue-
runt: scilicet tales enim desponsos animum, territosq; o-
mnes necesse est, nihilq; amicis plus atq; inimicis cre-
dendo, euum transigere.
- 26 Studiose imitamini, nō qui plura possident, sed
qui nullorum sibi consilij scelerum sunt, quandoqui-
dem cum id genus animo, suauius quisquam ducere
uitam queat.

Nec

IOAN. LONI. INTER. 28

- 27 Nec uicium uirtute plus cōmodare posse exi-
stimate, atq; isthuc peiore nomine uenire, at qualia
nomina res quælibet sortitæ sunt, tales etiam illa-
rum esse uires autumate.
- 28 Ne inuideat illis, quibus à me primæ dantur:
sed hunc ad modum cum illis certate, ut uosmetipsos
frugi exhibendo, uirtute illos æquiparetis.
- 29 Amare uos oportere, uenerariq; existimetis,
quos & rex, ut à me eadem consequamini. (late.
- 30 Qualia præsentem me dicitis, talia et absente cogi-
tate.
- 31 Beneuolentiam in me uestram operibus potius
quàm uerbis demonstrate.
- 32 Quæ ab alijs pati, non suscipi, deq; feritis, ea nec
alijs ipse feceritis.
- 33 De quibus uerbis contenditis, horum nihil ope-
ribus curate.
- 34 Eiusmodi uos acturos expectate qualia de no-
bis cogitatis.
- 35 Nō tantū cōmendate bonos, sed imitamini quoq;.
- 36 Sermones meos leges esse putate, inq; ipsis per-
manere tēte, sciētes q. qui uestriū maxie meæ uolū-
tati paruerint, p. suo arbitrio sibi etiā uiuere liceat.
- Proinde summa omnium hactenus commemo-
ratorum hæc est. Quales eos qui sub uestro sunt Perora
constituti iure, erga uos esse oportere quæm putatis, tio.
tales et uos erga meū esse dñatum opæ precij fuerit.
- d 4 Aliq;

ISO. EVAG. ORA. Q. VAR.

Atq; hæc si feceritis, quid prolixa de futuris uerba facere opus est? Etenim si me talem ipsum exhibeam, qualis hæcenus fui, & uestra æque inseruiant mihi, non longo post tempore & uictum uestrum uberem, & imperium meum auctius urbemq; fortunatorem factam conspicietis. Dignū igitur tantorum bonorum causa nihil me deficere, sed labores atq; pericula, uel qualiacumq; constanter sufferre. Vestrarum autem partium est, nihil adlictos, sed fidos dñi taxat & iustos, hæc omnia transigere.

NICOCLIS FINIS.

EVAGORAE ARGUMENTVM.

Oratio funebris est, in qua locis personarum insignia facta, resq; gestas Euagoræ elegantissime percurrit. Consiliū locutis est, eo patris encomio filiū Nicoclem regem, ad paternarum uirtutum emulationem accendere: id quod ipse in peroratione tandem sua fatetur.

EVAGORAS, ORATIO Q. VARTA.

Are ipsa
& manis

FVnus patris tui celebrantē te Nicocles, nō solū multitudinē pulchritudinēq; inferiorū atq; spē dore

IOAN. LON. INTERP. 29

dore, uerū et choris, musica, gymniciq; certaminibus, tū equorū ac trirēmū ludis, nihilq; planē quod ad horum amplitudinem pertineat, omittentem obseruans: ratus sum equidem Euagoram, si quis modo uita defunctis sensus inest, eas quæ sic peraguntur, res placidē suscipere: letari præterea, ut qui curā, quæ sibi adhibetur, uideat, tuamq; magnificentiā, ad hæc longe maiorem etiam gratiam habere, quā alijs omnibus, si quisquam de studijs eius & periculis, quæ illi contigerunt, digne queat dissertare. Reperiemus enim ambitiosos, magnanimosq; uiros, qui non solum pro huiusmodi commendari uelint, sed pro uita gloriosam potius mortē eligant, maioremq; gloriæ quā uitæ studio teneantur, nihil non faciant, ut immortalem sui memoriam posteris relinquant. Tales inferiarū sumptus, nihil efficiunt, quā quod opum sint argumentū. At corū qui circa Musicam aliāq; certamina uersantur, alij uiribus suis, alij artibus demonstratis, sese celebriores ipsi constituerunt. Quod si literæ illius res gestas scitū expresserint, nunquam non memorabilem Euagoræ præ cunctis mortalibus uirtutem fecerint. Oportebat itaq; & alios commendare eos qui suis temporibus conspicui facti essent, ut qui facta ornare multorum possent, de certis, quippe quæ ipsi nouissent loquentes, ueritate eorum in præconijs uterentur; uidiam,

bus Euagoræ bez neuolens tria captat

Attentū reddit Nī coclē, ab excellētia literarū. Inuehit in quorū dā rhetorū iniquitate & in

ISOC. EVAG. ORA. QVAR.

tur: quo iuxta fieret, uti iuniores maiore ad uirtu-
tem adfectu ducerentur, exploratum habentes, quod
per hæc ubiorem consequantur laudem, per quæ
seipsos meliores præstiterint. At quis hodieq; non
desponderet animum, si uideat, qui in Troiano bel-
lo clari fuerunt quondam, tum hymnis, tum tragœ-
dijs quoq; celebratos: seipsum uero, licet illorum
uirtutes longo post se interuallo relinquat, nunquã
hoc genus præconijs fore dignum? Cuius rei in præ-
ptu causa est inuidia. Cui hoc solummodo bonum
adest, quod maximum se imbutis malum est. Nam
quidam namque ita sic difficiles sunt, ut lubentius au-
diant eos commendari, de quibus num fuerint un-
quam uel ipsi ambigunt, quam quicquam illorum à
quibus ipsi beneficii acceperunt, preciosum ducere.
Enim uero indignum est sapientis homines adeo
male adfectis inseruire. Quin potius negligendi
sunt tales, à ijsq; auscultandum, quorum facere men-
tionem iustius argumentum cogit: idq; ob eam uel
maxime causam, quod auctaria uideamus facta, ci-
uium, tum aliarum rerum omnium, non per eos qui
in constitutis atque adeo in præsentibus perseuera-
runt, sed per eos, quos ultra corrigere, semperq; mo-
dere quicquam parum recte se habentium rerum,
ausos constat. Arduum itaq; esse atq; difficile, quod
facturus sum hominis uirtutem oratione celebrare
non

IOAN. LON. INTERP. 30

non ignoreo. Cuius uel id maximum argumentum es-
se potest, quod de alijs plerisq; omnisq; generis re-
bus dicere audent ijs qui in philosophia uersantur:
de hisce autem nemo unquam quicquam relinque-
re scriptum conatus est: quibus et non parum ue-
niæ concesserim. Poëtis enim multa sunt ornamen-
ta tradita, quibus deos hominibus commercio iun-
ctos licet fingere, disputantis etiam et concertan-
tis quibuscum illis uisum sit, deq; his non positis
dumtaxat uocabulis quiddam aperire, sed tum pe-
regrinis, tum nouis, ac translationibus, atq; nihil præ-
sum prætermittere, quin oibus potius formis uarie-
gare poesin. Oratoribus autem nihil horum permis-
sum est, sed concisim et ciuilibus nominibus, et breui-
oribus argumentorum formis ad res politicas pertinen-
tibus eos necessarium est uti. Præterea illi mensuris et
rythmis oia coaptant: hi uero neutri horum comuni-
cant, quæ poemata tantam habent gratiã, ut etiam si
dictione et argumentis male habeant, numerorum ta-
men et mensurationum concinna dispositione ad se-
se rapiunt auditores. Exinde uero illorum uirtutem
quispiam didicerit: Quod si quis probatorum noia
poematum, sententiasq; reliquerit, mensuram uero
dissoluerit, longe minutiora opinione, quam nunc de
ijs concepimus, uidebuntur: attamen quum adeo ex-
cellat poetice, non ideo cunctandũ, sed orationũ est
periculus

Facilius
poëtis q̃
oratori-
bus quic-
quam præ-
dicare.

ISOC. EVAG. ORA. Q V A R.

periculum faciundum, num & hæc bonos viros prædicare queant, nihilo minus ijs qui ul' Odys, uel uerbis eosdem ad sidera extollant.

Narratio.
Euagoræ genus.
Principio itaq; de stirpe Euagoræ, à quibus nã ortus sit progenitoribus, & si antea multi norint, uidetur mihi decorum esse, multorum aliorum causa narrare, ut omnibus in confesso sit, quod quum pulcherrima et maxima illi exempla relicta essent, nihil tamen se illis inferiorem præstiterit. Est enim in propatulo, eos qui à Ioue sint procreati Semidei, generis claritudine præstantissimos esse. Inter quos omnes, non est, qui Æacidas non præferat. In aliorum genere alios excellentiores, alios inferiores reperiemus. At hi omnes inter suorum temporum homines celeberrimi longeque cantatissimi sunt.

Acacus.
Æacus enim Iouis proles, stirpis Teucridum author, hoc ipsum in tantum monstrauit, ut quum in Græcia factæ essent sordes, neque pauci mortalium inter empii, postquam calamitatis magnitudo increbuisse, uenerunt urbium magistratus, supplicantes ipsi, quod per eius natalium splendorem atque pietatē, facillime à dijs præsentium malorum expiationem impetrari posse arbitrantur: qui seruati uotique sui totius compotes facti, publicum Æginæ Græcis templum cōdiderunt, quo loco precibus deos Græcis placarat: qui & per hoc temporis, quo inter homines

IOANNE LON. INTER. 31

mines demorabatur, nō sine incluta nominis sui gloria, extremam tandem fati sustinuit diem. Defunctus itaque uita, Plutoni atque proserpinæ maximo cum honore asideretur. Huius filij Telamon & Peleus, quorum alter cum Hercule aduersus Laomedonta bellum faciens, primas adsecutus est: Peleus autem pugna aduersum Centauros, strenue se gerens, primasque tenens, tum alijs plerisque periculis comprobatus, Thetidi immortalis Nerei filie, mortalis ipse cohabitauit, huiusque solius in nuptijs, inter eos qui à dijs progeniti sunt, Hymenæum cantatum esse aiunt. Ab utrisque porro, nempe à Telamone Ajax & Teucrus, à Peleus uero natus est Achilles, qui maximum & clarissimum uirtutis sue specimen exhibuerunt: neque enim in suis ipsorum uerbis modò primas tenuerunt, neque in quibus habitauerunt locis: ceterum in bello, quod Græcis aduersum Barbaros gestum, multisque utrinque collectis, nemine uero celebri relicto, solus Achilles in istis periculis excelluit: post quem Ajax obtinuit primas. Teucrus autem horum quidem cognatione dignus, nullus aliorum deterior factus, postquam Troiam simul diruit, Cyprum accedens, Salamina condidit, cognominem eam priori suæ patriæ faciens, genusque quod hodieque habemus rerum moderatur, reliquit. Quæ igitur principio ad Euagoræ maiores atque

Acacus
index as
pud inferos.

Telamō
& Peleus
Acaci filij.

tinent,

ISOC. EVAG. ORA. QV AR.

tenent, talia tantaq; sunt. Hunc ad modum urbe cō-
dita, qui in imperio à Teucro sunt orti, tenere re-
gnum. Posthac ē Phœnicia transfuga quisquam ad-
ueniens, magnæ fidei habitus à regnante tum, ma-
gnaq; potentia accepta, propterea minime gra-
tus fuit: sed enim male erga eum qui se suscepit ad-
fectus, suamq; ob opulentiam difficilis, eiecto bene-
factore suo ipse regnum obtinuit. Quumq; de rebus
suis iam dubitaret, uatuto reponere uolens urbē,
Barbaram reddidit, atq; adeo uniuersam insulam
ad magni regis seruitutem redegit. Quæ quum ita
cōstituta essent, Euagoras demum nascitur. De quo
fāmam, uaticinia, uisiones per insomniū factas, pro-
pter quæ supra hominem esse reputari queat, omite-
re constitui: non quod non adhibeam fidem ijs quæ
dicuntur, uerum ut hoc omnibus potius in apriū
statuam atq; persuadeam, quod usq; adeo de rebus
ipsius præclaris fingere quippiam mihi religio sit,
ut & quæ uera quidem sint, præteream, huiusmo-
di uidelicet, quæ paucis quidem cognita sunt, nec
omnibus prorsum ciuibus aperta. De ijs ergo quæ
indubitata existunt, dicere auspicabor. Puer itaq;
pulchritudine, robore, temperantiaq; clarebat, quæ
sanè bona sunt illi ætati conuenientissima. Quæ uel
testibus confirmare nihil quicquam difficile fuerit:
temperantiæ quidem, qui unā secum instituti sunt
cives;

Quo tem-
pore Eua-
goras nas-
tus.

Pueritiæ
dotes.

IOAN. LON. INTERP. 32

eiues: pulchritudinis, quotquot illū conspexere: ro-
boris demū, in quibus coætaneos exuperauit certam
na: testes habet. Quo iam adultiore factō, hæc simul
omnia cum eo creuerunt: ad hæc fortitudo, & uir-
le robur, sapientia atq; iusticia accessit: idq; medio-
criter haud quaquam, neque ut in alijs quibusdam,
sed quodlibet illorum excellentissime. Tātum enim
& corporis & animi uirtutibus resplēdit, ut quā
do ipsum, tenentes tum scepra contuerentur, ob-
stupescerent, terreficerentq; principatus eius causa, si
eri non posse arbitantes, ut qui natura tantus sit
plebeio more uitam ducat. Sin ad mores respiceret,
adeo certō credant, ut etiamsi alius quispiam aduer-
sum ipsos committere ausus fuerit, Euagoram sibi au-
xilio fore putent: ac in tantum gloria eius gliscen-
te, neutro tandem horum, fraudati sunt. Neque
enim priuata: am duxit uitam, neque aduersum ipsos
deliquit: tantam uero Deus prouidentiam eius ha-
buit, ut honeste obtineret regnum. Quæcunq; igitur
per impietatem fieri oportuit, alius designauit: un-
de autē sancte & iuste imperium recipi posset, Eua-
goras conseruauit. Nam in potestate constitu-
torum quispiam, insidiis nectendo tum Tyran-
num occidit, tum Euagoram comprehendere co-
natus est, se non posse obtinere imperium ratus,
nisi illum ē medio sustulisset. Porro ubi periculum
hoc

Virilis æ-
tatis præ-
clara.

Euagoræ
pietas.

Fortitudo
Euagore exu-
lis.

ISOC. EVAG. ORA. QV AR;

hoc euasit, Solis, Ciliciæ urbe seruatus, infractam
obruentibus calamitatibus mentem habuit. Alije
nim ubi è tyrannide exciderint, presentis infortu-
nij causa, animum magis despoſum ſuſtinent: at hic
ad tantum magnanimitatis culmen peruenit, ut
quum antea priuatus uixiſſet, poſtquam fugere co-
ctus eſt, regnare ſe oportere putarit: tranſugas
exilij conſortes, per alios deinde reditum quaerere,
tanquam indigniores, quàm ut ſibi curæ eſſent, ne-
glexit, nulla planè eorum habita ratione. Sumpta
occasione uero hac, quam pietatem colètes, arcere,
neq; præeminere ea decet, aut ſtrenue uirtutem ex-
ercendo potiri ſcepbris, aut à recti tramite declinan-
do, mortem oppetere ſeligens, adcerſiſis, ut pluri-
morum ſententia eſt, uiris circiter quinquaginta, me-
ditabatur cum illis reditum. E quibus maxime in-
genium illius, indolem atq; opinionem, qua præ a-
lijs effuſiſt, contemplari licet: nauigaturuſq; una
cum tantilla uirum copia, ad rem tam grandem, uni-
uerſiſq; iam periculis imminentibus, neq; ille deie-
ctus eſt animo, neque per illum adictorum quiſquã
à periculis deſiſtere dignum reputauit: ſed hunc ceu
Deum ſequuti omnes in iſdem, quibus ſeſe obſtrin-
xerant, fortiter perſtiterunt. Euagoras porro, ceu
melioſorem aduerſarijs exercitum tenens, anteaue cõ-
pertum habens quid futurum ſit, ea mente inſtru-
ctus

IOANNE LON. INTER. 33

ctus erat, id quod re ipſa poſtea ſatis commonſtra-
tum eſt. Vbi ergo ad inſulam deſcendit & locum
munitum occupando, & corpus in tuto conſtituen-
do, non duxit operæ precium eſſe circumſpicere,
num ciuium aliquot ſuppetias ſibi laturi ſint: ſed
ut primum obtinuit, ea ipſa nocte muri portulan-
tè diruens, illac ſuos introducens ſecum ad regiam uſq;
admoſuit. Interea uero temporis contingentes tur-
bas, aliorumq; terrores, illius demũ adhortationes,
quid opus eſt commemorantem me, diutius immo-
rari? Quum uero qui apud tyrannum erant, illi ſe
ſe opponerent, non pauci uero ciuium ſpectatores
eſſent, iſtius quidem principatum, huius uero uirtu-
tem metuentes, quieti ſuere, non antea uel ſolus à
prælio abſtinuit, idq; cum paucis aduerſum mul-
tos, & eos omneſis hoſtes, quàm regiam caperet,
hoſtes ſupplicio adſiceret, amicis opitularetur. Por-
ro generi ſuo conſuetos patrios honores retulit, ſeq;
urbis regem ipſe conſtituit. Quod ſi nullius ultra
rei mentionem facerem, hic uero receptui mea cum
oratione canerem, ex hæcenus commemoratis faci-
le cognitum iri putauim, quum Euagoræ uirtutè,
tum rerum ab eo præſtrenue geſtarum magnitudi-
nem. Attamen hoc aperitiuſ dum è ſequentibus pa-
teſacturum me reor. Poſtquam enim tot tantiq; u-
niuerſis retro ſeculis fuerint reges, nemo uidebitur

Epilogus

e e m t a

Collatio
Euagoræ
πρωτοβουλου
cum alioz
rum stre-
nue gestis

Præoccu-
pacio.

ISOC. EVAG. ORA. Q V A R.

eundem honorem illo possedisse melius. Si igitur ad
quemlibet ipsorum res Euagoræ gestas cōtulcrimus,
neq; oratio fortasse auscultatoribus placuerit, neq;
tempus ijs quæ dicuntur suffecerit. Sin probatissi-
mos feligentes speculemur, nihil sanè peius nobis e-
rit, at multo cōcisius disputabimus de ijsdē. Inier-
illos porrò qui paterna regna suscipiunt, q̄ Euago-
ræ pericula non potiora duxerit nemo enim inter
omnes, quotquot à maioribus acceperint principa-
tum, adeo magnanimus est in assumendo huiusmo-
di, aut liberis suis, ubi quemadmodum ille, pie obti-
nuerit, relinquendo. Proinde veterum expeditio-
num reuersionumq; hæc potissimū probantur, quas
à poetis animaduercimus. Etenim non solum maio-
rum illi pulcherrimas nobis denunciant, sed nouas
ab ipsis etiam componunt. Nemo tamen quenquam
mythis expressit suis, qui tam graua terribiliaq; pe-
ricula subiens ad regnum suum peruenit. Neq; e-
nim minima pars, fortunæ beneficio adepti regna,
pars dolo & fraude, tum hostibus, tum successoris-
bus superiores redditū finguntur. Cyrum fortasse in-
ter omnes Medorum regem à regno amotum, Persa-
rum opæ restitutum, plurimi impenditō demiran-
tur. At Persarum quidem exercitū, Medorum ille
denicit, id quod pleriq; & Græcorum & Barbaro-
rū facere potuissent. Noster autem suis uiribus, suo
corpore

IOAN. LON. INTERP. 34

corpore non parum multa pauloante dictorum pe-
gisse cernitur. Deinde è Cyri expeditione non pla-
num sit, similia illum Euagoræ pericula sustinuisse.
Cunctis autem, ex rebus per illum gestis, perspicuū
est, quod nō magno negotio ea sit opera aggressus.
Præterea huic sanctè ac iustè peracta sunt omnia:
per illum uero impta quædam contingere. Nā hic ini-
micos perdidit, Cyrus auum maternū occidit. Qua-
re si qui nō magnitudinem rerum, quæ conigerūt,
sed uirutem alterius æstimare uelint, iure Euago-
ram maiore quā istū laude extulerint. Sin me bre-
uiter, nihil neq; reprimentem, nec metuentem etiam
inuidiam, confidenter & libere dicere oporteat,
nemo neq; mortalium, neq; semideorū, neq; immor-
talium reperietur, qui rectius, splendidius, maiore
deniq; pietate, atq; ille regnum assumpserit. Ac il-
lis ita fidem quisquam adhibuerit, nisi de iam pro-
positis hæsitans, explorare inceperit, quo quisq; mō-
do regnum suum administrarit. Nec undecunq; ma-
gna prædicare promptus iudicabor, sed quia res ip-
sa sic habeat, adeo de ipso confidenter ideo dixisse.
Quod si uel modicis uirtutibus conspicuus fuisset,
talibus ipsum præcōijs honorari cōueniebat. Iā oēs
confiteri queant, regnū et diuinariū et humanariū
rerū maximū, honestissimū, et ppter qd' bella præci-
pue gerantur esse, illum ergo, qui præstantissimum
6 2 bono

Epilogus

A minori

ISOC. EVAG. ORA. QV AR.

bonorū præstantissimè obtinuerit, quis uel Orator
uel Poëta, eloquentiæq; inuictor, dignè pro eximij
factis commendauerit? Quum ergo in ijs excellen
tior sit, in alijs haudquaquam reperietur inferior.
Sed quum primum ingeniosissimus esset natura, con
silioq; optimus, ac plura gnauiter perficere posset,
nec tamen res suas paruipendere, neq; earum quic
quam præcipitanter agere uoluit: sed enim in inqui
rendo, curando consultandoq; plurimum temporis
immoratus est, regnum se melius quidem habiturū,
si institutū suum rectè appararit, ratus. Vehemen
ter autem demirabatur, quot quot animi causa, alio
rum curam gerant, ipsi uero nihil minus, atque sua
um animum obseruent. Deinde eandem etiam in re
bus suis mentem habuit. Nam qui optima curarēt,
minime tristari uidens, ueramq; quietem, nō in ocio,
sed beneficentijs, constantiaq; animaduertens, nihil
inexploratum reliquit: adeo uero scitè: & illorum
actiones norat, ac ciuiū quemlibet tenebat, ut neq;
qui insidias ei meditentur, illum anteuertent,
neq; moderati illum fallerent, sed omnes conuenien
tia sibi consequerentur. Non enī ex ijs quæ ab a
lijs accepit puniuit, aut ciues increpauit: sed ex ijs
quæ ipse rescierat, sententiam de iisdem tulit. Ad
huiusmodi se curas constituens, neq; in uulgaribus,
quæ in singulos dies incidunt, neque circa ullam
aliā

Boni pri
cipis par
tes.

IOAN. LON. INTERP. 35

aliā rem circumuentus est: uerum Deo adeo cha
rus, & hominibus gratus Rempub. gubernabat, ut
accedentes Euagoram, non tam ipsum imperij cau
sa, quam sui imperij subditos æmularentur: omne
enim citra quorumcunq; iniuriam transiegit,
nec citra bonorum præmia, honorem. Omnium prin
cipem admodum agens, legitima uero peccantibus af
fecit poena, nihil quicquam conuictioribus indigens,
cum amicis tamen consulens, plerumq; à familiari
ter secum uiuentibus amicis uictus, cuncta uero ini
micorum exuperans: grauis non uultus contractio
ne, sed candidis uitæ suæ moribus maturus fuit, nul
la in re planè inordinate, inciuiliter, immoderate ue
se gerens: sed æque sponfiones quæ uerbis conige
runt, atq; quæ iureiurando sancitæ sunt conseruās:
ad alta spirans, non fortunæ, sed eorum quæ per se
facta sunt bonorum causa. Amicos beneficijs sibi
subiugans, alios magnanimitate redigens ad seruitu
tem: terribilis, non quod multis difficilem sese ex
hibeat, uerum per hoc quod multum aliorum natu
ram sua industria uincat, qui uoluptatibus imperet,
nec ab ipsis ducatur, paucis laboribus multas facul
tates possideat, nec ob paululum torporis ingentis
labores intermittat, omnino demum nihil relinquat
eorū, quæ sua præsentia regem decorant. Etenim è
qualibet politia quod optimum est eligens, popu
laris

ISOC. EVAG. ORA. Q V A R.

laris uulgue cura. ciuilis autem urbis administratio-
ne, ab Imperatore nihil dissidens, bono ad subeun-
da pericula consilio, regius, per hoc, quod ab omni-
bus illis differat. Quodq; hæc Euagoræ, pluraq; his
præstò fuerim, ex ipsis operibus facile est dicere.
Recepta namq; ciuitate, barbariei plane obnoxia,
propterq; Phœnicum imperium, neque Græcos ac-
ceptante, neq; artium gnara, neque Emporio usa,
neque nauium stationem obtinente, illa omnia cor-
rexir: præterea frequentem sibi regionem compara-
uit, muris cinxit, irremes fabrefecit, alijsq; appa-
ribus sic auxit urbem, ut nulla Græcarum ciuitatū
inferior iudicata sit: ac tantum in eo robur instru-
xit, ut qui antea non parum multi eam contemps-
erint, nunc formident. Atqui talia urbes incremen-
ta recipere possibile non est profecto, ni quisquam
eas huiusmodi moribus regat, cuiusmodi Euagoras
præditus erat, quemadmodum paulo ante recensere
conatus sum. Itaq; non uereor ne maiora, atque in-
coeluxerint, uidear dicere, sed ne plurima potius re-
linquam insignium eius factorum, timeo. Quis e-
nim eam assequatur naturam, qui non solum longe
præclariorem urbem suam fecerit, sed locum, Insu-
lam continentem, ad mansuetudinem etiam modera-
tionemq; redegerit. Priusquam enim Euagoras acci-
peret imperium, tam inhumani, efferi, difficilesq;
crant

IOAN. LON. INTERP. 36

crant, ut illos optimos imperatores esse iudicarent,
qui crudelissime aduersum Græcos adfecti essent.
Nunc uero usque adeo ab ea ferocitate deciderunt,
ut aliqui conerent, quinam ipsorum maiore in
Græcos amore esse uiderentur: bona pars ipsorum
autem à nobis uxores sibi ducendo, sobo em procre-
arunt, facultatibusq; et studijs Græcorum, quàm su-
is ipsorum gauderent magis. Compluseuli deinde
uel Musica uel alijs disciplinis compti, in illis ipsis
locis, uel quibus antehac consueuerant, demoraban-
tur: horumq; omnium nemo est, qui non Euagoram
auctorem esse fateatur. Maximam autem euidentis-
simamq; signum tum uiuendi normæ tum sanctita-
tis illius hoc est. Siquident non pauci Græcorum et
honesti et boni sua ipsorum patria relicta, Cypriū
uenere habitatum, communius et iustius Euago-
ræ regnum suis domi politijs arbitantes. Quo-
rum aliquot nomine tenus recitare laboriosum fue-
rit. At Cononem plurimarum uirtutum causa
primas tenentem Græcorum, quis ignorat, quod
in insortumio constituta urbe selectus ex omni-
bus Euagoram adiit, corpori suo stabilissimum
ab illo confugum esse ratus, urbiq; illum ocysti-
mè laturum opem. Porro quum sæpius et antea
hæc strenue et gnauiter egisset, de nulla unquam re
uius est melius quàm de illis consultasse. Nam

Cono A-
theniensis
um rex,
cuius fili-
um Tis-
motheū
Socrates
instituit,
Plutarcho
aus-
tore.

ISOC. EVAG. ORA. Q V A R.

contigit propter aduentum eius in Cyprum et face
re et ferre haud modica bona. Nec alter alterū ante
uerit mutua obuiatione, maioremq; inter sese,
quā anteā fuisset, familiaritatem contraxerunt:
concordes præterea nullo non tempore cum erga a
lios uixerunt, tum erga nostram urbem eodem con
filio ducebantur. Ipsam enim sub Lacedæmonijs
esse conspicientes, magnæque permutatione usam,
dolenier et grauiter ferebant, quod par erat, utriq;
facientes. Huic enim natura patria erat, illum au
tem, ob multa neq; ingentia non beneficia lege ci
uem seccrant. Considerantibus itaq; illis, ut eam a
calamitatibus liberaret, subito Lacedæmonijs oppor
tunitatem adornarunt. Etenim principes Græco
rū terra mariq; eō insatiabilitatis peruenierunt, ut
Asiam adfligere quoq; adorirentur. Illi interim
hac arrepta occasione, ducibus regis hæsitantibus,
quo pacto oblata occasione fruerentur, docebant
eos, ne terra, sed mari aduersum Lacedæmonios
belligerarentur: cogitantes, si pedestrem exercitum
constituant, eoq; potiantur rerū, quæ in continenti
essent, sola bene habitura: sin mari uictoriam ob
tineant, uniuersam Græciam eius uictoriæ partici
pem fore, id quod etiam ita demum contigit. Nam
quum ita duces persuasi essent, naualesq; copię col
lectæ, Lacedæmonijs nauumachia uicti sunt, impioq;
uidu

IOAN. IONI. INTPRE. 37

uiduati, Græcis in libertatem adscitis. Nostra uero
urbs antiquæ gloriæ partem quandam recipit, socio
rumq; princeps constituta est. Acta sunt hæc Cono
ne quidem imperatore, Euagora uero consultore,
plurimumq; uirium instruyente. Vnde nos, ipsos ma
ximis prosecuti sumus honoribus. Simulachra illis
sua ereximus, quo loci Iouis seruatoris statua, pro
xime illum, et sui ipsorum utrorumq; monumentum
est tum ingentis beneficentiæ, tum mutuæ etiam ani
citiæ. Rex uero non eadem erga illos mente prædi
tus fuit: enim uero, quo maiora amplioraq; perfece
rūt, hoc sibi ab iisdem plus timuit. De Conone uero
alia nobis ratio erit: enim uero quod erga Euagoram
sic se gesserit, neq; ipse clam esse uoluit. Nam in bel
lo Cyprio plus quā in alijs omnibus, sedulitatem
animiq; uehemētiam ostendit: maiorem grauioremq;
illum aduersarium arbitratus, quā Cyrum, qui de
regno tamen contendebat. Cuius uel hoc præcipu
um est argumentum. Eius enim audiens preparatio
nem adeo contempsit, ut nimio ipsius neglectu, ferē
non obseruaret, iam prope regiam suam collocatum.
Hunc uero ex longo tempore tam anxie tremuit, ut
nulla etiam causa bellū aduersus ipsum medicaretur,
iniuste quidem agens, uerum nō ab re omnino sanē
consilio sibi dato. Norat enim plerosq; tum Græ
corum tum Barbarorum, e nilibus, adeoq; prauis
e rebu

rebus magnam sibi potentiam adsequutos. Sentiebat deinde Euagoræ magnanimitatem, incrementa & gloriam, ipsi non è tenui re parta, cæterum insuperabilem illi indolem esse, fortunamq; cum ipso cōfluctari: hinc ob præsentia eius bona non indignabatur, at uero propter futura sibi metuens, non solius Cypri nomine, sed multo maiorum, sollicitus, aduersus ipsum copias armauit. Vsq; adeo porro concitatus est, ut in id militiæ ultra quinq; dena milia talentum expenderit. Attamen Euagoras omni auxilio, uiribus cunctis destitutus, suam ipsius sententiam ad tam plus quam magnificos apparatus opponens, p hæc se longe admirabiliorem, quam in alijs supra dictis, demonstrauit. Quando enim sua illum tranquillitate frui sinebant, propriam duntaxat urbem occupabat: at simulac confligere cum hoste coactus est, talis erat, taliq; filio suo Protagora se unā adiuuante conspicuus erat, ut ferè uniuersam Cyprium obtinere illum oportuerit, Phœnicen depopulatus est, Tyrum robore uiq; cepit: Ciliciam regē abstulit: tot tantosq; hostium perdidit, ut non pauci sanè Persarum suam lugentes calamitatem, eius uirtutis meminissent. Tandem autem sic eos saturauit bellis, ut cum antea moris esset, non conciliari reges ijs qui defecissent, donec sint domini corporum facti, ludenter pacem amplexi sint, ea soluta lege

lege, neq; quicq; moto Euagoræ regno, Lacedæmoniorumq; & gloria & uiribus eo temporis clarissimorum, imperium triennio abstulit. Quum uero de cennium cum Euagora dimicasset, eorum ipsum doctum reliquit, quorum erat priusquam ære ciceret uiros, ac Martem cantu accenderet, ut poëtæ sententia utar. Quod uero multo est omnium admirabilissimum, urbem quam Euagoras, alio tyrannidē occupante, quinquaginta uirum copia cepit, illam rex magnus tanta manu stipatus, capere nō potuit. Quo modo proinde fortitudinem atq; prudentiam, aut uniuersam Euagoræ uirtutem apertius aliquis demonstrauerit, quam per hæc opera periculaq;? Non solum enim alia bella, sed heroum à cunctis mortalibus celebrata superasse uidebitur. Siquidem illi totius Græciæ ope, unam cepere Troiam: hic uero unā tantūmodo ciuitatem habens, uniuersæ Asiæ bellū intulit. Quare si tot numero celebrare hunc uoluissent, quot illos, longe maiorem sane gloriam quam illi ipsi retulisset. Quem enim inter eos qui tum uiuere, si omnis fabulis ueritatem cōtemplemur, reperiemus, qui talia tantaq; pfecerit? Quem uero tot permutationū in reb. autore fuisse, qui se ipse ex priuato regē cōstituerit, genus è repub. ab actu ad cōuenientis honores reduxerit, ciues è Barbaris Græcos, ex umbellibus Martios, ex inglorijs celebres reddiderit: locum

Euagoræ
bellum o
mnia alia
superat.

ISOC. EVAG. ORA. QV AR.

Locum porro totum illum à ciuitate alienum, omni
no uero agrestibus moribus incultum, ut assumpsit,
tranquilliozem, placidiozem, mansuetiozem consti-
tuerit. Ad hæc regi hostis factus, belle de eo se ultus
est, ut bellum illud quod circa Cyprium gestum est,
æternum & nunquam non memorabile fieret. At
quando sociali illi fœdere adhæresceret, tanto se cõ-
modiozem præ cæteris exhibuit, ut aperit palam in-
gentem illi uim conferret, in nauali circa Cnydum
pugna. Quæ facta, rex totius Asiæ dominus extitit.
Lacedæmonij aut, ppter Epiri uastationē, de sua i-
psorū salute periclitari coacti sunt. Græci pseruitu-
te, libertate gauisi sunt. Athenienses intantiū incre-
mēta sumpserunt, ut priores illorū Impatores eos acce-
derēt, principatū etiā tradituri. Quocirca si quis me
interroget, qd maximū rerū ab Euagora gestarū pu-
tē, nū curas sedulas expeditiōes in Lacedæmonios, p
quas ante cōmemorata cōtingerūt, aut posterius bellū
regniue recuperationem, aut uniuersam negociorū
administrationem? ad magnam profecto ambiguita-
tem redigar. Nam hoc mihi maximum & admirabi-
lissimum uidetur, per quod mentem atq; sententiam
ipsorum deprehendero atq; agnouero. Quare si qui
maiorum uirtutis causa immortales facti sunt, &
ipsum tali munere dignum fuisse arbitror, eā ob cau-
sam, q; uitā in terris hanc fortunatiozem deoq; grati-
orem

Circum-
ductio.

IOAN. LONI. INTER. 39

orem præ illis transfegerit. Semideorum enim quam
plurimos uel celeberrimos in maximas incidisse ca-
lamitates reperiemus: Euagoras autem non solum
summa omnium demiratione uixit principio, sed be-
atissimus quoq;: Quid enim felicitatis ei defuit? tales
consecutus maiores, quales nemo alius, nisi qui ab ipso
dem cum ipso unā progenitus sit. Ad eod corpore de-
inde & robore alijs præstitit, ut ne solius quidem
Salaminis, uerum totius etiam Asiæ imperio dignus
esset. Pulcherrimē demū obinto regno, in eo uite
sue cursum consummaruit: cumq; mortalis esset, im-
mortalem sui memoriā reliquit. Præterea tantū tem-
poris uixit, ut neq; senectutis expers esset, neq; mor-
borum, qui ob eam ætatem nascuntur, cōsors fieret.
Quod omnium insuper rarissimum & difficillimū
iudicatur esse, bonam ac iuxta multam sobolem adi-
pisci: neq; in eo quicquam illi defuit, uerum & hoc
ipsi peropportune eecidit. Idq; potissimum est, quod
neminem à se genitorum peculiaribus atq; priuatis
salutari nominibus permiserit, enimuero hunc Re-
gem, illos imperatores, istas appellari Reginas. Quo
circa si qui poetarum de quopiam maiorum hyper-
bolis & excessibus usi sunt, dicentes: quod non
mortalis inter homines, sed deus atq; beatus potius,
cuncta huiusmodi circa illius naturam dici impedio
quadraverit. Pleraq; uero Euagoræ præconia præ-
ter-

Corpos-
ris bonis
eximius.

Amplifi-
catio per
circundu-
ctionem
& exem-
plum.

termiffurum me arb. tror: meo enim uigore deftitu-
or, quo maiore tum fedul tate tum ftudio laudes ha-
fee abfoluiffem profecto: attamen quantum in uiri-
bus meis erat, fuo non caret etiam nūc encomio. Pro-
inde pulchra effe monumenta reor ò Nicocles, cor-
porum fimulacra, longè uero digniores infignium fa-
ctorum ac mentis imagines, quas literis & orationi-
bus artificiofe tantummodo compofitis, aliquis fa-
nè fuerit contemplantus. Quas & prioribus antepo-
no, ut qui primum compertum habeam honeftos ac
bonos uiros nō tam forma corporis decoratos, quā
egregijs facinoribus celebratos ubertim. Deinde q,
ftatus apud eos manere tantum fit neceffarium, a-
pud quos pofitæ fuerint: Literas uero et fcripta uel
in totam Græciam perferri poffe: inuulgatas item
orationes prudentium conferuationibus diligi, qui-
bus melius eſt, quā alijs omnibus placere. Poſtre-
mò, quòd ftatuis & picturis nemo corporis æquipa-
rarit naturam. At uero mores aliasq; aliorum ſen-
tētias, quæ ſcriptis infunt & orationi, nō eſt diffici-
le imitari eis qui modo non torpere decreuerint, ſed
frugteſſe maluerint. Cuius rei cauſa & hanc ſcribe-
re orationem potiffimum aggreſſus, ratus tibi q; tu-
isq; tum alij ab Euagora natis, lōge pulcherrimam fo-
re paracleſin hanc, ſi quisquam collectas unā illius
uirtutes ac oratione exornatas, uobis ad contēplati-
onem

Scopus
huius ora-
tionis.

onem, conuerſationemq; propoſuerit. Etenim alios
ad philoſophiam adhortamur, alios efferimus præ-
conijs, ut inde prædicatos æmulantes, illorū ita uel
ftudijs exardefcant. At qui te tuosq; nō externis, ue-
rum domeſticis exemplis uſus commonefacio, conſu-
loq; ut aduertatis mentem, utq; & dicere & agere
nullo Græcorū minus queas. Neq; putes à me te con-
demnatum iri, ueluti qui ab eximijs patris tui deco-
ris ò Nicocles, deficias: quandoquidem ſæpius de
iſdem ubi præcipiam Nequaquam enim uel me, uel
alijs clam eſt, quòd & ſolus & primus inter eos qui
in regio ſaſtigio, diuitijs, & uoluptatibus uerſan-
tur, cū philoſophiæ, tum laborum ftudioſus exiſtas.
Neq; me fugere arbitreris, q; plerisq; regibus cauſa
ſis, cur tuā eruditionē æmulati, huiusmodi ſtudia
expetant, hiſce in quib. hodie letantur poſthabitis.
Enim uero hæc oīa habens explorata, nihilominus
et facio et porrò faciā idē qd' in Gymnicis certami-
nibus ſpectatores. Etenim illi non ijs qui à curſorib.
uicti ſunt, præcepta tradunt, cæterum ijs q; de uicto-
ria certāt. Proinde mea, aliorumq; amicorū intereſt
ut talia dicamus & ſcribamus, quibus te, ut in ijs eſ-
flagres, in quib. nunc ardes, incitemus. Porrò in nul-
lo te deficere conuenit, uerū, quemadmodū nūc, ſic
alio poſthac tempore diligentem eſſe, conariq; ex
animo, uti patre, reliquisq; maiorib. tuis dignus ſis.

At qui

Apoſtro-
phe.

Præocu-
patio.

Exemplo
ampli-
ficat.

ISO. HELENA ORAT. V.

Atqui omnes decet pluris facere prudentiam, præcipue uos tamen, qui plurimorum dominamini. Nec ideo tibi blandiri debes, quod præsentibus quidem potior sis, uerum potius ægrefere, quod quum talis tantusq; natura existas, utpote qui generis tui præscum stemma à Ioue ducas, quodq; omnibus perspicuissimum est, è uiro adeo uirtutibus conspicuo progenitus sis, non multis parasangis & alijs, & illis qui in ijsdem tecum honoribus constituti sunt, præcurras. Poteris autè & eius uoti compos fieri. Nam si philosophiæ strenuam operam nauaris, tantumq; tibi accesserit porro, quantum hætenus, nulla facta mora, in talem, qualem esse te conuenit, euades.

EVAGORÆ FINIS.

IN ENCOMION HELENÆ
ARGUMENTVM.

Helenam Isocrates laudat, longa primū insinuatione usus: qua inutilibus de rebus disceptantibus proscindit, eosq; Rhetores qui humilium sibi rerum argumenta uindicerent, quæ faciliora semper sint, summa uero honestissimaq; declinent: quale est & eius qui Helenæ encomium conscripserit: qui quia non satis pro decoro tractauit, id argumenti ipse quoq; rectius attingit, Prædicat autem

IOAN. LONI. INTER. : 31

tem Helenam a locis personarum, genere, forma, procorum sui causa uehementi studio, Thesei primum, deinde aliorum regū & Paridis iudicio, Græca expeditione, ab immortalitate demum & numine eius. Postremo, quibus alijs locis commendari possit, declamaturis ostendit.

HELENÆ ENCOMI
VM ORATIO QVINTA.

DE absurdo uulgiq; communem exuperante sententiam, à se reperto argumento, ubi tolerabiliter quidam dicere queant, haud parum inde gloriantur. Et inter seniores iam reperire licet, qui partim fieri non posse affirmant, ut mendacia nullo refragante probentur, aut ut diuersi sermones ijs de causis secum ipsi pugnent: partim etiam adserant fortitudinem, sapientiam & iusticiam idem esse, natura nobis eorum nihil insitum, unam passim omnium scientiam esse. Inuenias præterea, qui contenti omnibus ad nihil prorsum utilibus occupentur, nisi ut sui studiois negotium facebant. Quod si eam in literis curiositatem natam equidem nuper cernerem, eosq; ob inuentionis nouitatem sibi placentes, non perinde eos admirarer. At quis iam nunc adeo tardè ingenij, lenteq; eruditionis, q; Protagorā, tumq; tēpō

Peruē
sum con
tentio
rum studi
um dānat
quod bene
uolētiam
conciliat,

Gorgiz,
Zenonis,
& Melis-
si absurde
opiniones.

ISO. HELE. ORAT. V.

vis sapiētes ignoret longe illis intricatiora nobis cō-
mentaria reliquisset? Quis enim Gorgiam uicerit? et
ille tamen ausus est confirmare, quod oīa quę sunt,
nihil sint? Pręterea Zenonem, qui eadem possibilia,
rursus impossibilia demonstrare tentauit? Postea Me-
lissum, qui rerum, quarum immensa multiitudo est,
ueluti ex uno aliquo toto prodierint, demonstratio-
nes inuenire conatus est? Attamen adeo aperte illis
demonstrantibus, quod non sit difficile, de quibuscū-
que proposuerit quisquam, mendacem sermonē ef-
fingere, adhuc tamen in eo commorantur loco: quos
relictis his pręstigijs (quę in literis quidem repre-
hensionem sibi uindicant, operibus ipsis iam pridē
redarguta) ueritatem prosequi oportuit, inq; ijs acti-
onibus, circa quas in repub. uersamur, discipulos
suos instituere, & in earundem experientia illos ex-
ercere: in animo cogitantes, quod longe satius
est, de utilibus modeste opinari quā de incom-
modis scitē quiddam nouisse, ac parum in ma-
gnis excellere, quā in modicis admodum pręstan-
tem esse, & in ijs quę nihil ad uitę rationem con-
ferunt. Atqui nihil ē quę tam illis curę est, atque ab
plus quā adulescentibus lucrum. Est autem quod circa lites
adulescen uersatur, contentio & stultium, quod hęc pręstare
tē Sophi- sanē pōt. Qui. n. neq; priuatarū nec publicarū soli-
tę curāt ciuitudine rerum tangūt, his plurimū argumentis
letantur

IOAN. LONI. INTER. 42

letantur, ad nihil prorsum conducenibus. Ea por-
ro mente imbutis ueniā satis dandum. Siquidem in
omnibus negocijs, circa superfluitatem, mirificaq;
sic adfecti demorantur. Eos autem qui alios institu-
re moliantur, dignum est arguere: quandoquidem
accusent, qui contractibus fallunt, neq; iuste sermo-
nibus utantur, ipsi uero grauiora illis committant.
Nam alijs hi damnum dedere, illi uero eos qui secum
conuersantur, maxime ledunt. Adeo uero fictam
illam exuberare loquentiam fecerunt, ut etiamnum
uidentes quidam istos per tales nugę fortunatiores
redditos, scribere audeant, quod sit mēdicantium fu-
gitiuorumq; beatiore uita, quā aliorum hominum.
Certis autem semper huiusmodi signis multa sibi tri-
buunt. Nam si de mala illi causa dicere quicquā pos-
sint, honestis & bonis rebus facile abundabunt. At
mihi omnium maxime ridiculum uidetur, quod sese
hac ratione adsecuturos putent, ut ciuiliū causarū
scientiam tenere credantur: id quod per ea quę pro-
mittūt, demonstrare licet. Nam qui de sapientia cō-
tendunt, se dicendi pręceptores esse dicentes, non
per ea quę ab alijs neglecta sunt, sed quibus sese op-
ponent omnes, pręstanteis esse conuenit, polio-
resque plebeijs. Nunc autem perinde faciunt, at-
que si quis se optimum esse athletam simulet, eo de-
scendens, quod nemo alius reputaret dignum esse.

Sophistas
merito ac-
cusari.

ISO. HELE. ORA. V.

Quis enim, modò uere sapiat, calamitates prædicare conatus fuerit? at perspicuū est, quòd ppter imbecillitatem eò confugiant. Nam talium commentariorum una quædam uia est, quam uel inuenire, uel discere, uel imitari tandem nihil est difficile: publicæ autem & fideles, & hoc genus similes orationes multis formis & occasionibus, quas laboriosum est, cōsequi, reperiuntur, dicūturq;: ac tãto difficilioris sunt compositionis, quãto ornare q̃ pscindere, honestū esse q̃ illudere, amplioris est negocij. Euidens indicium huius est, Nam uel apes uel salem aut huiusmodi commendare uolentium, nemo unquam q̃sa quam argumentis caruit: illi uero de indubitatis bonis uel honestis, aut uirtute præstantibus dicere quicquam aggressi, multo indigentius atq; res ipsa tulit, oēs discertarunt. Nec enim eiusdem consilij est, digne de utrisq; uerba facere. Enim uero quæ parua, facile est sermone plus æquo maiora reddere, illorū autem magnitudinem assequi arduum est: deq; excellentibus rebus inuentu rarum est, quod non aliis uel antea dixerit, de prauis autem et uilibus reb. quod quisq; sonuerit, uulgare totum est. Quapropter & cum qui de Helena scriptum reliquit, improprie uerbo laudibus præ omnibus qui præclari quicquid dicere in aium induxerūt. Eius, n. mulieris facit mentionem, quæ genere, forma, & gloria impense claruit

IOAN. LONI. INTER. 43

claruit. Quin & ullum parum quiddam latuit: dū enim ait Encomiū se ipsius conscribere, interim tamen facinus ab ea purgat admissum. Est autem neq; de iisdem formis, neq; de iisdem operibus ratio, sed totū sane diuersum. Etenim purgari decet ab ijs, quæ iniuriæ accusationem habent: præconijs autem eos extollere, qui in bono quodam eximij sunt. Et ut ne facile alios redarguere uidear, nihil meorum ipsius proferendo, de illa ipsa dicere experiar, cunctis quæ ab alijs dicta sunt omisissis. Exordium itaq; orationis generis ipsius originem faciam. Quamplurimis, n. semideis à Ioue natis, solius huius mulieris patre uo-
cari dignum duxit. Et si enim singulari fauore Alcmene filium prosequeretur, tanto Helenam tamen Hercule honoratiorem reddidit, quanto illi robur dedit, quo cunctos alios uincere potest: huic autem pulchritudinem impertijt, qua fortitudini uel impetare solet. Compertum habens Iupiter splendorem atq; illustrem nominis gloriam, non ex ocio, uerum bellis atq; certaminibus partā, ipsiq; non solum corpora ad coelestem superum originem transferre: ceterum & eternam reliquere famam & memoriam uolens, huius laboriosam periculorumq; amantem uitā cōstituit, illius uero conspicuam impediō, atq; adeo dignā quæ uel bello expetatur naturā cōdidit. Ac primum quidem Theseus, qui Ægei filius dici-

Narratio.

Collatio
Herculis
& Helenæ.

A claritu
dine pro
corū for
mam He
lenæ præ
dicat.

ISO. HELENA ORAT. V.

tur, natus à Neptuno, quum ipsam nondum ætate
florentem, forma uero cunctis antecellentem conspe
xisset, adeo à pulchritudine uictus est, qui tamen
alios superare consueuerat, ut quum patria illi po
tentissima, regnumq; munitissimum foret, nō dignū
esse putaret, anum in præsentibus transgredere bonis
citra domesticam Helenæ consuetudinem. Post
quàm ergo à dominis ipsius eam sibi ducere domum
non posset, ac puellæ expectarent ætatem, Pythi
umq; tandem oraculum, Tyndari imperio despe
cto, Castoris & Pollucis contempta fortitudine, o
mnibusq; Lacedæmoni potentibus floccipensis, ui
raptam ipsam, Aphidnam usq; Atticæ abduxit, tan
tasq; Piritho raptus istius consorti habuit gratias,
ut quum Iouis & Cæreris sibi filiam desponsari uel
let, efflagitareq; Pirithus, ut unā secum ad Diis re
giam descenderet, quando ab imminente palām cala
mitate nullis argumentis dehortari posset, concomi
taretur etiam, Pirithum Theseus: tantum se debere
illi existimans præmij, ut nihil detrectaret, recusā
rētue eorum, quæ sibi à Piritho iniungerentur, eo
quod ille antea sibi in periculo etiam adfuisset. Por
ro si hæc agens unus fuisset uulgarium, neq; ad
modum conspicuorum, incertum dum esset, num
hæc oratio, siue præconium Helenæ, siue Thesei sit
accusatio. Atqui reliquorū probatissimorū uirorū
reperies.

IOAN. LONI. INTPRE. 44

reperimus alium uiribus, alium sapientia, aliū alia
quadam huiusmodi partium destitutum, hunc uero
solum nullare indignisse, sed consummatam obtinu
isse uirtutem. Placet autem prolixius de eo uerba fa
cere, quod hanc esse maximam fidem putem uolen
tibus Helenam commendare, si eos qui amarunt ad
miratiq; sunt illam, cæteris admirabiliiores fuisse de
monstremus. Iam quæ nostris temporibus fiunt, no
stra sanè merito sententia dijudicare queamus: de
deō ueteribus autem, nos cōcordes esse decet cum ijs,
atq; consentire illis, qui tū temporis prudentia præ
stuerunt. Quod proinde de Theseo dicere præstantis
simum habeo, est, quod à Herculi contemporaneus fa
ctus, suā gloriam cum ipsius congregi fecerit, adeoq;
constituerit æqualem. Non enim armis duntaxat æ
quē ornati fuerunt, cæterum & ijsdem studijs usi, quæ
suam cognationem decerent, faciebant. Nam ex fra
tribus nati, hic è Ioue, ille Neptuno, desideria etiam
sua sorores habuerunt. Soli enim illi ex maioribus,
pro salute mortalium, athletæ constituti sunt. Ac
cidit quidem hunc celebriora maioraq; illum cōmo
diora, adeoq; Græcis familiariora pericula subire.
Siquidem huic boues ex Erithia adferre, oues Heste
riorum abducere, Cerberum ab inferis extrahere:
aliosque id genus laboris demandabat Euristiis,

Thesei la
bores.

Herculis
labores.

ISO. HELE. ORAT V.

Minotaurū
intere-
mit.

ex quibus nulla ad mortales commoditas, ad se uero
periculum tantummodo rediturū erat. Theſeus por-
rō sui ipsius dominus, hæc sibi certamina ſelegit, un-
de uel Græcorum, uel ſuæ patriæ benefactor repu-
tari poſſet: aq; Neptuno adlegatum taurum, regio-
nem illam ualentem, quem nemo quiſquā ſuſſerre
audebat, ſolus apprehēſum tollens, à magno timore
ingentiq; discrimine omnes reipub. ſuæ ciues libera-
uit. Poſt hæc Lapithis confœderatus bello aduer-
ſum biſeros centauros, qui celeritate, robore, & au-
dacia excellentes erant, has quidem depopulaban-
tur urbes, illas ſubinde depopulaturi, tum à ijs inter-
minabantur: iſtos ubi prælio deuiciſſet, iniuriam ſta-
tim iſporum cōpeſcuit, non multo poſt genere uel
eorundem è terra deletō. Sub idem temporis, quum
monſtrum quidem in Creta altum, natū uero ex Pa-
ſiphaë Solis filia foret, ipſaq; iuxta oraculum iſti ſpo-
lium urbis bis ſeptem liberos mitteret: ubi eos addu-
ctos & publice accerſitos ad iniquam præcocemq;
mortem uidiſſet, uiuentesq; dum lugere, adeo dolē-
ter tulit, ut ſatius eſſe putaret mori potius, quàm ui-
uere, princeps nimirū turpiter urbis, quæ adeo miſe-
rabile hoſtib. tributū pēdere coacta eſſet. Congreſſus
itaq; cū huiusmodi natura, ex hoīe uidelicet ac tau-
ro cōmixta, robur autē habēte, quale decet, ex huius-
modi corporib. cōpoſito, obſtētāq; uictoria, liberos cō-
ſeruans

IOAN. LON. INTERP. 45

ſeruās, parētibus reddidit, urbē ipſam à tā iniquo,
aſpero, difficiliq; ac tantū non inuitabili, à quo æ-
gre uindicari potuit, mādato liberauit. Quo pacto
uero reliqs Theſei egregijs factis utar? Theſei nāq;
operibus aſſiſtēs, ac de iſſdē dicere o ſus, cūctor in-
terim geſcere, neq; prætermittere Scironis Cercyo-
nis, aliorūq; talia ſcelera poſſum: aduerſum quos il-
le pugnās, multis ac magnis calamitatib. Græcos re-
demut. Porro meipſum à ſcopo lōgus abductū ſen-
tio, uereorq; ne quibuſdā in hoc magis elaboraſſe,
q̄ qua dere inuito ſtatuērā, uidear. Ex utriſq; igitur
illis plurima omittēte uolo, ppter moroſos auſcul-
tatores, Alia uero quā potero breuiſſime narrabo,
ut partim qdē illis, partim uero mihi ipſi gratificer:
nec oīno uincat ab ijs q̄ inuidi eſſe cōſueuerunt, ac
quæcunq; dicūtur arguere. Vires itaq; ſuas hiſce fa-
ctis cōmonſtrauit, qbus p ſeſe periclitatus eſt. Scien-
tiam autē quā habuit in rebus bellicis, in prælijs in
qbus tota urbē adiutus cū hoſte cōſlixit. Pietatē dein
erga deos, p Adraſti Herculiſq; liberorū ſupplicati-
ones. Nā illis pugna deuictis Pelopōneſios ſeruauit:
huic uero q ſub Cadmēa obierāt diē, Thebanorū ui-
olentia, tumulto cōdere tradidit. Alias poſtea uirtu-
tes atq; tēperantiā, in prædictis, et maxime in ijs q̄
bus urbē adminiſtrauit. Etenim obſeruatis ijs q̄ ui-
dominari ciuib. quærent, aliorū eſſe mancipia,
f s quiq;

Anteuers
tit Sophi-
ſtarum as-
liorum ca-
lumnā.

ISOC. HELEN. ORA. QVIN.

quiq; aliorum iuxta uitam periculo exponerent in
tremore degere: ut qui bellare cogantur, cum urbe
quidem aduersus eos qui bellum mouent, cum a ijs
autem quibusdam in eos qui simul in republica uer
santur: diuina præterea spoliare, optimos neci da
re ciuium, sibi familiarissimis non adhibere fidem,
magisq; exanimis uiuere ijs, qui ad mortem com
prehensi sunt, in speciem sanè beatos, in sese ipsis
autem præ alijs morore adfectos. Quid enim est
miserius, quàm uiuere ut metuas ne quis assistentiū
te occidat, nihilq; minus timere custodes, quam insi
diatores? Hæc omnia despiciens, non principes es
se ratus, sed pestes ciuitatum, tales, euidenter ostē
dit facilius esse cuncta unā gubernare, nihilq; mali
effici, si ex æquo regantur in republ. omnes. Ac pri
mum quidem urbem sparsim & per uicos hinc in
de habitantem, in idem colligens, talem fecit, ut ab il
lo tempore, uel usq; hodie Græcarum sit maxima.
Præterea ubi patriam communem reddidisset, ani
masq; ciuium liberas fecisset, de imperio illos ex æ
quo certare autor fuit, æque præstantes futuros cre
dens, si in eo se exerceant, atq; si negligant. Iam si
mulac illi exploratum esset, honores à prudenti
bus admodum profectos suauiores, quàm qui à ser
uientibus, adeo illum inuitis quiddam ciuibz effi
cere oportuit, ut uulgus constitueret reipublicæ
caput

IOAN. LON. INTERP. 46

caput. Isti uero ipsum imperare solum dignum du
cebant, fideliorem communioremq; esse illius Mo
narchiam ipsorum Democratia existimantes. Non e
nim aliorum instar, labores alijs iniungebat, ut so
lus ipse uoluptatibus interim frueretur: sed enim pe
ricula sibi uendicabat, cōmoda uero in cōmune o
mnibus distribuebat. Transiit enī in uitam suam,
non insidijs perit, sed impense semper dilectus: ne
que aliunde accita ui, uerum ciuium beneuolen
tia stipatus imperium custodiuit, potestate quidē re
gnans, beneficijs uero populum ducens. Nam adeo
legitime & pulchre administrabat urbem, ut uel iā
nunc uestigium mansuetudinis eius in moribus no
stris relictum sit. Iam eam quæ à Ioue nata sit Hele
nam, talemq; uirtutem atq; temperantiam adsecu
tam, quomodo non prædicare, uenerariq; conuenit,
longeq; præstantiorem quæ retro seculis unquam
in mundum sunt editæ, æstimare? Neq; testem enim
fidiorem, nec iudicem sufficientiorem adducere
poterimus præsentium in Helena bonorum, Thesei
industria. Ne uero in eodem semper loco hæsitā
bundus immorari, aut unius passim hominis celebri
tate utens ipsam commendare uidear, de alijs etiam
sequentibus quædam in mediū adferam. Post The
sei namq; ad Plutonis descensum, ipsa Lacedæmonē
reuerfa, ubi nubili ematurusset ætate, omnes iū re
ges, et q in rebus publicis potestate funguntur, eodem

Thesei
morum
innocen
tia.

Trasitlo.

ISO. HELEN. ORA. QVIN.

in ipsam animo rapti sunt. Quumq; liceret ipsis suarum urbium primas tenentes ducere, neglectis domi nuptijs eam accesserunt, sibi ut matrimonio copularent. Nondum autem destinato qui ei cohabitaturus esset, communem uero euentum omnibus expectantibus, adeo constabat futuram cunctos inter homines contentionem, si dem ut mutua dedissent. Helenæ sese laturum opem, si quis dignū indicatum ut duceret, priuare tanto bono molitur. Porro quum illud sibi præsidium quisque appararent, sua sunt omnes uno dempto spe fraudati: quod autem ad communem opinionem, quam de ea sibi omnes conceperant, attinet, iudicio nequaquam falsi sunt. Siquidem non multo tempore ex acto, ac inter deas de forma contentione orta, cuius Alexander Priami filius constitutus est iudex, Iunone totius illi regnum Asiæ promittente, Minerva in bellis uictoriam, Venere autem nuptias Helenæ. Corporum quidem ubi non posset habere discrimen, earumq; uisione superatus, donorum coactus est fieri iudex, Helenæ sibi electa consuetudine præ reliquis uniuersis, nullo uoluptatum respectu. Quanquam enim sapientibus plerisq; hæc magis arrideant, ad eas tamen non præcipitanter sese coniecit, desiderans potius Iouis & esse & nominari gener: longe sibi maiorem præstantioremq; honorem

Dearū de
pulchritu
dine con
tentio.

Paridis
iudiciū.

IOAN. LON. INTERP. 47

honorem hunc esse putans, quā Asiæ regnum: magnos item dominatus & potestates malis etiam hominibus olim affutura, tali autem uxore neminem posterorum dignum iudicandum: præterea nullas magis eximias liberis relinqui aut compari posse facultates, quā ut tum a patre tum matre Iouis esse proles cognoscantur. Alia fortunata namq; illico norat intercidere, generis autem claritudinem nunquam non ipsis permanere: proinde hanc suam electionem omni genere durabiliorem esse, reliquis donis suo duntaxat uigentibus tempore. Vere itaq; prudentiū nemo huius ratiocinationes atque iudicium condemnarit. Qui uero ante opus aliud quod nihil secum recte perpendere queunt, ceterum id quod contingit, solum contuentur, iam olim conuicijs ipsum incesseuerunt, quorum amentiam, qua de causa ipsum uituperarint, facile est uniuersis cognitu. Qui enim non maxime ridicula patiuntur, qui suam naturam potiore ducunt ea quæ a dijs electa est & anteposita? Nec enim quæ ad tantum peruenire certaminis, uulgarem iudicem ferre de sese fecerunt sententiam: uerum dubio procul tanto studio iudicem seligere optimum impenderunt operam, quanto ipsa de causa sollicitæ fuerunt. Preteritum est itaq; operæ in animo reputare, qualis nam ille fuerit, obseruareq; & explorare ipsum non ex India

Immora
tio.

Honestū
Paridis
cum Hele
na coniū
gium.
A simili.

ISOC. HELE. ORA. QVIN.

indignatione concertantium, ut quæ compotes uolū
non sint factæ: sed enim ex eo quod omnes inito con
silio, illius sententiam delegere. Adstigi quadamte
nus à melioribus, etiam si nihil deliqueris, nihil pro
hibet. Talem uero qui consequitur honorem, uti
mortalis dearum immortalium sequester fiat, haud
quaquam usu uenire potest, ut non multo consilio
præpelleat. Hinc impendit demoror, si male quispi
am consultum arbitretur, quod is uitam cum ea du
cere decreuerit, cuius gratia non parum muli uel
seuiciorum oppetere uoluerit mortē? At uero qui
non mente capius iudicari debeat, si deas de pulchri
tudine concertare uideat, ipse pulchritudinem de
spiciat, nec maximum putaret esse donum, cui et
illas potissimum intentas cerneret? Ecquis Helenæ
nuptias neglexerit? quam raptam tam Græci ægrè
tulerunt, ac si uniuersa Græcia uastata foret: at Bar
bari usque adeo indignationem contempserunt, ac si o
mnium nostrum dominarentur. Constat item ut se
se utrinque gesserint: etenim quum multæ ante hæc
querimonie factæ essent, earum penitus nihil me
muerint: ceterum pro hac tantum concitarunt bel
lum, non solum iræ uehementis magnitudine, uerū
et longitudine temporis, expeditionisque et appa
ratuum multitudine, quantum nullis unquam secu
lis fuerit. Et quum illis si Helenam restituerent, li
cuiisset

IOANNE LON. INTER. 49

cuiisset esse liberis ab urgentibus malis, his uero ne
glecto raptu, tunc reliquum æui transigere, neutri
illa uoluerunt. Verum illi urbes suas uastari, regio
nem dirui maluerunt, quam ut eam à se dimitterent.
Hi uero in alieno permanentes solo, consensescere
potius, neque unquam charos suos uidere, quam di
missa illa, suam ad patriam quisque redire. Nec uel
pro Alexandro uel Menelao pugnares hæc facie
bant: enim uero pars pro uniuersa Asia, pars Euro
pa, putantes in utraque corpus illius regione habitari,
eam beatorem fore. Porro tantus ardor tum labo
rum tum belli illius, non Græcis tantummodo et
Barbaris, uerum ipsis etiam diis incidit, ut neque à se
progenitos ab Iliacis præliis amouerint superi.
Quamquam enim Iupiter Sarpedonis, Aurora Mē
nonis, Neptunus Cyeni, Thetis demum Achillis, fa
ta nouissent: eos tamen unā cum alijs concitarunt,
et ad Ilium miserunt: honestius ipsis existimantes
fore, si pro Iouis filia pugnares potius morerentur,
atque si relictis circa eam periculis uiuerent. Ecquid
opus est mirari, quod hæc superi de liberis suis de
creuerint? Nam longè maiorem ipsi et uehementio
rem hanc, quam ea sit quam gesserint pugnam ad
uersum Gigantes expeditionem instruxere: siquidē
contra illos inter se mutuo alius cum alio depugna
runt: at circa hanc aduersum sese ipsi belligera i
sunt.

Præoccup
patio.

A contra-
rio.

Collatio
formæ cū
alijs doti-
bus.

ISOC. HELE. ORA. QVIN.

sunt. Sciēne illa igitur decreuerunt? Imō. Nam (li-
ceat mihi his Superūm excessibus uti) plurima pars
formæ consors fuit, quæ omnium rerum grauiſſima
precioſiſſima diuiniſſimaq; est. Cuius um atq; uir-
tutem facile est diiudicare. Quæ fortitudinem enim
uel sapientiam uel iusticiam participant, honora-
tiora sunt, quàm quæcūq; res aliæ: uerum quæ pul-
chritudine destituta sunt, nullius esse ponderis repē-
riemus, adeoq; despecta omnia, quæ hac forma non
communicant, ob eamq; uel maxime causam gra-
tam esse uirtutem, quod pulcherrimum studiorum
sit. Inde q; cognouerit quisquā, à rebus cæteris quā-
tum discriminis habeat forma: secundum quod ipsi
ad rerum quamlibet affecti sumus: aliorum quæ no-
bis necessaria sunt, copiam saltem fieri expetimus,
præterea nihil animo nostro in eadem rapimur, pul-
chrorum uero amor natura nobis insitus est, tanto
maius consultandi robur habens, quanto & res me-
lior est. Intellectu insuper aut alia re præstantibus
inuidemus, nisi beneficijs nos quotidie inuitent, ad
suiq; dilectionem nos cogant: at pulchris illico, idq;
lubentes beneuoli reddimur, ipsosq; solos, instar de-
ūm, non defatigamur curare, sed suauius etiam tali-
bus inferimus quàm alijs dominemur, maiorem
gratiam habentes multa iniungentibus, quàm ni-
hil præcipientibus. Hosq; alia quadam uirtute or-
natos

IOAN. LON. INTERP. 49

atos, conuicijs laceſsimus, adultores esse culpa-
mus. Qui pulchro seruiunt honesti et pulchri amā-
teis, studiosos etiam arbitramur esse. Tanta postre-
mo cum pietate, tum prouidentia circa hæc formam
utimur, ut ex formosis quæstum facientes, nec opti-
me illorum ætati consulentes, maiore ignominia ad-
ficiamus, quàm q in alia corpora peccarint. Quota
quot autem suā pulchritudinem rite custodiuerint,
ceu inaccessum prauis templum extruentes, eos a-
pud posteros suo quoque honore dignamur, ceu qui
totam urbem beneficio adfecerint. Ecquid humana
recensendo argumenta me opus est porro immora-
ri? quando & Iupiter cunctorum rector, & sum-
mus gubernator, in alijs quidem uim suā ostendat,
pulchritudinem uero humilis factus accedere di-
gnum iudicet. Sic Amphitruonis formam gerens Al-
cmenam adiit, auri stillatis specie cū Danaë mixtus
est, in colorem tandem transformatus ad Nemesis ſi-
nus confugit, cui denuo assimilatus Ledam sibi spō-
sam fecit, perpetuò arie, neque quicquam uitales ue-
nari naturas uisus. Tanto deinde maiore in precio
apud illos, quàm apud nos, pulchritudo fuit, ut &
uxoribus suis, quæ forma præstarent, ueniam habea-
rent. Quin & non parum multas ostenderit quif-
quam immortalium, quæ mortali pulchritudine ſu-
perata sint, quarum nulla planè latere natam for-

Iupiter
Amphi-
truo fa-
ctus, aure
us imber.

Numinis
Helenæ
mira.

ISOC. HELEN. ORA. QVIN.

nam, ut quæ se pudefaceret, quæ fuit: uerum quum
pulchræ essent res, prædicari eas potius quam tace
ri uoluerunt. Cuius uel id satis euidens argumentū
fuerit, quod plures deorum numero, pulchritudinis
gratia adscitos reperiemus, quàm ob alias uirtutes o
mnibus: quarum Helena tanto plures habuit, quanto
aspectu ipsis præstuit. Non solum enim immortal
tatem adsecuta est, uerum etiam uiribus Deo æqua
libus acceptis, primum quidem fratres suos iam tū
fatis detentos, ad Deos transtulit: quæ fida certamq;
permutationem facere uolens, adeo ipsis perspicuos
honores impertijt, ut in mari periclitantibus nautis
conspetti saluti essent, si modo suum numen fide
liter depoposcerint. Post hæc Menelao tantas retulit
gratias pro laboribus atq; periculis, quæ sui nomi
ne sustinuerat, ut quom iam uniuersum Pelopidum
genus corruptum esset, immedicabilibusq; incidi
set malis, non solum ipsum à tantis calamitatibus li
berauit, sed pro homine Deum etiam faciens, coha
bitatorem sibi et assessorem omne per æuum con
stituit. Præterea Spartatarum urbem, uetera impi
mis obseruantem, quæ re ipsa testimonium dicat, ex
hibere possum. Therapnīs namq; Laconicæ uico,
sacra etiamnum ipsis adhuc sancta, patrio more per
ficiunt, non uelut heroēs, sed enim uelut dij planē
ambo existant. Ad hæc Sēsichoro Poëtæ suam illa
uim

IOAN. LON. INTERP. 50

uim demonstrauit: quom enim Oden quandam ora
sus ipsam uituperasset, oculis uidualius surrexit: ut
uero cognita calamitatis suæ causa, quam uocant
Recensionem, condidisset, pristinum illi oculorum
usum restituit. Hinc et quidam Homericorum cen
tonum recitatores aiūt, quod noctu Homero astans
illi iniunxerit, ut de Troiano bello carmina conde
ret: mortem nimirum illorū qui eo bello interierint,
feliciorē, quàm aliorū uitam constituere uolens,
partimq; propter Homeri artem, maxime uero ppter
ipsam tam gratam atq; adeo apud plerosq; omnibus
celebrē factā esse poesin confirmant. Præinde opus
est ut uenerem, ut quæ causam suscipere, ac grati
am rependere possit, opulenti oblationibus, sacrifici
is, alijsq; expiationibus sit conciliem, ac ueneren
tur, atq; philosophi de ea dicere quicquam, quod
bonis illi presentibus dignum sit contentur: decet e
nim eruditos, ut huiusmodi primicias faciant. At
qui plura dū omīssa sunt, quam hactenus enumera
ta: præter artes. n. et philosophiā et reliqua cōmo
da, quæ cum ad illam tum ad Troianum bellum re
ferre quis possit, non iniuria sanē Helenam fuisse
quoq; causam, ne Barbaris seruiremus, putauerimus.
Quandoquidem reperiemus Græcos eius causa uo
nanimē publicam expeditōem aduersus Barbaros
fecisse, tumq; primum Europā aduersus Asiam tro
phæum

Peroratio, qua
ad Helenam nu
men celebra
brandiū omnes in
uitat.

ISOC. HELE. ORA. QVIN.

phæum statuisse: unde tantam permutationem adea
piisumus, ut qui antea inter Barbaros infortunati
essent, Græcarum nunc urbium digni reputarētur
imperio. Sic Danaus ex Ægypto fugens, Argum
obtinuit: Cadmus ille Sidonius Thebarum est rex fa-
ctus: Cares insulas inhabitant: uniuersam Pelo-
ponnesum Tantali filius Pelops obtinuit. Ab illo ita
que bello tam suis creuit auctibus genus nostrum, ut
cum ingentes urbes, tum frequentem Barbarorum
regionem eripuerit. Quapropter si qui hæc absolue-
re extendereque uoluerint, non est quod hæsitent, un-
de laudandæ Helenæ, præter hæcenus usurpata ar-
gumenta, occasionem sumant: etenim in plerosque
cum pulchros tum novos de ipsa sermones incident.

Epilogus

ENCOMII HELENÆ
FINIS.

BVSIRIDIS ARGVMENTVM.

Ad Polycratem quandam Rhetorem, de
clamationem hanc Isocrates scribit, nimis
paupertatis causa, necessario ad iuuenum
institutionem coactum, genere Athenien-
sem, nunc uero Cypri docentem. Cui, ut
amico, scribit, corrigens ipsum, ut qui iam
pridem

ION. LON. INTERP. 58

pridem errarit in huiusmodi orationibus,
quas ipse, tum in Busridis encomio habue-
rat, tum in Socratis accusatione. Nam ipse
est qui Socratis accusatiōem exhibuit Any-
to & Meleto, ut condemnatus moreretur.
Accusationis causa erat, quod ueluti nouā
religionem Atheniensibus introduceret, ut
pote qui aues & canes esse colendos, idque ge-
nus alia adsereret: ac præterea studiosam iu-
uentutem corrūperet. Inquisierunt hic qui-
dam, cur non aperte palam orationem hanc
aduersus illum instituerit: an quia parcat
docenti. Quibus dicimus: ideo ut ne succen-
serent Athenienses, qui paulo ante Socratem
perperam condemnarant: unde & hic eos
arguere uidetur, ut qui iniuste illum morti
addixerint. Siquidem & ipsos deinceps poe-
nituit impii facti de Socratis condemnatio-
ne, quando & peste ob Socratis mortem ple-
cterentur. Proinde Lachete regnante obiit
Socrates: unde postea edixerunt, ut nemo
publice, ueluti in communi theatro, Socra-
tis faceret mentionem. Præterea tale quid-
dam in ore non paucorum est, quod quum
Euripides eius meminisse uellet, sibi ab e-
dicto metueret, Palamedem finxerit, ut eius
personæ occasionem haberet, & in Socrate
& Athenienses clanculum & obscure exclam-

ISOC. HELE. ORA. QVIN.

mandi, ~~enavere enavere~~ Græcorum optimum, quod est, occidistis occidistis. Quæ ubi de Socrate dicta intelligerentur, totum theatrum lachrymas fudit. Quare orationem hanc illi, ueluti redarguens ipsum, ut iam antea diximus, scribit. Sin quis interroget, cur non alia, nempe manifesta ratione in Socratem dixerit, quemadmodum paulo ante indicauimus, respondemus, ut ne indignarentur Athenienses, qui nuper a deo nigrum illi theta, quod aiunt, præfixerant. Porro Busiridis summa talis est. Libyæ & Neptuni filius Busiris fuit, qui Libyæ, in qua natus erat regione, neglecta sede, Aegypti sibi locum elegit, ubi & urbem suo nomine Busirim condit, quæ & hodie illud sibi nomenclaturæ obtinet. Accusatus est ceu hospitem interemptor & matricidator. Polycrates igitur ueluti Rhetor iam dicendiq; præceptor, pro Busiride & ns, ob quæ accusabatur, Apologiam & expurgationem condere statuit. Quam ad rem Isocrates eum allicit, proposito symbolo, quo pacto illum Encomion ædere oporteat. Hinc & Declamatio hæc, inter quatuor Encomia recensetur.

BVSIRIS

IOAN. LON. INTERP.

52

BVSIRIS

ORATIO SEXTA.

TVAM mansuetudinem Polycrates et permutationis status tui ab alijs audiens rescui. Oratio aliquot, quas ipse scripsisti, quum percurrissem, suauissimæ & libentissime de uniuerſa liberri me sententiam tuli eruditione, in qua uersari coactus es. Equidem arbitror illis qui immerito infelicitate grauantur, sapientiæq; & literarum studio sibi lucrum querunt, omnes qui plurimum in causis uersati sunt, exactiusq; cuncta perlustrarunt, haud parum prodesse, si isthuc conferre uelint beneficium. Iam quum hætenus alter alterius præsentia nondum usus sit, mutuâq; consuetudine, ubi conuenerimus unâ, tunc in alijs licebit nobis maiorem contrahere familiaritatem atq; commercium. Quibus uero in præsentia tibi commodare possum, ea operæ pretium tibi per epistolam indicare duxi, alijs, quantum fieri potuit, clam omnibus. Nouimus etiam, quod omnibus qui admonentur, tantum non insitum est, non ad utilia sibi respicere: ceterum hoc difficilius audire ad monitiones, quod exactius quisquâ illorum explorauerit errores: attamen qui in aliquos beneuoli sunt,

A re ipsa
orditur,
suâq; ab
senti per
epistolam
obsequiæ
exhibet.

Præoccus
patio.

Laudanti
um & uir
perantiu
partes,

Polycras
tis in Bu
siride cr
tores.

ISOC. BVSIRIS. ORA. SEX.

is non est propterea desistendum à paranesi, quod odium inde reportaturi sint mercedem: sed periculum potius faciundū, ut pmutemus opinionē corū q sic erga cōsultores adfecti sunt. Sentiēs itaq; te nō minime tollere cristas, propter tum Busiridis apologiam, tum Socratis accusationem, perspicuum tibi facere conabor, quōd in utraq; oratione à decoro deflexeris. Nam quum omnes nouerint, quōd oporteat eos, qui prādicare quospiam uoluerint, multorum ipsis bonorum adesse copiam demonstrare: eos uero qui accusent aliquos, contraria is facere: tantum abest ut hi sce capitibus in orationibus tuis usus sis, ut pro Busiride apologiam dicens, non quomodo à prāsenti ipsum calumnia liberares, nauaris operam, uerum etiam tantam illi magnitudine iniquitatem affinxeris, qua non est quōd grauiorem reperire quisquam possit. Etenim quum alij cōnuicia in illum iactare conentur, idq; tantummodo in eo dent uitio, quōd ad se qui peruenissent hospites, cederet, tu ex uesti illum hominibus causatus es. Deinde Socratem accusare exorsus, cum laudaturus ipsum, Alcibiadem ei discipulum dedisti, quem tamen nemo quisquam ab eo institutum nouit, quōd uero alijs impense præsiterit, omnes confiteri queant. Quocirca si potestas detur uita defunctis, abs te dictum rationem exigere

IOAN. LONI. INTER. 53

exigere, tamen si in alios mansuetissimus fuit, ad eō tamen is quæ cōm morasti succenseat, ut à nullo plane supplicio sibi temperaret. Quī enim non rubere suffundi potius quā gloriari conuenit ei, qui per ea, quæ in ipsum conuicia dicuntur, diligitur magis, quā per laudes quibus uehitur? Tam uero tibi parum curæ fuit, si uel nihil ueri diceret, ut Aëoli ipsum Orpheiq; emulari celebritatem affirmares etiam si nulla in re huius cum utroq; paria studia demonstrares. Quā n. ratione Aëoli factis æquiparabimus: quandoquidē ille in regionē suā incidētes hospites et peregrinos, ad suā quēq; patriā reduxerit: hic uero, si tuis adhibere dictis fidē necessum est, hospites mactatos deuorauerit? Num Orphei dū operibus illū assimilabimus? at idē ex inferis mortuus re-duxit ad lucem, ille uel ante fata, uiuentes perdidit. Quare lubens equidem scirem quid nam fecisset, si illos ipsos despexisset, qui uirtutem eorum admiratus, omnia in diuersum planē agere uidetur. Id uero longe omnium est absurdissimum, quōd circa generis rationem laborans, ausus es dicere, quōd illos emulatus sit, quorū ne parentes quidem et maiores sub id temporis uiuere. Verum enim uero ne uidcar nullo negotio, quæ abs te dicta sunt carpere, quando nihil me ipsius ostendam, tentabo tibi breuiter aperire, quæ circa idem argumentum uersantur.

Orphei
operibus
nō assimi
lari Poly
cratem.

tur, cisi neq; sedulas neq; splendidas rationes contineat, quomodo laudem et expurgationem facere oporteat. Igitur de Busiridis claris natalibus, quis non facile dicere possit: qui à patre quidem Neptuno, matre Libya, Epaphi, Iouis filij, gnata, pcreatus erat: quam primam mulierum, sceptris potitâ sibi cognominem regionem constituisse fama est. Qui à tantis maioribus ortus, non propterea superbiit, uerum necessarium esse putauit, ut uirtutis suæ monumentum in oë tēpus duraturum relinqueret. Maternum itaq; imperium neglexit, minus existimans, q̃p suæ naturæ præstantia dignum foret, multis subuersis, ingeniabusq; uiribus obtentis, in Ægypto regnum constituit, non ex præsentibus duntaxat, sed ex oïbus planè rebus, illic præstantiorem habitationem seligēs. Perspiciebat enim alia loca neq; opportunè neq; apostitè habere sese ad totius uniuersi naturam: siquidem alia imbris inūdare, alia uehementi aestu corrumpi, hæc uero regionem in pulcherrima totius orbis parte sitam, quæ plurima, omnisq; generis bonapaucere possit, nunquam interituris moenibus, Nilonimirū cinctâ: qui nō solū firmā munitiōē uerū et sufficētem illi exhibere alimoniā solet insuperabilis inexpugnabilisq; cunctis insidias tendentibus, comodus neq; non plurimū conducibilis intra ipsam demorantibus ciuib;: præter iam commemoratam

enim uim illorum ad terræ culturam diuinam prorsum fecit. Nam imbrium & siccitatum, quum solus Iupiter, quantum ad alias terras atinet, dispensator sit, Nilus amborum illorum sibi potestatem uindicans, quemlibet ciuium suorum, eorundem constituit œconomum. Porro ad exuberantem ad òs felicitatem incolæ illic perueniunt, ut cum uirtutis & naturæ regionis, copiasq; aruorum terræ fructum capiunt: tum uero rerum uarietate, ac deficientium apportionatione, propter fluminis uim, insulâ incolunt. Nam circum undiq; ipsam ambiens, totamq; perfluens, ingentem illis prouentum & patriarum frugū & rerum exoticarū adfert, inde itaq; orsus est, unde prudentes decet, locum simul quā pulcherrimum occupare, ac uictum suis sufficientem inuenire. Subinde quoslibet seorsim diducens, alios quidem sacris præfecit, alios artificijs adhibuit, alios rei bellicæ curam gerere coëgit. Res necessarias atq; opulentiam è regione putans artificijsq; oportere esse: quarum certissima custodia sit, rei bellicæ sollicitudo, diuinusq; cultus. Ac omneis quidem rationes ubi apprehendisset, ex quibus optime reipub. gubernare queat, perpetuò iisdem res tractare easdē iniūxit: comptum habens eos, qui opera sua subinde permutent, nulla re exactos esse: at qui in iisdem studijs assiduò persistant, excellenter unumquodq; opus perficere. Proinde

Epilogus

Prudentia
in dispensandis
subditorū officijs.

ISO. HELE. ORA. V.

Proinde & in artibus reperimus Aegyptios eos qui in iisdem scientiis uersantur, plurimum alijs uulgaribus opificibus præstare. Potissimum uero in con-
ordinatione, qua tum regnum, tum aliam rempub. ad-
ministrant, adeò bene habere, ut & philosophi, de
talibus uerba facere conantes, maximeq; approban-
tes, Aegyptiacam potiorem statuerent politiam.
Quin & Lacedæmonios eorum quadamtenus imi-
tatores optimè suam administrare urbem constat.
Etenim neminem bellatorum, citra magistratum as-
sensum aliò se conferre: sodalitiarum, corporumq;
exercitationem apud illos ualere: præterea ob nul-
lam rem, quantumuis necessariam, publica manda-
ta negligere, neq; in alijs immorari artibus, sed enim
armis atq; rei militari adhibere mentem, omnia hæc
ab Aegyptijs acceperunt. Tanto uero peius ij talibus
exercitijs usi sunt, quāto ipsi quidem omnes milites
existentes ui aliena rapere dignum iudicant: illi ue-
ro sic habitant, quemadmodum decet, neq; suarum
rerum non studiosos, neq; alienis insidias meditan-
tes, cuius utriusq; rei pub. uel inde queat cognosci di-
scrimen. Si enim omnes Lacedæmoniorum segnitie
imitemur, atq; auariciã, nulla facta pfecto mora in-
terierimus, tum propter quotidianam inopiam, tum
bellum aduersum etiam nos ipsos. Sin Aegyptiorū
fructus legibus uelimus, partimq; per eas operi intende-

Collatio
Lacedæ-
monū &
Aegiptio-
rum rerū
pub.

rum

ISO. BVSI. ORAT. VI. 55

re, partim comparatas facultates tueri uisum sit, quisq; pro se suum habentes lucrum, feliciter trans-
egerimus uitam. Præterea studij prudentiæ non in-
iuria Busris autor iudicabitur, ut qui sacerdotibus
abundantiam è sacrorum hostijs constituerit, tem-
perantiam identidem è puritate per leges iniuncta,
tum ocium, ex periculis aliorumq; operum ual-
cantia. Quibus cum illi ducentes uitam, corporibus
quidem medicum auxilium reperere, quod damno
obnoxijis pharmacis usum non sit: huiusmodi uero
quæ nō inæqualem quotidianæ alimonie securitatē
habeant, ac talem sanè cōmoditatem, ut illi ab omni
aduersa ualitudine alieni, longissimo tempore cer-
to superuiuant. Animis philosophiæ exercitium de-
monstrauit, quæ & leges condere, & naturam rerū
inquirere potest. Senio confectos ad optima adplica-
uit: iuuenili florescentes ætate, neglectis uoluptatibus,
in Astronomia, ratiocinationibus et Geometria uer-
sari persuasit. Quarum uires alij ad alia utiles præ-
dicant, alij quamplurimum uirtutem adiuuare illas
ostendere aggrediuntur: præcipue uero pietatem il-
lorum laudibus euehere, demirariq; dignum est, a-
deoq; religionis curã. Nam quotquot seipsos in hūc
instituerunt modum, ut uel in philosophia, uel alia
quodā uirtute plus quàm par sit, sibi sãlso arrogant,
simplices deceptos lædunt. Qui cunq; uero diuina-

Animorū
exercitiū
Philoso-
phia.

Legū pie-
tatis frus-
ctus.

rum

ISOC. BVSI. ORA. QV AR:

rum rerum ita curam gerunt, ut curæ maiores exa-
ctioresq; poenæ earū transgressores, quàm uulga-
rium legum maneāt, illi plurimum humane uitæ p-
sunt. Etenim timorē primū nobis efficiētes, in cau-
sa sunt, quo minus bestiarū instar a ius erga aliū sese
habeat. Illi ergo tā sanctē tamq; maturē in his se ge-
rūt, ut et iuramenta p sua sacra firmiora sint, q̄ quæ
sunt apud alios: utq; cōmissorū suorū q̄ ibei prius
dare poenā iudicetur, neq; præsens fallēdo tempus
neq; in pueros differendo suppliciu, quæ illi nō inui-
ria magnificiunt. Siquidē nō parū multas, imō nulli-
us nō generis exercitationes diuinitatis Bvsi-
ris cre-
xit, quippe qui et animalū apud nos contemptorū,
quædā colere uenerariq; lege sanciuerit, nihil illorū
uim ignorās. Enim uero putas operæ precii uulgu-
cūctis assuescere magistratū edictis, atq; in ijsdē p-
manere, ac iuxta manifestis expiri cupiens, qā sentē-
tiæ de non conspicuis haberent: putabat. n. qui hu-
iusmodi floccipenderēt, forte et his maiora despectu-
ros: at qui in oim æque ordinatione persisterent, suæ
religionis obstinationē et stabilitatē commonstrare.
Possit autē qui sibi non esse festinandū in aūm indu-
xerit, multa et ingētia de ipsorū sanctitate narrare,
quam neque solus neque primus ego contemplatus
sum: cæterum pleriq; cum eorum qui hodie uiuunt,
tum maiorum inter quos & Pythagoras unus est
Sami

IOAN. LONI. INTER. 56

Samius, qui in Ægyptum ubi peruenisset, illorum Pythago-
discipulus factus, aliam philosophiam primus in rā in Græ-
Græciam introduxit, & sacrificiorum purificatio-
ciam phi-
numq; in sacris cæremonias alijs clarius exercuit, losophiā
& sacro-
ac etiam si nihil à dijs sibi propterea accesserit, rum ritus
hominibus tamen se ideo non in nullo fore precio-
ratus est, quod illi etiam contigit. Vsq; enim adeo primū in-
celebritate reliquos uicit, ut iuniores omnes eius en-
pererēt esse discipuli, senioresque liberos suos
illius temporibus natos letarentur magis, quàm rei
sue domesticæ cura: Neq; id creditu difficile est,
quum hodieq; qui se illius esse discipulos profiten-
tur, uel tacentes plus admiremur, quàm qui in dicen-
do maximū sibi nomen obtinent. At qui tu hæcenus
commemoratis in hūc occurrere modū fortasse que-
as: Quod regionē qdem et leges et pietatē, quin etiā
philosophiā Ægyptiorū laudem: uerū in is, de quo
nunc uerba facio, eorū causa fuerit, nulla demonstra-
re uia possim. Si quis alius hūc in modum argueret
non inruditiē ab illo me obiurgari æstimarem: hac
te uero suspitione onustum esse nō conuenit, qui Bv-
sirim laudaturus dicere decreuisti, uti Nilū circa re-
gionē dirupit passim, suosq; hospites deuorasse: ut
uero hæc fecerit nulla psuasione indicasti. Qui nāq;
nō ridiculū sit, ea petere ab alijs, q̄b; ipse uel pauxil-
lū nunq; sis usus: at uero tāto plus nobis uera dicere

ISO. BVSI. ORAT VI.

et credibilia abstines, quanto nullam ab eo rem humanas excedentem vires postulo, sed leges potius, et fidam reipub. administrationem, quæ uirorum cum honestorum, tum bonorum intersunt. Interim tu talium cum opificem ostendis, quorum neutrum nemo unquam hominum perfecerit: alterum enim bestiarum ferocitatis est, alterum diuinæ uirtutis opus est. Porro etiam si uterque nostrum uero absimilia dicat, ego tamen huiusmodi argumentis usus sum, quibus commendantes quempiam uti necesse est. Tu uero uituperantium tibi locos uendicasti: itaque non tantum ab ipsa ueritate, cæterum et uniuersa formas quas laudare decorum est, aberrasse uideris. At si præter hæc, simulac à tuis discessero, meam examinare orationem oportet, nemo illis non fidere iure poterit. Quandoquidem si alius quispiam in ijs, quæ per illius gesta confirmaui, claruerit, audacem equidem impudens me confitebor: cum quæ omnibus explorata sint, ea primum persuadere laborem. Iam quum res sint uulgatæ, de quibus ipsis opinari oporteat, quænam aliis quis ex ijs qui illic consistunt, æqua ratione considerans magis autorem esse putauerit, atque illum, qui è Neptuno quidem natus, à matre Iouis cognatus existens, maximam earum rerum per sese potentiam obtinuit, præque alijs celeberrimus factus est? Nullo enim pacto hisce omnibus destitutos magis conuenit

IOAN. LONI. INTER. 57

nit, atque huic tantorum bonorum factum esse beneficium. Proinde ipsis quoque temporibus, calumniatorum eius argumenta, mendacia esse, citra negotium quispiam comprobabit, qui cum hospitum suorum cædis insimulat, ab Herculeque tandem interemptum dicunt. Cõstat planè apud omnes auctores, Perseo Iouis et Danaës filio, Herculem quatuor esse generationibus natum minorem, Busirim uero plus quam ducentis annis maiorem. Ergo uolenti calumnias, quæ in illum iactantur passim, diluere, nonne absurdum est, talem tantamque rationem adeò perspicuam et efficacem habentem omittere? At nihil tibi ueritas curæ fuit, quin Poëtarum potius blasphemias secutus es, qui eos qui præclara quæpiam uel gesserant uel perpepsi fuerant ex immortalibus dijs originem duxisse ferunt, eos etiam qui ex omnium longe impijsimis orti sunt. Porro talè superum illi mentionem fecerunt, qualem nemo quisquam nec de iniuriis facere auderet. Nec enim furta tantummodo, adulteria, tum quod hominibus seruierint, illis improperarunt, sed quod pueros etiam comederint, patres exciderint, matribus concubuerint, aliisque plerumque scelestis, aduersum illos prodiderunt, pro quibus non satis dignam dedere poenam, tametsi non effugerint impunes. Nā alij uagabundi, ad extremam redacti sunt inopiā: alij oculis orbati, alij patriā fugientes

Polycratistis errorē confutat.

Auxelis.

Amplificatio.

ISO. BVSL. ORAT VI.

entes, cum domesticis suis omni tempore cōsligere, compulsi sunt. Sic Orpheus, qui has potissimum fabulas attigit, disceptus obiit d. em. Quare, si modo sanæ mentis simus, non imitabimur illorū cōmentā, neq; de mutua illorū accusatione legem feremus, eorumq; in deos libertatē et fiduciā loquēdo non magnificemur: observabimus autē, ac æque delinquere, et qui talia dicunt, et qui eadē credunt, arbitrābimur. Ego in hac sum sententia, ut neq; deos neq; eorum sobolem, ullius mali participes esse sentiam: uerum omnibus illos uirtutibus imbutos, alijs pulcherrimorum studiorum principes ac doctores esse. Omnia ratione profecto uacaret, si nostram felicem et bonam liberorum procreationem dijs r. feramus acceptam, quā ipsorū autem eos nihil curare putemus. Quod si nostræ hōiū naturæ quispiam dñs fuerit nō permittet familiā esse prauam: neq; illos cōdemnemus, si suam sobolem tam impiam legisq; expertem negligant. Tu autumas uel non frugi homines, si tibi iuncti sint familiariter, te facturum optimos: & dijs nullam liberorum suorum uirtutē curæ esse existimas? Atqui iuxta tuam orationem duabus turpissimis rebus non peccant, quod si bonos eos esse nolum, peiores sunt hominibus mente: sin uelint, et iuxta in nū faciant, hæsitant, minorem Sophistis potentiam habent

A simili,
qd' a mi-
nori colli-
git.

IOAN. LONI. INTER. 58

bent. Quia uero plerq; possent adduci, quibus & Peroratio, qua sit
præconium & apologiam quis prolixiora reddite-
rit, precium non reor operæ fore, ut iā nunc diutius am breui-
immorer. Non n. demonstrationē alijs faciēs, uerū tatem ex-
subindicare tibi uolēs quo te modo uirunq; illorum cusat, et o-
exhibere oporteat, de iisdem differui, postquā, quam biter sum
congestisti orationem, non expurgationem pro Bu- mam erro-
sinde, sed confessionem eorum, quorum insimula- rum repe-
batur, iure quis dixerit. Nec enim a peccatis homi- ut.
nem liberas, sed recensēs, ut alijs consimilia designa-
runt, secors maxie peccantibus cōsugium reperiens.
Nam si non facile est reperire scelus & iniuriam,
quæ antea non acciderit quoq; Neq; in quibus libet
uicijis deprehensos putemus graue quippiam com-
mittere, quod reliqui eadem fecisse uideantur, qui
non apologias cuiuslibet faciles reddemus: at potissi-
mum uolentibus esse prauis copiosam potestatem ap-
paraurimus. Maxime uero per te astorum stoliditā Commi-
tem com ueri queas, si tuam ea in personam transfe-
rens, pro te dicta intelligas. Recordare namq; si ma-
gnis et grauib; de te querimonijs, & accusationib;
factis, hūc in modū p te quis peroraret, qui affectus
esses? Ego profecto noui, q; acerbiorē illum odio infe-
stareris, q; accusatores tuos. At quī nō turpē sit huius
modi p alijs defensiones facere, ob quas ubi pro te di-
cerentur plurimum indignareris? Perpende igitur

ISO. BVSI. ORA. VI.

Epilogus

Et illud, et ad te ipsum transi, si quis familiarium tuorum incitatus esset facere, qualia tu prædicas, quid non miserrimus foret, et inter eos qui nunc sunt ac nunquam fuere? Quare operæ precium est tales conscribere orationes, quibus id maximi boni aderit, ut si nemini auditorum persuadere queant: fortasse tamen dicas, quod neque te hoc clam fuerit: enim uero philosophis relinquere exemplum te uoluisse, ut illi de causis turpibus, arduisq; rebus, quem admodum decet, apologias facerent. Quod etiam si prius ignoraris, etiamnum tibi perspicuum factum esse reor, quod multo citius aliquis seruetur nihil celebratus, quam hunc ad modum defensus. Et hoc in super non est obscurum, quod cum philosophia iam antea male audiat, et inuisa sit plerisque, ob huiusmodi orationes maiore nunc eam odio persequuntur. Si mihi igitur obtemperas, posthac nequaquam malis uicis argumentis, uel talia saltem dicere conaberis, ex quibus neque ipse peior uideberis, neque eos qui imitentur, uastes, neque Rhetoricen dicendi calumnie obnoxiam reddas. Nec postremo tibi mirum sit, quod natu minor ego, tibi propterea non congruus, adeo te facile admonere statuerim. Arbitror enim neque senio prorsum confectorum, neque familiarissimorum sed eorum qui plurima experti sunt, nouerunt quod accipere uolunt, interesse, de huiusmodi consultare.

BVSIRIDIS FINIS.

SO.

IOAN. LONI. INTERP. 59

SOPHISTAE ARGUMENTVM.

Primum inuehitur in Sop' ist' s, qui magnis fidei & paruo precio discipulos ad se te pertractos perdunt quando re. e quidē dicendi præcepta non callent satis: unde merito contemni eos ab omnibus, uel inereditis. Deinde in philosophiæ magisterculos, qui & ipsi civilium causarum scientiam promittunt, cū interim nihil minus præstent: unde fieri, ut uerbo eloquentiæ uindictas calumniâ sustinere cogantur: ipsaq; dicendi artium regina male oblitos sycophantas audiat, iuxtaq; ut sit eloquentia tradenda, & qua uigilantia eidem incumbendum, succinsum ostendit. Postremo ueteres philosophastros reprehendit, qui forense dicendi genus pollicebant, quum nihil interim nisi curiositatis & uani quæstus doctorculi essent, ab omni eloquentia alieni. Summa, uerâ eloquentiam aduersum huiusmodi defendit, istorum nequiciam insimulans atque condegnans. Breui oratione multa, compendiaria ratione, absoluit.

ISOCRATIS ADVER

SVM SOPHISTAS, DICEN=

diue præceptores, oratio septima.

Si omnes, qui alios instituendi prouinciam sibi sumunt, uerū dicere mallerent, neque maiora quam præstare possent, facere promissa, nō male uulgo audirent. Iam quum incircumspecte admodum arrogantes esse audeant, id sunt adsecuti, ut melius tū

A circum
ductione
orditur
magnificam
ca, pmittē
tium Sophistarū
imprudē
tiam accusans.

h 3

dice

dicere, tum cōsultare uideantur inertes, quā ijs, qui
grauiter admodum sapientiæ studio immorantur.
Quis enim non oderit ac iuxta contempserit, pri-
mum circa rixas uersantes, qui simulant se quidem
ueritatē inquirere, at in uestibulo statim præcepto-
rum mendacia dicere ordiuntur? Nam omnibus esse
palām iudico, quod futura prænoscere nō sit nostræ
naturæ, imō tantum distamus ab ea prudentia, ut
Homerus, summam sapientiæ existimationem ade-
ptus, de futuris cōsilia interdum capeßere deos fece-
rit: non quod superiū sibi cognitam teneret men-
tem, sed ut nobis indicaret, id ex impossibilibus homi-
nibus numero unum esse. Eō igitur illi temeritatis
peruenire, ut persuadere adolescentibus tenent, &
si eorum se lateri adglomerarint, futurum ut quæ
sint agenda norint, foreq; se per hanc scientiam o-
mnino felices: ac tantorū bonorum præceptores ac
dominos se ipsos constituentes, quatuor aut quinque li-
bras p ijs exigere non erubescunt. Si quid aliarum
facultatum uel maiore precio uenderent, proculdu-
bio nihil contenderent cum ijs, erga quos non sunt
bene affecti. Vniuersam uero uirtutem & felicitate-
tem tam parui exponentes uenum, ceu prudentes
aliorum præceptores esse uolunt, affirmareq; quod
nihil pecunijs egeant. Argentulum & aurum di-
uitias contempnim nominantes, parum lucelli deside-
derant

Sophista-
rum men-
daci nar-
ratio.

uicēs.

derant, ac tantum nō immortales discipulos suos fa-
cturos se pollicentur. Quodq; omnium maxime ridi-
culum est, illis à quibus m. recdē accipere opus est, tiam accu-
diffidunt, quibus iusticiam in tradituri sunt. Quo sat.
rum neq; unquam præceptores fuere apud illos, tan-
quam à discipulis fidei iustionem accipiunt, merce-
dis suæ ceritudinem deliberantes, contraria uero
promissioni facientes. Atqui aliud quiddam docen-
tes, exacte inquirere decet eos q ingenio clari sunt,
Nihil enim prohibet, qui circa alia difficiles extite-
rint, quo minus & in pactis fideles sint. Iam qui uir-
tutem atq; temperantiā pfitentur, qui non stultum
sit ipsis discipulis nō fidere? Qui. n. in alijs honesti,
iusti & boni reperiuntur, in eos non peccabunt, quo-
rum opera fideq; tales facti sunt. Quum igitur ple-
b iij quidam hæc omnia reputantes, conspexerint
eos qui sapientiam docent ac felicitatem tradunt, i-
psos indigere multis, discipulosq; parum agere, qui
occursus uerbis quidem seruent, rebus autem ipsis
nihil conspiciant: ad hæc, qui futura se nouisse fin-
gunt, quum tamen de presentibus nihil expectatio-
ne dignum uel dicere uel consulere queam (quum
hoc ipsum consentientes potius ac plura gnauiter fa-
cientes concernat, quorum nō sit obscura fama, nec
irrita scientia, quā habent, pmissio nō immerito eq-
dem opinor contemnunt, & nugæ et uiliū rerum
nēnia

Epilogus

Transi-
tio.Ignauia
philoso-
phiæ ade-
oq; ciuili-
um causa
rum magi-
ficulor-
umQui artes
euehant.

Pathos.

Epilogus

nenia, talia studia, non animi sedulitatem aut curâ existimant. Non hi uero tantummodo, sed qui ciuiliū rerum formulas profitentur, digni sunt quo reprehendantur. Etenim illi ueri rationem nihil animaduertentes, id artis esse putant, ut quamplurimos mercedis paucitate, promissorumq; magnitudine incescent, ac quiddam ab ipsis accipere possint. Ad eū uero uel communi sensu orbati sunt, aliosq; eodem uiduarunt, ut pietus ipsi meditato sermones conscribant, quā ē uulgo quidam ex tempore parent: attamen tantos sectatores suos, oratores fore sua opera profitentur, ut nihil illos causarum subterfugiat: & huius rei tamen nihil, neq; experientie, neq; naturæ discipulorum imperitiunt, sed perinde se bene dicendi artificium, atq; literarum scientiam tradituros aiunt: quid inter utrumq; intersit, nihil explorantes: existimantes propter magnifica promissa sese admirationi fore, ac studium eloquentiæ, propter sui excellentiam placiturum. Ignari sanè quod artes euehant ad sidera, uerq; extollant, non qui in ijs temerarij esse ac arroganter de ijs dicere, ceterū qui quod cui libet arti inest, reperire possunt. Equidem multis ego pecunijs redemerim, tantū posse philosophiā, quantū illi tribuūt: fortasse neq; nos infimī essemus, neq; minima eius parte frueremur. Quæ cū se aliter habēat, optarim ego q̄scere nugatores istos.

Animadu-

Animadu- rto nanq; non solum apud peccantes hac ratione maledicentiam istam factam, ceterum & quoscunq; huic studio nauantes operam unā callūma sedatos. Porro demiror, quum hos discipulis dignatos uideam, qui poetice rei exemplar suam ferentes artem, seipsos fallunt. Cui enim obscurum est præterquam hisce, quod res literarum se æque perpetuū habet, inuariatāq; permānet, ut ijsdem de ijsdem perpetuū perseueranter utamur? Eloquentiæ uero longē secus se ratio gerit. Quod enim ab altero dictum est, alij post illum dicenti non est conducibile. Ille dein artificiosissimus esse iudicatur, qui de rebus apposite dixerit, nihil autem de ijsdem in alijs inuenire possit. At maximum utriusq; discrimen inde cernitur & inæqualitas. Oratōnes fieri non potest ut bonæ sint, nisi tum opportunitate, tum decoro satis abundent: literis autem nihil horum opus est. Quocirca huiusmodi exemplis utentes multo iustius persoluerint, quā acciperint, argentum: quandoquidem ipsi multa indigentes cura, instituere alios sibi arrogant. Proinde si non modo alios accusare, sed meam quoq; aperire sententiam est precium operæ, omneis planē sapientes ac beneuolos mihi cōsentire arbitror: quod plerique in philosophiæ studijs demorati, uulgares permansere: quidam uero nunquam artis præce-

Literariū
et eloque-
tiæ colla-
tio.

h

s

prioribus

Sūma rhe-
torices.

ptoribus conuersantes, & dicendo, & rempub. gubernando potentes exstiter. Siquidem uires & eloquentiæ & aliarum actionum omnium, industrijs & bona indole claris ingenuitæ cognoscuntur, & illis qui ipso rei experimento exercitati sunt. Ad hæc eruditio eos qui ingeniosiores sunt, uictu etiam abundantiores fecit: in quæ enim nunc errantes incidunt, ea expeditius ferre docuit: at uero qui inferiore ingenio dotati uidebuntur, nec egregios certatores, nec scriptores quidem perfecit, alios uel sua ipsorum industria prouexerit, ita ut ad pleraque abiliores fiant. Libet, quoniam eousque peruenimus, ijs de rebus manifestius porro dicere. Formularum itaque, ex quibus orationes omnes & dicimus & componimus, scientiam comprehendere non esse difficile adfirmo, si quis modo studiosorum non se ijs qui facile promittunt, sed ijs qui non sunt dicendi artium ignari, tradiderit. Nam in qualibet causa, apta seligere argumeta, ac inter sese coagmentare atque connectere pro rhetorico filo, præterea et in temporibus non pererrare, ceterum decoris enthymematis totam uarietate oratione, uerba demum concinne suoque accentu rhythmis & musica pronunciare, hæc non modica opera indigent, animique tum egregij, tum præclari opus sunt. Necessè est enim discipulo hanc ad exitum artem indolem esse minime segnem. Generatio

rationum discere, usu earundem exerceri, præceptorem ea sic qua potest diligentia, enumerare, ut nihil institutionum omittat: de cæteris insuper tale præceptorum exemplum exhibere conuenit, ut qui expresserint, imitarique poterint, illico floridior lucundiorque dicendi genere conspicui fiant. Quæ si omnia contigerint, philosophiæ studium sui consummationem habebunt. Quod si quid inter eas quas nunc percensui res, defuerit tradendi artem, non poterunt eximij esse Rhetorem huiusmodi accedentes discipuli. At qui nuper nati sunt rhetores, et in suam istam arrogantiam atque ostentationem recedentes inciderunt, & si nunc se sapientiæ uerisque præceptionibus dicendi dedant, noui quod omnes huic obnoxij ostentationi fient. Quinetiam qui ante nos geniti, artes quas uocant scribere ausi sunt, citrareprehensionem non sunt dimittendi. Qui se ut litigandum esset, tradituros promittentes, asperrimam elegerunt uocem, quam inuidentiū erat usurpare sibi, nequequam tali eruditione præstantium, idque agunt argumento non magis ad iudiciales orationes, quam ad alias omnes commodante, quatenus doceri possent. Tanto inferiores ijs, qui circa contentiones uersantur facti, quanto ijs huiusmodi oratiunculas & argutias deblaterant: quibus si opere quisquam insisteret, confestum in omnibus esset prauus, & interim uirtutem

(si dijs

Præcepto-
ris et disci-
pulorum
partes.Veterum
Sophistarum
temeritas.

Fruſtus
ueterum
philoso=
phaſtorū
doctrinae

Peroratio

ISOC. PANE. ORA. OCTA.

(ſi dijs placet) ac temperantiam præſeram ex illis ꝓ
miſere. illi uero ad ciuiliū orationum ſtudia co=
hortantes, neglectis alijs præſentibus bonis, curioſi=
tatis & ſcelerati habendi amoris adeoq; tranſgreſ=
ſionis ſuſtinuerunt eſſe magiſtri. Enim uero qui ta=
lis philoſophiæ præceptis obtemperare uoluerint,
ad æquabilitatem citius quàm Rhetoricen prouexe=
runt. Neq; putes me quiſquam dicere, quòd iuſticia
diſci literis poſſit: nullam enim proruſ tantam eſſe
artem arbitror, quæ malo ad uirtutem ingenio præ=
diis, temperantiam aut uirtutem impreſſerit, quin
potius & præparare ſeſe, & ſimul exercere ſeſe,
maximam ciuiliū ſtudioꝝ curam reor. Verum
ne uidear alioꝝ ſplendida promiſſa calumniari,
ipſe uero maiora dicere quàm par ſit, ex quibus ipſe
perſuaſuſ ſum ea ſic habere, ex ijs citra negotium
& alijs perſpicuum fore, ſic eſſe, non dubito.

SOPHISTAE FINIS.

PANEGYRICI ARGVMENTVM.

Clariffima hæc oratio eſt deliberatiui generis
Panegyrico huic nomē indidit, qd in ſolēnni publi=
cōue conuentu eā habuerit. Nā ipſe in hac oratiōe,
qd ſit Panegyris, ſatis aperit. Porro ex ipſo Iſocra=
tis præmiō huius magnitudo cognoſceſ. tatus
eſt talis. Primū demonſtrat ex bñicjs toti Græciæ
per Athenienſes collatis, Athenienſibus primas des=
beri, ubi res Athenarum geſtas ab ipſis incunabilis
repet

IOAN. LON. INTERP. 63

repetit ad ſua uſq; tempora. Deinde expeditionem
aduerſus Perſarum regem ſuadet, locis honeſto, uſ=
titi neceſſario, adeoq; deliberatiui generis argumē=
tis elegantiffimè, ac iuxta efficaciffimè.

ISOCRATIS PANE GYRICVS, ORATIO OCTAVA.

QVI Solenneis quidem primum conuen=
tus exeruerunt, & gymnica inſtituerunt
certamina, nā ſæpenumero eos demirari ſoleo, qd
corporum habilitatem adeo ingentibus donis iudica=
rini dignam: illis præterea, qui pro ſalute publica ſi=
gillatim laborarint, ac ſuas in hoc appararunt ani=
mas, ut & alijs commodare queant, illis inquam ni=
hil proruſ honoris impertierint, quorum tamen
præcipue curam geri par erat. Etiamſi enim bis tan=
tum roboris adhuc, quantum nunc habent, reci=
pant athletæ, nihil inde tamen cæteris emolumē=
ti prouenit: at uero ubi uel unus quiſpiam pruden=
tia claruerit, omnes, quibus modò cordi fuerit, eius
memis conſortes eſſe, eoq; frui ſanè poſſint. Propte=
rea tamen nolui deſponſo animo ſegnor eſſe: uerū
ſatis mihi præmijs ratus, ex hac oratione uenturam
gloriam uenio quum de bello aduerſum Bartaros,
tum de concordia inter noſ ipſos ſtabilicnda conſul=
natur uſq;

Oratiões
quæ opti-
mæ.

Oratori
quando
cessandū.

ISOC. PANE. ORA. OCTA:

taturus: non ignorans, quod plerique uenditantum se
se eloquentiæ præceptores, ad idem orationis sese
contulerint, non sine uehementi conatu uiribusq.
Spero tamen ab ipsis meam orationem tantum discri-
minis adepturam, ut nihil unquam de iisdem rebus
per alios dictum uideri debeat: iuxtaq; eas esse
præstantissimas orationes duco, quæ de rebus maxi-
me arduis habentur, quæ autores suos potissimum,
quales sint, quid ualeant ostendunt, audientibusq; plu-
rimum iuuant. Quarum hæc una est. Porro neq;
occasionem defuere, ut iam superuacaneum sit cari-
dem meminisse. Tum enim conuenit desistere Ora-
torem, quando res iam finem acceperint, neq; consi-
lijs deinceps egent: aut quum oratio sic absoluta ui-
sa fuerit, ut nemini ulteriorem metam reliquerit.
Donec uero res æque ac antea permanferit, aut non
apposite fuerit peroratum, quomodo non conuenit
considerare, inq; hac philosophari oratione: quæ si
gnaute adusq; umbilicum perducta erit, et a mu-
tuo nos bello, et præsentis periculo, maximisq; de-
mum nos liberabit malis. Quod si non aliter easdem
aperire actiones atq; per unam formam possibile es-
set, posset profecto suspicari quisquam superfluum
esse eadem dicendo aberrantem chorda, denuo au-
ditores perurbare. At simulac eloquentiæ sit ea
uis atque natura, ut iisdem de rebus multipliciter
differeat

IOAN. LON. INTERP. 64

differeat, et magna humilia facere, modicis
magnitudinem addere, prisca noue recensere, de nu-
per natis atque dicere: non adhuc fugienda sunt
de quibus reliqui antea dixerunt. Estq; faciundum
periculum, ut melius illis perorem. Nam priores
actiones resq; geste communes nobis omnibus reli-
ctæ sunt: at illis opportune uti, aptaq; cuilibet rei
animaduertere, uocabula commodum ordinare, pru-
dentum est peculiare officium. Arbitror autem sic
maximū augmentum recipere, quum alias artes, tū
eloquentiæ studium, si quis in precio habuerit et
demiretur, non qui et primi orationes scripserint,
sed qui quamlibet rem ipsarum optime perfec-
runt: neque eos qui dicere quippam laborant, de
quibus nemo antea uerbum fecerit, uerum qui sic
nouerunt dicere, ut nemo alius possit. Quidam ue-
ro increpant eos qui supra uulgi morem orationes
habent, impendioq; exquisitas: qui eousque prola-
psi sunt erroris, ut non animaduertant, ultra modum
etiam elaborasse athletas, in ijs certantibus, quorū
rum uictores merces quædam singularis manet.
Nec item considerant, quod æque utroq; indigea-
mus: nec eo tamen modo ut illos quidem remissos,
hos autem sublimes dicendo semper esse oporteat:
nec ut illi suam peruideant mediocritatem, hic uero
qui exacte dicit, non simplicem etiam orationem
habere

Eloquens
tix uis &
natura.

ISOC. PANÆ. ORA. OCTA.

Oratorū
mos in p=

habere possit. Non igitur oblit sunt illi eos prædica-
re quos proxime accedunt, quibus cum nihil mihi
panæ negocij est, uerum cum ijs potius agam, qui te-
mere dicta nihil quicquam ampieffentur, sed indi-
gno potius animo ferent, quærentq; uidere tale quæ-
piam in meis orationibus, quod apud alios non sint
inuēturī, ad quos parum dū pro meipso audens, de
re ipsa uerba faciā. Etenim quosdā in procemijs con-
ciliare sibi auditores, & beneuolos reddere uideo
ad ea quæ dicturi sunt: aliosq; affirmare quod pau-
xillum sibi temporis ad apparandam orationem reli-
quum fuerit, alios quod difficile sit æqualia rerum
magnitudini uerba adinuenire. Verum enim uero
nisi re digna etiam dixerō, & gloria meipsum &
tempore, quod non solum circa hanc nobis oratio-
nem, uerum & circa totum nostræ uitæ hætenus
cursum deriuimus, iubeo nullam equidem mihi ue-
niam esse, uerum illusionem atq; contemptum mihi
contingere. Nihil enim est quod non digne patiar,
si nihil cæteris præstans, tantas interim promissio-
nes faciam. Hæc mihi de priuatis hucusq; dicta sint.
De publicis quotquot sanè aduenerint, illico do-
cent, quod dissoluta, quam inter nos alimus, inimici-
cia, oporteat nos in Barbarum uerti: enumerantq;
calamitates ex bello intestino factas, tum commodita-
tes per expeditiōem aduersus istum obuēturas: quæ
omnia

IOANNE LON. INTER. 65

omnia profecto uera. Nec tamen inde exordium su-
munt, unde illa maxime consistere potuissent. Græ-
corum enim alij apud nos, alij sub Lacedæmonijs
sunt. Adeo diuersæ rerum publicarum formæ per
quas urbes administrantur, plurimos ipsorum diui-
serunt. Qui igitur alios commune quodam actu-
ros bonum putat, prius quàm primores reconcilia-
rit, nē ille admodum simplex est, nec parum a sco-
po aberrat. Necesse est eam ob rem, non solum eos
qui demonstraturi sint aliquid, uerum quibus & ef-
ficere quippiam est animus, ea querere argumenta,
quæ persuadeant ciuibz, æqualium eos esse parti-
um inter sese, deligere duces, & quæstum, quem à
Græcis nunc sibi prouenire desiderant, à Barbaris
expectare. Ad quæ nostram redigere urbem sanè fa-
cile est. Lacedæmonij uero etiamnum impersuasi-
biles existunt, mendacium sermoni, qui mos illo-
rum peculiaris est, obtemperarunt. Quod si hæc no-
stram esse magis quàm illorum gloriam eis ostende-
retur, quod concordēs inter nos simus, relictis fortas-
se studijs suis, exactaq; rerum discussione, ad id quod
commodaret sibi, redirent. Oportebat itaq; & ali-
os inde ordiri, nec antea de confessis apertisq; con-
sultare, quàm nos à controuersia nostra liberaissent.
Quare prolixiorē utriusq; salutis causæ disputa-
tionem facere mea interest: ideo uel maxime, ut exte-
riū

ISOC. PANE. ORA. OCTA.

miū aliquid si effecero, à mutua contentione desis-
sentes, omnes unā Barbaris repugnemus. Quod si
fieri non possit, ut Græcorum tamen felicitati ob-
stantes aperiam, adeoq; cunctis perspicuum fiat,
quod & antea urbs nostra iure maris dominata sit,
nec iniuste nunc imperium eius in dubium uocet.
Nam si eos, qui in quacunq; re sunt peritissimi, præ-
cipuaq; insignes potentia, honorare oportet: & nos
dubio procul dominatum illum recipere conue-
nit, quem antehac habebamus. Nemo enim aliam ur-
bem adeo bellis in terra gestis præstitisse demonstra-
uerit, atq; nostra in maris periculis inclauit. Sin in-
iustam hanc meam sententiam esse quidam putent,
quod multæ permutationes subinde fiant: nam im-
peria & potentatus haudquaquam apud eosdem
permanere, principatumq; instar alterius muneris
habere existimant, uel eos qui primum honorem in-
stam assequuti sunt, uel eos qui plurimorum Græ-
cis bonorum autores fuisse: & illos nobiscum esse re-
or. Quo enim quis remotus hæc utraq; contempla-
tus fuerit, hoc magis de iisdem dubios relinque-
mus. Constat. n. urbē nostrā uetustissimā, maximā,
et apud omnes homines celeberrimam esse. Quod
nobis pulcherrimum argumentum quum sit, pro-
pter ea quæ sequuntur urbis nostræ amplissima orna-
menta, in maiore nos esse precio par est. Eam enim
ita

IOAN. LON. INTERP. 66

ita incolimus, ut altos non eiecerimus: nec desola-
tam accepimus, nec ex multis gentibus mixtos colle-
gimus: uerum adeo honeste germaneq; orti sumus,
ut ex qua sumus, eam nullo non tempore reuinentes,
in eodem planè solo demoremur, iisdemq; nomini-
bus nos ceu familiarissimos, ciues nostri nos salu-
tent. Ex uniuersis enim Græcis, solos nos eandem
nutricem, eandem patriam et matrem nominare de-
cet. Proinde eos qui recte sapiunt, quicq; de impe-
rio non iniuria dubitant, maiorumq; suorum non ra-
ro meminerūt, tale tantumq; generis sui stemma esse
operæpretium fuerit ob oculos ponere. Quæ igitur
principio fuisse res nostræ, & quæ fortuna nobis do-
nata, tanta sunt magnitudine nobis. At quantorum
alijs bonorum autores extiterimus, sic pulcherrime
explorauerimus, si tempora principio, resq; dein-
ceps gestas urbis nostræ percurramus. Repერიemus
n. ipsam non solū bellicorum piculorū, uerum etiā
totius reliquæ constitutiōis, in qua habitamus, eū qua
rempub. gubernamus, & per quam uiuere possu-
mus, ferè causam esse. Necesse est autem eligere be-
neficia, non quæ ob sui tenuitatem sopita sint, contra-
euerintque, sed enim quæ ob sui magnitudi-
nem cunctis mortalibus, ut quondam, sic nunc utri-
dique in ore sint, celebrenturque. Primum igitur
cuius natura nostra indiguit, per urbem nostram
i a sibi

ISOC. PANE. ORA. OCTA.

sibi comparauit. Etsi enim fabulosa sit quidem fama, tamen eam hic repetere non ab re fuit. Cerere namq; in regionem nostram perueniente, quando raptam ob filiam erraret, ergaq; maiores nostros benigne adfecta, ob beneficia, quæ nulli mortalium, præterquam sacris illis initiatis audire fas erat: duplexque donum dante, idq; maximum, nimirum fruges: quæ, ne brutorum instar duceremus uitam, in causa fuisse, ac sacra sua, quorum participes meliori tum uitæ suæ sine, tum uniuerſi æui spe ducuntur: ciuitas nostra non solum Deo chara, sed grata quoq; hominibus, reddita est. Itaq; tantorum bonorum domina facta, non inuidit ea alijs, sed quæ acceperat omnibus imperiijt, quæ uel etiamnum singulis quodque annis demonstramus. Beneficia uero uniuerſim & res necessarias atq; commoditates per illa factas tradidimus, quibus nemo est, ubi pauca dum adiecerimus, qui non adhibeat fidem. Prorinde quibus coniecturis quæ dicuntur, ceu uetera quispiam despexerit, iisdem non immerito res actas esse putauerit. Quia enim non parum multi dixerunt, omniumq; auribus increbuit, decet non noua quidem, si delia uero, quæ de ijs dicuntur, uideri. Nec tantum modo huc nobis confugere datum est, quod famam illam & sermonem à multis hinc seculis acceperimus, uerum & maioribus etiam argumentis quam hisce

IOAN. LON. INTERP. 67

hisce uti possumus. Siquidem plurimæ ciuitates, ueteris inſe beneficentiæ nostræ monumenta, primitias frumenti singulis annis ad nos mittunt. Quibus deficientibus, sæpenumero Pythiæ oraculum iniunxit partes adferre frugum, nostræq; urbi exhibere cõsueti sibi debitaq;. Quibus iam magis fidere decet, atq; ijs, pro quibus Deus uel ipse oraculum ædit, ac plerisq; Græcorum consentit, quodamq; dicta præsentare contestatur, quæq; nunc sunt, per ea quæ tū illis dicta sunt sateatur? Quod si omnibus hisce omisſis, ab initio consideremus omnia, cõperiemus quod qui primum in terra hac uitam uiuere, non statim, uti nunc est, acceperunt, uerum paulatim eam sibi meliorem exquisiuerunt. Quos igitur potius conuenit, uel donum à dijs accipere, uel inquirentes eosdem cum eis colloqui? Nõne qui ab omnibus celebrati, primi q; facti sunt, tum qui ad artes ingenuas ingeniosissimi, et ad diuina pijsime adornati sunt? Iam quantum honoris deceat assequi, qui tantorum bonorum omnium causa sint, superfluum est commemorare. Nemo enim tanti muneris inuenire amplitudinem queat, quæ hisce factis conferenda uideatur. De excellentissimo itaq; beneficio & primo & communissimo, hæc dicere possumus. Sub idem temporis uidens res publica nostra Barbaros plurimum obtinere regionis, Græcos uero in modicum con-

ISOC. PANÆ. ORA. OCTA.

clusos locum, obq; terræ penuriam sibiipsis insidi-
antes, mutuoq; expeditiones facientes, alios deinde
propter quotidianam victus inopiam, alios autem bel-
lo intereuntes, nequaquam sic habentia neglexit.
Duces uero in oppida emandauit, qui assumptis ui-
uendi necessarijs destitutis, præfecti ipsis existentes,
belloq; Barbaris maiores facti, plerasq; ad utrunq;
continentis latus urbes condiderunt, ac insulas in-
habitarunt omnes: eaq; ratione utrosq;, tum eos qui
se erant secuti, tum qui sustinuerant penuriam, ser-
uarunt: illis enim sufficientem domi regionem reli-
querunt, his uero maiorem quam habuerant præ-
buerunt. Nam omnem tum occupabant locum,
quem uel nunc obtinemus. Itaq; & posteris quos-
dam aliò transferre uolentibus, urbemq; nostram
colonias deducendo, imitari, multum oeijs præbue-
runt: nec opus enim illis fuit possidendo regionem
periculo esse obnoxij, cæterū in eam, quæ a nobis
separata erat, tutò commigrare terram. Ecquis rei-
pub. nostræ dominatum, uel pristino honestiorem,
antequam pleræq; Græcarum ciuitatum inhabita-
rentur, aut præstantiorem demonstrauerit ea, quæ
Barbaros quidem uastauit, Græcos ad tantam per-
duxit abundantiam? Non igitur simul ac ardua ma-
xime peregit, reliquos floccipendit: uerum hoc be-
neficio suorum fecit exordium, alimoniam egē-
tibus

IOANNE LON. INTER. 62

abus inueniendo, quam & posteros præ alijs admi-
nistrare operæ pretium est. Arbitrans autem uiuen-
ditationem, in his tantummodo nondum uitæ deside-
rio satis esse, eam & in reliquis curam gessit, ut
quæ hominibus præsentia bona à superis dijs non
haberemus, cæterum mutua nostra opera tenere-
mus, nulla sine nostra ciuitate essent, sed per hanc
plurima fierent. Nam ubi assumpsisset Græcos,
præter ullam uiuentes egem, sparsimq; habitantes,
quiq; à suis magistratibus iniuriam paterentur, qui
demū ob principatus defectū interirent, singulos à
singulis malis liberauit. Quorū etiā domina facta,
se ipsam eis formā exhibuit. Etenim prima leges
sancit, respub. cōstituit, quod uel inde manifestum
est. Ut enim primum homicidij reos ad Senatum
deferrent, ratione, non ui dissoluturi contentiones
& causas suas, nostræ primum leges, quæ et de hu-
iusmodi sententiam tulerunt, in causa fuisse. Quin et
artis ad uitæ necessaria utiles, & uoluptatis etiam
gratia institutas, alias quidem inuentas, alias uero
comprobatas, ut posteris tradidit. Aliam præte-
rea ad administrationem tam amanti erga exteros adfe-
ctu adornauit, adeoque familiariter, ut & rerum
penuria laborantibus, ac facultatibus frui suis com-
pescerentibus, utrisque conuenirent, ut neq; opu-
lentis, neq; pauperibus incommodi essent: quoniam potius

Piræa Græ-
ciæ empo-
rium.

ISOC. PANÆ. ORA. OCTA.

ut his quidem suauiſſima apud nos uita, illis uero
certiſſimum conſugium relinqueretur. At uero
quum non omnium ciuium ſuorum uotis reſponde-
ret regio, nec dum ſufficiens cerneretur, ſed aliàs
quidem deſiceret, aliàs ultra quàm opus eſſet, pro-
duceret fructus, multa indigentia ſic naſcente, cu-
rans ut alia quidem reponerentur, alia uero aliun-
de adueherentur, calamitates illas ultæ eſt. Si quidem
in medio Græciæ emporium Piræa inſtituit, tanti
omnium rerum copia exuberans, ut quæ ab alijs
ſingula à ſingulis aſperũ eſſet accipere, hæc omnia
facile apud illos inuenirentur. Igitur ſolennium cõ-
uentuũ inſtitutoribus iure commẽdatis, quòd talentũ
nobis tradiderint cõſuetudinem, ut ſancito fœdere,
ſepoſitis inimicijs in idem conueniremus: deinde
ut uotis & publicis ſacris peractis, mutuæ cognã-
tionis recordaremur: utq; poſthac alius erga alium
inter nos beneuoli eſſemus, ueterem in exteros amici-
tiam inuouaremus, alias quaſdam publicas facere-
mus: & ut neq; uulgo neq; claro ſtemmate orti, ſe-
gnem uitam ducerent: enimuero unà congregatis
Græcis, præſtò forent, tum ut alijs ſuam felicitatem
oſtenderent, tum ut alijs mutuũ certaminibus
conſiſcentes ſpectarentur: neque alij uicordes tran-
ſigerent æuũ, ſed haberent quo utrinque ad a-
morem uirtutis accenderentur: pars ubi luſtato =

res

IOAN. LON. INTERP. 69

res ſui cauſa deſatigari conſpexerint, pars ubi ani-
maduerterint, quòd ad ſuum quiſq; ſpectaculum ue-
niant. Tot ergo tantisq; bonis propter huiusmodi
conuentus nobis partis, neq; urbs noſtra in ijs inferi-
or inuenta eſt. Etenim ſpectacula plurima, iuxtaq;
pulcherrima condidit, alia ſumptu eximia, alia per
artes probata, deinde utriſq; illis conſpicua, quorũ
gratia ingens ad nos multitudo confluit: in quorum
promiſcuo cõfluxu, ſi qd bonũ eſt, neq; id ciuitas no-
ſtra nõ eſt amp' exa. Præterea fideliffimas inuenire a-
micitias, ac in omnis generis incidere cõſuetudines,
apud nos poſſiſſimũ datũ eſt. Certamina demũ cõſpi-
cere non ſolũ celeritatis et roboris, uerumetĩũ litera-
rũ et mẽtis, aliorũq; operum oĩm. Eorundem etiam
ſubinde precioliſſima nimirũ præmia. Alijs noſtra
ciuitas præmia apponit, alijs dare quoq; pſuadet.
Nam quæ à nobis decreta fuerint, tantam accipiunt
autoritatem, ut ab omnibus proſum hominibus dili-
gantur. Sine quibus noſtris aliæ panegyres uel mul-
to tempore collectæ, protinus diſſolutæ ſunt. No-
ſtra ſanè urbs nullo non æuo aduenientibus panegy-
ris eſt. Philoſophiam igitur, quæ omnia hæc ſimul
re pit, inſtituit, noſq; actionibus erudiuit, manſue-
tos noſtros ciuileſq; mores reddidit: calamitatumq;
alias per in:ritiam, alias neceſſario factas diſpeſcuit,
aliasq; obſeruare, alias uero pulchrè ferre docuit.

i 5 Literas

Litteras tum pariter & eloquentiam urbs nostra in
 precio habuit, quas nemo non uel cum emulatione
 complecti desiderat. Quippe quæ sciat hoc solum
 ex omnibus animantibus nobis proprium esse, quodque
 per hoc excellamus ac reliquis cunctis præstemus.
 Ad hæc uidens in alijs rebus adeo turbulentos esse
 euentus, ut crebro in ijs & prudentes non sine peri-
 lo nutent, stolidi strenue agant. Artificiosam uero
 uenustamque dicendi rationem, non prauum quidem, ce-
 terum animi prudentia clari, opus esse: ac illos qui
 sapientes & ignari habentur, hac plurimum inter se
 nactos discriminis. Porro liberè primum educatos
 ex fortitudine, diuinijs & huiusmodi bonis non co-
 gnitos, uerum literis & eloquentia conspicuos ma-
 xime factos. Idque nostræ eruditionis certissimum est
 relictum signum, quod qui eloquentia rectè utun-
 tur, non solum apud semetipsos potentes, uerum &
 aequales magni fiant. Adeo reliquos ciuitas no-
 stra dicendo superauit, ut huius nostræ discipuli,
 aliorum præceptiores facti conspiciantur: effectumque
 ut Græcorum nomen non porro generis, ue-
 rum mentis uideretur certum indicium: eosque
 Græcos adpellari demum, qui nostræ potius erudi-
 tionis, quam communis illius naturæ consortes fue-
 re. Ut uero ne circa partes immorari uidear, qui
 de totis rebus dicturum me receperam, neque ex ijs
 præ-

Plerique
 non aliter
 quam per
 literas cla-
 ri euasere

prædicare ciuitatem, in rebus ipsam nimirum belli-
 cis euehere dubitans, hæc mihi ad illos, qui propter
 ea certant, dicta sunt. Puto autem maiores nostros
 non minus bellicarum rerum periculis honorandos, quam
 reliquis beneficijs. Nec enim modica neque pauca neque ob-
 scura certamina sustinuerunt, sed multa, sed graui-
 & magna: hæc quidem pro sua ipsorum regione, il-
 la pro aliorum libertate. Omni enim tempore commu-
 nem exhibere urbem, semper etiam ijs, qui è Græ-
 cis iniuriam passi essent auxiliatricem. Propterea et
 quidam accusant nos ueluti non rectè consultantes,
 quoniam imbecilliorum consueuerimus habere rati-
 onem. Verum non ignorantes quantum maiores con-
 fæderationes et societates præstent ad securitatem,
 hoc de ijs consultauius modo, multo alijs exactius
 quæ ex huiusmodi accidunt, compertum habentes,
 malumus tamen infirmioribus uel præter necessitatē
 succurrere, quam utilitatis causa iniuriam inferre
 præstantioribus. Quin & mores quissimam et robur
 ciuitatis nostræ cognouerit, uel ex supplicatiōibus,
 quas iam quidam è nostris ediderunt: eas igitur aut
 nuper factas, aut de exiguis rebus ortas omittam.
 Multo uero ante Troianos (inde nanque iustum
 est certiores reddi, qui de patrijs rebus dubi-
 tant) uenerunt Herculis filij, pauloque ante hos Ta-
 lai filius Adrastus, rex Argi, qui ab expeditione
 ad-

A rebus
 bellicis A-
 thenienses
 prædicat.

ISOC. PANE. ORA. VIII.

aduersum Thebas: infortunatus, cum eos qui in Thebano bello oppetissent mortem, ipse quidem recipere non posset, urbem uero nostram rogaret, ut communi infortunio opitularetur, nec despiceret eos qui in bello desiderati, funere et pompa caruissent, neque ueterem consuetudinem patriamque legem uiolandas iudicauit. Herculis filij Eurysthei inimici iam fugientes, ac alias despicientes urbes, ut quæ suis non possent opem ferre calamitatibus, nostram ciuitatem uel unam sufficere ad reddendas gratias, eo quod patet eorum in cunctos mortales beneficis extiterit, putarunt. Ex ijs iam facile est cognoscere, quod et sub illud temporis urbs nostra princeps et prior habita sit, unde neque nunc iniuria de principatu nostræ huic est controuersia. Nam qui nam supplicare audent, uel minoribus se, uel aliorum dominatui subiectis, omnes ijs, qui maiorum uirtute compti sunt, præsertim de rebus non priuatis, uerum publicis, quarumque nullis curæ delegari, nisi qui Græcis anteferrentur, par erat? Præterea neque spes sua fraudati uidentur, propter quam ad maiores nostros confugerunt. Suscepto namque bello pro ijs qui mortem oppetierant, aduersum Thebanos, pro Herculis autem liberis aduersus Eurysthei uim, impugnarunt illos, coegeruntque, uti defunctos uita iusto funeri sepulturæque redderent. Peloponnesios autem, qui Eurysthei

IOAN. IONI. INTERP. 71

sthei partes sectabantur, in nostram patriam irruentes, egressi cum illis conferentes manus: uicerunt, Eurystheum, iuxta ab iniuria inferenda prohibentes. Qui dum propter alias res admirationi essent et celebres, amplius ex illis sibi factis nomen pepererunt. Nec enim rem exiguam effecere, uerum adeo uiriusque fortunas immutarunt, ut hic nobis supplicare dignatus, quando ui inimicos superasset, ac omnia quibus illi fuisset opus peregisset, abscesserit. Eurystheus uero uim inferre persistens, ipse captiuus factus, ceruicem humiliter curuare adeoque supplex esse compulsus est. Qui quum eximiam suam antea originem ad Iouem reducenti Herculi (siquidem ex Ioue progenitus erat, ac mortali natura uestitus diuino robore præpollebat) imperaret, omni tempore nocuisset illi, simulac in nos admisit facinus, ad tantum permutationis redactus est, ut ad liberos illius perductus, uitam non citra ignominiam finiret. Quum pleraque porro sint nostra erga Lacedæmonios beneficia, de hoc uno mihi dicere contigit, Arrepta enim occasione salutis suæ per nos illis parata, maiores eorum, qui nunc Lacedæmone regnant, Herculis proles, Peloponnesum usque perueniunt, Argos, Lacedæmonia, et Mesenem obinientes, Spartam iuxta incoluerunt, omniumque illorum facultatum duces constituti sunt. Quorum omnium illos

memo

ISO. PAN. ORAT. VIII.

memores, nunquam in nostram incursionem facere regionem oportuit, ex qua cum impetu ipsorum maiores profecti ad tantam felicitatis culmen conscendere. Neq; in discrimen conijcere urbem, quæ antea pro Herculis liberis periclitata est: neq; ab eo pro pagatis regnum dare, urbem uero nostram, quæ generi Herculano, causa salutis extiterit, sibi in seruitutem redigere moliri. Quod si beneficijs et mansuetudine prætermisissis ad institutum me regredi oportet, exquisitissimâq; orationem habere: Nusquam sane moris est, aduenas præire ciuibus: neq; qui beneficium acceperunt, illis qui dederunt: neq; supplices factos ijs qui miserati sunt eos. Breuiter adhuc quædam de illis aperiâ. Inter græciæ urbes, nostra dèpta, Argos, Thebæ, Lacedæmon tum fuerunt maxima, hodieq; dum persistunt, at maiores nostri illos omnes excellere intantum uidentur, ut pro Argiuis infortunio pressis, Thebanis, et si prudentissimis imperarint, pro Herculis liberorum salute, Argiuos ac reliquos Peloponesios uicerint pugna: à periculo ab Eurystheo imminente Spartanos, Lacedæmoniorumq; duces seruauit: ut ita ignorem de græciæ dominatu, quo pacto lucidius quispiam dicere queat. Proinde & de prioribus aduersum Barbaros urbis nostræ rebus gestis uerba facere, est quod me interesse putem, præcipuè quum sermonem me-

IOAN. LONI. INTERP. 75

um de principatu nostro in illos constituerim. Oïa itaq; pericula si enumerem, æquo prolixior sum: de maximis uero eodem, quo antea, modo narrare quædam tentabo. Gentes antiquissimæ potentissimæq; sunt Scythiæ, Thraces & Persæ, quæ nobis omnes insidias meditari sunt: aduersum quas omnes ciuitas nostra mouens arma, superior illis euasit pericula. Quid reliquum permanserit aduersarijs, ubi demonstrantur, quibus non ponuerit ius contingere apud Græcos, nos ad pellare dignatos: Barbaros dein de, qui in suâ sibi seruitutem Græcos redigere decernebant, ad nos pfectos primum? Clarissimum itaq; omnium bellorum Persicum fuit. Nec uero minora uetera monumenta, harum rerum indicia extant illis, qui de reipub. nostræ iure & imperio contendunt. Adhuc enim tenuis quum esset Græcia, uenerunt in regionem nostram Thraces Eumolpo Neptuni filio duce, tum Scythiæ unâ cum Amazonibus natabus Martis, non eodem tempore, uerum quo utrique Europæ dominati sunt, odio habentes uniuersum Græcorum genus, priuatim uero aduersum nos accusatione instituta, putabant si unam nostram ciuitatem periculo immerfissent, omnes reliquas iuxta citra laborem occupaturos: neq; quicquam tamen strenue egerunt, uerum cum unis nostris amicitis dimicantes æque fusi sunt, atq; si aduersum omnis

Amazones
Martis filia.

omnis homines belligerati essent. Constat porro
que illis contigerint mala: neq; enim unquam tanto
de illis fama tempore durasset, nisi & factis alios lon-
ge antecellerent. De Amazonibus itaq; fertur, quod
nulla planè ex ijs quæ aduenissent, abierit: uerum
si quæ relictæ sunt, ex imperio deiectas. De Thraci-
bus hæc, quod alio tempore nobis confines facti, pro-
pter habitam expeditionem tantum reliquerint spa-
cij, ut inter utring; relictâ terrâ pleræq; gētes, nulli
usq; non generis homines, urbesq; magnæ conditæ
sint. Pulchra igitur hæc & decora sunt uocantibus
in dubium principatum. His cognata sunt, quæ (uti
deciuit è tantis maioribus ortos) aduersus Darium et
Xerxem bellantes egerunt. Quum enim bellum il-
lud maximum foret, ac plurima eo temporis pericu-
la unâ contingerent, hostesq; ob multitudinem in-
tolterabiles esse putarentur, socijsq; insuperabili sub-
gere uirtute iudicarentur, utrorunq; ut par erat,
domitati sunt, omniumq; adeo periculorum uictori-
es ilico præmij digni sunt existimati: nec ita lon-
ge post maris imperium acceperunt, dantibus quidē
alijs Græcis, non dubitantibus autem ijs, qui nūc di-
scudere nobis id quæerunt. Neq; me clam esse quis-
quam autumet, quod Lacedæmonij circa ea tempo-
ra, multorū bonorum Græcis autores extiterint. Et
propterea maiore mihi laude prosequenda est ciui-

tas nostra, quod tales tantosq; reluctatores adsecu-
ta, usq; adeo ipsis præstantior apparuerit. Est mihi
porro animus de utraq; ciuitate hac, plixiora quæ-
dam in medium adferre, nec obiter nec omnino cele-
riter carū insignia percurrere, uel celeriter percur-
rendo præterire, ut nobis duarum rerū monumenta
præsto sint, cū maiorū nostri uirtutis, tū aduersum
Barbaros inimicitie. Atqui me nō fallit, q; arduū sit
de rebus illis me postremo aduenientem dicere, quæ
olim præoccupatæ sunt, quasq; oratione ualētes plu-
rimum ciues, super ijs qui publico funere honorati
sunt, non raro exposuerunt: siquidem necessarium
est maximas earum detritas usu, modicas uero quas-
dam prætermittas. Attamen ex residuis, quando sic
causa postulat, rebus non segniter quippiam cōme-
morandum est. Non parum itaq; multorum bono-
rum autores, amplissimisq; præconijs dignos arbi-
tror factos, qui corpora etiam sua pro Græciæ salu-
te periculis obiecerunt. Nequaquam igitur iustum
fuerit, eorum qui ante bellum hoc uiixerunt, tum ma-
gistratuum utriusq; urbis non meminisse. Nam illi
primū exercitarunt successores, & ad uirtutem mul-
titudinem adhortati sunt, asperos barbaris aduersa-
rios efficiētes. Nec enim publica nauci æstimabant,
neq; ijs ut priuatis utebantur: negligebant autē ceu a-
licna, promouebant uero eū domestica. Porro tem-

Publicis
nō ut pri-
uatis utē-
dum.

Dives qui
uirtutib.
clarus est.

ISOC. PANE. ORA. VIII.

perabant sibi, uti par erat, à se nō decentibus. Neq;
argento felicitatem metiebantur. Ceterum is tulisti-
mas obinuisse diuitias, atq; pulcherrimas iudicaba-
tur, qui huiusmodi perficeret, ex quib. uirtutes eius
conspicerentur, filijsq; suis maximam gloriam relictu-
rus esset: neq; temere mutua flagrabant æmula-
tione, neq; audacia contra sese perpetrabant. Enimu-
vero grauius putabant esse, malè apud ciues suos
audire, quàm honeste pro patria mori. Maiore quo-
q; ob publica crimina rubore suffundebantur, quàm
ob priuata nunc sua uicia. Cuius rei cau. a est, quod
leges obseruabant, ut exquisite pulchreq; teneren-
tur, non adeò eas quæ de suo quæstu, quàm eas quæ
de singularum dierū actionibus sancitæ forent. No-
rant enim honestis & bonis ciuib. nihil opus esse
multiis legum tabulis: paucis enim constitutionibus,
tam de publicis quàm priuatis, facîle eos ad unani-
mitatem et pacem perductum iri. Tamq; se ciuili er-
gessere, ut uicissim confligerent, non uiri alteris per-
diis superstium dominarentur, sed utri uiderentur
rempub. maiore beneficio quodam afficere. Amicia-
cias etiã contraxere, non pro priuata commodita-
te, sed enim pro publico bono. Consimile ad mo-
dum aliena quidè administrabant, non iniuria Græ-
cos adligentes, se illorum imperatores esse oportea-
re: non tyrannos putantes, ac duces magis quàm dñi
salutari

IOAN. LON. INTERP. 74

salutari cupientes. Seruatores item, nō uastatores no-
minari: beneficijs congregantes respublicas, nec ui-
olentia peruertentes: fidelioribus tum uerbis, atque
hodie operibus usi, scæderum citra ullam controuer-
siam tenacissimi. Non tam propter magistratum su-
um superbientes, atq; propter uitæ continentiam ho-
norari desiderantes, qui eodem in minores affectu
erant, quo præstantiores sunt erga seipos. Singula
res urbes ac priuatas, suas esse ciuitates autumabāt,
communem patriam Græciam arbitrantur esse. Hu-
iusmodi cogitationibus ducti, iuuētutem talibus mo-
ribus instituētes, adeò strenuam exhibuere aducr-
sum Asiaticos bellaturam, ut nemo unquam, neq; po-
etarum, neque Rheiorum, digne de rebus per ip-
sam gestis dicere queat: quibus propterea facîle de-
derim ueniam. Æque enim arduum est, excellen-
tes aliorum prædicare uirtutes, atq; eos, qui nihil
planè gesserunt laude dignum, euehere. His enim
non præstò sunt actiones: illis non restant congru-
entes sermones, ut enim pares statuendi sunt illis he-
roibus, qui Troiano bello tantum claruerunt, quan-
do-
quidem illi apud unum illū præliantes, decem detri-
uerint annos: hi uero totius Asiæ uim paulo tempo-
ris debellarunt: neq; suas duntaxat patrias conserva-
runt, uerū et uniuersam Græciā reddidere liberam.

ISO. PANE. ORA. VIII.

Quibus autem operibus, laboribus, aut periculis illi destitissent, ut uiuentes probarentur, qui pro gloria, quam post fata consecuturi erant, adeo promptè mori uoluerunt? Proinde bellum hoc decorum cuiusdam nutu excitatum est, quod credam, qui horum uirtutem adeo supererit, ut ne quod tanti naturæ essent lateret, neq; inglorij uitam transfigerent: uerum ut planè deum soboli, semideis æquipararentur. Siquidem corpora illi sua, naturæ necessarijs usibus accommodarunt, uirtutis autem suæ immortalem reliquere memoriam. Semper itaq; maiores nostri & Lacedæmonij honoris inter se mutuò cupiditate suere. Quin & de pulcherrimis optimisq; rebus illis temporibus contenderunt, non hostes, sed colluctatores seipsos esse reputantes. Neq; ob Græcorum seruitutem barbarum quicquam curantes: de publica uero salute concordī secum sacramento consultantes, utri illorum salutis huius auctores fierent: de eo uero certamen apparabant. Ac suas quidem uirtutes demonstrarunt, primum in Darij copijs, quæ cū in Atticam descenderent, nostri quidam sociorum suorum auxilijs nihil expectatis, commune bellum proprio periculo gesturi, aduersum totius Græciæ contemptiores pergebant, domesticis uiribus instructi, pauci aduersum profecto multas myriadas, tanquam in alienis animabus periclitaturi. Alij uero neq; præueni

IOAN. LONI. INTER. 75

uenti sunt, qui ubi bellum Atticæ imminens rescisissent, omnibus alijs posthabitis, uobis opem laturos aduolarunt tanto studio atq; celeritate, ac si sua ipsorum regio deuastaretur. Velocitatis illorum & certaminis argumentum est, Aiunt enim maiores nostros eodem die aduentum Barbarorum, tum qui auxilio sibi uenerant, qui hostes fuderant, ad confinia regionis nostræ trophæum hostium erigere, cognouisse. Hos uero trium dierum totidemq; noctium spacio, mille & ducenta stadia, terra proficiscendo cæmensos, adeo uidelicet accelerarunt iter, pars ut periculatorum consortes fierent: pars ut confligere nobiscum uiderentur, sese nobis adiungentes, priusquam socia uenirent arma. Post hæc altera expeditione orta, quam Xerxes attulit, relicto regno imperator esse ausus, omnibusq; Aperiæ populis congregatis. Quo de quis unquam incredibilia dicere in animo cogitans, non minora quam re ipsa fuerint, asseuerari? Qui eousq; fastus peruenit, ut parum sibi uideretur Græciam capere: tale uero monumentum sui relinquere uolens, quod planè humanam transcenderet naturam, non destitit, usq; dum reperisset atq; cõgisset, id qd palam est omnibus, ut exercitu per terram nauigaret, per mare uero pedibus iter cõficeret, iuncto quidem Hellesponto, Athonēq; perfollo. Ei qui tā clarus erat, tantaq; peregerat, tantorum dñs,

ISO. PANE. ORAT VI.

occurrerant, partitis copijs Lacedæmonij quidem Thermopylas millesuorum ad peditatum selestis, ac non ita multis sociorum assumptis, ut ipsos in angustiis locorum, & quasi caudinis fureis prohiberent ultra progredi: Patres uero nostri, ad Artemisium triginta impletis triremibus aduersus totam hostiliū classē: atq; hæc facere audebant, non tam despicientes hostes, quā inter se mutuō certantes. Nam Lacedæmonij æmulantur ciuitatē nostrā, ob pugnam Marathonē peractam, seseq; nobis non impares exhibere quærebant: ac iuxta uerebantur, ne ciuitas nostra bis deinceps Græcis causa fieret salutis. At nostri maiores præsentē suā gloriam conseruare nitentes, cunctisq; perspicuum reddere, quod & antehac non fortunæ, sed uirtutis suæ beneficio, rerum potiti essent. Deinde & Græcos uolentes ad nauale congregare pugnam, ostendentes ipsis, æque nauticis periculis atq; terrestribus, suorum eximiam atq; uirilem esse uirtutem. Et cum æque uirinq; audaces essent, iisdem tamen non usi sunt euentibus. Enim uero illi quidem fracti sunt, & qui animi fastu sibi iam antea uictoriam pollicebantur, corporibus nondem testati sunt. Nec enim iam dicere fas est, quādiu uicti sint: nemo enim ipsorum effugit planē. Nostri priorem uicere classē: simulac uero compertum habuere, quod hostes ingressum occuparent, domum nauigaturi

IOAN. LONI. INTER. 76

uigaturi denud, sic prudenter illos inuasērunt, ut qui priorī pugna multa, eaq; præclara fecerant, postremo periculo longē insigniora facta peregerint. Vbi enim socij nostri despondissent animum, Peloponnesij deinde Isthmum salutis suæ consulendo diuisi sunt, aliq; oppida Barbaris iam subdita, iisdem auxiliarentur (nisi aliquod tenuitatis suæ causa neglectum esset) quumq; iam triremes mille ducentæ appellerentur, ac infinitus demū pedestris exercitus in Atticā irrupturus esset, neq; ulla salus eis residua foret, cōsideratis desuturi cū essent, et oī spē fraudati, licuit illis non solū præsentia mala effugere, sed & ingentia præmia recipere, quæ illis pollicebatur rex (ubi classē urbis adeptus esset, protinus & Peloponnesum obtenturum se ratus) non expectarunt eius munera. Neq; indignantes Græcis quod iam missi sint, lubenti animo cū Barbaris sanciuerunt fœdus. Verum ipsi pro libertate bellum adornabant, quod alij seruire, elegerint, facile ipsis condonarunt. Etenim uilioribus oppidis nihil esse dedecori putabant, quocunq; sibi mō salutē cōparare. At præcellere uolentibus, atq; primas sibi Græciæ usurpare, nō poterant nō incōmoda impedere. Sed quemadmodū honestis et bonis uiris eligibilis est belle mori, q̄ turpiter uiuere: sic et eminentiorib; ciuitatibus, iuuādi studio,

k 4 melius

ISO. PANEGI. ORAT. VIII.

melius est ab hominibus exterminari, quam ut uideantur in seruitutem redactæ esse. Nihil dubium est, quin eius sententiæ fuerint. Quædo enim aduersum utranq; uim non possent acies instituere, omni rei publicæ suæ populo assumpto, ad proximam insulâ impulsæ sunt, ut partim in alteram, sed non contra ambas uita periclitarentur. Et qui alij candidiores aut maiores Græciæ amatores demonstrari illis quæant, qui circumspicere ausi sunt, ut ne reliquis seruitutis autores forent: etsi enim rempub. desolatam, regionē uastatā, templâ spoliata, delubra succensa, uniuersum deniq; bellū ciuitati suæ incubare cerne-
rēt, neq; sic tñ terre facti sunt, quo minus contra milite ducentasq; triremes uel soli nauali pugna dimicare sint ausi, licet permisi non sint: siquidem uirtute illorum Peloponessij pudefiebant. Quum enim cogitarent, si nostri primum interissent, neq; sibi relin-
quendam salutem: sin strenuam nauassent operam, in guominiam suas ciuitates passuras, coacti sunt particeps esse periculorum. Porro turbas in eo constitutas, clamores et nauticas adhortationes (quæ quidē oībus classe pugnātib. cōmunia sunt) nō uideo cur me dicentem moram facere diutius oporteat. Quæ uero peculiaria sunt, et imperio digna, adeoq; manifesta ex prædictis, hæc mea interest referre, adeo. n. ciuitas nostra præstitit cæteris, qñ integra erat

IOAN. LON. INTERP. 77

erat, ut uastata quoq; ac sedibus suis expulsa plures cōiecerit triremes in periculū, quod tñ super Græcia erat, quam uniuersi reliqui nauali conflictu præliantes. Nemo uero tam iniquo erga nos animo est, qui non faciat nauali prælio nos uictoriam obtinuisse, atq; eiusdem ciuitatem nostram fuisse causam. Porro imminenti aduersum Barbaros expeditione, quos nam principatum habere decet, num qui priori bello comprobati sunt, et qui sæpenumero haud parum infortunij priuatim sustinuerunt, publicis uero certaminibus præmia reportarunt merito? Nōne qui suam pro aliorum salute reliquerunt? quiq; iam olim plurima oppida habitabilia deductis colonijs fecere, rursumq; ea maximis calamitatibus conseruarunt? Qui ergo non grauiamur, si maximæ partis malorum consortes fuerimus, honoris tamen minus adiudicetur nobis, quiq; pñ omnibus anteferebamur, nunc alios sequi compellamur. Hactenus equidem noui, quod nemo non fateatur urbem uestram plurimorum bonorum causam fuisse, ac propterea iure imperium et primatū illi deferri. Atqui sunt qui calumnientur, nosq; accusent, quod simulac maris imperium acceperimus, multorum malorum Græcis extiterimus autores, meliorum nobis captiuitatem, Scion. eorumq; interitionem hic præferentes. Enimuero nihil hoc

k 5 signi

signi esse reor, quod male dominati simus, ubi quis
dam belligerantium aduersum nos acrius puniri uideantur. At multo maius argumentum iusti imperij
nostri, quod recte, quæ sunt cõcederetur nobis,
administremus, quandoquidem nulla planè ciuita-
tum ad nos attinentium, in huiusmodi calamitates in-
ciderit. Deinde si alij unquam quidam easdem res
elementius curarunt, meritò nos increpauerint: sin
hoc nunquam contigit, neq; fieri possit, ut tantarum
ciuitatum multitudo teneatur, nisi flagitia designan-
tes puniantur: quomodo non iustum est nos prædica-
re potius, qui paucissimis indignando, plurimo tem-
poris imperium continere non potuimus? Cũctis ue-
ro equidem uideri puto, eos fuisse optimos Græcorum
præsides, sub quorum magistratu qui obtempe-
rarunt, pulcherrime se gesserunt. Nostro itaq; do-
minatu reperiemus uel priuatas ædes non parum se-
licitatis addidisse sibi, ciuitates dein maxime accre-
uisse, nec enim auctibus illarum inuidebamus. Ne-
que ciebamus turbas, contrarias rebus pub. constitu-
endo leges, quo mutuo sibi aduersarentur, nos uero
utrinq; reuererentur: ceterum sociorum concordia-
am, publicam commoditatem reputantes, iisdem le-
gibus omnes ciuitates, instar sociorum, gubernaba-
mus, nihil imperiose de illis consultantes. Omnibus
igitur rebus præfecti, cui libet per sese libertatem pa-
mittere

mittentes, multitudini quidem succurrimus, cum po-
tentatibus uero gestimus bellum: A sperum rati, nul-
tos paucorum sub arbitrato constitui: quiq; faculta-
tibus tenuiores, licet cætera nihil peiores sint, à fun-
datione magistratus repelli: alios præterea in com-
munem patriam tyrannidem exercere, alios uero a
liò migrare, & qui natura ciues erant, reipub. pri-
uari lege. Hæc & plura his quum haberemus, quæ
in paucorum dominatu argueremus, eandem ipsis
politiam, quæ quum apud nos est tum alios, consti-
tuimus, quæ nescio num longioribus argumentis mi-
hi extollenda sit, præsertim quum mihi sit breuiter
de eadem dicendum. Ea namq; gubernantes & uten-
tes, septuaginta transseimus annorum interuallum,
experies quidem tyrannidum, liberi à Barbaris, o-
mni à seditione aduersum nos ipsos alieni, pacem fo-
uentes erga omnes homines, pro quibus magnas ha-
bere nobis gratias prudētibus potius cõuenit, quàm
gentes sorte habitatum missas nobis obijcere, quas
inde solatas ciuitates causa tuendorum locorum, nò
habēdi cupiditate emisimus: eam nimirum obrem,
quum enim teneremus regionem ciuium quidem co-
pia minimam, imperio maximam: quumq; possidere
mus triremes duplo plures, quàm reliqui uniuers-
si, quæ & aduersum bis totidem pugnare uali-
de possent, Eubœa, sub Attica sita, quæ sese
ad ins

Eubœa
Atticę in-
sula cele-
berima.

ISOC. PANE. ORA. OCTA.

ad imperium maris non inſcite gerebat, aliasq; uir-
tute inſulas omneis anteibat, magis ea dominaba-
mur, quàm nos noſtro imperio. Præterea quum no-
bis exploratum eſſet, eos tum Græcorum tum Bar-
barorum probari maxime, qui conterminos uſtanti-
do, abundantem ſegnemq; ſibi uitam conſtituerent:
attamen nihil horum nos excitauit, ut in eos qui in-
ſulam tenerent, peccaremus: uerum quando ſoli in-
ter præcellenteis poteſtate eſſemus, nos miſerius ui-
tam tranſigere animaduertimus, quàm ij, quibus nõ
parum ad ſeruendum cauſæ eſſet. Ac abundare iã
uolentes rebus, nulla ſanè ratione Scionæorum ter-
ram deſiderauimus, quippe quàm Platæenſibus ad
nos conſugientibus tradi dimus. Tantam uero regio-
nem negleximus, quæ omneis nos opulenter feciſ-
ſet. Proinde ubi talia per nos contingere, tamq; ſide-
liter actum, nempe quòd nullo alienorum bonorũ
adſectũ ſtagrauerimus, non uerentur dum accu-
ſare, qui Decanatum participes ſunt, patriam ſu-
am uſtantes imminuentesq; quòd hæc uideatur ſibi
maiorum noſtorũ iniquitas, qui nullum peccatoris
exceſſum denuo uolentibus eſſe prauis, relinquũt:
uerum Laconum ſe partes tueri aſſeuerant, quum
longe ſecus ipſi ſe ſtudijs oſtendant. Meliorum in-
fortunium lugent, qui in ſuos interim ciues perdiſ-
ſime peccare non erubeſcũt. Qualis autem eos in-
quitas

IOAN. LON. INTERP. 79

quitas fugit: quod turpe, quod aſperum iſti non cõ-
miſerunt: qui dementiſſimos omnium, fideleſſimos
arbitrabantur: proditorum, inſtar beneficorum, age-
bant curam: qui captiuos aliquot inſeruiendum cen-
ſebant, ut patriæ ſuæ uim adhiberent: in maiori præ-
cio latrones & homicidas habentes, quàm ſuos ipſo-
rũ parentes. Eò demum crudelitatis omnes nos per-
duxerunt, ut quum antehac propter præſentem feli-
citatẽ quilibet noſtrum multos uel modicis cala-
mitatibus compaſſuros haberet, ipſis regnantibus,
propter multitudinem domesticorum malorum, de-
ſtitimus mutuò inter nos miſerationis adſectu tan-
gẽ: quandoquidem nemini tantum ocij reliquere, ut
alteri condoleret. Quem enim non audierunt: quis
adeò à ciuilibus negocijs remotus erat, qui non pro-
xime calamitates eſſe coactus ſit, ad quas huiusmodi
nos ingenia detruxerunt? Deinde nõ uerentur adeò
inique ſuas ciuitates adminiſtrantes, noſtram iniu-
ſte accuſare poliam. Præterea & iudicia publi-
caſq; actiones olim apud nos celebratas uito dare
audent, qui plures ipſi tribus menſibus uel indicta
cauſa damnarunt capitis, quàm ciuitas noſtra uni-
uerſo imperij ſui tempore iudicauit. Deſectiones au-
tem & ſeditiones, legumq; confuſiones, ac rerum
publicarum permutaciones, deinde liberorum iniu-
rias, mulierum ignominias, ſaculatumq; rapinas,
quis

ISOC. PANE. ORA. OCTA.

quis unquam enumerare queat? Enimvero tantum ad omnia dicere possum, quod quæ circa nos grauiæ sunt, uno quis decreto dissoluerit: cædes uero et scelera per istos admissa, nemo profecto sanare queat. Quin præsentem etiam pacem, proprijs item legibus uiuendi libertatem, quæ in rebus pub. quidē nō inest, in fœderibus uero literis tradita est, non tantum amplecti dignum est, ac nostram imperij functionē. Ecquis illorum expectauerit gubernandi formam, ubi piratæ quidem mare obtinent, scutati ciuitates administrant: ubi pro eo, quod iunctis copijs pro patriæ suæ salute, aduersus hostem bellare debent, intra mœnia secum ipsi inter se ciues pugnant? Iam & plures ciuitates captivæ detentæ sunt, priusquā nostra ope pax fieret. Frequentibus permutationibus autem maiore conficiuntur mœnore ciues, quā qui exilio multati sunt. Pars enim qui futurum sit metuum: pars redire semper expectant. Ad eodē uero procul à libertate, proprijsq; legibus absunt, ut aliæ quidem sub tyrannis degant, has gubernatores occupent: aliæ planè uastatæ sint, aliæ & Barbarorum iure premantur. Quos in Europam ausos trahere, ac ultra quā oporteat sapere sibi uisus, eo nos pacto aggressi sumus, ut non solum ab expeditione, quam in nos maliebantur, desisterent, uerū & suam regionem uastari sustinerent. Ducentis enim & mila

IOAN. LON. INTERP. 80

& mille nauibus circumcirca nauigantes, eodē humilitatis redegimus, ut longa naui intra Phaselidem nō uterentur: cæterum quicquid occasiones expectarent, nihil præsentibus tum uiribus credentes. Quodq; hæc maiorum nostrorum uirtute sic gesta sint, urbis nostræ calamitates abunde satisq; demonstrant. Nam imperio simul destituebamur, ac Græcis iuxta malorum principium oriebatur. Post datum enim in Hellesponto nobis damnum, a ijs ducibus constitutis, Barbari uictoria potiti naualis pugna, imperium sibi maris adepti sunt, ac plurimas certe profecto insulas obtinuerunt: nam Laconicam usq; perueniunt, Cythéra potenter ceperunt, uniuersam deinde Peloponnesum nauibus lustrantes adfluxerunt. Maxime uero quisquam intellexit per mutationis magnitudinem, si constitutiones legit per nos sancitas, uel etiam nunc rescriptas, tum præcipue planum fiet, ut nos præscriperimus imperium regi, utque illum nobis tributarium quodammodo reddiderimus, ipsūque scēptis potiri maris uetuerimus. Iam uero ille est, qui administrat res Græcas, ac iniungit cuilibet quid faciundum sit, ac tantum non rerum suarum in urbibus curatores constituit. Hoc enim dempto, quid ille sibi non uendicauit? Nōne bellidominus factus est? Nōne pacem item gubernauit, rerumq;

Cythéra
insula est,
eiusdē no-
minis ur-
bē cōple-
ctens, pro-
pe Græci-
a, autore
Stepha-
no.

ISOC. PANE. ORA. OCTA:

rerumq; presentium positus est praeses? Nonne ad illum, ueluti ad dominum, uicissim nos accusantes nauigamus? Anne regem illum magnum salutamus, tanquam captiui simus? Num in mutuis bellis in illo spem salutis collocamus? Quos tamen ambos lubes perdidit. Quae digne apud nos recolentes, aegre ferre in praesentia non immerito debemus ac nostrum efflagitare dominatum: accusare item Lacedaemones, quod primum sese praelio commiserint, ceu liberatiuri Grecos, quum plerosq; tamen suorum Barbaris tandem submitterent, efficerentq; ut Iones ab urbe nostra, e qua tamen deducti, et per quam saepenumero seruati sunt, deficerent, Barbaris eos subijciendo, quorum uel inuitorum prouinciam occupant, et aduersum quos nullo unquam tempore bellare desierunt. Qui tum quidem egrescebant, quando legitime quibusdam ipsorum imperare nos aequum putaremus, nunc ad tantam detortu seruitutem, nihil eadem curant. Quibus non satis est quod tributa pendant, arcesq; ab hostibus occupatas uideant: uerum praeter publicam calamitatem, et corporibus grauiora quam ulla apud nos mancipia patiuntur. Et enim nemo nostrum ita seruos caedit, ut liberos isti puniunt. Omnium autem longe maximum malorum est, quod pro ipsa seruitute stipendia facere cogantur, cumq; ijs bellum gerere, qui eos liberos reddere dignantur.

IOAN. LON. INTERP. 81

gnatur: quodq; talia sufferre pericula cogantur, quibus si succumbant, illico perdendi sunt: si strenue sese gesserint, maiori posthac seruituti obnoxij fiant. Quorum qui alij auctores putandi sunt, quam Lacedaemonij qui tanta potentia insignes, eos qui sibi confederati erant, adeo aspera passos despiciant, quum Barbarum, qui Graecorum robore imperium suum auget et stabilit, imò et tyrannos antehac eiecerant, multitudini opitulati erant. Nunc uero intantum permutati sunt, ut cum liberis urbium rebus publicis, in quibus optimi quicq; magistratu funguntur, pugnent, uniusq; tyranni principatum simul erigant. Qui Mantinensium ciuitatem, iam sancta etiam pace, depopulati sunt, Thebanorum Cadmeam comprehenderunt, nuncq; tum Olynthijs, tum Phliasijs bellum inferunt. Quin et Amyntae Macedonum regis, Dionysio item Siciliae tyranno, ac Barbaro Asiae uictori opem ferunt, ut maximum sibi dominatum uindicerent. At uero qui non absurdum fuerit, Graecorum praecellentiores, unum quidem uirum, tot, tantorumq; hominum dominum constitutere, qui neq; numerum suorum inuenire facile queat: amplissimas deinde urbes non permittere sui ipsarum esse dominas, sed enim uel ad seruitutem cogere, uel in maximas calamitates conijcere: quodq; odiosissimum est grauissimum, uidere eos, qui primas sibi usque

ISOC. PANE. ORA. OCTA.

bi usurpat, aduersum Græcos per singulos ferè dies militare, Barbaris uero nunquam non apparere auxilium? Porro nemo sufficitur me ex inuidia uel indignatione asperiores eorum me fecisse mentonem, postquam præfatus sim, de reconciliatione nostra me uerba facturum. Neque enim ut apud alios calumnia grauarem Lacedæmoniorum urbem, hæc de ijs dixi: uerum ut illos ipsos, quantum per orationem fieri posset, à tali sua sententia quietos redderem seuocaremque, Fieri autem non potest, ut qui spem ab errore suo abducatur, ita ut aliter res suas obtemp. rando instituat, nisi fortibus argumentis redargutus fuerit. Opus est uero eos qui propter noxam obiurgant, accusatorum instar haberi: at iuxta etiam admonendi sunt rei, quod hæc utilitatis sua causa faciant. Eundem enim sermonem non æque accipere oportet, qui non eadem cum sententia dicitur. Quandoquidem et hoc illis obijcere possumus, quod suæ ciuitati uel conterminos seruire cogant, uulgo uero sociorum belli sibi fœdere iunctorum, nihil tale instituant: unde futurum est, ut illi amici- cia erga nos dissoluta, omnes Barbaros totius Græciæ uicinos constituent. Quare natua, non fortuita prudentia ornatos, huiusmodi conari opera multo magis deceat, quam cogitare, ut ab insularis tributum colligantur, qui miseratione digni sunt: quum

uideam

IOAN. LON. INTERP. 82

uideamus illos ob terræ defectum, mōtes aratro proscindere compulsos: quum rursum terram incolentes, propter abundantiam regionis, plurimum terre aspernari contueamur: quandoquidem ex ea quam colunt tot tantasque sibi diuitias possideant. Si qui alicunde rerum præsentium spectatores aduenirent, magnam utriusque nostrum insaniam cognituros puto, qui sic propter paucas res periculo nos exponamus, quum tamen plura intrepide possidere liceat, ac nostram ipsorum regionem et patriam diueruamus, ab Asia fructum capere negligentes: dum nihil conducibilius sit, quam perpendere, quomounquam mutuis bellis finem imposituri simus. Nos uero adeo quippiam collidere rerum illius, aut turbare ueremur, ut et qui forte fortuna in ipsum acciderint motus, componere tentemus. Qui et utroque apud Cyprum exercitu, altero ipsum permittimus uti, altero uero obsidere, quum utroque ex ipsa Græcia collectus sit. Siquidem familiares nostri sunt, qui defecerunt, nunc Lacedæmonijs dedentes se. Ex ijs locis peditatus commodissimus lectus est eorum qui cum Tiribazo militiam exercuerunt, plurimaque naualis manus, pars ab Ionia una soluit, qui longe suauius publice Asiam depopularentur, quam quod inter sese ob res exiguas periclitentur. Quibus omnibus nihil prospicientes nos, interim

l. 2. de

de Cycladibus insulis contendimus: totq; multitudi-
ne triremes, tantas magnitudine copias & vires, a-
deo temere Barbaro tradidimus. Igitur alia quidem
nunc occupat, alia propediem habiturus est, illis de-
mum insidias tendit, iure nos omnes despicens: per-
fecit enim quod maiorum eius nemo unquam. Asi-
am tum nostram Lacedæmoniorum confessione,
constat regis esse. Græcas ciuitates adeo poten-
ter adeptus est, ut aliquot ipsarum effoderet, in alijs
arces muniret. Quæ omnia per nostram dementi-
am contigerunt, non per illius uirtutem. Admiran-
tur aliqui amplitudinem actorum regis, inexpugna-
bilem eum dicentes: multas item alterationes per i-
psam in Græcia factas recensentes. Quos ego huius-
modi prædicantes non auertere, sed accelerare mili-
tiam mature puto. Si enim nobis unanimitate iunctis,
iste turbulentia sepius, ad bellum difficilis est: profe-
cto opus est metuere occasionem illam, quando pa-
ra is suis rebus Barbari unius planè cum eo mentis
fuerint. At nos mutuo nos bello insectemur, neque
quicquam, num se res ita habeat, quemadmodum à
me hucusq; commemorata est, neque quam recte de
aduersarij uiribus dixerim, illi animaduertant.
Quod si hunc utraque urbe excellentiorem un-
quam fuisse demonstrarem, non immerito nos terrea-
re conarentur. Eo uero nunquam dum perueniunt
est.

est. Enimvero dum nos & Lacedæmonij illi oblu-
etarenur, illis adiunctus celebriores eorum res fe-
cit: hoc uero roboris illius nullum argumentum
est. Huiusmodi namq; opportunitatibus haud raro
modicæ vires, magni momenti actiones persecuta-
sunt. Postquam & de Chijs idem mihi recitandum
sit, quod utris illi sese apponere nolissent, isti præ-
stantiores mari fuissent. Ex his uero potentiam re-
gis considerare non licet, quibus cum utrisq; fuit:
sed quibus ipse pro seipso bellum gessit. Et primum
quidem Aegypto deficiente quid effecerit, aduer-
sum eos qui occupant eam sibi. Nonne ad bellum
hoc destinauit probatissimos illos Persarum Acro-
comam Tihrausten, & Pharnabazum qui trienni-
um illic commorati, ac plus damni passi, quam alijs
dederint, tandem sic turpiter discesserunt, ut non
porro qui defecerant, libertatem diligant, sed iam
uel finitimis præesse querant. Deinde in Euago-
ram, qui unius Cypri dominabatur ciuitatum, arma
mouens, p. fœdera dedit se. Porro insulâ inhabitâs,
iam olim infortuniam mari expertus est. Pro regio-
nis autem suæ præsidio ter mille duntaxat scutatis
Euagoras usus est. Attamen adeo exiguis copijs nō
potuit superior esse Persa, uerum enim sex an-
nos nunc iisdem consumpsit. Quod si iam ex ijs
quæ contigerunt, futura quæq; metuenda sunt, longe
1 3 . magis

ISOC. PANE. ORA. OCTA.

magis spes est alium deficere, priusquam illum ob-
sidione capiat. Tanta operibus regis tarditas inest.
In bello circa Rhodum, quum Lacedaemonios bene-
uolos, propter dissensionem reipub. haberet auxilia-
tores, nostro pariter ministerio usus, duce belli Cy-
mone, qui omnium erat longe diligentissimus in re
bellica, Graecis fidelissimus, rei militaris, ut nemo al-
lius, experius. Talem itaq; ducem nactus, treis quia-
dem annos classem quae circa Asiam centum dun-
taxat triremibus obsidebatur, obseruauit, mensibus
quindecim milites mercede uiduauit, itaq; quantum
in illo est saepe dissoluti sunt. Qui propter impediens
periculū socios suos, qui iuxta Corinthum cōspira-
rant, egre tandem manuali conflictu uicerunt. Haec
sunt maxime regis insignia facta, grauissimaq; bel-
la: quorum nunquam non meminere, qui res Bar-
barorum magni facere percipiunt. Proinde nemo
controuertere potest, quod uel non iustis exemplis
uitar, uel in minimis nequam sanē moram, maximis
rebus gestis omīssis: nam fugiens hanc ego calumni-
am, optima illius opera recensui. Neq; illa praeteri-
ens etiam, quod Dercyllides quidem mille armatis
Aeolidem gubernarit, Draco Atarneō capto, ter
mille pelta munitis collectis, Mysium agrum uasta-
uit. Thibron longe plures horum producens, to-
tam Lydiam depopulatus est. Agesilaus Cyri ex-
ercitū

IOAN. LON. INTERP. 84

exercitus opera, fere totam regionem intra Alym ob-
tinuit. Neque quae apud regem uersatur militiam,
neque Persarum fortunam timere dignum est: e-
tenim illi aperte palam demonstrati sunt ab ijs qui
cum Cyro unā ascenderant, nihilo meliores esse ijs
qui mari pugnant. Alia enim omnia praelia qui-
bus uicti sunt, omīto, ipsosque seditiones esse, ac nol-
le fratri regis alacriter ex animo morem gerere,
ac pericula subire praeter eo. Caterum postquam
Cyro uita defuncto, uniuersi Asiae ciues conuenie-
runt, adeo dimicarunt turpiter, ut nullum planē ar-
gumentum, nullum uerōum reliquerint, Persarum
fortunam laudibus euehere consuetis. Siquidem
assumptis sexaginta millibus Graecorum, non ijs
qui Aristidem delegerant, sed ijs, quibus propter
flagitia sua in ciuitatibus suis uiuere nequas erat,
qui ignari regionis, deserti à confederatis, proditi
ab ijs qui unā uenerant, orbati duce quem seque-
rentur, tanto minores illis fuerunt, ut praesentibus re-
bus diffusus rex, suisq; despectis per se uiribus, prin-
cipes Graecorum deuincire sibi ausus sit, ueluti si
hoc praeter leges egerit, exercitum conturbaturus,
postusq; erga Deos peccare delegit, quā in illos
aperte cognoscei infidijs enim deliquit, militibus per-
mauentibus ac belle ferentibus calamitatem: siqui-
dem abeuntibus illis Tisaphernem unā cum equitatu

ISOC. PANE. ORA. OCTA.

adlegant, à quibus illi per totum iter insidias passi,
æque profecti sunt ac si comitantium se stipati cater
ua essent: ubi sibi maxime propter desertæ loca, uas
stitatemq; timere augebantur, uberrimam sibi eaq;
felicissimam fortunam rati, si in quamplurimos ho
stes inciderent. Atque ut cuncta semel dicam,
Quum milites isti, neque ignaui omnino essent, ne
que uicis occupandis temere intenti essent, tutiorem
sane descensum sunt nacti, adeo ut Perse equites, in
illorum interitum missi, supplicarent eis, quo sese
in amicitiam suam reciperent: quocirca uidentur
mihi undique locorum aperte satis commonstrasse
suam molliciem, & effeminatam mentem. Etenim
in Asiæ maritima terra, multis uicti sunt prælijs: u
bi postea in Europam traieciissent, dedere poenam:
alij namq; ipsorum interierunt perperam, alij non
sine dedecore seruati sunt, ac morientes tandè apud
ipsas regias ludibrio sese exposuerunt. Neq; ho
rum quicquam citra rationem contigit, uerum om
nia merito accidere. Nec enim fieri potest, ut qui
sic educati institutq; sint, alterius uirtutis consortio
nem nanciscantur, aut pugna trophæum hostium e
rigant. Quis namq; illorum conatibus fiat uel dux
potens, uel miles bonus, quorum plurima pars est
inordinata turba, periculorumq; ignara, ad res bel
licas inepti, seruituti longè accommodator, atque
mali

IOAN. LONI. INTER. 65

mancipia nostra? Qui inter ipsos præcipuis hono
re & gloria fulgent, æque neq; publicè neq; ciuili
ter unquam uixere. Omne uero tempus transigunt,
his iniuriam inferentes, illis seruientes, ceu homines
naturam corruptissimi: qui corpora diuitijs quidem
tenere curent, animos uero propter dominatum una
personæ incumbentem abiectos, ac timore grauatos
circumferant, apud ipsam regiam explorati, prouo
lutatq; omnibus modis parum sapere meditantur.
Mortalem adorant, uel Deum ipsum saluantes, diui
na plus quàm humana despicunt. Vnde qui inter eos
ad mare descendunt, quos Satrapas uocat, non eru
bescunt illorum ob institutionem, uerum in ea ipsa
consuetudine perseverant, amicis infidos, inimicis ef
feminatos se ostendentes, aliàs abiecte, arroganter
aliàs, uitali uescientes aura, bellico sibi credere iun
ctos aspernantes, hostibus curam adhibentes. Nam
qui apud Agesilaum exercitus erat, octo menses suis
ipsius sumptibus aluerunt. At qui pro sese in peri
culis morati erant, alio tempore stipendio adeo frau
darunt, quum ijs qui Cisthenam comprehendissent,
centum talenta distribuissent, ac erga eos qui secum
aduersus Cyprum pugnassent quàm captiuos se ini
quiùs gessissent. Enimuero, ut simpliciter dicam, nò
singula, sed ueluti uulgatiora recensendo, quis illo
rum, qui aduersum ipsos bellum duxit non felix di
cescit

ISOC. PANE. ORA. VIII.

scēsit? aut qui ipsis subiectus nō misere adflīctus ob
bist diem? Nōne Cononem, qui pro Asia pugnas,
Lacedæmoniorū imperiū dissoluit, ad mortem cor
ripere ausi fuerit Themistocle, q pro Græcia, nauali
ip̄sos conflictu erat aggressus, uel maximis præmi
is honorarunt? Equi operæ precium est illorū nos
amiciciam diligere, qui benefactores suos ceu reos
cruciant, eos à quibus damnum accipiunt, adeo ad
peritē adulantur? In quos nostrum non peccarunt?
Quod temporis momentum relictum est, quo do
lum Græcis non tendant? Quid uero nostrarum re
rum illis non inuisum, qui deū etiam sedes ac tem
pla spoliare, imò & cōburere priori bello ausi sunt?
Quamobrem & Iones mihi iure commendandi ui
dentur, quod quā delubra ip̄sorum succensa essent,
obseruarint, num qui erigere de nūo, uel ad pristina
restituere formam uellent: nō quod ipsi indigerent,
unde instaurarent: uerum ut monumentum Barbaro
rum impietatis uel posteris foret: ut uel inde nemo
credat sic atrociter in Deorum sedes peccare ausis,
sed enim sui rationem habētes sibi metuant, ut quos
uideant non corporibus dumtaxat nostris, cæterum
dijs uel dicatis intulisse bellum. Proinde de nostris
etiā ciuibus mihi referenda sunt huiusmodi sanē nō
parum multa. Stenim quibus cum bellum gesser, cū
iisdem reconcilianur, ac prius omnino similitas
obliuiscuntur

IOAN. LONI. INTER. 86

obliuiscuntur. Epirotis autem neq; si beneficium ab
ipsis accipiant, gratiam habent: adeo perpetuam ad
uersus ipsos irā gerunt, ut pleriq; patres nostri Me
dorum in suis imitatioem, capitis damnarint. In con
uentibus autem hodieq; imprecationes faciunt, pri
usquam aliud quid sanciant, ubi quis ciuium Persis
legatus mittitur. Eumolpi deinde proles, atq; præ
cones, in sacrorum suorum peractione ob odium
illorum & alios Barbaros à sacris cohercere, ueluti
homicidas prædicunt. Adeo uero natura hostili in
eos adfectu ferimur, ut lubentissime cum Troicis tum
Persicis fabulis conuersemur, unde illorum calami
tates sciscitari licet. de bello in Barbaros gesto repe
riat quisquam hymnos æditos, de eo quo aduersus
Græcos pugnatum est, threnos nobis factos, eosq;
in festiuitatibus decantatos, illorum uero, miserie
causa nos meminisse. Arbitror equidē Homeri poēs in
propterea quoq; maiorem gloriam nactā, quod eos
qui belle contra Barbaros depugnarint, celebraue
rit, ideoq; maiores nostros preciosam illius artē redde
re uoluisse, cū in Musicæ præmijs, tū puellorū institu
tio: ut se penumero, carmina eius audiētes, inimiciā
discernamus, quæ iā inde ab initio semp nobis in istos
uiget, et uirtutes eorū, q Troiano bello clauerūt, æ
mularemur, et similia illorū opa ardēter desiderare
mus. Quare ualde mihi multa uidetur eē, q̄ ut in illos
actos

Homeri
poësis.

ISO. PANE. ORA. VIII.

acies educamus iubeant, maxime præsens occasio, quæ nulla ratione dimittenda est, quæ nihil etiam depertius est. Turpe namq; impendi, præsentem non amplecti, præterita autem facere mentionem. Quis enim bellaturis nobis aduersus regem, præter hanc maiorem opportunitatem optaremus? Nonne Ægyptus & Cyprus ab ipso defecerunt? Phœnice et Syria bello uastatæ sunt: Tyrus qua plurimum fissus, & suis hostibus capta: plurima Ciliciæ oppida, qui nostrarum sunt partium, tenent, alias obtinere nullius est difficultatis. Lyciam unus aliquando Persarum uicit. Ecatomnus Cariæ præfectus, reuera longo id tempore desciiuit, id quod ipse si expectamus, nobis fatebitur palam. A Cnido Sinoten usq; Græci Asiæ accolunt, quos nihil opus est ad arma hortari, ceterum à bello dumtaxat non prohibere. Quum ergo tot præstò sint prouocamenta, tantum bellum Asiæ circumstet, quid opus est, quæ futura sunt prædicare? Etenim quum paucioribus sint partibus ipsi pauciores, quid facerent, si aduersum nos omnes dimicare compellerentur: id quod nunc ferè sic habet. Nam si Barbarus etiam firmitus marinas ciuitates custodierit, maiores in ipsæ, quam hæcenus consueuerit, excubias canens, fortasse quæ iuxta Epirum sunt insulae, ut Rhodus, Samus, & Chius, in illius fortunæ deflexerint, nisi eas priores nos anteuertimus.

Quin

IOAN. LONI. INTER. 87

Quin & Lydiam & Phrygiam, ac suprapositam regionem in ipsæ studiis occupatam uerisimile est. Quocirca maturè opus est factò, nec ullam facere cunctationem, ut ne, quod patribus nostris, nobis eueniat. Qui quum Barbarorum experies, quosdam sociorum suorum dimitterent, pauci aduersum multos periculum subire coacti sunt: poterant enim ipsi si priores traiecissent in Epirum, cum uniuerfa Græcorum potentia, in una parte quamlibet ex gentibus capere. Est enim nemini obscurum non expectandum ei, qui contra eos qui uarijs locis colligantur, pugnaturus sit, usq; dum congregetur, sed enim adhuc sparsos eos inuadere. Qui primum igitur errauerant, hæc omnia correxerunt, ad maxima certamina redigentes. Si sapimus porrò, initio nos custodiaemus, illosq; præuenire conemur fixis circa Lydiam & Ioniam castris: non ignorantes quod uel nolentibus Epirotis rex imperet, sed ita, si maiorib; copijs se, quam sint apud ipsos munierit. Quibus ubi nos auctiores incessemus (id quod facile, modò uelimus, contingere nobis posset) tutò uel uniuerfa Asia potiemur. Longe demum pulchrius est, cum illo de regno decertare, quam de mutuo inter nos imperio contendere. Iam & hac ætate dignum est facere expeditionem, ut qui calamitatibus communicarunt, & bonis fruantur, nec uniuersum uitæ suæ cursum infelicia

infelicia passi transigant: satis enim tempestatis praeteriit, qua quid non acerbi contigit? Quum enim plerique humanae impendeant naturae mala, ultra quam futurum necessarium ea reperimus, bella et seditiones nobis ipsi concitantes intestinas: ut alij nostrum in sua patria inique interirent: alij in exiera terra liberis et uxoribus uagarentur: nec pauci ob quotidianam uictus inopiam, dum pro hostibus aduersum charos suos opere ferendo pugnant, morerentur. Quorum uicem nemo est qui unquam acerbe tulerit. At uero propter miseriae a Poetis confictas, causam illi putant, cur lachrymarentur: ueras autem ad afflictiones, quae quum multae in bello tum graues accidunt, intuentes, tantum abest ut miserentur, ut de mutuis suis malis plus uoluptatis capiant, quam peculiaribus suis bonis. Fortasse plerique uel meam stoliditatem irrideant, quod hisce temporibus hominum illorum infelicitatem lugeam, quibus Italia euerfa est, Sicilia in seruitutem redacta, tot urbes Barbaris subiugantur, reliquae Graecorum par es grauissimis periculis propinantur. Atqui demiror, ego ciuitatum moderatores, si prudentiam sibi uindicent, cito super talibus rebus, neque dicere, neque cogitare unquam quicquam potuerint: oportebat enim ipsos, quando quidem ea gloria digni erant, omnibus alijs dimissis, de bello Barbaris inferendo dissertare, consiliaque capere

ferre: fortassis aliquid perfecissent: quod si uel antea renuissent, argumenta tamen, instar oraculorum, in reliquum tempus reliquissent. Iam uero qui omnium sunt celeberrimi, in maximo honore constituti, hi uel minime hisce nauant honestam operam, nobis uero a ciuilibus rebus seiunctis consultationem harum rerum fecerunt reliqua. Enimuero quo animo deiectiones sunt praecellentes nostri, hoc alios fortius perpendere conuenit, quo pacto ab imminente inimicia liberemur. Nequicquam nunc pacis foederamur. Bellum enim non dissoluimus, uerum diffirimus occasiones expectantes, quibus immedicabilis quiddam mali uicissim efficere queamus. Nam decet huiusmodi insidias e medio tollentes illis operibus aggredi, quibus patriam nostram tutius inhabitamus, ac maiore fide erga nos ipsos imbuiamur. Proinde simplex et facilis hisce de rebus quidem est ratio. Fieri enim non potest, ut stabili pace perfruamur, nisi communi totius Graeciae bello adoriatur Barbaros: nec inter Graecos unanimitas florere potest, nisi amicitia nostra illis adempta, pericula uero intacta ipsis steterint. Quibus peractis, ac penuria uitae sublata, quae sodalicia destruit, sanguine iunctos ad inimiciam perducit, omnes homines ad bella et seditionem commouet, non est quod non unanimis futuri simus, ac uera erga nos mutua beneuolentia habituri.

Quare

ISO. PANEGI. ORAT. VIII.

Quare præ omnibus curandum, ut inde bellū quam
celerrime in Epiro definiamus, ut uel hoc saltem bo
no è periculis erga nos mutuo perlatis fruamur, si
horum experimentis aduersus Barbarum concitari
nobis placuerit. At propter fœdera dignum fortasse
continere, nec urgere citiusue parire miliciam, per
quæ aliquot liberatæ ciuitates regi gratias habent,
tanquam per illum suæ reipub. libertas obuenerit
sibi. Quæ uero Barbaris deditæ sunt, potissimū La
cedæmonios accusant: deinde & alios qui pacis con
sortes existunt, ueluti pro ijs seruire coactæ sint. Et
quī non oporteret soluere talia pacta, è quibus hu
iusmodi celebritas oritur, ut Barbarus curet Græci
am, & pacis custodem agat? At uestrum aliquot a
bolent pacem, inq; eandem sunt parum æqui. Et qd'
uel omnium maxime ridiculum est, quod quæ in pa
ctis memoriæ prodita sunt, minime seruamus. Quæ
enim suo iuri relinquunt insulas & ciuitates in Eu
ropa sitas, uel olim uiolata, incassum columnis in
scripta leguntur. Quæ uero rubore nos perfundūt,
ac non paucos sociorum dederunt, hæc per regio
nem nostram passim & omnia ea rata facimus, quæ
opus omnino foret auferre, neq; ullum relinquere di
em, ut quæ mandata non fœdera esse putemus. Quis
enim ignorat fœdera esse, quæ æquæ & communi
ter utrosq; nos astringant: mandata, quæ alios præ
ter

IOAN. LONI. INTER. 89

ter iusticiam imminuunt? Propterea & qui pro hac
pace legatione functi sunt, iure accusauerimus: quia
à Græcis missi, pro barbaris sanxerunt fœdera: con
ueniebat enim eos, num singulos suæ relinquere li
bertati, uel mancipiorum etiam, siue eorū quos sub
pacis tanemus pacto, dominari, placeret: unum
scilicet quippiā horum facientes, aut publicum ius
constituentes, sic his de rebus pacisci. Nunc nostræ
urbi & Lacedæmoniorum nullo impertito honore,
Barbarum totius Asiæ dominum constituerunt, ac si
pro illo bellum nos gereremus, Persarumue regnū
ex antiquis seculis fuisset nobis ciuitates nuper inha
bitantibus: quum interim nuper quidem Persis ho
nor contigerit, nos uero nullo non tempore inter
Græcos rerum simus habenas moderati. Porro per
ea quæ recensui, arbitror in aprieum me positurum
ignominiam, nobis factam, regis adeoq; fraudem.
Etenim quum uniuersus terrarum orbis in duas sit
parteis diuisus, alteraq; Asia, altera Europa nomine
tur, dimidiam sibi ex fœderibus uendicauit, tanquā
aduersus Iouem terram distribuat, sed non contra
mortales fœdera sanciat: ea enim et nos lapideis co
lumnis inscripta, publicis templis reponere coëgit,
longè honestius trophæum scilicet ijs, quæ prælijs
essent paria. Sed enim trophæa pro modicis etiam
actis, uel unius fortune sunt: columnæ uero p quo
m libet

Hæc in ui
ta Isocra
tis, cū De
mosthenis
σεμνότη
τι cōfert
Philostra
tus.

ISO. PANEGI. ORAT. VIII.

libet bello uel per totam Græciam erectæ cernuntur. Vnde succensere dignum est, perspicereq; ut de ijs quæ facta sunt, nos ulciscamur, ac futura permutemus in meliorem statum. Turpe est Barbaris seruis priuam nobis uitæ & publice tot sociorum nostrorum ipsis inferuire passim uidemus? Nonimus eos qui in Troiano bello uersari sunt, una muliercula raptâ, tam uehementer omnes ob uim factam ex-canduisse, ut non antea à bello desisterent, quam urbem eius qui peccare ausus erat, diruissent. Et nos tota Græcia iniuria etiamnum affecta, nullam publicâ faciemus ultionem? digna uotis nostris peragere, nō est nephas tamen. Vel hoc solum bellum pace melius est, consilio plus quam miliciæ conueniens, uir, scq; uero conducibile, tum tranquillis esse uolentibus, tum desiderantibus etiâ bellare. Licebit enim his intrepide suis rebus frui: illis uero alienis facultatibus diuicias suas auctiores reddere. Quod si quis omni ex parte secū hæc reputet, has nobis plurimæ actiones prodesse reperiet. Age contra quos bellare oportet eos, qui nullius circumuentionis quæstusue studio flagrant, sed iusticiam contemplantur? Nōne aduersum eos qui ante hac Græciam uexarunt, nunc insidias neſtunt, ac semper tali in nos adfectu perdurant? Quib. inuidere par est eos, q nō omnino fortunidine destituti, sed moderatē suo robore utuntur?

IOAN. LONI. INTER. 90

tur? Nōne maiore potentia et imperijs munitis, q hoīe. deceat, minori uero dignis, ijs q apud nos infortunati degūt? In quos magis exercere miliciam cōuenit, eos, q pietatē iuxta iueri pcupiunt, ac reipub. pspicere? Nōne aduersum eos q natura belli studiosi sunt, ac patrij hostes: q plurima bona possidēt, ac minimū tñ p ijs sese ulcisci quēt? Nōne igitur horū oīm illi rei detinentur? Neq; ciuitates tristabimus, ex ipsis milites accersentes, qd nūc in mu. uis bellis ipsis turbulentissimū est: lōge nanq; pauciores fore puto, domi manere uolentes, q qui seq castra impense cōcupiscant. At quis adeo siue iuuenū siue seniorū torpeat, qui nolit huic sese accingere miliciæ, quæ ab Atheniensib. quidē et Lacedæmonijs administratur, p sociorū uero libertate colligitur, ab uniuerſa græcia legatur, ad Barbarorum supplicium proficiscitur? Qualem uero quantamq; famam, memoriā et gloriam operæ precium est putare, aut uiuentes habituros aut morientes post se relicturos, qui in huiusmodi opibus se præclare gesserint? Si .n. qui aduersus Alexandrū pugnarūt, unicumq; dūtaxat oppidū cepērūt, tantis præconijs digni iudicati sunt, qualia nā encomia expectare decet eos, q totā sunt Asiā adepturi uictoria? Quis .n. uel Poëtarū uel oratorū nō sese exercebit et philosophabitur, suæ sententiæ ac illorū iuxta uirtutis memoriā in omne æuum relicturus?

ISO. PANE. ORAT. VIII.

Non eadem nunc mente sum in præsentiâ, qua circa orationis huius exordium eram: putabam enim tū de rebus pro decoro me posse dicere: iam uero ad amplitudinem earum nō peruenio, imō multa eorū quæ deliberaram, me fugerunt. Nos ipsos igitur p̄spicere operæ precium est, qualemnam felicitatem adsequamur, si bellum quo iam nunc occupamur cōtra Epirotas gesserimus, felicitatem Asiæ in Europam translaturi: nec auditores tantummodo facti abeamus, sed ut qui possunt, mutuo sese adhortentur, ac nostram Lacedæmoniorumq; urbem in gratiam redire uicissim elaborent, contentiosas orationes, aduersus depositum scribentes, ac de alijs omnibus quibus de nugantur iam nunc, cessare statuunt. Circa orationem hanc meam crient, considerentq; quo pacto melius de ijs rebus me dicant: cogitantes iuxta, quod qui magna polliciti sunt, non decet in minimis morari, neq; talia producere in medium, ex quibus persuasorum uita non emolumentum aut commoditatem aliquam recipiat. Sed enim quibus si perficiantur, quum ipsi à tanta ærumna liberentur, tum alijs magnorum bonorum autores esse uideantur.

PANEGIRICI FINIS.

PLA=

IOAN. IONI. INTERP. 91

PLATAICI ARGVMENTVM.

Supplicant Plataenses Atheniensibus, ut se à u Thebanorum defendant, qui præter fœdera ius & phas patriam suam ceperant, ui spoliarent, & subiugarāt. Adhortatio est, mixtam accusationem habens Thebanorum. Oratio tota pathetica.

PLATAICVS ORATIO NONA.

Compertum habentes Athenienses, quum inuicem passis alacriter uos opem ferre solere, tū benefactoribus ingentes omnino gratias referre, uenimus supplicaturi, ne negligatis nos hoc pacis tempore à Thebanis uastatos. At uero quum pleriq; iam ad uos confugerint, omniaq; peregerint, quibus opus habuissent, arbitramur decorum esse uobis maxime urbi nostræ non parum providere, Neq; enim iniquius ullos quàm nos in tantas incidisse calamitates inueneritis, neq; ex multo iam tempore melius erga rempublicam adfectos. Præterea de huiusmodi uos rogaturi adsumus, in quibus nihil, quoad uos periculi inest, sed quorum causa, omnes homines, si à nobis persuasi fueritis, pietissimos & iustissimos omnium Græcorum putabunt. Quod si Thebanos omni ex parte in hoc instructos uideremus, ut persuaderent quod nihil in nos admiserint, breuioribus rem nostram expediremus. At postquam

m 3 cō

eò infelicitatis protrusi sumus, ut non contra ipsos duntaxat certamen nobis ineundum, uerum & aduersum sufficientissimos oratores, quos à nostris sibi constituerunt isti patronos, necessariū est prolixius uobis paulōrem omnem exponere. Difficile est quippiam calamitosius adferre ijs quæ nos sustinuiamus. Quæ enim oratio nostras arumnas æquare possit? Quis tanta præditus eloquentia, ut satis accusare queat Thebanorum in nos cōmissa? Pro uirili tamen uobis horum iniquitatem facere planam tentabimus. Multo uero maxime indignamur, quòd tantum abest, ut reliquis Græcis pares censeamur, ut hoc pacis ictorumq; fœderum tempore, neque publicæ libertatis consortes simus, neq; moderatam seruitutem assequi digni simus iudicati. Precamur itaq; Athenienses, ut beneuoli ijs, quæ per me dicentur auscultetis, reputantes apud uos, omni à ratione alienissimum nobis accidere, si Thebanis, qui nūquam nō hostili in uos animo extitere, libertatis auctores sitis. Quales si uos cognosceremus, neq; uobis aduersus illos maxime inuisos supplicaremus. De ijs ergo quæ per illos facta sunt, non uideo, qui me prolixum esse oporteat. Quis enim ignorat, quòd regnum nostram distribuerunt, urbemq; suffoderunt? Quibus uero dicendo uobis imponere se sperant, ea nos docere facimus periculum. Quædam au-

dent

dent asseuerare, quòd propterea nos inuaserint, quòd illis tributum pendere noluerimus. Primum igitur cogita Athenienses, si iustum sit, pro huiusmodi delicto adeò diris grauibusq; poenis nos adfligere. Deinde, si congruum uobis uidetur, Plataeensium ciuitatem nullis rationibus persuasam, sed ui coactam Thebanis tributariam fieri. Equidem nullos planè mortalium audetiores illis esse puo, qui cuiuslibet nostrum peculiaries ciuitates demoliantur, sua uero reipub. forma, nostras tñ nihil indigentes: communicare cogant. Proinde non uidentur esse in confesso, quæ tum aduersum alios, tum nos agunt: oportebat enim eos, postquam rempub. nostram, quemadmodum Thespenses et Tanagraeos persuadere non poterant, hoc tantū agere uti Thebis tributū pendere mus, tñ. n. nihil immedicabilis mali passos nos quereremur. Iā uero perspicuū fit, id nō aīo fuisse illis, sed. n. nostram terrā atq; regionē desiderasse. Demitor uero, ad quæ nam facta respicientes, quoue pacto iustū unquam statuētes, hæc nobis imperare putent. Nam si maiorū consuetudinem introspexerint, non sibi dominandum esse alijs reperient, uerum Orchomenijs potius reddendum tributum. Sic enim uetus consuetudo tenebat. Sin fœderibus deferendum honorem arbitrentur (id quod haud quaquā iniquū est) quī non se præter æquitatem agere,

eaq; transgredi fatebuntur? iisdem enim & minores
& maiores ciuitates legibus astringi iubent. Atqui
propterea nihil eos impudentes fore reor, uerum
hac se ratione defensuros: q; cum Lacedæmonijs o=
pem ferendo, copias illas nostras perdiderimus, ipsi
deinde conuenientia egerint. Ego uero nullam neq;
causam neq; accusationem pluris ualere iuramentis
et pactis reor. Quod si eam ob rem accipere daninū
aliquos conuenit, quia Lacedæmonijs tulerint opē,
non iure ex omnibus Græcis Plataeenses electi sunt.
Nec enim nostra sponte, sed coacti illis inserviēba=
mus. Quis enim crediderit eō nos dementiæ prola=
bi, ut pluris fierent ij, qui nostram captiuant urbem
potius, quā ij qui suæ ciuitatis participes eos faci=
ant? Difficile autem noua struere fortassis erat, quē
isti paruum habitarent oppidum, illi adeo magnam
potentiam possiderent, ut quibus Harmostes, & ex=
cubie præstō existerent: atq; præsidia, quumq; tanta
milicia Thepiensibus esset, à quibus non minus, q̃
à Thebanis perditī sumus, licet causa iustiore. Nā
Thebani, pace existente, non debebant eorum, quæ
iam olim facta erāt meminisse: at uero illi bello pro=
diti, non iniuria maximam de nobis pœnam sumpse=
re. Arbitror aut neq; hoc uos ignorare, quod uel alio=
rū Græcorū pleriq; istos corporib; suis cogeant ut
sequi, cū tamē mēte beneuolentiāq; nobiscū essent.

Quos

Quos quam expectare decet mentem habituros, si
audiant, quod Thebani Atheniensium populo per=
suaserunt, quod nulli sit parcendum eorum, qui à
Lacedæmonijs orti sint. Horum enim sermo nihil a=
liud, quā hoc ipsum posse uidebitur. Neq; enim
propriam accusationem facientes aduersus nostram
ciuitatem, eam perdiderunt, sed quam æque cōtra
illos statuere poterunt. Vnde consultare opus est
considerareq; ne eos qui antehac Lacedæmoniorū
oderunt urbem, horum iniuria reconciliet: efficiat=
que ut illorum societatem suam esse salutem putent.
Animo reuoluite, quod bellum suscepistis propin=
quissimum, non pro nostra neq; sociorum libertate,
quam omnes iam antea possidebamus, ceterum pro
ijs qui præter iuramenta & pacta, suis quoque rei=
publicæ legibus orbatī sunt. Quodq; omnium est
miserrimum, si ciuitates, quas indignum iudicastis,
ut Lacedæmonijs seruirent, eas nunc à Thebanis
interire negligatis: qui adeo uestram imitari clemē=
tiam timent, ut quod omnium uidetur grauissimum
esse, ab hac potius ciuitate nos captiuos fieri præstite=
rit, quā horum uicinos esse. Nam qui à uobis ui=
capti sunt, illico ab Harmoste & seruitute liberati
sunt, ac etiamnum consilij & libertatis participes.
At enim qui hos proxime habitant, nihil minus mā=
cipijs quidem seruiunt, alios non antea diuexare

m s ces

ISOC. PLAT. ORA. NONA

cessant, donec eos eo quo nos statu degimus, perdu-
xerint. Lacedæmonios accusant, quod Cadmeam
ceperint, præsidia in oppida passim collocarint: im-
psi uero non uigiles intromittunt, sed horum quidē
muros defodiunt, alios funditus perdunt: nihil se
gravius admittere putantes, eo impudentiæ malici-
æq; pertracti, uti suam salutem ab omnibus planē
socijs curandam æstiment, aliorum autem seruitu-
tis seipsos dominos constituunt. Equis istorum sce-
leratam circumuentionem non damnet, qui imbecil-
lioribus quidem dominari quærunt, præstantiori-
bus se æquales oportere putant, ac nostræ ciuitati
terram ab Oropijs datam inuident, ut alienum locū
distribuunt, præter alia scelera causantes, ueluti pu-
blico sociorum bono hæc fecerint? Proinde oportet
bat eos, quum hic concilium existat, uestraque urbs
melius impertire consilium rebus, quam Thebano-
rum queat, non huc defendendorum actorum gra-
tia conflucere: sed antequam ordirentur quicquam,
uos consilij capiendi causa accedere: qui simulac su-
æ cuiusq; nostrum facultates diripuerunt, socijs ca-
lumniam imposituri ueniunt, quam uos pro uestra
sapientia obseruabitis. Longe enim pulchrius est
illos cogere, uti uestram inuentur pietatem & inno-
centiam, quam persuaderi uobis, eos esse participes
sceleris, qui nihil planē de eodem, ut alij, nouerunt.

At

IOAN. LON. INTERP. 94

Arbitror autem omnibus esse palam, hoc pruden-
tibus conuenire, in bello uti circumspiciant, qua
uia superiores sint hostibus: facta rursus pace,
nihil item iureiurando & fœderibus antefere-
dum est. Iam quid aliud illis in omnibus legatio-
nibus in ore iactabatur, atque libertas, suæq; rei
publicæ leges propriæ? Copiam ubi sibi quid-
uis pro suo arbitratu faciendi datam putant, cum-
ctis alijs neglectis, pro suo lucro, uolentiaque di-
cere non erubescunt, asseuerantes Thebanos obti-
nere nostram, id sic conducere socijs, satis com-
pertum habentes, quod neque illis præter æquita-
tem auaris, nihil unquam contulerit, ac pleriq; iam
alienam desiderantes impense, nullo iusticiæ respec-
tu, suam ipsorum rempub. in maxima pericula non
iniuria coniecerunt. Sed neq; illud prætexere que-
unt, quod quorum illi sint amici, eorum constanter
perseuerent: nos digne terreri, ne terram nobis su-
mentes, ad Lacedæmonios deficiamus. Nā reperte-
tis nos bis quidem obsidione captos, uestram ob ami-
ciciam, istos in eandem urbem sæ penumero peccas-
se. Quorum ueteres proditones cōmemorare, mul-
ti negotij fuerit. Gesto enim Corinthiaco bello, horū
propter iniuriā, Lacedæmonijsq; aduersum eos ex-
ercitū ducentibus, uestra opera seruati, non ut grati
uobis essent cogitarunt, uerum ut statim diremissis
bellum,

ISOC. PLAT. ORA. NONA

bellum, relictis uobis ad Lacedæmoniorum societatem se receperunt, Chijs, Mitylenæis ac Bisantijs apud uos permanentibus: ipsi uero tantam habitantes urbem, uobis sese credere, communesq; suas exhibere uires non sunt ausi. Ad tantam uero effœminationem, malitiam atq; insipientiam peruenērunt, ut iuramento se astringerent, se illis aduersum uos seruuituros, qui ciuitatem eorum seruastis: pro qua perfidia meritam dijs pœnam dederunt. Cadmea enim comprehensa, denuo sunt coacti huc ad uos cōfugere: unde uel maxima perfidiæ suæ argumenta ostenderunt. Nam uestra rursus seruati uirtute domum reuersi, ne momento quidem temporis uestrorum partium permansere: missis namq; statim ad Lacedæmonios legatis, paratos se illis seruire, neq; quicquam eorum quæ antea fassi essent, in eos se attenturos. Eo quid opus multis? Nisi præciperent Lacedæmonij ne transfugas recipere, neq; suam patriam homicidis aperire, nihil eos prohiberet, quominus cum ijs qui uobis iniurijs sunt, contra uos benefactores militarent: ac tales nuper quidem erga rempublicam hanc extiterent, qui iā olim totius sunt Græciæ proditores, ipsiq; pro adeo uoluntarijs et enormibus flagitijs ueniam cōsequi digni uisi sunt, neq; uobis tantillum curæ esse, ea ad quæ adactos nos per eos conquerimur, neq; nobis ueniam daturos

IOANNE LON. INTER. 95

ros existimant. Enimuero Thebani ipsi Laconismum alijs obijcere audēt, quos omneis plurimo temporis Lacedæmonijs seruissē et nemus, alacriusq; pro illorum imperio quā sua salute pugnassee. Quæ enim in irruptione in hanc terram facta ipsi nō sunt reperti? Qui infensores uobis, magisq; hostili in uos animo flagrarunt? Decelico bello maiorum præ alijs incurstantibus autores malorum extiterent. Nōne quum infortunio essetis obnoxij, soli sociorum suffragia dederunt, quod urbem uestram in seruitutem redigi necesse sit, ac terram desertam relinquere, quemadmodum Criseum agrum? Quare si eadem, quæ Thebanorum est, sententia Lacedæmonijs staret, nihil prohiberet uos, qui toti Græciæ salutis causa extitistis, à Græcis captiuari, maximisq; calamitatibus obrui. At uero quam tantam beneficentiam commemorare iuste queant? Quodue beneficium satis fuerit ad soluendam inimicitiam, quæ propterea merito in eos geritur: illis ergo nulla planè defensio, nullum remanet uerbum, qui tā grauiter peccarunt. Patronis eorum, si qui pro ijs dicere uolūt, illa duntaxat ratio superest, quod Boeotia pro uestra nunc regione pugnat: unde si amiciciam erga illos uestram sustuleritis, non conducibilia socijs peragetis: nec enim parum momenti est, si eorum ciuitas Lacedæmoniorum partes sectetur. Ego uero neq; socijs

Bellum
Decelici.

ISOC. PLAT. ORA. NONA

socijs prodesse reor, si imbecilliores præstantioribus
seruiant. Neque enim exacto tempore, pro alijs
quàm ijs bellum gessimus. Nec Thebanos eo uesti-
niæ peruenturos reor, ut à uestra desistentes socie-
tate, Lacedæmonijs urbem dedant. Non quod illorū
moribus adhibeam fidem: uerum noui, quod cogno-
seant, è duobus alteram sibi necessarium: siue mane-
ant, moriendum, et qualia meruerunt ferenda: siue
transfuga fiant, egendum, ac omni se spe priuan-
dos. Num enim erga ciues sese bene habent: quorum
quosdam trucidantes, quosdam ex urbe eiicientes,
facultates diripuerunt: siue alios erga Bœotos: quo-
rum non solum iniuste dominari conantur, sed ho-
rum quidam suffodiunt muros, alios uero terras sua
priuarunt. Ad uestram porrò ipsis ciuitatem redi-
re non datum est, quam adeò frequenter amisisse ui-
debuntur. Quare non est quod uelint ad uos, qui
se dignos ad aliam affectandam reputarint, suam re-
pub. adeò temere aperteq; reijcere, longe uero ad
cunctas actiones elegantius parabuntur: ac tanto
uobis exhibendum à se similitum pluris facient,
quanto de se ipsi magis metuent. Satis, opinor, demō-
strarunt uobis, quatenus ingenio illorum utendum
sit, ex ijs quæ circa Oropum egerunt. Quum enim
speraret iam sibi datam facultatem, uel quiduis pro
suo arbitrio faciendi, non uelut socijs uobis adiun-
cti,

IOAN. LON. INTERP. 96

ti, sed uelut in hostes nocentissimos peccare ausi
sunt. Qua de causa ubi eos à fœdere seuocare ue-
stro iudicassetis, à suis conatibus desistentes accesser-
e uos, humiliore affectu quàm eos hodie patia-
mur nos. Quocirca si qui oratorum nos terreat
dicentes, periculum esse, ne immutentur ad Lacedæ-
monios deficientes, non est cur credamus. Huius-
modi namque eos necessitates comprehenderunt,
ut longe citius uestrum imperium, quàm Lacedæ-
moniorum sustineant societatem. Quod si omnino
contraria sint facturi, neq; sic uobis decere puto, ut
maioris Thebanorum ciuitatis rationem faciatis,
quàm iuramentorum, quàm fœderum: cogitantes
primum, quod neuiquam pericula, sed ignomini-
am et ruborem timere uobis patrium sit ac peculia-
re. Deinde quod superiores bellis contingit fore, nō
qui ui ciuitates diruunt, sed enim qui sanctius atq;
elementius Græciā administrant. Et hæc pluribus q-
dem confirmari exēplis possent. Igitur quæ nostris
tēporibus accidere, Quis ignorat, quod et Lacedæ-
monij potentiā uestrā intolerabilē esse uisam dissol-
uerunt: Parū occasionis ad marinū bellum primū
habentes, collectis propter eam gloriam, quam uo-
bis inuidebant Græcis, uerum imperium illorum
denuò abstulisti, ex non satis meritis cincta ur-
be, ac inuulda proruentes, iusticia socia fult.

Quod

ISOC. PLAT. ORA. NONA

Quòd uero harum rerum rex non fuerit autor, posterius tempus aperte demonstrauit. Nam quum res Xerxis urgerent, ac uestri desperabundi essent, Lacedæmonijs aut uniuersæ ferè ciuitates seruirent, adeò tamen eos bellando superastis, ut libenter illi pacem factam uiderent. Nemo igitur uestrum iuste pericula sibi imminere formidet: neq; auxilio cariturum putet eum, qui iniuriam passus uelit succurrere: non solis Thebanis, aduersum quos nunc suffragia ferentes, multos uestram desiderare amicitiam facietis, ubi enim indicaritis, ut æque pro omnibus, pactorum causa, bellare parati sitis. Qui eò dementiæ peruenient, ut cum in seruitutem redigentibus Græciam esse malint, quàm uestras sectari partes, qui pro libertate certatis? Nisi enim statuentes quippiam, si denuo bellum oritur, Græcos uobis conciliaritis, siue rei publicæ uestre libertatem prætendentes, quam uoluerint ciuitatem depopulari Thebanis permittetis. Qui uero non contra uestram humanitatem agere uidebimini? potissimè si periuros & foedifragos non prohibeatis Thebanos? Porro contra Lacedæmonios pactorum nomine ducere exercitum tētabitis: à uestris enim facultatibus excidistis, quum socios impendiò auctiores reddere cuperetis: ac illos alienam obtinere terram sustinebitis, taliq; committere, propter quæ peiora res

IOANNE LON. INTER. 97

res uos esse nemo non putabit? Omnium uero longe absurdissimum, si illis qui Lacedæmonijs conuersantur perquam familiariter, uisum est uobis optulari, si quid aduersum pacta istis imperent. Nos plurimo temporis uobiscum perseuerauimus, postremo uero bello sub Lacedæmonijs eò coacti sumus, propterea omnium miserrime hominum diuexatos negligetis? Qui enim nobis infeliciores usquam reperientur, qui patria, qui terra & facultatibus una die spoliati, omnium maxime necessariorum facti sumus indigerrones & mendici constituti, ambigentes quò diuertamus? è patria enim excidentes, desperantes & errantes Græciam perlustramus, omnibus egre affecti habitationibus. Nam si infortunatos deprehendamus, dolemus, ac præter domesticamala & alienorum consortes esse adigimur: sin ad felices ueniamus, grauius dum multò habemus, non illorum fortunæ inuidentes, sed per bona potius præsentia nostram calamitatem respicientes, propter quam ne unum quidem diem citra lachrymas transigimus: lugentes enim patriam lamētantesq; nostram ob permutationem, omne tempus consumimus. Quam enim putatis nobis mentem esse, parentes nostros indigne senio suo tractari, aliq; conspiciētib; liberosque nostros non eam ad spem, quam feceramus, institui, sed plerosque ob modicum lucell

ISOC. PLAT. ORA. NONA

celli seruire, alios ad mercenariam operam profectos, alios uero, ut quisque pro se possunt, quotidianum uictum comparare, quod et maiorum suorum facta, suam etatem, ac nostros dedecet conatus. Quodque omnium est maxime perdoluit nobis, ubi uiderit quispiam a sese mutuo discedere, non solum a ciuibus ciues, sed uxores a maritis, a matribus infantes et liberos, omnemque distrahi cognationem, quod non paucis nostrorum ciuium propter inopiam contigit. Publica enim uite nostre ratio perdit, quemque nostrum priuata spe imbuat. Neque alias uos ignominias, paupertatis et fugae causa factas, latere puto: quas nostra quidem mente, praeter alijs malis acerbius quidem ferimus, oratione uero praetermittimus, erubescere admodum nostra ipso rum infortunia exactius explorare, quae apud nos perpendentes, causam putauimus cur nostri diligentiores ipsi curam, apud uos praesertim gereremus. Etenim neque uobis alieni sumus, uerum beneuolentia omnes familiares, plerique nostrum cognitione uobis iuncti, propter connubia uestra reipublicum filiabus stabilita: ut adeo uos negligere non deceat ea, quorum causa supplicatione huc uenimus. Etenim longe omnium grauissimum fuerit, si antea hac patriam nobis imperiis uestram, nunc uero ne nostram quidem restituere uobis placeat. Neque

IOAN. LON. INTERP. 98

que porro decet unius cuiusquam, qui praeterphas infelicitatem sustinet, uos misereri, totam uero ob ciuitatem inique perditam, uos nullo misericordiae adfectu tangi, quae ad uos praesertim confugerit, quibus neque antea turpe, uel inglorium fuit, si quando supplices miserati fuissetis. Nam quum Argui ad progenitores uestros uenissent precantes, ut reciperent eos qui sub Cadmea mortui essent, persuasi ab illis, Thebanosque cogentes aequabilis consultare, non solum ipsi tum temporis grati fuere, uerum et urbi gloriam sempiternam per omne reliquerunt aeuum, quam a uobis contemni nullo pacto decet. Etenim turpe de maiorum est factis gloriari, illis uero contraria, quantum ad supplices attinet, peragere. Atqui nos de multo maioribus iustioribusque uenimus precaturi. Siquidem illi alienam erga terram militiam exercentes supplicabant uobis: nos uero, quod propriam nostram terram amiserimus. Et illi pro mortuorum sublatione obsecrabant, nos uero pro superstitium salute. Est uero nec aequale malum neque simile, defunctos arcere sepultura, et uiuentes patriam spoliare, alijsque bonis omnibus. Enim uero grauius est hoc prohibentibus, quam infortunatis. At nullum confugij relictum esse locum, exule factum, nullo non uexari die, nec posse suis auxiliari, sed eos potius despicere cogi-

n. 2. quid

ISOC. PLAT. ORA. NONA

quid attinet commemorare, quantum alias excellat calamitates? Quam ob causam omnes uos supplicibus uotis rogamus, ut nobis reddatis tum terrarum urbem: Seniores iuxta monentes, quam sit miserabile, tales nos uidere infelices, ac rebus etiam necessarijs destitutos: Iuniores uestrum orantes ac deprecantes, ut coetaneis suis opem ferant, nec despiciant qui sint commemoratis maiora passi. Debetis hoc praemij solis Graecorum nobis iustis reddere. Maiores enim nostros, aiunt, patribus uestris bello Persico deficientibus, solos eorum qui extra Peloponnesum agunt, communia cum illis pericula subiisse, ac iuxta patriam illis conseruasse: ut non iniuria idem beneficij recipiamus, quo in uos beneficij extitimus. Quod si nihil uobis corpora nostra curare uisum est, non est quod regionem tamen deuastari sustineatis, in qua maxima uirtutis uestre argumenta, sociorumq; uestrorum relictia cernuntur. Trophea quidem sua cuiq; urbi sunt: illa uero pro uniuerfa Graecia aduersus uim Asiae consistunt. Quae Thebani meritis oblitterabunt: quod quae tum temporis erecta sunt trophea, illos pudefaciant: quae uestra interest tutari, ex illis enim operibus constituti, Graecorum estis duces. Nec ab re fuerit, Deorum Heroumq; qui eum tenere locum, meminisse, nec aspernari eorum imminui honores, quibus uos
litantes

IOAN. LON. INTERP. 99

litantes tantum periculis sustinistis, quod et hos et alios Graecos liberauit omnes. Opus est autem et maiorum quandam habere rationem atque prouidentiam, neque negligere eos, nullumue pietatis eorum habere respectum: cogitantes quoniam illi ipsi erga uos affectu sint, si modo quis illis sensus et mens inest, ob ea quae hic fiunt. Si uobis dominatu fungentibus senserint, eos qui Barbaris seruire non dedignati sunt, aliorum Graecorum praesides factos. Nos uero qui pro libertate patriae una cum ceteris pugnauimus, ex omnibus Graecis unos desertos ac perditos, ac sepulchra eorum qui periclitati erant, non assequi lege decretos honores, praeter indigentiam eorum, quorum iusta facere interest. Thebanos his contraria perscipientes, illam obtinere terram. Veniat uobis in mentem, quod et Lacedaemonios grauissime accusastis: quod Thebanis gratificantes, Graecorum proditoribus, uos a quibus beneficium acceperant, perdiderint. Ne igitur hanc ignominiam uestram sinatis deturpare rempub. neque iniuriam illorum praesenti uestrae gloriae anteferatis. Ceterum quum pleraque supersint, quibus eo perduciqueatis, ut maiore salutis nostrae cura tangeremini, breui non possum omnia oratione comprehendere: uerum operae pretium est, ut simulatque uos ipsi, quae praetermissa conspexeritis, ac ad memoriam reuocaueritis,

ISOC. AREOPA. ORA. X.

ritis, soluta iuramenta, rescissa foedera, uestram in istos beneuolentiam, istorum in uos hostilem animum, de nobis quæ iusta fuerint decernatis.

PLATAICI FINIS.

AREOPAGITICI
ARGVMENTVM

Areopagitas ad meliorem mentem res uocat: isdem ne præsentī felicitati fiant, persuadet: utq; Reipubl. corruptum statum ad meliorem perducant, imitando ueteres Areopagitas, à Solone & Clithene institutum & redintegram. Adeoq; confert maiorum politiam cum præsentī. Vide Dionysium Halicar.

AREOPAGITICVS

ORATIO DECIMA.

NON paucos uestrum demiratos arbitror, quid sententiæ salutaris habens accesserim, tanquam periculo Respub. obnoxia sit, nec in bono sint res illius statū sitæ, ut quæ non plus res triremes quàm ducentas possideat, pacem uero in ijs quæ circa regionem sunt, ducat, ac marimum
impe

IOAN. LON. INTERP. 100

imperium teneat: plerofq; porro socios paratos, si quo nobis opus fuerit subuenire, habeat, longeq; plures qui coordinationes perficiunt, ac iniuncta sibi persequuntur. Quæ quum se ita habeant, merito quispiam dixerit, uobis talem esse confidentiam, quæ ab omnibus periculis aliena sit, hostibus uero ut sibi metuant, necessarium existeret, deq; sa' ut sibi sua confisiā capebant. Itaq; comperium est mihi, quid nos hac usi ratiocinatione, meum adueniunt posthabeatis, omnemq; Græciam hac uos potentia subiugatos speretis. At enim est, quod hæc ipsa propter amentiam. Video nanque eas urbes, quæ optima peragere quæq; reputantur, pessima consulere: et quæ plurimum confidunt, in ingentia mala ruere. Causa horum est, quod bona et mala non similia hominibus adsunt, sed coniuncta est: consequiturq; opulentos quidem ac potentiores, amentia, intemperantiq; inopiam uero et humilitatem temperantia atq; moderatio: ut ita difficile sit cognoscere uitam harum partem, quam et liberis suis relinquat, apprehendat. Nam obseruare quæcūq; quæ prior causa uisa fuerit, ut in plurimum meliorem redditam: rursum quæ ex meliori fonte promanasse iudicaretur, in prius uerti consueuisse. At horum producti exempla posse plurima sanè ex priuatis rebus (nā hæ frequentissimas permutationes recipiunt)

quæ maiora uero & apertiora sint auditoribus, ex
ijs quæ nobis & Lacedæmonijs acciderunt. Ete-
nim nos uastata urbe nostra Barbara ui, quia meue-
bamus, negocijsq; aduertebamus animum, primas
inter Græcos tenuimus: at postquam insuperabiles
nobis esse uires putaremus, parum absuit, quo ni-
nus ad seruitutem traheremur. Lacedæmonij dein-
de, ex prauis ac exiguis primum oppidis profecti,
eo quod temperanter, nec militarem citra discipli-
nam uiuerent, obinuere Peloponnesum. Deinceps
maiora quàm decorū sit affectantes, terræ mariq;
imperio sumpto in eadē se nobiscum discrimina
coniecerunt. Qui igitur tantas rerum permutatio-
nes, & huiusmodi potentiam adeo celeriter subla-
tam nouit, ac iuxta præsentibus tamen fudit, nā in-
prudens ille censetur, præsertim quum longe infeli-
cius hodie cum urbe nostra, quàm tum temporis, a-
gatur. Porro odio Græcorum, & inimicitia ex-
ga regem redintegrata, quæ tum debellarunt nos,
dubito an credam, publicas uobis res esse curæ:
aut si curæ sint, eod uos stupiditatis labi, ut nesci-
atis in quanta ciuitas nostra perturbatione exis-
tat. Similes enim estis hominibus sic affectis, qui
omneis quidem Thraciæ urbes depopulantes, ul-
tra mille talenta in externos nequicquam impendi-
mus, ad Græcos traieci, Barbaroq; infensi redditi,

am

amicos præterea Thebanorū seruare coacti sumus,
nostros interim socios perdentes, ob tantas res bina-
iam uice publica præconia decreuimus. Segnius ue-
ro de ijs qui omnia decora et honesta peragunt, cō-
cionamur, hæc q; meritō & agimus & sustinemus.
Nihil enim fieri potest, quod ad inclytos conducat
mores, utæq; rationem, apud eos, qui de uniuerſa
gubernatione non consultarunt. Quod etiam si stre-
nue se gesserint circa quasdam actiones, siue fortēsfor-
tuna, siue cui uspiam uirtute, modicum post inter-
ualli ad pristinam miseriam redeunt. Atque hæc quæ
latere possunt, qui ea quæ apud nos contigerunt,
consideret? Etenim uniuerſa Græcia sub ciuitate no-
stra decidente, tum post Cononis nauale prælium,
tum post Timothei miliciam nullo tempore felicitate
istam retinere potuimus: ceterū eam actutū dera-
simus dissoluimusq;. Siquidem reipublicæ formare
estē usura rebus, neq; nobis est, neq; ut sit, efflagita-
mus. Atqui successum rerum secundum omnes no-
uimus euenire & permanere non ijs qui amplissimis
pulcherrimisq; mœnib; circumundiq; muniti sunt,
nec ijs qui plurimis hominum copijs in eodem loco
commorantur: uerum qui optime & prudentissime
rempub. suam administrant. Est enim anima ciuita-
tis nihil aliud, quàm politia, tantam ut atq; poten-
tiam habens, quantam in corpore quidem prudentia

Politia &
anima ci-
uitatis.

n 5 uel

ISO. AREOPA. ORAT. X.

uel mens. Ea enim est, quæ de omnibus consultat, bona conseruans, noxia declinans. Huic & leges & oratores, atq; plebem necessarium est conformes effici, ac quemlibet secundum eius formam & præscriptum operari. Quam nos corruptâ nihil curamus, neq; contemplamur ut erigamus eam rursum: sed enim in ædibus foro iudiciario destinatis collectis, accusationem instituimus, assuecantes quod nunquam in Democratiâ infelicius rempublicam gubernarimus. Negocijs autem & sententijs nostris plus ipsam diligimus eo statu, quam quo nobis à maioribus relicta est. Qua de re uerba facturus, hoc mihi exordij accensui. Reperio namq; hanc unam futurorum periculorum fuisse propulsationem, ac presentium malorum liberationem, si eâ modo democratiâ recepiue uelimus, quâ Solon popularis admodum factus statuit. Clisthenes eiectis tyrânis, adducto ite populo redintegravit: qua neq; aliam populo magis fauente, neq; ciuitati comodiorem inuenire queamus. Cumius uel hoc præcipuum argumentum, quod ea usi, plerisque honestis peractis, apud omnes magno precio habiti, à grecis quidem nihil quicquam inuitis refragantibus ue imperium susceperunt: at enim qui hodiernum magistratum desiderant, omnibus inuisi, ac sæpe diripassi, parum absuit quin in extremas inciderint calamitates. Equi hanc reipublicæ formam prædicere uel diligere

IOAN. LONI. INTER. 103

diligere conuenit, quæ tantorum antehac nobis causa malorum extiterit, nunc uero per singulos annos adpetius nunquam non feratur? Ecqui non metuere oportet, ne tanto incremento reipublicæ tandem asperioribus negotijs, quam ullis unquam, ueluti scopulo illi frangamur? Ut uero non solum generatim audiamus, sed singula ex ætate cognoscetes, de ipsis sententiâ feratis ac iudicetis, uestra interfuerit diligenter uos adhibere mentem ijs quod à me dicentur. Conabor autem quam fieri poterit breuissimè, de utrisque ante conspectum uestrum orationem habere. Qui tum temperis urbem gubernarum constituerunt reipublicæ formam, non quæ nomine communissimo et maxime uetissimo saluaretur, neq; talis ijs, quod in eâ incideret uideretur: neq; hoc modo instituere ciues, ut peccandi licentiam democratiâ putarent: legum uiolationem, libertatem: fiduciam loquendi & agendi libere, legum æqualitatem: huiusmodi faciendi potestatem, felicitatem. Verumenimvero odio id genus homines prosequens ac puniens, meliores temperantioresque cunctos ciues reddidit, quibus ad recte beatèque uiuendum plurimum adiumenti tulit: quod cum gemina esse æquitas putaretur, quarum altera æque omnibus distribueret, altera, quod cui libet esset decorum monstraret, non ignorarunt ultra esset harum comodior: sed quæ indiscriminatim et bonos & malos

ISO. AREOPA. ORAT. XI.

Et malos iisdem præmijs dignaretur, ceu iniustam reprobarunt: eam uero quæ pro merito quemuis honorare, puniretq; elegerunt, per hanc ita rem pub. administrantes: nec ex quibuslibet magistratus sortiebantur, uerum præstantiores duntaxat, qui omnium essent maxime idonei, quibuslibet officijs præfecerunt: Tales namq; alios fore sperabant, quales essent qui potirentur sceptris, ac rebus præfecti. Deinde hanc populo gratiorem existimabāt esse formam reipub. ea quæ per sortem fieret. Siquidem in sortitu dominari fortunam, sæpeq; numero ad magistratum surrogari, qui paucorum dominatum admodum desiderant. Vbi uero æquitatis quicq; studiosissimi deliguntur, solet sibi eos segregare populus, qui maxime præsentem reipub. statum diligunt. Causa porro erat, cur hæc placerent multis, nec ambirentur certatim magistratus, q. illis suo fungi officio curæ fuerit, parcereq; reipub. rebus, nec priuata negligere, alienisq; iuxta insidias machinari. Neque è publico suas augere facultates, uerū ex suis quorūq; opibus, etiam publicis, si quando res tulerit, auxiliari. Nec exactius nouisse quæ illis è dominatu accessiones contigerint, quàm quæ è suis. Adeo abstinebant à reipub. functionibus, ut operosius esset illis temporibus reperire, qui ad publica animum adhiberēt munia suum, quàm hodie qui nullius rei indignant,

inueniuntur.

IOAN. LONI. INTER. 103

inueniantur. Non enim negotiationem ac quæstum sed ministerium publicarum rerum arbitrabantur esse securam. Neq; primo statim die perlustrabant, an ne quæstionem aliquā omisissent priores principes, sed multo potius si quid causæ parum dextrè curando neglexissent, quum finem tamen ea res maxime expetiuisset. Atq; ut breuiter omnia commemorarem, cognouerunt illi, quod populum uelut tyrannum aliquem, oporteat constituere magistratus et peccantes castigare, ac de dubijs iudicare: eos uero qui cessare possunt, (quippe cui rerum copia facta sit) curam reipub. gerere, tanquam suorum maxime domesticorum bonorum, ac iustos præconijs uehementius, cumq; honorem eos amplecti debere cōsuerūt: qui male uero rerum habenas administrarint, nulla eos uenia dignos, maximum in discrimen incidere, Qui ergo siue stabiliorem siue iustiore Demo- cratiā quis reperiāt, ea quæ opulentiū mos quosq; ad curam rerum collocet, eorum tamen interim populum dominum constituat? Ordo itaq; status rei publicæ talis erat. Ex quib. facile est discere, quàm rectè sese et legitime semper gesserint. Nam qui circa uniuersas actiones et res suas, honestas coordinationes ferunt, eis et in paribus modum esse necessum est. Ac primum quidem quæ ad religionē spectant (inde ordiri namq; mihi iustum uidetur) nec inique

ISO. AREOPA. ORAT. X.

inique curabant, neq; nullo ordine celebrabant. Neque si quando ipsis uisum esset, trecentas boues mittebant. Neq; si quando res exigeret, consuetas patriæ hostias posthabebant: nec impositi ijs solennitatibus, quibus epulatio quædam aderat, magnos sumptus faciebant, in sanctissimis uero sacris à turpi mercede immolabant. Id uero tantummodo obseruabant, ut neq; quicquam paternarum ceremoniarum destruerent, nec præter lege sancitas quasdam adicerent: nullo pacto in sacrificiorum multitudine suam pietatem rati, sed in eo quod nihil semoueant eorum, quæ à maioribus quasi per manus tradita essent. Quare & sine terrore ullo perturbatione uel à dijs superis beneficia illis conferebatur, imò quantum ad lucrum terræ, prouentumq; frugum attinet, maxime opportune. Porro æque res suas, atq; iā commemoratæ gubernabant: non solum enim de publicis bonis inter eos consensus erat, sed propria sua uitæ conditione tantā inter se mutuo prouidentiam alebant, quantā prouidentia exornatos adeoq; ciues decet. Ciuum pauperiores adeo sibi ab inuidia opulentiorum temperabant, ut perinde curarent ad es potentiorum atq; suas ipsorum, illorum felicitatem suam abundantiam existimantes. Opulentiores non ueluti aspernabantur penuria grauatos, sed, n. cogitantes pudori sibi esse ciuium suorum indigentiam, eorum inopiæ succurrebant.

IOAN. LONI. INTER. 104

currebant: his quidē agriculturas pro mediocri mercede tradentes, alios pro mercibus emittentes, alijs ad alium quam stum occasione præstantes. Nec timebāt ut ex duobus alterum paterentur, uidelicet ut uel omnibus suis bonis priuarentur, uel ne facultatib. abundantes, partē aliquā priorū suarū rerū acciperent: uerū æque ob ea quæ alijs elargiebantur confidebant, atq; de ijs quæ sibi domi reposita iacebant. Obseruabant. n. eos qui de talibus iudicarent, non abuti æqualitate, sed legib. gerere morem: neque per aliorum certamina sibi ipsis uim faciendi potestatem apparare, sed irasci magis spoliandis, quam iniuriam passis, propter contractuum uiolatores, plus incomodi pauperibus, quam diuitioribus euenire reputantes. Hos enim etiam si à negociatione cessarint, modicis puenibus destitui: illos uero si indigeant necessarijs, ad extremam inopiā redigi. Quæ de causa neq; celabat quæquam facultates, neq; contractū facere pigritabatur, suauius mutuo accipientes q̄ reddentes inuebatur. Vtrique illis enim coningebant, quæ hoies quibus mentis quippiam sit, optarint. Simul enim ciues suos iuuabant, ac proprias opes suas stabiliebant. Quæ omnia eam ob causam facta sunt, ut honestam inter sese uitam ducerent. Hinc aliæ sanæ facultates in tuto erant, iuste nimirum partæ, aliæ ex æquo cunctis egentibus ciuib. communes.

Repro

Reprehenderint fortasse aliqui haec mihi dicta
quod illorum temporum acta praedicem: causas ue-
ro cur sic honesta reipub. formam tenuerim, non ite-
exponam. Arbitror me quidam tale dixisse, faciam
autem periculum, plura ea; lucidius porro de illis
ipsis differendi. Non multi in disciplinis praeepto-
res illis erant, simulac uirilem aetatem induissent et
animum, eoq; probati conspicerentur, uel quiduis a-
gendi pro suo arbitratu haud illis datum, ipsa uero
aetate uegetiore, maiore cura custodiebantur, quam
quum pueri essent. Adeo maiores enim nostri tem-
perantiae studebant, ut e uico Martio Senatum curae
praeficerent decori, quod nemo assequi poterat, nisi
e claris maiorum stemmatis orti, qui plurimum uir-
tutis modestiaeq; in uita sua demonstrassent, ut omni-
bus totius Graeciae concilijs merito praesent Areo-
pagitae. Cuius pristini senatus forma e praesenti rei
pub. statu uestigia et exemplar intueri licet. Vel
hodie usq; cunctis in electione probationeq; hac se-
dentibus, uidere possumus eos, qui in alijs rebus in-
tolerabiles existunt, ubi ad uicum Martium conscen-
derint, cunctanti iam ingenio, adeoq; maturo uti,
magisq; in legitimis quae illic uigent, quam in sua pra-
uitate persistere. Tantum illi timorem prauis incusse-
runt. Tantum monumenti uirtutis suae et modera-
tionis eo sibi loci reliquerunt. Huiusmodi igitur Se-
natum

natum, dominum constituerunt curae, modestiae, ue-
raeq; disciplinae. Qui meliores apud eos fieri homi-
nes existimaret, apud quos leges essent repositae, plu-
rimu falli iudicabant. Nihil. n. prohibere, quo minus
omnes sint Graeci aequales, quod facile sit alios ab a-
lijs literas accipere, legem continentes. Sed ex hu-
iusmodi nulla sit accessio uirtuti, uerum e quotidiana
nis exercitijs, plerisque enim ijs moribus aequales red-
di, quibus pro se quisq; institui suerint. Multas enim
exquisitas leges argumentum esse perperam admi-
nistratae ciuitatis: quod qui oppilationes peccatis faci-
ant, mutas fieri leges cogant. Opera precium est
autem eos, qui bene reipub. praesse student, non im-
plere porticus literis, sed animo iusticiam possidere,
non enim decretis, sed moribus commodum guberna-
ri ciuitates: male educatos quidem exquisitae scri-
ptas etiam uolare leges ausuros, liberaliter uero in-
stitutos honestate legum permansuros. Quae secum
illi irutnantes, non quo pacto punirent moribus in-
ornatos considerabant, sed qua ratione id erigerent,
quo illi nihil poena dignum posthac admitterent: pu-
tabant enim hoc sui esse cum primis officij, supplicio-
rum studium hostibus potius conuenire. Omnium
itaq; ciuium curam gerebant, maxime uero iunio-
rum: nam tales turbulentissimis affectibus, plurimisq;
desiderijs refertos uidebant, quorum mentes instita-

Multa le-
ges indici
o sunt ma-
le admini-
stratae ciui-
tatis.

tutione potissimum egerent, bonorum conatum ex
ercitijs, ac laboribus quibus inesset iucunditas: illis
enim solis liberaliter educatos, & qui magna sapere
conuessent, insistere: nam omnis ad eadem studia
perducere possibile non erat, ut qui disparis uitæ es-
sent. Quantum uero ad facultates quadrabat, sic
singulis imungebant, nimirum inopia laborantes ad
agri cultum, negotiationesq; uertebant: comperit
habentes indigentiam & segnitie, & sci. fraudulentiæ
atq; maliciæ ex indigentia. Quare dum principium
et causam malorum e medio tollerent, & ab alijs
se liberatum iri peccatis existimabant, quæ cum
illis gignerentur. Qui facultatibus præterea abun-
dabant, circa equestrem disciplinam, exercitia, uenæ-
tiones, ac philosophiam uersari cogerunt: Quan-
doquidē an aduerterent ex his eximios fieri quos-
dam, neq; non parum multis nonnullos propterea
malis abstinuisset. Neq; hæc quæ sanxissent lege, reli-
quo posthac tēpore ulipendebant: sed urbem parti-
entes in uicos, regionem in tribus, uniuscuiuslibet
uitam contemplantur: eos qui se inornate gere-
bant, ad Senatum ducebant, qui alios quidem ad-
monebat, alijs interminabatur: alios, uti par erat,
castigabat. Norant enim geminam esse rationē mo-
rum: alteram quæ ad iniuriam inhortaretur, alte-
ram quæ à nequitia mortales dimoueret. Cuius utri-
usq;

Morum
duplex ra-
tio:

usq; siue custodia siue damnum nisi constet, iudicia
exacta esse non posse, præterea modera: corrumpi
ingenia. Ac ubi iniusti & iniurij fallere nō possunt
facile, neq; si conspiciantur, ueniam consequi, exi-
les ita reddi malos mores, adeoq; imminui: quæ illi a
nima auertentes, utrosq; detinebant ciues, cum sup-
plicijs, tum sedula cura. Tantum autem aberat, ut
fallerent eos qui mali quippiā commisissent, ut et in
signes uirtute uiros peccaturos præsensissent. Qua-
re non in meritorijs tabernis iuuenes uersabantur,
neq; apud tibicinas, nec in huiusmodi collegijs, qui-
bus nunc totos dies terunt: sed in studijs suis, ad quæ
ordinati erant, permanebant: admirantes, atq; fami-
liaritatem contrahentes cum ijs, qui inter hos primas
tenebant: adeo forum fugiebant, ut si qñ cōmemora-
re cogentur quicquam, non citra uerecundiam ac
iuxta modestiam id facere uiderentur: contradicere
senioribus, siue conuiciari etiam grauius esse duce-
bant, quàm nunc sit aduersum parentes delinquere.
Apud cauponem edere seu bibere nemo quisquam,
ne seruus qdem uel tēperatus ausus est. Honesti uero
esse, nō scurriles mediabantur: facetos, quicq; psci-
dere alios possent, quos nūc ingeniosos salutāt, illi
infortunatos arbitrātur. Proinde nemo inique af-
fectū me reputet in eos, q hæc ætate florēt: nec. n. eos
esse autores iudicio eorū q sūt: consensio tñ plerisq;

minime ob præsentem reipub. statum gaudentibus, quo eis liceat tanta licetia uiuere. Itaq; non illos ire reprehenderimus, sed longè iustius eos, qui ante nos paulò ciuitatem moderati unt. Illi enim fuere, qui imperium et magistratum ad tantam uertèrè uilitatem, ac Senatus potentiam diruerunt: quare cetera constituta, neq; causis, neq; accusationibus, neq; exactionibus neq; paupertate, neq; bellis ciuitas referta erat, sed quieti inter se erant, ergaq; omnes exteros pacis studiosi. Nam sese ipsos Græcis fidos exhibebant, Barbaris terribiles: hos enim conseruauerunt, ab illis tantam sumpserunt poenam, uti diligerent eos, si nihil etiam dum mali sustinerent. Quocirca tanta securitate transegerunt uitam, ut pulchriores et consummatiores essent habitationes et apparatus in agris, quàm qui intra mœnia: ut ita nō pauci ciuium, ne ad festiuitates quidem solennes in urbem descenderent, utpote qui mallent in priuatis permanere bonis, quàm communibus frui. Neq; è spectaculis, quorum gratia quisquam uenisset, uoluptatem aut superbiam, sed prudentiam legebant. Neq; è magnificencia aut sumptuum contentione, neq; ex alijs hoc genus ostentationibus felicitatem probabant, uerum, è temperanti conuersatione, quotidianaque uita, et ex hoc quòd nemo ciuium necessarijs indigeret rebus: ex quibus iudicandi sunt, quid uerè

uere sunt beati, nec rempublicam tyrānide grauant. Quis non hodie mœreat, quis prudentium non doleat, propter ea quæ tamen fiunt? quum uiderit ciuium quosdam ob necessaria adeoq; debita, siue habeant, siue secus, pro puteali atq; iudicio sorte distributos: eos uero Græcos, qui alere dignabantur, eos, qui naues agerent, auriscq; pallijs chorum ducere, nunc tam misère calamitate premi, ut me recensere pudeat: alia præterea quædam dissidia, quæ tali administratione usu uenire. Quæ sanè non parum urbem nostram pudefaciunt: quorum nihil prorsum illius tempore Senatus contingeat. Pauperes nanque ab inopia congiarijs atque beneficijs liberauit, opulentiorumq; commodis. Iuuenes à prodigalitatibus immodestiaq; studijs retraxit, exercitijs liberalibus sedulaq; eorundem cura. Rempub. gerentes ab auaricia, poenis, et per hoc q, non latere possent eos uim adhibentes, aut iniuste operantes. Seniores à segnitia, ciuilibus functionibus, curisq; quæ à iunioribus illis adhibeantur. Ecqui dignior hac republica esse aliqua possit, in qua tam honeste omnia planè curentur? Ac de tum existentibus rebus plurima quidem percensuimus: quæ omisit uero, è commemoratis, quandoquidem illis conformia sunt, cognosci circa puluerem quæunt. Iam quum hæc me quidam narrare audissent, quàm

o 3 sic

ISOC. AREO. ORA. X.

fieri potuit me commendarunt maxime, maioresq;
beatos prædicarunt, quod eo modo repub. admi-
nistrassent. Nequaquam tñ uobis persuaderi posse
aut umabant, ut ea pristina forma uteremini, ceterū
electuros uos potius, ob inolitam consuetudinē præ-
senti rerū statu adsligi, quam exactiore reipub. mo-
dulo meliorem transigere uitā. Esseq; periculū mi-
hi assecurarunt, ne cū optima consulam, osor esse po-
puli et reipub. uidear: idq; me uelle, ut in paucorum
manū sine diuini ciuitas iniiciatur. Quod si de in-
cognitis uobis ac nouis uerba facerē, deq; ijs iuberē
uos concilia cogere, aut scriptores eligere, p quos an-
te hac uulgus deperditum est, iure hāc aduersus me
accusationem statuerent. Nunc nihil planē tale di-
xi, uerū de gubernatione disserui non abstrusa, sed
perspicua: quam oēs nouistis & patriam uobis esse,
plurimorumq; bonorum tum urbi tum alijs Græcis
causam extitisse: præterea à talibus uiris sancitam et
constitutam, quos nemo quisquam non fateatur ciui-
bus fuisse dedidissimos: ut oīm mihi grauissimū con-
tingat, si, quia talē reipub. formā adducā, nouarum
cupidiū rerū uidear. Quin & inde mentem cogno-
scere meam facile est, quod in plerisq; sermonibus
meis à me habitis, uidebor paucorū imperium, imō
tyrannidem atq; auariciam reprehendere: æqui-
tatem uero & Democracias laudibus euehere: non
india

IOAN. LONI. INTERP. 108

indiscriminatim omneis, uerum quæ honeste consti-
tutæ sunt: nec quæ utcūq; honeste, sed quæ iuste et
prudenter. Noui enim auitos præcessores nostros
ea forma non parum alijs præstitisse, Lacedæmoni-
osq; propterea pulcherrimē repub. gessisse, quod po-
tissimū Democratiæ studiosi fuerint. Magistratum
nanq; electione, quotidiana uiuendi ratione, & a-
lijs exercitijs apud ipsos æquum et par magis, atq;
apud alios ualere animaduertire possumus, imer-
quos Oligarchiæ quidem belligerantur. Qui uero
Democratiæ cōmodum subiecti sunt, seu apud quos
optima reipub. pars populus sceptrā tenet, uictori-
am obtinent. Quare si singula expendere uolueri-
mus in celeberrimis maximisq; urbibus, Democrati-
as Oligarchijs commodiores reperiemus. Postquam
nostram reipub. formam, quam omnes tamen obiu-
rant, si conseramus non ad eam, quæ à me dicta est,
uerum ad eam quæ in triginta uirū manu sita est,
nemo quisquam nō diuinitus ordinatam putauit.
Equidem tamen si extra susceptum argumentum me
id attentare affirmabun, palam faciā, recenseboq;
quantum ea à pristina illa distet, ut nemo me nimis
peccata reipub. nostræ inquirere, calumnietur, si
quid præclari & honesti gestum sit, hæc me præter-
mittere. Porro oratio mea neq; plisa, nec inutilis au-
sculanti b. crii. Simulac. in. naues circa Hellepontū

perdidimus, ac in illa infortunia urbs nostra incidit, quis ignorat seniores illos, qui populares uocabantur, paratos fuisse uel quiduis pati, modo ne faceret, quod illis iniunctum erat graue putantes, si quis urbem Græcis imperantem, alijs subditam cōspiceret, istos uero pacti uiolatores factos, alios Oligarchiam desiderasse, quin et muros deiicere fuisse promptos, ac seruitutem sufferre, ac tum quidem, quando multitudo erat domina rerum, nos aliorum custodisse arces. At quando triginta reipublicæ sibi regimen uendicarunt, nostram sanè hostes habere ciuitatem, perq; illud temporis dominos nostros factos Lacedæmonios. At uero dum fugientes descendendo pro libertate nostra bellare ausi sunt, Cononq; eos nauali conflictu debellauit et uicit, legatos ad eum miserunt, per quos urbi nostræ maris imperium traderunt. Ecquis coetaneorum meorum non remissetur horum? Populi imperium adeo urbem ornasse cum templis tum sacrificijs, ut uel etiamnum accedentes dignam cā esse putent, non solum Græcis imperare, sed uniuersis prsum alijs. Triginta uero illos hos negligere, istos depreddari, portus uero triū talentorum solutione reddere, ad quos ciuitas mille talenta non minus insumpsit. Præterea neq; mansuetudinem illorum iure quis potius, q̃ Democratiæ clementiam laudarit. Nā illi p̃ decretum assumpta

ciuitate

ciuitate, mille quingentos ciues indemnatos dederunt neci, Piræā fugere ultra quinquies mille cōgerunt: hi uero uictoria obtenta, armis aggressi eos qui maxime autores fuisse malorum trucidarunt: adeo deinde honeste et legitime, quæ erga se mutuo erant res administrarunt, ut nihil minus ij quos ex urbe eiecissent, quàm qui reuersi essent haberent. Quod uero pulcherrimum omnium argumentum est et maximum modestiæ populi. Quum enim in urbe manentes centum talenta à Lacedæmonijs mutauerunt, ad obsidionem eorum qui Piræā detinebant, facta concione de reddenda pecunia, plerisque dicentibus, ut par erat, ut Lacedæmonios persoluerent, non quos ipsi obsedissent, sed illi qui mutuo acceperant, uisum est populo publicam fieri contributionem. Qua sententia talem ad concordiam nos redegerunt, tantumq; augescere urbem nostram fecerunt, ut Lacedæmonij per Oligarchiam per singulos ferè nobis dies imperantes, uenirent pro Democratia supplicatum, rogatumq; ne se à Thebanis iustatos aspernaremur. Summa utrorumq; sententiæ hæc. Illi ciuium dominari dignabantur, hostibus uero subdi: hi uero alijs imperare, ciuibus uero suis pares esse cupiunt. Hæc duplici ratione recensui: primum meipsum demonstrare uolens, non Oligarchias, neq; auariciam, cæterum iustam et or-

natam desiderare rei pub. formam. Deinde ut ostenderem Democratas male constitutas, minorum calamitatum esse causas: honeste uero adornatas, emendatiores, tum iustiores, et utentibus iucundiores esse. Fortasse quidam demirari queant, cur statum rei pub. tam abunde et honeste se habente, alteram uos assumere persuadere uelim: quamq; ob causam tantis Democratiæ præconijs celebrarim, quando si denovo mutem, increpem et accusem quæ ita constant. Ego uero plebeios istos ignauos pauca strenue gerere, multa uero peccare conqueror: eos quæ peiores esse, quam decorum requirat existimo. Præterea ex honestis et bonis parentibus ortos, parum moderatores ijs qui nequitia excellunt, longe uero peiores maioribus suis arguo, ipsiq; consuluerim, ut qui tales essent, desisterent. Eadem itaq; sententia perseverans, de publicis rebus arbitror oportere nos haud magna, aperire: neq; diligere, si infelicibus et furibundis hominibus æquiores duntaxa simus: uerum multo magis indignari et grauius ferre, si maioribus nostris peiores simus. Ad illorum enim uirtutem, non ad triginta istorum nequitiam certandum est nobis ut perueniamus, quando conueniat nobis omnium esse mortalium optimos. Atq; hæc ego uerba feci, non nunc primum, sed sæpenumero non olim, ad malos. Siquidem compertum habeo, alijs

locis

locis innatas esse naturas frugum et arborum species: ite: in singulis animalium ideas longe reliqua præcuntes: nostram uero terram uiros et alere et ferre posse, non solum ad artes et actiones ingeniosissimos, uerum ad fortitudinem et uirtutem eximios. Id quod indicare licet et ueteribus certaminibus, quibus pugnauerunt aduersum Amazonas et Thracas et Peloponnesios omnes: tum periculis quæ in Persicis sustinuerunt, quibus tum soli tum Peloponnesiorum opera, terra mariq; deuictis Barbaris, præmijs uictoriæ honorati sum. Qui nisi natura præstarent cæteris, haudquaquam ea ita peregerunt. Neq; quisquam hæc nobis præconia conuenire putet, qui hodie in republica uersamur, sed enim longi diuersum. Sunt enim huiusmodi sermones, laudes quidem eorum, qui se dignos maiorum uirtute exhibent: accusatio uero eorum, qui clarum suum stemma sua ignauia et malitia pudesciunt, quemadmodum in nobis apparet. Quis non uidet nimium esse uerum, quod quum talis nobis natura, tam præclara indoles, eam non seruauimus, sed in ignorantiam atq; perturbationem, deinde et malarum rerum cupiditate inciderimus? Enimuero si laudantis partes exequens, harum rerum statum increpem et accusem, uereor ne longius decore ab argumento aberrem. De his igitur et antea diximus, nec posthac contescemus.

ISOC. AREOPAG. ORA. X.

cescemus, nisi persuasi fueritis, ut non ita peccetis. De quibus uero initio orationē hanc meam institui, ubi pauca disseruero, cedam locum uolentibus porro de iisdem consultare. Si sic enim administremus, perinde atq; hodie fit, reipubl. non est quod non consultemus, belligeremur, iniurijs simus, ac omnia fere mala patiamur, agamusq; quæ præsentis, et ex ætis paulo temporibus florere. Sin mutauerimus reipub. statum, nimirum secundum orationem hanc, quales maiorum erant res gestæ, tales et nostræ earunt: necessitate sic postulante, ut ex iisdem reipub. gubernationibus et habentis, similes actiones perpetuò nascantur, et uniformes. Operæ pretium porro est, præclarissima illorum acta conferendo, inq; propatulum constituendo consulere, quænam seligenda nobis. Ac primum Græcos et Barbaros considerabimus, ut sese ad illam reipub. formam adornarent, utq; se erga nos gerant. Nec enim modica ex parte, genera hæc ad nostram felicitatem conferent, si nobiscum cōmunem habuerint reipubl. ordinem. Græci sanè tantum illis temporibus gerentibus reipub. adhibebant fidem, ut plurimum suapte sponte se ciuitati traderent. Barbari deinde adeo sibi temerabant, ne se temere et curiose Græcorum immiscerent negocijs, ut neq; longis nauigijs prope Phælidem sulcarent æquor, nec exercitu Aly se flumini com-

IOAN. LON. INTERP. 118

committerent, multa tranquillitate degentes. Nunc eò res nostræ perueniunt, ut isti urbem nostram oderint, illi nos despiciant. De odio sanè Græcorum ipsos audijstis duces belli. Ut rex uero in nos affectus sit. epistolis, quas misit, aperuit. Pròinde salubri illa reipublicæ ordinatione adeo ciues ad uirtutem instituti sunt, ut sese ipsi nō mouerent, neq; quicquam citra magistratus scitum attentarent. Qui in suam terram se iniicerent, omnes strenue pugnando uincerent. Quibus nos longe diuersum agimus. Nō mutuis nos afficere malis, ne unum quidem intermisimus diem. Res bellicas usque adeo negleximus, ut neq; exploratum ire, qui idonei sint, audeamus, nisi sumpta pecunia. Quod uero maximum, tum nemociuium necessarijs destituebatur, neq; mendicare ab occurrentibus, urbem pudefaciebat. Nunc plures sunt indigentes diuitibus, quibus dignum est ueniam dari, si nihil publica curent: sed hoc modo cōtemplentur, undè nam semper præsentem diem transigere possint. Ratus igitur fore, ut si imitemur maiores nostros, non solum à malis nos liberatum, uerè et seruatores non solum ciuitatis nostræ, sed uniuersorum Græcorum nos constitutum iri, accepsi, hæc q; uerba feci. Vstra interest, ubi singula reipub. taueritis, quod maxime reipub. uestræ pdesse uidebitur, eligere.

AREOPAGI. FINIS.

PANA

ISOC. PANATE. ORA. XI.

PANATHENAICI
ARGVMENTVM.

Differam, inquit, de urbis nostræ factis memorabilibus deq; patrum posteriorum uirtute, non ab ijs auspicaturus &c. Primum suam aduersus Sophistarum calumniam innocentiam probat. Tandem urbem Athenas maiora Græcis beneficia contulisse, quàm Lacedæmonis os, confirmat.

PANATHENAICVS
ORATIO VNDECIMA.

QVVM Ætas mea florentior staret annis, non fabulosas nec monstrosas, neq; mendacis refertas orationes scribere decernebam: quibus pleriq; maiorem uoluptatem capiunt, quàm ex ijs quæ de eorum salute dicuntur. Nec quæ ueteres historias bellaq; Græca enarrarent, tamen si iure eas commendari nouissim: nec quæ rursus simpliciter compositæ uiderentur, omnis ornatus expertis, ad quas qui in certaminibus acres sunt, hortantur adulescentes ut sese exerceant, si modo anteire suos aduersarios uelint. Enimvero his omnibus relictis, circa eas uersabar, quæ de commodis ciuitatis, & reliquis Græcis consularent, quæ plerisq; enthymematis redundarent, nec paucis cōtrapositis et similibus, alijsq; Rhetorices luminibus effulgerent, audito

IOAN. LON. INTERP. 113

auditores deum eidentibus argumentis & affectibus flecterent. Nunc nec quomodocunque tales mihi cordi sunt. Nec enim congruere arbitror nonaginta quatuor, quos iam ego natus sum: annis, neque caros omnino habentibus, illo porro modo dicere. Verum quæmadmodum omnes sanè sperassent aut noluisent, nemo facile tamen potuisset, nisi qui laborare uoluisset admodum, mentemq; studijs applicasset. Huius porro rei gratia hæc dixi, ut si quibus hæc oratio inter dicendum uideatur mollior ijs, quas hactenus dedimus, non hanc ad illarum uarietatem conferant: cæterum iuxta argumentum, quod impræsentia exploratum est, iudicent. Differam enim de urbis nostræ factis memorabilibus, deq; maiorum uirtute: non ab ipsis auspicaturus, sed enim ab ijs quæ meis temporibus contigerunt, inde namq; me magis urgere puto. Quum sine peccato uiuere, citraq; aliorum moerorem conarer, nullo tempore prorsum relictus sum à Sophistarum calumnia immanis, ab alijs quibusdā non qualis eram cognitus, uerum talis iudicatus, qualē ab alijs audirent. Primum itaq; de meipso dicturus, deq; ijs qui sic erga me adfecti sunt, ut si quo mō efficere possem, capistrū ori blasphemantiū inijcerē: tum ut alijs indicē circa quæ sim facturus morā. Si. n. hæc oratiōe pro modo præstare queam, spes est reliquū temporis si

Quanta
bona con
secutus I
socrates.

ISOC. PANATH. ORA. XI.

ne tristitia me transacturum: quin & alios futurum
sermoni meo diligentius animum adhibituos. Por
ro non cunctabor commemorare factam in mentis
mea perturbationem, neque absurditatem illam, quant
etiamnum cognosco: neque si quid agam eorum, quae
decorum exigit. Ego enim amplissima consecutus
bona, quae omnes quidem optarint sibi accipere:
primum quidem corporis & animi sanitatem, neque
eam uulgarem, sed quae certamen ineat cum appropria
me utraque fortunatis: deinde uitae facultates, ut nihil
unquam rerum defuerit mediocrium, neque eorum
quae homo mentis compos desiderarit: praeterea, ut
ne unus essem abiectorum, neque neglectorum, sed il
lorum de numero, quorum humanissimi Graecorum
mentionem faciant, ac de quibus ueluti studiosis dis
serent: haec inquam, quum omnia mihi contigissent,
partim excellenter, partim sufficienter, non mihi ta
men illis uolupte est uitam ducere: sed tam senectus
mihi difficilis est, exiguaeque rationis, & plena quae
rimonijs, ut non raro iam meam ipsius naturam ac
cusarim, quam nemo alius contemneret, fortunamque
luxerim: quum itaque in hac nihil aliud culpae pos
sem, praeter quam quod circa philosophiam, quam ex
legeram, pleraque mala et sycophantiae contigissent:
Compertum deinde habens naturam meam ad actio
nes imbecilliores plus aequo, languidioremque: ad
conciones

IOAN. LON. INTERP. 113

conciones uero neque facilem, nec omnino commo
dam, uerum in qualibet re circa ueritatis indagatio
nem plus ualentem ijs, qui nouisse plurima sibi uen
dicant. Ut tamen mentionem faciat eorum in colle
gio multorum, non sine libertate hominum omnium, Quibus
ut uerbo dicam, infamant. Adeo namque amborum,
quae maximi sunt apud nos momenti, indigens factus
sum, uocis nimirum idoneae atque audaciae, ut ne
sciam, si quis alius ciuium. Quae qui non assequun
tur, incelebriores sunt, quam ut digni uideantur ijs
qui publico quicquam debeant. Alijs quidem quod
in se condemnatum est, restituere & emendare spes
subsunt: alij uero ne unquam naturam suam immu
tauerint. Nec tamen ubi propter haec animum despo
derim, neglexi meipsum, ut inglorius atque incōspi
cuius omnibus modis fierem. Sed quia ad reipub. offi
cia haud idoneus essem, ad philosophiam, laborem
& scriptionem eorum quae mente cogitarem, me uer
ti. Non res minutulas mihi proponens, nec priuata
commercia, nec de quibus alij nugantur, uerum Gra
ecae, regiae, ciuiliaque negotia: ob quae tanto me maiore
afficiendum honore non indecorum arbitrabar ijs,
qui publice peroraturi cathedras conscendunt, quā
to de maioribus melioribusque quam illi, orationes ha
berent: quorum nihil dum nobis euenit. Atqui pa
lam est omnibus, plerosque Rhetores non de conducē
p tibus

libus reipub. sed pro quibus ipsi quicquam receptu-
ros se expectant, concionari audere: Me uero me-
osq; non solum à communibus abstinere plus alijs,
uerum & privata ad reipub. commoda, ultra uires
nostras infumere. Præterea quosdam aut conuicijs
se petitos in conuentibus ob fidei inuersionem sibi ip-
sis factam queruntur, aut iustatos socios, aut alia quæ
sibi sumperint, temere attentant. Me uero princi-
pem factum orationum consta, quæ Græcos ad mu-
tuam concordiam hortentur, et ad expeditionem ad-
uersus Barbaros destinandam: quæ item consulant,
coloniam uos deducere communiter omnes ad ta-
lem tantumq; regionem, de qua quotquot audierunt,
fateantur nos, si modo sapiamus, desistamusq; à mu-
tua inania, celeriter citra laborem atque ullum di-
scrimen eam obtinere, eamq; facile omnes nostros re-
cipere, qui inter nos necessarijs rebus egrant ciues.
Quarum orationum actiones & consilia, si omnes
unâ congregati inquirant, nunquam meliores aut
maiores, neq; omnibus modis commodiores reperi-
ant. Attamen tanto mentis & sententiæ intervallo
se iunctis nobis, tantaq; honestiore electione mea red-
dita, immerito non pauci de nobis turbulenti, ac o-
mnem rationem superantia suspicati sunt: qui alio-
rum Rhetorum uitio dantes modum, præfectos eos
cuiusmodi faciunt, ac dominos constituunt: meas uero
orationes commendantes, mihi tamen ipsi inuident

ob nullam aliam causam, quàm propter eas quas am-
plectuntur orationes. Ad eò nulla apud ipsos felici-
tate feror. Sed quid mirer eos sic erga cuncta subli-
mia adornatos, quando & alij uot eorum qui præ-
stantes esse putantur, meiq; æmulatores & imitato-
res esse cupiunt, maiore me odio quàm indocti pro-
sequantur? Quibus quos nam nequiores inuenias?
Qui simulatque ex meis sibi sublegerunt quædam,
ordiri solent. Quamquam recentiora quædam, &
quàm ætatis meæ ratio postulet, grauiora dicere ui-
dear. Qui quum & à dicendo & ijs quæ discipu-
lis meis dixerim, alieni sint, orationibus meis, exem-
plorum uice usi, indeq; uiuentes, tantum abest, ut
mihi grati sint, ut nō solum negligere nos uelint, sed
perpetuò de nobis mali quiddam dicant. Ideo uero
sermones nostros lædebant, quòd inde suos pessimos
agnoscerent, ut in quibus non apte diuiderent, sed
conuellerent potius, atque omni modo corrumpere-
rēt: nulla enim præceptorum rhetoricorum cura ha-
bita ignaui prorsum erant. Paulò dein ante magna
Panathenæa, ppter ipsos apprimè cōristatus sum.
Etenim occurrentes mihi studiosorum aliquot affir-
mabant, q. in Lyceo tres aut quatuor gregarij So-
phistæ cōsidentes, qui oīa se scire p̄fessi, ac celeriter
ubiq; agentes, quū de alijs Poëtis dissertarēt, im-
p̄is de Hesiodi & Homeri poëmatis, nihil à se ipsis

p 2 adf

ISO. PANATHE. ORA. XI.

adferentes, sed quæ illorum essent recitantes, ac incunctissimam eorum quæ antea ab alijs commemorata essent, mentionem facientes. Porro ubi circumstantes disputationem eorum amplexi essent, quendam ex illis omnium audacissimū me calumniari orsum: quod ego huiusmodi omneis despiciam, aliorum itē studia disciplinasq; rejiciam, ac nugatores appellē: demptis qui meæ conuersationis et studiorum participes forent. Quæ ubi dicta fuissent, quosdam qui aderant, erga nos iniucunde affectos fuisse. Itaque quā ego mœrore et perturbatione circūfusus sim, quum audirem recipere quosdam sermones illos esse meos, nequeo sanē edifferere. Sic enim perspicuum esse, me aduersum arrogantes ostentatores pugnare putabam, deq; meipso modeste disputare, imō et abiecte, ut nemo unquam fidus dixerit, me talibus arrogantij usum. At uero non ab re luxi principio, tale me infortunium nullo non tempore ab illis sequi. Hæc enim est causa euentus de me sparsæ famæ, et calumniæ atq; inuidentiæ, quodq; nequeam, qua dignus sum gloriam consequi, neq; eam quæ mihi aperte debetur, neq; eam quam habent discipuli nostri, qui nos omni ex parte obseruauerunt. Hæc iam aliter esse non possunt, sed necesse est ut quæ iam contigerint diligam. Multis itaq; rationibus mihi astantibus dubito utrumne rursus accu-

sem

IOAN LON. INTERP. 119

sem solitos de me semper quippiam mentiri, ausosq; inconueniens dicere. Verum si in hoc sedulus esse uelim, ut crebras de illis orationes habeam, quos nemo tamen uel oratione, uel numero aliquo dignos censuerit, iure stultus fuerim. Cæterum eos ueluti inuidentes despiciēs, conabor docere quā iniuste et præter officium talem de me sententiam gerant. Et quis non ingentis me insipientiæ arguat, si eos qui ob nihil aliud mihi infensi sunt, quā propterea quod gratiam quorundam fecerim mentionem, eos inquam putem eodem differens modo, quo antea, ob mea dicta à mœrore cessaturos, et non uehementius dolituros, maxime si neq; nunc tali ætate aliquo delirare pacto uidear? Imò hoc ut faciam, nemo quisquam mihi psuasit, uidelicet ut neglecto instituto meo, coeptam perficere orationem desistam: qua ob oculos ponant urbem nostram maiorum bonorum causam extitisse Græcis, quā Lacedæmoniorum. Si enim id facerem, neque supremam imponens manum scriptis, neq; dicendorum exordium sine prædictorum concludens, par uideri queam ijs qui nequicquam, non sine auditorum tædio, fusim quicquid in buccam uenerit, dicunt: quæ nobis obseruanda sunt. Optimum itaq; fuerit, de ijs quæ ab exordio in animum induxi, me uerba facere. Nam si scribendo in medium proferam, efficiamq; perspicuum, quid sen-

p 3 m

tentiae, cum de eruditione, tum de Poëtis mihi sit, desituros ipsos, mendaces effingere causas, assue- rareq; quod illis utcunque inciderit opinor. At tamen eo concitatis præcipio, ne sedulo se defatiga- gent, neque omnibus illis animum aduertant: hoc affirmare a ius, quod etiam si nihil aliud boni Poë- ticæ disciplinæ aliq; consicere possint, plerq; ta- men adulescentium non à paucis auertunt errori- bus: quibus nunquam me iora studia inueniri puto, nec magis decora. Senioribus uero, iamque pro- batioribus uiris, non porro huiusmodi exercitia congru- ere aio. Video enim quosdam in hisce discipli- nis adeo exquisitæ fuisse diligentiae, ut alios qui- dem docerent: neq; opportune tam: non admodum su- is illis scientiis utebantur, ut in alijs humanæ uitæ rebus insipientiores forent discipulis, imò, quod me dicere pudet, seruis etiam. Eadem mea sententia est de ijs qui concionari possunt, deque ijs qui conscribendis orationibus chari habentur, quin et de omnibus qui scientiis et uirtutibus præstant. Noui enim permultos horum, neque sua recte ad- ministrantes, nec priuatis conuersationibus tole- rables, auctoritatem secum rempublicam gerenti- um imminuentes, alijsq; multis, ijsq; ingentibus peccatis refertos, ut neq; hos participes esse habi- tus arbuti, quo de loquor. Quos igitur mihi e- ruditos

uilitos relinquo, postquam artes, scientias et uir- tutes reprobis. Primum quidem, qui honeste u- tuntur rebus per singulos dies obuenientibus. qui- que uoti sui compotem occasionem gloriam ha- bent, qua quod conducit, obseruare communiter possint. Deinde, qui et non sit et iuste suis fa- miliaribus et amicis conuersantur, aliorumque dif- ficultates et morositates æque faciliq; ferunt, se se ipsos quantum consicri potest, humanissimos et modestissimos amicis exhibent: qui porro uolu- ptatibus nunquam non dominantur, à calamitati- bus non admodum uincuntur: uerum qui, ut uiros decet naturaq; quam assecuti sumus dignum, in hi- sce se gerunt. Quarium, quod omnium est maxi- mum, qui infelici rerum successu non corrumpun- tur, neq; id eo instantur atque superbiunt, ceterum in recte sapientum ordine perdurant, non tam fortu- næ bonis gaudentes, atq; sua natura et prudentia se cum congenitis: non solum aliorum unum ali- quod, uerum ad hæc uniuersa conuenientem ani- mi habitum facultatemq; possidentes. Hos ego pru- dentes et perfectos esse uiros dico, uniuersasq; te- nere uirtutes. De eruditis itaq; hoc meum est iudici- um. De Homeri et aliorum poësi animus quidem est dicere. Aroitor enim cessare qui illorum in Lyceo uersus canunt, deq; ipsis nugantur. At sentio me à

Prudētes
& eruditī
qui sint.

Poëtica,
alijsq; di-
sciplinis
iuniores
studeāt, se-
niores nō
item.

modulo in exordio mihi destinato euagari. Porro
est uiri mente præditi, non diligere abundantiam,
qua de ijsdem rebus quispiam alijs plura dicere pos
set, sed scopum obseruare earum de quibus semper
disserturus sit rerū, id quod mihi quoq; faciundum
est. De Poëtis igitur aliās dicemus, nisi me scrium
anteuerit: de honestioribus enim, quā illorum
sint, etiamnū mihi sermo rebus habendus. De urbis
itaque nostræ bñficijs in Græcos collatis nūc dictu
rus sum. Non quod non ampliora de illa ipsa præ
conia uel antea conscripserim, quā ulli unquam
uel Poëtæ, uel qui in eloquentiæ studijs uersantur,
sed quod non æque atque nunc. Tum enim alijs su
ceptis causis, præter institutum eius memini: nunc
uero in hoc uel unicum constituto scopo. Nec me
clam est, quā uiribus meis impar aggrediar o
pus: quippe qui nouerim uel exakte, ut non raro in
dicendo uersatus, modicas etiam res oratione sæ
pe crescere: rerum uero et magnitudine et hone
state præstantium, arduum esse encomia celebrare.
Verum propterea non ab ijs deficiendum, præser
tim quum non parum multi me incitent, uti scri
bam. Primum ijs sanè qui urbem nostram lasciue
et petulanter accusare consueverunt. Deinde qui
plausibiliter quidem, sed incrudite, et perquam te
nuiter laudant ipsam. Tum alij qui maiore qui
dem

Sapientis
Oratoris
partes.

dem eloquentia eam prædicant minus tamen huma
niter, quandoquidem plures alios Atheniensibus op
ponant. Omnium uero maxime præsens ætas, quæ
alios auertere solet. Quod si propositum meum gna
uiter prosecutus fuero, maiorem me quā nunc sit
gloriam consecuturum, est quod sperem: sin minu
tius paulò disseruero, ab auditoribus me ueniam ade
pturum. Quæ uolui ergo, tum de me ipso tum alijs,
instar chori ante certamen, præcludere, hæc sunt.
Arbitror autem oportere quampiam celebrare urbi
um uolentes exquisitè et iuste, non solum de ipsa ha
bere sermones, quæ antea prædicata sit, Enim uero
perinde atq; purpuram et aurum contemplamur,
et probamus, alia demonstrantes, quibus similis
sit aspectus eiusdemq; ualoris dignitas: Consimilem
ad modum urbibus conferendas nō paruas magnis:
neq; eas quæ nullo nō tēpore aliorū iuri subditi fu
ere, illis quæ semper dominari consuevere: nec eas
quæ salute indigent, illis quæ salutem impertire que
unt: sed æqualis potentiæ, earundem item rerum for
titer et cum uirtute gestarum existentibus, eisdem
q; potestatibus usis: sic fore, ut ueritas maximè elu
ceat. Si tam eodem nos modo quisquam consideret,
nec uulgari cū ciuitate aliqua, cæterum Spartiatu
rum contulerit: quam pleriq; nō immodice laudant,
quidam cœu Semidei illic rerū moderentur summæ.
p s eius

Simile.

cuius meminere: uidebimur potentia insignibus fa-
ctis, beneficijsq; erga Græcos plus illos suprasse,
quàm illi reliquos. Venera itaq; certamina pro Græ-
corum salute facta posthac dicemus. Nunc ab
illis orsus uerba faciam. Simula: Achaicas obtinu-
erunt ciuitates, Argiuis & Messenijs regionem par-
titi sunt. Nam inde sumpto initio differere de ipsis
conuenit. Maiores itaq; nostri unitatem, qua nati-
quam non erga Græciâ floruerunt, dein aduersus Bar-
baros inimicitiam, quam à Troiano bello adepti sunt
conseruare uidebuntur, inq; iisdem permanere. Ac
primum quidem Cycladas insulas, ob quas multum
habuere negocij nostri aduersus Minois Cretæsis im-
perium, unde tantum ubi Cares, à quibus occupabân-
tur eiecissent, non ausi sunt uindicare sibi. Verum
qui necessarijs rebus inter Græcos maxime orbati
erant, in eas transfulerunt, ac deinceps multas ac ma-
gnas ciuitates utroq; Epiri latere condiderunt, Bar-
baros à mari expulerunt: Græcos instituerunt, quo
pacto patriam suam administrantes, & in quos mor-
ientes bella Græciâ redderent ampliorem. At La-
cedæmonij eodem temporis adeo abstinere, ne simi-
le quiddam nostris agerent, nimirum aduersum Bar-
baros bellum gerendo, Græcis beneficia conferendo,
ut neq; quiete esse uoluerint. Alienam enim urbem
tenentes, nec sufficientem dumtaxat regionem, sed
quas

quantam ne ulla quidem Græcarum urbium, in his
non fuere conteneat. Quum enim ex ijs quæ contigis-
sent, didicissent, & urbes et terras ex lege eorum es-
se uideri, qui eas recte & legitime possideant: uere
autem illorum subâi iuri, qui sese bellicis rebus pu-
cherrime exercent, ac hostes prælijs fundere pos-
sent: ne ullum quidem Peloponnesi oppidum à sua
obsidione immunem reliquerunt, perdetes subuerien-
tesq; præter ea urbem quæ Argiuorum erat. Acci-
dit igitur ut nostris factis Græciâ cresceret, ac Eu-
ropa Asiæ sinibus amplior redderetur: pauperes
Græcorum ciuitates et terras recipere contigit: Bar-
baros, qui iniuriam inferre soliti essent, è sua paria
eijci minusq; quàm antea sapere. Ex ijs autem quæ
Spartiatæ gesserunt, suam tantummodo urbem au-
ctiorem reddi, ac præ alijs dominatu cunctarum to-
tius Peloponnesi ciuitatum perspicuam esse, è quib.
non parum ministerij nanciscatur. Laudibus igitur
eam ferre iustum est, quæ cæteris multarum com-
moditatum causa fuerit. Asperam uero existimare
illam, quæ sibi modo utilia peragat: quæ amicos re-
cipiat, & in eâ æque atq; alios adfecti sint: quæ sibi ti-
meat & metuat ab ijs qui q̄ fieri potest, intima secum
familiaria & iuncti sunt: quæ demum erga exteros ex-
terne quoq; & hostiliter suam rempub. gerat. Prin-
cipium itaq; tale utraq; sibi urbium primum com-
parauit. Persico deinceps bello facto, ac Xerxe

qui tum regnabat, collectas agente triremes mille ducentas, pedestris uero exercitus totius quingenties centena millia ac decem millia, eorum qui bellis pollerent septuaginta myriades. Qui quum tanta potentia aduersum Græcos bellaret, Lacedæmonij imperantes Peloponnesijs ad naualem pugnam, quæ totius prælij momentum faceret, decem solummodo triremes collegerunt. Patres autem nostri uastati, relinquentes urbem, quod illo temporis, muro nondum cincta esset, meliores naues adhibuerunt, maiorem potentiam et robur continentes, quam uniuerfi qui periculum unum subierant. Ac ducem illi quidam Eurybiadem, qui si quæ in animum induxerat, perfecisset, nihil prohibuisset perdi Græcos, nostri Themistoclem elegerunt, qui omnibus palam autor uidebatur, ut naualis confectus bellicus pro uoto succederet, utq; tum temporis reliqua uniuersa, non sine laude strenuè perficerentur. Cuius hoc uel præcipuum est indicium. Etenim qui unum discrimen pertulerant, Lacedæmonios principatu uiuantes, eum tradiderunt nostris. Ecquis iudices sufficientiores constituerit fidelesq; ijs, qui tum facti sunt, quæ uel in ipsis periculis aduenere? Quod iam beneficium hoc maius recenseri potest eo, quod totam Græciam seruare ualuit? Post hæc igitur contigit utramque dominam fieri imperij marini. Quod utri obtingere

neant subditas habet ciuitatum sanè quamplurimas. Nihil uero prorsum alteram fero laudibus, multa namq; sunt utrinq; reprehensioni obnoxia. Quin et circa sedulam curam et industriam non minus ipsis superiores fuimus, atq; paulo ante dictis rebus gestis. Nam patres nostri persuadebant socijs, talentum instituere reipublicæ formam, qualem ipsi gererent non sine summo fauore. Quod cum unanimatis, tum amiciciæ symbolum est, quando sanè quidem alios hortantur uti ijs, quæ sibi ipsis pdesse norint, Lacedæmonij neq; suæ similem politiam sociorum constituere, nec alijs usquam gentium: uerum decem cuiq; ciuitati uiros præfecerunt. Quibus si quis dicere conetur diem, ne tres aut quatuor quidem continuos dies, illorum delicta ex parte saltem commemorasse uideri possit. Sigillatim de tot tantisq; dicere parum fuerit prudentis: nam pauca ex omnibus recitare, quæ instam auditoribus iram ob admissa facinora pararent, cum ætate et uiribus essem ferocior, fortasse inuenissem. Nunc nihil mihi tale reliquum est. Atqui omnibus constat, quod adeo decem uiri isti scelere et fraude superarint maiores nostros, ut non solum sese ipsos, et amicos et patriam cuiusq; suam perdiderint, sed et Lacedæmonios aduersum socios bellantes, in tales tantasq; coniecerint calamitates, quantas nemo unquam euenturas ipsis expectarit.

ISOC. PANA. ORAT. XI.

rit. Vel inde igitur maxime conspici potest, quanto moderatius & clementius rerum nos gessimus curam. Alium quod per me dicitur, Spartiatæ uix de cetero illis præfuisse annis, apud nos sexaginta quinque, cōtinuos imperij gloria stante. iam illud apud periclitantes omnes constat, quod ciuitates aliorum subditiæ dominatui, apud eos plurimo tempore permanent, à quibus minimum sustineant malorum. Ob quæ, ambæ sibi inuise, ad bellum atque tumultum concitatae sunt. In quo nostra urbs Spartanorum robur, etsi Græcorum & Barbarorum sibi copias iunctas tenerent, decennium sufferre potuisse historias testes habet: quæ Lacedæmonij sceptrum dum gerentes, unica ad Thebanos pugna fusi, uictique, omnibus suis facultatibus destituti, iisdem propemodum sint infortunij & miserij usi, quibus nos. Præterea nostra urbe paucioribus annis pristinas recuperant uires, quam depugnatum est, Spartiatas post conflictum ne longo quidem tempore, se in suam restituere potentiam, & uires unde exciderant, potuisse: uerum hodieque eos istuc in sua repub. deliqui ostendere. Proinde quod attinet ad res Barbarorum, utique utrinque collisimus explicandum uenit, id enim dum restat. Nostri imperij uigore non licebat ipsis intra Alyn flumen pedatatu descendere, nec longis nauigijs ad intima nauigare Phaselidis. At uero Lacedæmonij imperatib.

non

IOAN. LONI. INTER. 120

non modo proficisci & trajcere nauis quoquo uellent, copiam & potestatem adepti, uerum & multarum Græcarum domini ciuitatum facti sunt. Non solum sœdera erga regem præclariora cordatioraque: icisse: Barbaris plurimorum acerbissimorumque malorum, Græcis rursum amplissimorum causam extitisse malorum constat. Liquet porro maritimam Asiæ etiamque ingentem terram hostibus ereptam, à socijs obtentam, alios sanè iniuriam inferentes, alios egenos nostram urbem pacauisse: profese melius belligeratam esse, quam quæ in eiusmodi probata sit, infelicia celerius quæ Lacedæmonios infregisse. Cū hæc oia ita sint, cur non propterea iure maiore tū laude tū honore digna sit, ea quæ hisce omnibus orbata relicta sit? Quæ ergo utrinque gesta sint: uicissim, & quæ erga seipsums haud segniter peregerint, quæ hoc temporis dicere habebamus, hæc sunt. Equidem arbitror eos, qui hæc non citra uoluptatem audiunt, nihil mihi cōtradicturos, tãquam à uero absint: nec rursum alia superesse quæ referā, quibus Lacedæmonij multorum cōmodorum Græcis autores extitissent. Accusare uero nostram ciuitatē aggrediuntur, id quod semper cōsuerunt, narrareque asperissima quæ nostro impio, quod mari gessimus, contingere: lites ite et iudicia inde socijs orata, tributorum exactiōem calumniaturi, immoraturique Meliorum et Scionæorum præsertim adstrictiōibus.

his

ISO. PANA. ORAT. XI.

his accusationibus urbis tanta beneficia paulò ante commemorata se contaminare rati. Ego quidem ad omnia quæ còtra urbem nostram dicta sunt iustè, nihil ex aduerso respondere possum, neq; id facere aggrediar. Pudefierem enim, si, quod iam antea dixi, alijs ne deos prorsum ab errandi propensione alienos existimantibus, ego cuperem attentaremq; persuadere nulla unquam re còmunitatem nostram deliquisse. Quin potius id me facturum autumo, ut omnium ante conspectum statuam, Spartiatarum urbem iam ante commemoratis rebus longe nostra fuisse a maiorem difficilioremq;. Et qui illorum loco nobis conuiciantur, nec pessima loqui uerentur, tam esse dementes, quàm qui omnium dementissimi. Quodq; à nobis male audiât, amicos illorù in causa esse. Quoniam si talia reprehendant & accusent, quibus Lacedæmonij magis obnoxij sunt, nihil dubitamus maius illis peccatum impingere non sine ratione ueri, quàm ipsi de nobis confirmare queant, perinde atq; nunc. Si meminerint certaminum hic inter socios factorum, quis est adeò nullius ingenij, qui non quod huic obijciat, reperiat? Plures enim lacedæmonij in demnatos occiderunt, quàm apud nos sint fusi lite, & iudicio addicti morti, à condita hætenus urbe nostra. Eiusmodi si de tributorum exactione quid dicant, illis opponere licebit. Longe namq; ostendimus

IOAN. LONI. INTER.

121

demus utiliora nostros exhibuisse, quàm Lacedæmonios, ciuitatibus pendentibus tributum. Primum enim non iniunctum à nobis hoc faciebant, uerum cognoscentes sese ipsos nobis maris imperium tradidisse. Deinde non pro nostra illa salute adferebant, uerum pro sua Democratia & libertate, & ne inciderent in tanta paucorum dominatus mala, quantam in Decemuirorum magistratu, & potestatibus à Lacedæmonijs constitutis exundât. Nec ex ijs tandè adferebant, à quibus ipsi seruassent, sed à quibus nostra uirtute habebant. Pro quibus si parum illis rationationis et còsiliij inesset, iure nobis grati essent. Nam ciuitatibus eorum per nos assumptis, quò minino à Barbaris uastatæ ac desolatæ iacerent, còredegitur, ut modicum rerum nobis impartientes, nihil ipsi nobis familiares minus haberent Peloponnesijs, nihil tributi pendentibus. De uastatis igitur ubi utraq; urbium, quod solis nobis quidam improperant, demonstrabimus multò commississe asperiora, quos isti præconijs ferunt. Nobis circa insulas talia tantq; peccare contigit, quas bona Græcorum pars ignorat: at illi maxias Peloponnesi urbes et undique Græcorum præeminetiores depopulantes, quæ eorù sunt possident. Quas dignum erat, et si nihil antea rerum haberent, amplissimum à Græcis donum recipe, ob expeditionem ad Troiâ, in qua ipsi te-

q nua

ISO. PANA. ORAT. XI.

Nestor.

Menez
laus.Agame-
mnon.

nuere primas, adeoq; duces exhibuere uirtutibus in-
signes, non eiusmodi ualibus multi, ijsq; prauis cō-
municat, sed illis uarū nemo sceleratus esse cōsors
possit. Mesene Nestorem enim dedit, oīum tum tem-
poris prudentissimū. Lacedæmon Menelaum, pro-
pter temperantiam modō dignum iudicatum esse et
appellari Iouis generum. Argiuorum ciuias Aga-
memnonem, non una seu altera uirtute præditum,
sed omnib. quas recensere quis possit, neq; his medi-
ocriter, sed excellenter impen. e. Siquidem neminē
omnium reperiemus, qui res attentauerit peculiare
magis, aut pulchriores aut maiores, siue græcis uti-
liores, siue sublimioribus præconijs dignas. Et his
quidem ita enumeratis iure multi fidem non adhi-
buerint. Etenim quum pauca de quolibet dixerim,
omnes me uerum narrare confiteri queant. Possum
animaduertere, dubius tamen, quibus rationibus u-
sus, posthac rectē consulam. Nec enim me parum
pudet, quod quum talia de Agamemnonis uirtute
præfatus, nullius tam celebrium eius factorum remi-
niscar. Verum auditoribus uidebor finis esse arro-
gantibus, qui uel quiduis dicunt: Ammaduerto eti-
am actiones quæ extra argumenta suscepta dicun-
tur, non probari, uerum turbulentas esse uideri, ac
pleroq; perperam ipsis uti, longe uero plures inue-
niri qui eas obiurgent. Quare metuo ne mihi idem
accidat.

IOAN. LONI. INTER. 122

accidat, imò succurrere animus est idem mecum a-
lijsq; multis patienti, aberrantiq; ab gloria quā par-
erat ipsum adsequi, qui etsi maximorū bonorum ea
tempestate autor exitisset, minus tamen laudatus
est ijs, qui nihil unquam aliqua laude dignum per-
egerunt. Quid enim ille deliquit, qui tanto est ho-
nore auctus, ut si pleriq; omnes cōgregati maiorem
querant, nunquam inueniant? Unus. n. ius Græ-
cie dignus iudicatus est, qui dux belli & impera-
tor fieret. Num ab omnibus in hoc electus, uel
ipse iure possederit, affirmare non ausim, utra uero
id ratione conigerit. Nihil profecto eminentiæ re-
liquit, quæ auctoritatem suam excederet & gloriam
alijs alio honore conspicuis. Quæ accepta potentia,
non est quod quampiam Græcarum urbium mœstā
reddiderit: tam uero ab hoc alienus erat, ut & alijs
quot & bello & tumultu, alijsq; malis septos, ab ijs
dem liberarut, ad unanimitatem redactos, superua-
caneas quidem cæteras res, monstrosas item ac ni-
hil a ijs cōmodas, neglexerit. Conscriptū uero exer-
citū in Barbaros duxit, quo nemo alius pulchriorē,
tū Græcis etiā cōmodiorem miliciam uidebitur ab-
soluisse, nec in eis qui tum tempestatis eximij fue-
re, nec qui apud posteros clari uixere: quod sua egre-
gia facta, quæ et alijs demonstrauit, nō p. merito tra-
ctatus est, quod maiori dilectiōe præstigia mortales

ISO. PANA. ORA. XI.

prosequerentur quàm beneficia, mendacia quàm ueritatem. Et quum tantus sit, minus honoris habet ijs, qui nullo cum pacto audeant imitari. Nec propter hæc modo commendari poterit, sed ob ea quæ tum quoq; temporis egit: qui eousq; magnanimitatis peruenit, ut non sufficeret ipsi suos accipere milites, quònam singulis urbibus uoluisset, sed reges quib; in suis ciuitatibus quod uellent agere licebat, alijsq; imperantes, sibi morem gerere persuasit, ac se qui sese ad quoscunq; peruenisset, facereq; quod à se iniunctum foret, ac regiam uiam militari discipline ducere: præterea periculum subire, belloq; certa re, non pro sua ipsorum patria & regno, sed uerbo quidem pro Helena Menelai uxore, opere, ut ne Græcia à Barbaris uexaretur: neq; talibus, nec quæ lia ipsi Græciæ antea contigerunt, dum Pelopis uir uersa Peloponnesus occuparetur, Danaï Argiuorum urbs, Cadmi Thebæ. Quæ qui suam alius secuti in animo præmeditatus esse uidebitur, aut quo minus huiusmodi quiddam fieret obstitisse, præter illius præclaram industriam & uirtutem? Quod iam de eo recensetur, prædictis minus est, at se penumero laudatis amplius, maioreq; laude dignum. Collected itaq; exercitus tanta multitudine, quantam multos habere par est, hos quidem à dijs, illos uero ex ipsis dijs progenitos, non æque institutos, atq; non pauci solent

IOAN. LONI. INTER. 123

solent, nec idè cum alijs sapientes, uerum ira, concitata indignatione, inuidia & ambitione referros: tales at tamen decem detinuit annos, non magnis stipendijs, nec ingenti pecuniarum sumptu, quo nunc oēs excellunt, sed per hæc, quod prudentia ualeret plurimum, comitumq; ex hostibus præbere posset: ac inde potissimum, quod patiorum salute melius consilium dare uideretur, reliqui oēs pro se ipsis. Quem præterea his oibus finem dedit, non minorem in se demirationem habet. Nec enim indecens aut indignum prædictis fecisse apparebit quicquid, uerum ratione quidem aduersus unam urbem gerens bellum, re ipsa uero non solum ad oēs Asiam incolentes, sed alias erga plerasq; Barbarorum gentes discrimen subiens, non destitit, neq; recessit, usq; ad eum qui scelestum committere facinus non erubuerat, ciuitatem sub iugum adegisset, Barbarosq; comprehensisset iniurios. Porro me non fugit, quàm sint de Agamemnonis uirtute pleraq; dicta, neq; quæ hæc tanta sint, si qui considerent, quid reprobent, nemo quicquam illis auferre audeat. Deinceps uero omnes redarguent, cum plura longe dicta sint, atque decorum requirat. At si nimum id me fefellerit meum, erubescerem utiq; si quæ nemo ausus est attentare, scribere laborans, adeo sim orbatu sensu. Nunc uero certius noram, quod multi, qui me increpare non uerentur, hæc uicio dabunt. At uero sic

non asperum fore putavi, si in hac parte quibusdam
occasionem negligere uiderer, ut si de tali uiro dis-
serens, omittam, uippiam illi existentium bonorum,
quæ me cōnumerare par erat. Arbitrabar autem et
id humanissimis auscultatoribus charum futurum, si
de uirtute uiderer dicere, uti de ea pro dignitate poti-
us uerba facere conarer, quàm pro orationis mensu-
ra. Atqui dum hæc aperte palam nouissem, non ha-
bitam occasionis in dicendo rationem, incelebriorē
me reddituram, bonam uero consultationem rerum
laudatis commodaturam: ego tamen utili relicto, iu-
stum selegi, nec in ijs quæ modo enarraui, huius e-
quidem sententiæ inueniar, sed in planè omnibus,
postquam & familiaribus meis gaudere uidear ma-
gis in ijs qui uita sunt actionibusq; probati, quàm ijs
qui eloquentia clari uideantur. Quod etiam si ni-
hil aliud, quàm quæ dicta sunt commutarem,
omnes tamen me accusarent: ac licet omnes norint
rectè actorum me fuisse consultorem, nemo quis-
quam est qui non ipsum qui honestas actiones ag-
gressus sit, laudibus uexerit. Verum quò abducar ne-
scio, dum enim quod sequitur prædictis adnectere
deberem, longius ab instituto aberrauī. Nihil igitur
aliud superest, nisi ut uentam senectuti poseam, pro-
tum obliuione tū sermonis prolixitate, quæ in talibus
euenire consueuerunt: ac deinde redeam ad locū il-
lum

lum, ex quo excidi ad superfluum excursus hunc.
Opera precium uero arbitror esse unde declinarim
conspicere. Illis qui improperabant & nobis & ur-
bi nostræ, Meliorum & huiusmodi ciuitatularum
calamitates, eos haud planè nihil dicere, responde-
bam, ac iuxta commonstrabam ab ipsis dilectos lon-
ge maiores & plures urbes quàm nostras depopu-
lato esse. Quibus & de principatu Agamemno-
nis & Menelai, & Nestoris item disserui, uani qui-
dem nihil dicens, plura uero fortasse moderata.
Hoc eo consilio faciebam, quòd crederem ostensu-
rum me, nullam rationem minus esse peccatum eorum,
quos non puduit ciuitates illas populari, quæ genu-
erint educarintq; tantos uiros. De quibus etiam num-
quispiam crebris bellisq; sermonibus uti queat. Sed
parum fortasse prudentis est una in re diutius immo-
rari, perinde quasi desit, quid porro de aurocitæ dif-
ficultateq; Lacedæmoniorum enumerari possit, nec
ingens copia adsit. Quibus non satis fuit circa ciui-
tates & uiros hos peccare, nisi & in eos qui ex iss-
dem profecti, cōmunem expeditionem unā cum i-
psis sortiti, eadem demum perpeşi discrimina, im-
pij essent: Argiuos & Mesenios puto, hos etenim in
eadē cōijcere mala, in quibus illi erāt, desiderariūt. Nec
Mesenios autem cōpescuerunt, quæ terra eos eijceret.

Argui autem pro illis ipsis uel hodie belligerantur.
 Quæ in Plataenses commiserunt, inciuilis forem. si
 hæc commemorans, nullam illorum facerem mentio-
 nem: qui quum in terra nobiscum & alij socijs mi-
 litarent, acies aduersum hostes educentes, disj-
 is à se firmatis, sacra facerent, non solum Græcos
 liberauimus, nostrarum partium, sed & qui illorum
 esse iuris fuerant compulsi. Hæc; perfectum solis
 Plataensibus acceptis Boeotarum socijs bellatorib.
 quos ubi multo tempore reliquissent Lacedæmonij,
 Thebanis gratificantes, omnes obsidione captos tru-
 cidarunt, præter eos qui fugâ salutis sue consulere
 potuerunt. Erga quos ciuitas nostra nō æque atrox
 fuit, atq; illi. Siquidem illi erga benefactores Græ-
 ciæ, cognatosq; suos ita peccare sunt ausi: nostri è
 Mesijs seruatos ad Naupactū transfulerunt, Pla-
 tæenses qui aduenerunt, ciuitate donarunt, omniaq;
 illis bona tradiderunt. Vt si nihil aliud haberemus
 quod de utraq; urbium in medium proferemus, ex
 his facile tamen esset perdiscere utriusq; formam, et
 utra plures & maiores ciuitates uastarit. Atqui sen-
 tio equidem mihi affectū coningere prædictis pau-
 lo contrariū. Tū. n. in obliuionē & ignorantia in-
 cidi, nunc aperte noui, me non pmanere in mansue-
 dine, circa orationē hanc, quæ mihi dū hæc auspica-
 rer scribere, erat, uerum me dicere ordiri, de quibus
 nihil

nihil in animum induxerim, meq; solito audentiorē
 factum, in quibusdam etiam incōtinentem, atq; hæc
 propter copias rerum inter dicendum mihi affluen-
 tium adfero. Postquam igitur libertas loquendi mi-
 hi accesserit, apertoq; ore tale mihi argumentum fe-
 cerim, ut neq; decorum, neq; possibile sit huiusmodi
 me res omittre, quibus euidenter conuinci possit
 urbem nostram longe digniorem apud Græcos, La-
 cedæmoniorum factam, non est mihi conticescendū,
 neq; mala quæ hæctenus nondum enumerata, inter
 Græcos accidere, musitanda. Exhibendumq; est,
 nostros, serius didicisse delinquere, Lacedæmonios
 aliās primos, aliās solos quidem admisisse indignū
 facinus. Plurimi utraq; urbium in iudicium uo-
 cant, quod quum pro Græcis aduersum Barbaros
 expeditionem destinarent, non suis permiserint ci-
 uitates reliquas legibus, ac suas eas administrare
 res, quemadmodum cuiq; conducere: at simul ac in-
 star captiuorū cepissent, inter sese omnes diuiserunt,
 suosq; subdiderunt iugo, ac perinde fecerunt, ut ij,
 qui ab alijs seruos in libertatem adserunt, sibiq; i-
 psis seruire cogunt. At enim, ut cum hæc tum lon-
 ge plura & acerbiora his dicantur, nos in causa nō
 existimus, sed qui nunc ijs, quæ dicuntur à nobis,
 aduersantur, ac uniuersis alijs operibus nostris re-
 pugnant. Maiores nostros enim nemo demonstra-

ISO. PANATHE. ORA. XI.

rit innumeris retro temporibus, ne unius quidem ciuitatis siue maioris siue minoris, dominari conatos. Lacedæmonios uero nemo non exploratum tenet, ex eo tempore quo Peloponnesum ingressi sunt, nihil aliud uel agere uel consultare, nisi ut maxime cunctis imperent, aut saltem Peloponnesijs. Quis seditiones, cædes, reipub. administrationum permutaciones ignorat? Illi namq; ciuitates omnes, paucis demptis, refectas fecisse eiusmodi miserijs & languoribus uideri possunt. Nostram interim urbem nemo affirmare audebit, ante infortunium in Helle-sponto acceptum, quòd tale quicquam in socijs suis designarit. Enum uero simul atq; Lacedæmonij domini constituti Græcorum, rursum suum non administrarunt officium, illis temporibus, quum cæteræ urbes tumultuantur, duo uel tres duces nostri (nec enim cælabo uerum) circa quasdam illarum exorbitarunt, sperantes, ubi Spartatarum inueniuntur facta, se melius eas posse detinere. Quare illos meritò deferremus ad Senatum omnes, ut qui principes ac preceptores talium operum facti. Nostris uero tanquàm discipulis ab istis professoribus seductis, ac spe sua fraudatis, meritò ueniam habuerimus. Postremo, quod ipsi per sese peregerunt soli, quis ignorat? & quum nobis communis aduersum Barbaros inimicitia uigeret, a reges eorum, nos in multis ueritas si pro

IOAN. LON. INTERP. 126

ti prælijs, nec modicis interdum circumfusi calamitatibus, regione nostra crebrò uastata, nunquam ad illorum uel amicitiam, uel auxilium respeximus: uerum quia Græcis insidias tendissent, maiore sumus odio illos persecuti, quàm qui nos hodie uexant. Præterea Lacedæmonij neq; patientes quicquam mali, neq; passuri, neq; metuentes, cò insatabilitatis progressi sunt, ut non satis esset imperiam illos obtinere terræ, ueram e. maris potentiam tam de siderarunt auide consequi, ut iisdem temporibus socios nostros deficere a nobis persuaferint, promissa illis libertate. Tum de fœdere amicitie cum rege sanciendo differebant & societatis, sese tradituros ipsi confirmantes Asiæ incolæ omnes. Atq; harum rerum data fide, utriq; de bellarum nos: quos liberos se polliciti sunt, magis seruituti obnoxios reddiderunt, quàm ullos captiuos. Tantam uero gratiam retulerunt regi, ut fratri eius Cyro iuniori de regno eius persuaderent contendere: cui exercitum ubi collegissent, præfeto illi Clearcho ad eam remisserunt. At ubi res illic non peropportune caderet, cognito quid adeò desiderassent, omnibus facti inuisi, ad bellum tantæque peruenire perturbationes, quantum par erat ijs, qui tum apud Græcos, tum Barbaros non candide egissent. Quibus non uideo cur prolixius inhaeream plura

plura commemorando, nisi quod parum felicitery
 nauali confractu dimicantes, regis potentia uicti,
 Cononisq; uirtute ductis, talem susceperunt pacem, qua-
 lem nemo demonstrare queat neq; turpiorem olim fa-
 ctam, neq; improprio maiori obnoxiam, neq; con-
 temptiorem Græcis, neq; magis contrariam ijs qua-
 dicuntur à quibusdam de Lacedæmoniorum uirtu-
 te. Qui quando rex Græcorum dominos eos fecis-
 set, auferre regnum eius, omnemq; felicitatem cona-
 ti sunt. At simulac nauali conflictu eos humiliauit,
 non modicam ipsi partem, sed omneis Asiæ incolæ
 tradiderunt, scriptis palam testati necessarium esse
 fieri, quicquid ab ipsis rex exigat. Nec erubuerunt
 huiusmodi facere pacta de uiris, quibus quum socijs
 uterentur, nobis præminebant, Græcorumq; domi-
 ni erant, ac Asiam se iuxta uniuersam obtenturos spe-
 rabant: sed enim talia fœdera in suis ipsorum tem-
 plicis publicis scripserunt, sociosq; ad eadem compu-
 lerunt. Pròinde quod alij alia audire fœcta desideret
 admodum, non est quod putem: sed ex prædictis ià
 nunc satis didicisse, ut, qualisnam utraq; ciuitatum
 erga Græciam se gesserit, æstiment. Enumuero ego
 secus adfectus, arbitror argumentum quod suscep-
 alijs pluribus egerer rationibus, et maxime ob ocu-
 los posituris imprudentiam eorum, qui contradice-
 re iam recitatis annisi sunt, quas me haud difficulter
 inueniunt

inuenturum autumo. Chari enim habentes omnia
 Lacedæmoniorum fœcta, illorum optimos existimo,
 ac singulari mente præditos, Spartatarum commen-
 daturus administrationem reipub. eandemq; porro
 de ea sententiam habituros, quam antea. Sin quæ Græ-
 cis ab utraq; collata sint inuospexerint, peditus in
 meam ituros sententiam. At qui peiores non solum
 his, sed plerisq; alijs existunt, ac nihil planè de ulla re
 tolerabiliter dicere possunt: qui quum de Lacedæ-
 monijs tacere nequeant, uerum num eximijs sibi ce-
 lebrare encomijs deat, expectantes, eandem rece-
 pturos gloriam longe se solidioribus iudicio ac præ-
 stantioribus sperant. Tales quia sentiant omneis sibi
 præstructos locos, neq; habere quicquam quod per
 me recitatis opponant, ad formam se translaturus
 puto rumpub. nimirum uti administrationem su-
 am cum nostra conferant, imprimis temperantiam o-
 bedientiamq; quas paruipenderit nostra: hocq; pa-
 to laudaturos Spartam. Quod si facere attempta-
 rim, æquum est, ut à prudentibus delirare planè re-
 putentur. Etenim ego proposui, me non ceu de re
 rumpub statu uel administratione disserturum, sed
 uelut in lucem daturum, urbem nostram multo Læ-
 cedæmoniorum digniorem apud Græcos redditam.
 Sin quippiam horum destruxerint, seu alias res ge-
 stas, quibus illi excelluerint, narrarint, iure sanè
 laudantur

ISOC. PANATHE. ORA. XI.

nec ὀλεγχίης nomen unquam auditum esset: sed
quum μοναρχία, cum gentes Barbarorum, tum ci-
uitates Græcas omnes gubernarent. Ideo hæc alius
repetere decreui: primū ratus decere eos qui de uir-
tute contendunt, ut ab ipsa statim generis sui origine
alijs præpollcant. Deinde, quod me ipsum pūderet,
si de uiris bonis, nihil tamen ad institutum facientia-
bus, plura moderata disputem: maiorum uero, qui
urbem hanc optime administrarunt, nullam faciam
mentionem, qui tanto meliores fuisse dominatu fun-
gentibus, quanto uiri mitissimi prudentissimiq; be-
stijis immitissimis atrocissimisq;. Quid enim rerum
non reperiamus, quæ impietate ac iuxta factorum
aspritate hos superent? in alijs puta ciuitatibus, po-
tissimum in maximis, tum quidem æstivatis, nunc
uifis. Nonne occisiones fratrum, patrum, hospitum
quamplurimas factas? Nonne cedes marum, &
stupra & fornicationes, unde ipsi originem duxere?
Nonne insidias coniunctissimorum de comedendis
pueris? Nonne reiectiones infantium, quos genuere,
submersiones, excæcationesq; ac tot tantaq; sce-
lestissima flagitia, ut nemo unquam dubitare queat,
consuetas singulis annis in theatrum produci cala-
mitates, tum accidisse prorsum omnes? Hæc non
ut illis conuiciarer, percensui, uerum ut ostenderē
palam apud nostros non solum nihil tale admissum
quam

IOAN. LON. INTERP. 129

Quādoquidem id uirtutis nullum uel saltem modi-
cum foret argumentum) sed enim quod natura im-
pijsimis ac iuxta crudelissimis non fuerint pares.
Pretium est operæ porro, conantes eximij quosdā
efferre laudibus, ut non solum illos non malos de-
monstrent, ceterum omnibus uirtutum generibus et
ueteres, & eos quibus contemporanei nunc sunt,
uicisse. Quæ de maioribus nostris non iniuria dici
possunt. Adeo enim sancte & honeste & repub.
& sese gesserūt, perinde atq; decebat à dijs progeni-
tos, ac primores urbis rectores, legiq; executores:
qui nullo non tempore exercuissent, erga deos qui-
dem pietatem, homines uero iusticiam. Qui neq; mi-
xti, neq; aduena, sed soli Græcorum indigenæ es-
sent: hancq; terram alumniam haberent, unde sint
orti, quam haud secus diligrent, atq; optimi liberi
charissimos parentes suos. Qui adeo præterea dei a-
mantes & religiosi essent, ut, quod difficillimum ui-
detur, inuentiq; rarissimum, quorundam principes
atq; regie domus, quartam adusq; & quintam ge-
neris propagationem permanserint, id quod solis il-
lis contingit. Erichthonius enim Vulcani et terræ fi-
lius, à Cecrope mascula stirpe carente, domum &
regnum accepit: à quo successores omnes ijq; non
pauci assumentes, facultates suas & dominatum, si-
is ipsorum libris usq; ad Thesca tradiderunt. De
r quo

ISO. PANATHE. ORA. XI.

Thesei
uirtus &
prudētia.

quo rectius multo fecissem si nihil dixissem, priusquam de uirtute & reous per eum strenue ferociter que gestis, fecissem uerba. Multo enim magis conuenisset orationi pro urbe suscepta, illorum quoque meminisse. Sed enim arduum atque adeo impossibile erat, quæ illo tempore acciderint, in hanc reponere occasionem, neque ad futurum prospicere. Illis igitur relictis, quandoquidem ipsis uti etiamnum res non ferat, unicum duntaxat recitabo factum. Quod neque unquam antehac nec dici nec fieri, nec ab alio nisi uno Theseo potuit, ingens uidelicet maxime uirtutis atque prudentiæ illius indicium. Siquidem regnum obtinens & amplissimum & munitissimum, in quo multa præclara belli domique gesserat, omnibus illis posthabitis, maluit sibi laboribus & certaminibus gloriam nullis unquam seculis interituram deligere, quam segnitatem, & felicitatem iam tum sibi à regno partam. Eaque peregit, non ubi senio confectus, presentium bonorum pro animi sui uoluptate satis usus fuisset, cæterum in ipso ætatis suæ flore ciuitatem populo administrandam tradidit, ipse uero pro tum hac urbe, tum alijs Græcis in discrimen se conijcere perdurauit. Hæc de Thesei uirtute, in quantum fieri nunc potuit, ad memoriam reuocauimus, cuius antea res præclare gestas enarrauimus haud segnitè. Quod uero assumentium ciuitatis gubernationem interest, nescio sanè quibus di-

IOAN LON. INTERP. 130

gnis laudibus usus, illorum sententiam prædicem: qui quum gerendæ reipublicæ ignari essent, nihil aberrarunt à recti tramite, eligentes ab omnibus palam probatam, non solum communissimam et iustissimam, sed utilissimam quoque & in ea agentibus suauissimam administrandæ reipub. formam. Nam Democratiam constituerunt, non eam quæ temere rempublicam gerat, quæ uel licentiâ quiduis impune agendi, libertatem putet: aut factam pro suo cuiusque arbitrari quod libet faciendi potestatem, felicitatem: uerum quæ huiusmodi reprehendat, Aristocratiæ auxilio usa, quam plerique utilem esse cecum eam quæ à censu oriretur quem opulentiores uerem possident, numerant: non quod per inicitiam hæc ignorent, sed quod nihil unquam huiusmodi illis curæ fuerit. Ego uero species administrandæ reipublicæ tres esse tantum dico, ὀλιγαρχίαν, δημοκρατίαν, μοναρχίαν. Et quicumque in his habitantium, in magistratus creare, & ad alias functiones idoneos maxime ciues destinare consueuerunt, qui optime simulque iustissime sint moderaturi quidem res, tales in omnibus reipublicæ speciebus honeste uersaturos cum erga sese, tum alios cense. Verum qui nequissimis ac temerarijs apprime pro reipublica gerenda utuntur, neque commodantia urbi quicquam curantibus, pro sua uero scelerata

Adminis-
tranda reipub. tres
species.

habenda

habendi cupiditate uel quiduis sustinere promptis,
et qui aliorum quoque ciuitates æque præfectorum
scelere et fraudulenta gubernari uolunt, tales e-
go contrario prioribus more, peissimos cum erga se
seipsum, tum ciues esse puto. At eos qui atque horum
neque priorum, quos dixi, reipublicæ formam sequuntur,
ceterum secundis suis rebus, eos præcipue ueneran-
tur, qui ad gratiam dicunt: asperis uero, ad optimos
quosque et prudentissimos confugientes tales inquam
uicissim, aliàs peius, aliàs melius acturos. Conditio
nes itaque et formæ politicarum in hunc se modum ha-
bent. Atque hæc alijs multo plura exhibere argumen-
ta ijs quæ nunc dicta sunt, puto: mihi uero nondum
de omnibus hisce differendum, nisi de sola maiori,
quam et uirtutis studijs diligentiore ac maiorum
Græciæ bonorum causam fuisse, quam quæ Sparte
existit, demonstraturum me promisi. Proinde oratio
mea libenter bonam reipublicæ formam audientibus
me exponente, neque turbulenta, neque importuna,
sed moderata erit, qui ppe quæ antea commemoratis
respondeat: ijs uero, qui non oblectantur multo stu-
dio concinnatis, sed conuicijs maxime publicis con-
cionibus iactatis. uel si ab hac insania sibi temperet,
secleratissima omnium celebrent præconijs, aut om-
nium quos terra sustinet iniquissimos, longiorem
atque par sit, hanc ipsam uideri arbitror. Tales
nunquam

nunquam mihi auscultatores curæ fuere, nec alijs Quales
quidem recta sententia imbutis, illos uero mihi de- auditores
posco, qui quæ præfatus sum pro quauis oratione, Isocrates
memori sunt mente seruaturi: quique copiam eorum sibi depos-
quæ dicuntur, non sunt obiurgaturi: neque si uel deci- scat.
es mille uersuum prolixitas fuerit, qui in sua situm
potestate norunt, tantam legere partem uel edisserere,
quantam ipsi quidem uelint: ac qui demum nihil
omnium tam lubenti animo gestiunt audire atque ora-
tionem uirtutes percensentem, ciuitatisque belle admi-
nistratæ formam. Quæ si quidam imitari uellent
et possent, ipsi in magna gloria uitam transigerent,
suasque ciuitates redderent felices. Quales igitur o-
peram audituros mea dixi: at uereor ne ubi mihi
tales contigerint, tenuius dicam de rebus, quibus de
uerba sum facturus: tamen pro uirili mea parte de
ipsis dicere ordine periculum faciam. Ergo quod
urbs nostra peæ alijs excellentius illo temporis admi-
nistrata sit et habitata, iure quidem proferre cau-
sam possumus, ab ijs sumptam, qui sceptris in ea po-
titi sunt, de quibus paulo ante disputauimus. Est
nim illi instituerunt populum in uirtute, iusticia,
et crebra temperantia: docueruntque, quibusnam
gubernarent præceptis rempublicam. Quæ e-
go tardius, quam illi peregerint, uerbis exprime-
re uideri possem. Nam omnis ciuitatis regen-

ISOC. PANATHE. ORA. XI.

Magistra
tus qualis
esse debe-
at.

A Senatu
qui arcen-
di.

de moderata forma, anima quidem ciuitatis est, tam-
tam uim obtinens, quam in corpore prudentia.
Ipsa enim est que de cunctis rebus consilium capit,
bona conseruans, mala declinans, omniumq; bono-
rum ciuitatibus obuenientium causa. Cuius populus
ne per immutationem etiam reipub. oblitus est, sed
illi prae alijs rebus adhibuit mentem, ut duces acci-
piat Democratia deditos, huiusmodi moribus prae-
ditos, cuiusmodi priores illorum rectores ornati
fuere: neque fallent seipsos in hoc quod omnium
publicorum bonorum dominos constituent eos, qui
bus tamen nemo priuatorum quicquam permiserit:
neq; ad negocia urbis accedere permittent, qui pa-
lam sunt prauis, neque uocem sufferent eorum: qui
quum sua corpora parum laudabiliter instruant, a-
lijs tamen consilium dare uelint, qua ratione ur-
bem gubernent, et quomodo temperantes sint, op-
timasq; agant. Neque eos ferent, qui que a paren-
tibus hereditario adepti sunt, in turpes expendere
libidines, ex publicis inopie suae priuatae opem fer-
re querentes. Nec eos, qui ad gratiam semper di-
cere cupientes, ad crebrum luctum atque mero-
rem sibi obtemperantes coniecerunt. Nam tales
omneis a consilijs communis utilitatis arcendos qui
libet oportere putabit. Praeterea illos quoque,
qui aliorum bona, ciuitatis esse confirmantes: quae
urbis

IOAN. LON. INTERP. 132

urbis sunt propria, clanculum suffragari et diripe-
re non uidentur. Qui diligere se populum simu-
lant, et interim omnibus alijs inuisum ipsum red-
dunt: uerbis quidem anxiam Graecorum gerentes
curam, opere uero uastantes et prodentes. Eo er-
go nos animo, ut maiore gaudio et celeritate admi-
tant, qui ciuitates aliquot ad bellum destinatas nobis,
obsidione cingant, quam a nobis auxiliares copias.
Errret necesse est, qui non optimas consuetudines at-
que nequitias enumerare labore feribendo: quas
maiores nostri, ijsq; imbutos apud sese reputantes,
Senatores creabant et praefectos rebus, non uulga-
res, at uero prudentissimos. Quorum conuersa-
tio non pessimi apud ciues suos nominis foret, illosq;
ipsos duces legebant, ac legatos, si quando res po-
stularet, mittebant, neq; uniuersa illis non urbis tra-
dentes officia: quod qui in iudicio consultarent, opti-
maq; dare consilia possent, eos et apud sese consti-
tos solos, undique locorum, omnibusq; causis ean-
dem habituros sententiam putarent, quod ipsis quidem sic
usu uenit. Quia, n. haec agnoscebant, paucorum dierum
intervallo, rescriptas uidebant leges, non ijs, quibus
nunc utimur pares, nec tanta turba, tantisq; contra-
rijs refertas, ut nihil praestare possent, siue comoda
ex ijs, siue incomoda essent. Verum primum quidem pau-
cas, quae in uetustis suffragata fuerat, quaeq; circa
r 4 nego

negocium intelligi possent: deinde iustas & utiles, sibiq; ipsis non repugnantibus, plus qui in publicis exercitijs uersentur adiutantes, quam qui priuatis contrahibus, quales esse conuenit apud eos qui recte rem publicam gerunt. Illis item temporibus ordinarunt magistratus, electos à contribulibus popularibusq;. Non huiusmodi magistratum facientes, quem pleriq; ambire contenderent, sed multo potius ministerijs similem, quæ quibus iniuncta sint fatigant, quodam honore tamen eos afficiant. Oportebat enim ad imperandum electos, suas planè res negligere, à prouentibus multa pecuniariæ, quæ solui solebat magistratibus, perinde abstinere atque à sacris. Quæ quis inter hodiernos nostros sustineat? Præter ea qui in magistratu gerendo conspiciunt, uel modice laudati essent, ad aliam eiusmodi curam promouebantur. Alqui uel modicum transgressi, in extremas ignominias, maximaq; discrimina incidenda: ut nemo tum ciuium sic ambiret magistratum, ut iam nunc fit, quippe quem suauius erat declinare quam sectari: utq; omnes existimarent, nunquam ueritatem fieri Democratiā, nec magis communem utilitati commodantem, ea quæ talium rerum inhumanitatem tribuat populo, quem & demitum constituendorum magistratum, accipiendæq; multa ab exorbitantibus faciat, quæ & felicissimorum

morum regum sunt. Quod uero quæ dico, fuerint chara populo, uel hoc maximo est argumento. Etenim populus alijs reipub. formis non placentibus, pugnare secum, tum dissoluere, adeoq; sibi præfectos neci dare: hac uero usus mille, non minus, annos, in qua perstitit ab eo tempore quo primum accepit, aduq; Solonis ætatē, Pisistrati uero dñatum, qui populi ductor factus, ubi multum urbem uastasset, optimosq; ciuium quosq; ceu in Oligarchia degentes, eiecisset, populum tandem perdidit, ac sese tyrannum constituit. Fortasse me quidam inciuilem esse affirmant (nihil enim prohibet calumnijs orationem hanc obrui) quod dicere audeam, tanquā res mihi exacte cognitæ tenerem, quibus tamē dum agerentur non intersuerim. Atqui nihil horum præter rationem me facere puto. Nam si solus crederem ijs quæ de ueteribus narrantur, scriptisq; ab illo tempore nobis traditis, merito reprehenderem. Nunc uero pleriq; haudquaquam carentes mente, idem uidentur mecum pati. Quod si uel sine his sisterem ad iudicem, probare possem, plura mortales per auditum, quā uisum resciscere: maioresq; & pulchriora res scire, quæ ab alijs res audiuerint, quā quibus ipsi intersuerint. At enim non est quod suspensiones huiusmodi negligantur, fortassis nemine contradicente ueritatem adulterarentur. Nec rursum in ijs

dem immorari diluendo licet: nam ubi subindicari-
mus alijs tantum, quomodo calumniantes referant,
denuo ad institutum redire decet, admonereq; una
denam sim digressus: quod equidem iam nunc facta
am. Constitutionem igitur reipub. formæ ueteris,
quâtoq; tēporis in ipsa perstiterimus, abūde satis ex-
planatū est. Restat nunc ut & memorabilia quæ
eam reipub. formam secuta sunt facta, recensēamus:
quibus clarius agnoscetur, quod & maiores nostri
reipub. formam ceteris præstantiorem, temperantio-
remq; tenuerint. Præterea Senatoribus uicbantur ta-
libus, quales sapientibus conuenit. Neq; hæc tamen
quicquam mihi dicenda sunt, nisi paulum modò de
ipsis præludam. Si enim posthabitis redargutioni-
bus eorum qui nihil aliud atq; calumniari possunt,
deinceps narrem tum de alijs factis tum studijs belli-
cis, quibus usi maiores nostri, Barbaris extitere po-
tiores, & Græcis chari, non est quod non quidam
leges me commemorare dicant, quas Lycurgus qui-
dem condidit, Spartani nunc sequantur. Fateor e-
quidem me pleraq; dicturum, quæ illic constituta
fuerunt, non ueluti Lycurgus quicquam illorum inue-
nerit excogitaueritq; sed quod optimam, quantum
fieri potuit, administrationem imitatus sit reipub.
maiorum nostrorum, atq; Democratiam apud eos ex-
exercit Aristocratia mixtam, qualis erat apud nos:
magis

magistratus deinde non forte fortuita, uerum præme-
ditata electione creari: Seniorum electionem, qui
omnibus negocijs præfecti sunt, tanta diligentia fie-
ri statuit, quanta & nostros ad uicem Martium com-
seensuros deligaiunt: qui tali demum illos ut muni-
uit, qualem et apud nos habere Senatū norat. Quod
igitur eodem modo eorum rempublicam ordinari-
quo nostra olim gerebatur, à multis inuestigari po-
test, per eos quibus animus est resciscere. Quod ue-
ro bellicæ rei peritiam non prius exercuerint, nec
melius usi sint Spartiata nostris, è certaminibus, præ-
lijs, & ijs quæ tum tempestatis aperte palam facta
sunt, adeò me demonstraturum euidenter puto, ut
neq; stulte Laconum imitatores contradicere quic-
quam dictis mihi possint, neq; rursus demirantes, in-
uidentes, æmulariq; desiderantes. Exordium itaque
dicendorum quibusdam fori asse mœstum faciam au-
diendo, nec à miseria recitando quidem alienum.
Nam si quibusdam asseueret utraq; urbem hæc plu-
rimorum bonorum Græcis causam factam, maximo-
rumq; malorum post Xerxis expeditionem, non est
quod nō uera dicere uideatur, ijs, qui rerum tum ge-
starum non sunt inexpecti, admodum enim stre-
nue aduersus illius uim dimicarunt. Atque ijs
peractis, conueniebat utrique de impendenti-
bus non pessimum consiliū capere, ubi eò non
impru-

imprudentiæ sed insanie uenerunt, ut quum de illo
qui eis bellum intulerat, uolueratq; urbes illas diru-
ere penitus, alios uero in seruitutem redigere Græ-
cos, de tali inquam uictoria facile potius terra mariq;
pacem cum eo æternam, ceu patriæ benefactore, co-
scripserint. Suis deinde uicissim inuidentes uirtutu-
bus, ad civile bellum uersi, studiumq; contendendi,
nō antea tū sese tū alios Græcos perdere destiterūt:
publicum quā hostem suum, dominum fecerunt.
Præterea urbem nostram in extrema coniectam di-
scrimina, Lacædæmoniorum ui constat, rursum illo-
rum per nostram. Et quum intantum Barbaro infe-
riores prudentia fuissent, neq; uel tum ab accepta do-
luere ut dignum erat damna, neq; quantum se expe-
diebat eis. Ac ne nunc quidem maxime Græcorum
urbes erubescunt assentiri Barbari diuitijs: uerū At-
gini cum Thebanis Aegyptum illi expugnarunt, ut
quā maximā uim habens insidiaretur Græcis. At
nos et Spartiæ, societatis fœdere iuncti, alieniores
erga nos ipsos eramus, atq; erga quos utriq; depu-
gnabamus: id quod inde coniecturare certō licet.
Neq; enim de una re consilia communicamus, seorsim
utriq; ad illum legatos mittimus, sperantes utris
familiarior sit, hos dominos potiores inter Græcos
fore: non sine nostro ingenti periculo experti, quod
et securantibus iniurius esse consuerit: eorum ue-

ro qui potentiā eius despiciedo, ipsi contraheniunt,
oībus modis diluere dissidia conetur. Hæc sanē recen-
sui, non ignorans quosdam citra sui pudorem obie-
cturos mihi, his me præter statum sermonibus usum.
At uero neq; magis propria iam nunc commemoran-
tis dici posse autumo, quibus apertius quispiam pri-
scos illos patres nostros maximis in rebus prudenti-
ores fuisse, ijs qui urbem nostram Spartiatarumq; à
bello aduersus Xerxē gesto administrarint, pbauerit.
Illis enim temporibus cum Barbaris pacisci Sparta-
nas ciuitates uoluisse uideri queant, seq; ipsos unā
cum alijs urbibus perdere, nuncq; imperium Græ-
corum affectare: ad regem itē legationes destinare:
pro tum amiciciæ, tum societatis fœdere. Ve-
rum qui tum regebant urbem, nihil tale, sed lon-
ge diuersum adnitebant. Etenim à Græcis ciuita-
tibus abstinere tam sibi decretum erat, quā pijs sa-
era depeculari religio est. Bellum porro suscipie-
bant maxime necessarium iustissimumq; unā cum u-
niuersis mortalibus aduersus bestiarum ferocitatem
gestum. Alterum cum omnibus Græcis aduersum
Barbaros, qui natura inimici sunt, et quo non tem-
pore insidias nobis tendentes? Quem ego sermonem
non à memet ipso finxi, cæterum ex illorum gestis
collegi. Videntes enim alias urbes multis malis ac-
turbis obrutas, suam uero unam rectē gubernatam,
non

non opere putarunt precium, ut ipsi qui alijs melius
saperent agerentq; nullam rationem haberent. Nec
permittendam autumarunt, ut qui eiusdem generis
participes sint claritudinis & cognationis, pereanti-
uerum considerandum faciundumq; ut omnes à præ-
sentibus malis liberentur. Hæc secum ubi delibera-
sent, minorū dissidia legatōibus, adhorationibusq;
tollere attentabant ad potentiores tumultuantium;
ciues suos mittebant, qui maxia apud eos autoritate
pollerant, qui de urgentibus ipsis rebus consilium
darent, conuersati ijs qui suis ætatem patrijs transi-
gere nequirent, & qui peiores facti per ea quæ le-
ges decernunt, qui plerunq; ciuitates uastant, persua-
debant, uti secum stipendia facerent, uitamq; præ-
sente inquirerent meliorem. Porro quum plerisque
hæc cordi essent, itaq; persuaderentur, exercitus ex
ipsis conscripserunt, insulasq; Barbarorum obtinen-
tes, ac utraq; Epiri parte maritumorum incolas sub-
uertentes, omneisq; prorsum cijcientes, ex ijs qui
maxime penuria grauati erant, coloniam eò deduce-
bant. Talia ipsi agentes, nec alijs non demonstnan-
tes perstitere, usq; dum audirent Spartiatis urbes in
Peloponneso conditas suo subiugasse imperio, tum
uero ad sese animum uertere cogeantur. Quid igitur
commodi è bello de colonijs transferendis, idq;
genus negocijs, partum est? non parum enim mul-

tos hoc ipsum audire qui desiderant, est quòd putent
Id profecto, ut Græci opulentiores uictu fierent, ma-
gisq; unanimes, à tanta multitudinis talibusq; homi-
nibus liberati. Barbaris, ut è sua patria exciderent,
minusq; quàm antea saperent. Horum uero autori-
bus, ut chari haberentur, duplamq; Græciam redde-
rent, quæ primum simul iuncta unū quiddam sim-
plum erat. Maius quàm hoc beneficium à maiori-
bus nostris collatum Græcis, aut cōmodius reperi-
re certe nequeam. Verum enim bellicæ rei magis ac-
cōmodum, nec minore gloria dignum, omnibus a-
deo p̄spicuum, dicere fortasse quicquam poterimus.
Quis. n. ignorat, aut quis nō audiuit in Tragœdiarū
Bacchanalibus, quæ obuenerint apud Thebanos A-
drasto calamitates? Nā deducere uolēs Oedipi quidē
filium, suum autem generum, plurimos quidem ar-
guorū perdidit, cunctos uero manipulares uidit p̄-
emptos, ipse non citra ignominiam tādē seruatus,
quum inducias assequi non posset, nec interemptos
recuperare, supplex ubi nostræ factus, Theseo dñe
eam gubernante, precabatur, ne contemneret huius
modi uiros sua sepultura destitutos. Neq; ueterē cō-
suetudinē patriamq; legē dissolui pateretur, qua cū
eti mortales cōstāter uerētur, nō uelut ab humana
instituta industria, uerum diuina imuncta uirtute.

Quibus auditis, nulla facta mora legationē Thebas destinavit, quæ efficeret, ut qui de interitu eorum consulturi essent, sanctius consulere, æquiusq; responsum quam antea, æderent: quæ legatio admo-neret etiam Thebanos, urbem Athenas non passu-ram, ut ipsi communem omnium Græcorum legem transgrediantur. Quæ ubi domini tum Thebano-rum audissent, non æque decreuerunt atque antea, nec pro sua, quam plerique illis tribuunt auctorita-te, nec iuxta prius initum consilium, ceterum ijs de rebus modeste differentes, eosq; qui bellū mouissent accusantes tradiderunt urbi nostræ interemptos. Ne-que quisquam me clam putet esse, quod secus nunc de illis ipsis, quam supra in Panegyrico, scripsisse uidear. Sed enim neminem ex ijs qui intelligere hæc possunt, tanta inscitia & inuidia referum puto, ut non laudarit me, prudentemq; iudicarit, qui tum quidem eo, nunc uero hoc de ipsis modo habeam ora-tionem. De his igitur noui quod & recte & com-mode scripserim. Quantum enim urbs nostra illo tempore bellicis rebus polleret, ostendere uolens, quæ Thebis acciderint recensui. Arbitror & illud factum omnibus esse conspicuum, quod Argiuorū regem urbi nostræ supplicem fieri compulit. Domi-nos porro Thebanorum sic immutauit, ut uerbis ab urbe nostra emissis, quam legibus à Deo conditis, sta-

re

re mallent. Quorum nihil sanè pro modo admini-strare potuisset ciuitas nostra, nisi & magnificen-tia et uiribus reliquas antecisset. Proinde quum mul-ta de maioribus nostris præclara facta mihi dicenda sint, obseruo qua ratione de ipsis differam: caenim mihi magis præ alijs curæ sunt: iam enim in eo argu-mento uersor, quo proposui me demonstraturum, priscos illos nostros bellis et prælijs, supra omnes ali-os præstuisse Spartiatis. Porro hæc præter opinio-nem multorum in mediū pferentur, non minus ac alia uera. Dubitabam nup uirūne discrimina pri-mum & pugnas Spartiatarum, at nostrorum enar-rarem: nunc uero illorū recitare lubet, ut uia in pul-cherrimis & iustissimis (quæ ipsis sic uidentur) præ-lijs, aduersæ partis diluam obiectiones. Vbi nanq; Dorien-ēs, qui ad Peloponnesum belligerauerant, ciuitates tripliciter diuisissent, terrasq; suis possesso-ribus iustis ademissent, Argos quidem & Mesenam adepti, æque sua regebant atq; alij Græci. Tertiā uero partem ipsorum, quos nunc Lacedæmonios appellamus, seditiosam esse aiunt, qui res illorum ex-actius cognouere, ut nullos æque turbulentos inue-nias Græcos: tum qui inter eos excellunt, ac uulgo sapientia præstant, nihil planè ijs de rebus consilij capere, neq; de ijs quæ talia peragentibus accidis-sent. Alijs quidem minus sapienter factum uideri.

s

quod

ISO. PANAT. ORAT. XI.

quod in urbe unā habitantes seditiosi, omnium
sint participes, ac præter magistratum honorum
confortes, donec in iudicium à Spartiatarum prudē
tibus uocatum fuerit, annē consultum rei pub. putēt,
si hos suos esse ciues sustineāt, unde plurimū in rem
publicam promanet peccati. Enimvero ipsos nihil
minus quā talia perpendere, sed sibi ipsis æquam
inuendi libertatem instituere, talemq; Democratiā,
qualem nullo non tempore unanimes futuros decet:
subditos uero suos accolas facere eorum, qui animas
ipforum non secus ac seruorum suorum iniqua ser-
uitute uexent. Hæc ubi egissent, quam cui libet cōmu-
nem esse conueniebat regionem, illos accipere, eosq;
paucos, nec optimam solummodo, sed tantam etiam
quantam nulli Græcorum habent: multitudini uero
talem distribuere portionem, eamq; pessimæ terræ,
ut sedulo indefessq; operantes, ægre diurnum sibi
uictum comparent: postea diuisam plebem suam, ut
fieri poterat, in minimum collocare locum, ubi mo-
dici & multi nominibus sanē prædicabantur, uel u-
ti ciuitates habitarent, quum potentiā longē mino-
rem haberent, non paucis apud nos profectō uicis,
omnibus deinde priuantes eos, quorum liberos ho-
mines consortes esse decebat: plurimos ipforum in
discrimen uenire compellebant, ut in expeditioni-
bus, quibus imperabat rex, uirum aciem ex sese or-
dinare

IOAN. LONI. INTER. 138

dinare præliariq; cogerent: quosdā etiam, quos ante
primam phalangem collocarent eligentes. Sin ali-
quod præsidium fuisset opus mittere, quod uel labo-
ribus, uel periculis, uel longo tempore opem ferret,
hos ablegare solebant, qui primi impendens malum
adorirentur. Ecquid attinet omneis recitando inu-
rias populo illatas, me prolixiorē esse: quum ma-
ximo potius malorum enumerato ab ijs nondum li-
berentur. In eos enim qui principio tam dira passi,
præsentiq; temperis opportunitatē frangi sunt ho-
mines, præsidēs ius habent indemnatos occide-
re, quotquot etiam uoluerint, quæ cæde alijs Græ-
cis neque scelestissimos seruos suos polluire fas est.
Propterea uero de consuetudine, peccatisq; eorum
in populum suum hæc recensui pluribus, ut interro-
garem eos qui cuncta Spartiatarum facta chara ha-
bent, num & hæc amplecterentur, & num iuste p-
ijs pugnam habuerint. Ego quidem magnas ipsas et
grauēs arbitror multarumq; causas rerum extitisse:
his ut uincerentur malis, illis uero ut captiuius su-
is & technis haud segnitè agerent: cuius rei gratia
bella semp gerunt, neq; sanctas, neq; pulchras, neq;
conuenientes uirtutem sibi uendicantibus: non eam
uirtutem quæ in ingenuis artibus celebratur, et alijs
plerisq; sed quæ in bonorū honestorūq; uirorū anis
cui pietas et iusticia cōsistit. De qua mihi oīs sermo ē:
¶ 2 quam

ISOC. PANA. ORAT. XI.

quam floccipendentes quidam, plus alijs delinquentes laudant: nec sentiunt suam ipsorum consulentes mentem, quod illos laudibus extulerint, qui plus æquo possederint, quiq; orco demittere & occidere fratres suos non erubuerint, & socios & ciues, ut eorum sibi bona raperent. Similia enim hæc opera, sunt ijs quæ à Spartiatis peracta sunt: quæ qui amplectuntur, necesse ut eandem cum iam enumeratis sententiam, utpote pessimam, habeant. Impendit namq; demoror, si qui uel pugnas uel triumphos, per nephas planè patros, non existiment multo peiores, pluribusq; opprobrijs referios, atq; ipsam uinci, qd citra maliciam contingit: quando hæc eos non lateant, quod ingentes uires, prauæ tamen se penumero potiores sunt uirtute præditis, proq; patria uel qd uis periculi subire non delectantibus. Quos longè rectius laudamus, quàm qui p alienis mori prompte uolunt, exteris exercitijs. Similes, quæ prauioris sunt hominum opera. Quod uero boni peius interdum pugnent uim facere uolentibus, Deorum negligentias cõparatum quis dixerit? Quo argumento uti possem, & de calamitate quæ Spartiatis occurrit Thermopylis, quam omnes quotquot audiuerunt, prædicant, demiranturq; magis quàm pugnas, aut de hostibus obtentas uictorias, aduersum quos factas non oportuit: quanquam non desint, qui huiusmodi

IOAN. LONI. INTERP. 139

ijsmodi eorum uictorias commendent, non probe compertum habentes, neq; sanctum neq; honestum esse quicquid citra iusticiam uel dicitur uel agitur, id quod Spartiatis nunquam fuit curæ. Nusquam enim aliò defigunt oculos, præterquam quæ ratione plurima alienorum bonorum indispiscantur. At maiores nostri, nulli rerum adeò studebant, quàm quo pacto Græcis gratificari possent ac grati esse: nullum enim iudicium neq; uerius neq; iustius eo rebantur, quod ab uniuerso mortalium genere decerneretur & fieret: perspicuum est autem quod tales sese gesserint, tum in alijs quibus rem publicam gerebant, tum negocijs suis quoq;. Nam cum tria bella contra Barbaros Græci gesserint, Troiano dempto, in omnibus his nostram tenere primas fecerunt. Quorum primum aduersus Xerxen, quo plus nostra Lacedæmonijs præstitit, quàm illi alijs. Alterum in extructione coloniarum, quo Doriensium nemo planè in auxilium uenit. At ciuitas nostra dux facta non admodum facultatibus abundantium aliorumq; uoluntariorum, eò rem perduxit, ut quæ antea Barbari amplissimas Græcorum urbes occupare consueverint, inuerso ordine Græci nunc efficere possint, quæ prius fuere perpesti. De duobus itaque bellis iam antea satis à nobis dictum: ad tertium me etiamnum conferam, quod gestum est.

5 3 dum

ISO. PAN. ORA. XI.

dum Græciæ urbes recens extructæ et ita paratæ essent, ut commode inhabitarentur, nostra uero dum potiretur sceptris, unde et plurima sanè prælia, ingentiaq; discrimina conigerunt. Quæ omnia neque reperire denuo, neq; commemorare queam. Relictis autem plurimis quæ tum strenue gesta sunt, quæ iam recensere nulla exigit necessitas, quàm potero breuissime indicabo eos qui urbem nostram inuasere hostili manu, & prælia memoratu digna, de inde quoq; duces nostros, præterea causas quas ipsi exponebant, potentiamq; gentium una sequenti = um eos: satis fuerit enim hæc aduersum ea quæ de aduersarijs diximus, proferre. Thraces enim una cum Eumolpo Neptuni filio, in regionem nostram ingruerunt, q; cū Erichtheo de urbe contendit, Neptuni ante Minervam ipsam occupasse adfirmans. Scythæ uero cum Amazonibus, quæ ex Marte feruntur progenitæ, quæ expeditionem aduersus Antiopam Hyppolytæ filiam destinarunt, quod leges ipsarum uiolarit, Theseaq; quem inde adusq; nos secuta, deperierit, adeoque illi cohabitauit. Peloponnesij duce Euristheo, qui Herculi quidem, quæ in ipsum admisit, non persoluit: bellum uero gerens aduersum maiores nostros, seu liberos illius erepturus, qui ad nos confugerant, passus est quæ ipsum oportuit. Adeo nanque miser factus est, postquam se

IOAN. LON. INTER. 140

se dominum esse supplicum scripserat, ut uictus pugna, uiuusq; à nostris captus, ipse supplex ijs, quos repetiturus uenerat, uitam suam finiret. Post quem à Dardanio missi Græciam deuastaturi, ad Marathonem discedentes, in plurima maximaq; inciderunt pericula, calamitatesq; quibus se nostram adflicturos urbem sperarant, atque ex uniuerfa Græcia profugerunt. Hosq; omnes quos memorauimus, non uno impetu simul irruentes, neq; eodem tempore, uerum ut opportunitas & consilium cuiq; suadebat atque commoditas, ubi nostri uicissent non sine ingenti clade, atque iniuriam eorum compescuissent, non ideo propter rerum suarum magnitudinem attulerunt cristas, neque passi sunt idem cum ijs, qui ubi recto prudentiq; consilio polleant, ac diuitias iuxta famamq; celebrem possideant, ob eorundem copiam arrogantes fiant, mentesque corrumpantur, ac ad peiora iulioraq; longe, quàm antea, negotia inducantur. Enimuero hæc omnia declinantes persisterunt in moribus suis, quos optimos habebant: quandoquidem respublica rectè administraretur, maioraq; sibi propter animi habitum & consilia quàm commissæ prælia tribuentes, magis eligentes constantiam suam hanc atque temperantiã, q; fortunã, quæ tū laboribus tū periculis emunuerint, suorumq; præstis, alijs admirationi esse.

Videbant enim plerisque alios bellica animi uirtute excellere, uel pessimos: at uero uilis ad omnia, omneque adiuuare ualentis non esse participes prauos, cum enim à præclaris natalibus oris duntaxat innatam, recte item institutis & educatis uirtutem. Quæ quidem tum administrantibus urbem nostram maioribus aderant, omnium prædictorum bonorum autoribus. Alios itaque circa præclarissima opera, impenditque memoranda, orationes finire uideo. At uero prudentes illos puto, qui ea & cognoscunt & agunt. Nec mihi tamen cum illis idem contingit facere, dicere tamen dum cogor: id cur sic agam, postea exponam, ubi pauca admodum de ipsis disseruero. Emendabam enim orationem meam, usque ad ea quæ iam lecta sunt scriptam, unà cum tribus aut quatuor mihi conuersari solitis: qui dum recitant, uidebatur mihi recte habere, ac sine duntaxat intelligere. Placuit mihi accersere quendam familiarium meorum, in forma rei publicæ ubi paucorum est dominatus & potestas agentium, Lacedæmonios commendare iuxta seligentium: ut si quid nos sefellisset mediciter dictum, ille cōspiciens præteritum nobis redderet. Qui simul ac uocatus uenisset, perlecta oratione (quid n. attinet singula me enumerare immorari?) nulli per me seriporum succensus: commendauit uero, quod fieri potuit, maxime

maxime, ac de qualibet ferè partium differtauit, quas ego cognitae tenebam. Quinetiam aperte indicabat se non lento animo ferre ea quæ de Lacedæmonijs dixeram, ceterum uelociter sese manifestauit, ut potest dicere ausus: Quod etiam si nihil præterea beneфициj dederint Græcis Lacedæmonij, iure tamen ipsis gratiam haberent omnes, quod pulcherimis & honestissimis à se reperijs studijs atque exercitijs uterentur, quæ & alijs demonstrauerint. Quod adeo breue modicumque dictum, causa extitit, cur non ad diderim orationi huic umbilicum, perinde ac in animum induxeram: sed crederem potius, turpiter non minus quam grauiter facere, si præsens negligam quempiam accedentium mihi, prauis argumentis uisum. Quæ apud me perpendens, interrogabam ipsum, num curet quæ impie dixerit, nimue pudeat, quandoquidem commenta sint, neque paucis controuersijs referta. Quod non secus se habere intelleges, ubi interrogaris quosdam dextre sententium, quænam studiorum optima existiment: deinde, quam uel temporis elapsum sit ab eo quod Spartatæ Peloponnesum habuerint. Nemo enim quisquam non omnium esse præstantissima studia iudicat, pietatem erga superos, iusticiam erga homines, prudentiam deum circa alias actiones. Iam Spartatas septuaginta, non amplius, illic annos demoratos confirmabunt.

Studia optima
sint.

ISOC. PANATHE. ORA. XI.

Quæ quum ita sint, si quidem te uera dixisse putas, eos omnium clarissimorum exercitiorum inuentores fuisse, necessarium, qui multò antea tempore uixere, quàm Lacedæmonij illic habitarent, non eorū fuisse consortes, neq; eos qui ad Troiam militarunt, neq; qui apud Herculem & Thesea suere, neq; Minos Iouis filium, nec Rhadamanthum, nec Acacum, nec aliorum quenquam uirtutum causa hodie celebratorum, sed omnium illorum famam esse mendacem. Sin nugatorem agis, deūmq; filios & usos hisce uirtutibus præ alijs magis par est, & posteris demonstrasse, non est quòd non insanire uniuersis hæc audientibus æstimere. Adeò temere & inique alios quidem laudaueris, alios increpatione dignos, ipsos extolles, nihil mea percipiens. Delirabas ergo antea, nec modo tibi ipsi contraria uidebaris proferre. At nunc producente me orationem hanc demonstrantem plerq; & illa quidem graui, Lacedæmonios tum erga cognatos suos tum alios Græcos peragisse: qui fieri potuit, ut eos qui eiusmodi obnoxij essent uicijs tu optimorum studiorum duces confirmares? Præterea & illud mirabar latuisse hominem, quòd prætermissa exercitia, artes, aliq; id genus omnia, non uulgares inueniant: ceterum ingenio & natura præstantes, & qui plura iam antea inuentorum discere potuerunt, alijsq; plus inquirendo mentem

IOAN. LON. INTERP. 142

tem aduerterint suam. Quæ in re Lacedæmonij Barbaris longe sunt inferiores. Illi enim multarum rerum & discipuli & præceptores uideri queant: hi uero adeò communi cruditione & philosophia destituti sunt, ut ne literas quidem norint. Quibus talis inest uis, ut qui eas probè tenuerint, recteque istædem utantur, non solum rerum suo seculo gestarum gnari fiant, uerum & omnium quæ unquam accidere. At interim tu ausus tamen es, harum planè experteis optimorum studiorum fuisse inuentores asseuerare: maxime quum scias, quòd liberos huiusmodi negocijs adsuefecerint immorari, unde non spes eos sit benefactores aliorum fore, quin potius tales qui cunctis Græcis damnum dare proclines fiant. Quæ omnia recensens, & me & auditores illorū obrui multitudine uereor. Vnicū tantum mō exponens, cui sedulò incubunt, quodq; ipsis in delitijs est, uniuersos illorum mores me in apriçū reor positurū. Etenim illi quotidie è lecto statim emandāt liberos, quibus cū quisq; per sese uoluerit, prætextu quidē ad uenationē, re ipsa uero ad colonorū ruri cōmoratium de peculationē, ubi capros qdem multā p̄soluere contingit, ac uerbera pati: eos uero q̄ scelestissima quæq; admiserint, prædariq; poterint, cæteris esse liberis chariores: qui ubi adoluerint, inq; moribus, quibus ab incunte ætate exercitati sunt, perstiterint, uicinos esse summis magistratibus. Quo studio si ququam

ISOC. PANATH. ORA. XI.

alias disciplinas maiores aut honestiores apud ipsos iudicari ostenderit, fateor me nihil dixisse, neq; de ula unquam illorum re. Verum quodnam horum operum rectum aut præclarum est, ac non potius rubori & uerecundie obnoxium? Ecquid non imprudentes eorum præcones reputandi sunt, qui adeo à publicis legibus deficiunt, neq; cum Græcis uel Barbaris quicquam cognoscentes? Siquidem Barbari flagitium admittentes ac furantes, domesticis suis & famulis nequiores æstimant. At illi in huiusmodi operibus primas tenentes filios suos, optimos esse credunt, amplissimoq; honore prosequuntur. At quisnam recte sapientium non emori potius præligat, quam talibus studiis, uirtutum se exercitio deditum agnoscere uellet? Qui e ubi audiisset, nulli à me dictorum temere porro contradixit, neq; rursus omnino conticuit. Sed eminus, inquit, ea in me transtulisti, ceu omnia illorum amplecterer, ac sese recte habere putarem. Imò, inquit, uideris mihi ob indulgentiam illorum in liberos, aliq; nō pauca merito eos reprehendere, me uero haud iure accusare. Nam moerore adfectus sum orationem legēs, propter ea quæ de Lacedæmonijs dicebantur. Neq; sic tamen, ceu nihil contra dicere possem ijs quæ per te adducta essent, qui alio tempore ipsos laudare cōsuerim, in tali ambiguitate agēs, quod reliquum erat dixi. Quod si ob

IOANNE LON. INTER. 143

si ob nihil aliud, propterea tamen ipsis iure gratias habuerimus, quod pulcherrimis et optimis studiis utantur. Hæc uero dixi, non ad diuinum cultum, neque ad iusticiam, neque ad prudentiam respiciens, quæ tu commemorasti, cæterum ad exercicia quæ apud eos sunt, ad roboris elaborationem, ad concordiam, ad cōq; omnino ad rei bellicæ curam, quæ nemo non sese in hunc habere modum fatebitur, sed maxime ipsos huiusmodi uti confirmabit. Talia mihi ei different, demonstraui sanè ut nihil dum eorum ob quæ accusatus sit, dilutum appareat: uerū ut acerbissimum tum dictorum occultatum sit, non inrudite quidem, sed prudenter, deq; alijs modestius se expurgasse, quàm tum locuti liberius. Quin & eo relicto, de illis ipsis longe mihi uehementiorē accusationem adfirmabam esse, quàm sit ea de liberorum rapina & furto. Nam illis exercitijs suos ipsi liberos corrumpebant: quæ uero paulo ante recensuisti, Græcos quoq; perdiderunt. Facile autem est, num ea se ita habeant perspicere. Arbitror uero neminem non fateri ignauissimos eos esse homines, maximaq; poena dignos, quicunq; rebus ad commoditatem inuentis, ad damnum ipsi utantur, neq; in Barbaros, neque in peccantes, neq; in suam regionē irrumpentes, uerum & in sibi familiariissimos ac eiusdem generis participes iniuriā exerceat, id quod pro

ISOC. PANATH. ORA. XI.

perfecto Spartiæ faciebant. Qui porro sanctum est, eos bellicis rebus uti recte assuerare, qui quos seruari conueniebat, nun quam non ad litus Acherontis demittere & trucidare perstiterint? At enim non tu solus ignoras eos male sibi res usurpasse, sed Græcorum tantum non plurimi. Vbi enim uiderint audierintue quosdam sedulo de uisis honestis exercitijs disputare, prædicant ea ac plurima uerba faciunt de iisdem, nescientes futurorum. Operæ pretium porro est probare quæpiam uolentes, principio quidem quietos de talibus esse, nec ulla de ijs opinione duci. At ubi ad illud temporis peruenerint, quo tunc dicere tum agere eos uiderint, & de priuatis & communibus, tum quemlibet ipsorum accurate considerare, ut & legitime quidem et honeste utentes ijs, in quibus sese exercuerunt, præconijs celebrent et honorem. Delinquentes uero ac flagitia designantes, uitio dent, odioque prosequantur, custodiantque illorum mores: reputantes secum quod ipse rerum naturæ nec iuuent nec ledant nos, sed hominum usus an abusue dicam: & actiones omnium quæ nobis accidunt causa sunt. quod uel inde quisquam agnouerit. Eadem namque ubique, nihil etiam inter sese discrepantia alijs quidem comoda, alijs uero noxia sunt. Non quod fieri possit, ut quælibet res diuersam sibi; contrariam naturam, nec omnino eandem habeat.

Res non
iunūt nec
nocent,
sed illorū
usus et abusus.

IOAN. LON. INTERP. 144

babeat. Eadem enim non æque recte & iuste, lasciuæ, & perperam agentibus contingere, eaque non immerito nec indecenter fieri, ij qui æqua lacc rem secum trutinant, indicare queant. Quæ ratio non inepte concordia atque consensui accommodari poterit. Etenim unanimittas illa formulæ, non dissimilem iam connumeratis adeptæ sunt naturam. Repetiamus enim plurimorum bonorum extitisse causas, rursus maximorum malorum & calamitatum. Quarum unam Spartiatrum esse pronuncio: dicam enim quod res est, etiamsi quibusdam admodum communi sensui repugnantia & inopinata proloqui uidear. Illi enim, ubi per occasionem cognouissent, palamque cernerent, Græcos ob externas res cire turbas, quam callebant artem, nimirum rapiendi & de prædandi, eam exercebant: quodque alijs urbibus dissimillimum erat malum, id sibi omnium commodissimum putabant: atque eas ita constitutas pro suo arbitratu regebant, ut nemo propter unanimitatem eos prædicare magis possit, atque latrones, qui simulac spoliarent quenquam, in mare iuxta præcipit, aliosque id genus sceleratos nebulones. Illi. n. sibi ipsi concordes, alios ita perdunt. Sin quibusdam indecora ad illorum existimationem comparatione usus uidear, omittis illis ad Triballos me confero, quos omneis unanimes esse ferunt, ut nullos mortalium alios: perdere tamen

Concordia bona & mala.

ISOC. PANATH. ORA. XI.

Virtus nō
sibi ipsi,
sed eā ha-
bentibus
utilis.

tamen non solum confines atque in uicinia habitantes, ceterum & alios quorquor accedere poterint: quos neququam operæ pretium est imitætonis uice esse ijs, qui uirtutem sibi uendicant, quin potius sapientie & iusticie uim eos imitari conuenit: quæ uirtutes non sibi ipsis benefaciunt, sed in quibus effulgentes perdurarint, eos felices & beatos efficiunt. Lacedæmonij diuersum peragunt: nam quibus familiares illi sunt, eos per sunt, aliq̃ cūcta bona sibi ipsis exhibent. His dictis cohibui, qui cum loquebar, hominem grauem, multarumq̃ clarum cognitione rerum, in dicendo non minus exercitatum, quàm ullus familiarium et discipulorum meorum. Nec adulescentes modò, qui omnibus his aderant, meæ sententiæ adstipulabantur: uerum me quoque præconijs efferebant, ut qui recentiora expectatione sua in medium produxerim, pulchrèq̃ certarim, illum aspernabantur, non recto iudicio ducti, sed in uiroq̃ nostrum errantes. Siquidem ille prudentior factus abibat ceu cōtractam mentem habens, instar prudentia præditorum: passus id quod Delphis scriptum cernitur, & seipsum et Lacedæmoniorum naturam plus quàm antea cognoscens. Ego supereram ex uoto fortasse disputans, propter hoc ipsum uero imprudentior factus, sapientiorq̃, quàm deceat tales, inueniēliq̃ perturbatiōe & æstu refertus. Cuius

meæ

IOAN. LON. INTERP. 145

meæ affectionis uel illud indicium erat. Simulacrum enim quietem apprehendissem, non antea cessauī, usque dum puro subijcerem orationem, quam paulo ante non citra uoluptatem recensueram, quæ et non multum post me turbatura erat, à trium uel quatuor dierum intervallo eadem relegens et enarrans, propter ea quæ de urbe dixeram, nihil prorsum dolebam, recte namq̃ & iuste de eadem omnia perscripta erant: ob ea uero contristabar, quæ de Lacedæmonijs protuleram, nec æquo prorsus animo ferebam. Nec enim modeste admodum de ipsis differuisse mihi uidebar, neq̃ cum alijs æque, sed contemptum & nimium acerbe, ac omnino nulla prudentie ratione: ut sepe concitatus ad ipsam uel oblitterandam uel comburendam, poenitentia ducerer, miseratus meæ ipsius senectutis ac laboris, quem in orationem hanc impenderam. In hac mihi turbatione herenti, nec parum ideo contristato, optimum mihi uisum est, ut accersitis familiaribus meis & amicis, cum ipsis consultarem, num omnino delenda sit, aut communicanda uolentibus eam assumere, utrū enim ipsis uisum fuerit, me facturū. His apud me deliberatis, citra cunctationem aduocabantur, ut dixi: explicato primum ad quid conuenissent, legebatur oratio, tumultuario perfecta stylo, fortuitoque, ut contingere solet ijs, qui quicquam mo-

t

liuere

ISOC. PANATH. ORA. XI.

liuntur demonstrare. Quibus omnibus peractis, alij inter se mutuo colloquebantur, delecta uidelicet oratione. At quem principio consularem adhibui Lacedæmoniorum præconem, ad quem plus æquo pleraque disserueram, factò aliquantisper silentio, dubitare se adfirmabat, quo pacto præsentia acciperet. Nec enim se diffidere uelle ijs quæ à me dicerentur, nec omnino se fidem adhibere illis posse. Demisor enim si adeo turberis, iniquioriq; animo feras, quæ de Lacedæmonijs dixeris, quemadmodum tu ais. Nihil nanq; in his tale scriptum uideo. Aut ideo nos congregasti, ut nos orationis huius iudices statueres? quos nosti exacte quicquid uel dixeris uel feceris commendare. Atqui prudentia conspicui, sua in quibus uehementius sudarunt, se prudentioribus communicare solent, aut futuris lectoribus indicare mentem suam. Quibus tu contraria planè fecisti. At harum mihi rationum neutra cordi est. Urbis nostræ emancipationem illiberalemq; formam, uestræ uero laudes non simpliciter mihi subijcere animis auscultatorum uideris, neq; eo consilio, ut ex animo aduersum nos differeres: ceterum ut periculum faceres, num philosophemur, & ad memoriam reuocemus quæ in conuersationibus ac disputationibus dicantur, contueriq; possimus, quo pacto hæc oratio conscripta sit. Tuam uero ciuitatem eue

here

IOAN. LON. INTERP. 146

here te ad superos modesto animo uelle, ut uulgo ciuium tuorum gratificeris, utq; ijs qui parum dixere aduersum nos affecti sint, proberis. Hoc animi generens tentasti, ut si de ea sola uerba faceres, ac fabulosa etiam ea de repeteres, quæ omnes quidem diuulgant, similia appareant ijs, quæ ab alijs memoriae sunt prodita: unde tu potissimum erubescere, contrariq; possis. Sin relictis illis res gestas aperte palam fueris prolocutus, multorumq; bonorum factas Græcis causas, & ad Lacedæmoniorum eas contuleris, maiorum tuorum insignia facta laudes, illorum accuses, oratio ipsa efficacior auditoribus uideri queat, tu quoque in ijsdem permanseris. Quod maiorem quibusdam admirationem præ alijs scriptis tuis adferet. Principio itaque orationis et tibi planè mens, id consilium esse apparet. Enim uero quum tibi perspectum sit, Spartatarum urbem à te, ut à nemine alio laudatam, timere te ideo, ne auditoribus similis uideare ijs, qui uel quiduis laudare consueuerint, hosq; nunc uiuo dare, quos antehac super omneis planè extuleris, adusq; etiam sidera. Quæ quum mente recolas, considerare te oportere præputum est, quibus argumentis de utrisq; usus, de utrisq; uel uera dicere existimeris, Maiores tuos, quos uelis commendare queas, Spartatarum præcessores accusare uideri, ijs qui eis insensu sunt. Iam

ISOC. PANATH. ORA. XI.

uero nihil tale facis, sed clanculum illos laudas. Talia uero inquirere tibi animo sedet, ut faciles inuentu ostendas, dubias orationes, quæ nihil plus prædicantium quam uituperantium partes tueantur, sed quæ sese utrouersum accommodare possint, multasq; ambiguitates complectantur: quibus si quispiam circa contrarium & questus certamina utatur, turpe, nec modicæ malitiæ signum fuerit. De naturis porro & ingenijs hominum disputans, honestisq; rebus atq; philosophis, qualium oratio tua uis dicem agit: maiores tuos pacis studiosos, Græcorum amantes ostendisti, æqualitatisq; in rebus publicis: Spartiatis uero fastuosos, bello deditos, auariciæ intentos, quales ipsos nemo non suspicatus est. Talis ergo utrisq; natura quum sit, illos ab omnibus sanè laudari, ac multitudini beneuolos uisus, his uero multos ocores atq; inimicos reperire est, qui & hos extollunt laudibus, admirentur, audèntque confirmare, ceu maiora bona habeant, quam tuis maioribus præstò sint. Superbam enim grauitatem probati operis participem esse, uideriq; cunctis magnificentiores esse tales, quam qui æqualitati præficti sunt. Bellicosos longe item præstare pacatis. Eos nanque nec possidere quæ non sunt, nec præsentium facultatum tenaces custodes: illos uero utraq; posse, & accipere quæ

desi

IOANNE LON. INTER. 147

desiderarint ardentè, & seruare quæ semel obtinuerint: quæ faciunt, qui inter mortales perfecti censentur. Verum de excessu rectiores nostri rationes habent istis. Eos enim qui commercia priuant, perturbant, atq; fraudant, non putant esse iustos, sed medijs transgressores, plura habendi cupiditate laborantes, ob prauam enim opinionem suam, quam habet, in omnibus rebus inferiores sunt. Spartiatarum uero, regum & tyrannorum habendi cupiditates optabiles esse, omnibusq; expetibiles: tantum abest, ut conuicijs impetantur, deuocentur ue diris tali potentia insignes. Neminem porro esse, qui non maxime cum dijs eiusdem esse potestatis optarit, uel saltem suos quam familiarissimos. Quod sanè perspicuum est, si qui dem amplissimum bonum arbitramur, alios excellere. Tali itaque sententia orationem mihi palliare uideris. Quocirca si putarem te à dictis abstinere tibi, relinquerq; orationem hanc irreprehensam, neq; ipse quicquam dicere pergerem. Iam quia nondum mihi satis exploratum est, cur sim accersitus consultor & de quibus, nihil opinor tibi curæ erit, si præterea quid adijciam. Neq; enim quando nos congregasti, in his admodum laborare uidebaris. Voluisti itaq; orationem componere nihil cæteris similem, quæ sequitur legentibus simplex uideatur ac facilis

cognitu: exacte uero inquirentibus ipsam ac tentan-
tibus conspiciere, quod alios latuit, grauis appare-
at, cognitūq; difficilis, crebra historia refertam et
philosophia, omnigena item uarietate imbutam et
falsitate, quæ tamen nulla malicia in repub. uersanti-
bus nocere consueuerit, sed quæ eum eruditione in-
uare aut oblectare possit auditores. Quæ uel nihil
exploranti mihi sic se habere adfentteris, quoddam
modi fuerit consilium tuum de ipsis: sed uim dicto-
rum à te, docentem, tuamq; mentem enarrantem non
persentisecre, tanto orationem per me celebriorem
prædicari, quanto ipsam perspicuam magis fecerim,
cognitissimamq; legentibus. Nec me orationem, quæ
ignorantibus interclusum tenet aditum, desertam red-
dere, suo in eo laborantes precio fraudando, eosq;
qui sibi ipsi negocia faceffunt. Equidem fateor
meam prudentiam tua longe inferiorem: imò quem-
admodum hoc ipsum noui, sic illud quoque teneo,
quoddam quum urbs nostra de maximis rebus consili-
um caperet, prudentissimos quosq; interdum ab us-
tili aberrasse: prauorum uero, qui sic putabantur,
uel plebeium aliquem gnauiter consuluisse, opti-
mag; uisum dixisse. Pròinde nihil mirum, si im-
presens tale quicquam accidit, ubi tu plurimum
reris placiturum, si diu disputa ueris quo consilio in
oratione uersatus sis. At ego te longe melius factu-
rum

rum arbitror, si potueris consilium tuum quo scri-
pseris, quam celerime tum alijs omnibus, tum Lacc-
dæmonijs palam exponere: de quibus pleraq; sanè
uerba fecisti, parum iusta et honesta, parum petu-
lantia ac plus æ, uo se reddentia inimica. Quæ si
quis eis ostenderit, priusquam de ipsis differam, non
est quoddam non te ocerint, grauiusq; in te afficiantur,
tanquam accusationem de ipsis scripseris. Iam uero
non paucos Spartiatum in istisdem puto persistere
moribus, quibus et alio tempore. Orationibus por-
ro hoc pacto scriptis, non plus aduertere animum,
quam ijs quæ extra columnas Herculis dicuntur.
At prudentissimos ipsorum oratorum tuarum quas-
dam habere, admirantes hanc ubi legendam suscep-
erint, tempusq; illis si relictū sit, quo secum ipsi con-
uersentur, nihil ignoraturos ea quæ dicuntur, uerū
intellecturos, quæ uere de urbe sua commemoran-
tur, contemptis conuicijs, quæ temere rebus ipso-
rum admiscuntur: ac nomina sua non sine acerba in-
uectione toties repetunt. Nam et blasphemias quæ
huic libro insunt inuidiam struere putabunt. Res
deinde gestas et prælia, quibus excellunt, alijsq;
præminent, te scripsisse, cogitabūtq; te oia illa cō-
trario modo collegisse: ita ut inter se mutuo pugnaret,
quæ olim et nunc de sese prædicasses. Futurū item,
ut plerique desiderent hanc legere, rectenereque

ISOC. PANATH. ORA. XI.

non quia illorum percipiant audire acta, ceterum
quo pacto de ipsis dissertaueris discere uolentes.
Quæ dum secum perpendant & exponant, nihil
ueterum obliuiscuntur operum, per quæ præconijs
euereris maiores ipsorum, sed & sæpenumero in-
ter seipsi differunt. Primum quidem quod Dori-
enses, quum uiderent ciuitates suas inglorias & mo-
dicas, multis rebus indigentes, neglectis his, bellum
mouebant aduersum in Peloponneso primas tenen-
tes, Argos, Lacedæmona, & Meseniam: ac potius re-
rum, ex ciuitatibus & regione eiecerunt, quorum
ipsi facultates tum obtinentes, uel usque hodie pos-
sident. Quo maius opus tum temporis nemo aliud
factum demonstrabit, neque rem fortunatiorem, Deo
gratioremue, ea quæ penuria uexatos propria libe-
rarit, alienæque felicitatis dominos ipsos fecerit. Et
hæc quidem cum omnibus suis commilitonibus ege-
runt: postquam uero ad Argiuos & Mesenios re-
gionem diuisissent, ac per sese Spartæ habitassent,
illo tempore adeo sic sapere eos adfirmas, ut quum
his mille, non plures, essent, non se dignos uita repu-
tarent, nisi omnium in Peloponneso sitarum ciuita-
tum domini fieri possent. Hæc in animo uoluntates
bellareque tentantes, non cessarunt plurimis malis et
periculis obruti, donec omneis illas suo imperio
subiugarent, præter Arguorum urbem. Qui
amplissima

IOAN. LONI. INTERP. 149

amplissima terra, maxia etiã potētia auctiores facti,
ac tanta gloria quanta huiusmodi peragētes decet,
non minus hoc sibi gloriæ ac laudi duxere, quod ser-
mo illis proprius & pulcher fuerit præ omnibus
Græcis. Nam ipsis dicere fas erat, quod adeo nume-
ro pauci quum essent, nullam unquam populosa-
rum urbium secuti sint, nec iniunctum sibi fecerint, sed
suis ipsi legibus sua fungentes libertate permanse-
runt. Quin bello Barbarico Græcorum omnium du-
ces extiterunt: nec citra rationem id honoris adepti,
sed quia inter omnes illa tēpestare plurima bella ges-
serant, nec ullo unquam uicti, sed semper uictores
rege ipsorum duce euaserunt in omnibus. Cuius rei
nemo maius argumentum protulerit, ipsa fortitudi-
ne & constantia, mutuaque concordia, præter hoc
quod posthac explicandum. Nam cum tot sint tan-
teque Græcæ urbes, inter omneis nullam est uel re-
perire, uel nominare, quæ in consuetas euenire ciui-
tatibus calamitates non inciderit. At in Spartiatarum ur-
be nemo ostenderit, neque iniquas cædes factas, nec
rapinas bonorum, nec corruptiones uxorū et libe-
rorum, sed nec reipublicæ status permutationem,
nec debitorum recisiones, nec terræ expilationem,
nec aliud quicquam immedicabilium malorum. De
quibus differentes, non est quod non tui hæc accu-
mulantis, adeoque pulchre de ipsis disputantis, menti

ISOC. PANA. ORA. XI.

onem faciant, multasq; habeant gratias. Nec eadem mihi iam nunc sententia de te est, quæ antea. Exa-
ctis enim temporibus ingenium tuum demirabar, ui-
tæq; ordinem, laboris tolerantiam, præsertim ueri-
tatem philosophiæ. Iam uero & laudo te, ac felici-
tatem tuam beatâ prædico. Nam uideris mihi glo-
riam porro uiuens accipere, non maiorem quidem
quàm dignus sis, id enim difficile, sed propemodum
aperitiorem præsentis tuæ: post fata demum tua im-
mortalitatis consors futurus, non quæ dijs commu-
nis est, sed quæ apud posteros in bono quodam ope-
re excellentium memoriam sibi uindictet. Et hæc tu
re assequeris, ambas enim res pub. pulchre & deco-
re commendasti: hanc quidem iuxta multorum opi-
nionem, quam nemo celebratorum uirorum asperna-
tus est, cæterum qui eam apprehendere audent, ni-
hil non periculi sustinent: illam nimirum Lacedæ-
moniorum iuxta rationationem tentantium conie-
ctare ueritatem, apud quos clarere quidam malint,
quàm apud alios duplo fieri, quàm nunc sint hono-
ratiore. Porro erga alios inætiabiliter affectus hoc
tempore, ac plura dicere habens cum de te tum alijs
urbibus, deq; oratione, illa nunc missa faciam, ob quæ
uero me aduocatum dicis nunc ostendam: consulam
q; tibi, ut neq; igni absumendam tradas orationem,
neq; obliteres: at si citius indiga, postquàm correxeris
adscri-

IOAN. LONI. INTER.

150

adscriptisq; cunctas de ipsa factas disputationes,
uolentibus accipere suppedites: si modò gratificari
uelis æquissimis Græcorum, adeoq; uere nec simulan-
ter philosophiæ studijs impendentibus operâ: ac mœ-
nore percussos fatigas eos, qui te plus cæteris admi-
rantes, in publicis solennibusq; conuentibus oratio-
nes tuas conuicijs deturpant: in qbus pleriq; sunt dor-
mitantes auscultatores, expectantes si tales uacil-
lantes constituent, ita ut sui æmuli fiant, per ea quæ
à te literis sunt tradita: male comperitum tenentes,
quod plus tuis inferiores sint monumentis, quàm Ho-
meri, qui illius tempore uixere gloria. Hæc ipso di-
cente, ac præsentis admonere uolente, cur accersiti
forent, nihil sese tumultuante gesserunt, id quod
facere consueuerunt omnibus qui placide amantem-
q; disputassent: at ueluti eximie dixisset uociferati
sunt, ac circumstantes ipsum prædicabant, lauda-
bant, beatû iactabant, nihil tamen addere dictis po-
terant, nec adimere. Pariter indicabant uero consu-
lebantq; ut quæ ille demandasset facerem. Nec ego
tamen adstans silebam, sed ipsius tum ingenium tum
diligentiam commendabam. De alijs quæ retulit, ni-
hil dixi, neq; ut suspicionibus meam sententiam cõ-
iectarit, nec ut ab ea deuiarit. Sed enim permutabam
ipsum ualere, quemadmodû sese ipse adornarat. De
quibus igitur proposui, adunde satisq; dictum puto.

Iam

ISOC. PANA. ORA. XI.

Iam singula denuo ad memoriam reuocare in talibus orationibus non conuenit: at quæ priuatim mihi circa hanc occurrerunt orationem, dicere uolo. Ego enim orsus sum ipsam annos natus principio memoratos: iam uero dimidiata eius mihi per scriptâ parte, apprehendit me morbus dictu quidem non uenustus, potens uero occidere non solum seniores tri duo, aut quatri duo, sed et adulescentium non paucos, qui cum tricennium luctatus sum, adeo laboriose singulos dies transigens, ut et qui scirent, aq; scientibus experirentur, magis admirarentur ob constantiam hanc meam, quam propter quæ antea laudabar. Iam uero defessum et morbo et sento, quidam inuisentes me, curamq; gerentes, ac non raro partem orationis scriptâ legentes, precabantur me, consulebantq; mihi, ne ipsam relinquerem semiperfectam, nec omnino absolutam, sed ut pauillum temporis laborando reliquis aduerterem animum: neque de ijs diserebant atq; abominantes mea, uerum impense laudibus efferentes scripta, talia proferebant. Quæ si qui audirent, nulla mihi familiaritate iuncti, nec qua in me beneuolentia adfecti, non est quod non suspicarentur illos quidē circumuenire, me uero corruptum ac penitus esse fatuum, qui illorum dictis persuadeam. Hunc ad modum ergo habens, perinde ac quidam ausi sunt dicere, sum quidē

IOAN. LONI. INTER. 151

dem persuasus. Quid enim attinet in reliquis me perlixum esse? Natus quidem centum, tribus minus annos: a mente præditus, non quali alter quisq; qui non solum non scribere orationē aggrediatur, sed ne quidem alio demonstrante laboranteq; uelit auscultator esse. Quam ergo hæc ob causam recensui? Nunquid ut ueniam dictis consequar? At neq; hoc pacto de rebus dissertatum est, uerum ob oculos ponere uoles, quæ mihi euenerint, discipulorumq; res meorum prædicare, orationem hanc amplectentium, plus industræ et philosophiæ complexi existimantium eas quæ docent et artificio constant, quam quæ ad ostentationem et ludos scriptæ: ueritatem item indagantes, præstare ijs quæ opiniones auscultatorum dubias reddere moliuntur: eas deniq; quæ peccâtes corripiant, admoneâtq; ad uoluptatem et gratiâ dictis. Consulere præterea desiderans, ut qui secus arbitrantur, primū quidem non credant suis ipsorum consilijs, neq; uera putent iudicia, à secundis, torpentibusq; profecta: hæc scripsi. Deinde ne facile pronuncient de ijs, quæ minus norunt: cæterum expectent, usquedum conueniat eis cum non modicam rerum demonstrandarum peritiam callentibus. Nā qui cōsentientiæ perucnerint, non est quod quisquā tales imprudētes, suæq; non cōpotes mentiis putarit.

PANATHENAICI FINIS.

PHI=

Oratio
num quæ
præstans
t. or.

ISOC. PHILIP. ORA. XII.

PHILIPPICI ARGVMENTVM.

Observandum quod orationem hanc scripserit Philippo Isocrates, post composit. m litem inter Aeschinem & Demosthenem: unde & occasione adeptus est ipsi Philippo scribere, ceu amico urbi Atheniensi facto. Porro sub laudum quibus ipsum euehit pretextu, iuxta hortatur, ut ubi insignes Graecas urbes inter sese dissidentes reconciliarit, contra Persas castra moueat. Decet enim te, inquit hoc agere, Herculis nimirum prolem, adeoque potentem. Philippus accepta oratione, lectaque, non est persuasus uerum tum distulit. Posthac filius eius Alexander legens eandem incitatusque bellum gessit aduersus posteriorem Daraum, qui uocabatur Ochus. Proprio enim nomine Ochus appellabatur: at assentantes ei Persae, cognomen tum ipsi Dario dederunt, ceu primis maioribus comparantes. Status orationis est negotialis: deliberat enim. Fecit sermonem hunc Isocrates iam senio confectus paulo ante suum & Philippi obitum, ut ait Hermippus.

ISOCRATIS AD PHILIPPVM, ORATIO DVODECIMA.

QUOD orationis exordium non ad te dicenda, nuncue demonstranda, uerum de Amphipoli

IOAN. LONL. INTER.

153

poli scriptae faciam, ni mireris inclite Philippe: de qua pauca praesari libet, ut tibi et alijs aperiam, quo modo non per amicitiam, nec a praesente nunc mihi mala ualitudine illusus, orationem hanc ad te scribere instituerim, sed merito potius, ac ferè adactus. Videns enim & tibi & urbi imminens bellum ob Amphipolim multorum malorum fieri causam, aggressus sum dicere de urbe hac nostra & regione nihil tale prosum, quale uel ab alijs uel socijs tuis, uel oratoribus nostratibus dictum est, sed quod ab eorum omnium, quantum fieri potest, sententia plane alienum sit. Nam illi ad bellum irritabant cupiditatibus uestris patrocinales assentientesque. De ambiguis ergo nihil differui: uerum quam putabam studiosissimam pacis orationem, in ea sum uersatus, ut utriusque in causis peccetis assueuerans. Tu enim pro commodantibus nobis pugnas, urbs pro imperio tuo prodesse namque tibi: ut habeas terram hanc, urbi uero non una ratione conducere, accipere obtinereque dominatum arbitror. Atque de ijs sic uidebar audientibus disputare, ut nullam aliam orationem, neque dictionem tam exquisitam, tamque puram praedicarent, quod quidam facere consueuerunt: admirarentur deinde ueritatem rerum, putarentque nequaquam uos a tali desistere contentione, nisi persuadearis plurius ualituram tibi urbis nostrae

ISOC. PHILIP. ORAT XII.

nostrae amicitiam, atq; proventus ex amphipoli tibi contingentes: & ni ciuitas pariter discat, quod o-
perae precium sit huiusmodi auersari colonias, quae
quater aut quinque paderunt suos reipub. guber-
natores. Eos porro locos uestigare, qui procul sint
disiti, ab ijs qui imperare queant, prope uero eos,
qui seruire consueuerint, perinde ac Lacedaemonij
Cyrenaeos transfulerunt. Praeterea quod tu, si sera
mone regionem hanc nobis tradideris, ipse uel opte-
re eius dominaberis, ac iuxta beneuolentiam obti-
nebis nostram. Tot enim amicitiae obsides recipies
à nobis, quot colonos in tuam ditionem ablegaue-
rimus. Maxime si populum nostrum quis doceat, qd
etiam si Amphipolin acceperimus, cogamur perin-
de tua negotia beneuolentia prosequi, propter no-
stros qui isthic comorantur, atq; ueterem illum Me-
docum, eorum causa qui in Cheronneo colunt a-
gnos. Quum haec sese cum urbe nostra haberent, uti
diximus, spes fuit cunctis qui audierunt fore ut tra-
dita oratione à bello desistatis: ac postquam consi-
lio & scientia dimicaritis, statuere tandem, quid pu-
blico utrinq; bono accommodet. Quod si insipien-
ter, adeoq; nulla prudentia haec putarent, merito sa-
ne culpam haberent. Me uero huius negotij prouina-
ciam subeunte, praueuisti facta pace, priusquam
oratio consummaretur: neq; id cura singulare pri-
uentis

IOAN. LONI. INTER. 153

dentiae temperantiaeq; uobis specimen contigit. Qui
enim praestantius uobis quicquid pagi queat, quam
ut à malis abstineatis, quae è bellis oriri solent? Atqui
consentiens ijs qui paci tulere suffragia, existimans
q; non solum nobis, uerum & tibi & alijs Graecis
omnibus profuturum, mentem meam ab instituto, a-
deoq; oratione hac reuocare non poteram. Ita uero
affectus eram, ut protinus contemplerer, quomodo
pacta starent nobis firma: neue paulò post his reli-
ctis, urbs nostra alia denuo bella perciperet. Iam
cum singula apud me expenderem, reperiebam nula-
lo pacto ipsam fore quietam, nisi maximis ciuitatib.
placeat, ut relictis intestinis turbis, in Asiam edu-
cant copias: quæstum deinde, quem sibi à Graecis
non indigne fieri indicant, cum à Barbaris expecta-
re malint, id quod in Panegyrico iam antea consu-
lui. Quæ ubi mecum conferrem, arbitrarerq; nulu-
lum unquam pulchrius, neq; communius, neq; utili-
us nobis hoc ipso argumentum reperiri posse, ea de
re scribere denuo sum adductus: non ignorans uiri
um mearum tenuitatem, uerum probe tenens, oratio-
nem hanc non meam requirere ætatem, sed hominis
florido uigore pullulantis, ingenioq; longe antee-
untis alios. Enim uero animaduertens arduum esse,
de eodem argumento duas orationes tolerabiliter
habere, praesertim si prior ædita ea ratione scripta
sit,

Ad oēs di
cere, ē ne
mini di
cere.

ISOC. PHILIP. ORAT XII.

fit, ut inuidentes nobis eam emulentur, demirenturq; magis, quā qui supra modum eam praeconijis uehunt. Attamen hic omnib. difficultatibus post habitis, adeo sum in senio meo honoris amans, ut uelim cum ijs, qui apud te Oratorum funguntur munere, meisq; discipulis demonstrare et perspicuū facere, quod publicos conuentus fatigare, et ad omnes in huiusmodi confluentes dicere, ad neminem planē est dicere. Sed aequales tales orationes parū habere auctoritatis atq; leges et rerum publicarum formas, à Sophistis uel declamatoribus conscriptas. Neceſſe est aut non temere nugari uolentes, sed eximij quiddam machinari, ac boni quicquā publici sese reperisse autumantes, alios sinere in publicum dicendo prodire, ipsos quendam ijs quae consulunt praefectum constituere, qui dicere, remq; exequi possit, nec sua quidam insigni auctoritate careat, si modo mentem adhibituri sunt ijs, quae ego cognoscens tibi, fūco et adulatione semotis, de iisdem tibi dicere apud me cōstitui. Ac licet gratificari tibi dicendo pronus essem, nec parum te decere nouerim, attamen eō iam mentem meam non appuli. Verū inelytos quosdam suburbibus et legibus degere uidebam, quibus nihil agere liceret, praeterq; quod illis iniungeretur: praeter ea minores esse, quā ut p. rebus hic dicendis sufficerent: tibi uero uni plurimā à fortuna contigisse potestatem

IOAN. LONI. INTERP. 154

statem, ut legationes ad quoscunq; destinare uelis, possis: suscipere deinde quippiam, à quibus tibi uisum sit: asseuerare tandem, quod putaris conferret insuper potentiam atq; facultates possidere te, quantas neminem aliās Græcorum: quae sola prae uersis rebus et persuadere et cogere solent, quibus et quae iam nunc dicentur opus habitura duco. Etenim consilium tibi sum daturus, uti Græcorum concordiae praesidis, militiaeq; aduersum Barbaros. Iam suadere tibi ut bellum appares, priuatim tibi honoris est, erga uero Barbaros publicae utilitati commodat. Vniuersae itaq; orationis habitus talis quispian est. Nec uero differam tibi recensere, quorū causa me accedentium quidam contristarint, nam eximium quiddam fore puto. Quū enim ipsis indicare quod orationem tibi transmissurus essem, non quae euidenti demonstratione et encomio bella per te gestilaudatura esset, nam alij sese ad hoc accingent, sed quae conetur te adhortari ad res magis peculiare res, pulchriores deinde, quae tibi maiore comoditate allatura sine, q; quae nunc delegeris: adeousq; timuerunt, ne prae senio delirare, ut me increpare sint ausi: quib. id antea non fuerit in more: ualde me absurdas stultasq; res attētare causantes, ut q; Philippo consultatoria orationem adlegare uelim: q; licet antehac semetipsum aliquatenus in ijs q; ad sapientiam spectat,

ISO. PHIL. ORAT. XII.

minorem iudicaret, nunc tamen propter magnitudi-
nem, quæ illi occurrerunt rerum, non est quod non
putet sese alijs melius consultare posse. Præterea
Macedonum studio & uirtute sterentissimos apud
sese habet, quos par est, etiamsi in alijs non admodum
sint experti, quid illi cōmodet, longe te satius agnos-
cere. Quin & plerosq; Græcorum illic habitare ui-
deas non inglorios homines, nec imprudentes, qui-
bus consilia communicans non angustius regnum se-
cit, uerum digna uoto peregit. Quid enim ei desu-
it? Nōne Thessalos primum imperantes Macedo-
niæ, ea sibi amicitia iunxit, ut singuli ipsorum plus
ei fidei adhibeant, quàm secum unā rempub. geren-
tibus? Vrbium circa illum sitarum locum, alias bene-
ficijs ad sociale fœdus pertraxit, alias nimio mœro-
re adflictas depopulatus est. Magnetos, Perrheba-
os & Pæonas subuerit, nec omneis non suo subiu-
gavit imperio. Illyriorum multitudinem, præter
eam quæ Adriam accolit, obtinuit, adeoq; dominus
eius factus est, totius porro Thraciæ, quos uoluit
rectores constituit. Qui tot tantaq; peregit, nōne
putas ingentem stulticiam condemnaturū eius qui
libellum miserit, nec parum aberrasse iudicaturum
& argumentorum eius uim & sententiam ipsius?
Quibus auditis, ut primum quidem obstupuerim,
atque animi uiribus receptis, ad singula responde-
runt

IOAN. LON. INTERP. 155

rim ipsorum, nunc omitam: ne quibusdam mihi ipse
placere uidear in hoc, quod de ijs me sim belle uultus.
Non parum itaq; perturbans eos, qui me redargu-
ere non erant ueriti, ut mihi persuadebam: solis ci-
uibus orationem hanc me commonstraturum promi-
si, neq; quicquam me aliud facturum, atq; quod illis
uisum fuerit. Quæ ex me audientes, quæ nescio men-
te abierunt. Veruntamen non multis post diebus,
consummata oratione hac, illisq; monstrata, adeo à
sua sententia deciderunt, ut puderet eos nimirum il-
lius, quod in me temerarij fuissent, pœnitebatq; eos
omnium planè in me dictorum: sciebanturq; planè
me nulla unquam tanta errare causa, urgebantq; po-
tius, ut oratio tibi trāsmitteretur: confirmantes spe-
rare se, quod non solum ciuitas, uerum & uniuersj
Græci, p eo sint mihi habituri gratias. Quæ ideo ti-
bi recensui Philippe, ut si quid principio orationis
aut parum fidum tibi appareat, uel impotēs, uel qd
te non deceat agere, ne protinus à reliquis ægreferēs
desistas, neq; idem patiaris cum mei studiosis, cete-
rum tranquilla mente perseueres, usq; dum finem
audiueris omnium quæ dicentur. Nam arbitror me
dicturum omnino quippiam, quod te deceat, adeoq;
tibi profit. Atqui me non latet, quantū excellent or-
ationes quæ ad persuadendū dicuntur, eas quæ sim-
pliciter leguntur. Nec quod omnes crediderunt,

Oratio
mala quæ
dicatur.

ISO. PHILIP. ORAT. XII.

alias de honestis & urgentibus causis rhetoricari,
alias ad euidentem demonstrationem atq; laboris ap-
prehensionem & quæstum scriptas. Neq; hæc malè
nouerunt, quòd si oratio dicentis auctoritate destitu-
ta sit, uoce deum & permutationibus, quæ in orato-
ria euentre solent, tum occasione & diligentia cir-
ca actionem, nihilq; affuerit, quod unà concertet et
simul psuadeat, sed iam enumeratis omnibus deserta
fuerit & nuda, ac ipsam quis eura ullum boni adse-
ctus iudicium imper-suasibiliter legat, ueluti nume-
rans, meritò audientibus, opinor, mala esse uidetur,
quæ & huic meæ nocere ualde queant, peioremq;
illam reddere. Neq; styli enim harmonia, uarietateq;
teq; ornauimus eam, quibus dum iunior eram ut ea
bar, alijs ea iuxta demonstrans, per quæ nam orati-
ones cum suauiore tum efficaciores efficerent, quo-
rum propter ætatem iam nihil mihi uindicare pos-
sum. At satis mihi hoc fuerit, si ipsas res simpliciter
pcensere ualeam. Quin & te decere puto, ut omnia
bus alijs posthabitis, his modo mentem adhibeas. Iam
sic exquisitissime pulcherrimeq; contemplari queas
si quid dicamus, ubi peruersitates sophisticas, eosq;
qui legunt orationes abstuleris, ita quòd assumptas
illas tuæ mentis sententia perpendas & explores,
nihil curiose agens, neq; segniter, sed ratiocinatione
atq; philosophia, cuius et te participem ferunt. ijs. n.
adiutus

IOAN. LONI. INTER. 158

adiutus, longe rectius quàm cum multorum opinio-
ne ipsas & consideraris, & consulueris. Hæc igitur
sunt quæ tibi præfari libuit. Iam rem ipsam aggressus
rus, te nihil oportere priuatorum adsero posse ferre, ex-
peririq;, ut urbem Argiuorum & Lacedæmoniorum,
Thebanorum demum & nostram reconcilies. Nam
si has pacare poteris, non difficulter & alias ad una-
nimitatem te perducturum reor. Quandoquidem
reliquæ omnes sub illis constitutæ sint, & si terrean-
tur, confugiant: ad quamcunq; harum peruenerint,
indeq; sibi adminiculationem recipiunt. Pròinde si
quatuor duntaxat recte sapere persuadebis, tum &
alias à multis malis liberabis. Noueris item, q. nul-
lam tibi harum floccipendere conueniat, si ipsarum
insignia facta ad maiores tuos contuleris: in quali-
bet enim plurimum amicitia, nec modicum benefi-
cij erga uos fuisse semper reperies. Etenim Argos ti-
bi paria est, cuius iustum est tantam te curam &
providentiam gerere, quantam tuorum quidem pa-
rentium. Thebani principem generis uestri honorant,
cū accessionibus, tū sacrificijs, plus q. alios deos. La-
cedæmonij ab eo pgenitis et regnū et primatū in oē
æuū tradiderunt. Ciuitatē aut nostrā aut illi, qbus in
ueterū historijs credimus, Herculi qdem immortalita-
tis extitisse causam: quæ admodum et tibi rursum faci-
le est rescire, mihi uero nūc dicere nō opportunum,
liberis

liberis autem illius salutis. Sola enim maxima pericula sustinens, aduersus Eurysthei uim, quem & ab iniuria cessare fecit, ac liberos à terroribus semper sibi imminentibus uindicauit. Pro quibus non solum tum seruatos, dignum erat nobis gratos esse, uerum hodieq; uiuentes. Per nos enim uiuunt, & presentibus bonis fruuntur. Quibus non seruatis, neq; id illis boni contingere ullo potuisset modo: Porro cum se hoc modo haberent urbes, operæ precium erat nihil tibi cum quapiam ipsarum planè disidij esse, nisi omnes potius peccare soleremus, quàm uirtute conspicuum opus perficere. Quæ antea itaq; facta sunt, communia damna reputare iustum est: ac posthac cauendum, ut nihil id e accidat, considerandumque quid beneficij illis exhibens, te, illisq; digna facere uidearis. Iam & occasio tibi præsto est. Siquidem debitas te reddentem gratias, ob elapsi temporis prolixitatem beneficijs præminere credent: pulchrū in amplissimis urbibus benefacere, nihilq; minus tibi, quàm ipsis, pdesse. Ad hæc si quid tibi iriste ad quasdam harū unquam accidit, per hæc omnino dissolues. Nam præsentī occasione beneficia obliuionem pariunt eorum, per quæ antea inter nos deliquimus. Illud tamen perspicuū est, q; cuncti mortales horum plurimam memoriam habent, per quæ in calamitatibus sibi consultiur. Vides autem ut bello

Vetus offensa præfenti beneficio oblitteratur.

misere adfligantur, utq; ferè priuatim pugnantibus æquiparentur. Etenim illos augefcente ira nemo reconciliari: at ubi satis mutua exasperatione dimicationeq; astuarint, nemine dissolvente ipsi ad discordia conuersi sunt. Quod & has facturas autem, nisi tu cura tua eas præueneris. Fortasse refragari his quispiam possit, arguens, quod te impossibilibus negocijs adstringi coner, ut persuadeam: neque enim Arguos unquam Lacedæmonijs amicos fuisse, neq; Lacedæmonijs Thebaros, neq; omnino eos, qui nunquam non plura expetere censuerint, alijsq; superiores, admissuros, æqualem sortem inter sese. At ego quando urbs nostra inter Græcos dominaretur, & rursum Lacedæmoniorum ciuitas potentia fungeretur, nihil putarem horum perfici, facile nanque alteram alterius rebus impedimento esse. Iam nunc uero non æque de illis statuo, noui enim omnes iam calamitatibus mitigatas, adæquatasq; ut multo magis eas electuras existimem unanimitatis commoda, quàm quæ è tum præclare gestis rebus prouenebant lucra. Deinde aliorum neminem has urbes reconciliare posse fator. Nihil uero horum tibi difficile est. Siquidem te, alijs animum despondentibus ac præterquàm de illis opinio erat sese gerentibus, pleraq; peregisse uideo. Quare nihil absurdum est, si uel solus hæc componere & sedare queas. Por-

ISOC. PHILIPPI ORA. XII.

sed ingenti sapientia praeditos, ceterisque praeminentes talia decet aggredi, non quae et plebeiorem quisquam peregerit, uerum quae nemo alius attentauerit, nisi aequalem tibi et naturam et potentiam habuerit. Qui horum quicquam peragi impossibile putant, eos miror, si neque ipsi norint, neque ab alijs audiuerint, quod multa et sane grauius bella suborta sint, quae qui diremissent, magnorum bonorum autores inter se uicissim extiterint. Quae maior enim inimicitia reperiri queat ea quae aduersus Xerxem Graecis contigit? Cuius amicitiam plerique omnes nouerunt et nobis et Lacedaemonijs chariorem fuisse, quam eorum qui nunc nostrum imperium constituerunt. Et quid attinet me uetera, et quae aduersum Barbaros acta, commemorare? At enim si quis intueatur consideretque aliorum calamitates, nulla sane pars esse uideatur eorum quae nobis per Thebanos Lacedaemoniosque acciderunt. Nihilominus praegnantibus Lacedaemonijs contra Thebanos, ac Boeotiam uastare meditantibus, administrareque ciuitates, nos illis auxiliarem adhibentes manum, istorum cupiditatibus obstitimus. Rursum, uertente sese fortuna, quum Thebani et Peloponnesij omnes Spartam populari prorsum ac diruere molirentur: nos uel ad illos solos Graecorum destinato auxilio saluatis ipsis autores fuimus. Ingenti itaque imprudentia

IOAN. LON. INTERP. 153

tia refertus ille sit, qui quum huiusmodi permutatones factas cernat, urbesque nec inimicitiam, nec foedera, nec aliud curare quicquam, praeterquam quod sibi commodum deprehenderit, id eas modo diligere, ac nihil non diligentiae in hoc impendere, non etiamnum eandem illis fore mentem putet: te praesertim reconciliationibus praefecto, conducibileque suadente, ac malis eos cogentibus. Ego quidem illis concertantibus omnia pro more futura puto. Inde utro te potissimum discere reor, num pace uel bello ciuitates ardeant inter se, si neque omnino simpliciter, neque admodum exquisitis, sed quae maxima iam eas teneant, enarremus. Ac primum quidem Lacedaemoniorum statum consideremus. Est enim illi dominantes Graecis, non diu est, quod terrarumque amisso imperio, ad tantam permutacionem uenere, postquam pugna uicti sunt ad Leuctra, ut priuati sint potentia, qua inter Graecos claruere. Huiusmodi autem ciues perdidierunt, qui mori maluerunt, quam uicti sub illis uiuere, quorum iam antea dominebantur. Ad haec uidere Peloponnesios omnes, qui antea secum aduersum alios itabant, eos nunc una cum Thebanis in suam patriam irruere, aduersum quos et pericula subire coacti sunt, non in regione profectibus, sed in media urbe, iuxta Senatorium lararum summamque imperij culmina, per liberis et coniugibus:

ISO. PHILIPPI ORA. XII.

Et huiusmodi pericula, quibus, qui non strenue se
gesserint, illico pereant: qui uicerint uero, nihil à
malis sint crepti magis propterea, sed bellis infestantur
à finitimis suis, fide destituuntur cunctorum Pe-
loponnesiorum, odio habentur ab uniuersis Græco-
rum copijs, nocte dieq; à suis proprijs seruis agun-
tur & feruntur. Nihil temporis intermittunt, quo
non militent erga quosdam, aut pugnent aduersum
aliquot, aut suis intereuntibus opem ferant. Et quod
omnium est malorum coryphæum, timere non desi-
nunt, ne Thebani persoluentes quæ illis erga Phocæ-
ses sunt, redeant denuo, ac in maiores eos calamita-
tes conijciant, quàm antea unquam coniecti sint. Ec-
quid non deceat arbitrari, sic constitutos lubenter ui-
suros, uirum autoritate grauem paci præsidere, qui
bella ipsis impendentia diluere possit? Arguos igitur
tur consimili ratione agere uideas instar Lacedæmo-
niorum quibusdam in rebus, quibusdam uero peius
illis habere. Quo tempore nanque urbem illam pos-
sident, semper aduersum finitimos bellum mouent,
perinde ac Lacedæmonij. Tanto uero discrepant,
quanto illi quidem aduersum minores, hi ad maiores
pugnant, id quod nemo non pessimum esse malum
profitebitur: adeo uero rebus bellicis infortunati
sunt, ut ferè singulis annis se etiam uastatamq; regio-
nem negligant. Et quod omnium est grauissimum,
quam

IOAN. LON. INTERP. 159

quando bella eos adfligere destiterint, ipsi celeberrimos
& opulentissimos quosq; ciuium pdunt: hæc q;
committentes in tantum letantur, ut nulli alij uel ho-
stes interimentes. Et quod turbulentam adeo uitam
transigunt, nihil aliud in causa est quàm bellum.
Quod si diremeris, non solum ipsos ab eiusmodi e-
ripies, uerum & de alijs melius consulere facies.
Præterea Thebanorum te res haud latent: pulcher-
rimam enim uictoriam obtinentes, amplissimamq; in
de gloriam consecuti, quia non recte utantur felicitate,
nihil meliores sunt uictis ac miseriæ succumben-
tibus. Nec enim præueniunt quos uicerant hostes,
quandoquidem omnia postferrent atque negligere-
rent. Peloponnesi enim turbabant ciuitates, Thessa-
liam subiungere sibi temere arrogabant, Megarensi-
bus uicinis suis interminabantur, nostram urbem qua-
dam terræ suæ parte spoliabant, Euboeam de populo
labantur, Bysantium triremes destinabant, ceteræ
re mariq; à domino sungerentur: tandem & Phocen-
sibus intulere bellum: ut modico temporis interval-
lo deuictis urbibus, locum omnem circumiacentem
obtinerent, pecunias quoq; Delphicas suis sumptibus
excellerent, quorum tamen nihil illis contigit.
Enim uero pro eo quod Phocensium urbes cepere,
suas ipsorum perdiderunt: irruentes in hostium re-
gionem, minus illis damni dedere, atq; passi sunt in-
psb

ISOC. PHILIPPI. ORA. XII.

psi, antequam in patriam suam redirent. Nam in Phocide stipendarios quosdam milites trucidant, quibus mori magis quam uiuere prodest. Vnde secedentes, celeberrimos proq; patria non deirectantes mori, perdum: ac in eo res illorum steteret, ut uniuersos Græcos sibi subiugare speraret. Quorum omnium in te nunc sita spes est Philippe, ut adeo putem quicquid imperaris, eos celerrime peracturos. Supererat iam nunc de urbe quippiam differere nostra, nisi prior alijs, sapientia clarens pacem fecisset. Iam et ipsam adiutam puto ea quæ per te aguntur, maxime si animaduertere possit, quod ea pro expeditione aduersus Barbarum molaris. Quam igitur non sit impossibile tibi ad unanimitatem has reuocare urbes, etiam commemoratis tibi perspicuum factum arbitror, nunc quam nullo negotio id perficere possis, multis paradigmatibus me tibi demonstraturum confido. Quod si maiorum aliquot, neq; rectora, neq; sanctiora, quam quæ nos consulimus aggressi uideantur, maiora tamen asperioraq; hisce executi: quid est quod aduersarij abnuendi causam præbeant, te non et quæ celeriter ea peragere posse, atq; illi difficiliora? Expende primum quæ Alcibiades gesserit, qui simulac à nobis defecisset, aliosq; ante se eadem calamitate pressos uideret propter urbis magnitudinem terribitos, non

Alcibiades.

IOANNE LON. INTER. 160

non eandem cum illis sententiam habuit, uerum uiratus perirumpendum esse, aduersus ipsam bellum mouere selegit. Quæ tum singula facta sunt, neq; dicere quissiam attentarit, neq; si recedere exacte quæ at, in præsentia et quæ fuerit efficax, sed fortasse causam quæ nunc agitur interurbauerit. Ad tantum uero merorem non solum urbem nostram redegerunt, sed etiam Lacedæmonios et alios Græcos: ut nos quidem pateremur ea quæ omnes tenent: alij in tanta collicerentur mala, ut nequaquam exiguae nunc sint calamitates per illud temporis in urbibus factæ: Lacedæmonij deinde, qui tum sibi fortunati uidebatur, in infortunia, quibus nunc sunt, per Alcibiadem perferrentur: qui dum ab ipso persuaderetur maris sibi dominatum affectare, et cum quæ terra habebant amiserunt. Quocirca si quis dicat præsentium tum sibi malorum principium eos consecutos, quando maris acciperent regnum, mendacij non argueretur. Quæ igitur tantorum ille malorum autor fieret, redijt in urbem non sine magna gloria, quæ tamen ab omnibus haud laudabitur. Conon non multis annis post, contra

Conon

riahorum peregit. Quum enim nauali conflictu ad Hellepontum, non propter seipsum, uerum ob principatus collegas infelicitè pugnasset, domum reuertitur. Cyprium itaq; traiciens nauigio, aliquantulum temporis ibi priuatæ suæ rei curam gessit. Sentiens Agesilaum porro in Asia magna uisum, depopulari

ISOC. PHILIPPI. ORA. XII.

regionem, tam est ingenuum animum nactus, ut nulla sibi plane occasione relicta, præter corpus & animinum, Lacedæmonios aliorum Græcorum principes, terra mariq; se debellaturū speraret. Atq; hæc regis ducibus innuens facturum se pollicetur. Et quod opus multis? Constituta enim illi classe iuxta Cnidum, nauali prælio uictor, Lacedæmonios principatu spoliavit, alijs ad libertatem reductis Græcis. Nec mœnia suæ duntaxat patriæ crexit, cæterum urbem etiam ad eam reduxit magnificentiam, unde exciderat. At uero quis expectasset à tam uiliter a gente homine, Græciæ totius permutandas res, aliasq; ignominia afficiendas, alias uero Græcorum urbium extollendas? Dionysius igitur (è multis enim tibi persuadere uolo, facilem esse rem ad quam te inhortor) quum genere & claritudine, alijsq; rebus nequaquam certe maximus Syracusanorū esset, irrationabiliter uesanaq; mente principatum ac priuatum sibi affectans, neque omnia quæ ad eam potentiam facerent, non agere uerius, obtinuit Syracusas, cunctasq; Siciliæ urbes, quæ Græcæ erant, subuertit: tantasq; copias cum terrestres tum nauiticas contraxit, quales nullus unquam maiorum suorum. Cyrus, ut & Barbarorum mentionem faciamus, à matre sua in uiam expositus, sublatu8 à Perside fœmina, eò permutationis uenit, ut Asiæ totius dominus

Dionysius Syracusanus.

Cyrus.

IOAN. LON. INTERP. 161

dominus fieret. quod si Alcibiades transfuga, Conon infornatus planè, Dionysius inglorius ab humili stirpe, Cyrus miserabilibus admodum natiuitatis suæ primordijs, eousq; peruenierunt, tantaq; perfecterunt, qui te non expectare decet, è tam claris maiorum stemmatis ortum, Macedonia regem, tot tantorumque dominum, facile supra commemorata compositorium? Considera quàm te dignum sit talia præsertim opera conari, quibus strenue peractis tuum nomen primas tenentibus æquale constituas. Quod si expectatione frauderis, beneuolentiam tamen Græcorum inde tibi partam tenebis: quam longe satius est accipere, quàm plerasq; Græcas urbes uiolenta possidere. Talia enim opera contumeliam habent inuidiam, iracundiam atq; uituperationem non modicam. ijs uero quæ nos consulimus nihil tale præsto est. Si deorum quispiam optionem tibi daret, ut qua uelles siue conditione seu studio trāsigeres æuam, nullam me consultore hac potiore rationem elegeris: non solum enim alijs beatus existimaberis, sed te ipsum felicem iudicabis. Quenam enim hac excellentior felicitas, quando ex amplissimis urbibus splendidiores legati uenerint ad tuam potentiam dominationemq; cum quibus de communi salute consulas, cui nemo quisquam alius talem facere providentiam uideatur. Totam Græciam in re

Et o statum constitutam sentias, propterea quod tu praesens, neque quisquam quae a te coordinantur parvipendat: uerum alijs sua in quibus sunt studia curent: alijs superos orent, ut uoti tui compos reddere: alijs metuant, ne antea patiaris quippiam, quam finem per te gerendis adicias rebus. Quae dum hunc ad modum se habeant, quomodo non merito te magnum esse sentias, laetus atque iucundus uita tua uiuas, ut quorundam tantarum rerum praesidem factum? Quis nam eorum qui uel mediocriter subducta ratione uigent, has te uel maxime res eligere non admonuerit, quae utraque haec, fructuum instar, tibi adferre queant, uoluptates nimirum eximias, indelebilesque honores? At quae de illis haec mihi dicta satis fuerint, nisi quicquam praeterierim, non oblitus, sed cunctatus recensere, quod subinde nunc in medium proferam. Proinde tibi commodum reor hisce benignas aureis accommodare, mihique decorum pro fiducia liberateque consuetudine meis, uerba facere. Te enim calumnia grauari sentio ab inuidetibus tibi, quorum ciuitates se seipsas turbare consueverunt. adeoque publica reliquis omnibus existente pace bellum sibi suauius ducere: qui suis is omnibus neglectis de tua potentia dicunt, quod non pro Graeciae salute, sed aduersus hanc augeat, ac dum multo iam tempore nobis uniuersis insidias mediteris. uerbo quidem te Meseujs opem laurum: ubi quae tibi cum

bicum phocensibus tractanda opere expediueris, tibi subiugare Peloponnesum cogites. Thessali, adeoque quotquot ad Amphictyonum concilium pertinent gentes te sequi paratae sunt. Argui, Meseujs, Megalopolitae, aliique non pauci te iuuare bello, unaque uastare Lacedaemonios. Quae simulac peregeris, tunc facillime reliquos te superaturum Graecos, Talianu gantes, ac se exacte nouisse confirmantes, omniaque celeriter nugis suis peruercentes, non parum multos in suam sententiam pertrahunt, eosque maxime, quae eadem mala desiderant, quae eorum scriptores, qui nullam plane publicae commoditatis rationem habent, prauis affectibus imbuti omnino imprudentia septem, impese charos aestimantes eos, qui propterea terreri ac metuere sibi simulant, nec resutantes id quod tu Graecis insidiari uidearis, ceterum digna desiderij causam esse putantes. Qui tantum a sapientia absunt, ut ignoret etiam, quod ipsi dem argumentis quodpiam, alijs obsit, alijs prosit. Quemadmodum si nunc quispiam Asiae regem Graecis dolum struere dicat, destinareque aduersum nos expeditionem, nihil de ipso mali dicat, sed eo fortiore digniorem uideri fecerit. Sim cuiuspiam ex Herculis liberis, quod uniuersae Graeciae beneficia exhibuit, huiusmodi accusatio adferatur, maximo illi pudori fuerit. Quis enim non agere ferat et oderit, si eis insidiasnectere appareat, per quibus pater eius uel quidvis piculorum susti

ISOC. PHILIPPI. ORA. XII.

sustinere non detrectauit, ac eam beneuolentiam quam Hercules à se progenitis reliquit, non conetur conseruare, sed ijs neglectis ignominiosas planities atq; prauas ardentem desideret. Quæ apud te recolere necessum est, nec talem tibi ipsi undiq; crescentem famam posthabere, quam hostes tui adponere tibi quærunt: amicorum autem nemo quisquam est, qui non pro te pugnare, te defendere audeat. Enim uero de ijs quæ tibi conferunt, in utrorumq; sententijs potissimum ueritatem conspiciere queas. Fortasse putas esse pusillanimitatem id blasphemantium nungantumq; ac persuadentium tibi, uti cures hæc, maxime quando nullius tibi peccati errorisue conscius existas. Decet autem non despicere multitudinem, neq; exiguum ducere, paruq; pendere, ab omnibus probari: uerum tum putare rectam esse & magnam gloriam cum tibi, tum maioribus tuis dignam, atq; insignibus factis uestris, quando sic te geras erga Græcos, quemadmodum Lacedæmonij erga suos reges utq; amici tui erga te affecti sunt. Nec difficile est innuere tibi, qua ratione hæc adsequaris, si uelis communi omnium utilitati inseruire, nec alijs ciuitatibus familiaris, alijs esse alienus: præterea si talia tibi facere in animum induxeris, per quæ Græcis quidem fidelis, Barbaris terribilis fias. Nec mireris quam Dionysio tyrannidem possidenti epistolam mis-

IOAN. LON. INTERP. 163

si, si neq; dux belli quum sim, neq; rhetor, neq; aliàs potentia insignis, asperius confidentiusue alijs tibi differuerim. Nam ego omnium ciuium ad rempublicam gerendam sui ineptissimus, nec uox mihi sufficiens erat, neq; tantus animus audaciæ, qua coram multitudinis frequentia uti possem redarguere item atque conuicijs lacessere eos, qui cathedram sibi oratoriam uindicabant, ac prima dignitate colebantur. Sin sapientiam atque rectam institutionem spectes (etsi quis hoc agrestius dictum putet) propterea certe contenderim, ac meipsum non inter infimos collocarim, sed inter eos qui alijs præcellunt: eo quod hoc consultare modo conor, quo soleo & possum, cum urbi & alijs Græcis, tum uirorum celeberrimis. Meas itaq; res, quasq; erga Græcos te perficere optarim, fere audiisti. De expeditione in Asiam ciuitatibus (quas oportere te conciliare dixi) tum consilium commode uideor daturus, quam uidelicet sit operæ pretium aduersum Barbaros conscribere exercitum, quum eas ad unanimiorem redactas conspexerimus. Ad te nunc uerba faciam, non eandem iam sententiam habens, quam per eam ætatem, quando idem argumentum tractabam. Demandabam enim tum auscultantibus mihi, ut me deriderent atque contemnerent, si non digne de rebus pro gloria mea & tempore, quod in studijs eloquentiæ pertri-

ISOC. PHILIPPI. ORA. XII.

ueram, dicerem. Metuo uero etiam nū, ne omnibus dē
Ais modo, minus et indigentius differā. Etenim prae-
ter alia Panegyrica oratio, alios q̄ circa studium phi-
losophiae demorantur, feliciores reddēs, mihi magnā
infelicitatem attulit atq; inopiā. Nec enim eadem dē
ecce nunc animus est quae in ea scripsi, nec noua ing-
rere possum, Attamen ideo mihi non desistendū, sed
dicendum potius de quibus proposui, q̄quid incide-
rit, atq; contulerit, ad hoc, ut persuadeam tibi: quo
illa tādem aggrediare. Nā cisi in quoquam deficiā,
nec eodem, quo antea mō scribere quēā, quod gratū
tamen est, efficere & opere exequantibus, me tra-
diturum reor. Exordiū itaq; uniuersae orationis hoc
fuisse puto Nū conueniat suadere, ut aduersum Asi-
am bellū suscipiatur. Nihil enim antea oportet attē-
tare, quā Græcos quispiam ex duobus alterū factū
ros acceperit, uel ut adiuuent, uel plurima beneuo-
lentia ea quae aguntur, psequantur. Quae Agesilaus
Lacedaemoniorum prudentissimus esse uisus, postha-
buit, nō ex malicia, sed ambitione. Geminū enim illi
desideriū erat, & utrumque rectū, licet non conue-
niret utriq; inier se, nec unā pagi posset. Siquidē de-
cernebat regi bellū inferre, ac socios in eius perducere
ciuitates, ac dominos rerum constitutere. Contigit
itaq; ex negotio pro socijs cōcepto, in mala atq; pericu-
la conijci Græcos: propter turam uero inde fī-
tam

IOAN. LON. INTERP. 164

Etiam, non tantum esse ocij, ut bellum in Barbaros sus-
cipiant: ut ex ignorantis per illud temporis facile sit
discere, quomodo recte consulenti oporteat non
antea mouere bellum cōtra regem, priusquam Græ-
cos reconciliet, ac ab insania illis imminente seuo-
cet, id quod & tibi consulimus. His igitur nemo
sapientium contrariuere audebit. Aliorum porro
quibus de expeditione in Barbaros instruenda con-
sulandum uidetur, in eandem hanc recidere opinor
ahortationem: hoc nempe modo disputantem, quod
quicumque aduersum regem pugnare conati sunt, o-
mnibus illis ex obscuris fieri lucidos contigit, ē pau-
peribus opulentos, ex abiectis abundantis terrae at-
que urbium dominos. Atqui ex huiusmodi non
sum admoniturus, uerum ex ijs qui infelices esse ui-
si sunt, utpote ex ijs qui cum Cyro & Clearcho mi-
litarunt. Eos enim uicisse fatentur uniuersam regis
uim, perinde ac si cum mulierculis conseruissent
manus. Iam se compotes sibi rerum uideri, propter
Cyri ad noxam procliuatatem: alacrem enim ipsum
ac longe prae alijs insectantem uel in medio hostium
agmine mori. Attamen tanta Cyro calamitate irru-
enti, adeo contempsit rex se circumdantem uim, ut
accesso Clearcho, alijsq; ducibus ad concionem,
his quidem ingenia se daturum munera sit polli-
citus, alios milites integra mercede data, dimissurum

Xenopho-
tis Cyri
Anabasis
huc consu-
lenda.

ISO. PHILIPPI. ORA. XII.

se sponderit: qua tanta spe simulatq; collegisset
eos, ac pollicitationibus quæ sibi maximæ putaban-
tur attraxisset, comprehensos illos occidit, erga De-
os ita peccare malens, quam cum militibus adeo de-
sertis confligere. Ecquæ pulchrior hæc & fidelior
admonitio esse possit? Videntur enim & illi regis
dominari se rebus, nisi Cyrus obstet. At enim tum
factam infelicitatem tibi non difficile est animaduer-
tere, exercitum uero præstantiorē instruere quā
fuerit Cyri, qui Regis potentiam remoratus est ac
tantum non attriuit, longe tibi facilitum est. Atq;
quum hæc sint utraq; tibi præstò, quī non decet con-
fidere te in apparanda expeditione hæc? Neq; pu-
tet et quispiam me dissimulare uelle, quod horum alia
qua eo, quo antea dixi, modo recensuerim. Si enim
ad easdem sententias, quæ hætenus indicata sunt, p-
uenire optarim, idq; facere cuperem, dictu pulchra
essent. Nam si demonstrationem conscriberem, ta-
liasane omnia conari obseruare: tibi uero consu-
lens stultus fuerim, si circa dictionem plus temporis
consumerem, quā circa res ipsas atq; actiões. Præ-
terea si alios uideam meis uti, ipse solus abstinere
ab ijs quæ antea à me dicta sunt. Proprijs itaq; utar
fortasse, sicubi nimis res urgeat, ac decorum sit: alie-
norum uero nihil omnino susceperim, quemadmodū
ne hoc quidē exacto tēpore. Hæc se in hūc quidē
habea

IOAN. LONI. INTER. 165

habebunt modum. Posthac nunc mihi de apparatu il-
lo bellico differendum uidetur, qui tibi contigit, &
illis iam antea coram fuit. Quod igitur maximum
est, Græcorum tibi beneuolentiam comparabis, si
modo permanere uelis in ijs, quæ mihi hucusq; de
huiusmodi rebus dicta sunt. Illi propter Decemui-
ros apud Lacedæmonios primatū tenentes, fieri po-
test, quod Græcos exasperata uel maxime mente in
se prouocaturi sunt, arburabantur enim si Cyrus et
Clearchus potirentur rerum, se magis obnoxios ser-
uituti fore, rege uictore à præsentibus se malis libe-
randos, quod et euenit ipsis. Præterea milites in p-
ptu accipias, tot quot uolueris: sic enim habent res
Græciæ, ut facilius sit constituere exercitum maio-
rem & meliorem ex errantibus, quā sub repub. de-
gentibus. Iam illis temporibus externi nihil erat: ita
que coacti ex ciuitatibus colligere externos milites,
plus insunebant in munuscula, quæ Græcis dona-
bantur, quā in stipendium, quod militibus. Quod
si uelimus explorandi causa conferre, te futurum
nunc huius militiæ ducem, deq; omnibus daturum
accepturumq; consilium, & Clearchum, qui tum tē-
poris præfectus erat rebus, reperiemus eum nullius
unquam antea potentiæ, neq; classiæ neq; terrestris
dominum constitutum, sed ex infelicitate, quæ illi
ad Epdram accidit, celebrem factum: te uero tot
x 5 tantaq;

tantaq; perfecisse, de quibus si ad alios uerba facerēs,
recte dicere possem. Ad te uero differens, si omnes
tibi res gestas percensem, iure stolius, inconsidera-
te agens & peruersus esse uidear. Ad hæc dignum
est, et regum mentionem facere, aduersus quem tibi
consulamus militare, & contra quem Clearchus bel-
lum gesserit: ut utriusq; cum consilium, tum uires
agnoscas. Igitur pater huius & urbem nostram &
Lacedæmoniorum expugnauit: ille uero nullos un-
quam hostes regionem suam uastantes uicit. Deinde
uniuersam hic sibi Asiam ab Græcis scedere adglu-
nauit: ille uero tantum abest ut imperet Græcis, ut
neq; sibi dediturum dominus sit ciuitatum. Quare
non est qui non dubitet, utrumne oporteat illum
reputare, ppter suā imbecillitatē efformatam men-
tem ne dicā, ab istis destituisse, aut eas neglexisse, despe-
xisseq; Barbaricā potentiā. Regionis porrò statu er-
rabundum atq; miserabilem, quis non audiens, incia-
tetur in eum armare copias? Aegyptus iam tum qui-
dem defecerat, quin timebant etiam, nequando duel-
lum moturus rex, & regionis propter flumen diffi-
cilis, copiam sibi faceret, aliusq; totius apparatus.
Nunc eos tanto timore liberauit. Plurimam nim-
uium, in quantum fieri potuit, congregatam ad-
uersum illos bellaturam, producens, abiit inde
non solum uictus, sed turpiter derisus etiam, nec
ad

ad regnandum, nec exercitui imperandum ido-
neus uisus. Proinde quæ iuxta Cyprum, Phœ-
nicen, Ciliciam & illum locum erant, quando clas-
se utcebantur, regium consentiebant: iam partim
defecerunt quidem, partim bello & infortunio tan-
tis grauantur, ut illi nulla ex gentibus hiis commodi-
tas emergat. At si contra eum tu bellare uoueris,
id tibi commodo futurum est. Ac Menidrea sanè o-
pulentissimum illū Epirotarum, conuenit hostiliore
animo affectum esse erga res regis, quā eos, qui ad-
uersus regem belligerantur, alioqui omnium miser-
rimus esset, si nolit dissolutum imperium hoc, quod
gravi contumelia fratrem adflixit, aduersum ipsum
uero bellari, nec ullo non tempore insidias nexuerit
uolueritq; corporis illius, adeoq; rerum omnium do-
minari. Quæ metuens cogitur regem ipsum curare,
multasq; pecunias quotannis transmittere. Quare
si tu in Epirum traieceris, ille lubens admodum ui-
deat, te sibi adiutorem uenire ratus: pleroseq; alios
Satrapas ad tuas partes pertrahes, si liberalem illis
polliceare, idq; nominis per Asiam disseminaris, qd
ubi & in Græcos incidisset, & nostrum imperium
& Lacedæmoniorū unā dissipauit. Plura adiunge-
re, quomodo pugnas celerime regis potentiā euine-
as. At uereor Philippe, ne quidā me obiurgēt, q. ni-
hil unquā rgrū bellarū aggressi nos, te adhortari
audemus.

ISO. PHIL. ORAT. XII.

audamus, qui plurima, maximaq; præliando peregeris: ideoq; de ijs nihil mihi opus esse dicere iudico. In alijs porro satis esse pro exemplo tibi patrem existimo, qui quum regnum possedit, tum generis princeps duxq; exiit, si sic mihi dicere liceat. Ceteri potestati sibi adipiscantur, ut earundem rerum consultores fiant, quarum ego, qui turbas iam et motus urbium cient. Iam utar argumentis, quibus id perficiant. Nam pater tuus erga omnes ciuitates has, quibus te animum aduertere moneo, familiariter se gerebat, ac imperium obtinens, sapientia ciuium suis maior. Monarchiamq; impense desiderans, non æque ad huiusmodi cupiditates ambitionesq; raptis consiliis dabat: illi enim in suis ciuitatibus seditiones, caedes, et intestinos motus excitantes possidebant honorem istum. Pater tuus Græcum locum omnino missum fecit: regnum uero Macedoniæ uindicare sibi percupiit. Norat enim Græcos impatientes Monarchiæ, alios non posse citra talem dominationem uitam suam ipsorum transigere. Contigit itaq; propter cognitionem earum præcipue rerum, regnum etiam eius longe diuersum ab alijs factum esse. Solus enim Græcorum eiusdem secum generis uincere nolens gētem solus etiam effugere pericula potuit, quæ circa monarchias emergere solent. Alios inter Græcos qui tale quippiam peregere, reperimus non solum

IOAN. LON. INTERP. 167

solum ipsos sanè perditos, uerum etiam genus ipsorum ex hominibus obscuratum: illum ipsam uero in felicitate ducentem uitam, generi eundem reliquise honorem quo ipse effulgebat. De Hercule igitur alij fortitudinem eius celebrare aq; certamina enumerare solent. De reliquis animi bonis, nemo neque Poëtarum, neq; oratorum, uel ullam uideatur facere mentionem. Atqui locum ego singularem quendam uideo, qui omnino perfici non possit: non exiguum sanè neq; uacuum, sed multis quidem præconijs honestisq; factis refertum, desiderantem huiusmodi sanè utrum, qui digne de ipsis dissertare queat: ad quæ, si dū mihi floridior ætas stabat, me contulissem, facile demonstrassem præcessorem uestrum prudentiæ, studio philosophiæ, atq; iusticiæ, quam robore corporis, plus cæteris excelluisse maioribus uestris uel uniuersis. Iam uero postquam illum adij, introspecta multitudine eorum quæ dicenda utiunt, uires mihi præsentis accusaui, orationemq; duplo sensu maiorem factam ea quæ nunc est lecta. Ab alijs itaq; omnibus mihi temperabo hæc ob causas, unam uero mihi ex ipsis rem elegi, quæ iam enumeratis conueniret, ac decora esset, opportunitatemq; cū ijs quæ iamiam recensentur, æqualē haberet. Nam ille Græciam animaduertens bellis, seditionibus, alijsq; id genus refertam malis, pacatis illis, et ad concenium

ISOC. PHILIP. ORAT. XII.

mutuum reductis, posteris exhibuit, quibus cum, &
aduersam quos exercitum pducere oporteat. Nec
enim ignaua grauatus mente apparebat: enimvero
destinata aduersus Troiam expeditione, maxima tū
inter Asiaticos uirtute præminebat, adeoq; bellicis
rebus potior extitit ijs, qui postea contra eam ipsam
pugnarunt, quantum illi quidem, uniuersi Græco-
rum uiribus, decennio egre tandem ipsam diruerūt.
Hic uero paucioribus diebus quàm illi annis, idq;
paucorum manu munitus, citra negotium eam ui et
potentia cepit, ac deinceps reges gentium, qui utrūq;
maritimæ Epiri oram tenebant, oēs occidit, quos
nunquam perdere, nisi ui captos, potuisset. His per-
actis, columnas, quas Herculeas uocant, erexit tro-
phæam quidem Barbaris, monumentum autem uir-
tutis, & insignium factorum eius, fines tandem Græ-
corum regionis. Propterea uero hæc tibi comme-
morauit, ut te non fugiat, quod oratione ad eas te res
adhorter, quas sibi maiores tui inter cuncta opera
uidentur præstantissima selegisse. Omnes igitur cor-
datos, optimo sibi proposito, summa ope niti decet,
ut illi conformes reddantur, potissimum uero tibi co-
uenit. Nec opus est, quicquid externis exemplis uti-
quum tibi domestica extant: à quibus qui nō uerisi-
mile fuerit te incitari atq; ad æmulationem prouo-
cari, ut præcessori tuo similem te ipsum efficias.
Necq;

IOAN. LONI. INTERP. 168

Necq; hæc dico, quod tuarum uirium sit omnia Her-
culæana imitari facta: nec enim deorum aliquot hoc
præstare possent: ceterum secundum animi affectū
bonū, amicā propensionem & beneuolentiam, qua
erga reliquos Græcos conspicuus erat, pfecto illius
æquiparari poteris conatibus. Licet ergo persuaso
tibi ex ijs quæ dicta sunt te gloriam assequi, qualem
ipse uolueris. Nam facile est è præsentibus egregijs
factis pulcherrimum te obtinere, aut ex ijs quæ tibi
uindicasti, ad præstantissimum peruenire. Expende
uero, quod docturus sum, ex quibus nam expeditio-
nem pares, non ex Barbaris, id enim iniustum, sed ex
Græcis aduersum hos: in eos enim ab Hercule ædi-
tos bellare decet. Nec mireris, quod in uniuersum o-
ratione hac admonere te coner ad beneficentiā Græ-
cis exhibendam, & mansuetudinem & amantem af-
fectum adhortari. Nam difficultatem esse tristem
admodum obseruo, cum habentibus, tum in eam in-
cidentibus: mansuetudinem uero non solum in bru-
tis & hominibus alijsq; cunctis gratam esse, uerum
in dijs etiam, qui bonorum nobis auctores sunt, &
Olympij saluantur: quorum qui calamitatibus ad-
fluctuibusq; præordinati sunt, crudeliora noia sorti-
untur. Alijs et plebeios et ciuitates, et tēpla et altaria
extruxisse: alios neq; in precationib. neq; sacrificijs
honora-

Mansuetudo
omnibus
grata

honoratos, ceterum nos illorum repudia facere & expurgationes constat. Quibus cū apud te reputas aduersari te operæ precium est, meditariq; ut magis quàm nunc porrò talem de te omnes sententiā ferant. Decet eos qui maiorem alijs gloriam desiderant, menti suæ possibiles res præponere uoto respondentes, quas perficere tandem adoriantur, ubi occasio præ manib. fuerit. Ex plerisq; intelliges, quod hoc te modo agere oporteat, maxime uero ex ijs quæ Iasoni acciderunt: qui quum nihil tale peragisset, quale tu, ingentem est gloriam conecutus non ex ijs quæ fecit, sed quæ dixit. Famam enim spergebat, ceu in Epirum traiekturus esset, ac regi bellum illaturus: Quod si eo duntaxat sermone usus Iason, adeo semetipsum reddidit auctiorem, qualem de te sententiā habiturū expectandum est, ubi hæc opere compleveris, ac præcipue si totum regnum capere periculum feceris, sin minus uel plurimam saltem segregare terram, occupareq; Asiam, quam quidam à Cilicia usq; Sinopen sic uocant. Præterea eo loci cōdere oppida, atq; cōtransferre, nunc ob quotidianū uictus penuriam errantibus, ac in quæcunq; inciduerint uastantes: quos nisi sedarimus, congregatisq; uictu sufficientem uictum curauerimus, fallent nos: intantū aucti multitudinē, ut nihilominus à Græcis quàm Barbaris terrorē sint incursuri. Quorum nul-

lam

lam planè rationem habemus, sed commune terrarū lamentum et periculum omnibus nobis augescere ignoramus. Est igitur uiri apprime prudentis, amantis Græcorum, ac longius à ijs cogitatione sua contemplantis, talibus aduersum Barbaros abusum quæpiam, ac terræ portione tanta resecta, quantam pauloante diximus, liberare extorres à malis, quæ ipsi sustinent, alijsq; admouent, ciuitates ex ipsis collocare, quæ Græciæ munimento sint, & obiectui omnibus nobis. Hæc si peragas, non solum illos felices reddes, uerum & omneis nos ad securitatem transferes. Quod si neq; effeceris, illud facillimum tamen tibi factu, quod urbes Asiam accolentes liberes. Quis autem horum persequi poteris, si modo saltem fueris aggressus, nec est quod non alijs maiore in precio habere, idq; non iniuste, si ad hæc ipse propensus sis ac profiscaris, & Græcos admonueris. Porro quis nunc non inmerito quæ contigerunt demeretur, nosq; despiciat, ubi apud Barbaros, quos effeminatos reputauimus, bellorum expertes, delicijsq; corruptos, uiri sunt qui Græciam uincere contendunt? Græcorum nemini tantum sapientiæ extitit, ut Asiæ nos dominos facere laboraret: ceterum adeo illis inferiores sumus facti, ut illi quidem non cunctati sint peiores inimici Græciam impetere: nos neq; quibus adfici sumus, mala ulscisci tandem audeamus.

y

lam

Iam ipsis consentientibus, in omnibus bellis, neque milites, neque duces sibi esse, neque aliud quicquam ad eiu' modi pericula conducibile, sed ea omnia à nobis accersiri, ad tantam cupiditatem nobis illorū omnia intrepide tenere, inter nos ipsos inierim modicis de rebus intestina bella moueamus, & eos qui à regis imperio descuerunt, simul subuerimus, obliu' nos ipsos aliquando cum patrijs hostibus eos qui eiusdem sunt cognationis participes, querere ut perdamus. Quapropter et tuareferre puto, alijs tam efforminata mente socordibus, te belli aduersus ipsum ducē esse. Porro conuenit alijs ab Hercule progenitijs, et politia et legibus obstrictis, illam diligere ciuitatem, cuius sunt ciues: te uero ceu liberum natū, uniuersam Græciam patriam existimare, instar patris uestri, ac p' ipsa æque pericula subire, atq; p' quibus es maxime sollicitus. Fortasse me arguant quidam, quibus hoc ipsum peculiare est, qd te adhortari uoluerim ad expeditionem aduersus Barbaros, et Græcorum curam, relicta interim mea urbe. Atqui si ad alios quosdam prius hisce de rebus differere fuissē orsus, quā ad patriam, quæ trina uice Græcis libertatē iudicauit, bis quidem à Barbaris, semel à Lacedæmoniorum imperio, faterer me obnoxium delicto: iam quum omnium primū illā

illā ad hæc hortatus sim, quā potui diligentissime atq; minus præterea animis percipere uel curare ea, quæ à me, quā ea quæ ab insanis oratoribus ex cathedra dicerentur, sentirem: missam illam feci, nec tamen à negotio illo destuli. Proinde me omnes iure laudant, quod ijs quibus nunc uiribus uictor, totum uitæ meæ cursum transegerim, pugnando cum Barbaris, accusando non eadem sententia mecum imbutos. Inuitare dein conabar, quos maxime Græcis beneficium impendere posse sperarem, & barbaros præsentis sua fortuna spoliare secundo re. Hinc & iam nunc ad te sermonem meum uertit, nihil ignorans me propterea odio plerisq; fore, rursum ijs quæ per te agentur, omnes cōsentient. Dicta quidem per me hac in oratione, nemo mecum communicauit: utilitatis uero tibi perficiendæ non est quæ non putabitur esse consors. expende deinceps quā sit turpe Asiā conspicere se'iciorem Europa, Barbaros denuo Græcis opulentiores: & eos profecto, quibus à Cyro initū contigit expositio, reges magnos saluari: ab Hercule uero ædios, quæ patris uirtutū causa in diuorum numerum retulit, uilioribus quā illi, nominibus prædicari. Quorum nihil ita relinquentiū, sed insurgendū illis, oiaq; hæc subuertenda. At uero optime noris, me nihil quicq; tibi persuadere adhuc aggressum, si potentiā saltem atq; diuitias

7 2 iude

ISOC. PHILIP. ORA. XII.

inde tibi obuenturas cernerem. Arbitror enim iam
antea tibi plus satis suppetere. Multa sanè et insana
bili cupiditate flagrat, qui belli pericula subit, ut uel
huiusmodi consequatur, uel uita priuetur. Enimu-
ro nullo horum respectu tibi uerba facio: sed quòd
amplissimam inde præclarissimamq; tibi futurâ glo-
riam putarim. Cogita in animo, quòd omnes mortali
corpore amisti simus: per celebritatem autem &
præconia & famam tempora nostra consecrantem,
immortalitatem apprehendimus, quam digne expeti-
mus, si uel quiduis sustinere possimus. Videas insu-
per priuatos æquabilissimos, qui pro nulla re alia ui-
tam permutarint suam: pro consequenda uero incl-
ta fama & gloria, bellico confractu intermori uelle.
Omnino autem qui quem habent honorem, auctio-
rem semper fieri cupiunt, ab omnibus laudatos ceto-
nas: ad aliud quicquam eorum quæ prudenter par-
ticipari possunt, amantur, prorsum affectos, imbecilliores
& uicijs magis obnoxios iudicatos. Quodq; hacten-
us dictorum maximum est, cum diuiciarum, tum
potestatum hostes fieri dominos sæpenumero con-
tingit: beneuolentiæ ciuium aliorumq; supra enume-
ratorum, nullos alios heredes relinqui, præterquàm
eos qui à nobis oriū duxere, ut puderet me sanè, nisi
horum gratia expeditionem hanc instruere tibi con-
suluerim, & bellum suscipere, & pericula subire.

116

IOAN. LONI. INTER. 178

Ita uero de his optime consulta ueris, si non modo
te orationem hanc adhortari putaueris, uerum si co-
gites & præcessores tuos, patrumq; fortitudinem,
eum celeberrimos factos, tum uisos semideos esse,
propter expeditionem erga illos, te ad idem cohortari,
maxime uero omnium occasione temporis te inui-
tari intelligas, quo tu tantam potentiam possides.
Quantam aliorum planè nemo Europam inhabitantium.
Aduersus quem autem bellum geres, adeo est
omnibus odio atq; despectui, ut nullus unquam re-
gum adeo spretus iacuerit. Plurimum autem referre
duxerim, si possit conficri, ut quos de hisce sermo-
nes habui, omnes congeram: tum enim res proposi-
ta magis idonea, maioreq; fide digna uideretur. Por-
rò te perpendere oportet quæcunq; intendentia si-
mulac adhortantia ad bellum hoc. Nec me fugi: quòd
plerique regis potentiam inexpugnabilem esse autu-
mant: quos dignum est mirari, si eam quæ ab homi-
ne Barbaro & male educato constituta & collecta
est ad seruitutem, ab homine Græco, rei bellica
peritia insigni, non arbiurentur libertatis causa dis-
solui: compertum habentes erigere quidem omnino
difficile, dissipare admodum facile esse. Considera de
hinc quòd hos omnes præcipuè honoribus, cumulent,
demirentur, qui utraq; possint, et urbem et exercitum
recte gubernare. Quòd si in una urbe tali ingenio
y ; claros

ISOC. PHILIP. ORA. XII.

claros probatum iri uideas, qualiānam te oportet
expectare praecōia, quae de te dicerentur? quando
beneficentia tua totam Graciam administrare uide-
beris, tuoque ductu et tuo consilio Barbaros fuisse.
Atque haec omnium consummatissima opera existi-
mo, quando quidem nemo alius unquam maiora ho-
rum peragere queat: neque unquam enim inier Græ-
costalem accidisse rem, qualis est, quae omnis nos
tantis bellis ad unanimitatem redigat tandem, neque
inter Barbaros constare tantam uim uerisimile est.
si praesentem nunc illis dissolueris. Quare nec si quis
aliorum, qui tam sunt, naturam producat in medium,
tale quicquam efficere poterit, quin et maiorum na-
tues gestas, per te non turpiter, sed strenue et ue-
re peractis conferre poterimus. Qui enim tot tan-
tasque gentes subueritis, quot nemo Græcorum un-
quam urbes cepit, qui non cum singulis illorum re-
conferens, nullo planè negotio demonstrarem te il-
lis maiora longè perfecisse? Verum duplici nomine
à tali mihi forma temperare malui, propter eos qui
non satis oportune ipsa ut erentur: et quod nolim
abiectiones reddere ijs, qui nunc sunt, qui semidei es-
se existimantur. Percipe animo deinceps, cur enim
et ueterum non meminerimus, quod Tantali diui-
tias, Pelopis imperium, Eurysthei potentiam, nemo
sanè neque Oratorum neque Poëtarum laudauerit.
Enim

IOAN. LONI. INTER. 172

Enimvero post Herculis excellentiam, Thesei uirtu-
tem, et eos qui ad Troiam militarunt, eisque pares
factos, uel quilibet praedicarit. Ac celeberrimos et
optimos ipsorum nouimus in exiguis ciuitatulis et
insululis, principatus tenuisse, auiam planè tamen
omnibusque cantatam suam ipsorum gloriam relin-
quunt. Nam omnes diligunt, non qui sibi modo ma-
ximum dominatum possidere, sed qui Græcis pluri-
morum bonorum autores extiterent. Nec in his modò
hanc illis sententiam esse uidebis, sed in aequè omni-
bus. Postquam et urbem nostram nemo laudib. ex-
tulcrit, quod maris imperium tenuerit, quod tan-
tam pecuniarum copiam exigens, socios belli ad ar-
cem perduxerit, imò quod neque multarum ciuitatum
potestatem sibi acceperit, has uastando, illas augen-
do, alias pro suo arbitratu administrando. Haec om-
nia illi ut faceret praestò erant. sed ex ijs non pau-
cae accusationes aduersum eam institutae sunt, ex pro-
pina uidelicet Marathone, et nauali praelio, Salami-
ne peractis, quod uero suam, ipsorum Græcorum sa-
luti proposuerit, propterea cuncti eam encomijs de-
corant. Idem sententia de Lacedaemonijs habent:
etenim illos plus mirantur Thermopylis succubuisse,
quàm aliàs uicisse. Trophæum contra illos à Barbaris
erectum diligunt et contemplantur, quae à Lacedae-
monijs aduersum alios erecta sunt non celebrant.

ISOC. PHILIP. ORA. XII.

sed haud citra moerorem afficiunt. Hoc enim uir-
tutis esse argumentum, illa uero cupiditatis haberi-
di. Quae omnia examinans, apud temetipsum deum-
de perpendens, si quid uel mollius uel debilius dictu-
fuerit, ad aetatem te meam respicere decet, cui meri-
to ueniam omnes dederint. Sin prioribus à me euul-
gatis similia uideris, putare operæ precium non ea
senium reperire meum, sed Deum mihi suggerere,
non mei curam habentē, sed Græciæ solitudine du-
ctū: ut qui uelit à presentibus eam eripere malis, ti-
biq; longē maiorem quā quæ nunc est, seruire glo-
riam. Porro te non ignorare autumo, quomodo di-
superi humanarum rerum cura tāgantur, easq; gu-
bernent. Neq; enim sua manu, adeoq; uisibiliter &
ipso opere, siue bonis siue malis, hominibus adiun-
ctis, sese immiscet: ceterū quibuslibet talem indu-
cunt cogitationem, ut utraq; horum alternis nobis
eueniant. Quemadmodum & nunc fortasse nobis
quidem uerba & argumenta suppeditarunt, rebus
uero gerendis te præficiunt, optime te his præfectū
rati, Orationem uero meam auditoribus minime tur-
bidam fore. Quæ antehac per te gesta sunt insigni-
ter, nūquam tanta fuisse reor, nisi deorū quispiam ea
præstrenue direxisset. Non ut Barbaris dūtaxat Eu-
ropā inhabitantib; bellū inferre perseueres, uerū ut
in his exercitatus, experimentum accipias uirium

quarum

IOAN. LON. INTERP. 173

uuarum, re sciscasq; qualis sis, ut inde ea ardentē de-
sideres, quæ tibi nunc consulo. Turpe est præeuntis
fortuna, humi serpere, nec adplicare te ijs ad quæ te
ipsa prouehere cogitat. Omnes qui de te peractis re-
bus boni quippiam dicunt, tibi honoris esse oportere
mea quidem sententia est: per illos enim præstantis-
simis celebrari encomijs eos, qui ad maiora sese ope-
ra, tantāq; natura destinant, eaq; desiderant aggre-
di, dignum est. Nec eos, modo qui in præsentia iu-
cunde disputant, at enim qui posteros & successores
tua sic insignia facta mirari facient, ut nullius al-
terius maiorum. Plura huiusmodi dicere uolens
profecto nō possum: ob quam id causam, plus quā
decorum, recensui. Restat nunc dictorum hactenus
Epilogum texere, ut quam paucissimis summam eorū
quæ tibi consulimus, conspicias. Te enim Græ-
cis beneficium esse oportere adfirmo, Macedonum
esse regem, Barbaris quamplurimis imperare. Quæ
si feceris, cuncti tibi gratias agent. Græci quidem,
quod à te beneficium recipiant: Macedones, quod,
ut regem decet, non tyrannum, ipsis præsis. Aliæ
gentes tandem, quod à barbarico sua ope domi-
natu liberata, Græcam curam adsequantur. Hæc ut
scripta sunt, opportune exacteq; à uobis audienti-
bus indagari iustum est: quod nemo quisquam ali-
us meliora his, magisq; luctuoso & funesto rerum

ISOC. DE PACE ORA. XIII.

*stavi congruentia, tibi consuluerit, me satis nouisse
opinor.* PHILIPPICI FINIS.

IN ORATIONEM DE PACE.
ARGVMENTVM.

Missus Chares, ut Amphipolin in seruitus
tem redigeret, quæ suis legibus ad id usq; tem
poris libere uixerat ac suo iure, quum iam res
Lacedæmoniorum post Leudrica non bene
haberet, Athenienses uero iam imbelles es
sent, existimans ille facile aliquatenus eam se
posse capere, uolensq; priscam Atheniensium
uirtutem defendere, inuasit Chios quoque &
Rhodios, & reliquos sociorum: à quibus ad
deò uictus est Chares, ut penderet animi,
quidnam faceret. Nam si ab ipsis discederet
Amphipolin usq; tum ipsi ulturi se, trajice
rent in Atticam. Quibus auditis Athenienses
inducias petierunt, ac statim Chij & Rhodij
cum alijs fœdera sancierunt. Atq; hoc est so
ciale bellum. Nunc igitur sit conuentus de dis
rimendo adeoq; componendo bello. Surgit is
taq; Isocrates consultans, quod non oporteat
uaria eos machinari, non in multis curiosos,
sed quietos esse. Ac orationem hanc in duo
partitur: priori, & Chij & alijs suam sibi li
bertatem relinquendam suadet: posteriore,
missum faciendum dominatum, quem mari te
nebant. Aduersus quam partem Aristides cõ
tradicientem scripsisse orationem fertur. Atq;
hoc est argumentum. summa orationis, est us
tile. Status est negotialis: de pace namq; cons
ultat. Quod si aliquando uulgato uti exors
dio cogere, sigillatim tibi constitutionem ad
iunge

IOAN. LON. INTERP. 174

iunge: quemadmodum in hac de pace Isocra
tis oratiõe apparatus priuatim appositus est,
dum inquit. De magnis dicturi uenimus, de
bello namq; & pace. Optima est in huiusmo
di breuitas, si per cõpendium ea indicamus,
etiamli omnibus sit consueta uulgataq; ratio.

ISOCRATIS DE PA
CE ORATIO DECI
MATERTIA.

QVICVNQVE huc uestrum ante
conspectum longe iucundissimum prode
unt, hæc esse maxima adfirmare consueuerunt, di
gnissimæque quibus respub: attendat sedulo, de quib
bus ipsi consilium sine daturi. Quod si in alijs res
bus talia exordio quadrant, & mihi iam nunc initu
um inde sumere neq; incommodum neq; ineptum ut
datur. Venimus enim de bello & Pace concionatu
ri, quæ maximam in uitæ mortalium uim obtinent,
de quibus recte deliberantes necesse est feliciores es
se. Magnitudo igitur earum ob quas conuenimus res
rum, talis est. Atqui non ex æquo omnes aurem ac
commodare uos dicentibus uideo, sed alijs aduerter
re quidem mentem, aliorum ne uocem quidem susti
nere, neq; mirandum quiddam in hoc admititis: co
ntinuit tenuit consuetudo uestra alio tempore, omneis
alios explodere atque eiicere, præter eos qui cupidi
tibus & libidinibus uestris dicendo inservirent.

Et

ISOC. DE PACE ORA. XIII.

Et quod iure uobis quispiam obiecerit, ideoq; uos obiurgarit, probe habentes exploratum multas easq; præclaras domos ab adulatoribus euerfas, odioq; uobis in priuatis uestris rebus quum sint, qui tali sententia ducuntur in publicis non æque uos erga illos geratis. Hinc fit ut qui accusetis alios qui accedat eos, ac uoluptatem ex eis capiant, ipsi plus adhibere fidei talibus, quam reliquis ciuibus uideamini. Nam ipsi fecistis rhetores uestros meditari et philosophari, adeoq; illis studiis incumbere, non quibus urbi cōmodaturi essent, sed quibus orationes uobis non displicentes æderent, ad quas nunc quoq; uniuersa illorum multitudo confluxit. Est enim omnibus perspicuum, quod plus oblectemini ijs qui uos ad bellum adhortantur, quam qui pacata suadent. Alij qui dem expectationem et spem iniiciunt, ceu facultates in bellis allaturi, ac potentiam denuo recepturi simus, quam et antea habebamus. Alij autem nihil tale proponunt, uerum quomodo quieti paci, suadere oporteat, nec ingentia desiderare impedio præter iustum, amare uero unice præsentia. Quod plurimis sanè mortalium difficillimum est: adeo enim a spebus pendemus, et ad exuberantias insatiabiles sumus, ut neq; amplissimas diuitias possidentes, ijs contenti stare uelimus, sed plura semper desiderent, proptereaq; præsentia uitam discriminibus exponant suam.

am.

IOAN. LON. INTERP. 175

am. Vnde periculum est merito, ne et nos huiusmodi dementiae obnoxij fiamus. Impendit enim quidam ad bellum impetu quodam rapi uidentur, tanquam non uulgares consultores, sed ueluti deos quosdam audierint. Nam et strenue cuncta peragemus, ac facile hostem nostrum superabimus. Porro sapientum non est deliberare diu de ijs quæ perspecta habent, nam id superuacaneum, uerum opere quæ cognouerunt exequi. Nec putare se scire, quid futurum sit in ijs, de quibus consultant, sed quasi coniecturas utentes, quid nam forte euenire possit, sic de ipsis consilium dare. Quorum neutrum uos quidem facitis, ceterum pro uirili uestra turbulentissimis affectibus flagritis. Conuenistis enim ueluti oporteat uos ex omnibus datis, quod optimum, seligere. Veluti iam exacte tenentes quid faciendum, audire deprecamini quenquam, præter uobis iucunda prædicantes. At qui conuenit uobis, si modo salutem reipub. queratis, plus aduersantibus uestræ sententiæ mentem adhibere, quam uobis applaudentibus: quippe qui scitis, qui huc ante conspectum uestrum prodeunt, quæ uobis cordi sunt dicentes, facillime uobis imponere posse. Nam id quod ad fauorem dictum est, hebetat aciem uestram, ne quod optimum est cerne re possitis. Ab ijs qui uoluptati uestræ orationem suam non attemperant, nihil huiusmodi patiemini.

Nec

ISO. DE PACE, ORA. XIII.

Nec enim est quod in suam uos sententiam pertrahant, nisi quod utile, perspicuum reddiderint. Præterea, quò nam pacto homines iudicauerint recte de rebus gestis, uel de futuris deliberarint, nisi uidelicet et aduersæ partis sermones inter sese explorarint mutuo, ac se utrisque, et uos auscultatores præbeant? Miror equidem seniores, si nihil dum meminere: demum etiam iuniores, si nihil audire: Quod propter eos, qui pacem amplectendam hortati sunt, nunquam quicquam damni acceperimus: at propter eos qui sua serunt bellum, in plerisque easque non paruas calamitates incidimus, quarum rerum nullam iam planè mentionem facimus. Caterum prompti nullo præteritorum respectu, nulla prouidentia triremes instruere, pecuniarum exactiones facere, opem ferre et bellare cum quibusque, perim de ac in aliena ciuitate malis succumberemus. Quorum causa est, quod et que uos communis utilitatis, atque priuatæ uestræ curam gerere sedulam oporteat. At uobis non idem est in hisce rebus mentis: quando enim de uestris priuatim rebus deliberatis consultores queritis qui potiore consilio excellant, quando pro republica congregamini, et conuentionem habetis, talibus non adhibetis fidem, sed inuidia eos prosequimini. Nequam uero Rhetoras, qui cathedram conscendunt, laudibus euehi-

IOAN LON. INTERP. 176
tis: arbitraminique temulentos sobrijs plus ad stomachum populi facere: sic parum prudentes sapientia prædijs, urbis item facultates dissipantibus, ijs qui sua substantia uobis ministrant antefertis: ut nemini non mirum profecto iure uideatur, si quis huiusmodi à consilijs usam urbem ad meliorem redigendam statum speret. Vestris contrarietate sententijs arduum et asperum esse noui, ac Democratæ regnant, non concessam loquendi libertatem, nisi omnium hic insipientissimis, nullaque uestri sollicitudine tactis: in theatro uero comicis actoribus et magistris, quod et omnium est grauius, quibus urbis uestræ errores ad alios Græcos foras eliminantibus, tantas habetis gratias, quantas nec benefactoribus: erga eos uero qui uos corripiunt admonentque, adeo grauius adfecti estis, cum tales qui damnum urbi dederint. Attamen licet hæc sese ita habere, non ab ijs ideo quæ in animum induxi destiterim. Adueni enim non gratificaturus uobis, neque ipse trutinam æquore lance, uobis demonstram, quæ primores atque magistratus proponere solent, deinceps et alia reipublicæ negocia: nihil enim profunt quæ nunc de pace deliberata sunt, nisi et de reliquis recte consulamus. Statuo igitur pacem fieri oportere, non solum cum Chijs, Rhodijs

ISOC. DE PACE ORA. XIII.

Scopus o
rationis.

Et Byzantijs, sed uniuerſis planè mortalibus opus eſſe pactis, non qualia nunc quidam pepigere, ſed qualia ad regem et Lacedæmonios ſancita ſunt, quæ imperent Græcos eſſe liberos atq; præſidia ex aliænis urbiſus exire et ſui quoſq; iuri eſſe: his neq; inſtiora reperiemus, nec urbi noſtræ commodiora. At uero ſi hic orationis meæ ſcopus figatur relinquanturq; nihil dubito quin multi uociſerabuntur me imminuere urbem. Si Thebanis Theſpiæ et Plateæ relinquantur, aliæq; urbes, quas præter ſœdera cæperunt. Nos uero citra neceſſitatem ab eo quod habemus egredimur: quod ſi aduſq; finem me attente audiueritis, omnibus uobis planam futuram reor de mentiam atq; inſaniam eorum, qui iniuriam et iniuſticiam quæſtum eſſe exiſtimant, aliæq; urbes uidetinent, non reputantes apud ſeſe, quantum damni ex huiſmodi ſacinatoribus oriatur. Hæc igitur per uniuerſam hanc orationem uos docere conabor. De pace uero primum diſputabimus, conſiderabimusq; quidnā in præſenti uſuuenire nobis optariſmus: quæ ſi recte deſinierimus, ad hunc ſtatum reſpicientes, de alijs quoq; rebus melius conſultauerimus. Nōne igitur ſuffecerit nobis, ſi urbem noſtram tutō admiſtrarimus, ac in ijs quæ uitam et uictum noſtrum attinent, feliciores ſimus, ergaq; nos ipſos unanimēs, alijsq; Græci chari reputemur? Ego ſane ſica

IOAN. LON. INTERP. 177
ſic a apud nos ita reperiatur, nihil dubito, quin urbs noſtra ad conſummatam redire felicitatem queat. Nam hiſce nos omnibus bellum ſpoliauit, pauperiores fecit, ac multa nos discrimina ſuſtinere compulſit, cum Græcis collitit, omnibusq; modis ærumnæ ſubugauit. Sin pacis ſœdera ſanxerimus, ac tales nos præſtiterimus, quales communia pacta nos eſſe præcipiunt, multa tranquillitate rempuſ, noſtram geremus, liberati nimirum à bellis, periculis et tumultu, quo iam inter nos ipſi diſsidemus: in ſingulos præterea dies opulentiā uberiore augeſcemus, quieti et erepti ab exactionibus ac tirremium præſecturis, alijsq; ad bellum pertinentibus officijs, intrepide ſulcantes agros, mare traiſcientes, aliosq; id genus aggredientes quæſtus, quos nunc bellorū graſſantum cauſa intermiſimus. Porro ciuitatem noſtram duplo plus quam nunc frequentari magis uidebimus, reſertam uidelicet mercatoribus, hoſpitibus atq; inquilinis, quibus nūc omnino deſtituta eſt: et quod haudquaquam nullius momenti, ſocios belli, omneis habebimus homines, non coactos, ſed ſuaſpte ſponte perſuaſos, neque ſecuritatſ temporibus uirium noſtrarum cauſa nos ſuſcepturos, periculis uero urgentibus à nobis deſecturos, ſed eo erga nos animo conſtitutos, quali uere cum ſocios tum amicos decet. Præterea quæ nunc bello et ingenti ſumptu

2 impc

ISO. DE PACE, ORA. XIII.

impetrare non possumus, hæc legatione facile adscē-
quemur. Nec est quod uel Cersēbleptam pro Che-
ronneso, uel pro Amphipoli Philippum nobis bel-
lum illaturos suspicemini, ubi nos nihilum aliēna cō-
spexerint affectare. Nunc meritō suæ potentæ, si-
ue parēni siue uicinam urbem fieri nostram timent,
quia nostra non uni ce nobis chara uideatur, ut pote
qui plura nunquam non percipiamus. Quod si mo-
res nostros permutarimus, melioremq; reipub. for-
mam & gloriam receperimus, non solum à nostro
sibi prouentu, sed suo quoq; quem nostri inuasionē
sperare possent, abstinēbunt. Nam prouiderit eis, ubi
nostræ urbis potentiam inuiolatam reliquerint, in
hoc, ut sua quoque regna tutō possideant. Quin &
Thraciæ tantum nobis terræ adimere licebit, ut nō
modo ipsi satis retineant, uerum ut & indigentibus
Græcorum, adeoq; penuriæ causa palantibus suffi-
cientem suppeditare uictum queant. Nam si Atheno-
dorus & Callistratus, alter plebeius, alter transfu-
ga, regere ciuitates potuere, quanto magis nos, si ueli-
mus, multos huiusmodi locos obtinere queamus? O-
peræ pretium est autem eos qui inter Græcos pri-
mas sibi uindicant, huiusmodi operum potius du-
ces esse, quàm belli, externiue exercitus: quales nūc
uel maxime desideramus. Quæ legati denunciatus
ri sint, eaque copiosa & multa fortasse alia, à me-
iam

IOAN LON. INTERP. 178

iam commemoratis, quisquam apponere hic pos-
sit. Nec uos paci datis suffragijs tantummodo ex
hoc abire conuentu censeo, ceterum inito quoq; con-
silio, quānam ratione ea potiamur, neque more no-
stro, modico temporis interuallo relicta pace ad pri-
stinas turbas transferamur, nec moram, sed libera-
tionem potius quandam à præsentibus malis reperia-
mus. Quorum omnium nihil prorsum antea fieri
potest, quàm persuadcamini, tranquillitatem & pa-
cem maiori cōmoditati, maiori item lucro esse, quàm
in multis temere uersari rebus, id est bello, iustici-
am quàm iniuriam, propriarum iuxta rerum curam
præstare alienarum cupiditati. De quibus nemo un-
quam Rhetorum dicere uobis ausus est. Ego uero
plures in eam sententiam posthac orationes habitū-
rus sum. Animaduerto enim, non in nostris, quibus
nunc incumbimus actionibus, sed in ijs quæ commo-
moro, felicitatem reipub. nostræ cōsistere. Nam qui
uestram immutare mentem uelit, necesse est non con-
suetam oratorum uiam ingredi, uerum plurimas
res attingere, prolixioresq; facere sermones: alia ge-
dem ad memoriam reuocare, alia condemnare, alia
prædicare, de quibusdam etiam consilia capessere.
Ægre namq; ex his oibus uos quispiam ad rectiorē
animi sententiam reduxerit. Quod enim semel in-
iūto radices fixit, difficulter indeuellitur. Mihi sanē

illorum suasiones omnes desiderare uidentur quod
utile est, alijsq; ampliores diuitias, nec nouisse tamē
quibus eō perueniatur rebus: alijs enim sunt alie o-
piniones. Pars æquabiles ac quod deceat coniecta-
re ualentes opiniones gerunt: pars ut in plurimū ab
utili deuiantes, id quod urbi quoque contingit. Ar-
bitramur quidem, si mare multis tremibus nauis
gemus, ciuitates præsidia dare, & confessores iudia-
ciorum huc mittere cogamus, quippiam decori per
agere: at longe certe ueritate fraudati sumus. Nam
quæ sperabamus, eorum nihil planē nobis euenit.
Inimiciæ igitur inde nobis, & bella, et sumptus in-
gentes sunt non immerito. Nam & antea huiusmo-
di temerario ausu in extrema usque discrimina con-
iecti sumus. Porro quum ciuitas nostra iuste ageret,
iniuriam passis succurreret, nec alijs inhiaret, sua
p̄ se sponte nobis regnum & primatum tradiderunt.
Quæ nunc nulla ratione admodum arroganter et te-
mere iam inde à multo tempore despiciamus: adeo e-
nim quidam insipientiæ eō prolapsi sunt, ut reputa-
rent iniuriam quidem improperabilem & conui-
cijs expositam, lucelli uero quotidie humanis rebus
quicquam adijcientem, iusticiam præclaram & pro-
batam rem, cæterum commodi expertem, ut quæ ali-
os plus iuuat, quàm suum à quo possidentur herum: i-
gnorantes quod neq; ad quæstum, neque ad res gerē-
das,

das, neq; omnino ad felicitatem quicquam profit ulla-
tis, quantum & uirtus & eius species. Animi nam-
que bonis iuxta, quibus indigemus, commoda possi-
demus. Pròinde qui suam floccipendunt mentem,
seipso sefellere, uilipendentes pariter rectius sape-
re, cæterisq; agere melius. Ecquis non demiretur e-
um qui p̄ uict pietatem & iusticiam colentes, exer-
centes, ac in ea persequere et permanere uolentes,
minus habituros malis, nec plus siue apud Deos siue
homines alijs laturos arbitretur? Ego uero ita per-
suasus sum, ut credam eos solos necessarijs rebus a-
bundare, alios uero exuberare ijs, per quæ non sunt
feliciores. Equidem sanè conspicio eos quibus in u-
ria, alienaq; prædari, summum adeoq; preciosissi-
mum bonum habetur, similia quædā per peti in esca-
tis feris, quæ primum non citra maximam uolupta-
tem illecebris fruuntur, at paulò post extremis ob-
ruuntur malis: At pie iustiq; uiuentes omni tempo-
re tuos esse, uniuersoq; uite suæ cursu suauiori spe-
imbui. Et quamquam hæc non per omnia sic usu ue-
nire soleant, hæc tamen ratione frequentissime fieri.
Est uero prudentia insignium, simul ac quid nobis
profuturum cōspicere nequeamus, quod crebro pro-
desse obseruatur seligere. Omnium prohdolor in li-
gnissima patiuntur, qui iusticiæ studium rectius esse
Deoq; gratius iniusticia ducunt: nūc erioem tamen.

Simile.

ISOC. DE PACE ORA. XIII.

hulus cultores uitam uiuere censent, nequitiam & nihil non sceleris deligentibus. Porro animus erat, perinde ac facile est commendare uirtutem, sic & facile esse persuadere auscultatoribus, uti ad eius sese exercitum & actionem accingant: at uereor ne in cassum nunc hæc dicam, corrupti enim iam inde ex multo tempore sumus ab hominibus, si modò hominibus, qui nihil aliud quàm uerba dare queunt: qui adeò multitudinem aspernantur, ut quando producere copias aduersum quosdam uoluerint, ipsi pecunias recipientes, dicere non uereantur, maiores imitandos necessario, neque ferendum nos risui & contemptui esse; neque nauigationem illis marinam permittebant, qui præsidia nobis destinare nolint, pendereue uectigal. Pròinde lubens rescuerim, quibus nam præcis patrum nostrorum nos similes fieri iubeant, num ipsi qui circa Persica floruerunt, uel qui ante bellum Decelæcum urbem administrarunt. Nam si illis nos pares uolunt, nihil nobis aliud præcipiunt, quàm ut rursum periclitari de seruitute consulant. Sin qui ad Marathona uicerunt, quique ante eam uiguerunt pugnam, qui non sunt omnium impudentissimi, si qui tum rempublicam gessere, prædicant, nos uero longe ab illis diuersa facere flectunt, adeoque ab ipsis errare, ut quid mihi faciendum planè dubitem: num ueritatem meo more prolo-

quar,

IOAN. LON. INTERP. 180

quar, sepeliámne silentio, in uestri odium incidere ueritus. At enim libere de rebus disputare mihi satius uidetur: Et si perspiciam uos iniquiore esse animo in uestri ipsorum obiurgatores, quàm qui dant in insignis alicuius extiterint uobis autores. Enim uero pudeat me si plus meam curare sanam, meam estimationem, atque publicam salutem uidear. Hinc orationes reipub. cura ductas, si non suauissimas, tamen utilissimas eligere solco. Principio uos cognoscere oportet, quòd corporum languoribus & morbis uariæ omnisque generis curæ à medicis reperiuntur: decumbentibus animis & prauis cupiditatibus referis, nihil aliud pharmaci reliquum est, quàm oratio peccanteis ausa corripere. Quàm uero ridiculum est, uisiones et sectiones medicorum sustinere, ut alijs quam plurimis doloribus liberemur: orationes uero reprobare, priusquàm clare cognoscamus, num talem uim habeant, ut auditores tuare queat. Ideo autem hæc præfatus sum, quòd de reliquis nihil strictim breuiterue, sed remisse & fuisse omnino uerba facere decreuerim. Quis enim aliunde adueniens, nondum unà nobiscum corruptus, rebus uestris adhibitus, non furere ac desipere nos putaret qui de maiorum quidem nostrorum factis gloriamur, urbemque ex tum gestis rebus celebramus, ac nihil tamen illorum simile, sed planè contrarium

ISOC. DE PACE ORA. XIII.

agimus. Si quidem illi pro Græcorum salute, cum
Barbaris committere perrexerunt: at nos ex Asia si-
bi uictum inquirentes, inde exsuscitantes, super Græ-
cos adueximus. Et illi quidem liberantes Græcas ci-
uitates, illisq; opem ferētes, principatum obtinuerē,
quo digni iudicati sunt: nos uero in seruitutem redi-
gentes, diuersaq; longe ab ijs, quæ patres nostri, faci-
entes, acerbè ferimus, nisi idem nobis cum illis ob-
gerit honos: qui tanto inferiores facti sumus, cum o-
peribus tum sententijs, patribus, qui tū uixere, quā-
to illi pro communi Græcorum salute patriam su-
am relinquere ausi, pugnantes ac nauali conflictu
concertantes, Barbaros fuderunt: nos ne pro nostro
quidem proprio commodo subire pericula digna-
mur, sed omnium dominari querimus: militare no-
lumus, & bellum tamen aduersum omnes ferē ho-
mines suscipimus: nec ad hoc nos præparamus ali-
quibus exercitamentis, cæterum homines quosdam
perditos, quosdam ultro accurrentes, alios ex alijs
sceleribus confluentes, quibus plus mercedula quis-
quis soluerit, illius contra nos castra sequitur: at-
amen sic eos diligimus, ut si uel in liberos quosdam
nostros peccarint, nolimus eos luere pœnam: sin de
ipsorum rapina, iniuria, auaritia uenturæ sint queri-
monia, tantū abest, ut dolenter sufferamus, ut i-
deo letemur, si quod tale quippiam designarint, in
eo

IOAN. LONI. INTER.

181

eorum aliquis accusationem propterea descendat.
Eo demum stulticiæ peruenimus, ut quotidiano pro-
pemodum uictu destituti uideamur: peregrinos ho-
spites alere conati sumus, ipsosq; confœderatos no-
bis uasumus, tributa colligimus, ut communibus o-
mnium hostibus stipendium numeremus. Tanto ue-
ro peiores sumus maioribus non modo ijs qui chari,
sed & qui odio sunt habiti, quantum illi quidem si
copias armare contra quosdā statuissent, referta au-
ro et argento arce, adhuc tamen pro ijs quæ sibi cor-
disuissent, sua corpora periculo obiectare putabant
oportere. At nos simulac ad tantam penuriam reda-
cti, ac tot simus multitudine, instar magni regis cō-
ducticijs exercitibus uiuimus. Ac tum sanè si irire-
mes adornarent, exteros & seruos nautas impone-
bant, ciues autem armatos in aciem collocabant: nūc
exteris armatis uiuimus, ac ciues remiges agere com-
pellimus. Quare ubi ad Ioslem terrā peruenierint,
illi Græcorum dominatu digni iudicati, ciues nimi-
rum, remo instructi è nauie egrediuntur, qui uero ta-
li ingenio sunt, quales ante recensui paulo, armis mu-
niti incedunt. Quod si rempub. nostrā quis admini-
strari rectius obseruaret, & de alijs maiorem confi-
dentiam recipiet. At nōne propter hæc ipsa potis-
simum excanduerit, quod indigenas nos gloriemur,
quodq; urbs nostra præ alijs sit condita & habitata.

ISO. DE PACE ORA. XIII.

insuper quum deceat & nos omnibus exemplar esse recte & ordinate reipub. gerende, peius & turbulenti-
us nostram rempub. administramus, quam qui nuper ciuitates incolere orsi sunt. Et interim tamen graues, autoritatisq; pleni sapimus patruos, multa nobis tribuimus, quasi alijs meliores simus. Facilius tamen uolentibus hanc claritudinem nostram imper-
tierimus, quam Triballi uel Leucani suam obscuro-
ritatem, adeoq; generis ignobilitatem. Iam ut pluri-
mas condimus leges, sic parum nobis curantur. Vnde huius rei exemplum ubi audiueritis, de alijs ipsi iudi-
cium fretis uestri. Quum enim poena mortis castum sit, ne quis aream iudicij corrumpat muneribus, qui hoc apertissime faciunt, eos belli duces creamus:
& qui plurimos ciuium uitare donis potest, illum maximis rebus atq; negocijs praeficimus. Porro non minus circa administratione reipublicae studiosos, quam totius urbis salutem, negligimus: compertumq; habentes in tranquillitate et securitate suis auctibus crescere persistereq; populi principatum, adeoq; rei publicae statum, bellis uero iam iterum dissolutum, erga pacem desiderantes perinde nos gerimus, quasi tyrannidis formam (qua in paucorum manu summa rerum foret) affectent: at qui nascituri belli semen-
tem iaciunt, eiusq; consules existant, cum popula-
ris regni fautores, et eneuolos reputamus. Verborum
uero &

IOAN. LON. INTERP. 182

uero & rerum peritissimi quum simus, adeo nulla nos uel prudentia uel ratione imbutos ostendimus, ut, de iisdem eadem die, haud eadem decernamus cogno-
scamusq;. Verum quae antea quam ad concionem a-
scenderemus accusabamus, ea ubi conuenimus, pro-
bamus, eligimus: post morae paululum, quae sic hoc loci sancita sunt, abeuntes praeuenimus denuo culpamus
& arguimus. Itaq; sapientissimi omnium Graecorum uisi, huius modi a consilijs adiungimus nobis, quos ne-
mo est qui non despexerit: eosdem omnium publi-
carum rerum dominos constituentes, quibus nemo tamen priuati quicquam permiscuit. Quodq; omnium longe miserrimum, quos confessi fuerimus ciuili sce-
leratissimos, eos fidelissimos reipub. custodes arbitra-
mur. Inquilinos tamen & aduentitios tales iudica-
mus, quales ipsi sibi praesides legerint. Et nos talem non relinquentiam nostris praefectis gloriam puta-
mus? Tantum uero a maioribus nostris distamus, quantum illi quidem eosdem et urbis rectores constitu-
ebant, & belli duces eligebant, cum qui infrequen-
ti Senatu optima consulere possit, et apud sese optima suaturum rati. At nos longe ab ijs diuersum com-
mittimus. Nam quibus in maximis causis a consilijs utimur, eos exercitui praeficere non dignamur, cum ignaros & imprudentes plane: Quibus nemo neque de priuatis rebus, neque publicis consilia com-
municat, hos imperatores ueluti, commissa illis

ISOC. DE PACE ORA. XIII.

omnium nostri auctoritate, emittimus, quasi uero il-
lic sapientiores futuros, ac facilius consulturos cum
de Græcis tum de ciuilibus rebus, quam de his sibi
propositis speremus. Nec aduersum hæc omnis di-
co, cæterum aduersum illos, qui sese reos eorum quæ
dicuntur norunt. Quod si omneis defectus atq; co-
missa in rem publicam explorare moliar, quod reli-
quum est dici, nõ mihi satisfuerit. Fortasse quispiam
ex ijs quæ per me commemorata sunt obnoxius, do-
lenter ea ferens, inuenerit: quo pacto igitur, si qui-
dem adeo perperam consultamus deliberamusue,
conseruamur, ac potentiam nulla ciuitate minorem
posidemus? Ad hæc ego respondere, quandoquid
nobis aduersarij sint, haud prudentiores nobis. Si a
pugna qua uicere Lacedæmonios Thebani, illi ipsi
quidem restituta Peloponneso libertate, suisq; reli-
quis Græcis legibus, quieti nauassent operam, nosq;
a tramite non deflexissemus recti, ei non fuisset quæ-
stioni relictus locus, cognouissemusq; quanto sit me-
lius prudentia clare, quam se multis temere occu-
pare studijs. Nunc in eo sunt res Græcæ statu, ut The-
bani imminenti discrimine nos seruent: rursum nos
Thebanos iuueamus, ac nos illi in socios recipiant, il-
liq; uicissim a nobis confederatorum & auxiliato-
rum numero habeantur. Si iam sapientia prestare-
mus inter nos mutuò pecuniam ad conueniunt atque
comitia

IOAN. LONI. INTER. 183

comitia adhiberemus: utri enim sepius Senatū ha-
buerint, hi eos qui dissentirent a nobis, ad meliorem
sententiam permouerent. Est uero uel parum ratio-
nis ductum sequentibus necessarium, non in hostiū
suorum peccatis salutis suæ spem collocare, uerum
in suis rebus atq; consilijs. Quod enim illorum in-
ertia nobis contigit, bonum fortasse cessauerit, recepe-
ritq; permutationem: at quod per nos ipsos sit firmu-
us, stabilius deniq; nobis permanserit. Temere por-
ro suspiciones mouentibus non est difficile contraue-
nire. Sin quispiam æquabiliore mente iam astans, mo-
ueri dicere affirmarit, meq; non immerito in ea quæ
geruntur hodie inuerti, iustum uero iuxta esse adice-
nt, eos, qui non sine beneuolentia & lenitate admo-
nuerint, non solum accusare inique acta, sed consi-
lium quoq; dare, a qualib; nam abstinentes, quæ ue-
experiences huiusmodi habere consilium desistamus,
ut ne sic ultra peccemus. Ea sane admonitio in cau-
sa erit, cur destituatur, non uera quidem aut conferen-
te, sed placente nobis responsione. Præterea quum ha-
benus non aperte palam dicere ceperim, non est ab-
periori harum demonstratione cunctandum diuti-
us. Quæ igitur adesse conueniat futuris beatis, nem-
pe pietatem, temperantiam & iusticiam, & hoc ge-
nus alias uirtutes, paulò ante exposuimus. Quæ ra-
uone uero ut tales fiamus, celerime crudiamur,
nunc.

ISOC. DE PACE ORA. XIII.

nunc ueris nobis ante oculos argumētis ponendum.
Fortasse audientibus hæc uobis grane esse uideatur.
Et ab aliorum sententia planè alienum. Ego in hoc
sum, ut credam ciuitatem nos melius gubernaturos,
ac omnibus negocijs ciues augmentum recepturos,
si imperium quod mari geritur, ambire desierimus.
Nam illud est, quod etiamnum turbatos nos reddit,
ac turbas ciēs, reipub. nostræ liberam dissipet formā
(quam maiores nostri gerentes, oīum Græcorum fe-
licissimi exitere) ac oīm ferè malorū sit fons, quæ cū
ipsi sustinemus, tum alijs exhibemus. Noui quidem
difficile esse, ut is qui dominatum ab omnib. amatū,
à nemine quoq; non impense petiitum accuset, tole-
rabile quippiam uideatur dicere. Attamē postquam
alias sustinuisitis orationes, uerās quidem illas, sed o-
diosas, et has æquo uos animo ferre quæso, neq; eā
me insanum reputare, quod de adeo commune uulgū
iudicium excedentibus rebus disputare uelim, si ni-
hil de ijsdem ueri mihi in promptu sit. Perspicuum
enim nunc me omnibus facturum opinor, quod
neq; iustum imperium ardeamus, quod neq; con-
tingere, nec si uel maxime contingat, prodesse no-
bis possit. Quod iustum non sit, ut à uobis didi-
ci, sic docere uos possum. Nam Lacedæmonijs
hæc potentia fulgentibus, quales non orationes
impendimus: accusantes illorum principatum, cau-
santes

IOAN. LONI. INTER. 134

sanctesque iustum esse Græcos suo relictos iuri.
Quas Græcarum urbium ad societatem, ad fœ-
cera super his ferienda, non incitauimus? Quot
legationes ad Regem magnum destinauimus, quæ
ipsum docerent, neque iustum, neque consultum
esse, unicam urbem in Græcia potiri sceptris? nec
prius pugnando destitimus, periclitando item ter-
ra mariq; quam Lacedæmonij icere fœdera de
libertate uoluissent. Quam igitur iniustum, per-
nitiosum etiam, inferiorum potiores dominari,
illis quidem temporibus tum didicimus, nostræq;
reipublicæ, hodierno statu. Quod uero imperium
nobis hoc parare non possimus, nulla mora nunc pa-
tesciam: nam si decem millibus talentorum conser-
uare nequiuimus, qua uia illud ipsum, ad tantam
penuriam redacta ciuitate nostra obtinebimus? quæ
ijs præsertim moribus feramur, non quibus id ac-
cepimus primum, sed quibus amisimus. At quod
neq; si ultro urbi offeratur, id suscipere conse-
rat, celerrime ex hoc mihi agnitori uideamini.
Quod priusquam exponam, pauca libitum est præ-
fari, ne asperior immodestiorue appaream uobis.
Vereor enim ne si crebrius uos obiurgem, urbem
accusare quibusdam iudicer. Si erga alios quos-
dam sic differere aggrederer de rebus, non iniuria
succumberem accusationi huic: at nunc ad uos uer-
ba

ISOC. DE PACE ORA. XIII.

ba facio, nemini uestrum calumnias struere desiderans, sed cupiens uos ab inutilibus istis conatibus auocare, & ad pacem (de qua omnis sermo stabilis est) cum urbem uestram, tum reliquos Græcos redimere. Operæ precium est insuper & adhortantes & accusantes argumentis uti ferè similibus: uires autè inquantum fieri potest, longe inter se mutuo diuersissimas obtinere. Vnde & non equis erga sic dicentes, uos affectibus duci conuenit, sed qui uobis non citra noxam conuiciantur, tanquam reipublicæ uestræ maleuolos odisse: at qui ad commodantia uobis hortantur, commendare, meliorumque ordine ciuium supputare, & ex eorum præcipue numero, qui omnium possit euidentissime ante conspectum uestrum statuere, prauas actiones & calamitates quæ ab illis fiant: sic enim ocysime faciet uos odio persequi, quæ odio digna existunt, ac ad meliora negocia summis uiribus anhelare. Super uerborum igitur asperitate eorum quæ dicta sunt hactenus & porro dicentur, hæc habui, quibus me apud uos purgarem. Nunc unde deslexi, denuo faciundum est mihi exordium. Nam inde uos cognituros dixi, non prodesse uobis, recuperare imperiū maris, si perciperetis animo, quo pacto administraretur urbs uestra, priusquam potentiam illam obtineretis, & quomodo simulac eam sibi adepta est. Si enim hæc apud uos

IOAN. LONI. INTER. 135

uos mente, collatisque inter sese cogitationibus fueritis contemplati, agnoscetis quantorum malorum causa reipublicæ exiuerit. Proinde tanto fiat melior res publicæ, tum ea quam post adeptum illud regnum maiores nostri gesserunt; quanto sanè Aristides, Themistocles & Miltiades uiri illi, Hyperbolo & Cleophonte, alijque nunc populo concionantibus, præstiterunt. Ad hæc populum tum in reipublica agentem, neque torpore, neque penuria, neque spe uana repperieris refertum: sed talem certe, qui in regionem nostram uel quosuis irruentes pugnando uincere posset, quin præmijs, egregiarum uirtutum symbolis, quibus pro Græciæ salute nihil aduersi subire deiretastauit, iudicatum dignum: adeo deinde si delem habitum, ut plurimæ ciuitates ultro sese illis traderent. His ergo ita comparatis, pro reipublicæ forma cunctis mortalibus gratissima ad tantam usque licentiam potentia nos illa perduxit, quam nemo hominum commendauerit: quæ ciues nostros ante strenue pugnando hostem uincere consuetos ita instituit, ut ne extra moenia urbis in hostem prodire audeant, hostem inquam, moenibus nostris imminentem, obsidioneque cingentem propemodum. Hinc etiam accidit, ut pro beneuolentia, qua in eam socij afficiebantur, & gloria, qua præ reliquis Græcis fulgebant, in tam acerbum odium peruenirent.

ISOC. DE PACE ORA. XIII.

rit, ut ferè urbem nostram ad seruile redigi contin-
geret iugum, nisi Lacedæmonios primum bellantibus
beneuolentiores adsecuti fuissimus ijs qui antea bel-
liferè nobis iungebantur. Quos non iure in in-
dicium uocauimus, quod sese nobis asperos exhibue-
runt. Nec enim temerario quodam ausu, sed quia ual-
de et acerbè adstricti erant à nobis, eam erga nos in-
duere sententiam, ut sese ulciscerentur. Quis enim
lasciuia patrum nostrorum æquiere animo ferat?
quis tam à libidine, qui collectis ex uniuersa Græ-
cia incruentis, nullorum non scelerum participes,
instruentes ea hominum fecerit irremedias, Græcis odio
erant, eosq; odio prosequerentur, ac optimos quos-
que in alijs ciuitatibus eieciabant, eorum bona sceles-
tissimis quibusq; imperientes. Hic si illorum tem-
porum acta libcrius et exactius ausim disputare,
fortasse effecerim, uti de alijs melius deliberetis, ipse
uero calumnie succumbam. Nō enim sic odiisse pes-
simorum facinorum consuectis autores, ut eorum ac-
cusatores. Igitur tali uobis mente prædatis, metuo
nō solum beneficis esse coner, aliquid inde damni re-
portem. Attamen ne sic quidem omnino desistam ab
ijs quæ mecum animo perpendi. Verum acerbissi-
mis, et quæ maxime uos turbare possent omis-
sis, ea duntaxat ad memoriam reuocabo, quibus
dementiam uel imprudentiam dicam: tum rem
publicam

IOAN. LONI. INTER. 186

publicam administrantium experiemini. Accurate
enim admodum, quorum causa se odiosos redderent,
offendebant. Itaq; reliquam è tributis facultatem at-
que argenti in talenta partientes, in Orchestram
Dionysiorum festa solennitate uel suffragijs ferre de-
creuerunt. Simulac uero Theatrum refertum esset,
hoc faciebant, liberosq; eorum qui in ballis occubis-
erant, iuxta introducebant: utrisq; nimirum osten-
dentes, socijs quidem precium et ualorem bonoris
quæ ab ipsis conducticijs adferrentur militibus, re-
liquis uero Græcis orphanorum multitudinem, cala-
mitatesq; propter hanc auariciam quæ euenisset. Hæc
facientes ipsi felicem faciebant urbem, ac plerique
mente carentes atq; prudentia, beatam ipsam prædi-
cabant. Nullam interim eorum quæ inde euentu-
ra essent, habentes prouidentiam, diuitiarum tan-
tummodo acri æmulatione demirationi inherentes,
infixiq; quæ dum iniuste urbem essent ingressæ eos
etiam à quibus iuste possidebantur, non post multū
perinde temporis erant derelicturæ perdituræ
que. Eò domesticæ rei tandem neglectu, alieno-
rumque cupiditate æstuante peruentum, ut La-
cedæmonijs in regionem eorum impetum facien-
tibus, muroq; iam Decelico constituto, in Sici-
liā ipsi naualem expeditonem adornarent: neq; eos
quicquam puderet mutilatam uastamq; patriam
A 2 suam

150. DE PACE ORAT. XIII.

suam negligere, in eosq; militiam emittere, qui nihil unquam damni nobis dederant, nihil iniuriæ intulerant, nihil doli nexuerant. Sed cō insipientiæ progressi sunt, ut suburbanis domesticis hostibus non deuictis, Italiæ, Siciliae & Carchedonis dominari expectarint. Ad id uero stoliditate omneis homines superarunt, ut quum alios calamitates contrahant, faciantq; prudentiores, illi nihil plane talibus edocti sint. Porro pluribus maioribus que inciderunt malis, huius imperij administratione, quam alioqui ullis unquam temporibus ciuitatis nostræ. Nam quum in Ægyptum ducentæ quidem triremes nauigassent, una cum uniuerso apparatu suo interierunt. Iuxta Cyprum centum & quinquaginta submersæ. In Ponto decies mille è suis socijsque armatos perdidērunt maiores nostri: in Sicilia quatuor myriadas ac triremes ducentas & quadraginta: tandem in Hellesponto ducentas. Quæ uero denæ, & quine, & plures his, periire, quique singulis milibus, aut binis moriuntur, quis numerauerit? Verum tamen licebat horum omnium quotannis iusta peragere, quæ plerique tum urbi nostræ uicinarum, tum aliorum Græcorum frequentes accedebant, non ut lugerent unâ mortuos, uerum ut oblectationem caperent ex calamitatibus nostris et ærumnis.

Tad

IOAN. LONI. INTERP. 157

Tandem ipsi non obseruauerunt quod publica ciuium suorum sepulchra complerent, tribus deinde hæreditariorumq; præfectorum libellos ac rationaria, cū urbi suæ nihil commodantibus, exteris uidelicet & aduenticijs, quos amissorum per illud imperium in locum subrogatos oportuit. Quin & inde quisquæ eorum qui periire, copias cognouerit. Siquidem genera clarissimorum uirorum, familias item amplissimas, quæ tyrannicas seditiones, Persicum item bellum effugerunt, reperiemus dominatu isto, quem nunc expetimus euerfas & extinctas. Quare si quis alia quoq; considerarit, ad hoc ueluti exemplar referens, planè immutari & alij quàm tum uideri quædam mus. Atqui felicem esse urbem opere præcium est. Vrbs quæ non tam quæ ex quacumq; hoim colluue ciuium aut feliciorem habeat numerum, cæterum quæ genus eorum qui ab usq; primordijs ipsam gubernarint, præ alijs conseruet potius, Viros præterea emulari, ac beatos dicere, non qui tyrannides obtinent, neq; maiorem æquo potentiam possident, sed quos omni honore dignos esse cōstituerit, quiq; à populo præfata dona preciosa duxerint, adeoq; rempub. dilexerint. Talen enim potestatem neq; uir quantumuis celebr, neque urbs aliqua accipere queat honestiorem uel munitionem, uel præstantiorem denique. Qualem qui circa Persica florere, tenentes, nequaquā prædonum instar,

Imperii
a tyranni
de distat.

ISO. DE PACE ORA. XIII.

star uictum quæsiuere: aliàs quidem copiam rerum
exuberantes, aliàs annonæ caritate, obsidionibus
maximisq; malis sudantes. Enimvero quotidianæ
alimonie neque penuria neq; superfluitate grauati:
in reipublicæ uero gerendæ tum iusticia: tum alijs
uirtutibus abunde satisque honorati, suauioresq;
alijs uitam transigentes. Quæ quia posteri eo
rum atq; nepotes neglexere, non imperare, sed ty-
rannidem exercere, conati sunt. Quæ earundem ef-
se uirium apparent, sed enim plurimum inter se mu-
tuò distant. Imperantium enim munus est, imperio
subditos suis studijs reddere beatiore: Tyrannis
uero in morte est, aliorumq; laboribusq; iactura
uoluptates sibi suas comparare. Necessum est itaq;
huiusmodi opera aggredientes, in tyrannica etiam
mala incidere, ac talia perpeti, qualibus alijs ipsi te-
mere damnum dederint, fuerintq; uel molestissimi,
quæ et urbi nostræ contigerunt. Pro eo enim quòd
pro aliorum munitiorib; ædificijs excubias canerent,
præsidijsq; firmarent, suam ipsi arcem hostium tene-
ri uel confpexerunt. Proq; eo quòd liberos aliorum
in obsides recipere, a patribusq; matribus auelle-
rent, non minima ciuium pars suos ipsius obsidionis
tempestate petus instituireq; alere quàm decebat,
compulsa est. Pro eo quòd alienis agris sulcos aratro
insunderent, iam inde à multis annis ne uidere quidē
suam

IOAN. LONI. INTER. 188

suam terramq; agros licuit. Pròinde si quis inter-
roget, Num cordi sit nobis, tanto iam tempore impe-
rantes, talia patientē urbem introspicere? quis facta
ur, nisi quis omnino demens sit, cui neq; sacra, nec
parentes nec liberi curæ existant, præter solum
æuium suum? Quorum sententiam parum dignum
est sectari: uerum longe potius æmulandi qui pluri-
man horum omnium prouidentiam fecere, nihil mi-
nus pro publica gloria quàm sua solliciti, mediocrē
uictū iusticia, q̄ ingētes diuitias iniquitate potius de-
ligentis. Etenim tales se maiores nostri exhibentes,
urbem longe felicissimam posteris per manus tradi-
derunt, suarumq; uirtutum nunquam morituram re-
liquere memoriam: è quibus facile est utraq; condi-
scere, et regionem nostram quòd uiros alijs præstan-
tiores alere possit, et quòd sic uocatur imperium, re-
uera calamitatem esse, q̄ solet oēs eo uentes peio-
res reddere. Cuius rei uel id quoq; maximum argu-
mentum. Non enim nostram tantummodo, sed Lacæ-
dæmoniorum quoq; ciuitatem adeò corripuit, ut qui
illorum prædicare uirtutes consueuerint, non pos-
sint assumere, quòd neq; propter formam reipub. no-
stræ, qua penes populum est rerum moderamen. ma-
le præfuerimus rebus nostris: quam si Lacædæmonij
recepissent, beatos nimirum cum sese tum alios fe-
cissent. Protinus nāq; in illis suā naturā Democratia

ISO. DE PACE ORA. XIII.

demonstrauit. Reipublicæ enim formam, quam se-
ptingentis annis ab uniuersis periculis atq; calamita-
tibus immotam nemo non uidit, eam modico tempo-
re & concussam ferè ac dissipatam reddiderunt. Pro
exercitijs ergo et studijs quæ apud illos uigebat, uul-
gus iniuria quidem, iniusticia, socordia, iniquitate et
auaricia imbuerunt: publicum urbis bonum, conse-
deratorum neglectu, libidine alienorum, cõemula-
iureiurandorum, & pactorum. Tanto uero nostros
exuperarunt in Græcos peccando, quãto priore
ora sua delicta, cædes & tumultus in ciuitatibus pas-
sim ediderunt, quibus nunquam cessaturas uicissim
inimicias gerunt. Adeo deinde belli periculorumq;
amore flagrarunt, qui alio uel tempore ad huiusmo-
di propiores erant: ut neq; à sibi bello confœdatis,
neq; à benefactoribus suis temperarent. Caterum
rege in bellum, quo nos adorirentur, ultra quingen-
ta sanè talenta ipsis expendente, Chijs omnium soci-
orum classe pericula unà subire facillimis, Thebanis
maximum pediatum ministrantibus, neq; sic ta-
men imperium obtinere præuenerunt. Ac Thebanis
illico infidias meditati, aduersus regem, Clear-
chum cum expeditione militari emandarunt. Chi-
orum primores ciues fugarunt, Triremes ex hy-
bernis stationibus extractas omnes prædantes acce-
perunt. Nec tanta illis designasse flagitia satis erat,
sed

IOANN. LON. INTERP. 139

sed enim sub idem temporis depopulabantur Epirũ,
uim inferebant insulis, tollebant in Italia & Sicilia
respub. in earum tyrannides locum succurrant:
instabant Peloponnesum, bellis & seditionibus im-
plebant. In quam uero ciuitatum non susceperunt
bellum? in quas non peccarunt? Nõne partem quã-
dam Eliorum agri abstulerunt? nõne Corinthiorũ
terram secuerunt? nõne Mantineas disperserunt?
Phliasios occuparunt? in Arguorum agrum irrue-
runt? Nihil demum cessabant alios adfligere, sibi ue-
ro ipsis conflictum quo uincerentur tandem Leu-
stris apparare: quam quidem causam malorum asse-
uerant Spartæ, sed à uero absunt. Non enim pro-
pterea socijs odio suere, uerum ob priorum tempo-
rum iniurias, & hoc uicti sunt, in suæq; salutis ad-
ducti sunt discrimen. Decet autem causas malorum
adferre, nõ ea quæ postremo, sed quæ iam antea pri-
mum commiserunt, quibus ad huiusmodi finem deue-
nere. Quomodo ergo non longe ueriora dixerit, si
quis tum illis malorum statuisse primum fontem cau-
setur, quando uidelicet imperium sibi maris suscepe-
rint, tum inde uires prioribus cepisse dissimiles ef-
se suas? Ob præclaram enim ordinationem, quæ suo
illis principatu uigebat, atq; constantiam assiduita-
temq; quæ sese in ea exercebant, facile imperium obti-
nuere maris: propter licentiam uero & impunitatē
A s pcc

ISO. DE PACE, ORA. XIII.

peccandi, quæ sub imperio illis succreuerat, celeriter & eo primatu destituti sunt. Nec enim leges porro seruabant, quas à maioribus suis acceperant, neque in ritibus, quos prius habebant, permanebant: cæterum putantes licere sibi uel quicquid libitum sit agere, ad ingentem perturbationem sunt redacti. Nec enim exploratum tenuere potestatem, quam omnes assequi cupiunt, quam sit nullius commodi, nec quantum desipere faciat diligentes ipsam, neque quod similem scortis naturam gerat: quæ quidem ut amentur faciant, amatores tamen perdunt: imò euidenter eius esse ingenij probatum est. Nam qui in amplissimis antea potestatibus fulgere, in extremas incidisse calamitates quis uideat, à nobis Lacedæmonijsq; initio sumpro. Nam hæc urbes antea prudentissime moderatissimeq; administratæ, ac summa gloria conspicuæ, postquam hoc adsecutæ sunt, & acceperunt imperium, nihil inter eas eminentiæ uisum: uerum quemadmodum decet, ab iisdem cupiditatibus eodemq; morbo corruptos, & easdem res aggressæ sunt, et eadem fere flagitia commiserunt, ac in eadem tandem peccata inciderunt. Nos uero odio habiti à socijs nostris, ac planè de libertate nostra periclitantes, ut tantum non ad seruitutem redigeremur, à Lacedæmonijs seruati sumus. Illi rursum cunctis eos perdere uolentibus ad nos cõsugen-

IOAN. LON. INTERP. 190

tes, per nos salutem adepti sunt. At enim qui conueniat illud imperium commendare, quod adeo possum exitum sortiatum? quomodo uero non odisse & fugere, quod tam aspera ingentiaq; admittere urbem nostram incitarii, ferreq; coegerit? Neque hoc mirum cuiquam uideri debet, si alio tempore impo- fuerit habentibus ipsum: quippe quibus multorum causa malorum existerit. Neq; hoc mirandum, quod tum à nobis tum Lacedæmonijs certatim sit expetitum. Reperietis namq; plurimos mortalium, circa rerum electionem peccare, ac maiores illis malorum quam bonorum insitas cupiditates, ac melius pro hostibus, quam seipsis consulere: atque hoc in maximis causis obseruatum facillimum. Quid enim non ita euenit? Nõne ea nos agere malumus per quæ Lacedæmonij, Græcorum domini facti sunt? At isti adeo perperam præsuere rebus, ut nos non multis post annis supernatantes, illorum salutis denuo sumus constituti domini? Anne uarij temerarij; Atticiq; conatus, Laconissare ciuitates compulerunt? Lacones uero imitantium iniuria, Atticorum sectari mores easdem denuo coegit? Anne propter concionantium publice nequitiam, populus ipse Oligarchiam, paucorum illum principatum in quadringentorum constitutum iure affectauit? Propter insanã porro qua summa rerum triginta uiris erat

ISOC. DE PACE, ORA. XIII.

demā data, omnes populi studiosiores fuimus, quā
ij qui sibi tribu aliquam usurpant. Præterea ple-
riq; inminutionibus ipsaq; uiuēdi quodāmana ratio-
ne mihi demonstrari quæant, qui ciborum cupedijs,
alijsq; studijs & corpori & animo noxijs letentur,
laboriosa reputantes & aspera, à quibus uirique
hæc iuuentur, propter quæ uem constantes iudicen-
tur, qui in illis permanserint. Si qui igitur, ex illis in-
ter quæ perpetuo uirantur, & quæ illis præcipue
curæ sunt, peiora uidetur eligere: quid mirum si de
imperio, quod per mare est, eius naturam, commo-
ditatem uel dānum ignorantes, depugnent mutuōs?
De quo nulla ipsos uera ratio: inatio deliberatione
accessit. Videtis & Monarchias, formas illas repu-
blicæ in quibus penes unum dominatus est, in ciui-
tatibus existentes, à quot affectentur, qui uel quiduis
sustinere parati, modò eas obtineant, quibus quid
non asperarum rerum, quid nō difficilimum adest?
Nonne protinus post acceptam potestatem, tot malis
implati sunt, ut cum omnibus gerere bellum ciui-
bus adigantur, odisse uero, à quibus nihil mali per-
pissi, nihil fidei habere neque amicis neq; sodalibus
suis, commendare uero corporum suorum salutem
mercenarijs hominibus, quorum nunquam ag-
nouere mentem, nihilq; minus timere custodientes,
quā sibi insidiantes? Adeo demum omnes susce-
ptos

Monar-
chias di-
scrimina,

IOAN. LON. INTERP. 191

atos habere, ut ne familiarissimis quidem suis appro-
pinquantes confidant. Nec id immeritò. Nouerunt
enim eos qui antea tyranni uixerint, alios à parenti-
bus sanè interceptos, alios à liberis, alios à fratribus,
alios ab uxoribus neci datos, præterea genus ipso-
rum ex hominibus extinctum: at tamen tot tan isque
calamitatibus se ultro subijciunt. Quod si primas to-
nentes, maximāq; celebritate insignes, tanta mala de-
mane, quid est cur alios admiremur, talia opera ar-
denter desiderantes? Nec me clam est, quod de tyran-
nis sermonem charum habeatis, de imperio uero nō
æquo animo audiat: omnium enim turpissimum ser-
tis. Nam quæ in alijs conspicitis, ea in uobis ignora-
tis ipsis. Atqui non minima eos sapientia conspicu-
os esse argumento est, si eas ipsas res in omnibus æ-
que nouisse uideantur, quarum nihil uobis unquam
curæ fuit. Cæterum tyrannides arbitramini diffici-
les esse noxiasq; non solū alijs, sed ijs qui eis potius
tur: Imperium uero maritimum, maxime bonorū
causam, quod nihil tamen neque affectionibus neq; a-
ffectionibus à tyrannide distat. Ac Thebanorum sanè
res putatis male sese habere, quod à finitimis um facia-
ant: interim uos ipsi nihilo melius socios uestros gua-
bernantes, quā illi Bæotiam: neminem uestrum nō
deceat agere existimatis. Proinde si mihi accenno-
dariis aurem, desistentes minime à uicineria cen-
sultatione

sultatione, adhibebitis mentem uestram tum mihi tū
urbi, subductaq; ratione colligētis, considerabitisq;
quid has ambas urbes, nostram uidelicet & Lacedæ-
moniorum, ex humilibus primum rebus profe-
ctam, imperare Græcis fecerit: postquam uero insu-
perabilem potentiam susceperit, periculum seruitu-
tis illis impendisse: Quasq; ob causas Thessali maxi-
mis diuitijs acceptis, splendidissimam potentiam
& amplissimam habentes, ad indigentiam peruene-
runt: Tum Megarenses, quum & ipsis modice pri-
mum tenuesq; facultates essent, expertes terræ, por-
tuum deinde & argenti sōdinarum, petras aratro
fulcantes, præclarissimas Græcorum ædes possede-
runt, & illorum tamen arces alij semper detinent,
quum plura sint illis quam iria millia equitum, pel-
ta armati innumeri, illi uero tenues admodum ui-
res habentes, eam ut uoluerint administrent, ac præ-
terea secum ipsi semper belligerentur. Alij inter Pe-
loponnesios et Thebanos habitantes ac nostram ur-
bem, paci perpetuò studeant, ac tranquillè uiuant?
Nam si hæc horumq; similia uos ipsi expenditis,
reperietis, peccandi licentiam impunitam adeò li-
bertatem, atq; iniuriam, horum fuisse malorum cau-
sam: temperantiam uero bonorum, quam uos in ue-
stris priuatis commendatis rebus, eiusq; cultores in
summa securitate æquum transigere existimatis, me-
lio

lioresq; ciues esse, communem uero uilitatem eidē
adformare haud opus esse autumatis. Enumero uir-
tutes amplecti & exercere, malitiam fugere decet,
longeq; magis ciuitatibus, quàm hominibus priua-
tis. Nam impius & scelestus quispiam, oppetere
mortem forte queat, priusquam dignam commissis su-
is pœnam luat: Ciuitates, quia mortalitati non sunt
obnoxie, sustinent & ab hominibus & dijs suppli-
cia. Quæ reputantes uobiscum, decorum est non ad-
uertere mentem in præsentī ad eos qui grata uobis
prædicant: futuris autem temporibus nullam uestri
solicitudinem gerant, neq; populum se amare profi-
tentibus, totam uero rempub. uastantibus. Quemad-
modum & antehac, simul ac primum illi dicendi ad-
sequerentur potestatem, ad tantum usq; impruden-
tiæ perduxerunt urbem, ut quæ antea recensui per-
tulerit. Et quòd omnium maxime demiretur quispi-
am, populi ductores & concionatores constitui-
tis, non eam sententiam, qua urbem auctiorem red-
dant habentibus, sed perinde tum dicentes tum fa-
cientes, atq; pœnentes ipsam, neq; ignorantes quicquā,
quòd urbē feliciorē boni à secleratis differētes faci-
ant: præterea reipub. formā, qua populi penes ē au-
toritas et ius regē di, in illis, multis annis neq; motā,
neq; transpositā, p hos uero paulo tempusculi bina-
uice iam dissipatā: ac fugas, xiliāq; tyrannorum ac

ISOC. DE PACE. ORA. XIII.

Triginta temporibus factas, non per sycophantas
huiusmodi, ceterum per eos, qui tales oderunt, &
maximam uirtutis nomine gloriam habent, reuersas.
Attamen tot uobis relictis monumentis, quibus ciui-
tas utri se parti dederet, condiscere possit, adeo rhe-
torum dum ac rabularum nequitia oblectamur, ut li-
cet, propter intestina bella & tumultus, quos ipsi ex-
citarunt, ciuium plerique a facultatibus excederunt
paternis, hos tamen e miseris opulentos redditos ni-
hil egre feramus, nec successibus istorum inuidea-
mus: sed urbem toleremus calumnijs succubere, ut
quæ præterquam quod uaslet, tributum etiam a Græ-
cis colligat: hi uero sibi fructum inde uendicent. Ita
usu uenit, ut populus liber, quem illi adserunt alijs
oportere dominari, indigniora patiatur, quam qui
Oligarchijs seruiunt, paucorumue siue principum
siue tyrannidi subditi sunt: quibus deinde nihil fa-
cultatum erat, eos per imprudentiam nostram ex his
milibus beatos factos, Pericles ergo, qui ante huius-
modi uixit, populi constitutus dux, assumpta urbe,
prius consulente quam, priusquam obtineret imperi-
um, faceret, tolerabilis dum legibus administrata,
ne ad suum quidem lucrum priuatum acriter inten-
dit animum: uerum domum suam longe minorem post
se se reliquit, quam a patre acceperat, ad arcem retu-
lit octies mille talenta, demptis, quæ dijs cōsecrauit.

At

IOAN. LON. INTERP. 199

At illi tantum ab his discrimen sunt nati, ut affir-
mare eos non pudeat, præ publicarum rerum cura
sibi non licere ut priuatis inuigilent. Verum ho-
rum neglectas res tantum cepisse profectum apparet,
quantum neque a dijs optare antea fuissent ausi. Multa
tudo uero, uulgus adeo nostrum, cuius se curam gerere
aiunt, sic ordinati, ut nemo ciuium suauiter aut remis-
se uiuat, sed ut lamentis sit tota referta ciuitas. Alij
quidem paupertatem et indigentiam recitare suam, ac
semetipsos deplorare coguntur: Alij multitudinem
mandatorum, ministeriorum, exactiones item et per-
mutationes: quæ tantos internos dolores pariunt,
ut maiore dolore qui diuitias possident degant,
quam qui assidua paupertate uexantur. Miror autem
si non potestis conspiceret, quod nullum genus homi-
num est maleuolentius uulgo rhetorum nequam, &
populi ductorum. Ad alta enim mala & quotidie
uobis necessarijs illi indigere uos maxime uolunt: ob-
seruant enim eos qui ex priuatis suas res administra-
re possunt, ad urbem pertinere, & ad eos qui opti-
me dicunt: At eos qui e foro iudiciali, conuentione
bus, et id genus inde lucris uiuunt, ipsi propter inopi-
am subiugatos esse: ac multas habere gratias publicis
accusationibus, & dicis, alijsque sycophantijs peria-
ptos factis. In ægestate igitur, cui ipsi infixi sunt, lu-
centissime omnes quidem cines esse uidentur. Quod

B

ISOC. DE PACE ORA. XIII.

uel inde maxime cognosci datur. Non enim hoc perpendunt, quomodo egenis uictum promoucant, sed quo pacto & quidam possidere uisus, egenis equiparent & assimilant. Qui ergo a presentibus malis liberabimur? Ea de re uero plurima dissimul, non ordine quidem, sed ut quodlibet se opportune docuit. Quorum maior nobis inhaerit memoria, si maxime uigila colligens, denique eadem enumerare periculum faciam. Sunt ergo quibus recte ordinariimus, melioresque reddiderimus urbis nostrae res. Primum quidem si huiusmodi publicae rei consultoris constituamus, quales priuatae nostrae esse optauimus, cessamusque ex populi esse commodo putare tales syoophantas. Desistamus honestos & bonos, oligarchiae seu tyrannidis, quam sibi pauci usurpent, extirpare studiosos, compertum habentes, quod bonorum natura eousque mali non declinet. At in qua qui libet honorantur, eam constituunt politan malunt. Deinde si uoluerimus socijs aequae nostris atque amicis uita, ne uerbo tantummodo liberos eos dimitamus, oportere uero ducibus exercitus, ut pro sua libidine, quod libuerit, cum eis agant tradamus, neque domino, sed commilitonum et sociorum instar illis praesumus: illud scientes, quod singulis quidem ciuitatibus praestantiores & potentiores sumus, uniuersis inferiores. Postremo si nihil prius, nihil antiquius du

IOAN. LON. INTERP. 194

us duxeritis, quam post deorum cultum atque pietatem, Graecis chari esse. Nam talibus ultro & praefecturas & sese ipsos impertunt. Quocirca si in haecenus dictis permanseritis, ac praeterea uos ipsos exhibueritis bellaces exercitatione & apparatu. Paucis amantibus & tranquillos, in hoc quod nihil praeter decorum & iustum agatis, non solum felicem hanc facietis ciuitatem, sed & uniuersos Graecos. Nulla enim alia ciuitatum audebit in eos peccare quicquam, sed cunctabuntur & erunt quietissima, ubi uiderint placide sidentem domi suae nostram rempublicam ac iniuriam passis opitulanti paratam. Attamen utrum fecerint, nostra belle habebit & commode ciuitas. Siue enim eminentioribus urbibus uideatur ab iniuria sibi temperare, nos tantorum bonorum causam referemus. Siue uim adhibere moliantur, ad nos omnes qui sibi metuunt, maleque patiuntur confugient, multum supplices futuri, precaturi, non solum principatum nobis dantes & offerentes suum, sed & seipsos quoque, ut ne indigeamus quibus cum peccantes arceamus, sed ut multos habeamus qui nobis prompte bello certent. Qualis enim ciuitas, quisue hominum non particeps esse amicitiae ex animo desideret, nostraeque confederatae in bellis societatis, ubi conflexerint eos & iustissimos esse, & maximam obtinuisse potentiam.

B 2 alios

ISOC. DE PACE. ORA. XIII.

Peroratio.

alios quoque seruare tum uelle tum posse, ipsos uero nullius praesidio indigere? Quantum uero necesse est augmentum expectare, quod nostrae urbi accedet, tanta ab alijs beneuolentia exerente sese? Quae deinde in urbem nostram diuinas influxuras sperandum, tota per nos Graecia conseruata? Quoi laudaturos tot tantorumque bonorum nos autores factos? Enim uero non possum, propter senio confectam aetatem, omnia uerbis complecti, quae cogitatione contemplor. Veruntamen pulchrum est, alijs iniurijs et insanijs, eos qui prudentia primi fulserint, Graecorum libertati, et saluti praesidere, haud eorum perditores, perspicuosque uirtute factos, maiorum celebritatem recipere. Caput omnium hoc mihi dicendum, ad quod omnia praedicta incumbant, et ad quod intropicientes res urbis et negotia probare necessum est. Nam oportet si modo uelimus dissoluere calamitatem, quibus iam nunc succumbimus, atque bellis frustra susceptis, temerarijs adeo abstinere: possidere uero principatum: nullo non tempore cuncta tyrannica imperia et potentias odisse, reputantes quidnam inde calamitatis, quantum miseriae sit prouenturum, emulari uero imitarique Lacedaemoniorum regnum: illis enim minus iniuriam inferre licet quam aliqui uulgaribus: tanto beatiore, ut tyrannides occupantibus, quantum qui tales interimunt, maxima a simul

IOAN. LON. INTERP. 195

a simul rempub. gerentibus dona recipiunt. Pro istis uero non audentes in praelijs mori, maiore contumelia adficiantur, quam qui aciem linquant, aut scuta reiciant. Dignum igitur nos talem expetere dominatum principatumue. Rebus porro huiusmodi adiacet, talem nos a Graecis honorem consecui, qualis a ciuibus illis deferitur, ubi uiderint potentiam nostram, non seruitutis, sed salutis fuisse causam. Ceterum quum plerique dum in idem argumentum hoc et uaria super sint mihi satis, ut finem dicendi faciam, suadent utraque, cum orationis prolixitas, tum annorum meorum numerosior multitudo. Iuniores uero, meque aetatis flore robustiores hortabor, ijsque dabo in mandatis talia dicere, et iuxta scribere, quibus potentissimas urbes alijs negotium facessere, malaque exhibere solitas, ad uirtutem, ad iusticiam admovent. Sic fiet, ut in felici rerum totius Graeciae successu, philosophorum causa, literae et studia longe sint melius habiturae, ad secundiorum redactae statum.

ORATIONIS DE PACE,
FINIS.

ARCHIDAMI ARGUMENTVM.

Post Leuctrica incursiones fecerunt in Lacedaemona Thebani, crebriusque eos adfixerunt.

B 3 runt,

ISOC. ARCHID. ORA. XIII.

runt, ut & Lacedæmoniorum uxores Lacedæmonijs suis obuiarent cōtinuū fugiētibus, in hunc modum obiurgantes illorum socordiam, Sardanapalicūq; animum: Num denuo uos alio nostra claudemus? Qua uoce animati, conuersi Mantinea uicerunt, quum Atheniēsiū equites egregie resistissent. Post Mantineensem igitur uictoriam miserunt ad Thebanos Lacedæmonij, qui peterent eos pacem qui promiserunt se pacis fore studiosos, modo denuo habitabilem reddāt Mesenam, eamq; suis legibus relinquant, ac prisce libertati. Alij itaq; suadentibus, ut iterum habitabilem facerent, Archidamus minor natu cōsulit, ne id faciant. Porro eius minoris natu ortus sic deducitur: Zeuxidamus, cuius Archidamus, cuius Agis, cuius Agesilaus, cuius Archidamus. Quorundam sentētia est, quod Archidamus mittens Athenas, orationē hanc ab Iocrate acceperit. Alij hanc ipsam Iocratidis exercitationem fuisse adfirmant, quæ hæc quæstione absoluitur. Quibuscumq; rationibus utatur Archidamus, consilium dans Lacedæmonijs. Et hoc quidem est argumentum. Status orationi negotialis. Caput, ut cōferat.

ARCHIDAMVS

ORATIO XIII.

VESTRVM demirantur fortasse quidam, quod quum antehac studiosior fuerim permixtione in legitimis urbis nostræ, meamq; personam decantibus, quàm ulli unquam æquales mei: nunc tan-

tam

IOAN. LON. INTERP. 196

tam fecerim permutationem, ut de quibus ingrauentis etiam is homines dicere cunctantur, de hisce inuor ego uenerim in medium sententiam meam producturus. At si quis alius ex ijs, qui inter uos concionari solent, aliquid urbe dignum dixisset, contuisssem equidem me tacitus. Iam quum uideam alios patrocinari ijs, quæ hostes imperant, alios non ualide, neq; fortiter illis resistere, alios omnino obmutuisse, surrexi, ut ea quæ mihi sunt comperta de hisce rebus, in propatulum ponam, turpe ratus si proprium uitæ meæ ordinem seruans, ciuitatem negligam, cuius causam nemo est q; digne tueatur. Quod si de alijs, ut de bello suscipiendo, uel non suscipiendo, tales differere conueniat, et nunc illis potissimum consultandum censo, qui plurimæ periculorum partis sint futuri socij, ac quippiam potissimum nouisse queant, eorum quæ uobis in commune competant. Siquidem enim demonstratum esset, seniores de omnibus rebus optimum tenere, iuniores uero nihil recte cognoscere, honeste nos à consultando prohibuissent. At quia multitudine annorum, quantum ad prudentiam attinet, alij ab alijs non distamus, sed ingenio et cura, qui non super utrisq; ætatibus experimentum sumere decet: ut ex omnibus dictis uobis cōmodissima seligere liceat. Miror eadem esse, q; nos uirumibus præesse, et exercituum

dicitur

B 4

domic

ISOC. ARCHID. ORA. XIII.

dominari dignum ducunt, de quibus nisi recte consilium inierimus, in multas sane & magnas calamitates urbem nostram perduxerimus, dicere uero quæ nouimus, quorum uos iudices estis futuri, non potest oportere nos. In quibus si honeste nec sine uirgute nos gesserimus, omnes sanè iuuerimus: sin à nostra uera sententiâ aberrauerimus, nos ipsi fortasse peiores uideri queamus, publicæ uero salutis nihil ideo dedisse, proculdubio damni. Nec ueluti id muneris dicendi uidelicet mihi usurpem, nec quoddam aliam quampiam ratione, quam hactenus uisus sum uiuere mecum constituerim, sic de his loquutus sum uerum hortari uos cupiens nullam reprobare ætatem, sed ex omnibus inquirere, si quis de presentibus boni quiddam negocijs adferre possit, unde nimirum urbem administramus feliciter. Nullum unquam bellum, nullum malum de tam arduis tamque magnis unquam rebus fuit nobis, quantæ sunt, de quibus nunc consulturus una uobiscum adueni. Prius enim ut alijs imperaremus certabamus: nunc uero ne faciamus ipsi, quod nobis iniungitur, quod signum certe libertatis est, per qua non solum nihil nobis asperum non sustinendum, sed alijs quoque effoeminata non imbutis mente, sed uirtutem uel ex modica parte sibi uendicantibus. Proinde si deceat me hoc priuatim dicere, mori me sanè iam nunc malim, ne facerem quod iniungitur, quam multo

IOAN. IONI. INTERP. 197

multo porro temporis sub iniuncto uiuendo persequi quæ Thebani iubent. Me uero puderet, si ab Hercule genus ducens, patre rege, ipse celebritate non destitutus, honorem hunc assequi negligam, quod in me est, ut permittam, quam maiores nostri reliquerunt nobis regionem, hæc seruos nostros occupare. Dignum ergo duco, uos eandem mecum sententiâ habere, reputantes animis uestris, quod hanc adusque diem infelices fuisse putamur in pugna contra Thebanos, & corporibus quidem uicti per eos qui non recte præfuerunt, animos uero infractos & inuictos dum tenere: sin imminentium periculorum terrore quicquamstrarum rerum perdidimus, Thebanorum arrogantiam stabiliemus, ac multo grauius trophæum eo quod circa Leuctra erectum est, & præclarius statuemus, idque aduersum nos ipsos: alterum ex infortunio, alterum nostra deliberatione profectum. Nemo ideo persuadeat, uos deturpare tanta ignominia & pudore urbem. Atqui ualde alacriter socij consilium dedere uobis, quod Mæsenæ dimissa oporteat uos sancire cum Thebanis pacem, quibus longe iustus succenseatis, atque ijs, qui principio à uobis defecerunt. Illi enim uestra relicta amicitia suas perdiderunt ciuitates, ad seditiones, ad eandem, ad prauas rei publicæ administrandæ formas miscentes. Gloriam enim quam maiores uestri ple-

risque

risq; periculū in septingentis annis reliquerunt,
ipsam immodico tempore suadent uos reijcere, quā
neq; decentiorem Lacedaemoni neque potentiori em
maiores nostri eidem reperire potuissent. Eō uerō li
centiā proueniunt, ac tantam ignauiam nobis esse,
quam damnant, cognouerunt, uti dum crebrō di
gnū duxerint, nos pro nostra patria & republi
ca mouere bellum, pro Mescna non oportere nos pe
riculis obiectare caput nostrum, putent: uerum ut
ipsi sua placide fruuntur, tentant uos docere, quōd
oporteat inimicis nostris à nostra illis ciuitate cede
re: ac prae ter alia interminantur etiā, ut nisi hac
concefferimus, pacem se cum illis aduersum nos fa
cturos. Ego uero non tanto difficilius existimo peri
culum uobis euenturum sine his, quanto honestius
& splendidius, & apud omnis homines celebra
tius. Nam non per alios, ceterum per nos ipsos sa
lutem nobis constare nostram solere, hostesq; uince
re, inter reliqua urbis opera confessum & apertum
est. Porro nunquam dicendi hoc plausibile genus se
ctatus, nunquam diligens, semper uero huic studio
immorantes, ad res gerendas minus idoneos esse
putans, nunc nihil planē antiquius duxerim, at
que de propositis, de quibus in praesentia controuer
sia est, pro meis uotis dissere posse, spes enim foret
me non minime urbi bonorū causam esse. Prin
cipio

scipio igitur operae precium puto, ad memoriam re
uocare uos, quoniam pacto Mescnam possederimus,
& qua de causa in Peloponneso habitauitis, quum
Dorienses quondam essetis. Hoc uero longius repe
tam, ut cognoscatis eo quōd hac uos terra spoliare
moliuntur, quā uos non minus iuste, q̄ aliā Lacedae
mona obtinuistis. Postquā enim Hercules uitam su
am permutauit, deus ex homine factus, primum qui
dem liberi eius, propter hostium uim, non paucis er
roribus obnoxij fuerunt, defuncto Eurystheo uila,
inter Dorienses commorati. Tertia generatione Del
phos conceperunt de quibusdam Apollineum ora
clum consulturi, at de quibus interrogarant nihil re
spon si dedit Apollo, iussit autem ut in patriam suam
terram reuerterentur. Qui perpendentes secum ua
ticinium illud, repperunt Argos necessitudinis et
sanguinis uicinitate ad sese perimere. Nam ab o
bitu Eurystheisoli Persidae relictū fuisse: Lacedaemo
na uero in seruitutem redactam inuenere. Eiectus
in regno Tyndarcos, Castore & Polluce ex hoibus
deletis, quum Hercules ipsum reduxisset, tradit
ei regionem, tum propter beneficium hoc tum pro
pter cognationem, quae sibi cum liberis eius interue
nerat, Mescnā uero praelio captā. Nā ubi Hercules
rapuisset boues, quas ab Erythia abegerat, à Nilco
et filijs eius, Nestore dempto, apprehensa illa captiua
iniurios

ISOC. ARCHL. ORA. XIII.

iniurios illic occidit, Nestori committens ciuitatem, ut quē bene sapere putasset, quia minor natu omnium fratrum peccati non fuisset reus. Proinde sic habere oraculum credentes, assumptis maioribus uestris, conscriptoque exercitu, priuatam quidem terram in commune se secutis diuiserunt, eximiumque ab illis regnum acceperunt. Fide itaque inter se mutuo data, expeditionem faciebant. Iam pericula quae illis in prosecutione obuenerunt, et alia, iam nunc ad rem nihil facientia planē, quid opus me prolixius commemoraret? Obtentis denum bello incolis praedictorum locorum, trifariam partiti sunt regna. Vos igitur hunc adusque diem perduratis in foederibus et iuramentis, quibus uos maioribus uestris obstrinxistis. Propterea et exactum tempus alijs melius tulistis, ac futurum adeoque imminens tempus expectare uos decet, fortunatius quam nunc uos transacturos. Ad haec Meseñij tam sunt facti impij, ut per insidias interimerent Cresphoten urbis tutorem, ac dominum regionis, Herculis uero prolem, natum adeo principem. Effugientes itaque filij eius malum, supplices uenire ad hanc urbem: dignum iudicantes ut mortuo iam tum succurrerent, qui regionem illam tradiderunt nobis, quum antea deum interrogassent illeque imperasset nos haec recipere debere, ea lege, ut uindi caremus iniuriam perpeffos. Meseñijs itaque captis

et ex

IOAN. LONI. INTER. 199

et expugnatis, eam sic tandem obtinuistis regionem. De ijs quae principio uobis contigerunt, exacte quidem non differui, neque me temporis huius ratio prolixum esse finit, sed necessarium erat strictius quam apertius de ipsis dissertare. Imo perspicuum hinc omnibus esse reor, quod quia palam nostram esse regionem eam constat, non magis possidemus, quam eam de qua contendimus et ambigimus. Dantibus quidem Heraclidibus, recipiente deo, qui et eius ciues bello fudit. Eam ab ipsis quidem accepimus eadem ratione, uaticinijs adeoque Delphico id oraculo praecipiente. Ergo quum se res nostra ita habeat, ut neque de quapiam re contradicere, neque Spartam a nobis deficere illi imperent, superuacaneum est Meseñes noie, tanto nos occupari studio. Sin uenustum nemo dignum iudicarit uiuere simul ac patria spoliatus fuerit, conuenit eandem uos de Mesena sententiam tenere: nam easdem tum expiationes, tum rationes de utraque dicere queamus. Sed neque illud uos latet, quod possessiones et priuatas et communes, si plurimo tempore durarint, proprias et paternas esse omnes existimant. Nos igitur Mesenam cepimus, priusquam Persae regnum sibi sumerent, ac Epiro dominarentur, et antequam Graecae quaedam urbes habitarentur. Atque cum res nostra ita haberent, Barbaro Asiam ceu paterno iure ad illum pertinere

tem

tem reddiderunt, qui nondum ducentos annos imperium obtinuit. Et nos Mefena priuant, qui duplo plus temporis, quam quantum illud ipsorum est tenuimus, ac Plataeam & Thebias heri & paulo ante subuerterunt: hanc per trecentos uero annos habitant, utrunq; praeter iurandum & pacta agentes. Quod si uere Mefenios ad sese pertraxissent, iniurij quidem fuissent: attamen tolerabilius in uos commississent facinus: nunc uero marcipia contermina seruosq; prope nos habitare faciunt, ut neque difficillimum sit, praeter ius & fas ea provincia nos priuari: sed hoc grauius lōge difficiliusq; si seruos uestros eius provinciae dominos constitutos aspexerimus. Ex consequentibus porro manifestius cognoscetis, quod etiamnum in ingentia discrimina adducamur, utq; iure Mefenā habuerimus. Cū igitur crebro rerū nostrarū nō modicā fecerimus iacturā, itā tandē pacem facere cōpulsi sumus, multo infeliciores hostibus iudicati. Attamen talibus temporibus tētis foederibus in quib. praenariationi uel imposturae locus relictus non erat, de alijs quibusdam controuersia agitabatur: de Mefena uero neq; rex, neque Thebanorum urbs, unquam nos in iudicium uocauit, quod iniuste possideremus ipsam. Equi rei iuste accuratius iudicium, quam hoc sit reperiunt: idq; ab hostibus latum, ac in sinistro admodum rerum

rerum nostrarum successu factum. Oraculum sanē, quod omnes antiquissimū haud dubie fatebuntur, et uulgatissimum fidelissimūq; non modo decreuit, tum nostri iuris esse Mefenam, quando danibus eam nobis Cresphontae liberis iussit acceptare urbem, & opem iniuriam perpeisis ferre, uerum & prolixo bello facto, cum utriq; legatos mitteremus Delphos, illis quidem salutem petentibus, nobis uero interrogantibus qua ratione celerrime nos potiremur urber illis quidem nihil responsi dedit, ut quorum iniusta precatio esset, uobis uero aperuit, & sacra quae fieri oportebat, et auxilium, a quibus accersendum. Quo pacto igitur testimonium uel maius uel manifestius adferri queat? Nam primum inde constat nos ab ipsis terrae dominis acceperisse prouinciam. Quid enim prohibet de illis ipsis pauca dum quaedam dissertare? De inde iure belli nos eam tenere, perinde ac non paucae urbes circa illa tempora habitatae sunt. Tum qui in Herculis qui impia liberos designarant eiecerimus, quos non immerito ex uniuerso terrarū orbe profugatos oportuit. Postremo & longitudine temporis, & ipso hostium iudicio, ac Delphico uaticinio non eura decorum nos eam obtinere planum est. Quorum quodlibet sufficeret ad diluendas rationes non accusare nos formidantium. Itaq; uel nunc turpis questus gratis pacem facimus, uel tum aliena

expetentes aduersum Mefenios arma mouimus. De
possessione igitur plura fortasse dicenda forent quam
hec, enim uero hactenus dicta sufficere equidem ar
bitror. Qui nobis ut pacis foedera ieiunius cōsulunt,
adfirmant, quod non eadem ornatos esse mente o
porteat, & fortunatos & infortunio succumbentes,
uerum hoc temporis, quod bonū ē deliberare, adeo
q; fortunam sequi, nec maiora sapere quam uires no
strae exigant, neq; iustum hac tempestate, sed conse
rens quærere. Ego in alijs quidem reb. adsentior il
lis. Quod uero fieri quiddam commodius iusto de
beat, quod utile sit, nemo quantumuis id conetur, mi
hi saltem persuaserit. Animaduerto enim leges iu
sti causa latas, uiros item cum honestos tum bonos
propter hoc ipsum in precio habitos: tū urbes quæ
recte & honorifice administrantur, illi potissimum
inuit ac studiose incumbere. Bella præterea antea ge
sta non iuxta uires, sed secundum iusticiam cepisse
omnia planē finem. Omnino uero mortaliū uitam
propter malitiam interire, propter uirtutem conser
uari. Prōinde animum non despondere oportet eos
qui pro iustus causis periculo sese obiecturi sunt: ne
rum illi potius excidant animo, qui iniuriam infre
runt, nec æquo successus animo ferre nouerunt. De
inceps & illud considerandum, quod de iusto oēs
quidem unanimes stemus, de utili uariemus. Duobus
itaque

itaq; bonis ante conspectum nostrum positis, altero
quidem perspicuo, altero ignorato uel obscuro ni
mum, qui non perridiculum admiseritis, si quod
in confesso est apertum, reprobetis, ac id de quo con
trouersia est, eligere potius uideamini, tam præfer
tim dissidente electione? Ad orationes, consilia enim
& rationes nostras pertinet, nihil quod ad rem no
stram publicam faciat, omittere, neq; ullo rubore,
ulla ignominia suffundere urbem. Tum eos qui de
arquis periclitantur, melius sperare decet se euasu
ros mala, bellaturosq; q̄ hostes. Illorū uero rationes
& argumenta postulant ut ab Mefena discedamus?
at hoc facientes in nosmetipsos primum peccatis,
tum ab utili tum iusto, alijsq; omnibus quæ expecta
tis, aberrando. Nam ne hoc quidem constat, quod
etiam si illorum capeſamus iussa, propterea stabilem
nos habituros pacem. Arbitror equidem non ob
scuram uobis, quod omnes cōsueuerunt aduersum
hostes de iustis disputare: illis uero qui admodum
prompte sibi iniunctum exequantur, plura semper
inungi, quam primum animaduertant. Quocirca
melioſorem conſequi pacem contingit, bellicis rebus
adornatos, quam eos qui facile imperata faciunt. At
uero ne circa hæc diutius immorari uidear, cunctis
his dimissis, ad simplicissimum iam me sermonē uer
tens. Si enim nulli unquam infortunatorum uires
suas

ISO. ARCHI. ORAT. XIII.

De hosti-
bus ultio
comitem
uictoria
semp ha-
buit.

suas receperunt, neq; uicerunt hostes, neq; nos spera-
re decet hoste nos superiores fore. Sin crebro usu ue-
nit, ut maiore uim habentes, ab imbecillioribus fun-
derentur, utq; obsidentes, a conclusis perderentur:
quid mirum, si & hodie res nostrae, ut se nunc ha-
bent, accipiant quandam transmutationem? igitur
de nostra urbe nihil tale commemorare possum. Re-
troactis enim seculis nulli unquam nobis potiores in
provinciam hanc irruebant. De alijs uero, multis
ut i paradigmatibus in promptu est, ac de urbe potissi-
mum Atheniensium: quos reperimus, dum impera-
rent apud Graecos, calumniam passos: dū uero uim
facientibus repugnarent, omnibus planè hominibus
fuisse gratos. Quod si uetere perenseam pericula,
quae aduersum Amazones, uel Thracas, uel Pelo-
ponesios, Eurystheo in regionem illorum incursio-
nem facientes pertulerunt, pristina fortasse ac à prae-
sentibus remotiora dicere uidear. Bello Persico quis
ignorat, è quantis calamitatibus ad quantam felici-
tatem peruenierint? qui soli omnium extra Pelopon-
nesum demorantium Barbarorum uim intollerabi-
lem esse uidentes, indignum iudicarunt de sibi iniū-
ctis deliberare, sed maluerunt protinus ciuitatē suam
subuersam, q̄ ad seruitutem redactam uidere: ubi ue-
ro reliquissent regionē et urbē, ac libertatē, suam esse
patriam ducerent, periculis item nostris cōmunica-
rent.

IOAN. LONI. INTERP. 203

rent, tantā adepti sunt immutationem, ut paucis di-
ebus seipsum priuati, multo tēpore aliorū sine dñi con-
stituti. Nec in ea modò urbe euidenter demonstrari
potest, q̄ audere sese ulcisci de hostibus, q̄ plurimo-
morū bonorū existat causa, uerumetiam Dionysius
tyrannus à Carebedonijs obsidione cinctus, nullo i-
psius salutis relicto loco, sed bello detentus et conclu-
sus, ciuibz iuxta agro in eum animo affectis,
naui sibi fugam querere meditabatur. Ibi cū suorū
illi familiarium aliquis ausus esset dicere: quam bel-
la est sepultura tyrannis? adeo eum puduit institu-
ti sui, ut iterum belligerari conatus, multas Carhe-
doniorum myriades perderet. Firmius itaq; ciuium
suorū imperium ac longe maiorem quā ante ha-
buit, uim & potentiam obtinuit. In regno itaq; uitae
suae compleuit finem, ac filiū in iisdem honoribus at-
que dñitū, quibus ipse florebat, post se reliquit. Con-
similia his Amyntas Macedonum rex peregit: à Bar-
baris namq; finitimis uictus praelio, ac tota Macedo-
nia priuatus, relinquere primum quidem terram co-
gitauit, & corpus conseruare. At ubi quiduisset
quendam commendatē id quod ad Dionysium di-
ctū est, ductus pinde ac ille poenitentia, modico age-
lo appreheso, sibiq; inde praesidio accersito, in ira iri-
mestre spaciū totā recuperauit Macedoniā. Deinde
reliqū tēporis regnādo transgens, senio cōfectus

Dionys-
sius.

Pulchrū
est regno
immo, uel
ad uir-
tutē usq;
nem in re-
gno per-
durare at-
q; libe-
ri redibus
regni res
linquere.

Amyntas

nitam suam tandem consummauit. Porro deficiente
quædam audientes ac dicentes, si omnes res gestas
explorare uelimus. Nam si ad memoriam reuocemus
quæ apud Thebas peracta, mœrere propterea sanè
macrari possemus. At de futuris melior spes animo
nostro insidere possit. Nam quum auderent sufferre
irruptiones, et minas nostras, eò fortius res illo
rum reuoluit, ut ij alio tempore nobis subeesti, nunc
imperare nobis dignum ducant. Qui tales igitur
nobiscum permutationes factas cernens, quiescendū
putat, nã stolidus nimium existit. Sed enim perse-
uerare necesse est in presentibus, confidere de futu-
ris: nō ignorantes, quod huiusmodi calamitates ciui-
tates ipsæ corrigant, cum æqua et commodare ipub.
administratione, tum in reb. bellicis, experimentis.
Iam nemo his refragabitur, quod maiore alijs expe-
rientiam habeamus: reipub. uero administratio, quã
lem esse deceat, apud solos nos est. Quæ dum sint in
promptu nobis, non est quod nō melius agamus ijs,
qui neutrius horum multam gessere curã. Quidam
uero accusant bellum, eiusq; perfidiam edisserunt.
tum alijs plerisq; argumentis usi, tum maxime ijs,
quæ circa nos contigerunt rebus, demiranturq; si
quidam tam difficili tamque periculosa rei, cur fidẽ
adhibeant, causam esse putent. At equidem plerosq;
nouit, ex bellis ingentem felicitatem nactos: mul-

hos uero presente quoq; secundiore successu pro-
pter pacem spoliatos. Nihil enim rerum simplici-
ter uel bonum uel malum est, sed ut quisq; negocijs
et occasionibus usus sit, ita necesse est tandem ex
illis successum et euentum prouenire. Opera precii-
um uero, felices efflagitare pacem: in tali enim pa-
cis statu plurimo tempore suas custodient faculta-
tes: in foriunio uero obnoxios aduertere mentem
bello: ex turbatione enim et fraudulencia citius per-
mutationem adsequantur, quibus uicemur, ne con-
traria facere uideamur. Dum enim nobis delicatis
esse liceret, plura bella mouebamus, quàm ius et fas
postulabant. postquam uero necessariò pericula su-
bire cogimur, quietem ardentius adfectamus, deq; se-
curitate consultamus. Atqui liberos esse uolentes
deceat, fœdera pacis iniuncta perinde fugere, ac pro-
xime seruitutem existentia. Tum uero reconciliatio-
nes fieri, quando uel hostes uicerint, uel suam uim
hostili equipararint, ut quisq; talem sit habiturus pa-
cem, qualem belli dissolutionem et finem fecerint.
Quæ apud nos recta uia recolentes, conuenit non
nos ipsos ad turpe iniicere pactum et pacem, neq; se-
gnius pro patria, quàm pro alijs iniisse consilium ui-
deri. Recordamini apud uosmetipsos, quod si exa-
ctis retrò temporibus alicui ciuitatum sociarum ob-
servatione cincta uel unus duxat Lacedæmonius suc-

Rerum es-
molumen-
tū non tā
ex ipsis, q̃
ex earum
usu resti-
matur.

currisset, planum fiebat in eo illi salutem stetisse. Et plurimos sanè tales viros à grandioribus natu quisquam audiuerit. Quorum celeberrimi mihi quocunque Pedaritus recensendi. Pedaritus quum in Chium nauis Brasidas, gasset, ciuitatem illorum seruauit. Brasidas Amphipolim ingressus, paucis ad sese ordinatis ob Gylippus sessis, pugna obsidentes uicit. Gylippus Syracusis opem ferens, non solum illos seruauit, sed et uim quæ illorum terra marique aënebat, captiuam cepit. Ecqui non turpe sit, nos qui singuli tum alienas ciuitates seruare sufficientes sumus, nunc omnes ne attem are quidem custodire nostram? Et Asiam et Europam repleisse trophæis, pro alijs belligerando: pro patria uero tam manifeste iniuriam patiente, nullam ratione dignam pugnam uel semel pugnasse? uerum alias ciuitates pro nostro imperio extremam obsidionem sufferre, nos ipsos uero nihil planè pro tam iniusta occasione facere, imò ne modicam quidè putare oportere sustinere afflictionem, sed iugaduntaxat et daciū nos equorum uidere, uel nunc ociose alere? prinde uero ac ad extremam redacti necessitatem, ac quotidiano destituti uictu sitis, sic uos patris fœdera sancire. Quodque oim est miserabilissimū, si laboris tolerantissimi et maxie strenui uisi Græcorum, segnius de hisce rebus consultemus. Minarum etiam e talibus uiris nobis imminentium facere mentionem

tionem non indignum uidetur, qui semel uicti, ac una irruptione facta, adeo se quæcunque iussa receperunt facturos. Qui diutina hi infelicitate ferre possunt? Ecquis non merito nos obiurgarit, si Mæsenijs in regione hac uiginti annos obsidione cinctis, nos adeo celeriter contra fœdera ab ea deficiamus, nec maiorum nostrorum in mentem nobis ueniat? enim uero quam illi ingentibus laboribus atque periculis possederunt, hanc nos quibus nescio uerbis persuasi reiciamus. Quæ nihil quidem omnino secum expendentes, omni pudore seposito, hæc tandem consueunt, ex quibus opprobrijs ludibrijsque exponant urbem. Adeo uero alacriter adhortantur nos, ut Mæseniam tradamus, ut et commemorare non sint ueriti tum urbis imbecillitatem, tum hostium uim, iubeantque aduersarios respondere sibi, unde nam auxilium nos habeturos speremus, uti bellum suscipiendum nobis precipiamus. Maximū uero præsidium ac stabilissimā opem, iusta opari, puto. Quin uerisimile est, cum ijs bene uolentiā deorum fore, si modò futura ex iam antea factis coniectare oporteat. Præterea honeste rempublice gerere, et modeste, et ad usque mortem aduersum inimicos pugnare uelle, neque tam æquam existimare graue, quam à ciuib. male audire, præ cæteris nobis cauendum iudicatur. Quibus uirtutibus iam enumeratis, ego longe optatim libentius in aciem prodire, quam

multis alijs Myriadibus. Nam & maiores nostros non aliena multitudine, ubi in hac peruenissent terram, superiores euasisse, sed à me prædictis uirtutibus noui. Itaq; non dignum est propterea timeri hostes, quod multi sint: sed confidendum ideo magis est, ubi uiderimus nos in eas perductos calamitates, in quas alij nunquam, nosq; sic animatos ac in iisdem permanentes studijs, ad quæ primum deuicimus: istos fortunam suam benigniorem ferre non posse, sed penitus turbari, tum sociali opitulatione alios ciuitates occupare, alios eadem facere diuersum, alios de regione cum finitimis contendentes, aduersum uos nos belligerantes comperimus. Itaq; miror maiora quærentes auxilia, quibus hostes pecant, scilicet ut ea uos inuent. Quod si de externis quoq; adminiculationibus dicendum, multos nobis laturos opem nihil est quod dubitemus, quiq; nobiscum ulciscantur se de hoste. Primum enim Athenienses noui, qui licet non per omnia uobiscum sint, p̄ sua tñ salute nihil nō quoq; facturos. Deinde alias ciuitates quasdā, æque de ijs, quæ iā nūc nobis cōferant, atq; de suis rebus cōsulturas. Dionysii præterea tyrannum, Aegyptiorumq; regem, et alios Asiæ Satrapas, pro suis quosq; uribus nobis auxiliares copias missuros: tum & qui inter Grecos facultatibus præ eminent, ac primas ferè tenent, optimasq; causas affectant.

affectant, etsi nondum conspirarint atq; exciti sint; beneuolentia tamen nobiscum sunt, in quos quod ad euentura nobis attinet, magnam spem collocare iure queamus. Arbitror deinde turbam Peloponnesiā, & populum quem putamus, etsi non antea, nunc uero plurima nostri causa acturum se dulo. Nihil enim ipsis, ubi descuiissent ad Thebanos, eorum quæ expectarunt, contigit, sed pro libertate illis diuersum uenit: qui ubi suorum optimos amisissent, inter pessimos ciues connumerati sunt: pro sua porro legum libertate in multas ac uarias iuxta iniquitates inciderunt: soliti uero antea nobiscum aduersum alios proficisci, nunc alios aduersum se gerere bellum conspiciunt. Seditioes tandem quas antea penes externos uigere reforescebant, nunc apud sese quotidie ferè accidere. Ad eod uere malis domiti sunt, ut neq; diiudicare queant, infelicissimos inter eos. Nulla enim adeo sana ciuitas est integræ, quæ non suos habeat sibi confines malefactores, qui intercipient quippiam de agro, translato limite, qui depopulentur urbes, priuatas ædes uacuas reddant, reipub. administrationem peruerant, leges item dissoluant: quibus cum habitantes felicissimi Græcorum erant, tam erag se ipsi perfidi & difficiles, ut plus ciues quam hostes metuant: pro facultate, opulentia, beneuolentiāq; quæ illis nobiscum & a nobis erat, adeo sunt

ab oī conuersatione & humanitate facti alieni, ut di-
uites opes suas proicerint in mare potius, quā
quod egentibus sufficerent, impertirentq;: oberati
uero & egeni, neq; tam sibi labore suo parare facul-
tates cōsenserint, neque quicquam magis optarint,
quā sua habentibus eripere. Sacrificia enim dis-
soluentes, ad aras, se mutua cāde mactant: plures ad
hāc fugiunt nunc ex una ciuitate, quā antea ex u-
niuerso Peloponneso. Iamq; tot tantisq; enumera-
tis malis, ea quæ omīssa sunt, hactenus dīstorū lē-
ge numerum excedunt. Nullum enim est quantum
uis asperum aut graue reperiat, quod illic non cō-
currerit: quo alij quidem iam referti, alij subinde
implebuntur ei quærent quādam præsentiū re-
rum inuenire liberationem: putatis enim in his eos
permanere? Qui enim quā felices essent defecerunt,
quomodo mala patientes diu perseuerauerint? Qua-
re non solum si dimicantes uincamus, sed etiam si
quiesci fuerimus, uidebitis permutatos ipsos, ac no-
strum sociale fœdus belli sibi salutem existimatu-
ros. Huiusmodi itaq; mihi spes est. Tantum uero me cō-
tineo, ne quid demandatorum nobis faciam, ut etiam
si nihil eorum quæ in medium attuli, quicquam con-
tingeret, & nusquam auxiliares manus impetrare-
mus, sed Græcorum alij nobis iniuriam inferrent, &
lij continerent, neq; sic tamen eius consilij me pœ-
nitent.

nituit: qualiacumq; enim citius mala belli sustinue-
rim, quā huiusmodi facere pactum. Ex utroq; pu-
dore nanq; suffundi timerem: siue condemnemus
maiores nostros, quod uelut iniuste Meseniorum si-
bi terram & regionem abstulerint: siue, si illi recte
possedissent & honeste, nos præter ius & fas uel tā-
tillum ab ipsa secesserimus. Horum igitur neutrum
admittendum. Considerandum uero ut pro digni-
tate nostra bellum, imò nos ipsos nostrosq; defendā-
mus, neq; mendacij insimulemus eos, qui nostram
encomijs urbem celebrare consueuerunt: cæterum
tales nos exhibeamus, ut illos minus quā decorum
exigat & res ipsa, de nobis dixisse uideatur. Nihil i-
gitur uehementius fieri posse & grauius, quā quæ
enā nūc obueniunt, reor. Hostes uero hoc acturos,
hoc consulturos, ut nos corrigant et castigent. Si er-
go fraudemur spe nostra, & undique cohibeamur,
neq; urbem porro custodire queamus, difficilia ad-
modum quæ dicam erunt: nihil tamen de ijs minori
fiducia loqui pergā & libertate. Etenim ea Græ-
cis enun: iare multo melius est, ac nostris plus con-
ueni studijs, quā quæ consulunt quidam. Statuo
enim operæ pretium fore, ut parentes nostros, ut li-
beros, ut uxores, reliquūq; uulgus emitemus, hos in
Siciliā, illos Cyrenē, alios Epirum, nec illubenter
suscipiendos ipsos, & regione copiosa, alijsq; ad
uā

uictum necessarij; existimo, alij gratias referentes
nostris sibi collatis beneficijs, alij expectantes cura-
re ea quibus praefecti fuerint. Reliquos, quibus
animus & uires pericula non fugere suadent, ab ur-
be discedere, alijsq; facultatibus abstinere, demptis
quae ipsi nobiscum ferre poterimus: occupantes dein
de agrum, qui omnium muratissimus fuerit, & ad bel-
lum commotissimus, summis uiribus insectari hos-
tes terra & mari, donec destiterint nostra in dubi-
um uocare. Quae si aggrediamini, uidebitis eos qui
nunc imperant tyrannice, supplicantes deprecan-
tesq; nos, ut Mesenam recipiamus, ac ipsi pacis con-
ditiones faciamus. Quae enim ciuitas inter omnes
Peloponnesi, tale tantumq; bellum pertulerit, quale
uerisimile est nostrum fore uolentibus nobis. Quae
non obstupescant quae non metuant constitutum ex-
ercitum: Taliter quidem agemus, ut iure illorum su-
stina succensentem, ad uitam & quietem seruandam
non commode, sed insipienter & arroganter instru-
ctum: nec ut in alio porro morietur, quam bello pere-
grinis militijs & expeditionibus comparatum: uir-
tutibus studijsq; talem, qualem ex uniuersis homini-
bus nemo facile selegerit conscripsitq;. Praeterea
cuius in nulla sint urbe castra, sed qui passim stabula-
ri, tentoria figere, errareq; per regiones singulas pos-
sit, ac facile quibuscunque uoluerit confinis fieri,
omnibus

Exercitus
grauis
describitur.

omnes locos bello conferentes patrias esse putarit.
Ego plane sum eius sententiae, ut si modo haec de uo-
bis inter Graecos fama diuulgetur, uehementer cre-
dam perturbandos hostes, longe uero acerbius, si his
consilij & uerbis re ipsa Catastrophen adderem, con-
pellamur. Quid enim illis futurum animi existima-
tis, si ipsi per nos adfecti malis, retaliare non possint,
ac suas ciuitates obsidione cinctas conspexerint, no-
stram uero sic apparatus ut in consimilem nullam
calamitatem incideret. Tum facilem nobis commea-
re esse, & ex nostris facultatibus, & bello partis: istis
uero difficilem, propterea quod non idem sit, exer-
citus talem administrare, ac turbam in ciuitatibus a-
liquam alere. Omnium demum hoc illis acerbissi-
mam eri, quanto familiares & domesticos nostros
multa tum experimenta, tum diuitas sibi comparas-
se rescuerint, suos uero indies magis magisque nece-
sarios destitui uiderint, quorum nequeant mederi ma-
lis: qui si agros colant, semina & segetem perdant,
octum uero sectantes nullo sibi tempore uictum pa-
rabunt: sicq; forsitan coguntur tandem uni collecti,
communi instructo ex. reitu nos insequi, prohibereq;
ne se adfligamus malis. Ecquid opabilius nobis fue-
rit, quam illos appropinquare nostris, ac ex alueri
nostri locare castra, iisdemq; difficultatibus nostris
pugnare homines inordinatos, transfugas, multis
principia

principibus ac ducibus usos. Nec multo nobis nego-
cio opus foret, sed enim celeriter cogeremus eos in
nostris & non in suis ipsorum ciuibus periculum
subire. Porro diei me residua pars defecerit, si ea quæ
bus nos illis superiores simus percensere aggrediar.
Illud rursum perspicuum, quod inter Græcos prima-
tum obtinuiimus, non magnitudine ciuitatis, neque ui-
rorum copia, sed quod reipub. formam constituimus
similem exercitui honeste administrato, ducibusq; ul-
tro gerenti morem. Si igitur sincere fecerimus, quod
dum imitaremur contulit, hostes indubie uincemus.
Compertum habemus eos qui huius urbis dominum
facti erant, modico exercitu Peloponnesum ingres-
sos, multos magnosq; superasse. Pulchrum igitur
maiores imitari ac ubi denuo ad imperium diuene-
rimus, quandoquidem impegimus, honorem recu-
perare conari, pristinamq; dignitatem, quam tum
habebamus. Proinde omnium grauissimum, pesti-
mum item designarimus, si dum sciamus Athenien-
ses pro aliorum libertate suam reliquisse terram, nos
ne pro nostra quidē ipsorum salute ciuitatem dimi-
tere audeamus. Cæterum decorum est nos talium o-
perum uel alijs paradigmata exhibere, neq; aliorū
res imitari gestas. Adhuc longe hoc magis ridicu-
lum, si Phocenses magni regis dominatum fugientes,
relicta Asia in Massalium migrarunt: nos uero eo
pusilla

pusillanimitatis progressi sumus, ut horum manda-
ta perferamus, quorum tamen semper principes ex-
stimus. Neq; circa diem hanc nobis diu immoran-
dum, quæ familiarissimos statim à nobis separare o-
portet: uerum illa magis tempora inspicere, quibus
fuis hostibus, nostra uictoria urbem erigamus de-
nuo, curemusq; nostros domesticos: ut omnibus de-
monstremus, quod iniuste simus hætenus infortuna-
ta passi, exactoq; tempore iure alijs excellentiores
esse digni iudicati simus. Atque se ea res ita certò
habet. Ego enim hæc uerba feci, non ueluti iam nos
hæc agere oporteat, neq; cum nulla sit alia relicta sa-
lus rebus nostris, cæterum uestras præparare mentes
uolens, quod & hæc harumq; multo grauiores cala-
mitates sufferendæ sint nobis prius, quàm de Mese-
niæ fœdera sapiatis, qualia isti iubent. Nec sic auis-
de ad bellum uos hortarer, nisi pacem uiderem ex ijs
quæ ego dico, pulchram & stabilem futuram: ex
ijs uero quæ alijs consulant, turpem neque ullo
tempore permansuram. Si enim huic Mese ne ui-
ribus auctæ uicini habitariamus, quis ignorat, quod
nullo non tempore in similitudinibus atque periculis
agemus? Itaque de tranquillitate disputantes,
nesciunt eos nobiscum ad paucos dies facere pa-
cem, bellum uero perpetuò apparare. Lubens
audire optarim, pro quibus pugnantes nos mori
putamus

putent oportere. Nonne quando hostes præter iustitiam nobis imperent, regionem nostram rescent, seruos liberos esse iubeant, eosq; in eam deducant, quam nobis patres reliquerunt: nos uero non solum præsentibus rebus priuant, sed præterea ad impropria contumeliamq; apud alios transferunt? Pro quibus rebus ego non modo bellum, utrumctiam fugas et mortes arbitror nos decere sustinere. Longe enim satius in gloria, qua cõspicui sumus, finire uitam, quam in cunctis uiuere de honestamentis, obscuritate ignobilitatẽ, faciendo quæ isti nobis iniungunt. Quod si nihil formidabile uisum, pauloq; repressum, dicere oporteat, eligibilius nos sedibus nostris pelli potius, quam derideri ab hostibus. Eos enim qui in tali dignitate atq; prudentia uixere, è duobus alterum eligere necessum est, aut inter Græcos tenere primas, aut omnino è medio tolli, nihil uile peragendo. Quæ apud uosmetipfos expedientes, uitam diligere non decet, neq; sociorum accedere sententiæ, quorum nos duces esse dignum antea iudicabamus: sed eos, hæc consideratis, eligere non quod illis facillimum, sed quod Lacedæmoni decorum erit, rebusq; per nos fortiter gestis. De iisdem uero non omnibus æque consulendum, sed ut singuli primum hæc de re consilium ineunt et persequantur. Epidaurijs iogur, et Phliasijs et Corinthis nemo obiecit, si nihil

nihil aliud curent, atq; perseuerare tranquillis, seq; defendere. Lacedæmonijs uero nulla ratione salus aliter obtingere potest, nisi ut si honeste seruari nequeant, mors plane sit eligenda. Nam de uirtute contententibus, pro nullare alia sic aduigilandum, atq; pro ea, ut nihil turpe admittere uideantur. Iam ciuitatum in huiusmodi consultationibus non minus perspicua redditur peruersitas, quam periculis bellicis. Nam quæ in bello fiunt, eorum non minima pars fortunæ subiacet: quæ in ciuitatibus decreta sunt, earum sunt cogitationum indicia. Proinde nobis æque certandum, studio seq; laborandum, super ijs quæ hic suffragijs etiam datis statuuntur, q̃ super belli certaminibus. Nec parum demior pro sua terra mortem quosdam uelle oppetere, pro publico uero agro et regione, non eadem illos ferri mente, pro qua uel quiduis dignum perpeti: neque pudefacere urbem decet, neque excidere ipsam conspiciere ex eo ordine, ad quem patres nostri illam perduxerunt. Pleriq; rebus igitur ijsq; arduis circũstantibus nos, quas declinare necessum, illud uel maxime obseruandum, ut nihil molle, nihil effœminatum peragere uideamur, neque hostibus quicquam concedere præterius et fas. Turpe namq; eos qui aliorum dominari dignati sunt Græcorum, uideri nunc sibi commissæ imperatq; facere, tantq; maioribus inferioribus

res redditos, ut illi pro eo ut alijs imponerent man-
data, mori uellent: nos uero, ne mandata ferre coga-
mur, ne tantillum quidem uelle periclitari. Di-
gnum adeo Olympiam aliosq; solemnes conuentus
pudesci, in quibus nostrum nemo non beator &
admirabilior erat athleticis, qui in certaminibus uicto-
res euadebant, ad quas uictorias iam agite dum quos
nostrum ausuros uenire existimatis: qui pro honore
quidem ignominiam referent, pro eo quod ab omni-
bus uirtutis sue causa conspiciantur, ab iisdem ma-
licia superiores spectabuntur. Ad hæc, uidebunt ser-
uos, è regione, quam patres nostri nobis reliquerunt
decimas & sacra maiora nobis facere. Tum au-
dient subiectos blasphemijs & conuicijs, qualibus
uerisimile est eos, qui ceteris asperiore seruilitatem
seruare obnoxios esse, ex æquo nunc dominis ice-
re scœdæra, ad quæ quemlibet nostrum sic adigant,
ut id nemo uiuentium uerbis exprimere satis possit.
Qua de re iam nunc nos consultare decet, neq; tum
iniquo animo ferre, quam nihil porro nobis reli-
quum excellens fuerit, nunc nunc ut nihil tale acci-
dat considerandū. Quemadmodū ex turpibus unū
est, prius ne liberorum quidē æqualitatem dicendo
sustinuisse, nunc uero seruorum libertatem loquen-
do ferre uideri: exacto porro tempore arrogantes
fuisse iudicabimur, natura quidem alijs similes inge-
nioq;

niōq; nec ueris contumacia & gravitate, sed fictitijs
imbuti fuisse. Nihil igitur concedamus, consuetis
obstrectare nobis, sed eas arguere calumnias con-
mur, similes maiorum operibus facti. Veniant ita-
que in mentem maiores nostri aduersum Arcades
pugnantes, quos uno scuto præliantes, multarum
myriadum à se fusarum trophæa crexisse ferunt:
Trecentorum quoq; qui omnes Arguios Thyreis
pugna uicerant: Millium item, qui ad Thermopylas
occurrerant, qui cum septuagies denis millibus Bar-
barorum conflantes, non in fugam acti nec uicti
sunt, sed illic oppetere mortem, ubi in acie stabant,
tales semetipsos exhibentes, ut qui arte eos celebrēt,
nō possint tamē illorū uirtutibus præconia æquare.
Quæ oīa apud nos expēdentes, fortiter arripiamus
bellū, nec expectemus, ceu alij quā præsentibus ma-
lis sint adhibitori medicinæ: sed postquā nobis immi-
nent, nos ea dilacere expiamur. Opera pretium nāq;
est bonos uiros in eiusmodi occasiōibus, eximios ui-
deri. Prosperi. n. successus & uitio obnoxij hōibus
maliciā occulunt: infortunia uero quamprimū qua-
les simus, perspicuos faciunt. In quibus demonstran-
dum nobis uenit, quod alijs melius educati, et ad uir-
tutem instituti simus. Nec est quod nō sperare debea-
mus ex ijs quæ nunc sunt nobis præstō, accidere no-
bis ut quæ præstō nō sunt. Nā oībus nobis palam eē
D 2 ducō

ISOC. ARCHID. ORA. XIII.

duco, quod non paucae res tales fuerint, quas primo credebant omnes esse calamitates, quae et patientibus plane odio erant: post vero maximorum bonorum causa extiterint. Ecquid operae pretium est plura de ijs, quae remotiora uidentur recensere?

Quin etiamnum urbes primas tenentes, utpote Athenas ac Thebas, non ex pace augmenti plurimum receperisse reperimus, sed quia in bello dura passae, de nouo vires suas recuperarunt: unde alter princeps omnium constituta, altera eo fastigij ascendit, hodieque quod nemo unquam eam peruenturam expectasset. Claritudines enim et splendores non ex quiete, non tranquillitate, sed certaminibus, sed praelijs fieri solent, quae nos quoque expetere conuenit, neque corporibus, neque animis, neque facultatibus ullis quicquam nostris parcentes. Nam si honeste et cum uirtute agimus, ac ciuitatem in eum redigere statum poterimus unde excidit, plus quam maiores nostri celebrabimur, nec ullum nepotibus uirtutis gradum atque fortitudinis, quem excedere praebis queant, relinquemus: imo laudibus nos uehere meditantes, haesitare faciemus, quam ex omnibus rebus praeclare nobis gestis pro decoro tractent, unde ex tot initiis sumant. Nec hoc uos latere decet, quod cuncti collegio huius, et ijs quae per uos decreta sunt, adhaerent animum. Quemadmodum igitur in communi

in Graecorum

IOAN. LON. INTERP. 217

in Graecorum theatro, quilibet uestrum sui ingenij atque naturae euidens argumentum erit: sic ea nunc mente par est ut sit praeditus. Atqui simplicissima est honeste consultandi ratio: si enim pro iusta causa mori uelimus, non solum grati erimus, sed et reliquum temporis securae nobis licebit transigere: sine periculis subire timeamus, ad plerasque nos ipsos perturbaciones redigemus. Proinde nos mutuo adhortantes, reddamus patriae educationis nostrae mercedem, neque negligamus iniuria adfectam Lacedaemona, contempnuique habitam, neque spe sua falli bene uolos nobis faciamus: neque magni uitam reputantes, pro ditores appareamus in eo quod cunctis placere studeamus: cogitantes quod pulchrius sit, pro mortali corpore immortalis gloriam commutare, animaque cuius paucis dum annis nobis facultas erit, tantam celebritatem comparare, quae nullis non seculis apud liberos et nepotes nostros perseuerabit. Longe namque satius est, prolixum temporis honorem commutare, quam pauxillo temporis in magnam uos committere contumeliam. Arbitror autem uel sic uos maxime ad bellum concitari posse, si mente uestra cuncti astantes conspiciatis parentes et liberos uestros: hos adhortantes quidem, ne pudefaciatis Spartae nomen, nec leges quibus instituti sumus, nec pugnas per nos ipsos factas: illos uero repentes terram, quam ge-

D 3 nito

ISOC. DE PERMV. ORA. XV.

nitores reliquerunt, ac potentiam qua inter Græcos
clarent, tum principatum, quem ipsi à patribus acci-
pere. Quibus nihil respondere possumus, quòd utri-
que iniusta poscant, nec opus esse pluribus uerbis au-
tumo: hoc tamen dicendum restat, quòd quum non
parum sint multa bella gesta, pleraq; pericula conti-
gerint, nunquam tamen hostes trophæum de nobis e-
rexerunt, rege è d. mo nostra moderante habenas.
Porro cordatorum est, ut quorum in bello ducum
opera sese præclare strenueq; gesserint, his de immi-
nentibus malis consulentibus, p'ius quàm alijs fidei
adh. b. ant atq; obtemperent.

ARCHIDAMI FINIS.

ORATIONIS DE PERMV. TATIONE
ARGVMENTVM

Inscribitur oratio hæc *πρὸς τὸν Ἀντιόχον*
id est, de permutatiōe. Quæ qualis fuerit, ex
oratione Demosthenis, aduersus Phænipsum
& argumente eiusdem intelligitur. Eligebantur
Athenis trecenti uiri ex uniuersa republ. ca,
quibus præcipuæ urbis functiones, officia
& ministeria demandabantur. Ex hisce si quis
quam def. tigatus, potuisset alium quēdam in-
dicare locupletiores se eo in numerum trecē-
torum uirorum accito, liberabatur ipse, max-
ime si alter confiteretur se ditiores. Sin perne-
garet, cogebatur facultates suas permutare cū
altero, a quo erat indicatus, idēq; ex lege Solo-
nis. prouocatus itaq; triremiū prefecturæ no-
mine

IOAN. LON. INTERP. 213

mine ab Lysimacho, per legem Solonis *πρὸς*
ἀντιόχον, uictus & locupletior inuen-
tus, triremium præfecturam sustinuit autore
Plutarcho. Proinde calumnias, quibus Lys-
machus cum in certamine de permutatione
conspersit hac oratione Isocrates noster dilu-
it. Oratio est generis iudicialis, status qualitas
tis partis absolutæ.

ISOCRATIS DE PER-
MV. TATIONE ORATIO XV.

SI QV AE iam legenda est oratio, par foret
eis quæ uel ad certamina, uel ad ostentationem
adeoq; delectationem scriptæ sunt, nihil opus erat.
de ipsa quicquam præfari. Nunc uero propter tum
nouitatem tum diuersitatem, necessarium est expo-
nere causas, ob quas tam cæteris dissimilem scribere
delegerim: quibus indicatis non multis fortasse inci-
nilis esse uel absurda uidebitur. Siquidem comper-
tum habens quosdam rhetoricastros meæ conuersa-
tioni male precari, affirmareq; quòd circa dicæ scri-
phonem uersetur: perinde facientes atq; si quis Phi-
diam, qui Meneruæ simulachrum fabrefecit, audeat
nominare imaguncularum fictorem: aut Zeuxidem
& Parrhasiam eandem habere mentem dicat cū ta-
bellas depingētibz, nunquā tamen extenuationē &
D 4

ISOC. DE PERM. ORA. XV.

imminutionem eorum sum ultus, illorum nugis nul-
lam inesse uim ratus: atq; me hoc semper mentis ha-
buisse aduersus calumniatores meos perspicuum est,
quod & dicere & scribere decreuerim, non de pri-
uatis aut uulgaribus commertijs pactisue, ceterum
de tantis magnitudine talibusq; rebus, quas nemo un-
quam attigit: demptis qui mihi familiares mei; stu-
diosi fuerunt, uel meos imitari uolentibus. Hanc igitur
ad usq; etatem, propter decretum hoc, tum quod
non pluribus me negocijs occuparim, libenter me &
quo ferre animo istos idiotas calumniatores autuma-
bam: iã uero propinquo mihi uitæ sine de trivemite
præfectura facta permutatione, deq; cognatis cum
huius certamine præfecturæ cogitans, reperi inter
eos quosdam secus erga me affectos atq; sperabam:
alios quidem longe à meis studijs discedentes, repē-
tesq; ut inepte & incommode dicentibus obtempe-
rent: Alios uero, tamen si aperte nouerint in quibus
ego demorer, inuideant tamen, idem cum Sophia-
stis passi, de gaudentes in ijs quæ sese falso circa
meam gloriam habent. Nam quod eo sint in me
adfectu, satis indicarunt. Aduersario enim ni-
hil inisti de ijs quæ in iudicium uocata erant, con-
tradiciente, calumniant uero mearum orationum
nim, arroganterque loquente, ob diuitias &
multitudinem discipulorum meorum, decreuerunt
meum

IOAN. LON. INTERP. 213

meum esse ministerium. Impensas tulimus itaq; per-
inde ac decet eos qui non admodum talibus pertur-
bantur, quiq; nec omnino pdigo nec auaro animo
ac cōtemnente erga pecunias affecti sunt. Sciuens
uero quemadmodum retuli, plures esse quàm puta-
bam, qui non recte de me iudicarent, cogitabam in
animo, quo pacto tum ijs tum posteris aperirem, con-
uersationem meam & uitam quam uiuo, ac institu-
tionem circa quā uersor. Neq; negligerem me ipsum
de talibus indemnatum adhuc & insonitē, uel propter
eos qui uituperare me consueuerunt, quod illi ha-
stenus strenue exhibuerunt. Quæ dum contempla-
rer mecum, nulla id ratione secus fieri posse reperi,
quàm si scribatur oratio, mentis meæ simulacrū, ali-
orumq; qui penes me duxere uitam. Inde enim lon-
ge sperabam rectius cognosci res meas posse, quàm
ereis anathematis. Porro si me ipsum prædicare ag-
grediar, omnia quæ uoluissē adducere, in uiribus
meis, nō esse cernebam, neq; iucunde, neq; citra in-
uidiam de ipsis me dicere posse. Sin certamen quod-
dam statuam, atq; periculum, quod sim perpeffus: tū
esse qui scripta mea calumniatur sycophantam, qui
mihi negocium facessat, illumq; calumnijs usum,
quas in permutatione effutierit: me ipsum uero de-
fensionis habitu facientem uerba, sic maxime facili-
tatem disputandi mihi futuram, de omnibus quæ

cordi fuerint. Quæ simulac expendissem, hanc scripsi orationem, non florens iam ætate, cæterum annos natus duos & octuaginta. Proinde mihi uenia etiam dabitur, si infirmior esse appareat antea à me in lucem editis. Etenim neq; facilis erat, neque simplex, sed plurimum negocij continens: quandoquidem aliqua sint admixta, quæ ante conspectum senatus in foro iudiciali dicere non indecorum fuerit: quædam uero ad huiusmodi certamina non conueniunt, uerû de studio sapientiæ libere & apertè palam scripta, uim atq; uirtutem ipsius penitus ostendunt. Præterea tale quiddam hic inuenies, quod si adulescentes bonis disciplinis nauantes operâ audierint, illis nonnihil conducat. Quinetiam non pauca eorum que olim à me scripta sunt, ijs quæ nunc dicuntur, admixta: non citra rationem, neq; intempestiue, sed quia ad institutū facere non parum uidebantur. Tantam igitur orationis prolixitatem contueri, tot formas adeo inter sese distantes mutuo coagmentare, & quæ ita inferuntur prædictis aptare, omneisq; ut aliæ alijs consentiant, ordinare: non parui momenti res & opus erat: attamen tanto grauatus senio non destiti, donec ipsam absoluerem, multa ueritate dictam, in cæteris talem, qualis auscultatori bus uidebitur. Necessum est igitur, ut percurrentes ipsam primum quidem, cœu mixta sit, & ad o-

mnia

mnia hæc argumenta, & quæstiones scriptas diligenter auscultent: deinceps mentem aduerſari ad ea quæ dicenda restant, magis q̃ ad ea quæ prædicta sunt. Adhæc non querendum, ut ubi quisq; primum aduenit, sic totum ipsum recitet, enimuero tantum eius paricm, quam præſentes mœrore non adficeri: leget. Si enim in his pmanſeris plus agnosce-re poteris, si quid nobis ipsis dignum adferamus. Quæ igitur operæ precium erat præfari, hæc sunt. Iam legite purgationem, quæ pro iudicio scripta fingitur, de me ipso autem ueritatem indicare cupit, ignorantes scientes reddit, mihi inuidentes maiore conficit tristitia, quæ ex ipso languore, ipsa inuidencia nascitur, Maiorem enim poenam de ipsis sumere non possem. Omnium sceleratissimos esse puto, & maxima dignos iactura, qui quorum ipsi rei sunt, in his alios accusare non erubescant, pinde ac Lysimachus egit. Siquidem ille ipse quæ commentus est atque conscripsit dicens, de meis scriptis plus uerborum fecit, q̃ de aliorū oibus: simile quiddā admittēs, quale si quis sacrilegij causa alterū accusans, sacra manibus tenere suis conspiciatur. Quanto uero rectius ille, q. pluris equidē fecissem, si me sic acere & potentem existimasset, quemadmodū inter uos dixi: nunquā enim negotium mihi facere tentasset. Atqui nūc adfirmat, quod causas peiores meliores facere

ISO. DE PERMV. ORA. XV.

facere quia n: adeoq; usq; me contempsit, ut mentes
ipse me uerum dicentem superare speret. Tam uero
mibi difficulter omnia contingunt, ut alij orationi-
bus quidem calumnias diluant, Lysimachus uero
orationes meas sit calumniatus, ut siquidem suffi-
cienter dicere uidear, obnoxius esse appaream prædi-
ctis, de mea uehementia: sin tenuius disputare quam
ille uos expectare fecit, res meas peiores esse arbitre-
mini. Precor itaq; uos, neq; credere unquam, neque
nō fidere dictis, usquedum audieritis omnia nostra,
cogitantes quod non opus erat dare reis expurgati-
onem, si ex accusatoris rationibus iudicari quæ ius-
ta erant, poterant. Jam uero si perperam me accu-
sauerit, nemo presentium ignorarit: sin ueris usus
sit sermonibus, neq; hoc iudicatu facile iudicantib.
fuerit ex ijs quæ prior dixit: at amabile et iucundum
exiit, si ex utrisq; sermonibus uenari iustum que-
rant. Nec demiror eos, qui maiore tempore in im-
piorum accusationibus morantur, quam in suis ipsorum
defensionibus, neq; eos qui calumniam maximum
esse malum adserunt. Quid enim ea peius repe-
riatur, quæ mendaces gratos esse efficit: eos qui
nihil iniuriæ intulerunt, ut iniuriæ uideantur, ut li-
tigantes perirent, ac funditus obscurat ueritatem, sal-
tem audientibus opinionem exhibens: quæ quemcu-
q; ciuium apprehenderit, inique perdit. Quæ obser-
uanda

Calumni-
a quæ
malum.

IOAN. LONI. INTER. 215

uanda sanè, ut nihil tale uobis contingat, neq; quæ
in alijs reprehenderit, in ea uos incidere ipsi uide-
amini. Vobis non esse clam opinor, quod sæpenum-
ro adeo poenituit urbem iudiciorum, ut quæ cum
iracundia non euidentibus iudicijs facta sint, ut non
post ira multum interualli, de impostoribus poenam
sumere concupiuit admodum, calumniam passos tū-
lubentius quam antea meliore rerum frui statu con-
spexit. Quæ ad memoriam reuocantes, necesse est
non facile habere fidem accusatorum uerbis: nec cū
turbæ difficultatib; auscultare ijs qui sese purgant.
Etenim turpe in alijs rebus misericordia plenissimos
facere mansuetissimosq; uos omnium Græcorum, in
certaminibus uero quæ hic fiunt, diuersa ab hac glo-
ria uos agere uideri: At apud alios, quando de uita
hominis egerint, partem quandam suffragiorum uel
his dari constat: apud nos ne pericula quidem aduen-
tes, æqualia sycophantis licet assequi: sed deierare
quidem in singulos annos, uos æquas accommodata-
ros aures tum accusantibus, tum sese expurgantibus
tantum uero interim admittere, ut quicquid in iu-
diciu uocantes dixerint, charum habeatis, hos ue-
ro redarguere aggredientium ne uocem quidem qua
dare nonnunquam sustineatis. Quumq; puteis has
urbes inhabitabiles esse, in quibus iudicia causa er-
raminati ciues occumbunt, ignoratis iuxta, quod
hoc

ISOC. DE PERMV. ORA. XV.

hoc faciant, qui non communem certantibus benedolentiam præsent. Quodq; omnium uehementissimum est, ubi quis ipse periculo obnoxius accusare dignatur calumniantes, cum altero uero disceptans in iudicio, non eiusdem de ipsis existat mentis. At qui necesse est cordatos tales esse alijs iudices, quales ipsi sibi esse uelint, cogitantes quod propter eos qui sycophantæ non pudeant esse, quisquis in periculo fuerit, cogatur dicere, quæ ego nunc aduersum eos, qui de eo sint laturi suffragium: non enim iam ornata bellæq; uitæ dignum est fidem habere, ceu inire pide liceat ei habitare urbem. Nam qui priuata negligere deligunt, alienisq; insidiari, non ab ijs qui sobrie & prudenter uiuunt, sibi abstinent, mali uero quiddam committentes ad uos perducunt. At ubi in eis qui nihil iniurijs suere, nihil inique ad misere, suas ostenderint uires, à perspicuo & manifeste peccantibus argenti plusculum recipiunt. Quæ secum Lysimachus perpendens, in hoc me coniecit malum, certamen quod aduersum me suscepit, sibi ab alijs quæstum putans, expectans si me uincat orationibus, quem aliorum esse præceptorem ait, suam uim inolerabilem esse cunctis uideri. Atque hoc se nullo negotio facturum sperat: animaduertit enim uos nimium celeriter gratas habere & accipere tum accusationes tum calumnias, me uero
non

IOAN. LONI. INTER. 216

non digne pro opinione & gloria mea defendere me posse, tam propter senium, quam inexpertam mihi huiusmodi certamina. Porro transactum uitæ meæ tempus sic peregi, ut nemo unquam, siue in Oligarchia siue Democratia, de iniuria, iniusticia, iniquitate mihi diem dixerit, nec reperiatur iudex aliquis seu arbiter, qui unquam de meis factis uel operibus tulerit sententiam. Nam in alijs equidem nihil peccare noram: iniuriam passus, non cum foro iudiciali supplicia sumere, sed inter illorum amicos diluere, de quibus contentio & controuersia erat, unde nihil mihi lucri accessit: cæterum inculpatè ad hanc usq; ætatem uiuens, in idem sum redactus periculum, in quod si neminem non offenderim, aut uim cunctis fecerim, detrusus essem. Sed neque ob condemnationis magnitudinem animum penitus despondeo. Enim uero si mihi patienter auscultaueritis, ingens mihi spes est eos, qui falso de meis studijs persuasi sunt, quiq; pserpunt ut fidem habeant, ineptum & inhonestum quippiam de nobis dicentibus, subito reuocari, ac in diuersam trahere partem posse. Talem deinde me existimantes, qualis sum, ad hanc firmitus sententiam peruenturos. Ne uero plura ante rem ipsam dicendo æquo turbulenti or uidear, omisis hisce docere uos, de quibus ipsi sciretis calculum, experiar. Recita mihi accusationem.
ACCV

ACCVSATIO.

Ex accusatione igitur conatur me calumniari aduersarius, quod perdam adulescentes, quos in dicendo instituiam, neq; in certaminibus ultra quam æquitas admittat excellere ait. Alijs præterea uerbis me talem facit, qualis nemo unquam fuit, neq; qui in iudicio uolutatus sit, neq; in studijs philosophiæ uersatus. Non solum enim mihi uulgares & plebeios fuisse discipulos, uerum & rhetoras, & imperatores, & reges & Tyrannos, pecunias ab ipsis plurimas partim recepisse, partim etiam nunc recipere. Atque hoc instituit accusationē modo, quod putaret inde, quod mihi insultaret superbiretq; de me, diuitijs & multitudine discipulorum meorum, se inuidiam mihi apud omnes auditores conciliaturum, ex actione uero coram iudicibus, ad iram et odium uos mei concitaturum: quæ si quando patiantur iudices, difficilius sunt, disceptantibus. Proinde quod maiora quam decorum sit, dixerit quædam sanè, quædā præsus mentiat, facile me uobis planum facturum arbitror. Atqui dignum iudico uos quas antea de me audiistis querimonijs à conuiciatoribus calumniatoribusq; profectis, non aduertere animum, neq; fidem habere ijs, quæ sine ulla euidenti probatione, sine ullo iudicio dicta sunt, neq; suspicionibus, quas illi uobis mouerunt iniuste cedere. Verum enim uero quæ
lis

lis è præsentī accusatione ac defensione appaream, talem esse me existimetis. Hunc ad modum enim cognoscentes, ipsi uidebimini rectè iudicare & legiti- me, mihi uero nihil non iusti continget. Quod igitur nemo neq; à uehementia mea, neq; à scriptis meis ciuium læsus sit, præsens periculum mihi uel maximè & euidentissimum est indicium. Nam si quispiam damnum à me passus esset, etsi alio tempore quicuis- set, nō negligeret præsens tempus, sed ueniret uel ac- cusaturus, uel mendax testimonium dicturus: ubi enim nihil unquam de me audiens mali, in tale me certamen adegit, nimium profectò à me adflitti acce- pto damno, conarentur à me poenam sumere, sese de me ulcisci. Non enim iam hoc est neq; uerisimile neq; possibile, me erga multos peccasse, eos uero qui per me in calamitates incidissent, esse pacatos, nec au- dere mecum in accusationem descendere, sed māsue- tiores esse in meis periculis, quam qui nihil iniuriæ sustinuis- sent: liceret ipsis, si quæ à me passi in lucem darent, maximam de me sumere poenam: sed enim ut neq; antea, sic neq; nunc uidebitur quisquam hoc me accusare modo. Quocirca si concedam accusato- ri, confitearq; me omnium esse acerrimum longè, conscripserimq; talium orationum, quæ uos mœro- re afficiant, qualis nemo unquam fuit, longè sanè ma- iore iure modestus censeri debere, quam ea propter
B puniri

puniri. Alijs enim uerbis uel rebus esse præcellentem orem quenquam fortunam quis merito accusarit: honesto uero naturæ usu, omnes iure meam laudant conversationem atque mores. Neque si hæc de me ipso dicere queam, circa orationes meas non uidebor talis fuisse. Nam hoc ipsum est meis studiis agnoscentibus ex quibus longe melius ueritas obseruari potest, quam à calumniantibus. Neminem enim ignorare puto, quod omnes homines ei se rei dedere soleant, unde uictum lucrari se posse cogitent. Eos igitur qui à uestris negocijs et commercijs uisitant, atque negotio quod circa hæc consistat, uideat aliquis tantum non in iudicijs habitare. At me nemo unquam uidit neque in concilijs, neque sententijs, neque foro iudicum, neque apud ipsos iudices. Plus enim ab hisce mihi abstineo, quam ullus ciuium. Deinde reperiatis illos apud uos solos quæstum facere, sin aliquò aliò nauitraticecerint, quotidiano etiam uictu destitutos: mihi uero diuitias ab ijs rebus quas ille commemorauit, excellentissimas contigisse. Tum qui eos accedunt, uel malis infixos, uel alijs negotium facessere, me uero Græcorum omnium quietissimos. Audistis uel ipso accusatore referente, quod à Nicocle Salaminiarum rege, multa etiam ingentia dona acceperim. Iam et hoc cui uestrum fidem faciat, quod ideo ea mihi Nicocles dederit, ut sententiam ferre disceret, qui et alijs

alijs pleraque controuersa, ceu dominus ipse iudicauit: Itaque ex ipsius uerbis facile est addiscere, quod procul sim à negocijs quæ circa commercia et contractus fiunt. Iam et illud perspicuum omnino, multos esse, qui in foro iudiciali disceptantibus orationes apparent, quorum omnium nemo unquam discipulis meis dignus reputatus est. Ego plures autem discipulos, ut Lysimachus ait, natus sum, quam alij uniuersi, qui philosophiæ incubuerunt. Eequi uerisimile est, adeo studiis inter sese dissidentes differentesque circa eandem res putare demorari? Multa ergo discrimina uitæ meæ, eorumque qui forensibus negocijs intenti sunt, habens enarrare, quam celerrime ab ea opinione uos desistere arbitror, si quis uobis demonstrarit, non horum negotiorum discipulos meos fuisse, quorum accusator meminuit, neque me orationibus, quæ priuatis contractibus accommodantur, poltere, potenter me esse. Vos enim causa, quam antea habui, manifestata, mentem aliam inquirere puto, desiderareque audire, quibus alijs orationibus inuigilans, talem gloriam acceperim. Num igitur conferat mihi ueritatem proloquente, me fugit: difficile nanque hoc nostra coniecturare mente. Enim uero me libere uobis loqui necessarium duco: pudefacrem enim familiares mihi, amicisque, si sæpius uitam meam

Etus. n.
domus cũ
et Græcie
ludus. Cæ
de. de clas
ris Ora.

ISOC. DE PERMV. ORA. XV.

receperim me manifestaturum civibus, quam uiuio
sermoneſq; quos habeam, nunc ipsis aperire nihil,
sed occultare potius uidear, ceu ueritatem igitur au
dituri, sic animum aduertite. Primum uos discere
oportet, quod formulae modice sermonum non sunt
inferiores poematibus, quae mensura constant. Siqui
dem alij genera semidecorum requirentes, uitam su
am aueruerunt: alij Poetarum studio si fuerit, alij res
bello gestas colligere uoluerunt, alij in questionibus
et responsionibus, quos a luctarios uel contra
dicentes adpellant, elauere. Nec paruus erit labo
ris, si omnes orationum seu commentariorum et e
loquentiae species enumerare ordiar. Quae mihi co
uenit, eius faciam mentionem, relictis alijs. Nam
sunt qui praedictarum non sunt imperiti, qui scribe
re delegerunt orationes, non de priuatis contracti
bus, sed Graecas, et Politicas, et Panegyricas, quas

Siquidem omnes dixerint utiq; similiores esse ijs, quae Musica
primus et harmonia constant, quam ijs quae in rebus foren
pse nume sibus dicuntur. Etenim dictione ipsa magis poetica
ros orati. ni miscu uariasq; magis res indicant. Enthymematis item tu
oni miscu uariasq; magis res indicant. Enthymematis item tu
it, ait Ci. midioribus, recentioribusq; uti quaerunt. Praetered
cero, e uidentioribus alijs formis, pluribusq; totum sermo
nem regunt. Quas quoque quot audiuerint, non minus
inde oblectantur, quae uersibus condita sunt. Quae
rum multiteriam discipuli esse uolunt, et in his pri
mag

IOAN. LONI. INTER. 119

mas tenetes, longe sapientiores et praestantiores, et
qui plus queant prodesse, putent, causas et actio
nes laudantius. Intelligunt enim hos quidem, quia
in multis causis et rebus triti sunt, certaminum ex
pertos factos: illos est philosophia, illorum sermonum,
de quibus dixi, uim accepisse: et alios quidem iudi
ciales uisos, eo tantum die tolerabiles, quo in contem
tione recitantur: alios uero omnibus conuersationi
bus omniq; tempore preciosos, et gloriam aequam
nactos. Quod si his uel ter istae orationes uise in
iudicijs fuerint, odio et calumniae sint obnoxiae: hi
uero quo pluribus et saepius conuersati, hoc magis
omnium in se admirationem conuertere solent. Prae
terea hos circa causas fori potentes, ab illis procul re
motos sermonibus: hos si uelint, suis illis protinus
etiam instituere actionem posse. Quae secum repu
tantes, multoq; meliorem electionem esse putantes,
huius participes esse uolunt eruditionis, qua neq; e
go inferior sum, longe uero gratiorem consecutus
sum gloriam. Proinde siue de mea uobis cordi est
sententiam ferre uirtute, siue de philosophia, siue
de conuersatione, omnem animo percipite uerita
tem. Volo autem mihi legem ferre difficiliorem alijs,
orationemq; habere ferociter, quam pro etate
mea. Oro autem non solum si noxijs utar sermo
nibus, nullam a uobis mihi ueniam dari, uerum
E 3 nisa

150. DE PERMV. ORA. XV.

nisi talibus, qualibus nemo alius, uel maximum ferre supplicium. Neq; sic audacem promissionem fecissem, nisi ex uobis demonstraturus essem, faciliq; reddidurus earum rerum cognitionem. Ita uero se res habet. Optimam equidem et iustissimam hanc de fensionem esse reor, quæ iudicibus planum facit, quam fieri maxime potest, id de quo sint daturi suffragia, ne à sententia aberrant, neq; ambigant in ijs quæ uera ipsi dicunt. Si igitur contenderem, ueluti circa res quasdam peccans, non poteram ipsas exhibere uobis: sed enim necessarium foret, uos dicta trutinantes ex ijsdem iudicare, quemadmodum rem factam utcuq; animaduertetis. Postquam uero circa orationes adeoq; literas accusatio mea uersetur, est cur me apertius ueritatem uobis indicaturum sperem: ipsas enim à me dictas ante conspectum uestrum proferam scriptas. Itaq; nulla opinione, nulla coniectura ducti, cætrum probe tenentes, ut se uerè habeant, iudicium de ipsis feretis. Nec omnes simul recensere mearum est uirium. Tempus enim nobis datum modicum est, cuiuslibet cœu in fructibus sicari solet, signum tamen proferre conabor: parua enim parte audita, totam meam consuetudinem adeoque uitæ rationem agnosceitis, omniumque orationum uim discetis. Precor ita que, ne qui sepe antehac, quæ mihi nunc dicentur, legerunt, in præ-

IOAN. LONI. INTER. 210

in præsentem nouas querant orationes, noua argumenta: neque me turbatum, nec sanis auersum sensibus putent, quod quæ olim apud uos peruulgatæ repetam. Si enim in genere laudis uel ostentationis eadem orationes, merito ferrem accusationem hanc: Nunc dum coram iudice sistar, periculo subiactis, hac eis ratione uti cogor. Etenim omnium sacrissimissimus, si accusatore calumniant, quod huiusmodi scribam orationes, quæ urbem lædant, adulescentes corrumpant, aliunde me defendam. Quum liceat ijsdem demonstratis orationibus calumniam aduersum nos actam diluere. Vos interum precor, æquis meæ repetenti auribus mihi auscultare, mihiq; concertatores fieri. Orationes nunc absolueri iam conabor, parum quiddam ubi præfatus fuero, ut eo facilius quæ dicuntur assequamini. Oratio itaq; prima demonstranda uobis, eo temporis scripta est, quando Lacedæmonij imperium Græcorum tenebant, at nostræ in humilistatutes erant. Hortatur Græcos ad scribendum exercitum aduersum Barbaros, cum Lacedæmonijs uero de principatu contendit. Eo itaq; proposito argumento, urbem oim bonorū, quæ Græcis sunt, factā causam demostro. Segregata uero oratione, quæ de talibus beneficijs disputat, uolente me clariorib; indicijs ostendere, quod nostræ urbis intersit alijs dominari.

E 4 hinc

hinc aggredior ea de re disputare, operæ precium
esse, nostram urbem multo magis è bellicis periculis
honorari, quàm alijs beneficijis. Cogitabam scilicet
nè de his me differere posse: at mihi nunc senium est
impedimento, facitq; præoccupare. Ne igitur omni-
no deficiam, quandoquidem plerq; mihi commemo-
randa restent, à descriptione orsus, recita quæ tum
de eius principatu dixi.

EX PANEGYRICO.

maiores nostros non minus bellicarum rerum pe-
riculis, quàm reliquis honorari beneficijs decere pla-
to: neq; enim modica, neq; pauca, neq; obscura cer-
tamina sustinuerunt, sed multa, sed graua & ma-
gna. Hæc quidem pro sua ipsorum regione, illa p-
aliorum libertate, omni namq; tempore communem
exhibuere urbem, semper etiam ijs qui è Græcis in-
iuriam passi essent auxiliatricem. Propterea & qui
dam accusant nos, ueluti non rectè consultantes,
quoniam imbecilliores consueuerimus curare, nec
laudis nobis materiam relinquamus. Verum non in-
gnorantes quantum maiores confederationes præ-
stent, ad securitatem, hoc de ijs consultauimus mo-
do, multo alijs exactius, quæ ex huiusmodi eueni-
ant, habentes compertum: malumus tamen infirmi-
tibus uel præter necessitatem succurrere, quàm
utilitatis causa uim facere præstantioribus.

Quin

Quin & mores quispiam & robur ciuitatis nostræ
cognouerit, uel ex supplicationibus, quas iam qui-
dam è nostris addiderunt: eas igitur aut nuper factas,
aut de exiguis rebus ortas intermitam. Longe ue-
ro ante Troianos (inde namq; certiores reddi iustum
est eos qui de rebus patrijs ambigunt) uenerunt
Herculis liberi: pauloq; ante hos Talai filius. Adra-
stus rex Argi: qui ex expeditione contra Thebas in-
fortunio succumbens, quum eos qui in Thebano bel-
lo oppetiissent mortem, ipse recipere non posset, ur-
bem uero nostram rogaret, ut communem opitulare-
tur infortunio: nec despicere eos, qui in bello deside-
rati, funebribus iustis caruissent, neq; ueterem con-
suetudinem patriamq; legem uiolandas iudicauit.
Herculis liberi Eurysthei inimicicias fugietes, ac ali-
as despicientes ciuitates, ut quæ suis non possent op-
ferre calamitatibus, nostram urbem uel unam suffice-
re ad gratias referendas, eo quod pater eorum in ci-
tatos mortales beneficis extiterit putarunt. Inde iam
facile cognoscere licet, quod & sub illud temporis
urbs nostra princeps & prior habitâ sit, unde neq;
nunc iniuria de principatu cõtendit. Qui enim su-
plicare aui sint, uel minoribus se, uel aliorum domi-
nauit subiectis, omnis qui maiore uirtute comp-
sit, de rebus maxime non priuatis, sed publicis, qua-
rumq; nulli delegari curam, nisi qui Græcis antef-
er

E S rem

ISOC. DE PERM. ORA. XV.

rentur, par erat? Sed neq; spe sua fraudati uidentur,
cuius gratia ad maiores nostros confugerunt. Susce-
pto nanque bello, pro ijs qui mortem oppeterant
aduersum Thebanos, pro Herculis autem liberis ad-
uersus Eurysthei uim, impugnarunt illos, coëge-
runtq; ut interemptos iusto funeri sepulturaq; red-
derent. Peloponnesios autem, qui Eurysthei partes
sectabantur, in nostram patriam irrumpentes, dum
conferrent cum illis manus, uicerunt, Eurystheum
iuxta ab iniuria prohibentes inferenda. Qui dum
propter alias res admirationi essent, et celebres, an-
teplus ex illis sibi factis nomen peperit. Nec enim
rem exiguum effecere, uerum adeo utriusq; fortunae
immutarunt, ut hic nobis supplicare dignatus, quā-
do ui inimicos superasset, ac omnia quibus illi fuisse
set opus peregisset, abscesserit. Eurystheus hic uim
inferre perseuerans, captiuus factus cervice humi-
liter curuare adeoq; supplex esse compulsus est: qui
quum antea eximiam suam originem ad Iouem re-
ducenti Herculi (siquidem ex Ioue progenitus erat
ac mortali natura uestitus diuino robore praepolle-
bat) imperaret, semperq; illi nocuisset, simul ac in-
nos aduinit facinus, intantum permutatus est, ut ad
liberos eius perductus uitam non citra ignominiam
finierit. Et quum non sint pauca erga Lacedaemo-
nios nostra beneficia, de hoc uno mihi dicere conti-
git.

IOAN. LON. INTERP. 222

Et. Arrepta enim occasione salutis suae per nos illis
parta, maiores sui, qui nunc Lacedaemōi regnāt, Her-
culis proles ad Peloponnesum usq; puenerunt. Ar-
gos, Lacedaemona, & Mesenē obtinentes, Spartam
iuxta incoluerūt, omnūq; eius facultatū duces fue-
re. Quorū omnium illos memores nunquā in nostrā
regionem incursionē facere oportuit, ex qua cū im-
petu ipsorū maiores pfecti ad tantum felicitatis cul-
men cōscendere: Neq; in discrimen conijcere urbē,
quae antea p Herculis periculata liberis est, neq; ab
eo propagatis regnū dare, urbem uero nostrā, quae
generi Herculano causa salutis extiterit sibi in serui-
tutē redigere moliri. Quod si bñficijs et mansuetudi-
ne praetermissis, ad institutū me regredi oportet, ex-
quisitissimāq; orationē habere: nusquam sanē moris
est, aduenas praere ciuibus, neq; qui beneficiū acce-
perūt illis q dederunt, neq; supplices factos ijs q eos
miserati sunt: breuiter adhuc quaedā de illis aperīā.
Inter Graeciae urbes, nostra depta, Argos, Thebae, La-
cedaemō, tū fuerūt maximae, hodieq; dū pstant. At
maiores nostri illos omnes excellere intantū uidētur,
ut Arguis infortunio pressis, Thebanis, & si prae-
dentissimis, imperarint, pro Herculis liberorum sa-
lute Arguos ac reliquos Peloponnesios pugna uice-
rint: à periculo ab Eurystheo imminente Spartanos
Lacedaemoniorūq; duces seruauint. Ut ignore de
Graecia

Græcia dominati quo pacto lucidius differi possit.
Pròinde et de prioribus aduersum Barbaros urbis
nostræ rebus gestis uerba facere, est quòd mea inter-
esse putem. præcipue quum orationem hanc meam
de principatu nostro in illos constituerim. Omnia
itaq; pericula si enumerem, æquo prolixior sim. De
maximis tantum eodem, quo antea, modo, narrare te-
tabo. Gentes antiquissimæ potentissimæq; sunt Scy-
thæ, Thraces et Persæ: quæ nobis uniuersæ insidi-
as meditæ, contra quas omneis urbs nostra mouet
arma, superior illis, euasit pericula. Quid reliquum
permanerit aduersarijs, ubi demonstratur, quibus
non poterit ius contingere apud Græcos: Barba-
ros deinde, qui in suam sibi seruitutem Græcos re-
digere decernebant ad nos profectos primum? Cla-
rissimum ergo bellorū omnium Persicum fuit. Nec
minora prisca dum monumenta harum rerum indi-
cia extant illis, qui de reipub. nostræ iure et impe-
rio contendunt. Adhuc enim tenui existente Græ-
cia, uenerunt in regionem nostram Thraces Eumola-
po Neptuni filio duce, tum Scythæ unā cum Ama-
zonibus natus Martis, non eodem tempore, uerū
quo utriq; Europæ dominati sunt, odio prosequen-
tes uniuersum Græcorum genus: priuatum uero ad-
uersum nos accusatione instituta, putabant, si uiam
nostram ciuitatem periculo immerfissent, omnes re-
liquas

liquas iuxta citra sudorem se occupaturos: neq; quic-
quam tamen strenue egerunt, uerum cum unis no-
stris maioribus dimicantes æque fusi sunt, atq; si ad-
uersum omneis homines belligerari essent. Constat
porrò quæ illis acciderint mala: neq; enim unquam
tanto de illis fama tempore durasset, nisi et factis in-
signibus alios longe antecelleret. De Amazonibus
itaq; ferunt, quòd nulla planè ex ijs quæ aduenissent
abierit, uerum si quæ relictæ essent, ex imperio no-
stro eiecerat. De Thracibus hæc, quòd alio temporis
nobis confines facti, propter habitam expeditionem,
tantum spacijs reliquerint, ut inter uirūq; relictam
terram pleræq; gentes, nulliusq; non generis homi-
nes urbesq; magnæ habitarent, sitæq; fuerint. Pul-
chra igitur et decora sunt uocantibus in dubiū prin-
cipatum. His cognata prospiciuntur, quæ, uti decu-
it è tantis maioribus ortos, aduersus Dareū et Xer-
xem bellantes egerunt. Quum enim bellum hoc ma-
ximū foret, ac plurima eo temporis mala fierent,
hostesq; ob multitudinem intolerabiles esse putaren-
tur, socijq; insuperabili fulgere uirtute iudicaren-
tur, utrorumq; ut par erat, uictores euaere, cum
hisq; demum crepti malis, illico præmissi digni iudi-
cati: non ita longe post, maris imperium susceperūt,
dantibus quidem alijs Græcis, nec dubitantibus ijs,
qui nunc eripere id nobis molimur. Neq; me clame
esse

ISOC. DE PERMV. ORA. XV.

esse quisquam autumet, quod Lacedæmonij circa
ea tempora multorum bonorum Græcis autores exa-
tuerint. At properea mihi maiore laude prose-
quenda est ciuitas nostra, quod tales tantosq; relu-
cutores adsecuta, usque adeo præstantior ipsis appa-
ruerit. Est mihi porro animus de utraque ciuita-
tate hac prolixiora quædam in medium adferre, nec
obiter nec omnino celeriter earum insignia percur-
rere, uel celeriter percurrendo negligere: uti dua-
rum nobis rerum monumenta præsto sint, cum maio-
rum nostrorum uirtutis, tum aduersum Barbaros
inimicitie. Atqui me non fallit, arduum esse de
rebus illis me tandem dicere, quæ olim præoccupata
sunt: quasq; oratione plurimum ualentes ciues, si
per ijs qui publico funere honorantur, non raro exa-
posuerunt: siquidem maximas earum deuitas usu
necesse est, modicas uero quasdam prætermittas.
Attamen è residuis, quando sic causa postulat, rebus
non est segniter quippiam commemorandum. Non
parum itaq; multorum bonorum autores amplissi-
misq; præconijs dignos arbitror factos, qui corpo-
ratam suam in Græciæ salutem periculis obiecta-
runt. Nequaquam igitur iustum fuerit, eorum quæ
ante bellum hoc uixerunt tum magistratum utri-
usque urbis non meminisse. Nam illi primum ex-
ercitarunt successores adeoq; posteros, & ad uir-

IOAN LON. INTERP. 224

tutem uulgus hortati sunt, asperos Barbaris aduer-
sarios efficientes. Nec enim publica nauis æsti-
mabant, neque ijs ut priuatis utebantur: negligebant
potius ceu aliena, promouebant ceu domesti-
ca: porro temperabant sibi, uti par erat, à se non de-
centibus. Argento felicitatem nequaquam metue-
bantur. Ceterum is tutissimas obtinuisse diuitias
atque pulcherrimas iudicabatur, qui huiusmodi per-
ficeret, ex quibus uirtutes eius conspicerentur, fili-
isq; eius maxima de eo gloria relinqueretur, mutua
non temere flagrabant emulatione, nec audati-
us contra se perpetrabant quicquam. Enimue-
ro grauius putabant esse male apud ciues suos au-
dire, quam honeste pro patria mori. Maiore
quoque ob publica crimina rubore suffundeban-
tur tum, quam ob priuata nunc sua delicta.
Cuius rei causa est, quod in hoc incumbabant,
ut leges exquisitè pulchrèque tenerentur, non adeo
tæ quæ de suo quæstu, quam quæ de singularum
dierum singulis actionibus sancitæ essent. No-
rant enim, cum honestis tum bonis ciuibus nihil
opus esse multis legum tabulis, ut qui paucis con-
stitutionibus tam de publicis quam priuatis faci-
le ad unanimitatem perducere queant. Tamq; se ciuili-
ter gessere, ut uicissim confligerent, non utri alteris
perditis

Resp. pag.
cherrime
instituta
describitur.

perditis, superstitum dominarentur, sed utri uiderentur repub. beneficio quodam maiore afficere. Amicitias etiam contraxere non priuatae commoditatis, sed enim publici boni causa. Consimilem admodum alicui quidem administrabant, non iniuria Græcos adfligentes, sed illorum imperatores esse oportere, non tyrannos putantes, duces magis quam domini salutari cupientes, seruatores identidem non uastatores nominari, beneficijs respub. congregantes, non uiolentia peruercentes, Qui uel tum fidelioribus sunt usi uerbis, quam hodie operibus, sed eorum citra ullam controuersiam tenacissimi. Non tam propter magistratum suum cristas erigentes, atque propter uitæ continentiam honorari desiderantes. Qui eodem in minores adfectu erant, quod præstantiores sunt erga seipsos: singulares urbes et priuatas suas esse ciuitates autumabant, communem patriam Græciam arbitantes. Huiusmodi cogitationibus ducti iuuentutem talibus moribus instituendo, adeo strenuam reddidere aduersum Asiaticos belaturam, ut nemo unquam neq; Poetarum, neq; Rhetorum digne de rebus per ipsam gestis dicere queat: quibus propterea facile dederim ueniam. Atque enim arduum est, excellentes aliorum prædicare uirtutes, atque eos qui nihil planè gesserunt laude dignum, euehere. His enim non præsto sunt actiones, illi

illis non restant congruentes sermones. Ut enim patres statuendi sunt illis heroibus, qui Troiano bello tantum claruere: quandoquidem illi apud unum illum præliantes decem detriuerunt annos, hi uero totius Asiae uim paulo temporis intervallo debellarunt, neque suas duntaxat patrias conseruauerunt, uerum et uniuersam Græciam reddidere liberam.

Quibus autem operibus, laboribus aut periculis illi destitissent, ut uiuentes probarentur, qui pro gloria, quam fato suo perfuncti consecuturi erant, adeo prompte mori uoluerunt? Proinde bellum hoc deorum cuiusdam nutu excitatum est, quod credam, qui horum uirtutem adeo demiratus sit, ut ne quod tanti natura essent, lateret, neq; inglorij uitam transigerent, uerum ut planè deum soboli, semideis æqui pararentur. Siquidem corpora illis uia naturæ necessaria uisibus accommodauerunt, uirtutis iuxta suam immortale relinquentes in memos non. Semper itaque maiores nostri et Lacedæmonij honorem inter sese mutuo expetuerunt. Quin et de pulcherrimis optimisq; rebus, illis temporibus contenderunt, non hostes, sed colluctatores, qui idem certaminis præmium pro se quisque impetrare laborent, seipsos esse reputantes. Qui neq; ob Græcorum seruitutem Barbarum quicquam curant: de publica uero salute, fama et concordia secum sacramento consultant, utri illorum

ISOC. DE PERM. ORA. XV.

illorum incolunitatis & salutis huius autores fierent, de eo uero certamen apparabant. Ac suas quidem uirtutes demonstrarunt in Darij copijs: quæquam in Atticam descenderent, nostri quidam, sociorum suorum auxilijs nihil expectatis, in totius Græciæ contemptores proficiscerentur, domesticis uiribus instructi, pauci aduersum profecto multas myriadas, tanquã in alienis animabus periclitaturi. Alij neq; præuenti sunt, qui ubi bellum Atticæ imminens rescuissent, omnibus alijs posthabitis, uelut laturo opem aduolarunt, tanto studio atq; uelocitate, ac si sua ipsorum regio deuastaretur. Velocitatis illorum atq; certaminis argumentum est. Aium enim maiores nostros eodem die tum aduentum Barbarorum, tum succurrentes nobis, qui hostes ad confinia regionis nostræ uicerant, irophæum hostium crigere cognouisse. Eosq; trium dierum, totidemq; noctium spacio mille & ducenta stadia terra proficiscendo emensos, adeo uidelicet accelerarunt iter, pars ut periculorum consortes fierent, pars ut dimicare uiderentur, priusquam socia uenirêt arma. Post hæc altera expeditione facta, quam Xerxes attulit, relicto regno imperator esse ausus, omnibusq; Asiæ populis collectis (quo de quis non incredibilia dicere in animo cogtans, minora quàm re ipsa fuerint, asseruerat: deusq; fastus peruenit, ut parum sibi uideretur

IOAN LON. INTERP. 210

reitur Græciam capere: tale monumentum sui relinquere uolens, quod planè humanam transcenderet naturam, non desistit, usq; dum reperisset atq; coegisset id quod palam est omnibus, ut exercitu per terram nauigaret, per mare uero pedibus iter conficeret, iuncto quidem Hellesponto, Athonèq; perfollo. Ei qui tam clarus, tam potens erat, tantaq; peregrinatus, tot tantorūq; dominus, occurrebant partibus socijs Lacedæmonij quidem, Thermopylas mille suorum ad peditatum selectis, ac non ita multis sociorū assumptis, ut ipsos in angustijs locorum, ceu Caudinis fureculis, prohiberent ultra progredi. At patres nostri ad Artemisium triginta instructis triremibus, aduersus totam hostium classem prodibant: atque hoc sacre audebant non tam despicientes hostes, quàm inter se mutuo certantes. Nam Lacedæmonij emulabantur ciuitatem nostram in pugna Marathonis peractam, seseq; nobis non impares exhibere querebant: ac iuxta uerebantur, ne ciuitas nostra bis deinceps Græcis causa fieret salutis. Enimvero maiores nostri præsentem suam gloriam conseruare uisi, cunctisq; perspicuum reddere, quod & antehac non fortunæ, sed uirtutis suæ beneficio rerum potiti essent, tum & Græcos uolentes ad nauale adducere prælium, ostendentes ipsis æque nauticis periculis atque terrestribus

suorum eximiam esse uirtutem. Et quum æque utrinque audaces existerent, iisdem tamen non sunt ut si euentibus: ac enim illi quidem perditæ sunt: et qui animi fastu sibi iam antea uictoriam pollicebantur, corporibus non idem testati. Iam enim dicere quàm sint uicti turpiter, religio est, quandoquidem nemo ipsorum effugerit planè. Nostri uero priores uicere naues, simulatque uero hostes ingressum occupasse didicerunt, domum reuersi, reque sua publica instructa, tale de reliquis consilium cepere, ut qui antea multa eaque præclara fecerant, postremo periculo longe insignia magis et famosiora peregerint. Vbi enim socij nostri despondissent animum, Peloponesij deinde Isthmum salutis sue consulendo diuisissent, aliæque oppida Barbaris iam subdita iisdem auxiliarentur, nisi aliquod tenuitatis sue gratia neglectum esset, iamque triremes mille ducentæ adpellerentur, ac infinitus demum exercitus in Atticam irrupturus esset, neque ulla foret reliqua salus eis, uerum confœderatis destituti quum essent, orationem fraudati spe, licuit illis non solum præsentia mala effugere, uerum et ingentia præmia recipere. Quæ illis pollicebatur rex, sperans si urbis classem apprehendat, protinus et Peloponnesum nacturum se non expectarunt munera. Neque indignantes Græcis quod amissi essent, ac lubenti animo

eum Barbaris sanciuissent fœdus: uerum ipsi pro libere bellum faciebant. Quod alij seruire maluerim, hoc ipsis facile condonarunt. Etenim uiliioribus oppidis nihil esse de decori putabant, quocumque sibi moris salutem comparare. At præcellere uolentibus, atque primas sibi Græciæ usurpare, non possent impendere incommoda. Sed quemadmodum homines et bonis uiris eligibilis est pulchre mori, quàm turpiter uiuere: sic et eminentioribus ciuitatibus uiuendi studio, melius est ab hominibus exterminari, quàm in seruitutem redactas uideri. Nec dubium est hæc eam animo sententiam uertisse. Quando enim aduersus utranque uim non possent institueret aciem, omni rei publicæ suæ populo assumpto, ad proximam appulsi sunt insulam, ut in alteram ex parte, sed non in utranque periclitarentur. Equi alij candidiores, aut maiores Græciæ amatores demonstrari illis queant: qui circumspicere ausi sunt, ut ne reliquis Græcis seruitutis autores forent. Etsi enim urbem suam desolatam, regionem uastatam, templaspoliata, delubra succensa, uniuersum denique bellum suum circumstare patriam uideret, neque sic tamè illis satis fuit, quo minus contra mille ducentasque triremes nauales conflagrare prælio sint ausi, licet permisi non sint: si quidem Peloponnesij uirtute illorum pudefiebant. Quum enim cogitarent, si nostri primum

ISOC. DE PERMV. ORA. XV.

interiissent, neq; sibi relinquendam salutem sin stre-
nuam nauassent operam nostri, ignominia suas ciui-
tates succumbere, periculorum fieri consortes com-
puli sunt. Porro turbas in eo conflictu factas, uoci-
ferationes, nauticas adhortationes (quæ quidē omnia
bus classe pugnantibus communia sunt) non uideo
cur me dicentem immorari diutius oporteat. Quæ
uero pecuniaria sunt & imperio digna, adeoq; ma-
nifesta ex prædictis non mea interest referre. Adco
enim ciuitas nostra præstitit ceteris, quando integra
stabat, ut uastata quoque ac sedibus suis expulsa, plu-
res conijceret vires in periculum, quod tum su-
per Græcia erat, quàm uniuerſi reliqui nauali bello
præliantes. Nemo uero tam iniquo erga nos animo
est, qui non fateatur nauali dimicatione, nos superio-
res uictoriam obtinuisse, atque eiusdem urbem no-
stram fuisse causam. Porro imminenti aduersum
Barbaros expeditione, quosnam principatum habe-
re deceat? num qui priori bello comprobati sunt, &
qui se penumero haud parum infortunij priuatim su-
stinuerunt, publicis uero certaminibus præmia re-
portarunt meritorum? Nonne qui suam pro alio-
rum salute reliquerunt? quicq; iam olim plurima op-
pida habitabilia fecere, rursumq; maximis ea calamita-
tibus eripueret? Qui ergo non grauia patiamur,
si maxima ex parte maioram fuerimus consortes ho-

IOAN. LON. INTERP. 229

norisq; minus tamen adiudicetur nobis: quicq; tum
omnibus anteferebamur, nunc alios sequi compella-
mur. *ἔως τὸν δὲ τὰ τοῦ πόντου ὕψος.* Quam in-
re igitur urbi uestre principatus atq; imperium de-
beatur, facile est ex dictis cognoscere. Perpendite
nunc apud uosmetipsos, si uerbis uel orationibus cor-
rumpere uidear adulescentes, nec potius ad uirtu-
tem adhortari atq; pericula pro urbe subeunda a-
deoq; republica & si merito poenam uel accusatio-
nem propterea, & non maximam reportare grati-
am à uobis debeam, qui adeo celebraui & urbem et
maiores nostros, periculaq; illis temporibus facta,
ut qui antea ea de re scripserint, omnes orationes su-
as obliterarint, pudefacti nimirum menscriptis, et
qui nunc potentes esse uidentur, nihil de iisdem di-
cere audeant, uerum de suis potius uiribus conque-
rantur. Attamen dum se hæc ita habeant, uidebun-
tur quidam ex ijs qui nihil neq; inuenire, neq; dicere
numero dignum possunt, sed increpare duntaxat,
effascinareq; ab alijs non citra ingentem elaborata
curam, qui cum gratia hæc dicta esse fatebun-
tur. (Neque hoc enim affirmare inuidebunt.) Multo
quidem comodiore tamen esse ac præstantiores ora-
tiones, quæ nostrorum temporum uitia notet, quæ res
olim gestas prædicent: quæ item de rebus agendis con-
siliū dent, quæ apud ueteres facta cōmemorent.

Irenici ar
gumētū.

ISOC. DE PERM. ORA. XV.

Vt igitur neque hæc dicendi illis fiat locus, omīssis
quæ prioribus à me recitatis suffragari poterant, con-
nabor partem alterius orationis tantam quantam pri-
or erat enarrare uobis. In qua horum omnium præ-
cipuam mihi curam fuisse atq; diligentiam perspicu-
um fiet. Atque in ea primum dixi de Pace cū Chijs,
Rhodijs, & Byzantijs incunda. Vbi demonstraro,
conferre urbi dissoluere bellum, accuso potestatem
dominatumue inter Græcos uigentem: imperiū quo-
que maris, nihil illud planè diffirre, cum actionibus
tum afflictionibus à Monarchia tyrannidēue pro-
uenientibus. Reuoco autem ad memoriam, quæ per
ipsum contigerunt urbi, Lacedæmonijsq; & alijs o-
mnibus. De his itaq; disputans, Græciq; calamita-
tes lugens & urbem commonefaciens, quod non o-
porteat eam rerum suarum negligentem esse, ad ius-
ticiam tandem hortor, peccantesq; terreo, ac de fu-
turo consulto: apprehenso itaq; illic exordio ubi de
rebus hisce dissero, & hanc illis partem recita.

EX ORATIONE DE PACE.

Nec uos par i datis suffragijs tantummodo, &
hoc abire conuentu censeo, cæterum inito quoq; con-
silio, quānam ratione ea potiamur, ne more nostrorū
modico temporis intervallo, relicta pace, ad fristi-
mas turbas transferamur, nec moram, sed liberationē
pos

IOAN. LONI. INTER. 229

potius quandam à presentibus malis reperiamus.
Quorum omnium nihil antea fieri potest, quā per
suadeamini tranquillitatem & pacem maiori com-
moditati, maiori item lucro esse, quā in multis te-
mere uersari rebus, hoc est, bello, iusticiam, quā
iniuriam, propriarum deniq; rerum curam præsta-
re alienarū cupiditati. De quibus nemo unquam rhe-
torum dicere uobis ausus est. Ego uero plures in eā
sententiam posthac orationes habiturus sum. Ani-
maduerto enim non in nostris, quibus nunc incumbi-
mus, actionibus, sed in ijs quæ commemoro, felici-
tatem recipub. nostræ consistere. Nam qui uestram in-
mutare mentem uelit, necesse est non tritam Orato-
rum uiam ingredi, uerum plurimas res attingere, p-
lixioraq; facere uerba, alia quidem ad memoriam re-
uocando, alia condemnando, alia prædicando, de
quibusdam etiam consilia capeffendo. Ægrè nanq;
ex his omnibus uos quispiam ad rectiorem animi sen-
tentiam reduxerit. Quandoquidem quod semel in
animo radices fixerit, difficulter inde auellitur. Mihi
sanè omnes illorum suusus desiderare uidentur, qd
utile est, alijsq; ampliores diuitias, nec nouisse tamē
quibus eò perueniatur rebus, sed alijs alias esse opi-
niones. Pars æquabiles ac quod deceat: coniectura-
re uolentes opiniones gerunt: pars ut in plurimum
ab utili deuiantes, id quod urbi quoq; contingit. Ar
E s bura

biramur quidem si mare multis trirēibus nauige-
mus, ciuitates praesidia dare, & consiliorum capa-
ces huc mittere cogamus, quippiam de cori peragere:
at longe certe ueritate fraudamur. Nam quae spera-
bamus, eorum nihil planē nobis euenit. Inimicitias
igitur inde nobis paramus & bella, sumptum ingen-
tem facimus, nec id immerito. Nam & antea huius
modi temerario ausu in extrema usq; discrimina con-
iecti sumus. Porro quum ciuitas nostra iuste ageret,
iniuriam passis succurreret, nec alienis inhiaret, sua
apte sponte nobis regnum & principatum tradide-
runt. Quae nunc nulla ratione admodum arrogan-
ter & temere iam inde à multo tempore despicimus.
Ad eodē enim quidam sunt cō insipientiae prolapsi, ut
reputarem iniuriam impropabilem quidem esse,
& conuicijs expositam, ceterum lucelli quotidie hu-
manis rebus quicquam adijcientem: iusticiam uero
praecelaram & probatam rem, uerum commodi exa-
ptem, quippe quae alios plus iuuat atq; suum à quo
possidetur herum: ignorantes quod neq; ad quae sit
neq; ad res gerendas, neq; omnino ad felicitatem
quicquam profit ulla uis, quantum cum uirius tam
eius species. Animi namq; bonis, quibus indigemus
commoda deicimus. Proinde qui suam floccipen-
dunt sententiam, seipsos fallunt, uilipendentes pari-
ter sapere rectius, agereq; melius ceteris. non

non demiretur cum qui putet pietatem & iusticiam
colentes, excentes ac in ea perseuerare permane-
re; uolentes, minus habituros malis, nec plus siue a
pud deos siue homines alijs laturos arbitrentur? Ego
uero ita persuasus sum, ut credam eos solos necessa-
rijs rebus abundare, alios uero exuberare ijs, per
quae non sint feliciores, alijsq; quibus nō secus quic-
quam licet. Conspicio sane eos quibus iniuria, alie
naq; praedari, summum adeoq; preciosissimum bonū
habetur, similia quaedam perpeti, inescatis feris, quae
primum non citra maximam uoluptatem illecebris
fruuntur, at paulo post extremis obruuntur malis:
Pie uero iusteq; uiuentes, omni tempore tutos esse,
uniuerso, ue uitae suae cursu suauiori spe imbui. Et
quanquam haec nō per omnia sic usuenire soleant,
hac tamen ratione frequentissime fieri. Est uero pru-
dentia insignium, quid nobis pfuturum prauidere
nequeamus, quod crebro prodesse obseruatur selige-
re. Omnium proh dolor indignissima patiuntur,
qui iusticiae studium rectius Deoq; gratius iniusticia
ducunt: Mijoriorem tamen huius cultores uitam ui-
uere censent, nequiciam & nihil non sceleris deli-
gentibus. Porro animus erat perinde ac facile est,
comendare uirtutē, sic et facile esse psuadere auscul-
tatoribus, uti ad eius sese exercitationē et actionem
accingāt. At uerborum ne in cassum haec nūc dicā: p̄diti
Optim

Similia

ISO. DE PERMV. ORA. XV.

enim sumus iam inde à multo tēpore à rhetoricis
qui nihil aliud quàm uerba dare nouerunt: qui adeo
populum adspernantur, ut siquādo producere co-
pias in aciem aduersus quosdam uoluerint, ipsi pec-
unia corrupti, dicere non uereantur maiores necessa-
rio imitandos, neq; ferendum nos risui & con-
temptui esse, neq; navigationem illis marinam permi-
tendam, qui praesidia nobis destinare nolunt, pende-
re uel uelut. Quocirca lubens rescuerim, qui uis-
um priscis patribus nostris nos similes fieri iube-
ant: num ijs qui bello Persico floruerunt, uel qui ante
bellum Decellicum urbem administrarunt. Nam si il-
lis nos pares uolunt, nihil aliud agunt, quàm quòd
rursum de seruitute nobis periclitari consulant. Sin
ijs qui ad Marathonam uicerunt, anteq; eam uigere pu-
gnam, quomodo non sunt oim impudentissimi, si qui-
tum rempub. gessere, praedicant: nos uero longe ab il-
lis diuersa facere stectunt, adeoq; ab ijs declinare, ut
quid mihi agendum planè dubitem. Num ueritatem
meo more proloquar, sepeliā me silentio, in uestri
odium incidere uerius? At enim libere de rebus di-
sputare mihi satius uidetur: etsi considerem uos in-
quire esse animo in uestri ipsorum obiurgatores, q̃
in eos qui domini insignis alicuius extiterint uobis
auctores. Enim uero pudeat me, si plus meam curare sa-
mam, meam existimationem, quàm publicam salu-
tatem

IOAN. LONI. INTER. 231

tem uidear. Hinc orationes reipub. solitudine ha-
bitas, si non suauissimas, tamen utilissimas eligere so-
leo. Principio uos cognoscere oportet, quòd corpo-
rum languoribus & morbis uariae omnisq; generis
curae à medicis reperiuntur: decumbentibus animis
& prauis cupiditatibus refertis, nihil aliud phar-
maci reliquum est, quàm oratio peccantes ausa cor-
ripere. Quàm uero ridiculum est uisiones & se-
ditiones medicorum sustinere, ut alijs quàm plurimis
laboribus liberemur: orationes uero reprobare, pri-
usquam clare cognoscamus, num talem uim habeant,
ut auditores iuuare queant. Ideo autem haec pra-
efatus sum, quòd de reliquis nihil cōtrahe breuiter ue,
sed remisse et fise omnino uerba facere decreuerim.
Quis enim aliunde adueniens, non dum unà nobiscū
corruptus, si protinus rebus uestris praeficiatur, nos
furere ac dissipare uos putarit? qui de maiorum qui-
dem nostrorum factis gloriamur, urbemq; ex tam ge-
stis rebus celebramus, ac nihil tamen illorum simile,
sed planè contrarium agimus. Siquidem illi p. Grae-
corum salute cum Barbaris committere perrexerūt:
at nos ex Asia sibi uictum quarentes, inde exuscita-
tes sup. Gracos adueximus. Et illi quidem li-
berantes Gracos ciuitates, illisq; opem ferentes, prin-
cipatum obtinuerunt, quòd digni iudicati sunt. Nos ue-
ro in seruitutem redigētes, diuersa longe ab ijs qua-
pares

ISO. DE PERMV. ORA. XV.

patres nostri peregere, facientes, acerbè ferimus, nō
si idem nobis cum illis obtigerit honos: qui tanto in-
feriores facti sumus, tum operibus, tum uerbis, pa-
tribus, qui tum uixere, quanto illi pro cōmuni Græ-
corum salute patriam suam relinquere ausi, pugna-
tes ac nauali conflictu concertantes, Barbaros fude-
runt: nos ne pro nostro sanè comodo pericula sub-
bire dignamur, sed omnium dominari quærimus:
militare nolumus, & bellum tamen aduersum om-
nes suscipimus, nec ad hoc nos præparamus ali-
quibus p̄gymnasmatis, cæterum homines quosdam
perditos, quosdam ultro accurrentes, alios ex alijs
sceleribus confluentes, quibus plus mercedulæ quis
quis soluerit, illius contra nos signa sequuntur: at
tamen sic eos diligimus, ut si uel in liberos aliquot
nostros peccarint, nolumus eos luere poenam: sin de
ipsum rapina, iniuria, auaricia uenturæ sint quea-
rimonia, tantum abest ut dolenter toleremus, ut in
deo letemur potius, si quia huiusmodi designarint
quippiam, in eorum aliquis propterea accusationem
descendat. Eo demum stulicia peruenimus, ut quo-
tidiano propemodum uictu destitu. iuideamur. Per-
regrinos hospites alere conati sumus. & ipsos con-
fœderatos nobis depopulamur, tributa colligimus,
ut communibus omnium hostibus stipendium nume-
remus. Tanto uero peiores sumus maioribus, nō mō
ijs

IOAN. LONI. INTER. 133

ijs qui chari, sed & qui sunt odio habiti, quantum il-
li uiq; si copias armare contra quosdam statuissent,
referat & auro & argento tamen pro
ijs quæ sibi cordierant, sua corpora malis obiectare
putabant oper. ere. At nos simulatq; ad tantam reda-
cti penuriam, ac tot simus multitudine, instar ma-
gni regis conducticijs exercitibus utimur. Ac tum
sanè si triremes adornarent exteræ, & seruos remi-
gio destinabant, ciues autem armatos foras in aciem
collocabant: nunc exteris armatis utimur, ciues age-
re remiges compellimus. Quare ubi ad hostilem ter-
ram peruenierint, illi Græcorum dominatu digni iu-
dicati, ciues nimirum remo instructi è nui egredi-
untur. Qui uero tali ingenio sunt, quales ante re-
censui paulò, armis ceriè muniti incedunt. Quod
si rempublicam nostram quis administrari rectius
obseruaret, nōne maiorem de alijs confidentiam
habebit? At nōne propter hæc ipsa potissimū excā-
desce, quod indigenæ esse gloriemur, quodq; urbs
nostra præ alijs sit condita, & habitata, Insuper
quum decreet nos omnibus exemplar esse, rectè &
ordinatæ reipublicæ gerendæ, peius & turbulen-
tius rempublicam nostram administramus, quam
qui nuper ciuitates incolere sunt orsi. Et interim ta-
men graues, autoritatis pleni, Sapimus patruos:
multa nobis tribuimus, cęp alijs meliores simus.

Facit

Adagium

ISOC. DE PERMV. ORA. XV.

Malæ ad-
ministra-
tæ reipub-
licæ argu-
menta.

Facilius tamen expetentibus, hanc claritudinem no-
stram impertierimus, quàm Triballi uel Leucani su-
am obscuritatem, adeoq; generis ignobilitatem. Iam
ut plurimas condimus leges, sic parum à nobis eue-
rantur. Vnum huius rei exemplum ubi audiueritis
de reliquis ipsi iudicium feretis uestrum. Quum in
extremo supplicio cautum sit, ne quis forum iudici-
ale munerib; corrūpat: qui hoc aptissime faciūt, eos
belli duces creamus, et qui plurimos uiciare donis
potest, illū maximis rebus atq; negocijs præficimus.
Circa administrationē reip; studiosos, æque atq; toti-
us urbis salutem, negligimus. Compertumq; habē-
tes, tranquillitate et securitate suis auctibus cresce-
re persisterēq; populi principum, bellis uero iam
secundo dissolutum, erga pacem desiderantes nos
pinde gerimus, quasi tyrānidis formam (qua in pan-
corum manu summa rerum foret) affectent: at qui
nascituri belli sementem iaciunt, eiusq; consultores
existunt, ceu populares regni fautores, ac beneuol-
os eidem re putamus. Verborum uero et rerum pe-
ritissimi cū simus, adeo nulla ratio, nullus est apud
nos delectus et respectus, ut de iisdem ne uno quā-
dam die eadem sentiamus: uerum quæ antea quā-
ad conueniunt ascenderemus, accusabamus, ea ubi
conuenimus, probamus et eligimus: post moræ pau-
lulum, quæ sic hoc loci sancita sunt, abeuntes proa-
cuius

IOAN. LONI. INTER.

233

inus denuo notamus, et reprehendimus. Itaq; sapi-
entissimi omnium Græcorum uisi, huiusmodi à con-
silijs adiungimus nobis, quos nemo est, qui non de-
spexerit. Tantum uero à maiorib; nostris distamus,
quantum illi quidem eosdem et urbis rectores con-
stituebant, et belli duces eligebant, eum, qui in fre-
quenti senatu optima consulere possit, et apud sese
optima suasurum rati. At nos longe ab ijs diuersum
comitimus. Nam quibus in maximis causis consul-
toribus utimur, eos exercitui præficere non digna-
mur, ceu ignaros et imprudentes planè. Quibus
nemo de priuatis rebus neq; publicis consilia commu-
nicarit, hos imperatores, ueluti delegata illis omni-
um nostri autoritate emitimus, quasi uero illic sapi-
entiores futuros ac facilius consulturos tum de Græ-
cis tum ciuilibus rebus, quàm de hic sibi propositis
speremus. Nec aduersum hæc omnes dico, cæterum
contra illos duntaxat, qui sese reos eorum que dicun-
tur norunt. Quod si omnes defectus atq; commissi
in rebus explorare moliar, quod reliquum est diei
mibi non satisfuerit. Qui ergo à presentibus malis
liberabimur? qui crexerimus ac in meliorem redige-
rimus statum res urbicas? Primum si cessarimus è
populi commodo esse putare tales sycophantas: de-
sistamusq; honestos et bonos Oligarchiæ seu tyrā-
nidis, quàm sibi pauci usurpent, existimare stu-
diosos

ISO. DE PERMV. ORA. XV.

diosos, neutrum horum talem esse natura scientes. At in qua quilibet honorantur, eam constitui politiam malunt. Si igitur in hoc incumbatis, ut bonos & malos amplectamini, id quod olim uestrum erat, meliores populi ductores, oratores habituri estis, & alios repub. gerentes. Deinde si conemini bellicos uestros auxiliares, non praelijs neq; obsidionibus, sed beneficijs possidere, talibus enim amicitiam comparare decet: inimicitias uero ex ijs, quae nunc agimus. Postremo si nihil prius, nihil antiquius duxeritis post religionem adeoq; diuinum cultum, quam Graecis grati esse: in hunc enim adfectis modum sit apte sponte dominatum & principatum tradunt. Proinde si in commemoratis persisteritis, talesq; uos ipsos exhibueritis, bellicosos nimirum exercitatione & apparatu, pacis uero amantes in eo quod nihil prae iustum agatis, non hanc modo urbem redetis felicem, sed alios Graecos plane omnes. Nulla enim ciuitatum audebit peccare quicquam, sed enim cunctabuntur, eruntq; quietissimae, ubi uiderint placide sedentem domusuae rempublicam nostram, ac iniuriam passis opitulari paratam. Attamen utrum fecerint, nostra belle commodeq; ciuitas habebit. Siue enim eminentioribus urbibus uideatur ab iniuria sibi temperare, nos tantorum bonorum causam habebimus. Sive iniuriam inferre moliamur, ad nos omnes

IOAN. LONI. INTER. 114

omnes qui sibi metuant, acerbaq; tolerant, confugiant supplices impendio futuri, oraturiq;, non solum principatum nobis dantes & offerentes suum, sed seipsos quoque ut ne indigeamus, quibus cum peccantes arceamus. Plerosq; enim prompte & alacriter nobiscum certantes habituri sumus. Nam qualis ciuitas, quis hominum, non particeps esse amicitiae ex animo desideret, nostraeq; confederatae in bellis societatis? ubi conspexerint eos & iustissimos, & maximam detinuisse potentiam, alios quoq; seruare tum uelle tum posse, ipsos nullius auxilio praesidioue indigos? Quantum uero necesse est augmentum expectare, quod nostrae urbi accedet ab alijs tanta praesenti beneuolentia? Quantas deniq; in urbem nostram diuitias influxuras sperandum tota per nos Graecia conseruata? quot laudibus euecturos, tot tantorumq; bonorum nos autores factos? Enim uero non possum propter senio confectam aetatem omnia uerbis complecti, quae cogitatione contemplor. Verumtamen pulchrum est, alijs iniurijs & uelocibus, eos qui prudentia resulserint primi, Graecorum libertati & saluti praepone, nec eorum adpellari corruptores: uirtute praeterca ceteros maiorum celebritatem recipere. Caput omnium, hoc mihi dicendum, ad quod omnia praedicta incumbant, & ad quod respicientes

ISO. DE PERMV. ORA. XV.

res atque negocia urbis probare oporteat. Necessum enim est si modo uelimus dissolvere calumnias, quibus iam nunc succumbimus, atque à bellis frustra susceptis, temerarijs adeo abstinere, possidere uero urbem nostram nullo non tempore principatum, odisse nos cuncta tyrannica imperia & potentias, reputantes quidnam inde calamitatis, quantum miserie prouenerit, æmulari uero imitariq; Lacedæmoniorum regnum. Illorum enim regibus iniuriæ inferre minus licet, quam uulgaribus cæteris, quin, tu uo beatiores uel tyrannides occupantibus quantum qui tales interimunt, maxima à simul rem publicam gerentibus dona recipiunt: pro istis uero non audentes in prælijs mori, maiore contumelia adficiantur, quam qui aciem linquant, aut scutare ijciant. Dignum igitur nos talem expetere dominatum, principatumue. Rebus porro huiusmodi adiacet, talem nos à Græcis honorem consequi, qualis illis à ciuibus defertur, ubi uiderint potentiam nostram non seruitutis, sed salutis fuisse causam. Cæterum quum pleraq; dum in idem argumentum hoc, uariisq; supersint, mihi sanè, ut finem dicendi faciam, sudet utrunq; cum orationis prolixitas, tum annorum meorum numerosior multitudo. Minores uero nati meq; ætatis flore robustiores hortabor, ijsq; abo in mandatis talia dicere, iuxtaque scribere.

IOAN. LONI. INTER. 235

re, quib. potentissimas urbes alijs negociis facessere, malaq; exhibere solitas, ad uirtutem, ad iusticiam ad moneant. Hinc sic fiet, ut in felici rerum totius Græciæ successu, philosophorum cauæ, literæ & studia longè sint melius habiaturæ ad secundiorum reddatæ statum.

Duas itaq; orationes animis uestris percepistis, iam & extertia pauca quædam recitare uolo, ut magis porro uobis perspicuum fiat, quod omnes orationes meæ & ad uirtutem & iusticiam simul tendant. Estq; recitanda iam nunc illa oratio, Nicoeli tum temporis Cypriorum regi consulens, qualem ei ciuibus ipsum dominari oporteat. Nec perinde atque nunc lectæ, conscripta est. Siquidem illarum huiusmodi meminere, quæ penitus ad institutum meum faciant, atque respondeant meæ causæ: hic uero diuersum quiddam traditur. Vbi itaq; assoluero atq; diduxero à priori oratione hanc ad Nicoclem scriptam, cum capitibus quibusdam factis, tene uer quæcunq; illic cōsulto commemorare conabor. Ob hanc autem causam eius ad Nicoclem orationis memini, quod putarem consilium eius ex adhortatione, maxime adiuturum esse me, moresq; meos celerim indicaturum, ppter eam ipsam occasionem & nunc ipsum uobis monstrare, uolui non uelui inter reliquas orationes meas omnium sit optima, uerum

G 3 quod

Oratio
ad Nico-
cleum Cy-
reniensem
gem argu-
mentum.

ISOC. DE PERMV. ORA. XV.

quod ex ea maxime perspicuum futurum sit, quanto
do tum priuatis tum publicis etiam ac principibus uia
ris conuersari consuerim. Videbor enim et ad prin-
cipem libere, et quae digna nostra ciuitate essent, dis-
seruisse, neque illius diuitias, neque uires curando, uerum
etiam subditis ipsis opere ferendo. Remp. enim ipsam
quam potui mansuetissimam institui: ubi si quae re-
gis interessent disputarem, ut populi sui curam ge-
reret, praecipiebam: sin alicubi ijs qui in Democra-
tia agebant, maxime adhortarer multitudinem ma-
gnificare. In exordio, igitur, ac uestibulo oratio-
nis illius inuehor in monarchias, quod oporteat prin-
cipes et Monarchas alijs prudentiores omnino esse:
at plerique interim peius sunt instituti plebeijs et pri-
uatis. De quibus ego praecipiens, Nicoclem ne tora
pescat adhortor, neque ceu sacram rem deoq; dica-
tam ab omni humano usu remotam acceperit, sic ani-
mo regnum negligat: ceterum ut posthabitis uolu-
ptatibus, aduertat mentem rebus negocijsq; suis. Co-
nor et hoc illi persuadere, quod oporteat cum aspe-
rum durumq; existimare, si uideat peiores meliorum
dominari, stolidiores uel prudentioribus imperare.
Quanto adfirmans uehementius aliorum ignoran-
tiam fuerit detestatus, tanto suam exerceat magis me-
tem. Porro multis praesentibus mihi argumentis et
uerbis, haereo animi, quoniam ea pacto disponam.

Videor

IOAN. LONI. INTER. 236

Videtur. n. mihi quodlibet per sese eorum quae nunc co-
gito dictum, aequabile utique uideri. Quae si omnia
dicuntur, et mihi et auscultatoribus non parum
ob sui prolixitatem attulerint molestiae, id quod iam
diu in praedictis timui, ne tale quippiam, quod mul-
ta forent, accideret. Adeo uero nos in dicendo insa-
turabiles gerimus, ut commendemus quidem deco-
rum et auream mediocritatem, nihil ipsa praestan-
tius adserentes. At ubi nos quicquam dicendum resta-
re obseruamus, medio nihil animaduerso, subinde
aliquid adiungentes accumulantesq; ad extremam
nos ipsos modi transgressionem conijcimus. Quod
etiamsi dicam atq; cognoscam, uolo tamen pauca quae-
dam ad uos differere. Nam male me habet, quod sy-
cophantiam honesto seuerioriql; literarum et uirtu-
tum studio praeferrere uideam, et hanc quidem accu-
sare, illam condemnari. Quod quisnam ueterum a-
pud uos praeferrim, qui alios sapientia praecellit et
uenturum expectasset? Apud maiores uero nostros
aliter res gerebatur. Eos qui Sophistae dicendiq; ma-
gistri uocabantur, demirabantur, studiosos et fami-
liares eorum emulabantur: Sycophantas uero et impo-
stores multorum esse malorum autores putabant, quod
uel inde liqui. id et necessario euincitur. Solonem
enim qui primus inter ciues hanc agnominationem

G 4 adeptus

ISOC. DE PERMV. ORA. XV.

adeptus est, uoluerunt esse praefectum urbi: de syco-
phantis autem, asperiores, quam de alijs malefactoribus
leges ferebant, maximorum enim delictorum
uno loco fori iudicialis iudicia faciunt, aduersum
hos autem dicas apud legislatores scribunt, coram
senatu deferunt, populo odiosos reddunt eorum
scelera declarando. Nam hac techna circumse-
ptos omnem excedere maliciam rebantur. Alios. n.
conari, ut si fraudem fecerint, lateant: hos uero
in omnibus ostendere crudelitatem suam, & odium
quod in mortalium genus habent & inuidentiam.
Et illi quidem hunc ad modum de illis sententiam fe-
rebant. Vos adeo ne puniatis illos, uobis abstinetis,
ut illis aliorum sustineatis accusatores, eisq; pro le-
gislatoribus utamini. Atqui decebat illos maiore nunc
uobis odio esse, quam illo temporis. Tunc enim pra-
conijs duntaxat, urbicisq; rebus rempublicam geren-
tibus una nocumento erant: iam uero auctiore red-
dita urbe, acceptoq; regno, quo patres nostri potiebantur,
plus a quo confidentes utilitate, honestis & bonis
ciuibus, qui urbem ampliorem reddiderant, inuide-
runt propter potentiam: scelestos uero homines, temeritate
reptos desiderauerunt, audacia et inuidia se satis fore
idoneos rati, ut Democratiā conseruaret: ob mali-
ciam aut eorum quibus primum imbuti fuere, non admo-
dum sapientes futuros, neq; alias desideraturos politas.

EX

IOAN. LON. INTERP. 237

Ex hac iam permutatione quid non grauium, imo
maximorum etiam non reipubl. malorum obuenerit,
quae huiusmodi natura ingenioque praedit, & dicen-
tes & agentes perfecerunt: qui celeberrimis ciuium,
urbi boni quiddam exhibere maxime ualentibus, ty-
rannidis affectionem, adeoque Laconum imitatio-
nem, uel ad eos defectionem non antea obijcere ces-
sarunt, donec similes eos fieri compulserint, accusa-
tionibus & quaestionibus, quas de ipsis instituerint.
Belliscedere nobis iunctos uastantes calumniantesque,
optimos quosq; e suis facultatibus eicientes, sic
adfecti sunt, uti nostram abigrent, Lacedaemonio-
rumq; amicitiam & societatem amarent: unde ad ar-
ma conuersi, plerosq; nostrorum ciuium tum bello
desideratos, tum ab hostibus captos uidimus, tum ad
rerum necessarium penuriam redactos, Democrati-
am praeterea bis dissolutam, muros patriae nostrae di-
rutos: quodq; omnium auditu indignissimum & ma-
ximum, totam urbem desertiuitute periclitantem, ar-
cemq; ab hostibus habitatam. At enim sentio, licet i-
ra extra memetipsum raptus sim, quam nos defice-
re, meq; incidisse in temporum nostrorum querimo-
nias, & accusationes. Praetrita igitur multitudine
calamitatum, nobis per istos partarum, remotiq; tur-
ba, quae de hisce dicenda, ubi pauca quaedam ad me-
moriam reuocaro, finiam orationem hanc. Proinde

G 5 alios,

Parcimia

ISOC. DE PERMV. ORA. XV.

alios, de quorum salute agitur, ubi ad finem defensionis suae uentum erit, inde supplicare, precariq; liberos & amicos producere uideo. At ego nihil horum decere nos qui tales sumus puto. In iudicio & sententia porro de his rebus ferenda, pudeat me, si per aliud quid seruer, atque orationes à me tum praeditas tum scriptas. Noui enim me eisdem tam sancte, tamq; iuste usum, cum circa urbem, tum maiores atque maxime deos. Quare si quid humanarum illis rerum cura est, neq; ea quae mihi nunc eueniunt, ipsos latere puto. Propterea nihil metuo, quidnam à uobis mihi sit futurum: sed confido potius, inq; multam spem ueni, tum mihi uitae meae ueteram finem, quando uobis proderit: inde facta coniectura, quod exacto tempore sic uixcrim hunc adusque diem, ut decuit pios Deiq; amantis homines. Quum igitur sim eius sententiae, ut putem, quod uobis uisum erit mihi obuenturum, & recte & commode: ut cuiuslibet uestrum animo sederit uolueritq;, eo perficiat sententiam suam modo, adijciatq; calculum.

ORATIONIS DE PERMV TATIONE
FINIS.

IN ORATIONEM DE IVGO
ARGVMENTVM.

Oratio de Iugo, nomen habet ab accusatio
ne Tis

IOAN. LON. INTERP. 238

ne Tisia, qua per Alcibiadem se iugo equorum fraudatum calumniabatur. & ideo à filio in iudiciu uocato, poenam & multam exigebat. Filius ergo cum hac, tum alias calumnias quibus Tisias patrem iuui Alcibiadem grauabat: hac oratione reuellit.

ISOCRATIS DE IV
GO ORATIO XVII.

UT IGITUR Patri meo iugum equorum, nihil defraudato Tisia, fuerit, uerum ab Arguorum ciuitate compararit, cum legatos inde uenientes, tum alios qui ipsi uiderunt, audistis dicere testimonium. Eum uero ad modum omnes calumniari solent: Nam dicas pro priuatis delictis nanciscuntur, accusationes item pro urbis rebus instituunt, nec plurimo non tempore aduersus patrem meum calumniam machinari perseuerant, aut de quibus inter sese conspirarunt, docere non cessant, ut in quibus uos ab illo iniuriam perpeffos dicant, horum ipsi poenam à me accipere dignum iudicent. At nihil ego priuatis certaminibus publicas conuenire causas arbitror. Quia uero Tisias saepenumero mihi fugam patris non citra contumeliam obijcit, superque nostris quam suis rebus uigilantior est, nec cessum est ideo me ab eo criminis obiectu expurgari. Erubescerem enim, si cui ciuium patris mei glori

ISOC. DE IVGO. ORA. XVI.

gloriam minus curare uiderer. atq; me ipsius pericula Breuib; me apud seniores profecto uerbis excusata iri satis foret, quando uidem omnes norūt, per huiusmodi uiros felicissimum reipub. statum dissolutum esse, huncq; ex urbe excidisse. at iuniorum causa, qui post hæc negocia nati sunt, quiq; calamitantes crebrius audiuerunt, longius repetitione facta, docere ordiar. Nam qui primam dolum nexuere populo, quadringentos constituendo, postquā accersitus pater meus noluerit esse cum ipsis, uidentes ipsum constanti ad res gerendas animo, ac fida in populum affectum mente, non posse fieri aut mabant, ut quicquam constitutarum rerum efficeretur, nisi ille ē medio antea tolleretur. Exploratum ergo habentes, ciuitatem primum diuini cultus gratia maxime succensere: nimirum si quis in deorum arcana peccet: deinde, si qui quam populum audeat perdere: utranq; eam connectentes causam ad Senatum deferrebant, adfirmantes quod pater meus ob nouas res societatem sibi ex amicitiam conciliet, cumq; alijs in Polytonis aedibus cœnatus sit, ubi suis se obstrinxerit sacramentis. Excitata itaq; propter magnitudinem accusationum urbe, celeriter facto concilio, tã aperte istos demonstrauit mendaces pater, ut de accusatoribus libenter populus quidem supplicium sumpserit, patrem uero ad Siciliam exercitus ducens

IOAN. LON. INTERP. / 239

eum legerit. Post hæc enauigauit, ceu iam à calamia liberatus: illi Senatum interim constituentes, ac rhctores iuxta subordinantes, redintegrarunt negotium, ac denunciatores inromittebant. Ecquid opus multis? Non enim antea à suo instituto destiterat, quàm patrem ab exercitu accersuerunt, amicorumq; eius alios occiderunt, alios ex urbe eiecerunt. Qui quum hostium suorum uim experiret, necessariorumq; suorum calamitates, dura se patratum, quod præsentē quidem ipsum nō iudicarent, sed absentem condemnarent, neq; sic ad hostes descere in animum suum induxit. Tanta uero prudentia insignitus erat, ut ne exul quidem, quicquam aduersus patriam delinqueret, ut ubi Argos uenisset, quictus fuerit. At illi o sunt iniuriæ prolapsi, ut persuaderent uobis, ut ex uniuersa illum Græcia cijceretis proscribereisq; ac legatos quicquid ab Argiuis postularent mitteretis. Dubius itaq; animi, ut nam se præsentibus malis accommodet, à quibus undique coarctatus erat, ac nulla ipsi alia salute apparenite, tandem ad Lacedæmonios fugere compulsus est, atq; hæc quidem ita facta sunt. Ergo qui tam inique ac præter omnē legem ex urbe nostra eiectus est, eum ceu nefanda commiserit, in iudicium uocant, calumniariq; contendunt, ceu Decelean mutauerit, ac insulas deficere à nobis fecerit, hostiūq; furis

ISOC. DE IVGO, ORA. XVI.

fuerit præceptor, ac nonnunquam fingunt sese despi-
cere illum, ut qui nihil ab alijs differat. Iam uero
omnium quæ facta sunt, illum autorem esse affir-
mant, ac ab eo quidem Lacedæmonios discere aut,
quo sit belligerandum modo, quum tamen et alios
artem illi docere queant. Atqui si mihi satis tempo-
ris foret reliquum, facile ipsum demonstrauim quæ-
dam iuste peregrisse partim, de quibusdam uero præ-
ter ius et fas illi dici diem. Omnium autem grauis-
simum fuerit, si quum pater post fugam accepit
donum, ego propter illius fugam damnum accipi-
am. Arbitror autem ipsum apud uos plurimam ue-
niam consequi: nam dum à Triginta uirum parti-
bus moueretis pedem, in eodem cum illo hæretis
malo: unde in animo uos cogitare decet, ut qui libe-
tum uestrum adfectus fuerit, quid mentis habuerit,
quidq; non periculi sustinuerit, ut cessarit migran-
do, redieritq; in patriam, castigaritq; eos qui cum eo
iecerant. Quam porro urbium, aut quem amicum
aut hospitem non accessistis, precaturi ut ad patriam
uos reducerent? A quo uero temperastis uobis? Non-
ne Piræa comprehendistis? nonne frumentum in ea
regione perdidistis? nonne terræ limites transposui-
stis? nonne suburbia incendistis? ac tandem moen-
bus patriæ admouistis manus? Hæc q; tam faciendæ
ualde oportere putabatis, ut quieti deditis fugæ ue-
stra

IOAN. LON. INTERP. 240

stræ confortibus plus indignaremini, atq; ipsarum
nobis calamitatum autoribus. Proinde non decet
uos arguere eos, qui eandem uobiscum res adfectat:
neq; malos autumare uiros, quotquot profugi redire
ad patriam quæsiuerunt, sed multo magis eos quæ
manentes, fugæ, exilioq; digna admiserunt: neq; inde
orsos iudicare, qualisnam ciuis erat pater, quando
nihil cum republica illi commune esse potuit: ueris
ab eo tempore considerandum, qualem se gesserit er-
ga multitudinem priusquam fugeret, quod uidelicet
ducentis sibi adiunctis armatis amplissimas in Pelo-
ponneso ciuitates à Lacedæmonijs deficere coege-
rit, uestros eos auxiliares fecerit, in quanta etiam
illos mala detruserit, quomodo in Sicilia Imperator
belli fuerit. Ob ea insignia uero facta, illi uos grati-
as referre conuenit. Quæ uero calamitose transa-
cta sunt eorum autores eos qui ipsum eiecerunt, iu-
re putaueritis. Recordamini apud uosmetipsos, q; ex-
hibuerit multa ciuitati à reditu beneficia. Præterea
ut illum rebus ipsius antea integris suscepistis, disso-
luto enim populo, seditione agitatæ ciuibz, disiden-
tiis belli ducibus, contra hic constitutos magistra-
tus, eò uero insanie utrisq; progressis, ut neutra u-
trinq; salutis spes residua esset, alij qdæ eos q; rep. ge-
rebant magis q; Lacedæmonios hostes putabant: alij
Decelicos accersibant, salus esse putantes hostibus
patriam

ISOC. DE IVGO. ORA. XVI.

patriam tradere, quàm pro urbe dimicantibus rei-
pub. administrationem impertire. Tali ergo senten-
tia cuius imbutis, hostibusq; cum terram tum ma-
re obtinentibus, tum nobis pecunia destitutis, illis re-
ge suppeditante sumptum: præterea nonaginta na-
uib; e Phœnicia Aspendum uenientibus, quæ pa-
ratæ erant ad opem Lacedæmonijs ferendam, tantis
calamitatibus tantisq; malis infixæ urbe, accersenti-
bus ipsum belli ducibus: non propterea cristas ere-
xit ob præsentem secundiorum fortunam, neq; de si-
bi exhibitis conquestus est, neq; de futuris in iust con-
silium, sed protinus maluit cum urbe nostra uel quid
uis sustinere incommodi, quàm cum Lacedæmonijs
fortunatus esse: tumq; cunctis planum fecit, quod nō
uobiscum, sed cum eiiciētib; eum gesserit bellum,
quodq; redire in patriam, nequaquam uero perdere
prælio desiderarit. Apud uos itaq; constitutus, ubi
uestrum ante conspectum peruenisset, sua sit Tisā-
phernæ, ne pecunias exhiberet Lacedæmonijs: sed a-
uit socios, qui à uobis defecerant: suis ē facultatibus
stipendium militibus numerauit, populo reipub. ad
ministrationem reddidit, ciues reconciliauit, naues
Phœnicum auertit. Deinde ut omnia percurrā o-
biter, quot ille triremes cepit? quoties pugnando ui-
ctor euasit? ciuitates Martia uirtute occupauit? aut
oratione persuadens amiciciæ uestre legibus astrin-
xit?

IOAN. LON. INTERP. 241

xit? longum sanè hoc ipsum dictu foret. Deinde
quum plurima per id temporis urbi nostre mala cœ-
nissent, nunquam tamen, patre meo duce, trophæi
aduersum uos hostes erexere. Porro de ijs quæ mi-
litæ gesta sunt, plura sciens omitto: eam uero ob
causam de istis haud exacte disserui, quod ferè o-
mnes uos recenti memoria tenetis ea sic acta. Non
parum præterea conuiciorum in reliquam patriam
mei uitam satis impudenter et temere iactant, nec
erubescunt tali lingue suæ petulantia notare fato suo
perfunctum, quæ timuerunt uiuentis famam ledere:
eog; incogitantæ, an dementiæ dicam, peruenērūt,
ut et uobis et alijs gratum futurum putent, si in i-
psam quàm possint esse maledicentissimi: tanquam
non omnibus compertum sit, pessimis hominum, nō
solum circa optimos quosq; uiros, cæterum et ipsos
deos contumeliæ obnoxia proferre uerba. Fortasse
igitur inconsiderate fecero, si omnia eorum dicta cu-
rem. Attamen non minimo desiderio tangor de pa-
tris mei studijs coram uobis dicere, paucis quibus-
dam repetitis, reuocatisq; ad memoriam maioribus,
ut cognoscatis, quod à maioribus etiam nobis opti-
mæ res pulcherrimæq; patrocinentur ciuium.

Pater itaque, quantum ad suum parentem atti-
net, ab Eupatridis genus duxit, quorum nobilitas
et ex ipso cognomine facile est cognoscere: quan-
tum

H tum

Alcibi-
dis genus

ISOC. DE IVGO, ORA. XVI.

tum ad matrem, ab Alcmaeonidis, qui diuitiarum in-
gens post se reliquere indicium. Equorum enim iu-
go primus in Olympijs uicit Alcmaeon. Quanta ue-
ro beneuolentia in multitudinem propensi fuerint,
in tyrannicis euidenter demonstrarunt. Nam etsi
cognati essent Pisistrati, qui priusquam in regem
suspectus esset, prae reliquis ciuibus perquam illo fa-
miliariuer uterentur, noluerunt tamen eius esse tyra-
nidis consortes. Verum satius esse patriam fugere
potius autumarunt, quam ciues seruituti deuinctos
conspicere. Oritur itaq; seditione ad quadraginta an-
nos, adeo fure odio ciues tyrannis, ut quando illo-
rum obtinerent bona, non solum aedes illarum demo-
lirentur, diruerentq; sed et sepulchra effoderent.
A transfugis autem sic est illis fides facta, ut omni il-
lo tempore duces populi permanserint. Tandem
Alcibiades et Clisthenes, hic a patre sane, ille a ma-
tre proauus genitoris mei, exercitui praefecti, a fuga
populum reducere: tyrannos eiecerunt, ac illam
reipublicae formam, in qua summa rerum penes po-
pulum esset, constituerunt. Vnde ciues in fortitudi-
ne sic sunt instituti, ut Barbaros, qui in uniuersa
Graeciam irrumpebant, soli pugnando uincerent.
Iusticiae uero nomine tantam sunt adepti gloriam, ut
sua sponte ipsi Graeci maris imperium irade-
rent. Ciuitatem dein tum robore tum apparatu
alio

IOAN. LON. INTERP. 242

alio ita reddidere augustam, ut ij qui eam Graeciae
esse urbem dicant, ac talibus uti excessibus consueue-
runt, uerum uideantur adfirmare. Amiciciam igitur
erga populum adeo antiquam et genuinam, ma-
ximisq; beneficijs partam, a maioribus accepit. Hic
uero relictus est orphanus, nam pater eius Chero-
neae cum hostibus committens, occubuit: tutorem ha-
buit Periclem, quem nemo non modestissimum, ius-
tissimum, sapientissimamq; fuisse ciuium fatebitur.
Arbitror et non minimam bonorum esse partem, a
talibus prognatum, talibus moribus deinde curari,
educari, instituiq;. Probatus autem non inferior ul-
lo praedictorum factus est: neq; segniter ipse uitam
transigere quaesuit, uerum ob maiorum suorum uir-
tutes grauis esse potius et honorari. Protinus tanta
inclaruit sapientia, ut putarit operae pretium esse, p-
se se non per illorum praecleara opera celebris reddi.
Ac primum quidem quando Phormio eduxit ad-
uersum Thraces mille Atheniensium armis cinctos,
optimis selectis, cumq; illis stipendia facies, talis e-
rat in periculis, ut mereretur coronam, panopliam
que recipere a duce exercitus. Porro quid o-
portet facere existimare maximis praconijs dignum
Nonne cum optimis ciuitatis uestrae militantes
praemijs dignum iudicari: aduersum excellentissi-
mos uero Graecorum dimicantem, in cunctis
H a ipsum

ISOC. DE IVGO. ORA. XVI.

ipsum malis eximium uideri? Hæc igitur iuuen-
dum adsecutus est, alia uero ingrauescente iam æta-
te peregit. Postea mare nostram duxit: quam ipsum
uirtutum etiam suarum premium accipere autumo.
Siquidem pater eius Hipponicus, opulenti inter
Græcos primus erat, genere, nullo ciuium inferior,
maxime honoratus, præcipuæq; autoritatis suo tem-
pore habitus: qui non minima dote filiam suam elo-
cans, omnibus eas sibi nuptias optanti us, petenti-
bus uero primis, patrem meum è cunctis electum ge-
nerum sibi affectauit. Circa ea tempora uidens quin-
quennale ludorum celebritatem Olympiorum ab
omnibus diligens, cunctis admirationi esse, Græcosque
tum ostendere solere diuitias, robur et eruditionem,
athletasq; inde reddi gloriosos, ciuitates per uictoria-
res suos inclitas fieri: ad hæc, functiones quæ illie
essent pro priuatis, ad ciues pertinere: eas uero quæ
celebrem illum conuentum concernerent, uniuersæ
Græciæ esse. Quæ secum ille recordatus, nulli indu-
stria, ingenio, uel corporis fortitudine cessit, ac gym-
nasticis relictis ludis, quod athletas aliquot nouisset
ex humili stirpe natos, modicas habitare ciuitates,
iuxtaq; educatos uiliter, equos alere conatus, quod
omnium operum est felicissimum, quod nemo malus
facile inuietur, non solum secum conferentes manus,
uerum etiam eos qui olim uictoria clari fuere excelsè
lud.

IOAN. LON. INTERP. 243

luit. Iuga namq; tot numero apposuit, quot & quan-
tis ne urbium quidem clarissime certarunt: uirtute
talia, ut primus, secundus & tertius fieret. Præter
hæc tum in sacrificijs tum alijs circa sacra sumpti-
bus, adeò liberaliter & magnifice se gerebat, ut alio-
rum publica bona illius priuatis minora uideren-
tur. Disipauit porro spectaculum, potiorum et-
nim felicitates, exiguis suæ gloriæ respectu fecit,
celebres suo tempore uictores compefcuit, educa-
turisq; equos reliquit, quo se excederent nihil. De
sumptibus autem quos illic fecit, gymnasiarum tri-
remiūq; præfecturis, uerecundia, ne dicā, me tenet.
Alios. n. in tantū superauit, ut publica munia par-
tius & minoris expedientes, ex illius sese liberalita-
te prædicent. Ac si quis gratiam repositat pro officijs
à tenuioribus illis exhibitis liberalitatis & magnifi-
centiæ patris mei meminisse uideatur. Erga remp. ue-
ro, neq; hoc prætercundum est, quemadmodū eius
fuerit ille studiosissimus, ac tanto gratissimis reip. ca-
rior erat, quanto alij inter sese reperirentur seditioni-
nis autores, ille uero nostræ salutis causa malum su-
stinuisse: non enim abductus ab Oligarchia tyranni-
dæ, sed eò accersitus, popularis tamen erat. Quæ
sepenumero illi cōtingeret, non solū cū paucis alijs
potri sceptris, sed illis etiam ipsis plura possidere re-
ruit, males à ciuitate potius iniuriā accipere, quam

ISOC. DE IVGO, ORA. XVI.

reip. administrationem proderet. Atq; has patris mei
uirtutes, donec in reip. forma, quæ est penes populum,
unanimes eratis, nemo uobis dicendo persuasisset.
Iam facti motus & seditiones aperte uobis demon-
strarunt, qui uel populi regnum, uel paucorum
regnum idem, uel qui neutrum adfectent, aut utriusq;
participes esse petant. In quibus motibus bis ex hosti-
bus nostris excidit. Ac primum quidem ubi hunc ce-
lerissime è medio tulcrunt, populum dissoluerunt. Po-
stremo non pretermiserunt, uos in seruitutem redi-
gere, sed primi ciuium eius ut cõdemnarunt fugam.
Ad eò maximis ciuias patris mei bonis usa est: at illa
de calamitatibus urbis communicauit. Pleriq; ciuium
in eum ægre adfecti erant, ceu regnum adfectantem,
non ex operibus eius hoc conspicientes, sed illam ef-
ferrem ab omnibus prædicatam arbitantes, quam il-
le sanè maxime queat perficere. Quare & merito
illi maiores gratias haberetis, quòd solus ciuium hanc
habere accusationem dignus erat: à reip. autem fun-
ctione æque atq; alij minime alienus esse debere in-
dicabatur. Porro propter multitudinem eorum quæ
de patre meo ut referantur, præstò sunt, hæc ita sa-
piens, cuius in præsentia decorum sit meminisse, qualia
ne ipsorum prætermisisset. Nam semper mihi maius
esse uidetur, quod nondum in medium prolata sunt
est, ijs quæ iam nunc ad uos dicta sunt. Quandoqui-
dem &

IOAN. LON. INTERP. 244

dem & hoc nemini non manifestum arbitror illum
necessario esse beneuolentissimam urbis fortunis, cui
plurima pars cum malorum tum bonorum adsit. Il-
lo igitur in felici statu existente urbe, quis beator, q̃s
ciuium admirabilior erat? Infortunio succumbente,
quis maiori spe, quis uberioribus facultatibus, glo-
riæq; pulchriore uiduatus est? Nonne tandem postea
quam Triginta moderamen sibi rerum sumpserant,
alij urbem fugerunt, ille tota Græcia eiectus est? Non-
ne Lacedæmonij et Lyfander illum dare neci atten-
tarunt, ac nostram demoliri uim, nostrum debilitare
robur, nostras imminuere uires, nihil se certo urbis
nostræ habituros existimantes, etiam si muros diru-
ant, nisi eum qui restituere queat, pessudent? Pro-
inde non solū ex ijs quæ in uos contulit beneficijs,
ceterum ex ijs quoq; male quæ uestri causa pulit,
beneuolentiam eius facile est cognoscere. Liqueat e-
nim ut populo fuerit auxilio, qui eandem uobiscum
politiam, eundem reip. statum ardentè desiderat,
ab iisdem iniuriis, à quibus uos, suffert: cum urbe
una infortunia non detrectans, eosdem amicos & i-
nimos, quos uos, reputans: omni ex modo periculi-
tans, partim ex nobis, partim uobiscum, tum p uos,
tum p uobis, inæqualis ciuis Charicli, huius genero
factus, qui hostibus seruire adfectabat, ciuium domi-
nari percupiebat, ac fugies pacatus erat, & uersus ad

ISOC. DE IVGO. ORA. XVI.

fligebat urbem. Equi amicus fuerit nequior, aut
hostis uilior? Tun' affinis eius existens, pro Tri-
ginta consilium dans, aliorum audes iniuriarum re-
cordari, nec crubescis pacta transgredi, per quæ is-
ipse inhabitas urbem? Nonne cogitas, quod si quan-
do præteritorum uideatur delictorum poenam sume-
re, tibi iam antea maius etiam quam mihi pericu-
lum immineat? Non enim me propter patris mei
commissa punit, tibi uero propter ea quæ ipse pec-
casti dabant ueniam. Sed neque eadem tibi cum
illo occasiones erunt. Nec enim è patria excidens,
sed unà rempublicam gerens, neque coactus, sed
tua sponte, neque absens ulciscens te, uerum præ-
sens damnum illis machinabare, iniuriam ciuibus
inferebas: ut ad eò pro ijs nullus expurgandi te sit lo-
cus. At enim de ijs qui tum gessere rempublicam
huius periculorum tempore fortasse olim plura
commemorare se aliqua dabit opportunitas. Proin-
de rogo uos ne me hostibus relinquatis, neque im-
medicabilibus malis iniiciatis: multa enim etiam nū-
incommoda sum expertus, qui ut statim natus, sum
relictus orphanus, dum fuga pater meus terga daret,
mater uero diem obiret: nondum quatuor annos na-
tus, ob parentis mei fugam, corpore meo sum peri-
clitatus, puer à Triginta ex urbe eiectus sum: rede-
untibus aut in patriam, quibusdā ex Peræa & alijs
facultat

IOAN. LON. INTERP. 249

facultates suas reportantibus, ego solus terra, quam
nobis pupulus pro publicatis rebus reddidit, propter
hostium potentiam spoliatus sum. Tanta igitur infe-
licia sustinens, bisq; facultates meas amittens, nunc
quinq; talentorum multam dare postulo. Nam ac-
cusatio est, de pecunijs. Dubito autem num me ciui-
tatis iura tenere oporteat: nam iisdem censibus per-
scriptis, non propterea omnibus de iisdem periculum
imminet, sed alios diuites nimirum, damnum: ege-
nos, mei instar, ignominia manet, quā ego fuga maio-
rem calamitatem et exilio duco. Longe enim mise-
rius est, apud suos ciues contumelia adfectum uitam
ducere, quam apud alios inquilinum esse. Precor ita-
q; oro & obtestor uos, uti mihi feratis opem, neq;
me adspemini hostium iniuriæ succumbentem, ne-
que despiciatis me patria orbatum, talibus fortunis
perspicuum factum: iure uero à uobis ipsi ex operi-
bus misericordiam consequar, si uel sermone eò per-
ducere uos nolim. Siquidem operæ precii est eos mi-
sericordiam consequi, qui iniuste periclitantur, ac p-
maximis certant rebus, indigna cum se tum maiori-
bus ferentes, plurimis destitutos rebus, ingentiq; ui-
tæ suæ usos permutatione. Porro quum multa mihi
præsto sint, quorum causa me deplem, propter-
ea succenseo potissimum. Primum quidem, si illi dem
poenam, à quo me accipere conueniebat. Deinde, si

ISO. AEGI. ORA. XVII.

pter infortiam patris mei, quæ illi in quinquennali Olympiorum ludorum celebritate obuenit, ego in agnominae fiam obnoxius, cuius gratia, alios uideo munere & premio decorari. Postremo, si Tisias nihil beneficij in urbem conferens, & in Democratia & oligarchia non parum possit. Ego uero si neutri horum iniuriam inferens, ab uirisq; tamen mala perferam. Ac in alijs sanè contraria Triginta uiris ageritis. Enim uero quum mea res agitur, eandem cum illis sententiam habebitis, & tum quidem uobiscum, nunc per uos urbe patriaq; uiduabor.

ORATIONIS DE IVGO FINIS.

AEGINETICI ARGVMENTVM.

Facultates à Thrasylocho relictas, quarum concubina quædam particeps esse uolebat, propterea; diem dixerat: gener Thrasylochi ad se modo pertinere, ex testamento, ex legibus, ex adoptatiõe, cõtendit: sed; aduersus istam mulierculam defendit. Aegineticus uocatur, ab urbe Aegina, apud cuius iudices fit hæc delicti gaino.

AEGINETICVS ORATIO DECIMASEPTIMA.

THRASYLOCHVM, ciues Aeginetæ adeo probe consilium pro se ipso dedisse putabam, ut nemo unquam uenturus esset, qui diuersum à testamentis ageret quicquam, quæ ille reliquisset.

IOAN. LONI. INTER. 246

At postquam aduersarijs id mentis atque sententiæ est, ut & ad aduersum sic habentia testamenta dubitent, operæ precium est à uobis impetrare iusta conari: alienum uero patior, ac plurimi mortaliū. Nā alios uideo dolenter ferre, quando iniuste de quapiam re periclitentur. Ego uero penè gratias habere soleo ijs, quod me in tantū certaminis traduxerint: nondum enim iudicata causa, qualisnam factus sim circa uita defunctum, nesciuitis, hæres nimirum illius bonorum. Quod si res gestas omnes audieritis, agnosceitis quod iure sanè & maiore quàm tanto dono dignus fuerim. Oportet autem in iudiciū me uocantem mulierculā, rerum pecuniarū me non à uobis tentare accipere substantiam, quam Thrasylochus post se reliquit, uerum si circa illum commoda extiterit, tum petere ipsam litigando. Iam isti mulierculæ adeo rubori est eorum duci poenitentia, quæ in uiuentem peccarit, ut & defuncto ipso, agrediatur testamentum irritum, & desq; desertas reddere. Non possum autem satis mirari eos qui pro ipsa agunt. Si propterea bonum esse periculum rentur, quod etiam si nihil cum uirtute strenue gestine, ideo nihil persoluant: ego ingens uero hoc damnum existimo, si iniusticiæ conuicti, quod præter æquitatem cõtendant, uideantur peiores esse. Igitur horū peruersitatem & maliciam ex ipsorū operibus

cogno

ISOC. AEGI. ORA. XVII.

cognoscetis, ubi tandem audieritis quæ acta sint. Vnde uero celerrime uos disceere autumo, quibus de contendamus. hinc initium ducam. Thrasyllochus pater eius qui mihi testamentum fecit, à maioribus suis nullam reliquit substantiam: hospes autem apud Polymenem uacem, tam familiariter erga cum adfectus fuit, ut ille concedens fatis, libros uaticiniorum ipsi testato legauit, partemque presentium iam facultatem dedit. Hac igitur apprehensa occasione, Thrasyllochus hac etià arte fruebatur: errabundus itaque ac in plerisque ciuitatibus moram trahens, uarijs mulierculis concubuit. Quarum aliquæ puellæ etiam demonstrarunt, quos nunquam ille tamen genuinos autumauit. Præterea iisdem temporibus matrem huius cepit: simulac autem plurimum bonorum adeptus erat, patrieque suæ desiderio teneretur, tum ab illa, tum reliquis liberatus est. Porro ubi ad Siphnum uisum nauigasset, sororem duxit patris mei, qui ipse ciuium primus, quantum ad opes attinet, erat, generis nobilitate alijsque dignitatibus nostram familiam excellere sciens: adeo uero patrem meum charum habuit, ut circa prolem illa mortua, denuo patris mei consobrinam duxerit, nolens erga nos familiaritatem et necessitudinem obliuiscere. Non multo autem temporis illi cohabitans, eandem nactus fortunam cum hac, quam cum priori habuerat. Post hanc er-

go

IOAN. LONI INTER. 247

go duxit quandam è Scripho ab hoibus longè dignioribus eius ciuitatis reliquis. Ex qua natus est Sopolis, Thrasyllochus, quæ mihi nunc uxor cohabitabit. Thrasyllochus igitur hos modo genuinos liberos ubi acquiuisset, quos et bonorum suorum hæredes constituit, obiit diem. Ego uero Thrasyllochus, tantam à parentibus amiciciam assumentes, quantam paulò ante narraui, auctiorem quam erat reddidimus. Donec enim pueri eramus, pluris nos ipsos fecimus, quam fratres: neque enim sacrificium, neque spectaculum, neque alias ferias, alter cura alterum ducebamus. At ubi firmata ætas nos uiros fecit, nihil indignum nobis ipsis peregimus, uerum priuatis communicabamus, atque erga publica nos peripere habebamus. Ecquid opus est domesticam recensere consuetudinem: imò ne fugientes, seiuncti uiuere potuimus. Ad ultimum, phthisi ipsum detentum, longoque tempore ægrotantem, fratre eius Sopolide prius defuncto uita, matre uero et sorore nondum præsenibus, in tanta derelictione constitutum, tam laboriose belleque ipsum curauimus, ut ne putem illi quidem dignas mihi referre gratias pro ijs quæ illi præstituerim: attamen nihil certe inermis, uerum cum male admodum haberet, neque ulla spes uitæ residua, uocatus testibus me filium fecit, adoptauit unamque sorore sua, facultatesque tradidit. Atqui acco-

accipe mihi testamenta. TESTAMENTA.
Recita nunc mihi legem Aegyptiarum: secundum hanc enim oportebat fieri testamenta, quandoquidem illic inquilini eramus. LEX. Iuxta hanc legem, ciues Aeginetæ, filiū me fecit Thrasyllochus, me ipsum quidem ciuem suum et amicum existentem, genere nihil Siphnijs inferiorem, æque cum ipso institutum et educatum. Prorinde nescio si magis pro lege agere potuisset, qui iubet æquales fieri in filios adoptari. Recipe et Ciorum legem, secundum quam iterum in republica uersabamur. LEX. Si igitur uiri Aeginetæ his legibus aduersarentur, ac apud se latam legem suam haberent iuantem causam, minus dignum erat demirari eos, nunc et illa recitatis iam asfinitur. Quin accipe mihi libellum. LEX.
Quid igitur ipsis reliquum est, ubi testamentum uel ipsi Thrasyllochum reliquisse confitentur? legum autem isti mulierculæ nullam, mihi uero cunctas suffragari. Primum eam quæ est apud uos, de causa iudicatu: deinde Siphniorum legem, unde testamentum legat: postremo eam quæ apud ipsos contendentes sita est. Et à quonam uobis abstinere uidentur, qui persuadere uobis nihil ueremur, oportere uos irritam facere, ultimam testatoris uoluntatem quam leges ita sese habeant, ac uos contra has sentien-

tiam ferre iraueritis? De ipsa igitur causa abunde uobis à me dictum esse autumo: ut uero nemo putet me ob modicas occasiones habere hereditatem, aut istam præter æquitatem à Thrasyllocho ex heredatam, de ijs etiam quedam adferam. Pude fierem enim super defuncto, nisi omnibus uobis fidem fecero, non solum quod secundum legum tenorem, uerum quod et iure hæc peregerit. Nec enim eas difficiles demonstrationes fore existimo: adeo enim illi præstamus, ut ea ipsa quidem natura contentiosa omnino tempore uixerit, cum ipso et Sopoli et matre illorum dissidens, ægroque animo in eos adfecta. At ego non solum quantum ad Thrasyllochum et fratrem suum attinet, sed quo ad facultates etiam, de quibus est nobis controuersia, uidebor amicorum esse dignissimus. Ac de ueteribus operosum sanè fuerit dicere, uerum quando omnibus quos hic nostris assumpsi, fuerunt plurimæ etiam repositæ facultates apud hospites meos, arbitrabamur hanc omnium insularum tutissimam esse. Quare illis egentibus, æstinatibusque eas iam tum perijisse, noctu ego nauigio transiiciens, extuli res illis suas, corpus meum periculo obiectas, nā excubias regio canebat. Cōprehenderunt autem nostrorum quidā transugari ciuitatem, qui uno die interemerunt, homicidæ facti patrem meum et auunculum, et secrum, præterea consobrinos tres: attas

attamen neq; me hæc auerterum, cæterum denuo mo-
pono credens abibam, æque mihi pro illis subeun-
dum periculum ratus, atq; pro meipso: deinceps cū
ex urbe profugissemus, tanto tumultu atq; timore,
ut quidam suas ipsi res posthaberent, nec in illis
tamen malis refugi domesticos meos, si quos possem
seruare. Sciens uero Sopolin peregre profectū, nec
ualido corporis rebores, unā exportauī illi matrem
et sororem, omnemq; planē substantiam. Quā quē
iustius habere conuenit, ac cum qui tum simul in li-
bertatem et salutem uindicauit, tutatus est, quiq; ab
ipsis eam nunc dominis et possessoribus acceperit?
Hæc igitur mihi enarranda erant, in quibus me peri-
culo exposui, ac nihil planē flagicij designaui. Quin
et illa enumerare queo, ex quibus dum illi gratifi-
cor, in maxima ego damna incidi. Postquam enim ue-
nerunt Melum, persentiscens quod illic essemus per-
mansuri, precabatur nos unā nauigare Trœzenam,
nec ullo ipsum pacto relinquere, infirmitatem corpo-
ris hostiumq; multitudinem causatus, et quod a me
auulsus, nihil uti posset rebus suis. Timentem porrō
matre, quod locum illum rescisceret morbidum esse,
hospitiibusq; consulentibus illic manere, tamen illi
placuit gratificari. Posthæc Trœzena uenire non
prætermisimus, ac tantis correpti sumus ægritudi-
nibus, per quas ipse ego ferē oppetissem mortem.
soro

sororem uero puellam, quatuordecim annos natam,
Intra triginta dies tumulto condidi, matrem uero nō
quinq; post diebus. Ecquid mihi mentis esse putatis,
cui tanta uitæ permutatio contigit? Qui alio quidē
tempore experis malorum fuerim, nuper uero fugam
expertus, et quid sit apud exteros inquilinum uiue-
re, deinde meis priuari bonis: ad hæc qui conspex-
rim matrem et sororem meam ē sua patria excidisse,
in peregrina uero et apud alienos uitæ suæ clausif-
se diem. Itaq; nemo mihi iure inuideat, si quo bono-
rum Thrasyllochi usus sim: etenim illius gratia Trœ-
zeni habitans, tot sustinui calamitates, tanta mala,
ut ne eorum unquam me obliuio capere possit. Nec
in hoc insuper calumniandi me illis locus est, quod
fortunato Thrasyllocho illa omnia pertulerim, infeli-
cite autem obrutum reliquerim. In iisdem enim de-
speris clarius dum apertiusq; meam quæ mihi in il-
lū fuit, beneuolentiam demonstraui. Dum enim æg-
ræ demoratus, eo egrotauit morbo, quo tandem op-
petijt mortem, sic eius curam gesti, ut nesciam si quis
alius unquam alterius ita sollicitudine ductus fuerit,
longo sanē tēpore male habentis, imbecillioris quā
ut obambulare posset, semestre integrum spaciū
in lecto decumbentis: harumq; calamitatum nemo
cognator ū particeps esse dignatus est, sed ne quæ ui-
diturus accessit, demptis matre sororeque eius,
I quæ

quæ calamitatem illam auxerunt: egrotantes enim ex Træzene uenerunt, ut adeo ipsæ curatione indigerent. Attamen his alijs apud eum constitutis non destitit, neque me me abdicauit, cæterum languorem eius cum puero uno curabam. Famulorum nemo sufferre laborantem potuit, utpote natura difficillentem existentem, longe uero propter morbum redactum intractabiliorem. Quare nihil dignum mirari, si non permanferint, sed multo magis quod ego talis morbi curæ potuerim unus sufficere: qui sanam longæ tempore uomuit, nec è lecto usquam moueri quiniit, huiusmodi pertulit, ut nullam planè diem illachrymabilè transigeremus, sed a fiduo lamentemur deploraremusq; tu labores nostros mutuos, tum fugam ac nostri ipsorum desolationem. Atque ea nunquam intermisi: nec enim abire mihi licebat, ut ne uideretur negligi, quod præsentium malorum omnium longe acerbissimum fuit mihi. Optarim sane fieri posse, ut uobis palam faciam, qualis circa ipsum fuerim: autumo enim uocem uos aduersariorum non sufferre. Nunc uero difficillima quæ inter curandum mihi deuoranda fuere, grauissimæq; labore in iucundissimo referta, plurimæq; uigilantia habetis opus non possunt facile explicari. At uosmetipsi perpendite, quantis uigilijs et ærumnis talis ægritudine tanto tempore quis curare queat. Ego namque

que tam male habebam, ut quotquot amicorum ingrederentur, dicrent melius se mihi, ne et ego unam perirem, adhortarenturq; ut meæ ualeitudinis rationem haberem: affirmantes quod non parum multi qui consimilem curassent morbum, ipsi quoq; infecti interijissent. Quibus ego in hunc respondimodum. Quod multo citius mihi mori optarim, quam illum perspicere ob defectum curatoris antefatum occumbere. Atque quum talem erga ipsum me exhibuerim, ausa est ista de faciliatibus eius interpellare me, dicmq; dicere, quæ neque inuisere eum unquam dignata tanto tempore mala ualentine correptum, quum tamen facilis esset illi profectio. At nunc instar fratris honorare, fratrem nominare conabuntur: ceu non quanto familiarius et propinquius ipsum conueniant, tanto uideatur maius et grauius in eum peccare. Quæ ubi hic defunctus esset, uidens ciues nostros, quotquot Træzenæ erant, Agnam adusq; trajicere naui, ut ipsum unam tumulo conderent, neq; tu quidem occurrit, sed adeo crudelis et inimica fuit, ut summi illi noluerit adesse. De relictis uero rebus, non decem intermissis diebus, uenit ut contenderet, ueluti bonorum non illius cognata existat. Quod si consiteatur tantam sibi inter ipsum interuenisse inimicitiam, ut non immerito hoc fecerit, non ille sanè consulerit male, si charis

1 2. suis

suis, quàm huic maluerit relictas facultates: Sin cū
tra dissidium aliquod adeo negligens illius, adeo in-
niqua in ipsum fuerit, longe iustus suis ipsius bo-
nis priuari, quàm illius heres fieri possit. Cogita-
te quòd huius ex parte mulierculæ neque curam in
insula sit adsecutus, nec defunctus uita legitimum
funeri honorem impetrarit suo: per me uero utrum-
que illud ei contigit. Atqui iustum est, uos calcu-
lum adijcere ijs, non qui genere ad sese pertinere
hoc dicunt, ubi hostibus reipsa pares fuerint, ue-
rum longe potius ij, qui neque cognitionis nomi-
ne insignes, obsequentiores semetipsos in calami-
tatibus necessarijs ac sanguine iunctis exhibuerunt.
At enim aiunt illi, se haud inficiari Thrasylorum
testamenta reliquisse, uerum ea neque rectè neque stre-
nuè habere. Enimuero qui melius quisquam com-
modiusue ciues Aginæ de suis rebus consilium
dederit, qui neque desertam domum reliquerit, do-
miciq; reulerit gratias: ad hæc matrem & soro-
rem non solum suarum facultatum dominas, sed
mearum quoque rerum constituerit, hanc quidem
ut mihi cohabitaret adiungens, matris uero, in fili-
um me adoptans. Meliusne ergo fecisset, si neque,
cui mater sua curæ fuisset, constituisset, neque
mei ullam fecisset mentionem, ac sororem suam
fortunæ obiecisset, domo sua obscura facta ne-
glectaq;

glectaq;. Sed indignior fortasse eram quàm ut filius
Thrasylorcho adoptarer, eiusq; sororem ducrem ux-
orem. At omnes pfecto Siphnijs testimonium ferre
queant, proauos & maiores meos et genere & diui-
tijs & gloria cunctisq; alijs primos esse ciuium. Qui
dā enim aut maioribus magistratibus honorati sunt,
aut plus pecuniarum in reipub. usum contulerunt,
aut liberalius sumptum fecerunt, aut magnificentijs
alia officia administrarunt: è qua uero plures Siphni-
orum familia reges, atq; nostra fuerit? Vt & Thrasylor-
chus, etiam si nunquam illi fuerim colloquutus, me-
rito suam propterea despondere sororem uelle debu-
erit. Quod etsi horum nihil esset, sed & pessimus es-
sem ciuium, iure tñ ob ingentia in eum collata bene-
ficia mea, fuerim sanè maximis ab eo dignus iudica-
tus. Porro & fratri eius Sopolidi apprime gratifica-
tū opinor, q; ea sic pepigerit testamēta: etenim sibi ea
erat odio, ut quæ negocijs eius maleuola putaretur,
me uero inter oēs amicos plurimi faciebat, id qd' ple-
risq; alijs argumentis indicauit, tñ uel maxie eo, qd' u-
bi uisum esset ijs qui cōsugerant cū auxilijs inuadere
urbē, ipse imperator electus me & scribam segrega-
uit, pecuniarumq; constituit promum: & ubi iam
aggrediundum periculum, me suo sibi lateri ad-
glomerauit. Quæ res, quantum ei adiumenti
attulerit, quantumq; profuerit, nunc considerate.

ISOC. AEGI. ORA. XVII.

Nam infortunū pāsis nobis in irruptione aduersus
Siphniū, uecessūq; non qualem optaueramus, factō,
sauciaū ipsum, officiū suū pedibus eius facere nō ua
lentibus, ed exanim reddiū, retuli ad nauigū, cū
famulo meo portans super humeros, ut & ille sa
pius ad non paucos dixerit, quōd unus ego mortali
um ip̄situm saluus autor extiterim. Quā quā ma
ior beneficentia esse possit? Simul ac igitur Lyciam
usq; nauigasset, illic defunctus: ipsa sanē non mul
tis post diebus ab eius fili nuncio sacra faciebat, ce
lebrabatq; ferias, neque quicquā fratrem dum suū
perstitum uerebatur, quemadmodum nec mortui co
tiamnum curā tangitur. Ego uero lugēbam ipsum,
ut i domesticos & familiares æquum est: atque hęc
omnia faciebam pro more meo, amicitiaq; sed non
propter hanc causam. Non enim adeo infelices eos
fore putabam, ut uterque citra prolem tandem de
functi, ad contentionem translaturi, nos essent per
inde ac unusquisque nostrum etiam cogitasset. Igi
tur ut cum ego tum ista, & aduersus Thrasyllochum
& Sopolin nos gesserimus, ferē audiūstis. Ad illud
uero se nūc reliquū illis argumentū ferent, qd̄ Thra
syllochus pater huius mulierculę egre ferat, si modo
quisq; de iunctis sensus inest, si uideat filiā orbatā re
bus, me hęrede suffecto earum quas ip̄se possede
rit

IOAN. LON. INTERP.

252

ri facultatum. At ego non de quondam mortuis, sed
ijs qui nuperrimē hereditatem reliquere nobis fac
unda uerba puto. Thrasyllochus enim quos ip̄se uo
luit, hos dominos suarum fecit, rerum. Iustum igitur
fuerit ea ipsa Thrasyllocho à uobis reddi, ac ip̄si
fieri successores, non hanc, sed quos ip̄se testamen
to constituit. Nec me ignorare puto Thrasyllochi
sententiam: nam arbitror oīm illum difficillimū hu
ic fore iudicium, si sentiat qualisnam erga liberos su
os fuerit, ac plurimum sanē illi odio eam esse opus fu
erit, per leges iudicij uestri: longē uero magis, ubi ui
deat liberorum suorum testamenta irrita reddita.
Nam si in domum meam bona sua Thrasyllochus con
tulisset, poterat eum idcirco increpare: iam in suam
ipsorum adoptauit, ut non minora accipiant, quā
quę dederunt. Pręterea neminem decet magis bene
uolum esse atq; Thrasyllochum, ijs qui pro dote con
tendunt. Nam & ip̄se à Polimeneto uacat artem ad
didicit, facultateq; accepit, non ex genere, sed uirtu
te. Prōinde non inuidere queat, si quis liberorum
suorum curam sedulo gerēs, munus illud impetret,
cuius ille dignus ē factus. Meminisse pręterea oportet
et corū quę principio sunt cōmōrata. Demon
strauit enim uobis ipsum nostram usq; familiaritatem
adeoq; domesticam consuetudinem fecisse plurimi. ut
& patris mei sororem duceret & consobrinam.

ISOC. AEGI. ORA. XVII.

Quibus iam celerius filiam suam elocarit, quam ipsi
aquitus ipse accipere uxorem dignatus est, è qua de
in familia filium sibi suum, legitime adoptatum ma-
gis uideat, atque ex hac è qua sibi naturales liberos
quaesivit prognerare: Pròinde si meà esse hæredita-
tem iudicatis, cum erga illum bene uobis erit, tum
erga alios omnes, quorum aliquid harum rerum
interest: sin ab ista persuasi, seducti eritis, non mi-
hi tantum iniuriam inferetis, uerum Thrasylocho
etiam, qui testamentum legauit, et Sopolidi, et so-
rori illius, quæ mihi etiamnum cohabitât uxor, tum
matri etiam ipsorum, quæ omnium mulierum fuerit
infortunatissima, si nec dum sufficiat ei orbatâ esse li-
beris, ceterum et hoc ipsi accadat, ut extremam illo-
rum uoluntatem cassam uideat, uastatam desolae-
tamque domum, ad hæc istam ob mala matris gauden-
tem, pro facultatibus litigantem, me uero nihil in-
sti posse impetrare, qui talia peregerim apud eos qui
illum seruauerunt. Itaque si quis non ad hanc defigat o-
culos, sed ad eos qui aliquando pro doctore seu mutare
contenderunt, nullo istorum minor circa amicos suis
se reperiât. At uero tales opere precium est uenerari
ri, magnique multo magis facere, quam ab alijs da-
ta munera auferre. Dignû est legi succurrere, quâ
nobis filios adoptare licet, ac de nostris cōsultare re-
bus: repulantes apud uos, quod de feris hominibus,
puero

IOANN. LON. INTERP. 253

puerorum loco sit lex huiusmodi. Propter hanc
enim et cognati, nulloque sanguinis gradu sese respi-
cientes magis inter se mutuo curantur. Ut uero tan-
dem receptui canens, non plus temporis porro di-
cendo consumam: considerate quàm ingentem iu-
stantque causam habens ad uos uenerim. Primum
quidem amicitiam, erga eos qui testamentum reli-
quere ueterem et paternam, quæ nullo sit tempore
intermissa: deinde beneficia multa magnaque, quæ il-
lis dum erumna degraurentur exhibui: præterea
testamenta quæ uel ipsi aduersarij non inficiantur:
postremo legem istis opem ferentem, quæ Græco-
rum omnium consensu probe sancita est: cuius uel
hoc indubitatum signum est, quod alijs de legibus
uariet, de hac uero cuncti identidem iudicant.
Obsecro itaque uos, ut hæc animo uoluntantes, et
alia quæ dicta sunt, iustam feratis sententiam, talesque
mihi iudices sitis, quales uobis esse efflagitaretis.

ÆGINETICI FINIS.

TRAPEZITICI
ARGUMENTVM.

Ingenti pecuniarum summa à Pasionē for-
neratore uel mensario, qui græce trapezites,
unde oratio nomen habet, se fraudatum mul-
tis argumentis Sopgi Pontici filius ostendit.
Accusat aut Pasionē, depositū sibi reddi orās.

ISOC. TRAPEZI. ORA. XVIII.

TRAPEZITICVS

ORATIO XVIII.

Cū men-
sarijs ha-
bere ne-
gociū dif-
ficile.

INGENS mihi certamen est iudices: non so-
lū .n. de multis pecunijs in discrimen adducor,
sed propterea ne & aliena uidear inique concupi-
scere. Quod ego sanē haudquaquam paruum esse
duco, satis enim mihi sātūtatū relinquitur, etiam
si his priuer: at si indecenter tales pecunias in iudici-
um uocare uidear, nullo non tempore infamiae obno-
xius ero. Est uero iudices omnium difficillimum,
cum talibus aduersarijs habere negotium. Etenim
commercia quae sunt cum mensarijs, citra testes fi-
unt, unde quibus ab istis impositum sit, necesse est
imminere periculum: quandoquidem ei multos pos-
sederunt amicos, ac pecunias manibus semper tra-
stent, fidelesq; iudicantur ob eam artem. Veruntame-
n quum se haec omnia hoc pacto habeant, omnia
bus me nihilominus euidenter est quod credam si-
dem futurum, quod tātis sim defraudatus pecunijs
à Pasionē. Ergo principio uobis pro uirili quae an-
ta sunt narrabo. Mihi quidem pater est, iudices, So-
paeus, quem qui in Pontum nauigant, nouerunt o-
mnes: qui ea apud Satyrum autoritate pollet, ut mul-
tae regionis dominetur, totiusq; eius potentia solici-
tudinem gerat.

IOAN. LON. INTERP. 254

Vbi fama igitur urbis huius adeoq;
totius Graeciae, auribus meis increbuisse, peregrini
nari in animo meo institui. Proinde referis dua-
bus nauibus frumento, datisq; pecunijs, emisit me
parens mercatum spectatumq;. Commendante ue-
ro Pythodoro Phoenice mihi Pasionem, cuius utebar
in permutatione mensurae. Postea quum pater meus
apud Satyrum per calumniam delatus esset, quasi
regno insidias meditaretur, ego uero transiugis con-
uersarer, literis significat eis qui huc ex Ponto se co-
ferunt, ut pecunias à me recipiant, meq; ipsum hinc
soluere iubeant. Quorum si nihil faciam, id à uo-
bis illi impeirent. Tantis ergo septus malis, iudi-
ces, apud Pasionem calamitates meas expono. Adeo
enim illi domestica consuetudine, adeoq; famili-
aritate iunctus eram, ut ne de pecunijs illi modo,
sed alijs quoq; rebus maxime haberem fidem. Volē-
tibus igitur nobis uidebatur satius esse, fateri omnia fa-
cere quae Satyrus imperaret, ac de quibus omnibus
constaret, tradere pecunias. De ijs quae apud hūc re-
positae erant non solū negare, uerum & debere me
tum ei tum alijs ob usuram uideri: unde maxime illi
persuaderi possent, ne mihi quidem esse pecunias.
Tum quidem iudices arbitrabar Pasionem haec oia
mihi ex animo, singulariq; beneuolentia consulere.
Postquam uero accidit, q̄ mihi cū illis q̄ à Satyro missi
erant

ISOC. TRAPEZI. ORA. XVIII.

erant, adieci catastrophas, agnouit ipsum machinas
ri doli meo. Nā uolente me asportare ab ipso meā,
nauigareq; Byantium: ratus ille pulcherrimam si-
bi occasionem accidisse, pecuniasq; apud se reposi-
tas multas esse, ideōq; dignas ob quas pferaret fron-
tem: ad hæc certus me non paucis audientibus possi-
dere quicquam pernegasse, tum quum repeteretur,
alijs me debere fassum. Ad hæc, Iudices, putabat so-
re ut si hic permanere tentarem, me ab urbe Satyro
tradendum: sin aliō me uertam, nihil illi curæ futu-
ras meas rationes: sin Satyrum adiero, tum unā cum
patre meo me interiturum. Hæc secum expendens,
cogitauit me fraudare pecuniā: & ad me sanē causa-
batur, nihil sibi iam tum esse quod redderet. Volens
ergo rem certō resciscere, Philomelum & Menexen-
num ad eum præmitto, quibus constanter pernegat
se meorum habere quicquam. Tālis unde quaq; ma-
lis me correpto, mihi quid animi esse, quid uē men-
tis putatis? Qui si taceam, ab eo pecunijs eram spo-
liandus: si proloquar, nihil magis inde acquiram.
Apud Satyrum ad maximam calumniam redigam
& me ipsum & patrem. Optimum igitur fore duxi
si plane cessarem. Post hæc Iudices ad eum me, nū-
ciantes patrem meum mihi dimissum, Satyrum ad eō
poenituisse facti, ut iam fidem illi maximam habeat,
maioresq; quā ante, illi imperium tradiderit, ac
sororem

IOAN LON. INTERP. 255

sororem meam filio suo in uxorem acceperit. Quæ
simulac Pasiō audisset, nouissetq; quod aperte res
meas à se exigam, amouet à sese Cittum puerum, q̄
consciū erat pecuniarum. Vbi aduenissem quærēs
ipsum, euidentissimū argumentum eūdem esse au-
tumans earum rerum, de quibus hominem accusa-
bam, omnium mihi grauissimū acerbissimūq; ob-
iecit: quod ego & Menexenus corrupto & persua-
so puero, quem mensa præfecerat, sex talenta argen-
ti ab ipso acceperimus: ut uero nullum iudiciū uel
exploratio de ipsis fieret, aiebat nos aliō puerum trā-
stulisse, iamq; ipsum in iudiciū uocare, & illum
ab eo exigere, quem ipsi tamen amouerimus. Hæc
dicens, & egrefrens, & lachrymans, ad belli me
præsidem Imperatoremq; pertraxit, nec antea dimi-
sit quā illi sex talentorum fideiussores constitu-
rim. Atqui harum mihi rerum testes uoca. TE-
STES. Testes igitur audiuitis Iudices: ego quum
alia perdidissem iam, de alijs turpissimam causam ha-
berem, in Peloponnesum ipse quæsitum puerū sum
profectus. Menexenus puerum hic reperit, appre-
hensumq; ipsum examinare tortura tum de deposti-
tis, tum de ijs quibus nos iste accusauit, uolebat. Pasi-
on eō audacia progressus est, ut eriperet eum no-
bis eū libertum: nec puduit ipsum, nec uertus est,
quem à nobis dicebat mancipium alibi factum, & à
quo

ISOC. TRAPEZI. ORA. XVIII.

quo nos tot pecunias habere adfirmarat, hunc ad libertatem eripere, prohibereq; ne torqueretur. Et quod omnium est acerbiſſimum, Menexeno apud imperatorem pro puero fide iubente, Pafio pro ſeipſi talentis pro puero ceu libero exiſtente fideiuſſit. Atqui horum mihi teſtes aſcendite. TESTES. His igitur hunc in modum geſtis, arbitrans, iudices, ſe aperte palam in praeſentibus peccaſſe, ſeq; poſthac ſtrenue & grauiter nec ſine uirtute aſſurum, adiit uos, ſe promptum eſſe adſerens, ut puerum ſuum iradat examinandum. Apprehendentes igitur tortores, ad Vulcani templum occurrimus: & ego ſane petebam ut flagellarent ſeruum ſibi iam iraditum, torquerentq; uſque dum uerum iſſis dicere uideretur: Pafio non eſſe adhibendos liſtores adfirmabat, ſed ſi quid inquirere uellent, uerbis hoc agi iubebat. Diſſidentibus igitur nobis, tortores iſſi noluerunt examinare, iudicaueruntq; ut ipſe mihi ſeruum Pafio traderet. Ita factum, ut illi torturam omnino effugerit. De traditione noluit illorum dicto audiens eſſe, ſe uero paratum omne mihi perſoluere argentum, ſi ſe condemnent, ſi id decreuerint. Horum mihi teſtes acceſſito. TESTES. Poſtquam igitur e conuentibus iudices, omnes ipſum agnoſcerent in iurium eſſe, meq; miris uexare modis: qui puerum, quem ego pecuniarum conſcium dicebam, primum ipſe

IOAN. LON. INTERP. 256

ipſe quidem aliò transferens à nobis translatum caſtigarctur: deinde captum, ceu liberum torqueri uolueret: poſtea uelut ſeruum tradens, examinatoresq; attrahens, uerbis explorare iubet, opere non permitteret. Eam ob rem nihil ſibi ſalutis reliquum eſſe putans, ſi res ad uos iudices perferretur, ille praetermittens orabat, ut ad ſe in templum uenirem: ubi ad arcem uenimus, obſectus plorabat, ſe penuria coactum ut pernegaret: adſerens breui tempore ſe tentaturum ut mihi pecunias reddat: precabaturque ut ſibi ignoſcerem, occultaremq; calamitatem iſtam ſuam, ut ne perſpicuum fiat ſe in accepto deſiſſito ita deliquiſſe. Proinde autumans ipſum deſignatum per ſe facinoris poenitentia duci, ſecedebat, praecipiebamq; ut quem uellet inueniret modum, ut ſibi bene eſſet, egoq; mea reciperem. Tertia die conuenientibus nobis paciſcebamur inter nos, dabamusque fidem, quae acta eſſent reticenda. Quam tamen ipſe primus ſoluit, ut orationis ipſius progreſſu cognoscetis. Confeſſus eſt enim ſe in Pontum nauigaturum, illic ſe mihi redditurum aurum: ut ſcilicet quam longiſſime ab hac ciuitate diſſius, contractum diſſeinderet, ſoluere ſe de, nemoq; ququam, ut ab iſſis ſit hic liberatus, ſciat uſq; ubi ſoluere hinc, ei in quoduis dicere liceat. Ac niſi haec fecerit, tū ſe iudiciū Satyro promiſſurū ſuper ſuis dictis & promiſſis. Qui ipſum dimidiu

ISOC. TRAPEZI. ORA. XVIII.

dimidia facultatum parte multaturus sit. Hæc igitur
cōscripta et collecta ad arcē apud Satronem hoīem
Pberæum, qui in Pontum trajicere consueuerat, da
mus illi custodienda pacta. Simul ipsi iniungentes,
ut si inter nos conuentum erit, comburat libellum:
sin minus, Satyro tradat. Hæc igitur inter nos sic
sunt peracta iudices. Menexenus indignatus ob ac
cusationem, qua illum calumniatus erat Pasio, ade
pius dicam Cittum exigebat, p̄tens eandem menti
enti Pasioni pœnam, idēq; damnum obuenire, quod
ipse adsecutus esset, si quid horum uideretur com
mittere. Tum orabat, iudices, ut à Menexeno se libe
rarem, causatus nihil sibi reliquum fore, si pecunias
ē conscriptis, in Pontum appulsus, reddat, hicq; lu
dibrio exponatur. Nam puerum, si torqueatur, tum
omnia uera dicturum. Ego dignum iudicabam, ut
Menexenus, quæ peteret Pasion faceret, mihi depo
sita apud se modò reddat. Ergo illo tempore abie
ctus ei humilis erat, nihil habens quo in suis sese ma
lis defenderet. Etenim non solum de tortura, dictaq;
dica sibi metuebat, uerum et de libello, ut ne à Me
nexeno comprehenderetur. Igitur pendens animi,
nihil quo se liberet reperiens. Menexeni persuasis
seruis libellum perdit, quem Satyrum accipere opor
tebat, nisi mihi ille satis faceret, neq; hæc quæ polli
citus erat peregit, et audacissimus hominum factus
est.

IOAN. LON. INTERP. 257

est, neque se in Pontum mecum nauigaturum dixit,
neque quicquam sibi mecum esse commercij: aperi
reg; iussit libellum coram testibus. Quid igitur
multa uobis dicam iudices? Inuentum enim est in
libello, ipsum ab omnibus, quæ illi mecum erant,
contractibus liberatum. Quæ igitur facta sunt, ac
curatissime uobis quantum fieri potuit recensui. Ar
bitror autem Pasionem ex corrupto libello defensio
nem moliri, indeq; maxime confirmari. At uos mi
hi animum quæso aduertatis: nam et ex illis ipsis
nequitiam istius me patefacturum autumo. Primum
inde uero considerate. Quando enim traderemus
pactum nostrum hospiti, secundum quod ille qui
dem relinqui dicit accusationem, ego uero oportet
re me ab eo auferre aurum: dabamus in mandatis
hospiti, si reconciliaremur inter nos, ipsum commit
tere flammis libellū: sin minus, offerre Satyro: hæc q;
ab utroq; nostrum dicta constat. At enim qua ratio
ne iudices imperaremus tradere Satyro, si non re
conciliaremur? Siquidem liberatus iam esset Pasio
ab accusatione, sinemq; haberet causa. Cæterum
manifestum est quod pactum sanxerimus, uelut re
liquis adhuc nobis rebus, de quibus oporteret illum,
iuxta libellum pacti, mihi rationem reddere, meq;
persolucere. Deinceps iudices dicenda mihi causa
est, propter quam ille se confessus est mihi se red
ditu

ISOC. TRAPEZI. ORA. XVIII.

diturum aurum. Quum enim à Satyro liberati essemus, calumniarum cognita malitia, nec Citium oblitari posset. depositi conscius, ratus, si puerum torturæ tradat, perspicuam fore imposturam suam: sin hoc intermittat, se aucturum actionem, uoluit et ga me ipsum liber fieri ac mecum ipse rem componere. Hunc deinde iussit indicare uobis, quid sperans lucri, uel periculi timens, dimiserim ipsum ab accusatione. Quod si nihil posset horum demonstrare uobis, cur non mihi potius quam illi haberetis fidem, quod ad libellum attinet? Ad hæc Iudices, uel hoc omnibus facile est cognitu: Quod mihi si indicia eorum quæ accusarem, timerem, liceret uel nullo sancto foedere, ualere sinere causam: illi uero propter torturam et certamina quæ inter uos erant, non erat possibile, quando uellet à periculis uindicari, nisi mihi persuasisset illum ipsum accusanti. Itaque me non de dimissione, sed hunc oportebat de redditione pacti facere. Deinde & hoc ingens & ineffabile est, si priusquam conscriberem libellum, adeo causæ diffusis fuissim, ut non solum Pasionem à culpa dimitterem, sed & eius rei foedus iicerem. At ubi tale aduersus me argumentum scripserim, tum scilicet ad uos peruenire desiderassem, atque quis tale de suis rebus consilium capefferet? Cuius uel hoc euidentissimum signum, quod non dimissus erat Pasio ex eo foedere

IOAN. LON. INTERP. 259

foedere, sed aurum se daturum confessus. Quando enim Menexenus instituit actionem aduersus ipsum, nondum discissis pacti literis, mittens Agyrrium utriusque nostrum studiosum petebat, Menexenum rogabat à se desistere, aut sanctita foedera cum ipso, se sublatum. Atqui existimate Iudices ipsum percipere discissa pacta, ut uos in fraudem inductos falleret. Nonne si transcripta fuissent, hos æderet sermones? Verum quamprimum ad pacta confugit, aperire libellum iussit. Quod igitur primum destruere pacta moliretur, Agyrrium eius rei testem adhibebo. Proinde Agyrri mihi p.d. TESTIMONIUM. Quod igitur pacta fecerimus, non ut Pasio conatus est dicere, sed quemadmodum ego uobis exposui, abiectum demonstratum reor. Nec uobis hoc debet mirum uideri Iudices, quod libellum pacti dissiparit, non modo propterea quod multa iam similia per ipsum facta sint, sed quod Pasionis quidam familiares multo ijs grauiora designarint. Pythodorum enim, qui uocatur Sceneta, pro Pasionem omnia & dicere & agere paratum, quod ignorat superiore anno apud hydrijs eripuisse Creteses? qui tamen in eum à Senatu carcerem missi erant. Iam quod modicæ rei causa, nimirum corporis periculo obnoxius, ausus est furtim aperire hydrias, quæ ab administratoribus quidè signatæ erant, signatæ item ab ædilibus, ubi in arcem posita à custodibus

Hydriæ
carcer &
captiuorum
locus.

ISOC. TRAPEZI. ORA. XVIII.

scrubantur. Quil mirum, si instrumentum pacti apud hominem externum & hospitem, tot lucrati ri pecunias, aut persuasis eius seruis, alijsq; instru-ctis technis, quocunq; potuere modo, transcripse-runt deprauaruntq;? De ijs igitur nescio quid por-ro mihi dicendum. Iam conatus est Pasio quibus-dam persuadere, quasi omnino nihil pecuniarum mihi fuerit, uerum quod à Strato cle mutuò acceperim trecentos statères. Non ab re igitur esse duxi, si & hæc uobis recenserem, ut sciatis quibus indicijs dis-ctus, me pecunijs spoliect. Ego enim Iudices, soluta-ro Strato cle in Pontum, uolens inde quampluri-mum efferre nummorum, precatus sum Strato clem, ut suum mihi aurum relinqueret, in Ponto à pa-tre meo recepturus: ratus non parum illi lucri acce-dere, si per nauigium non sint expositi nummi peri-culo, Lacedæmonijs potissimum maris imperium te-nentibus. At inde non colligi potest, quod mihi hic non præsens pecunia fuerit: mihi uero maximum potius argumentum suppeditabunt repositas mihi a-pud fidem istius pecunias, ea quæ cum Strato cle ge-sta sunt. Etenim interrogante Strato cle quis sibi pe-cunias reddat, si pater meus commissa non faciat, nō audiat dicto, aut ipse huc reuersus me non reperi-at, Pasionem ipsi constitui, qui se illi daturum fassa-sus est, & relictam mihi pecuniam, & partam inter-

rea

IOAN LON. INTERP. 259

rea temporis usuram redditurum. Quod si nihil meorum apud illum situm fuisset, creditis tam facile pro tot pecunijs futurum esse fideiussorem? Atqui eius mihi testes rei ascendite. TESTES. Fortas-se igitur Iudices, & horū uobis testes proferet, quod pernegarim aduersum eos qui pro Satyro mecum a-gebant, quicquam mihi facultati esse, demptis quas ille mihi tradidisset, quodq; ipse suscepisset pecuni-as meas confitente me debere trecentas drachmas, & quod Hippolædam hospitem, & ipsum mihi fa-miliarem ab ipso scenerantem despexerim. At enim in tot ego calamitatibus constitutus, quales narraui uobis Iudices, domi quidem omnibus priuatus, hic uero præsentibus facultates coactus reddere ueni-entibus è Satyri mandato, nulla pecunia mihi re-sidua, præterquam celare quam potui, uendicans mihi Pasioni concreditum aurum. Fateor neque me hoc inficias ire, quod trecentas drachmas debeant inq; alijs itidem me egisse dixisseq; ut illis ita fidem potissimum facerem, nihil mihi esse. Et quod hæc non ob penuriam contigerint, sed Satyri nomine, ne ille me omnino omnibus exuisset meis, facile sanè cognoscetis. Primum igitur testes proferam, scien-tes multas mihi ex Ponto pecunias allatas esse: deinde qui uiderint ipsi me istius mēsa usum, tum à qui-bus sub illud tēporis ultra mille statères auri compa-

K 3 rarina

ISOC. TRAPEZI. ORA. XVIII.

rarim. Præterea tributo vobis imposito, alijsq; censibus factis, ego plures hospitum censui ipse & mei, mihi uero ipsi tributum inscripsi maximū. Pro Pafione aut præcabar censum agentes, ipsum mea uti re adserens. Huius uero rei mihi testes prodeatis. TESTES. Ipsum igitur Pafionē uel opere hæc eadem testari faciam. Nauim in qua non parum pecuniarū erat, ego ubi dedissem, quī spiam demonstrabat, ceu Delij cuiusdam foret: ambigente me attrahereq; uolente, tale inierunt consilium, q me inducere in fraudem instituerant, ut ferē me indemnātū oportuerit mori. Tandē persuasi sunt fideiussores, à me accipere. At Philippus quidē patrius hospes, uocatus & morē gerens, magnitudinē piculi ueritus abiit. Pafio uero Archestratū mihi mensariū pro septē talentis fideiussorē exhibuit. Iā si parū à me defraudaretur, aut nihil me hic possidere nouisset, pro tot scilicet pecunijs mihi fideiussor exisset? Imō nō est obscurū, quōd trecentas drachmas se mihi donare cōquestus sit. Pro septē uero talentis sponzorē meū factum se, satis se fidei habere ratus à me, aurū apud sese depositum. Quod ergo multæ mihi pecuniæ fuerint hic, ac super eius mensam posita, cum ex operibus Pafionis uobis aperui, tum ab ijs qui ipsi nouerunt didicistis. Videmini aut Iudices optime cognoscere de quibus cōtendamus, illorū temporū recordatū, resq; ut hæc

IOAN. LON. INTERP. 260

ut habuerint nostræ, quando ego Menexnum & Philomelū mihi repetitum depositū, & Pafio insciari non erubuit. Repe. icis enim patrem meū cōprehensum, omniq; re spoliatum: mihi uero neq; hic ob præsentis fortunæ marendum, neq; in Pontū nauigandū. At uero utrum uerisimile est, me tantis in malis constitutū iniuste accusare, aut Pafionē & propter magnitudinē calamitatū nostrarum, aut propter multitudinē pecuniarum eleuari, meq; decipere? Quis unquam eō nequitia accessit, ut ipse de cuius corpore agitur, alijs fraudē machinetur: qua spe, quāue cōgitatione hunc adijt? An quia uerius ille potentia meam protinus daturus erat mihi pecuniam? Enim uero sic uterq; nostrū nō egi. At ubi incertamen cū illo descēdissem, putabā apud uos iure etiā me plus Pafione habiturum, qui neq; hic permanere cogitabam, ne me à uobis Satyrus repeteret metuens? At cū tam si nihil peragerē, saltem huius hostis redderē cuius potissimum præ omnibus in hac urbe consuetudine usus sum. Ecquis uestrū uelit agnoscere tantam meā insaniā atq; ignauia? Animis percipere dignum est, Iudices, absurditatem, ueriq; dissimilia, quæ undecunq; Pafio molitur dicere. Sic enim egi, ut neq; si cōfiteratur, pecunijs meis neferre fraudem, ab ipso possem equidem sumere supplicium: tum accusat me quōd iniuste eum ad iudicium uocem.

ISOC. TRAPEZI. ORA. XVIII.

Simulac uero ego à calumnijs, quibus unà cum patre meo apud Satyrum insinulati eramus, liberatus sum, hunc nemo non autumabat actionem debere, tamen omnia sibi à me crimina, cuncta debita dimissa confirmat. At qua ratione his stultiora fiant? nec in hac modo re, uerum in alijs ipse sibi et uerbo et opere manifeste repugnat. Qui seruum quidem suum, quem transposuerat ipse, à nobis in seruitutem redactum dicebat, quem tamen instar aliorum seruorum in censu conscripsit: quemq; dum à Menexeno ad torturam peteretur, ceu liber foret, amouit. Præterea quum nos deposito spoliasset, ausus est nobis dicere diem, tãquam sex talenta ab eo foenerauerimus. Qui adeo palam in rebus sese mendaciter gerit, quomodo fidem illi adhiberi oportet in ijs quæ solus cum solo egerit? Postremo, Iudices, confessus se ad Satyrum usq; nauigationem destinaturum, facereq; quæ ille decreuerit, et ea mihi fraudem induxit sententia: noluit enim nauigare, sæpe numero propterea me ipsum appellante. Emandauit deinde Cittum, qui inde reuersus dixit se liberum esse, genere nempe Milesium: hunc Pasio miserat ad Satyrum, ut illi actionem patefeceret: qui utroq; nostrum audito sententiam ferre noluit de ijs quæ hic agerentur causis, maxime hoc non præsentē. Usque adeo uero me iniuriam sustinere arbitratus est, ut conuocatos nauicleros

IOAN. LONI. INTER. 261

cleros precaretur, mihi opem ferre, nec iniuria adfectum despicere. Ac ad urbem epistolam Zenotiano Carcini filio perferendam dedit. Eam mihi recita. EPISTOLA. Proinde cum multa sint mihi iusta, illud certissimum signum reor fraudulentæ Pasiæ in me et pecunias meas, q. puerum exanimatoribus tradere noluit, depositi conscium. Deinde, contractibus qui inter mensarios ac in scenus nûmos recipientibus fiunt, quodnam robustius argumentum fuerit? Non enim testes contractuum constituiimus. Adhæc compertum habeo, uobis cū in priuatis, tum publicis rebus nihil fidelius, nihil uerius tormento reputare, quin testes factos possibile esse, ad res etiam quæ nunquam factæ sint acciri posse, tormenta uero indubitato demonstrare, utri uerum dicant. Quæ ille sciens, maluit coniecturam sumere uos de re ipsa, quàm perspicuo nouisse. Non enim hoc dicere queat, quod circumueniendus erat propter tormentum, ideoq; eum tradi indecens fuisse. At omnes nouistis, quod si accusasset herum suum Cittus, instar pessimi mortalium posthac interiturus se: sin perseuerasset, nihil confitendo, liberum se futurum, ac omnium quæ Pasio suis fraude sibi uendicasset, participem fore. Attamen quum tanto plus habiturus erat, conscius ipse sibi, quæ acta erant sustinuit, et questionem declinando, et alias causas

Quæstio-
nis fides.

ISO. PARA. ORA. XIX.

prætexendo, ut nullum hac dere examen, nulla per
tormenta quæstio fieret. Quocirca horum omnium
facientes considerationem, uos precor, obsecro et ob
testor, Pasionem, uti meruit, iudicate, neq; tamam
esse meam nequiciam arbitremini, ut qui in Ponto ha
bitem, tantisq; diuitijs abundem, ut & alijs benefi
cium dare possim, huc Pasionem decepturus uene
rim, ceu falso depositi eum accusans. Nec indignu
sit, cum Satyri tum patris meminisse, qui semper uos
præ omnibus Græcis plurimi faciunt, ac haud raro
iam propter frumenti penuriam, aliorum mercato
rum naues uacuas dimittentem, uobis frumenti non
denegarunt educationem. Tum in proprijs contracti
bus, quorum illi sunt iudices, non modo æquale, ue
rum & plus adepi abitis. Itaq; nullo merito literas
eorundem stoccipendetis. Oro itaq; uos, ut cum pro
meipso, tum illis iustam sententiam feratis, neque
mendaces fraudulentasq; Pasionis rationes, meis fra
de maiore dignas iudicetis.

TRAPEZITICI FINIS.

PARAGRAPHICI ARGV
MENTVM.

A Callimachi accusatione, quæ mille drach
mas

IOAN. LONI. INTER. 262

mas poposcerat, quidam prouocans iuxta le
gem se nunc purgat, nihil se debere planè Cal
limacho fœdere probat, seque iniuste ab eo ac
cusari, atq; se nō eripuisse Callimacho pecuni
as, unde ipsum talionis reum. Nomen habet
oratio $\alpha\pi\omicron\ \delta\ \pi\alpha\rho\gamma\alpha\phi\iota\varsigma$, id est ab excepti
one, appellatione, prouocatione. Ab submo
tione legis per legis alterius obrogationem pa
ragraphe nomen accepit apud Demosthenem
paragraphici multi sunt, aduersus Xenothe
min, Apaturium & alios.

ISOCRATIS PARA
GRAPHICVS ADVERSVS CALI
machum, oratio decimanona.

S I alij hac appellatione certassent, ab ipsa causa
Sordider uerba facere: nunc de lege necessum est
dicere primū, cuius auspicio ante conspectū uestrū
Iudices, prodijmus, uti qua dere contendamus pate
facto, sententiam feratis. Neq; uestrum quisquam de
miretur, q; reus ego, prior sim dicendo, actore meo.
Nam postquam ex Piræo reuersi, quosdam cospice
retis ciuium ad uersutiam nequitiamq; raptos, adeo
ut & pacta discindere conarentur, cōpescere huius
modi uolentes, alijsq; ostendere q; non ex necessitate,
uerū quia ciuitati existimaretis conferre, ea sancire
ritis, pnunciante Arithmo legē tulistis: Si quis præ Lex de p
ter fœdera adeoq; cōtra pacta litiget corā iudicib; uocando.
licere

ISO. PARA. ORA. XVIII.

licere reo prouocare iudices de hoc primū compella
re, ac dicendo eū qui prouocauit, priore esse: uter au
tem uictus fuerit, illum debere multā: ut qui pratri
torum malorum ultionem querere ausi, periuri nō
modo arguantur, atq; à dijs punitonem sustineant,
sed & ex templo damnum accipiant. Arduum itaq;
& difficile existimaui, si legibus ita latis, Sycophan
tam negligam, de triginta drachmis periclitantem,
me ipsum uero de tota substantia contendentem. Pla
num autem faciā, Callimachum non solum de pa
ctis agere causam, ceterum fictam & cmentitam ca
usam accusationem, cuius causa nobis dictus est dies.
Principio recensebo uobis quæ acta sunt. Nam ubi
didiceritis nihil illi à me damni datum, arbitror uos
pactis uestris libentius adiecturos suffragium, istiq;
magis indignaturos. Regnarunt enim decem, qui
cum Triginta constituti erant. Porro me Patro
clis tum regnantis familiari existente, unā cum ipso
ibam. Hic insensus Patrocles Callimacho, me nunc
actione hac persequenti, occurrit ferenti pecuni
am. Apprehendens autem ipsum, ut eriperet
gratum hoc sibi dicebat relinqui, ut ipsum in publi
eum uerteretur usum, illū enim unum esse de trans
fugis in Piræo. Ea de re contendentes illi, conuicti
oq; ipsi facto, alij multi concurrerunt, ac forte fortu
na Oeno unus ex Decemuiris aduenit. Illico igitur

IOAN. LONI. INTER. 263

ad ipsum pecuniarum mentionem faciebat Patrocles
qui utrunq; ad unā secum dominantes pertulit: il
li ad Senatum porro detulerunt. Iudicio itaq; facto
uisum est pecunias publicare. Reuersis posthac tras
fugis ex Piræo in iudicium uocabat Patroclcm, tras
fugisq; ad iudices, ceu autor calamitatis sibi fue
rit Patrocles: qui cum reconciliatus, ac decem re
cepit minis, Lysymacho imponebat, à quo quum du
centas drachmas accepisset quoq; mihi negocium
exhibuit. Primum accusans me, ceu illis adiutor
fuerim. Tandem eō impudentiæ usq; peruenit, ut
omnium quæ facta essent, in me reijceret culpam.
Quemadmodum & fortasse me nunc accusare non
ueretur. At ego uobis testes proferam eos qui in ini
tio adfuerunt, quod neq; acceperim, neq; attigerim
pecunias: deinde & Decemuiros, quod non ego, sed
Patrocles ipsis ea de re locutus sit: quin etiam ipsos
Senatores, quod ille accusator eius fuerit. Horum
mihi testes accerse. TESTES. Itaq; simulac
multi conuenissent ad ea quæ agerentur, ceu ignari
quidnam fieret, ipse hic turbæ sese adplicans, se
densq; in officinis loquebatur, quod graui à me ini
uria adfectus, pecunijsq; priuatus esset. Quidam il
lius amicorum aduētes me cōsulebant, uti me ab eo
disidio liberarem, quod cum eo mihi interuenisset.
male audire canerem, neque ob multas pecunias me
ipsum

ISOC. PARA. ORA. XIX.

Causa eti
am bonae
non fiden-
dum.

ipsum periculo obiectarem: neque si nimium etiam
causae fidem adfirmantes, quod plerumque usuueniant
uel praeter sententiam in iudicijs: et quod fortuna
potius quam iure, quae ad uos perlata sint, iudica-
centur: itaque conducibilis esse pauca expendentem,
a magnis liberari criminibus, quam nihil reddentem,
totum me exponere periculo. Quid igitur uobis
per omnia recenseam, quomodo multa omiscerim,
quae de talibus dici consueverint? Tandem
persuadus (omnia enim uera dicuntur apud uos) ut
darem illi ducentas drachmas: at ne rursus ei liceret
sycophantam esse, iudicium super dictis permisimus
Nicomacho, e tribu Atticae Aegide, populo
Bateni originem ducenti. TESTES.

Primum igitur in pactis mansit, post insidias ten-
dens, cum Xenotimo legum corruptore, decimas ut
dici in corruptionem danti, magistratus uastante,
omniumque malorum autore. Adipiscitur erga me
multam et actionem drachmarum mille: producent
me testes, non esse dicam legitimam, quum iam an-
tea sit factum iudicium, illa quidem non est progres-
sa, sciens quod nisi quintam partem adipiscatur suf-
fragiorum, multam ipse debeat. Persuadens itaque
magistratum denuo eandem dicam scripsit, ceu in Pri-
taneo solum res peragenda foret. Dubius igitur, quo
me pacto in hisce malis gererem, optimum esse du-
xi, si

IOAN. LONI. INTER. 264

si si aequale utrisque periculum constituens usque ad uos
perueniremus. Haec sunt quae inter nos peracta fue-
re. Noui autem Callimachum non solum de accusa-
tionibus cogitare, ut mendacia consuaret, uerum et
iudicium inter nos factum abnegaturum, talemque si-
bi instituire apologiam, quod nunquam Nicomacho
de pactis nostris iudicium permiserit, quem olim no-
uit familiarem nostrum, et quod non decucrit ipsum
pro decies mille drachmis ducentas uelle accipere.
At uos cogitate, primum quod iudicium non conten-
dentes, sed propter dicta pactaque permisimus: itaque
nihil absurdum, nihil inuicem admisit, si Nicomacho
iudicem accepit, sed multo magis si de rebus
pacificens et consentiens de iudice dissideat. Dein-
de, cum decies mille drachmarum eius esset debitum
non oportuit ipsum propter duas minas facere reco-
ciliationem. Eum uero qui iniuste accuset et calu-
mniatur, nihil mirum si tantum uelit accipere. Postea
si magna postulans, pauca sit consecutus, non hoc
illi argumento est, quod iudicium non factum sit, sed
multo magis nobis, quod et primum inique accusarit. Mi-
ror autem si ipsum sufficientem existimari, ut nouis-
set, se non oportere pro decies mille drachmis uelle du-
centas accipere: me uero hoc non putet inuenire, si men-
daciū dicere uoluissim, me ultra ducentas minas dedi-
se adseuerare. Dignū censeo itaque, quantum illi signū est.

ISOC. PARA. ORA. XVIII.

non fuisse iudicium hoc, quod quæ testimonio com-
probata sunt non receperit, tanto mihi certum so-
re argumentum, quod uera eo de iudicio ploquar.
Quandoquidem ipsi testem producere manifestum
queam, quem neq; unquā ipse aduenturum putarit.
Arbitror autem, nisi iudicium fuisset, neq; actorum
inter nos fuisse testimonia. Opera precium est por-
ro æqua considerare, neq; difficulter adeo uos iusta
decernere. Nam si & alijs iniurius esse auderem, me-
rito me & in hunc peccare iudicaretis: nunc nemi-
ni ciuiliū, quantum ad facultates attinet damnum
dedisse, neq; corpore in periculum coniecisse, neq;
ex participatione reipub. oblitteratos, in Ly sandri
catalogum inscripsisse deprehendar. At qui triginta
uirum tyrannis atq; malitia plerosq; impulsit, ut ta-
lia designarent: non modo enim non puniebant eos
qui iniurij essent, sed quibusdam etiam ut peccaret
imperabant. At eorum ego principatu nihil tale fecis-
se reperiā. Hic se iniuriam sustinuisse ait: quando
ciecti sunt triginta, Piræus cōprehensus, populus
detentus. De reconciliatione uero rationes sunt mi-
ræ. Iam uidetur uobis cū qui temporibus triginta se
metipsum honestū exhibuerit, in hoc usq; tēpus inu-
riā deposuisse, quo et antea peccātes à delictis suis re-
sipuerunt. Oīm uero grauissimū fuerit, si de præsen-
tib. hostib. ultionē sumere meq; uindicare noluerim.
hūc

IOANN. LON. INTERP. 265

huic dare malam tentarim, qui cum nihil unquam
commercij fuit? Quod igitur ego non autor fuerim
Callimacho publicandæ pecuniæ, satis demonstra-
tum: qd uero non licuerit ipsi de his quæ acta sunt,
dicere mihi dicere, neq; si omnia etiam quæ adfert, i-
ta sese haberent, ex pactis cognoscetis. Proferas mi-
hi libellum. FOEDERA. Itaq; non parum iu-
ri fidens, hanc feci appellationem, sed ea ratione,
quum fœdera sanè dimittant eos qui quicquam uel
demonstrauerint uel indicant aut cuiusmodi aliquid
agant, atq; quum ego, quantum ad me attinet, com-
probare possum, quod neq; hæc fecerim, nec aliud
quiddam peccarim. Recita mihi iuramenta. IV-
RAMENTA. Nōne igitur graue est iudices,
quum pacta sic se habeāt, taliaq; sint facta iuramen-
ta, tam suis confidere argumentis Callimachum, ut
horum contraria se uobis persuasurū putet? Quod
si me uideret negligentem esse ciuiliū rerum, nec
quæ in ciuitate agerentur animaduertentem existi-
maret, indignum fuerit ipsum admirari: Iam uero
non solum in legislatione indicastis uos plurimi fa-
cere pacta: uerum & Philonem ē Coele uenientem,
ubi indicatum esset eum falsa legatione fungī, neque
quicquam habentem quo defenderet causam suam,
pacta uero exhibentem, uisum est uobis dimittere,
neq; de eo ferre sententiam. Quin & ciuitas neque
L à confia

ISOC. PARAGRA. ORA. XIX.

à consentitibus peccatum dignatur poenam accipere: at ille eos etiam interim qui nihil iniuriæ sibi intulerunt, audeat calumniari. Quum tamen is haud ignoret quod Thrasybulus et Anytus maxima in urbe potentia clari, multis priuati pecunijs, quum nouissent eos qui censum egissent non eos tamen ad Senatum deferre audere non accusare, neque ulci seisse. Etsi enim in alijs rebus ceteris plus possint efficere, in ijs tamen quæ ad pactum attinent, equale cum alijs ius sibi dignum iudicant. Neque illi soli dignum iudicauerunt uolueruntque, sed neque uestrum quisquam ad sese ausus est admittere talem causam uel ordiri. Graue arduumque ergo fuerit, si in uestris ipsorum rebus permanetis in iuramentis, propter huius autem sycophantiam transgredi tentatis. Ac propria quidem passa publice extima esse et rata cogitis, publica uero urbis fœdera, uel quencumque priuatim soluere permittitis? Et quod potissimum iure quis miretur, si quando quidem incertum erat, num conferant reconciliationes ciuitati, talia de ipsis iuramenta edidistis, ut citam si non conferrent, necessarium tamen esset illis in pactis permanere. Quando uero sic propoportione nobis res cecidit, ut et nulla fide facta dignum foret presentem reipub. formam conseruare, tum iusiurandum præuicabimini? Et illis qui dixerunt oportere irrita esse pacta, succenseis:
hunc

IOAN LON. INTERP. 266

hunc qui scripta fœdera et iuramenta transilire audeat, inculpatum impunitumque relinquetis? Sed neque ista, neque digna uobis ipsis, neque decora antea decretis sanè feceritis. Cogitate in alio, quod de maximis iudiciū acturi rebus adueneritis: de fœderibus enim sententiā feretis, quas neque unquam siue uobis erga alios, siue alijs erga uos transilisse possit. Tantū præterea illis ius, tantum robur inest, ut plurima uitæ necessaria cum Græcis tum Barbaris per fœdera ea consistant. Nam talibus adhibentes fidem, mæuæ amiciciæ, cōsuetudinis et conuersationis symbola ostendimus, alij alios accedimus, inquirimus quæ cuilibet nostrum opus sunt. Per ea et contractus inter nos facimus: priuatas inimicicias et publica bella dissoluimus. Hoc uno publico bono omnes homines ut perseueramus. Cunctos proinde decorum est, ipsis suffragari, maxime autem uobis. Adhuc enim præ manu est, et in exemplum trahi potest, quod quum ab hostibus deuicti, perdere ciuitatem plerique affectarent, ad iuramenta fœderumque confugerimus: quæ si Lacedæmonij transgredi auderent, in quo certe alio ferretis. At fieri quomodo potest, ut alios accuses, quorum ipse reus fueris? Id cui uideri queamus iniuriæ attingi, præter fœdera sustinentes mala, nisi ipsi appareamus fœdera plurimi facere? Quia persuasione erga alios utemur, si inter nos sancta fœderata tenere.

ISOC. PARAGR. ORA. XIX.

adeo dissoluimus? Equum est autem horum memi-
nisse, quod quum multa egregia p maiores nostros
in bellis facta sint, non minime ex huiusmodi recon-
ciliationibus ciuitas nostra cara sit habita. Pleraq;
igitur ciuitates sese strenue gessisse in rebus bellicis re-
periantur: de populi uero constitutione adeoq; rei
pub. formula, non est qui nostra melius aliam con-
suluisse demonstrare queat. Ad hæc, talium operu,
quæ citra periculum non sunt facta, bonam partem
fortune quisquam impertierit: mediocritatis uero
erga nos ipsos, nemo quisquam aliud præterquam ue-
stram sententiam arguerit atq; protulerit. Itaq; in-
dignum est talem uos gloriam, tantam celebritatem
amississe: Nec me existimet nimium aliquis, neque
maiora dicere, quod propriam pœnam fugiens uel
reus ipse, hæc uerba fecerim. Non enim de inscri-
ptis & à me postulatis pecunijs hoc mihi certamen
est, sed mihi quidem de his rebus, uobis de his quæ
paulo ante diximus. De quibus nemo profecto iure
dicere satis poterit, neq; idoneam iniunxerit mul-
tam qualem Callimachus iste meretur. Tantum por-
ro ab alijs ipsa differt causis, ut alia ad certantes so-
lummodo pertineant, hic uero res publica periclite-
tur. De ea duplici præstito iuramento iudicatis:
altero quod in alijs rebus soleis, altero quod super
foederibus fecistis. Hanc iniuste damnantes, non ci-
uicis

IOAN. LON. INTERP. 267

uitatis tantummodo leges, sed & omnium publicas
transgredimini. Itaq; non dignum fuerit, neq; per-
gratiam, neq; æquabilitatem, neq; aliud quicquam,
per iuramentæ de ipsis ferre suffragium, aut iudi-
care. Quod itaque operæpretium est, & confert,
iustumq; est uos de pactis hunc ad modum decerne-
re, neq; ipsum Callimachum opinor uel tantillum cō-
tradicturum: ipsum uero deplorare præsentem re-
or egestatem, sibiq; factam calamitatem, dicereq; qd
grauia miserandaq; sustineat, si pecuniarum, qui-
bus in paucorum dominatu seu potius tyrânide pri-
uatus est, in populi principatu, meliore uidelicet rei
pub. forma damnatione mereatur, ac multam debeat
sextam nimirum æstimationis litis partem: & si tum
quidem propter suas facultates fugere coactus est,
nunc ex quo tempore accusare coeperit, ignominia
adficiatur. Accusabit præterea eos qui in transitu
fuerunt, ceu maximam ex ijs nobis inuidiam concitatu-
rus: fortasse enim quendam audiuit, quod uos quan-
do uim adhibentes non accipiatis, interpellantes ac-
cusantesq; puniatis. Ego uero neq; ea uos sententia
præditos puto: deinde prædictis rationibus & argu-
mentis facile contradici potest. Ad planctus qui-
dem, quod conueniat nobis auxiliari, non ijs qui in-
fortunatissimos se ipsos ostenderint, sed ijs, qui de qui-
bus deiecerunt, iustiora dixerint. De multa igitur,

ISOC. PARAGRA. ORA. XIX.

si harum ego rerum autor forem, merito quia da-
mnū facturus esset contristari mini. Nunc uero ille
est calumniator, itaq; nihil iuste ipso dicente, admit-
tere queatis. Deinde uobis illud quoq; contemplan-
dū est, quod omnes ex Pyraeo reuersi, eadem que-
ant habere rationes quas ille, quorum nemo quisquā
tali ad uos usq; causa peruenire ausus est. Quare o-
disse uos huiusmodi decet, ac malos reputare ciues,
qui iisdem cum uulgo malis et calamitatibus pressi,
poenas atq; supplicia alijs maiora tandē moliri que-
runt: quin etiamnū licet ipsi, priusquam uestre sen-
tentiae periculum faciat, dimissa accusatione et actio-
ne hac, ab omni negotio liberari. Atqui non est ab-
surdum, in tanto periculo cum a uobis misericordi-
am quaerere consequi: cuius ipse periculi dominus
est, cuius autor, in quod sese coniecit, et in quo uel
iam nunc licet ei non periclitari. Si igitur meminit
eorum quae sunt in Oligarchiae dominatu facta, di-
gnum censere, ne eos accuset, pro quibus nemo ra-
tionem redditurus sit: sed ut quod ego pecunias illi e-
ripuerim, id uero ut doceat, illi elaborandum esse.
De quo uobis utq; decernenda sententia, nec quo-
modo si iniuria diu. xatus ostendendum ei. Sed quia
non feci, id esse ei refellendum, a quo quae sibi perie-
re, recipere postulat: quandoquidem perperam illū
egisse indicare ego, imo alius quicumq; ciuium qui

cum

IOAN. LON. INTERP. 268

cum illi fuerit lis, possum. Enim uero magni apud
uos momenti esse decet accusationes, non eas quas
uel aduersum infantes usurpare licet, sed quae nisi
contra iniquos dici nullo pacto queant. Ad eas igitur
obiectiones haec sufficiant fortasse, hisq; relucta-
ri fors queat. Expedit uero apud uosmetipsos si cui
denuo de eadem re dicere uidear, q. multū huius causae
et accusationi mentē aduerterim, non nostram re-
rū gerentes curā, sed de pactis disceptationem atq;
iudiciū esse putantes, quos, iusta nobis decernentes,
intrepidos in urbe habitare facietis. Sin minus, quo
modo in uos ciues uestros adfectos existimabitis, si a
que oibus indignari uideamini reipu. participibus?
Quid animi habituri sunt, q. mirum sibi delicti con-
scij, ubi eos qui non sine modica laude in repu. sint
uersati, iusta non posse impetrare sciant? Quantum
uero tumultū expectare oportet, ubi alij quidem ad
calumniandū attollantur, cum uestro id scitu et uo-
luntate fiat: alij uero hodiernū reip. statum metuant,
q. nullus sibi iam confugij sit relictus impraesentia
locus? Nonne igitur meture dignum est, ne confusis
iureiurandis denuo eō redigamur, propter quae pa-
cta sancire compulsi sumus? Nonne uero decet uos
ab alijs discere, quantum sit bonū Cōcordia, aut quā-
tū Seditio malū? Ad eō n. utroq; tentati estis, ut et ali-
os optime docere uos q. sit utriusq; natura positis.

Concor-
dia.

Seditio.

L 4 Verum

ISOC. PARAGR. OR. A. XIX.

Verum ne uidear æquo diutius circa pacta neſſere moram, quòd facile ſit de iſſdem & multa & recta dicere, tantum uos dum ad memoriam reuocare iubeo, quando ſententiam tulcritis, quòd antequam paciſceremur, arma ciebamur, belligerabamur, alij Cyclum obtinentes, alij Pyraea occupato, magis mutuo inter ſe odio ſagrabant, quàm à maioribus nobis relictis hoſtes. Quando uero fidem daremus, firmatis pactis ad unanimitatē reuocati, adeò honeſte & communi omnium bono in repub. uerſamur, ut nulla nobis inde calamitas orta ſit. At tum quidem nos ignauiffimos infeliciffimoſq; iudicabant omnes, nunc fortunatiſſimi prudētiffimoſq; Græcorum planè omnium uidemur eſſe. Dignum ergo fuerit, non modo talibus punire damnis pacta tranſilire auſos, ſed ultimis etiam ſupplicijs ceu maximorum malorum autores: eos præſertim, qui Callimachi inſtar duxere uitam. Qui decem continuis annis uobiſcum Lacedæmonijs dimicantibus, nullo unquam die ſemetipſum adiunxit ducibus, ſed illo ſemper tempore fugere operam dedit, facultateſq; ſuas occultare. Ceiterum Triginta uiris conſtitutis, in urbem nauim traiecit denuo, ſeq; popularem eſſe prædicat. Tanto uero præ alijs illorum politiæ cupientior eſt, ut neq; ſi male quid pateretur, abire uoluerit, ac unà cum peccantibus in ipſum, obſidione cin-

gimæ

IOAN. LONI. INTER. 269

gi maluerit, quàm uobiſcum iniuria adſtictis republi-
lica ſungi: ſic in hodiernum uſq; diem iſtius parti-
ceps politiæ eſſe perſeuerauit, in qua moenia quaſ-
ſaturi eratis: at exijt tum, non præſens odio habens,
ſed imminens periculum metuens, ut poſtea ſatis de-
clarauit. Poſtquam enim Lacedæmonij quum ueniſ-
ſent, populus in Piræo concluſus eſſet, rurſum inde
fugiens apud Bœotas ſe continuit: itaq; conuenit eū
inter ſuapte ſponte uenientes cenſeri potius quàm
inter fugientes nominari. Quum ergo talem ſe geſ-
ſerit, cum erga eos qui ex Pyraeo redire, tum erga
eos qui in urbe permanſerunt, adeoq; erga uniuersam
republicam, non diligit æqua cum alijs poſi-
dere, ſed uobis plus habere percipit, tanquam ſi ſo-
lus iniuria adſectus, aut optimus ciuium exiſtat, aut
in maximam per nos calamitatem inciderit, aut plu-
rimorum bonorum urbi cauſa extiterit. Optarim
autem uos æque ipſum noſſe, atq; ego, ut nō ipſi pro-
pter ea quæ periere condoleretis, ſed propter reli-
qua potius inuideretis. Porro de alijs quidem, qui-
bus inſidiatus eſt ac dicas quibus litigauit, accuſa-
uitq; & quibus cum conſpirauit, & contra quos
mendax testimonium protulit: neq; * bis tantum ad
quæ ſatis fuerit ad narrandum. At unico ſaltem au-
dito factorum eius, facile aliam quoque nequiciam
eius cognoscetis. Cratinus enim de agro conten-

L 5 dit

* Id eſt tã-
tū tempo-
ris. Aquã
clepſydre
reſpicit.

ISO. PARA. ORA. XIX.

dit cum huius affini: lite autem facta, hic occultata ancilla sua, Cratinum accusabant, quod caput ancille contriuisset, itaq; ex ulnere mortuam esse hominem dicebant. Dicunt illi diem, cædis insimulantes, in Palladio. Vbi horum insidias Cratinus audiisset, alio tempore sibi à lite temperauit, ut ne transponerent rem, neq; alias rationes inuenirent, sed ut in ipso facto fraudulentum comprehenderentur. Quum ergo qui accusarat Cratinum cædis, esset affinis Callimachi, Callimachus autem testatus esset nobis de functam uitam hominem, uenientes in domum ubi occultata erat, ac producentes ad iudicium uiuam cum etis presentibus demonstrarunt, ut se ptingentis iudicantibus, quatuordecim uero testificantibus, hoc nullum planè suffragium adsecutus sit. Atqui horum mihi testes accerse. TESTES. Quis igitur digne accusare queat ea quæ per hunc gesta sunt? Aut quis reperire queat maius siue iniquitatis siue calumnie & nequitiæ exemplum? Quædam enim iniuriæ non uniuersos mores eorum qui uim fecerunt, indicant. Ex talibus uero operibus totum uitæ cursum scelestorum facile est cognoscere. Nā qui uiuentes mori testatur, à quo sibi uobis abstinere uidetur? Qui in alienis rebus adeo prauus est, quid in suis ipsius non audeat? Quomodo uero huic fidem adhibere opus est pro se dicenti, qui

IOAN. LONI. INTER. 270

qui pro alijs peierans arguitur? Quis unquam apertius saluum dixisse testimonium demonstratus est? Alios enim ex ijs quæ dicuntur iudicatis: huius uero testimonium, quod mendax erat, nouerunt iudicantes. Et qui adeo peccauit, nos mendacij accusabit? perinde faciens atque si cuiuspiam Phrinondas obijceret fraudem, aut Philergus, qui si Gorgonium sustulisset, alios diceret esse sacrilegos. Quem uero rerum non gestarum testem ad bibere conuenit magis atque hunc, qui ipse alijs mendacia testari audeat? At Callimachos sapius accusare licet, sic enim consuevit se in republica gerere. Quod ad me attinet, reliquis omnibus omisis sancti omnibus eius modo: cuius non solū mihi habeatis gratias, sed & indicio utamini, de omnibus rebus meis apud uos recordabor. Quando enim ciuitas in Hellesponto naues amisit, ac rebores suo destituta est, adeo inter plurimos triremibus præfectos excellui, ut cū paucis seruarem nauim: cumq; aduersum illos ipsos in Piræa nauigassem solus, non dissolui triremium præfecturam. Sed quum alij sua sponte muneribus desungerentur suis, inq; presentibus malis animum despoderent, ac de impensis sibi poenitentia duccerentur, ac reliqua cæla rent, putarentq; iam publica interiisse, ad priuata deflexis oculis, non eiusdem cum illis sententiæ fui, sed persuaso fratre meo ut simul

ISO. PARA. ORA. XIX.

Popula
res.

ut simul mecum triremes administraret, à nobis ipsis
mercedem dantes nautis, adfligebamus hostes. Tan-
dem prohibente Lysandro poena capitis, ne quis uo-
bis commearum adueheret, adeo nos erga ciui-
tatem amanter gerebamus, ut alijs neque suas res
adferre audentibus, nos ad illos perferendum com-
meatum intercipientes, ad Piræa perduceremus, pro
quibus nos corona nos ornare decreuistis, præq; tri-
buum heroibus proclanare, ceu magnorum bono-
rum autores. Porro deceat eos populares reputare,
non qui imperante populo, negotiorum esse conser-
tes affectarunt, sed enim qui infortunio pressa ciuita-
te, pro uobis subire periculum non dedignati sunt.
Gratias deinde reddere non ijs qui pertulere utcum-
que mala, sed si quis in uos beneficia contulerit. Ad
paupertatem demum reductos miserari, non qui sua
bona perdiderunt, sed qui pro uestra ea salute im-
penderunt. E quibus ego unus apparebo, qui omni-
um fuerim infortunatissimus, si bonam mearum sa-
cultatum pariem in urbem impenderim, iam alienis
insidias uidear meditari: ac nihili facere calumnias
quæ apud uos aguntur, qui non modo substantiam,
sed animam meam ac uitam nihili facere uisus sum,
ut uobis gratus et probus redderem. At nonne uos
poeniteat, si non statim, tamen post calumniatio-
nem istum diuitem factum cõspexeritis, me uero post-
quam

IOAN. LON. INTERP. 274

quam defungi munere meo cœpi, opibus orbatum:
istumq; qui nihil unquam uestri causa periculi susti-
nuit, plus cum legibus tum fœderibus posse, me ue-
ro tam studiosum urbis factum, ne iusta quidem
consequi posse? Quis non merito uos obiurgarit,
si Callimachi persuasi rationibus, tantam nostram
maliciam esse cognoscatis, quos ex operibus indica-
tos, propter insignia facta adeoq; uirtutem corona-
stis, quando non perinde facile erat, atque hodie ho-
norem impetrare? Diuersum uero ab alijs longe no-
bis accidit. Alij enim eorum qui accepere dona me-
minerunt: nos autem uestri, qui nobis dedistis uir-
tutis præmia, mentionem facere dignamur, ut uo-
bis signum indubitatum omnium, eorum quæ à me ha-
ctenus dicta, nostrorumq; studiorum et actorum si-
at, nempe quod tali honore nos dignos exhibueri-
mus: non ut tyrannide orta aliena raperemus, sed
ut seruata urbe alij suas ipsorum res tenerent, no-
bis uero à multitudine ciuium gratia deberetur,
quam nos nunc repetimus, non plus quam iustum est
habere quærentes, sed demonstrantes quidem, quod
nihil iniurijs simus in iurciurando et fœderibus per-
manendo. Etenim graue fuerit, si illis qui iniuriam
intulerunt, supplicia dimittere possunt fœdera, no-
bis uero qui benefecimus rei pub. a? idem ineffica-
cia sint. Dignum autem fuerit præsentem obser-
uare

ISOC. ADV. LOCHI. ORA. XX.

uare fortunam: cogitantes in animo, quod alias ciuitates pacta seditionis reddiderint, nostram uero magis unanimem. Quibus ad memoriam reuocatis, opere precium est cum iusta tum accommodantia iudicare.

PARAGRAPHICI FINIS.

IN ORATIONEM ADVERSUS
LOCHITEN argumentum.

Quidam à Manipulo præfecto uel cõtubernij capite uerberatus eum iniuriæ nomine accusat & actionem iniuriarum aduersus illum instituit.

ISOCRATIS ADVERSUS
LOCHITEN ORA. XX.

QUOD igitur uerberarit me Lochites, princeps manuum iniquarum, omnes qui præstosunt, dixere testimonium. Porro peccatum hoc non alijs æquale existimare decet: neque pares corporum atque pecuniarum statuere poenas: scientes quod hoc omnibus planè mortalibus sit propriissimum, leges nimirum rogauimus, pro libertate dimicamus, populiq; regnum adfectamus, quam Democratiā uocant, aliq; omnia humanæ uitæ necessaria, propter ea agimus. Quare æquum est uos eos qui circa hoc peccant, quod plurimū faciis, maximo etiam punitur.

IOAN. LONI. INTER. 272

nire damno. Reperietis porro legislatores nostros, præcipuā corporum habuisse rationē. Primum enim de sola hac iniuria causas & actiones citra pecuniæ depositionē instituerunt, ut quemadmodū quilibet nostrū posset aut uellet, ita supplicio posset adficere iniuriā inferentes. Deinde in alijs delictis, ipsi duntaxat qui damnum accipit, qui dedit, obnoxius est. De iniuria uero, ceu publico malo, cui libet ciuiū licet, ubi ad legislatores perlata res fuerit, uestrū ad forum deferre. Adeo uero graue putarūt esse, alterum ab altero uerberari, ut de accusatione tulerint legem, quæ iubeat dicentes qui piā nefandi, quingentas drachmas debere. At quales iam poenas institui decet, propter eos qui opere male tractati sunt, quā ipsi qui conuicijs & maledicentia notantur adeo succensere uideantur? Mirum est autem si eos qui in Oligarchiæ statu uim fecere, dignos morte arbitremini: eos qui in Democratia, eadem cum illis designant, uel æque iniurijs sunt, innoxios diminutis. Atqui iure illi maiorem poenam assequantur, manifestius enim suam nequitiam ostendunt. Qui enim nunc audet peccare in ciues, quando non licet, quid ille fecit, quando imperantes urbi, gratias habuerunt huiusmodi delinquentibus? At fortasse extenuare conabitur factum Lochites, accusationem uellicans, dicendo, quod nihil è plagis mali perpeffus sim, nihil læsus, sed

ISO. ADV. LOCH. OR. XX.

sed maiora uerba faciam, quàm pro factis deceat. Ego uero si nulla iniuria adesset facto, nunquam ad uos rem detulissem. Nunc non pro noxa è plagis mihi facta, sed pro uerberatione & ignominia uenio à uobis sententiam accepturus, pro quibus liberis hominibus maxime conuenit indignari, maximamq; adipisci in suos iniuriatores poenam. Ammaduerto deinde uos, si de sacrilegio alicuius uel furto iudicetis, non iuxta magnitudinem facinoris supplicium facere, sed æque omnis adiudicare morti, iustumq; putare, eos qui eadem scelera attentent, iisdem etiam supplicijs puniri. De iniuriam ergo inferentibus eadem uos mente præditos esse oportet: neq; considerandum uobis, quantum offenderint, sed quantum leges transulerint: neq; pro uulgari modo, sed cuius uisitationis delicto poenam sumere: Volutantes uobiscum animo, quòd sæpe modicæ occasiones, ingentium malorum causæ fuerint: & quòd plerique ciuium, propter eos qui ferire alios auderent, eò tradendæ perducti sint, ut ad uulnera, cædes & mortes, maximas adeoq; calamitates peruenerint. Quorum nihil preum istum non est factum, sed ea omnia prædicta profecto, ex parte huius gesta sunt. Per fortunam uero & mores meos, meamq; uitæ rationem, nihil immedicabilium rerum contigit. Itaque ro digne uos huic rei succensere puto, si apud uos expendere

IOAN. LONI. INTER.

273

exponderitis enumerariisq; quanto sit hæc alijs iniuria maior. Reperietis enim alias iniquitates paratam quandam uitæ ledere: iniuriâ uero omnis res uastare, multasq; ppter hanc demos corruptas, plebasq; urbes uacuas redditas, destructas. E quid opus est alienis calamitatibus immorantem plura me commemorare? Nos ipsi enim reipub. nostræ statû, ipsam Democratiâ, bina iam uice dissipatâ uidimus, bisq; libertate nos exutos, non ab ijs qui alijs nequicijs obnoxij essent, sed propter politiæ contemptores hostibus seruire, ciuib; iniurijs esse uolentes. E quibus hic unus est. Etenim licet natu minor sit ijs qui tû uixere in Oligarchia, illius tû politiæ & administrationis mores habet. Hæc sunt ingenia, quæ potentiâ & uim hostibus tradunt, muros patriæ demolituri, mille & quingentos ciuium indicta causa neci dant, quorum uos memores par est, punire non modo quatum uastarunt uos, sed qui hodieq; talem constituturæ ciuitatem in animo habent, tantoq; uos decet celebres reddi sceleratos præ ijs, qui iam peccatum ante commiserunt, quanto melius est futurorum malorum auersionem reperire, quàm de iam factis supplicium sumere: nec ad id usq; differre dum congregati ipsi arrepta opportunitate, in totam rempub. peccent. At qua uobis occasione traditi seu deprehensi fuerint, par est istos ab uobis puniri? Arbitramini

M

totam

ISOC. ADV. LOCHI. ORA. XX.

totā uobis hominis nequiciam deprehensam, ubi uel
in modicis rebus demonstratus sit. Optimū uero fue-
rit, si quid aliud signi malis hoībus adsit: et priusq̃
cuiquam uiolenter incōmodent, punire eos priuū.
Quia uero sentiri non antea possunt, quā ab ipsis
mala quisquam sustinuerit, ubi sint cogniti, non ab re
est, eos odio haberi, publicosq; hostes reputare. Per-
pendite animis uestris quōd egenis facultatū nomi-
ne nihil periculi imminet, et omnia aut corpori quæ
exhiberi potest, omnes cōmunicamus. Proinde si de-
fraudantes bona corripitis, castigatis, supplicio ad-
ficiis, opulentos duntaxat adiuuatis. Quando uero
iniuriam inferentes punitis, uobis ipsi auxilio estis.
Quocirca plurimi fieri necesse est huiusmodi cau-
sas. Ac in alijs cōtractibus tantū castigare transgres-
sores, quantum auctori conuenit. In iniuria uero tan-
tū, quantum greus est, si pœnam luat à præsenti sua li-
bidine desistat. Si ergo amputaueritis bona superbi-
entū erga ciues, ac nullā sufficientem esse pœnā arbi-
tremini, si qui in corpora peccantes, luant pecunijs
pœnā, oīa quæcunq; decet honeste iudicantes, pera-
getis. Nam et de præsenti causa recte decerneretis, ali-
osq; ciues ordinatiores reddetis, ac uestrā ipsorū ui-
tam tutiorē constitueretis. Est præterea cordatorū iu-
dicū, de alienis iuste iudicando, sua iuxta rite dispo-
nere. Nec uestrū aliquis eō defixerit oculos, q̃ paup̃
quod

IOAN. LONI. INTER. 274

q̃ egenus sim, eque uulgo unus, unde dignū sit impis
ne relinquere iniuriam. Non .n. iustum est, minora
statuere supplicia propter inglorios, quā celebres,
neq; priores putare egenos multa possidentibus: uos
n. ipsi ignominia exponeretis, si talia de ciuibz de-
cerneretis. Tum oim fuerit grauissimū, si populi prin-
cipatu uigente non eadē oīa adsequamur, sed dñi uis
quidē participes esse uelimus, ac interim nos iustis le-
gibus priuemus, ac pugnantes æque pro reipub. co-
statu obire diē uelimus, in iudicio tñ plus tribuamus
diuitijs præcellentibus. Non, si mihi persuadeamini,
erga uos metipsos ita adfecti eritis. Neq; docebitis iu-
niores despicere multitudinē ciuū: nec aliena hæc
certamina esse putabitis, sed tanquam pro se quisq;
iudicans, ita sententiam ferat. Omnibus .n. ex æquo
iniurijs sunt, qui legem audent cassare, pro corpori-
bus uestris latam. Quare si sapiatis, mutua inter uos
adhortatione facta, significabitis Lochiti iram ue-
stram, compertum habentes, quōd omnes eiusmodi,
leges latas adsp. rnantur. Quæ apud uos hic decer-
nuntur, eas uero leges esse existimant. Ego pro ui-
rili igitur de causa dixi: si quis astantium quicquam
ea dere mecum conuersari uelit, huc ante conspe-
ctum uestrum prodiens, dicat.

ORAT. ADVER. LOCHI. FINIS.

ISO. ADV. EVTHI ORA. XXI.

IN ORATIONEM ADVER-
SVS EVTHYNVM ARG.

Nicias nomine Euthynum quidam accusat fraudis, quod quum Nicias tria talenta fidelis Euthyni commiserit, duo tantum ab eo receperit, tertio abnegato. Oratio est generis iudicialis, status est *σάφης* id est coniecturalis: solis enim coniecturis & signis hæc actio constat. Huius orationis laus est apud philostratum in uita Isocratis. Testibus carens, Græce *ἀνέκτροπος* ideo dicitur, quod nulli testes in hac oratione introducuntur. Perinde atque iudicialis generis orationibus ferè fieri solet. Tum quod pactum seu fœdus depositi citra adhibitos testes sancitum sit.

ISOCRATIS ADVER-

SVS EVTHYNVM, TESTI-
bus carens, oratio uigesima prima.

Ab officio orditur, à sua & Nicias persona bene uolentiam concilians, amicitie lege sese hoc debere Nicias.

NON destituor occasione, qua pro Nicias hoc dicam, etenim charus mihi est, egeatque defensione iniuriam sustinens, quum ad dicendum uires ipsi non suppediret, unde propter hæc omnia pro ipso hæc subire puinciam cogor. Vnde igitur collatio, adeoque pecunie apud Euthynum repositi o primum facta sit, explicabo uobis, ut fieri poterit breuissime.

Hic

IOAN. LON. INTER. 275

Hic enim Nicias, postquam Triginta constituti sunt reipub. principes, ipsi sumque hostes est cōsortibus administrationis reipub. exemerūt, inque catalogum eorum qui cum Lysandro inscripserunt, ueritus presentia negocia, substantiam quidem suam reposuit, famulos est terra cmandauit, supellectilia ad me pertulit: tria uero argenti talenta Euthyno seruanda tradidit, ipse rus profectus illic transiebat uitam. Non longo post tempore hinc nauigare uolens, repetiit argentum. Euthynus duo talenta reddit, tertium per se recepit negat. Aliud igitur eo temporis nihil habuit, quod ageret Nicias. Adiens autem familiares studiososque sui, accusabat istum, querebaturque se in fraudem inductum, quidne ab eo pateretur. Atqui sic eum pluri faciebat, statumque reipub. presentem timebat, ut multo citius paucis uideatur cōtenuisset, quod si nihil perdidisset, accessisset. Quæ igitur contigerunt hæc sunt. Atqui causa ipsa, ut uidetur, in ambiguo hæret. Siquidem Nicias pecunias reponenti & recipienti, nullus neque liber neque seruus adfuit. Quare neque ex

Attentionem, propositione narrationis conciliat. Dociles reddit, dum se quam breuissime narraturum pollicetur. Quomodo Democrasia ad triginta Oligarchicos tyrannos tralata sit, et apud Xenophontem in Helenicis.

Lysander is, per libertate aduersus triginta stetit, unde per seditio est habitus, cum his qui Pyrræ secesserant.

Epilogus
Narrationis.

Non argu-
mentis
sed
verbo agere
dum.

A persona
& fortuna
utriusque.

A causa
finis.

Vbi, a statu
reipub.

A maiori.

ἐκός.

a fine uel
spe cōmo-
dorum.

Hoc est qñ a suis
debito-
rius nihil
posset etiā iure
exte-
gere, iuste etiā eos
in iudiciū uocans.

tormētis neq; testibus cognosci hæc res potest, sed
necesse est euidentibus signis et nos docere, uosq; iu-
dicare utri uera dicant. Iam nemini non uestrū p̄spe-
ctum esse reor, q; maxie calumniari tentāt, qui dice-
re possunt, ac nihil facultatū habent, eos qbus ad di-
cendū nihil uirū, ad pendendū uero pecunias non
parū potestatis est. Nicias igitur Euthyno ditior
erat, dicendo in eo inferior. Quare non est q; iniu-
ria in Euthynū Nicias insurrexerit, elatusue sit. Lō-
ge. n. uerisimilius est Euthynū acceptā pecuniā ab-
negare, q; Niciā, si nō dedisset eius fidei accusatorem
agere. Manifestum est enim, q; oēs lucri causa iniuri
sunt. Igitur defraudantes habent cuius gratia sint in-
iusti: alij autē q; accusant, neq; si qecquā accepturi sint,
norūt. Ad hæc cū reipub. nō sit in recto collocata sta-
tu, neq; iura in suo sint uigore, huic nihil plus erat,
etiamsi accusaret, alteri nihil minus erat, si falleret.
A maiori. Prōinde nihil mirū erat (quando & ij qui adhibitis
testibus foenerauerant: pernegarent) quæ tum solus
ἐκός, a solo acciperet, ipsum fraudare. Hunc præterea nō
a fine uel spe cōmodorum. actionem instiuere, tum iniuste accusantem putare
Hoc est qñ a suis quippiam accepturū. Esto sanē nihil ipsum
debito-rius nihil prohiberet, sed liceret ei, uelleq; calu-
mniari: attamen quod aduersus Euthynum non

non falso insurrexerit, facile est cognitu. Nam hu-
iusmodi agere affectantes non ab amicis ordiuntur:
ceterum amicis adiuti alios adeunt accusantque,
quos neque uerentur neque metuunt, quosque
diuites quidem conspexerint, desertos tamen
impotentes ad agendum. Euthyno contraria his
præsto sunt, affinis enim Niciæ est. Eloquentia
uero & actione illi præstat: deinde pecuniæ qui-
dem & rerum parum, multos uero amicorum
possedit. Ut adeo non sit, ad quem minus atq; hunc
accesserit, quandoquidē mihi cui uiriusq; familiari-
tas & consuetudo constat, uidetur si quisquam Ni-
ciæ iniuriam intulerit, neq; id Euthynum tamen fe-
cisse, si licuisset alium quenquam tot tantisq; pecu-
nijs defraudare. At iam olim se res ita mortalium
habent, ut quemcūq; tibi delegeris, accusare queas,
neminē aliū defraudare, atq; qui deposuerit apud te
quicquam. Prōinde Nicias, calumniatorem agere ad-
fectans, hunc nō adiit. Euthynus uero fraudē machi-
nans, aliū præter hunc non habebat. Et q; euident in-
dicū, et ad oīa sufficiens, qñ flagitiū illud designa-
tum est, Oligarchia, tyrannis reipublicæ floruit,
ubi sic alter in alterum affectus erat, uti Nicias eisi
alio tēpore in more habuisset machinari technas, tūc
utique desisset: Euthynus eisi nunquam amica in-
animum induxisset iniuriam cuiquam inferre, tum

παρομο-
λογία.
A necessi-
tudine
uel affini-
tate Niciæ
ἐνέ-
Antithes-
is.

λύσις
ab occasi-
one.

Nō Niciā
sed Euthy-
nū impos-
storem.

Quando
& quomō-

sit maxime infligatus: ille enim propter delicta in
precio erat et honore, huic pecuniarum causa in-
sidiae tendebantur. Omnibus enim uobis explo-
ratum est, quod illo tempore grauius erat, quam
iniuria adficere, diuitijs pollere. Hinc alij sibi ali-
ena uendicabant ui et dolo, alij suas facultates amit-
tebant. In quorum manu reipub. administratio sita
erat, peccantes non castigabant, sed habentes spolia-
bant, ac eos qui iniuria ceteros adficerent, fideles au-
tumabant, qui ditescerent inimicos. Ut non reli-
quum fuerit Niciae, quomodo per calumniam aliena
sibi surripiat, sed quomodo, nihil cuiquam iniu-
riae inferens, mali quiddam potius sustineat. Alicui er-
go, instar Euthyni potenti, licuit quaecunque sibi
concredita recepisset, fraudare, et cum quibus illi
nihil commercij, in iudicium uocare: Qui uero in-
star Niciae adfecti fuere, cogebantur debentibus re-
mittere debita, calumniatoribusque sua ipsorum tra-
dere. Atque haec me ita uere loqui, ipse uobis Euthy-
nus testimonium dixerit. Nouit enim quod Tymon-
demus ab hoc triginta minas extorserit, non debi-
tum pestulans iure, sed abducturum se mintans.
Equum uerisimile est, eò imprudentiae seu dementiae
Niciam prolabi, ut ille in corporis sui periculo con-
stitutus calumniam strueret, et qui suas res seruare
non posset, alienis insidiaretur, ac praesentibus he-
stibus

Epilogus
Argumen-
torum ha-
tenus ad-
ductorum.

alios

alios inimicos adijceret, hisque inique diem diceret,
a quibus, neque si fraudem confiteremur, posset sume-
re poenam, tuncque plura obtinere quæreretur, quando
neque quod aequum, eidem concederetur, et quando
quae uel non acceperat, reddere cogeretur: tum qui-
bus cum nihil contractus fecerit, ab ijs lucrum spe-
raret et quae non reposuisset exigeret. De his igitur
satis superque haec dicta sunt. Fortasse Euthynus quae
et iam antea, dicit, quod nunquam iniurius esse ten-
tans, duas mihi depositi partes reddiderit, tertia sub-
ducta. Quin si uel iniurius uel iustus esse uoluisset,
sibi tum eandem de omnibus partibus mentem exten-
disse. Arbitror autem uobis omnibus perspectum,
cunctos mortales si iniurijs esse aggrediantur, simul
et defensionem secum cogitare. Vnde nihil mirum
est, si propter hasce rationes Euthynus adeo iniquus
fuerit. Alios dum adferre possem in medium, qui
plurimam receptarum pecuniarum partem reddide-
runt, paucis inde in usum suum sublectis: eosque qui
in paruis contractibus iniuste egerint, in magnis iu-
stos habitos. Quare neque solus, neque primus haec ad-
misit Euthynus. Considerandum est igitur uobis, si quenti.
charos habeatis qui talia dicunt, fore ut legem san-
ciatis, qua oporteat iniuriam inferre. Quare deinceps sanc-
tius alia quidem reddent, alia suffurabuntur. Pro-
inde le-
derit autem eis, si utantur signis et legibus, secundum
gis.

Cōstitutio.
Inuersio.

Ab exem-
plis.

A conse-
comodi-

ISO. ADVER. EVTH ORA. XXI.

quas depositum reddant, uidelicet ne fraudis suæ
 & furti poenam dent. Expendite apud uos quàm sit
 facile Niciæ, eadem pro se Euthyni defensione uti.
 Quando enim duo talenta recepit, nemo præstò fu-
 it. Vnde si uoluisset, & cordi fuisset calumniam stru-
 ere, neq; hæc se tulisse denuò confessus esset, sed de o-
 mnibus eadem uerba faceret, idem diceret, ac pluri-
 um nomine pecuniarum Euthynus periculo exposi-
 tus esset, nec iuxta haberet, quibus nunc indicijs u-
 teretur. Præterea Niciæ nemo quisquā indicauerit,
 quòd ullā unquam causam ad iudices detulerit. Eu-
 thynum facile est cognoscere, quare hunc in modū
 iniuriā huic exhibuerit. Nā Niciæ in calamitatibus
 constituto, omnes cognati & familiares eius audiue-
 re, quòd argentum suum apud hunc deposuerit. A-
 gnoscebat igitur Euthynus, pecunias apud se deposti-
 tas, multis cognitū: quantas uero, nemini planum fa-
 ctum. Vñ si de numero quippiam detraxeret, non pa-
 lam ullis futurum: sin omnia sibi arriperet, se fore p-
 spiciū arbitrabatur. Maluit igitur quantū satis pu-
 taret sublecto, apologiam relinquere, quàm ni-
 hil reddens, negare tamen penius
 non posse.

VIGINTI VNVS ISOCRATIS
 ORATIONVM FINIS.

HISTO

HISTORIA

RVM ATQVE EARVM RE

rum quæ uel propter uitæ institutionem,
 uel singularem eruditionem in Iso-
 cratis Orationibus notatu di-
 gne uidebantur, Elen-
 chus locuple-
 tissimus.

ABusum verum potius, quàm res ipsas da-
 mnandum, folio 9. a
 Accipere non semper esse lucri 26. a
 Accusantis iuste ex causa uicrum elici potest 214. b
 Accusare alios eius, cuius ipse fueris reus, iniquum
 266. a

Achilles Pelei filius 31. a

Acrocoma Tithraustes Persarum in Ægypto dux
 83. a

Administrationis bonæ elementa 12. a

Adrastus pro Polynice bellum gerens, quantas susti-
 nuert calamitates 136. a

Adraſto Theſcus auxiliatur in afferendis occisorū sub
 Cadmea cadaueribus 45. a et b 70. a 98. a 221. a

Adulſcentes & argumentis & exemplis eſſe inſti-
 tuendos 27. b

Adulc-

INDEX.

- Adulescentem quæ maxime uirtutes deceant. 3. b.
Adulatores ceu circumueniens auersandi. 6. a. &
14. d.
Adularia supràq; multorum periculorum causæ.
24. d.
Adulteria à Nicocle legibus prohibita. 24. b.
Æacus Iouis filius, & Teucridum autor. 30. b.
Æacus Æginæ templum Græcis ædificauit. 30. b.
Æacus Plutonis & Proserpinæ assessor. 31. d.
Æacidae reliquos superant semideos. 30. b.
Ædes priuatorum quo nomine principi non sint ne
gligendæ. 13. d.
Ægyptij tuendæ sanitatis temperantia quàm longis
simam ætatem assequuntur. 55. d.
Ægypti situs. 53. b. 54. d.
Ægyptus artibus & philosophia celebris. 54. b. et
55. d.
Ægyptiorum iuramenta sanctissima. 55. b.
Ægyptiorum politie cum Lacedæmoniorum com
paratio. 54. b.
Ægyptiorum sub Busiride & religio & reipub. in
stituta. 54. d.
Ægyptus quare à Persis defecerit. 86. b. 165. b
Æmulatio iustorum commendatur. 7. b
Æolo Busiridem inepte conferri. 53. d
Ægæmnonis laus. 121. b. & 122. d

Agf

INDEX.

- Agessilai exercitū Asianos octo menses aluisse. 85. d
Agessilaus Cyri opera regionem intra Alym occu
pat. 83. b. & 84. d
Agessilaus ambitionis affectu rebus Græcorum præ
postere consuluit. 163. b
Ajax Telamonis filius. 31. d
Alcibiadis genealogia. 241. d. b
Alcibiadem Socratis discipulum non fuisse. 52. b
Alcibiades equis alendis dediu. 242. b
Alcibiades sub Phormione stipendia agens Pano
pliam meruit. 242. d
Alcibiades studij nouarum rerum accusatus, impe
rator ad Siciliam designatur. 238. b
Alcibiades proscribitur. 239. d. 244. d
Alcibiadis præclara antequā exularet, facta. 240. d
Alcibiades ab exilio reuocatus, adflicte patriæ suc
currere nihil cunctatus. 240. b
Alcibiades et Clisthenes Democratiæ autores. 241. b
Alcibiades licet ad Oligarchiam inuitatus, Demo
cratiæ tamen studiosus. 243. d
Alcibiadi Lacedæmonij & Lysander necem stru
unt. 244. d
Alcibiades Lacedæmonijs infortunij causa. Ibidem
Alcibiades Tisaphernæ suadet, ne Atheniensium
classi stipendia præbeat. 240. b
Alcmena ex Ioue grauida. 49. d

Alcmenon

INDEX.

- Alcmaeon primus in Olympijs uictor 241. b
Alcmaeonides, licet Pisistrati cognatus, consortes tamen tyrannidis eius esse noluerunt 241. b
Alexander Helenæ nuptias honeste ambuiisse 47. b
Alexander inter deas de forma contententes, Venæris sententiam adiudicat 46. b
Alexander Isocratis Philippico motus, bellum aduersus Darium parat 151. b
Aliena non esse affectanda 26. a
Amazones Martis filia 72. a 139. b 222. b
Amazones omnes in Asia interuisse 27. a 139. b
Amazonum aduersus Antiopeam expedito 139. b
Amiciciae non priuati, sed publici commodi causa contrahenda 73. b 224. b
Amiciciae symbolum mutua adhortatio 119. a
Amicis reuerentia debetur 3. b
Amici officijs præueniendi 5. a
Amicorum officijs superari turpe 5. a
Amici nec inuident rebus secundis, at in aduersis condolent 5. a
Amicorum etiam absentium memineris ibidem
Amicicia bonorum insolubilis, contra malorum mentanea 1. a
Amicicia malorum præsentis tantum, bonorum uero etiam remotos obseruat. ibidem

Amicos

INDEX.

- Amicos non minoris quam facultatis hereditarias aestimare conuenit 1. b
Amicicia non temere incunda 5. a
Amicicia semel inita ne facile dissuatur. ibidem
Amici quomodo probentur, regula 5. a
Amiciciam bonorum familiaritate assequeris 4. a
Amicos conciliandi regula 6. b
Amphipolim Barsidas Lacedæmonius ab obsidione liberauit 203. b
Amphipolis semper suis usa legibus 173. b
Amyntas inferior bello, dicto ad Dionysium facto animatus, uictoria potitur 202. a
Amyntæ Lacedæmonij opem ferunt 81. a
Animi decubentis medela, obiurgatio 100. b 101. a
Antiope Amazonum leges uiolauit 139. b
Antiope Thescum Athenas usque secuta ibidem
Anythus Atheniensis non audet se ulcisci 265. b
Aperite omnia agas, cælari siquidem nihil potest 3. b
Apum exemplo, omnibus studium disciplinis 9. b
Aqua citius deficiet. Prouerbium 237. a 269. a
Arcana obticere tum maxime conuenit quum et dicenti et audienti ex æquo prodest tacuisse 4. b
Archidami genealogia 195. b (b)
Areopagitarum ordo e uico Martio scribebatur 104.
Areopagitas non irrogandæ pœnæ studiosos fuisse, sed ut nihil pœna dignum committeretur 105. a
Argini

INDEX.

- Argui rebus bellicis infortunatissimi 158.
Argui pro Misenijs belligerati 124. b
Argui ab Atheniensibus pro Herculis liberis uicti
222. a
Arguorum in agrum Lacedæmonij irruunt 189. a
Arguis Athenienses auxilium tulisse 98. a
Arguorum cum Thebanis in expugnanda Ægy-
pto unanimitas 134. b
Argos Agamemnonis nomine clarior 121. b
Argos Philippi patria 156. a
Argos sola Peloponnesi urbium à Spartanis nō sub-
acta 143. b
Argos iure sanguinis ad Herculis posteritatem per-
tinet 198. a
Aristocrata quo nomine à quibusdā laudatur 130. a
Arrogantiæ detestatio 6. a
Artaxerxes aduersus Iouem terram distribuere co-
natus 99. a
Artes Athenis natæ 68. a
Artium studia qui uere euehant 60. b
Artium commoditas 11. b
Asiæ minoris termini 163. b
Asia quousque à Græcis habitetur 86. b
Asianorum deustorum mores describuntur 84. a
et b. et 85. a
Asiatici belli cum Troiano collatio 74. a. et 89. b.
Atarne

INDEX.

- Atarneus captus à Dracone 83. b
Athenæ Græcarum urbium sola ciuium et nutrix ce-
patia 66. a
Athenas frumenti primitiæ ex alijs ciuitatibus mit-
tuntur 67. a
Athenarum urbs per uicos dispersa à Theseo in idē
collecta 45. b
Athenarum urbs quibus ciuitatibus suppetias tulerit,
quibusq; potior armis. 71. b 72. a
Athenas Xerxis tempore nullo nondum fuisse cin-
ctas. 118. b
Athenarū urbs prima Græcarū urbū leges sancit
Athenis artes primū inuenta. ibid. (68. a
Atheniensium respub. diuinitus ordinata. 108. a
Atheniensū respub. ut à Theseo sit instituta 46. a
Atheniensium senatus, foriq; instituta 132. a
Atheniensium mores et instituta 68. a b et 78 a b
101 a per totam orationem.
Atheniensium religio circa sacrificia. 103. a b
Atheniensium regum catalogus 129. a
Atheniensium circarepublicam æmulatio. 73. b
Athenienses Antochthones esse 129. a
Atheniensium terram uirorum fertilem esse 110. a
Athenienses quantū cæteris eloquentia præstent 69. b
Athenienses ac Lacedæmonij quibus rebus postrica-
tem ad uirtutes pellexerint 73. a b 224. a b
N Atheni

INDEX.

- Athenienses quibus rebus illaudati quibusq; summā
consecuti laudem 172 a
Athenis lucupletiores equestri disciplina & philo
sophiæ quare fuerint destinati 103 b
Athenis mutua pauperum diuitumq; officia 103 b
Athenienses quo consilio pauperis ad rus colendū
delegarint 104 a 105 b
Atheniensium reipub. forma 80 a 102 a
Athenienses Democratia annis p'ius mille ante Solo
nem usi 133 a
Athenienses quandiu obtinuerint imperium 119 b
Athenienses maris imperium turbatos reddidit.
183 b
Athenienses quantum à maioribus degenerarint 106
a b 180 a b 181 a b 231 a b & c.
Atheniensium prædia in agris elegantiora quàm ur
bana 106 b
Athenienses ex bellis plus augmenti recepisse quàm
ex pace 210 in fine Archidami.
Atheniensium trophæa Platæis Persico bello erecta
93 b
Atheniensium dextro Marte modestia 140 a
Athenienses potentie fastu in seruitutis ferè lapsi
periculum 100 b
Atheniensium inestima scditio 240 a & b

Athenia

INDEX.

- Athenienses quantas clades ubique terrarum per
pessi sint 186 a b
Athenienses unius ducis imperio quàm plurimum, bel
lo fortunatiores 22 a b
Athenienses parim talionem pro iniurijs recepe
runt 187 b
Athenienses imperium Græciæ habentes, calumni
am semper passos 201 b
Athenienses quantum beneficijs Græciæ contulerint
117 b & per totam orationem.
Athenienses Græciæ semper studiosi 139 a
Athenienses maris imperium assecuti 223 a
Athenienses trina uice Græcis libertatem uindice
runt 169 b
Atheniensium uetustiorum lasciuia & dementia.
185. b
Athenienses sceptramatoricū gloria tenuisse quàm
Spartanos 119 b & 120 a
Atheniensium & Lacedæmoniorum æmulatio 74
b 75 b 118 & sic porro. b 225 b 226 a
Atheniensibus extrema perpeti quàm Lacedæmo
nijs subesse, satius 128 a
Athenienses de reddendo Lacedæmonijs ære alie
no consultant 109 a
Athenienses sub Lacedæmoniorum dominio
103 b

N 4 Athen

INDEX.

- Athenienses Lacedæmonijs aduersus Thebanos & dextro & sinistro Marte socij 157. b
Atheniensium bellum aduersus Dareum & Xerxem clarissimum 72. b
Atheniensium parua manus aduersus multas Darij myriades 74. b & 75. a 225. b
Athenienses Xerxi ad Artemisium obuiam eunt. 75. b 226. a
Atheniensium fœdus cum Persis initū præter æquū esse 88 b.
Atheniensium cum Spartiatis aduersus hostem discors fœdus 74. b & 134. b
Atheniensium de Darij uictoria 75. a 96. a
Athenienses nauali pugna de Xerxe uictores 75 a 139. a 225. b
Athenienses tribus aduersus Barbaros bellis primas tenuere 139. a
Atheniensium in Decelico bello periculum 95 a
Athenienses Laconizant. 190. a
Atheniensium præclare gesta 222. a
Aticos Ceres primū frugum beneficio affecit 66. b
Athon à Xexe perfoſsus 75. b 226. a
Audacia Oratori necessaria 113. a
Auditu hoies historicoteres esse, quàm uisu 133. a

B

Brasidas Lacedæmonius Amphipolim obsidione liberauit 203. b

Bara

INDEX.

- Barbari natura Græcorum hostes 135. a
Barbarorum calamitates Græcis fabularum loco in delicijs fuisse 86. a
Barbarorum seuitia 80. b 81. a
Belli & pacis comparatio 177. a
Bellica facinora fortunæ subiacere. 109. a
Bellum Asiaticum cum Troiano confertur 74. a 89. b 225 a
Bellum Decelicum 95. a
Beneficium debitum ingens Theſaurus 5. b.
Beneficium in malos non conferendum, Ibidem.
Beneuolentia subditorum munissimum Principis præsidium 13. a
Beneuolentia uel amplissimis possessionibus præstans tior 161. a
Bonis duobus in medio positis manifestius arripendum 201. a
Busiridis natales & genealogia 53. b
Busiris quo tempore fuerit 57. a

C

- C**Admæa à barbaris capta 81. a
Cadmus Thebarum rex factus 50. b
Calamitatibus ciuitates corriguntur 202. b
Calamitas nemini obijcienda 5. b
Callimachus patriæ desertor 268. b
Callimachus tyrannidis affectator Ibidem

N 3 Callimæ

INDEX

- Callimachus homicidij Cratinū falso accusat 269 b
Calumnia quantum malum 214 b
Calumniæ etiam falsæ ob sinistrum uulgi iudicium uitandæ 5 b
Calūniaribus eadē irroganda pœna, quæ delinquētibz 14 a
Carchedonij Monarchiæ nomine clari 22 a
Carchedoniorum multæ myriades à Dionysio perduntur 202 a
Cares quando inhabitari insulas 50 b
Cares ex Cycladibus insulis pulsi 117 b
Castor et Pollux ex hominibus delecti 198 a
Caudinæ furcæ, Prouerb. 75 b 22 a
Causa indicta pronunciare iniquum 215 a
Causæ male quare non suscipiendæ 7 b
Causæ etiam bonæ non fidendum 263 b
Causæ forenses sæpius iicræ: nauseam mouent, politici sermones non item 218 b
Causarum ciuiliū magistri reprehenduntur 60 b
Cecrops macula stirpe carens Erichthonium regni heredem dicit 129 a
Ceres atticam regionem frugibus donauit 66 b.
Ceres Proserpinam gnatam quærens in Atticæ regione oberrauit. Ibidem.
Chares Amphipolim in seruitutem redigendam mitteritur 173 b

Chius

INDEX.

- Chius à Pedarito Lacedæmonio seruata 203 b
Charicles patriæ hostis 244 a b
Cisthenæ comprehensores ceterum talenta ab Asianis accepisse 85 a
Ciuis quis 137 b
Cui bono legibus nihil opus est 73 b
Ciuum facultates propriæ sunt principum 13 a
Ciuitates non tam moribus et copiis quàm prudenti administratione conseruari 101 a
Ciuitates immortales 192 a
Ciuitas quomodo regi debeat 12. b
Claritudines non tam pace quàm bello contingere 210 b
Clearchus Cyro à Lacedæmoniis auxilio mittitur 129 a
Clearchus ex infelicitate ad Eperum, clauus 165. a
Clearchus Lacedæmoniorum aduersus Cyrum dux Ibidem.
Clementia in rege commendatur 13 b
Clisthenes Rempubicam à Solone institutam redintegravit 101 b
Columnæ siue statuæ quo nomine à Throphæis differant 89 a
Comicis tantum, loquendi libertas 176 a
Commercia cum men,arijs fieri sine testibus 253 b
Concordia quantum bonum 268 a

N 4 Com

INDEX.

- Concordia aliquando bona, nonnunquam uero mala 144. a
Condolentia miseriarum providentiam tibi incutit et 4. b
Conon Euagoram regem Cypri adit 37. a 160. a
Conon ut se erga Euagoram in bello Cyprio gessit
Conon Euagoræ bellum infert. 37 b (rit 37 a
Conon Salaminarum ciuitate donatur 36. a
Conon Cypro exulans, Lacedæmonios regno priuauit. 160. b
Conon Lacedæmonios debellat 108. b
Conon Lacedæmonios naumachia superat 36. b et 37. a
Conon qualē Lacedæmonij pacē imperarit 126. b
Conon patriam restituit 160. b
Conon Asia defensor à suis morte correptus 85. b
Conscientia recti suauissimæ est uita 27. b
Conscientia recte facti norma. 26. b
Conscientia falli non potest 3. b
Consentanea et finem in capeſſendis negocijs magis quàm ipsa negocia spectamus 9. a
Consilia bona ex nobis ipsis 7. a
Consilia tuto communicandi norma ibidem.
Consultandi præcepta 6. b et 7. a
Consultare calamitates semel perpeſſæ monent 7. a
Consultatione re peracta non opus esse 63. b

Con

INDEX.

- Constituta parum recta emendanda 12. a
Contemplatio diuinæ erga bonos uiros curæ 9. a
Contentiones graues 6. b
Contentionibus quibus respub. floreat 37. a b
Continentia probatur aetate 25. b
Conuersatio ne sit frequentior 4. a
Corinthiorum terram Lacedæmonij secant 139. a
Cratinus homicidij reus 115. b 269. b
Cresphotes à Mefenij interfectus 198. b

D

- Danaës aureus imber 49. a
Danaus Argum obtinuit 50. b
Darius in Atticam expeditio 74. b
Darius ad Marathonem clades 140 a
Darius ab Atheniensibus uictus 72. b 74. b 223. a 225. b
Decelico bello Athenienses in seruitutem redigendos pronunciarunt Thebani 95. a
Decemuirorum Lacedæmoniorum Tyrannis 165. a
Decoro nihil præstantius. 226. b
Defensio optima quæ 219. b
Deliberandum de ijs quæ pſpecta sunt non esse diu 175. a
Deliberatiui generis dictio Laudatiuo negligentior 164. b
Delphicum γυνῶθι σεαυτοῦ. 144. b

N 5

Demo

INDEX.

- Democratia Iſocratis ſententia comprobatur 108 a
Democratia magistratum popularem eſſe conuenit.
131 b
Democratia magistratus Monarchis clementia no-
mine potiores 128 b
Democratia & oligarchia cum Monarchia compa-
ratio 21 b & ſequentibus.
Democratia regnante, loquendi libertas non conceſ-
ſa 176 a
Democratia optima quæ 132 b & 137 b
Democratia Athenienſium quæ iſ 130 a
Democratia Republica Athenienſium immota red-
didit 192 a
Demonicus philoſophia deditus 1 b
Demonſtratiuum genus deliberatiuo elaboratiorem
requirit diſtinctionem 164. b
Deos nullius mali eſſe participes 57 b
Deos ipſos pro Helena forma inter ſe belligeratos eſ-
ſe 48 a b
Deus timendus 3 b
Deus patriæ maximè uenerandus 3 a
Dercyllides Æolidem gubernat 83 b
Dicendi occaſio gemina 8 a
Dicere ad omnes, nemini eſt dicere 153 b
Difficultas triſtis omnibus 168 a
Dignitatis regia ratio ſemper habenda 15 b
Digreſſa

INDEX.

- Digreſſiones parergas uulgo improbari 121 b
Diligentia in omnibus rebus emolumentum 11 b
Dionyſiorum ſolennitas 186 a
Dionyſius & Syracuſas obinet, & Siciliae urbes
ſubuertit 160 b
Dionyſio Lacedæmonij opem ferunt 81 a
Dionyſius à Carchedonijs cinctus ſalutem fuga qua-
rit 202 a
Dionyſius tyrannus quibus rationibus clarus euase-
rit 22 a
Discipulorum partes 62 a
Discipulos optimis argumentis aſſueſcendos 41 b
Diues qui uirtutibus clarus eſt 73 b & 224 a
Diuitiarum inſatiabilis habendi cupiditas 174 b
Diuitiarum ſtudioſos, diuitijs uti neſcientes auerſa-
re 5 b
Diuitia quibus parandæ nominibus Ibidem.
Doctrina comparanda, comparata uoluenda memo-
ria 4 a
Dominari bene impoſſibile niſi ex ſubditis uolupta-
tem capias 12 a
Doricenſium bellum ad Peloponneſum. 137 a 148 b
Draco Miſium agrum uastaui 83 b

E

- E Brius aurigæ deuiani conſertur 6 b
Ecatomnum Caria præfectum à Perſis deſecit
ſe 86 b
Eliſa

INDEX.

- Eliorum agri partem auferunt Lacedæmonij 189. a
Eloquentiæ laus amplissima 19. b
Eloquentia cum cæteris literarum studijs confertur
61. a
Eloquentiam propter abusum non esse dammandam
19. a
Eloquentiæ uis & natura 64. a
Eloquentiæ dono brutis homines præstant, cæterum
inferiores 19. b
Eloquentia plerosq; claros euasisse 69. b.
Eloquens nemo, nisi sapiens Ibidem.
Encomia arduum celebrare 116. b
Encomia honestorum tantum esse argumentorum
42. b
Enthymemata Panegyrici tumidiora 218. b
Epaphus Iouis filius 53. b
Epaphus Libiæ pater Ibidem.
Epirotarum erga Asianos odium 86. a
Epirum depopulantur Lacedæmonij 189. a
Erichthonius Cecropis in regno successor 129. a
Errores excutiendi præceptum 81. b
Eruditio qbus nominibus inscitia præstantior 6. b
Eruditioni non minus quam opibus nauare pigeat
4. a
Euagoræ genus 30. b
Euagoræ et pueritia, et ætas uirilis 31. b 32. a
EUA

INDEX.

- Euagoræ clarescunt cum aliorum strenue gestis con-
feruntur 33. b
Euagoræ uirtutes 32. a b
Euagoras Solis Ciliciæ urbe, periculis seruatur 32. b
Euagoras regnum recuperauit 23. a 32. b 33. a
Euagoras ut se circa regni administrationem gesserit
34. a & sequentibus.
Euagoras ut Rempublicam suam instituerit 33. a b
Euagoras quàm Cyprico bello regnū auxerit 37. b
Euagoras Atheniensibus auxilium aduersus Lace-
dæmonios tulit 36. a
Euagoras Lacedæmonijs triennio imperium abstulit
38. a
Euagoræ bellum quo nomine superet Troianum
Ibidem.
Euagoras nauali circa Cnidum pugna, Asiæ rex con-
stitutus 38. b
Euagoras neq; inclinante ætate morbum sensit 39. a.
Euagoræ *ἑυαγόρας* Ibidem.
Euagoræ funus à Nicocle quanta sit magnificentia
celebratum 28. b 29. a
Eubœa Atticæ insula 78. b.
Eumolpi proles cum Barbaris à sacris arcebat.
86. a
Eumolpus Neptuni filius Thracum dux aduersus
Græcos 72. a & 222. b
Eumol

INDEX.

- Eumolpus cum Erichtho, de Atheniensium urbe
contendit 139. b
Eurybiades Lacedæmoniorum dux aduersus Xer-
xen 118 b
Euripides contra S.C. Atheniensium Socratis incoe-
na meminit 51 a b
Eurystheus genus ad Iouem refert 221 b
Eurysthei nūm ab Atheniensibus Hercules repulit
156 b
Eurystheus ceruicē Atheniensib. submittit 71 a 221 b
Eurysthei miser interitus 71 a 221 b
Eurystheus liberos Herculis ab Atheniensibus cre-
piurus perit 139 b
Europa aduersus Asiam trophæum statuit 50 a b
Exercitium animi sapientia, corporis labor 8 a
Exercitijs quibus sanitas curatur 3 a
Exercitatione & animus, & corpus iustum robur
acquirunt 3 a
Exercitus gnauus describitur 206 b
Exordij partes 64 b
Exordij deliberatiui ratio 73 b & 171 4 a
Experientia rerum gerendarum promptitudinem
largitur 15 b
Extra columnas Herculis. Prouer. 148. a
Ex uno omnia spectari. Prouerb. 181 b 232 b

Fama

INDEX.

F

- Fama quibus nominibus diuitijs potior 14 b
Fama diuitijs hæreditas honestior. *ibidem.*
Familiaritatis nomen quibus adipiscaris 6 a
Familiaritas regni cum quibus contrahenda 14 b
Fides integritate quam iureiurando magis acquiri-
tur 4 b
Fides malis non æque atq. bonis habeatur 4 b
Fideles Principi qui sint iudicandi 14 a
Finem in rebus agendis sæpe magis quam principium
consideramus 9 a
Fœdus quid, & quo nomine à mandato differat.
88 b
Fœderum etiam sinistro Marte habenda ratio 157
b & 158 a
Fœdera supplicia dimittere possunt 116 a
Felicitas diuinitus 7 a
Formæ collatio cum cæteris uirtutibus 48 b
Forma uel fortitudini imperat 43 a
Fortune bona 9 a
Fortuna eadem omnibus 5 b
Fortuna uicia occulit 210 a
Fraudulentiam ex indigentia nasci 105 b
Frugi quisquis est principi, sibi inutilis non est.
26 b
Furta apud Spartanos honesta 42 b

Gene

INDEX.

G

- G**eneris origo uirtutis argumentum non pos-
strumum 128. b
Gloriam adfectantes non tam malorum quam bono-
rum emulos esse conuenit 1. a b
Gorgias, omnia quæ sunt, nihil esse affirmauit 41. b
Græcia communis patria 74. a 224. b
Græci monarchiæ impatientes 166. b
Græci ut suam propagarint terram. 67. b
Græci Asiam quousq; accoluerint. 86. b
Græci quot bella aduersus Barbaros gesserint 139. a
Græcorum imperium quandiu apud Spartanos, atq;
item apud Athenienses fuerit 119. b
Græcorum imperium à Lacedæmonijs ad Atheni-
enses translatum 119. a b
Græci Euagoræ beneficio Lacedæmoniorum impe-
rio liberati 36. b 37. a
Græcos olim plus in munuscula quam aduersus Cy-
rum in stipendia insumpsisse 165. a
Græcia errabundis militibus referta ibidem.
Græci benefactores tantum à poetis, oratoribusq;
laudatos 171. b 172. a
Græcis Barbarorum fabulas deliciarum loco fuisse.
86. a
Gratia inuita ne Gratijs quidem grata 6 a
Gylippus Spartanus Syracusis opem tulit 203. b.
Gymnæ

INDEX.

H

- Gymnici spectatores, non uictos, sed uictores, ut
morte sine strenui hortari solent 40 a
Hæreditas famæ quam diuitiarum hone-
stior 14 b
Helena proci 46 b
Helena à Theseo raptâ, Aphidnam usq; celsa 43 b
Helena raptâ quam grauius Græci tulerint 47 b
Helena belli Troiani causa 122 b
Helena gratia etiam dijs bellum incidisse 48 a
Helena Menelao gratias retulit 49 b
Helena Stesichorum oculis multauit 49 b 50 a.
Helena numen nautis propicium 49 b
Helena Herculi confertur 43 a
Hellepontus à Xerxe iunctus 75 a
Heraclidæ Lacedæmonijs Mesenam offerunt 193 ab
199 a
Herculis laus 167 a b
Herculis labores 44 a
Herculis columnæ 167 b
Hercules uirtutibus immortalē gloriā nactus 2 a 9 b
Hercules boues ex Erythia abigit 193 a
Hercules Eurystheum ab iniuria prohibuit 156 b
Herculi Helena confertur 43 a
Hercules Perseo quatuor generationibus natu mi-
nor 57 a
Hera

INDEX.

- Hercules Tyndaro Lacedæmoniorum regionem tradit 198 a
Hercules Mesenam Nestori concedit 198 a b
Hercules in Deos relatus 198 a
Herculi Thebani sacra faciunt 156 a
Herculi immortalitatis causam Athenienses extisse.
Ibidem.
Herculis soboli Lacedæmonij regnum in omne æuū tradiderunt Ibidem.
Herculis posteritas Lacedæmoniorum seminarium.
198 a
Herculis proles ubinam gentium regnarit 71 a
Herculis soboles defuncto Euristheo inter Dorien-
ses morati 198 a
Herculis filij aduersus Eurystheum Theſci, adeoq;
Athenienſiū ſuppeticas implorant 45 a 70 b 221 a
Herculis proles, quas Achææ ciuitates obtinuerit
222 a
Hesiodus humanæ uitæ optimus conſultor 16 b
Hilaritas prudentiæ argumentum 3 b
Hipponici laus ampla 2 b
Hipponicus Demonici parens ab Iſocrate adamat^{us}
Hipponicus Alcibiadis ſocer 243 b (1 b
Homerus quo conſilio deos conſultantes introdux-
rit 59 b
Homeri poëſis cur ſit admirationi 17 b

Homo

INDEX.

- Homeri poëſis hoc nomine gratior, quod Barbaros
inſectatur 86 a
Homeri poëſis uel Helenæ nomine clara 50 a
Homicidium Athenis primum punitum 68 a
Honores ueri qui 14 b
Hoſtium multitudo milites magis accendere quàm
proſternere debet 204 b
Hoſti reſiſtentibus uictoria ſecunda eſt 102 b
Hoſtes ſi uictoria potiantur, quæ ſequantur incom-
moda 208 b
Hoſpitibus ciuitatem ſuam reges ne inuideant 13 a
Humanitatis ſeu comitatis munus 4 a
Humilitatem temperantia & moderatio ſequitur
100. a
Hydræ carcer 258 a
Hyperbolæ poëtarum 39 a

I

- Iaſon unde gloriam ſit aſſecutus 168 b
Ignominia exilio maior calamitas 245 a
Illyrios Philippus obtinuit 154 b
Immortalitas animæ corporis mortalitati ob oculos
frequentius uerſetur 15 b
Imperare ſibi, regnandi modus pulcherrimus 14 a
Imperatores iſdem optimi, qui optimi ſunt conſul-
tores 182 a 233 a
Imperiū quid, et quo noīe à tyrānide differat 187 b

O 2 Impe

INDEX.

Imperium erga subditos quale debeat esse 12 a
Imperium maris à tyrannide nihil distat 191 a
Imperia urbium scortis comparantur 189 b
Imperio aptiores qui iugo sunt assueti 27 b
Indigentiam è segnitie nasci 105 b
Iniuriarum detestatio 272 b
Iniuriam reges arceant 12 a
Iniuriarum poena in Oligarchia statu extremū sup-
plicium 272 a
Iniuriā molientes, defensionē simul cogitant 277 a
Inuidia sibi tantum officit 29 b
Iones laudantur, q̃ Barbarorum templa instaurari
prohibuerint 85 b
Iones quòd ab Atheniensibus deficerent Lacedæmo-
nios in causa fuisse 80 b
Ira quatenus conveniat 5 b
Ira quatenus principes abstinere debeant 13 a
Isocrates sapientiam & rectam institutionē sibi uen-
dicat 163 a
Isocrati quantum Panegyricus incommodauerit
163 b
Isocrates plures discipulos nactus quàm universi
alii 218 a
Isocratis de recte à se acta uita conscientia 216 a
Isocrates male institutionis accusatur 216 b
Isocratis discipuli. Ibidem.

Isocras

INDEX.

Isocratem hereditaria amicitia cōpulit, ut paræne-
ticum ad Demonicum scriberet 1 a b
Isocratis & Hipponici amor Ibidem.
Isocrates & philosophiæ & eloquentiæ doctor 1 b
Isocrates qua etate orationem de permutatione scri-
psit 213 b
Isocrates quantum pecuniæ à Nicocle pro duabus
orationibus acceperit 18 b 212 b
Isocrates primus philosophorum laudatio genere
usus 30 a
Isocrates iuuenis adhuc quibus dicendi argumentis
delectatus 112 a
Isocrates Panathenæicum XCIIII. annis natus
scripsit. Ibidem. Id quod Cicero de Sene-
cæ tute quoq; testatur
Isocrates quanta consecutus bona 112 b
Isocrati & uocem defuisse & dicendi audaciam.
113. a
Isocrati aduersarij inuident ob eas orationes quas
ipsi maxime amplectuntur 113 a b
Isocratis æmuli in Lycæo tres 114 a
Isocratis dicendi libertas 125 a
Isocrates quales sibi auditores deposcat 131 a
Isocrates in Adrahti historia uariat 130 a
Isocratis senium & ægrotudo 150 b
Isocratis stilum etas mutauit 155 b

O 3

Isthmus

INDEX.

Isthmus à Peloponnesijs diuisus 76 a
Iucunditatis officium 4 a
Iudicis officium 273 b
Iudices alijs se tales præsent, quales sibi uelint 215 b
Iudicium præposterum pessima pro optimis eligentium 16 b
Iugo assueti imperio aptiores 27 b
Iupiter Deorum monarcha 22 b
Iupiter sub Amphitrionis forma cum Alcmena congressus 49 a
Iupiter in colorem transformatus cum Læda concepit 49 a
Iupiter aureus imber. Ibidem.
Iurandum, uel iustenumen non esse 4 b
Iusiurandum oblatum duobus accipiendum nomini bus Ibidem.
Ius regis in subditos 13 a
Iusticia literis disci non potest 62 b
Iusticiæ duplex genus 102 a
Iusticia non ex imbecillitate, sed æquitate proficiscitur 7 b
Iusticiam alios plus iuuare quam suam à quo possidentur herum 179 a 229 b
Iusticia egestate probanda 25 b
Iusticiam temperantie uim maxime decere reges. 23 a & sequentibus.

Iustia

INDEX.

Iusticia in rege sacrificium dijs gratissimum 12 b
Iuuentutem turbulentioribus esse affectibus 105 a
Iuuentutis apud antiquiores Athenienses studia 106 a

L

Labores spontanei etiam inuoluntariorum molestiam adimunt. 4 b
Lacedæmoniorum laus 148 & deinceps
Lacedæmoniorum origo à Hercule 198 a
Lacedæmoniorum Respublica ut à Lycurgo fuerit instituta 133 b
Lacedæmoniorum Reipublicæ status excellentissimus 22 a
Lacedæmonij Ægyptiorum politiam imitati 54 b
Lacedæmoniorum Democratia 137 b
Lacedæmoniorum politia cum Ægyptiorum, contentione demonstratiua confertur 54 b
Lacedæmonios quantum dissimili pariti Democratia 188 a
Lacedæmonij nec à confederatis, neq; benefactoribus sibi temperarunt. Ibidem.
Lacedæmonij suis legibus, suaq; libertate semper summi 149 a
Lacedæmonij antiquiores quanta religione Græcos obseruauerint 135 a
Lacedæmonij subditis ciuitatibus Decemuiros constituant 119 a 121 a
Lacedæmoniorum causas dicendi mos Ibidem
O 4 Lacc

INDEX.

- Lacedæmoniorum pulcherrimus Græciæ sermo 149. a
Lacedæmonij Atticissimæ 190. a
Lacedæmonij & Athenienses quaratione posteros ad uirtutes inuitauerint 73. a
Lacedæmoniorum ingenium & mores 146. b
Lacedæmonij quàm à bonis studijs abhorreant 142. a
Lacedæmonijs iusticia nunquam curæ fuit 139. a
Lacedæmonijs mendacia familiaria 63. a
Lacedæmonijs furta honesta 142. b
Lacedæmoniorum decretum ne quis miles iniussu magistratus militatum aliquò abiret. 54. b
Lacedæmoniorum iniusta concordia 144. a
Lacedæmonios cupiditas habendi illaudatos reddit 172 a b
Lacedæmonij moderatione ex ijs emergsi discrimini- bus, in quæ per insolentiam fuerant lapsi 100 b
Lacedæmonij à maiorum legibus deficiunt 189. b
Lacedæmonios plures indemnatos occidisse, quàm Athenienses iudicio uictos 120. b
Lacedæmoniorum cum Atheniensibus aduersus Bar- baros concursus sacramentum 74. b
Lacedæmonij Barbarico bello semper & duces & uictores fuisse 149. a
Lacedæmonij Græcorum affectant imperium 135. a
Lace

INDEX.

- Lacedæmonij quando Atheniensium domini facti 108. b
Lacedæmonij quandiu imperium obtinuerint, quan- do item eo uiduati 119. b
Lacedæmonijs Euagoras imperium triènio abstulit. 38 a
Lacedæmonij maris imperium affectantes, terræ do- minatum amittunt. 160 a
Lacedæmonij quandiu Peloponnesum habitarint 141. a.
Lacedæmonij Dorienfes olim Peloponnesum inco- luere 198 a.
Lacedæmonij Cyro aduersus fratrem Artaxerxem auxilium decernunt 126 a
Lacedæmonij Xerxen in Thermopylarum angu- stijs prohibuerunt. 75 a b
Lacedæmonij Mantineæ uictoria potiuntur 189 a
Lacedæmoniorum aduersus Arcadas trophæa 216 a
Lacedæmoniorum C C C. omnes argiuos uicerunt. Ibidem.
Lacedæmoniorum & Atheniensium æmulatio 74 b 113. a
Lacedæmonij naumachia à Conone superati 37 a
Lacedæmonij qualè à Conone pacè accepint 126 b
Lacedæmoniorum legati Atheniensibus imperium maris reddunt 108 b

INDEX.

- Lacedæmonij quantorum malorum Græcis exitiæ
runt autores 80. a 189 a
Lacedæmoniorum calamitas ad Thermopylas. 138 b
Lacedæmon à Peloponnesijs, Thebanisq; capitur.
157 b
Lacedæmoniorum ad Leu Fraclades 158 a
Lacedæmonios uxores ob ignauiam increpât 195 b
Leda louis sponsa 49 a
Lætandūne rebus secundis 8 a
Leticia inhonestior cælanda 14 b
Lepitharum cum Theseo aduersum Centauros fœ-
dus 44 b
Laudare uirtutes excellentissimas æque difficile, atq;
res omni laude destitutas 74 a 224 b
Laudatiuum genus Philosophis quare arduum 30 a
Laudantium & uituperantium partes 52 b
Laudandi præceptum 129 a
Laus communis, diuitijs potior 7 b
Leges ab eloquentia tanquam fonte manant 19 b
Leges in repub. quales esse debeant 12 a
Legum multitudinem perperam administratæ Reia
pub. argumentum esse 105 a
Legū multitudinem bonis ciuib. inutilis 73 b 224 a
Leges improbis tantum positas esse. 73 b 224 a
Legum tantum religione à cæteris brutis distamus
55 b.

Legibus

INDEX.

- Legibus obtemperandum 3 b
Legem Monarchijs ferre arduum 12 a
Leges regias esse seruandas 27 b
Leges Atheniensium contrarijs refertæ 132 a
Leges Atheniensium de Sicophantis aspersione 236 b
Lex Atheniensium de humanis cadaueribus 136 a
Lex Atheniensium ne iudicium corrumpatur 181 b
232 b
Lex Athen. quæ iniurias punit. 190 a
Lex adoptionis digna quæ tueatur 253 a
Leucani obscuro 181 b 232 b
Liberalitas regibus gloriæ materia 13 a
Liberi ut principi obtemperarent instituendi 27 b
Liberos torqueri nequitas 256 a
Lex de prouocando 263 a
Libertas communis ex principis salute pendet 27 a
Libertatis signum iniuncta non facere 196 b
Licentia peccandi maximorum malorum causa 191 b
Literarum & eloquentiæ collatio 61 a
Literarū cognitione hominem à brutis distare 69 b
Locos uituperandi laudationibus minime conuenire
56. b.
Loquendi libertas apud principes sapientibus tan-
tum concedatur 14 a
Lucubrationes antequam in lucem exierint, ma-
gnam de se præbent expectationem 10 b

Lycia

INDEX.

Lycia à Persis deuicta 86. b
Lycurgileges. 133. b
Lysander Alcibiadi necem struit 244 a
Lysimachus eiusdem criminis Isocratem insimulat,
cuius ipse reus est 214 a

M

Magnanimitatis causa immortalitas 6 b
Magnanimus quis sit 13 b.
Magnetes à Philippo subiugati 154 b
Magistratus suspiciendus 7 a
Magistratus prauis ad obeunda ministeria ne utan-
tur 7 b
Magistratus creandi mos apud Athenienses 134 a
Magnificentiam regalem in quibus elucescere de-
ceat 12 b
Maiestatu æque reus, qui tacite tulerit, atq; ipse qui
magistratum fecerit 26 b 27 a
Mandata & foedus differunt 88 b
Mansetudo omnibus grata 168 a
Manines dispergunt Lacedæmonij 198 a
Matinenses Barbari sancita pace depopulati sūt 81 a
Medioritate aurea nihil præstantius 236 a
Megaresium inconstans fortuna. 191 b
Melij ciuitatula Atheniensium 124 a
Melij capitiuitatis causam Athenienses fuiss. 77 a
Meliorum uituperatio ampla 78 b

Melissus

INDEX.

Melissus philosophus res omnes ex uno pdiisse, mon-
strare est conatus 41 b
Memoria præteritorum, consultationem futurorum
ministrat 15 b
Menelaus Iouis gener 121 b
Menelaum Helena & immortalem fecit, & sibi as-
fessorem ascivit 49 b
Menidros Epirota Persico bello grauatur 166. a
Mensariorum consuetudo difficilis 253 b
Mens ne sit in omnibus aperta 8 a
Mesena Nestoris patria 121 b
Mesena Nestori ab Hercule conceditur 198 a b
Mesena quo pacto in manus Lacedæmoniorum ue-
nerit Ibidem.
Mesenam iure Spartanos possedisse Ibidem.
Mesenij ab Atheniensibus translati 124 b
Milij à Barbaris occisi 210 a
Milites mercenarij reprehenduntur 180 b
Minois imperio Athenienses insensi 117. b
Minotaurus à Theseo sublatus 44 b
Misericordia quos deceat 245 a
Monarchia à Iouis imperio commendatur 22 b
Monarchia prior cæteris Reipub. formis 128 b
Monarchia cum Democratia & Oligarchia confer-
tur 21 b & sequentibus.
Monarchiæ discrimina 190 b

MONAT

INDEX.

Monarchæ quibus sceleribus obnoxij 128 b
 Monitiones quare tam inuiti audiamus 52 a
 Monumenta literarum præstantissima 36 b
 Mores familiarium explorandi 14 a
 Moribus, non decreis ciuitates gubernari 105 a
 Morum duplex ratio 105 b
 Mori pulchre quàm seruire optabilius 76 a 208 b
 227 a
 Mori pro patria honestius, quàm male à ciuibus au-
 dire 73 b 224 a
 Mori quando optabilius quàm uiuere 15 b
 Mori ex æquo omnibus destinatum .8 b
 Mors unius scelesti satis supplicij, ciuitatis non item
 192 a
 Multitudini inseruiendum 162 b
 Munera facere quandoq; emolumento est 26 a b

N

Negotiationes noxiæ à Repub. arcendæ 12 a
 Neptunus ante Mineruâ Athenas occupauit.
 Nestor prudentissimus 121 b (139 b)
 Nestori Mesenam Hercules concedit 193 a b
 Nicocles genus paternum ad ipsum Iouem refert.
 25 a 40 b
 Nicocles ad Teucrum genus suum refert 23 a
 Nicocles quàm semper temperantiæ & iusticiæ stu-
 duerit 23 a & sequentibus.

Nico

INDEX.

Nicocles ut se in regni administratione gesserit. 23
 b 24 a
 Nicocles uxore sua contentus, subditorum liberie
 uxorisq; abstinuit 24 a
 Nicoclis consilium in procreandis liberis 25 a
 Nicocles adulteria sancionibus interdixit 24 b
 Nili fecunditas 53 b
 Nosce teipsum. Prouerbiū. 144 b O
 Ocasto quatenus arripienda 15 a
 Occasionēs modicæ ingenium sæpe maloriū
 causæ 272 b
 Ocium, literarum studijs donandum 4 a
 Offensa uetus præsentis beneficio obliuatur 156 b
 Officia publica splendide obeunda esse 27 b
 Officia præsentia ueterē obliuerant offensam. Ibidē
 Officia in calamitatibus præstia, æternam pariuus
 memoriam 156 b
 Oligarchias & imperia diutius durare, quæ multā
 tudinis curam gesserint 12 a
 Oligarchiæ bonos non esse studiosos 193 b 233 a
 Oligarchiæ & Democratiæ cum Monarchia colla-
 tio 21 a b & sequentibus.
 Oligarchia Atheniensibus perniciosa 108 a b
 Oligarchia Atheniensibus odiosa 190 a
 Olympijs à Barbaris bellum inferitur 81 a
 Oratoris sapientis partes 116 b

Oratoria

INDEX.

- Oratoribus quando ab orando desistendum 63 b
Oratoria quantum musica, ceterisque certaminibus
preferatur 29
Oratoribus quare non aequè promptum laudare, atque
Poëtis 30 a
Oratores ciuilibus contenti argumentis 30 a
Oratorum facultas cum poetarum licentia confra-
tur 30 a
Oratoria et gymnastica collatio 63 a
Orationes quæ optimæ 63 b
Orationes politicæ forensibus non tam similes, quàm
poëticæ 218 b
Orationes ueræ, quàm quæ ad ostentationem com-
paratæ præstantiores 151 a 155 b
Oratio obiurgatoria animi decumbentis remedium.
188 a 231 a
Oratione res modicas crescere 116 b
Oratio mala quæ dicatur 155 b
Orationis ad Nicoclem argumentum 235 b
Orbem antiquitus in Asiam et Europam tantum fis-
sisse diuisum 89 a
Orchestra Atheniensium Theatrum 186 a
Orpheum mortuos ex inferis eduxisse 53 a
Orphei miser interitus 57 b P
PAcis ne an belli suasores Atheniensibus plus in-
commodauerint 175 b

Pæon

INDEX.

- Pæones à Philippo subiugati 154 b
Panegyricus et bonos prædicat et malos accusat.
110 a
Panegyrici et politici Poëtis quàm forensibus simi-
liores 218 b
Paræneses non omnes præsentis Demonici ætati de-
stinatæ 8 b
Parænetici scopus, qui cum uerferis, et admini-
stratio uitæ 1 b 2 a
Parentes honos decet 3 a b
Parentum uirtutes, filijs uiuendi exempla 2 b
Patris Helenæ nuptias honestè ambiuit 47 b
Paridis iudicium 46. b
Pasio depositum apud se fatetur, deprecaturque cri-
men 256 b
Patriæ quantum debeat 156 a
Patrocinia malarum causarum quare prohibeantur
7 b
Pauperes quo consilio ad rus colendum sint delega-
ti. 103 b
Paupertas iusta quàm excellat iniustas diuitias 7 b
Peccatis caruisse fortunatum est, non peccata cæda-
re 27 a
Pedaritus Lacedæmonius unus Christi seruauit 203 b
Pelus Æaci filius Herculis aduersum Centauros
socius 31 a

P Pelus

INDEX.

- Peleus solus mortalium Thetidis immortalis maritus. Ibidem.
Pelei nuptijs deos primum Hymenæū cecinisse 31 a
Pelops quando Peloponnesum obtinuerit 50 b
Pelopis imperium quare neq; à Poëtis nec oratoribus celebretur 171 b
Peloponnesi in Græcos beneficia 121 a b
Peloponnesum quandiu Spartiatae habitauerunt 141 a
Peloponnesij unā cum Thebanis Lacedæmona capiunt 158 a
Peloponnesi urbes à Lacedæmonijs depopulati 111 a 189 a
Peloponnesi urbes à Spartiatis subiugatae 135 b
Peloponnesi Isthmum diuiserunt 76 a 226 b
Peloponnesi Euristheo duce cum Atheniensibus beligerantur 139 b
Perfidie crimen extremo dignum supplicio 268. b
Pericles reipub. magis quā priuatæ rationem habuit 192 b 193 a
Pericles Alcibiadis tutor 24 a
Perthebæi à Philippo subiugati 154 b
Persæ quantum calamitatis ex Cyprico bello acceperint 37 b
Persas Monarchiæ ueneratione claros euasisse 22 a
Persicum bellum clarissimum 72 a 222 b

Pessimi

INDEX.

- Pessimi quique circa optimos et deos ipsos contumeliosi 241 a
Pharnabazus Persarum in Ægypto dux 83. a
Philergos sacrilegus 270 a
Philippi laus per omnes locos epidiasticos 167 a et sequentibus.
Philippi pater monarchiam affectat 166 b
Philippo patria Argos 156 a
Philippus philosophiæ particeps 155 b
Philippus oratione ab Isocrate ad se scripta non mouetur 151 b.
Philippus Thessalos sibi amicitia iunxit 154. b
Philippus quas subegerit urbes 154 b
Philippus plus quā nullus Græcorum urbes cepit 171. b.
Philosophia regnandi uia monstrat 15 b
Philosophiæ professio ob quorundam abusum minime damnanda 19 a
Philosophiæ et studiorum contemptores sacrilegos esse 20 a
Philosophos à consilij reges habeant 13 a
Philosophi munus et uitam et linguam instruere 1. b.
Philosophorum ante Isocratem nullus unquam quia quam in Epidiasticis scriptum reliquit 30 a

R 2 Phliastra

INDEX.

Phliasios occupant Lacedæmonij 189 a
Phliasij à Barbaris bellum inferitur 81 a
Phœcenses in Massiliam migrant 207 b
Phoclydes optimus vitæ institutor 16 b
Phœnice à Græcis uastata 86 b
Phormio Atheniensij dux aduersus Thraces 242 a
Phrinondas fraude nobilis 270 a
Pietas regum dijs gratissimum est sacrificium 12. b
Pirithous Thesei in rapienda Helena socius 43 b
Pirithous una cum Theseo Proserpinam rapturus
ad inferos descendit 43 b
Pisistrati tyrannis 133 a
Pisistrato cognati tyrannidis participes esse noluerunt 241 b
Plateenses præterius Thebanis tributarios factos,
92 a
Plateenses Lacedæmonij opem inuiti ferentes, copi
as amiserunt 92 b
Plateenses solos Græcorum extra Peloponnesum
bello Persico auxilium tulisse 98 b
Plateensium ciuitas bis ob Atheniensium amicitiam
obsessa 94 a
Plateenses ab Atheniensibus ciuitate donati 124 b
Pœmata antequam ædantur, magnam de se præ
bent expectationem 10 b

Pœmata

INDEX.

Pœmata monitoria salubria licet, minime tamen de
lectant 16 b
Pœtarum præcepta philosophicis affinia 16 b
Pœtis quam Oratoribus laudare promptius 30 a
Pœtæ conferuntur cum oratoribus 30 a
Pœtica studium iuniores magis quam senes decet.
115 b
Pœtarum blasphemie 57 a
Polimenetus Thrasyluchi præceptor 252 a
Polimenetus Thrasylucho uaticiniorum libros testa
mento legat 246 b
Politia recte instituta ciuitatis anima 101 a b 131 a b
Politiam quilibet amplectitur eam in qua honora
tur 193 b 233 b
Politici sermones quibus nominibus forensibus præ
stent 218 b
Polycratis Tum in Busiridis apologia, tum in Socra
tis accusatione errores 52 b
Polycrates Atheniensis Rhetor paupertate coactus
rhetorica Cypri docuit 50 b
Polynicem Adrastus socer defendit aduersus Etcom
clem fratrem 136 a
Populares qui sint 270 b
Possessiones amplas comitatur inuidia 161 a
Possessiones multo cum tempore occupatæ, pater

P 3 ne

INDEX.

- na existimantur 199 a
Possessionum usufructu mediocri contentus esto 5 b
Potentiores intemperantia & amentia sequitur.
100 a
Præcepta salubria quibus nominibus opes excela-
lant. 4. a.
Præceptoris officium 62 a
Prædantes aliena, inescatis comparantur auiculis.
179 a 230 a
Primus, secundus, & tertius, prouerb. 243 a
Principis boni partes 34 b
Principem quando aut seueritas aut mansuetudo de-
ceat 13 a b
Principē qbus dotibus cæteris præluere deceat 13 b
Principem uirtutis magis quàm honoris studiosum
esse conuenit 14 b
Principis beneuolentia diuinijs potior 27 b
Principem subditi nihil cælent 26 b
Priuatos quæ admoneant recti 10 a
Profugis nō indignū redire postliminio 339 b 240 a
Proœmij ratio 64 b
Protagoras Euagoræ filius in Cyprico bello patris
socius 37 b
Protagoræ inuiciora argumenta 41 a b
Prudens suis describitur partibus 116 a

Pruden-

INDEX.

- Prudentissimos aliquando errasse 147 b
Prudentiæ maxime omnium ratio habenda 8 a
Prudentia humanum captum superat 59 b
Prudentiam non tam ex ætate quàm ingenio æstima-
ri 196 a
Prudentia omnes quidem, maxime tamen reges de-
cet 40 b
Prudentia & uerborum & actorum in rege com-
mendatur 15 b
Publicis non ut priuatis utendum 96 a 73 a 224 a
Pueritiæ dotes 31 b
Pukhritudinis donum quanti æstimandum 47. b
43. a.
Purgatio in demonstratiuis non esse locum 58 a
Pythagoras nouam ex Ægypto secum attulit philo-
sophiam 56 a
Pythagoricæ disciplinæ nemo non addictus 56 a

Questionis fides atque autoritas 261 a
Questus iniusti non tam diuitiæ quàm po-
ricula 26 a

Quod semel radices egit, difficulter auellitur 178 a
R (119 a)

Rabulæ in republica non ferendi 12 a
Regis uita, subditis uiuendi exemplum 14 b
P 4 Regum

INDEX.

- Regum & principum munus 11 a
Reges à consilijs quales debeant habere 14 b
Regum uerba, legum instar 28 a
Regum mores, legum uice 7 a
Regem iusticiam maxime decere, quæ temperantiæ
sit iuncta 23 a
Regum interest publica tranquillitas 24 b
Regem iustis non esse timendum 13 a
Regem tam belli doctum, quàm pacis studiosum esse
debet 13 b
Regis felicitas quibus dominandi terminis finietur
13 b
Reges quales sibi iungere debeant amicos 14 a
Reges quo pacto se cū urbibus gerere debeant 13 b
Regum mores stirpi non esse adscribendos 27 a
Regem delicatior corporis cultus decet 15 a
Reges quatenus conueniat deditos esse Poetis ac
Rhetoribus 11 b
Regem & hominum & patriæ amatorem esse con-
uenit 11 b 12 a
Regem non decere liberos alios habere legitimos, a-
lios habere nothos 25 a
Regnandi exempla qualia proponenda 11 a
Regnum & diuinarum & humanarum rerum ho-
nestissimum 34 a

Regnum

INDEX.

- Regnum quibus præsidij optime defendatur 13 a
Regni recte administrati argumentum 14 b
Religiones maiorum instituto seruandæ 12 b
Rhetorices partes 61 b
Rhetorum nequam & rabularū maleuolentia 193 a
Rhetores sycophantæ & rabulæ quantum Athen-
ensium Rempubicam dissipauerint 192 b
Reprehensiones acerbæ 6 b
Resp. pulcherrime instituta describitur 73 a b 224 a
Reipublicæ male administratæ argumenta 181 b
232 b
Resp. quibus modis gubernentur 12 b
Reipublicæ administrandæ tres formæ 130 a
Reipublicæ gratia quiduis subeundum 209 b
Reipub. administratores & belli duces eosdem esse
debere 182 a & 233 a
Reipublica functus, officio clarior quàm diuor di-
scendas 7 b
Rerum humanarum stabile nihil 8 a
Rerum emolumentum non tam ex ipsis quàm ex ea-
rum usu æstimatur 203 a
Res nec iuuant, neq; nocent, sed earum usus & abu-
sus 143 b
Risus stulticiæ argumentum 3 a
Risus in studijs, hoc est rebus serijs intempestiuitas

P 5 166

INDEX

tis argumentum, & contra 6 a

S

- S**atietas in rebus omnibus 4 a
Sacrificia maiorum more faciendā 12 b
Salamina Cypri urbs à Teucro condita 32 a 31 a
Salaminenses Atheniensib. ob res feliciter gestas gratulaturi, simulacra posuere 37 a
Sapere patrios. Prouerb. 181 b 232 a
Sapientia rerum sola immortalis 4 a
Satrapæ apud Asianos qui 85 b
Scionæorum terra Platænsibus ab Atheniensibus tradita 78 b
Scionæorum internitionis autores fuisse Athenienses 77 a
Sciro Megarensium prædo à Theseo præcipitatus. 45. a.
Scythæ cum Amazonibus quam Græcis maxime periculum struxerint 72 a 222 b
Scythæ ab Atheniensibus uicti 72 b 223 a
Secessiones populi à principe quantum damni auditoribus adferant 27 a
Seditio quantum malum 268 a
Senatu qui arcendi 131 b
Senectutis Athenis antiquitus honos exhibebatur. 106 a

Sententia

INDEX.

- Sententia, utraq; audita causa iustior pronunciari potest 215 a
Sententia litigantibus dicatur, nec pugnans sibi, nec factionis suspecta 12 b
Sermo uerus, animi simulachrum 19 b 20 a
Sermenis commoditas 19 b 20 a
Sermo temerarius insaniam arguit 3 a
Sermonem uilem æque turpe, atque munera contemnere 4 a
Seruitus uoluptatum turpissima 4 b
Sinoten usq; Græci Asiam inhabitauerunt 86 b
Socrates Lachete regnante obiit 51 a
Socratis mentio Atheniensium decreto interdicta.
Sodalitia monarchijs noxia 27 a (Ibidem.)
Solon sophista primus Atheniensium præfatus. 236 a b
Solon ut Rempub. Atheniensium instituerit 101 b.
Sopæi nobilitas 253 b
Sopæus apud Satyrum delatus 254 a
Sophistarum temeritas 62 a
Sophistæ falso titulo prudentiam uenditantes 59 b & cætera.
Sophistæ qui magis lucri quam discipulorum rationem habent taxantur 41 b 42 a
Sophistæ Athenis summo honore habebantur 236 a
Sopoæ

INDEX.

Sopolides Imperator Ægineiarum aduersus Siph-
num uulneratur 251 b
Spectaculorum usus 106 b
Spem non tam in hostium peccatis, quàm in suis quis-
que consilijs collocet 183 a
Stesichorus à Helena oculis orbatus 50 a
Stolidiores prudentioribus imperare durum 235 b
Studia optima quæ 141 a
Studiorum assiduitas eruditionis copiam ministrat 3 b
Styli harmoniam ætate mutari 155 b
Sua uenite omnibus exhibe 4 a
Supplicia extrema non pro magnitudine criminis,
sed ex æquo omnibus adiudicari 272 b
Suspitione etiam credendum 27 a
Sycophantæ ab Atheniensibus legibus execrati 236 a
Syracusij à Gylippo Spartanis seruati 203 b
Syria à Græcis uastata 86 b

T

Tantalus propter maliciam maximis cruciatibus à patre expositus 9 b
Tantali diuitiæ nec ab oratoribus, neque Poetis celebra-
ntur 171 b
Telamon Æacii filius, Herculis aduersus Laomedon-
ta focus 31 a

Tem

INDEX.

Temperantiam maximorum bonorum causam esse
191 b
Temperantia imperio probanda 25 a b
Temperantia iusticiæ iuncta opus regum 23 a
sequentibus.
Teucer Telamonis filius 31 a
Teucer Salaminam urbem condidit 23 a 31 a
Teucris posteritas à transfuga Phœnice quondam re-
gno pulsa 31 b
Thebas antiquitus Orchomenijs fuisse tributariam.
92 a
Thebanorum cum Argiuis in expugnanda Ægypto
unanimitas 134 b
Thebanorum cum Atheniensibus fœdus 182 b
Thebani belli autores Atheniensibus interemptos tra-
dunt 136 b
Thebani seuiunt in Argiuos fusos 98 a
Thebanos Corinthiaco bello ab Atheniensibus ad La-
cones defecisse 94 a b
Thebanos Atheniensium imperium quàm Laconum
societatem facilius tulisse 96 a
Thebani Cadmea capta ad Athenienses confugiunt
94 b
Thebanis Spartani peditatum subministrant, et pau-
lo post insidiantur 198 b

Thea

INDEX.

- Thebanos Lacedæmonijs semp addictos fuisse 94 b
Thebani quoties in Athenienses peccarint. 94. a.
et cætera.
Thebani primum sinistro Marte, tandem dextro ad
uersus Spartanos usi 202 b
Thebani tanquam transfugæ à Lacedæmonijs repa-
diati 94 b
Thebani uictoria male usi 159 a
Thebani q. finitimis uim faciant, male audiunt 191 a
Thebani quid rerum bellicarum mouerint. 159. a
Thebani ex bellis quàm pace augustiores facti 210 b
Thebani Herculem sacrificijs plus quàm alios De-
os honorant. 156 a
Theognis uitæ humanæ consultor optimus 16 b
Themistocles Atheniensium dux aduersus Xerxen
118 b
Themistoclem hostem Asiani beneficio affecerunt.
85. b.
Therapnis Laconica ciuitas Menelao et Helenæ sa-
cra facit 49 b
Thermopylis Xerxes à Lacedæmonijs male exce-
ptus 75 b
Theseus Ægæi filius à Neptuno natus putabatur.
43 a b
Thesei morum innocentia 46 a.

The

INDEX

- Theseus regnum Atheniensium populo tradidit 129 b
Theseus Athenarum ciuitatem sparsim per uicos
habitantem collegit 45 b
Theseus ut Atheniensium Rempublicam instituta
erit 46 a
Theseus Marathonium taurum sustulit 44 b
Thesei cum Lapithis aduersus Centauros foedus.
44. b.
Theseus Minotaurum Cretæ monstrum interemit.
44. b.
Theseus Scironem prædonem sustulit 45 a
Theseus Piritho in rapienda Proserpina socius 43 b
Theseus Pythium oraculum spreuit 43 b
Theseus Herculi ætate, genere et gloria par 44 a
Theseus Adraсто opitulatus in recuperandis cadaue-
ribus coru, qui apud Thebas occiderant 45 a 70 a
Theseus Peloponnesios seruauit 45 a (b 136 a)
Theseus Helenæ forma uictus 43 b
Theseus uirtutibus immortalitatem sibi compara-
uit 2 a
Thessalorum fortunæ mutatio 191 b
Thesei Nerei filia Peleiuxor 31 a
Thibron Lydiam depopulatus 83 b
Thracæ Atheniensibus olim confines, postquam
quantum intercesserit spaciij 223 a et 72 b

Thra

INDEX.

Thracēs Eumolpo duce, in Atticā regione in uen-
nerunt. 34 b 72 a 222 b
Thracum iactura propter expeditionem 72 b
Thracum aduersus Antiopam expeditio 139 b
Thrasyluchi uxores ac soboles 247 a
Thrasyluchij filij ualetudo aduersa 247 a
Thrasylochus uaticinandi artem a Polimeneto di-
dicit 252 a
Thrasylcho Polimenetus uates uaticinios libros to-
stamento legat 246 b
Tisaphernes uia sianis insidiaretur ab Artaxerxe le-
gatus 84 a b
Torquebantur serui in Vulcani templo 255 b
Torturæ autoritas 261 a
Traditiones malæ amoliendæ 12 a
Tragici poetæ cur sint admiratione 17 b
Tranquillitas publica, principis munus 24 b
Thrasylubus multis priuat pecunijs, non audet se
se ulcisci 265 b
Triballorum populi Scythici obscuritas 181 a 232 b
Triballorum Scythici populi iniusta unanimitas
144. a b
Triginta Atheniensium tyranni peccata impera-
runt 264 b
Tristitia philantiæ indicium 3 b

Tristitia

INDEX.

Tristandūne rebus aduersis 8 b
Troianum bellum perpetuum Græcis erga Barba-
ros odium peperit 117 b
Trojæ excidium quanta uicissitudo sit secuta 50 b
Trophæa modicæ esse fortunæ 89 a
Trophæum Thebanorum ad Leuctra 197 a
Turpia factu, dictu honesta sunt minime 3 b
Tyrannidis & Imperij differentia 187 b
Tyrannicidarum prærogatiua 194 b. 195 a. 234 b
Tyrannorum triginta Atheniensium scuitia 108 a
& sequentibus.

V

Verba animo perpendenda 8 a
Veritas quantum in rege pollere debeat 13 a
Vestitus honestior honestatis argumentum, contra
lasciuior 5 b
Vestitus delicatior reges minime dedecet. 15 a
Victoria quæ secum uehat mala 158. b.
Vim inferentes, Oligarchiæ statu morte adscieban-
tur 272 a
Vinci honeste, quàm præter fas uincere magis deco-
rum. 138 b
Virtus omnibus fortunæ dotibus præstantior 2 a
Virtus pulchritudinis nomine graua. 48 b

Q

Virtutes

INDEX.

- Virtutes literis disci non possunt. 62 b
Virtutes exercitationi, quàm legibus potius debentur 105 a
Virtutis studioso, cui rei maxime aduigilandum. 209. d.
Virtus non tam sibi, quàm in ijs in quibus effulget, utilis 144. b.
Virtutem magis quàm ullam uim ad quæstum facere 178 b 179 a 229 b
Virtutum conscientie magis quàm principis clementie fidendum 27 b
Virtuti magis, quàm diuinijs studendum. 26. a.
Virtus à bonis citra reprehensionem haud negligitur 9 a
Virtutum imagines posteris relinquendæ 15. b.
Vitæ finis malis terribilis, bonis ignominia formidolosa 8 a
Vitam securam exoptandam 3 a
Vitæ priuatam agere si satius, quàm potestate prædictum esse. 10. a b
Vitam mendicantium fugitiuorum beatiorum esse, quàm aliorum: argumentum ad oxon. 42 a
Vita miserrima si defensores etiã sint formidandi 43 b
Vitæ deploratæ homines tanquam fortune proditores auersandi. 9 a

Virtus

INDEX.

- Vituperium magis quàm periculum timendum 3. a
Vltio de hostibus uictoriam comitem semper habet. 201. b
Voluptatibus honestati iunctis indulgendam 3. b.
Voluptati mœrorum iunctus. 9 a
Vox Oratori necessaria. 13 a
Vrbanitas grauitati iuncta 15 a.
Vrbs quæ felicior 187 a
Vtile non statim apparet, quod est iustum 200. b.
201 a
Vulcani templum torture destinatum. 255 b
Vulgi beneuolentiam quibus modis incas 7 a b
Vxores alienis amoribus tristari, legibus Nicocles imhibuit 24 b

X

- Xerxis copia aduersus Græcos 118 b.
Xerxis in Asiam expeditio 75. a
Xerxes duos Græciæ exercitus ad Cyprium alterum obsidet, altero utitur. 82 a.
Xerxen non tam sua uirtute quàm Atheniensium imprudentia tanta in Asia designasse. 82 b
Xerxes Hellepontum ponte iunxit. 75 a 226 a.
Xerxes Athona Macedonia montem à continenti diuisit. Ibidem.
Xerxes à Lacedæmonijs ad Thermopylas prohibitus 75 b 226 a

Q

2

Xerxis

INDEX.

Xerxis amicitia cum Atheniensibus, Lacedæmonijs
gratissima 157 b
Xerxes ab Atheniensibus uictus 74 b

Z

Zeno posibilia, ut impossibilia uiderentur de
monstrare tentauit 41. b.

FINIS.

ORDO CHARTARVM.

α β γ δ α β c d e f g h i k l m n o
p q r s t u x y z
A B C D E F G H I K L M N O
P Q

Esta corregida es el libro segun el mudo indie
expurgado del 1588. don Gaspar de Quiroga
inqu. general por consueudo de senor
inqu. de la Cuenca dada a mi el doctor sa-
nas consultor de el 8 de febrero, inquisi-
cha en Cuenca a 30 de marzo de 1588.

Doctor
salinas

MARPURGI in officina Christiani Eg-
nolphi. ANNO 1540

INTERPRETIS ANNO.
TATIVNCVLAS, QVIA MAR^a
ginis angustia excludebantur et 3. suis utrinq;
notis positus, huc distulimus.

Hec poetice spirant, serè enim uersus sunt, perim-
de ac notati sunt.

- 1 Hexameter.
- 2 Iambicum finem habet.
- 3 Iambicus dimeter abundans, prima syllaba dum
taxat omissa est.
- 4 Iambicus senarius, in sexto loco solum à Poëtis
ca lege desllectens.
- 5 Trochaicus monometer.
- 6 Iambicus senarius, abundanti trochæo.
- 7 Iambicus monometer.

